SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 23.05.2016

Pöytäkirjan kansilehti 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 3

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen 5

3 § Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen 2015 6

- : Vantaan kaupungin keskeisten tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet 2015 8

4 § Arviointikertomus 2015 11

- : Arviointikertomus 2015 13

5 § Vantaan kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös 113

- : Tilinpäätös 2015 119

- : Vuoden 2015 tilintarkastuskertomus 375

6 § Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2015 377

- : Luettelo kunnan asukkaiden tekemistä aloitteista vuonna 2015 379

7 § Vastaus valtuutettu Faysal Abdin ja usean muun valtuutetun (34) valtuustoaloitteeseen asukastilan saamisesta Länsimäkeen 383

8 § Lausunto Keravan yleiskaavan 2035 ehdotuksesta 385

- Lausunto Keravan yleiskaava 2035 (YK6) -kaavaehdotuksesta, kv 23.5.2016 § 8 387

- : Lausuntopyyntö Keravan yleiskaava 2035 (YK6)- kaavaehdotuksesta 388

- : Kaavakartta / Keravan yleiskaava 2035 (YK6)- kaavaehdotus 389

- : Kaavamerkinnät ja -määräykset / Keravan yleiskaava 2035 (YK6)- kaavaehdotus 390

9 § Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019 / hyväksyminen 413

- helsingin_seudun_mal_sopimus_tarkistettu_10052016 416

- : Liite 1, kuntakohtainen asuntotonttien asemakaavoitettava kerrosala ja asuntotuotantotavoite/ Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) 2016-2019 423

- : Liite 2, kartta, asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet/Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) 2016-2019 424

- : Liite 3, kartta, asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet/Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) 2016-2019 425

- : Liite 4, infrastruktuurin kehittämishankkeet ja arvio valmistuvista asunnoista/Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) 2016-2019 426

- UUSITTUallekirjoituspöytäkirja100516 427

- LVM MUISTIO MAL SOPIMUKSEEN 430

10 § Taloussuunnitelman 2017-2020 lähetekeskustelu 431

- Ryhmäpuheet, kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu 23.5.2016 432

11 § Sirpa Kauppisen ja 12 muun valtuutetun aloite pahasti altistuneiden koulunkäynnin mahdollistamiseksi 451

12 § Sirpa Kauppisen ja Juha Simosen sekä 34 muun valtuutetun aloite Hevoshaan koulun jatkamisesta 452

13 § Sirpa Kauppisen ja 25 muun valtuutetun aloite huoltorakennusten hinnan laskemiseksi 453

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 23.05.2016

14 § Pirkko Leton ja 37 muun valtuutetun aloite vanhustenkeskuksesta Tikkurilan vanhan torin paikalle 454

15 § Markku Weckmanin ja 31 muun valtuutetun aloite puurakentamisen tehostamisesta kaikessa julkisessa rakentamisessa Vantaalla 455

16 § Tarja Eklundin ja Kati Tyystjärven sekä 19 muun valtuutetun aloite haja-asutusalueiden vesihuoltojärjestelmän rakentamiseksi selvittämällä kaikki rahoitusmahdollisuudet 456

17 § Kokouksen päättäminen 457

Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus 458

Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 460

Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 461

Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto 464

Kaupunginvaltuuston kokous

Aika **23.5.2016 klo 18.00–23.30**
Paikka **Kaupungintalo, Tikkurila**

Osallistujat

Jäsenet	**Läsnä**	**Jäsenet**	**Läsnä**
Lindtman Antti, puheenjohtaja	18.00–21.15 23.20–23.30	Laakso Sari	x
Heinimäki Heikki, I varapuheenjohtaja	x (pj 21.15–23.20)	Lehmuskallio Paula	x
Kostilainen Anniina, II varapuheenjohtaja	-	Leppänen Janne	18.00–23.05
Faysal Abdi	x	Letto Pirkko	x
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	x	Malmi Juha	18.00–23.15
Ansalehto-Salmi Irja	x	Multala Sari	18.00–21.20
Aura Anssi	18.00–21.30	Mäkinen Tapani	x
Auvinen Timo	18.00–23.15	Mölsä Jukka	18.00–22.10
Bruun Susanna	18.00–22.50	Nieminen Johannes	x
Eerola Antero	x	Niemi-Saari Mari	x
Eklund Tarja	x	Niikko Mika	18.15–23.30
Hako Jukka	x	Norrena Vaula	x
Herranen Jouni	x	Norres Lasse	18.00–22.05
Hirvaskoski Johannes	18.00–22.25	Orlando Carita	x
Huhta Jaana	-	Orpana Anitta	18.00–22.50
Hurri Maija	x	Porthén Jari	18.00–21.15
Härmälä Göran	x	Puha Seija	x
Juurikkala Timo	x	Päivinen Tiina-Maaria	-
Jääskeläinen Jouko	x	Rannikko Ulla	18.00–21.10
Jääskeläinen Pietari	18.00–20.00	Rokkanen Sakari	x
Kaira Lauri	x	Rosbäck Heidi	-
Karén Timo	x	Sainio Jari	18.00–23.05
Karlsson Patrik	x	Sajaniemi Ulla	x
Kassila Eva-Christina	18.00–22.55	Saramo Jussi	x
Kaukola Ulla	x	Sillanpää Minttu	18.00–18.45
Kauppinen Sirpa	x	Simonen Juha	x
Kiljunen Kimmo	x	Sodhi Ranbir	18.00–22.20
Koivuniemi Petri	x	Tenhunen Juha	x
Kortesalmi Marilla	18.00–19.00	Tyystjärvi Kati	x
Kyyrö Marja	x	Vahtera Pauli	x
Kähärä Sirkka-Liisa	18.00–22.30	Wallenius Arja	18.00–23.25
Kärki Niilo	18.00–23.20	Weckman Markku	x
Laakso Päivi	x	Virta Raija	18.00–18.45
		Åstrand Riikka	x
Varajäsenet			
Alén Sini	18.00–23.05	Mäntynen Taisto	x
Kokko Hannu	x	Peura Sirpa	18.45–22.55
Kärkkäinen Hannu	20.00–23.30	Ryhänen Riitta	22.25–23.30
Lindblad Christina	18.25–23.20		

Kaupunginhallituksen jäsenet	**Läsnä**
Kotila Pirkko	x
Niemelä Arja	x
Näätsaari Sinikka	18.00–22.50
Ryhänen Riitta	18.00–22.25
Suvensalmi Jouko	x

Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Salan Ahmed	18.00–21.30		

Muut osallistujat	**Läsnä**
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	x

Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja	x
Kolju Niina, lakimies	x
Hyvönen Helena, kaupunginreviisori	18.00–19.10
Isotalus Birgit, hallintosihteeri	x
Björksten Jenni, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman (18.00–21.15, 23.20–23.30) Heikki Heinimäki (21.15–23.20)

Pöytäkirjanpitäjä Jenni Björksten

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 30.5.2016, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Antero Eerola Jukka Hako

Pykälät 8 ja 9 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 1.6.2016 klo 8.15–16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuulutus valtuuston kokouksesta on julkaistu kaupungin ilmoitustaululla, Vantaa-infossa ja internetsivuilla 16.5.2016 ja jokaiselle valtuutetulle on lähetetty sähköpostitse henkilökohtainen kokouskutsu.

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 1

Esitys:
a) todetaan läsnä olevat valtuutetut ja
b) todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittely:
Puheenjohtaja totesi, että valtuutetut Jaana Huhta, Tiina-Maaria Päivinen ja Anniina Kostilainen olivat pyytäneet vapautusta valtuuston tästä kokouksesta työ-, matkaesteen tai henkilökohtaisen syyn vuoksi. Puheenjohtaja totesi esteet laillisiksi.

Estyneiden tilalla valtuutettuina tässä kokouksessa olivat samassa järjestyksessä varavaltuutetut Sini Alén, Taisto Mäntynen ja Hannu Kokko.

Puheenjohtaja totesi, että paikalla oli yhteensä 65 valtuutettua.

Päätös:
Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi, lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kokouksen aikana puheenjohtaja totesi seuraavat muutokset kaupunginvaltuustonkokoonpanossa:
- §:n 2 käsittelyn aikana klo 18.15 valtuutettu Mika Niikko otti paikkansa, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua.
- §:n 2 käsittelyn aikana klo 18.25 varavaltuutettu Christina Lindblad saapui valtuutettu Heidi Rosbäckin paikalle, minkä jälkeen paikalla oli 67 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 18.45 valtuutetut Minttu Sillanpää ja Raija Virta poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi. Raija Virran paikalle saapui varavaltuutettu Sirpa Peura, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua.
- §:n 4 käsittelyn aikana klo 19.00 valtuutettu Marilla Kortesalmi poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 65 valtuutettua.
- §:n 9 käsittelyn aikana klo 20.00 valtuutettu Pietari Jääskeläinen poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi ja hänen tilalleen saapui varavaltuutettu Hannu Kärkkäinen, minkä jälkeen paikalla oli 65 valtuutettua.
- §:n 9 käsittelyn aikana klo 21.15 valtuutettu Jari Porthén ja valtuuston puheenjohtaja Antti Lindtman poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 63 valtuutettua. Valtuuston I varapuheenjohtaja Heikki Heinimäki siirtyi johtamaan puhetta.
- §:n 9 käsittelyn aikana klo 21.20 valtuutettu Sari Multala poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 21.30 valtuutettu Anssi Aura poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 61 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.05 valtuutettu Lasse Norres poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 60 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.10 valtuutetut Ulla Rannikko ja Jukka Mölsä poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 58 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.20 valtuutettu Ranbir Sodhi poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 57 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.25 valtuutettu Johannes Hirvaskoski poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi ja hänen tilalleen saapui varavaltuutettu Riitta Ryhänen, minkä jälkeen paikalla oli 57 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.30 valtuutettu Sirkka-Liisa Kähärä poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 56 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.50 valtuutetut Susanna Bruun ja Anitta Orpana poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 54 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 22.55 valtuutettu Christina Kassila ja varavaltuutettu Sirpa Peura poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 52 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 23.05 valtuutetut Jari Sainio ja Janne Leppänen sekä varavaltuutettu Sini Alén poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 49 valtuutettua.

- §:n 10 käsittelyn aikana klo 23.15 valtuutetut Juha Malmi ja Timo Auvinen poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 47 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 23.20 valtuutettu Niilo Kärki ja varavaltuutettu Christina Lindblad poistuivat kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi ja valtuuston puheenjohtaja Antti Lindtman otti paikkansa puheenjohtajana, minkä jälkeen paikalla oli 46 valtuutettua.
- §:n 10 käsittelyn aikana klo 23.25 valtuutettu Arja Wallenius poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 45 valtuutettua.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 2

Esitys:
Päätetään
a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 30.5.2016 klo 17.00, ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kirjaamossa (Asematie 7) keskiviikkona 1.6.2016 klo 8.15–16.00.

Päätös:
Päätettiin
a) valita Antero Eerola ja Jukka Hako toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 30.5.2016 klo 17.00, ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kirjaamossa (Asematie 7) keskiviikkona 1.6.2016 klo 8.15–16.00.

3 § Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen 2015

VD/10059/02.04.03.03/2015
KN/PM/PO/HY-L

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä. Kaupunki on konsernin emoyhteisö. Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, jossa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta (20–50 % äänivallasta) ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 % yhtiön omasta pääomasta) yhteisössä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohdon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2014 kaupungin talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015–2018.

Tytäryhteisöjen toiminnasta, taloudesta, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä tunnusluvuista laaditaan osavuosikatsaukset vuosikolmanneksittain. Tytäryhteisöjen osavuosikatsausten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston tytäryhteisöille asettamien sitovien tavoitteiden toteutuminen raportoidaan yleisjaostolle vuosikolmanneksittain. Lisäksi merkittävien tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosikatsauksia ja tilinpäätöstä vuosikolmanneksittain.

Vuodelle 2015 keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettiin yhteensä 25 tavoitetta. Asetetuista tavoitteista toteutui yhteisöjen raportoinnin mukaan 20 täysin, yksi toteutui osittain ja neljä tavoitetta ei toteutunut.

Yleisjaosto on käsitellyt 14.3.2016 § 18 Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteumaraportin 2015.

Kaupunginhallitus 18.4.2016 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi kaupunginhallitukselle ja lähettää edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteumaraportti, ja
b) liittää raportti osaksi Vantaan kaupungin tilinpäätöstä 2015.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 3

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteumaraportti.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys

Liite:
- Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteumaraportti

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:
talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 09 8392 8542, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN SITOVIEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 2015

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 24 sitovaa tavoitetta talousarviovuodelle 2015. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kaupungin osavuosikatsausten yhteydessä tilanteessa 30.4, 30.8 ja 31.12.2015.

Yhtiö	Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhanneet riskit	Vastuu-henkilö (t)	Vuoden 2015 aikana tehdyt keskeiset toimenpiteet sitovan tavoitteen toteuttamiseksi. Jos tavoite ei ole toteutunut, syy.	Mittarin toteuma 2015
Vantaan Eenergia-konserni *Vantaan Energian kommentti: Tavoitteet ohjeellisia. Sitovia tavoitteita ei voi esittää vain yhden omistajan taholta. Tavoitteista päättää yhtiön hallitus .*	Liikevoitto Meur	liikevoitto Meur	44,2 Meur	Yhtiön hallitus alentanut syksyllä 2014 mittarin tavoitetasoa: uusi tavoite 24,9 meur	Näköpiirissä ei ole tavoitteiden toteutumista uhkaavia oleellisia riskejä.	Yhtiö	Ennusteen mukaan liikevoitto tulee ylittämään tavoitteen.	29,0 meur
	SIPO %	SIPO %	9,50 %	Yhtiön hallitus alentanut syksyllä 2014 mittarin tavoitetasoa: uusi tavoite: 4%	Näköpiirissä ei ole tavoitteiden toteutumista uhkaavia oleellisia riskejä.	Yhtiö	Ennusteen mukaan sipo-% tulee ylittämään tavoitteen.	5,70 %
	Uudet investoinnit Meur	Uudet investoinnit Meur	74,1 Meur	Yhtiön hallitus alentanut syksyllä 2014 mittarin tavoitetasoa: uusi tavoite: 43 meur	Investoinnit tulevat jäämään alle budjetoidun, koska biolämpölaitoksen investointipäätöstä on siirretty.	Yhtiö	Investoinnit toteutetaan budjetoidun mukaisesti lukuunottamatta biolämpölaitoksen toteuttamista.	38,7meur
VAV Asunnot Oy, VAV-Konserni	Tulostavoite	Eur	14,8 Meur	Konsernin tulos nolla (0)	Ei toteutumista uhkaavaa riskiä	Yhtiö	VAV Asunnot Oy:n tulos 2015: +168 500,11 eur (2014: -209 960,59 eur)	+ 22,9 milj. euroa
	Uustuotantotavoite	Uusien asuntojen lukumäärä	182	150 -200 uutta asuntoa	Ei toteutumista uhkaavaa riskiä	Yhtiö	kaikki uudet kohteet valmistuivat kesään 2015 mennessä	273
VTK Kiinteistöt Oy –konserni	VTK Kiinteistöt konsernin voitollinen tulos	tulos eur	-260 teur	positiivinen tulos	Mahdolliset ennakoimattomat korjausmenot (ei nähtävissä tällä hetkellä)	Yhtiön tj Jukka Antila		+ 96 teur
	VTK Kiinteistöt Oy: Kaupun-gilta perittävien pääoma-vuokrien tasot	pääomavuokrien euromäärä		pysyy 2013 tasolla	Ei ole	Yhtiön tj Jukka Antila	Vuokrien taso on pysynyt v.2013 tasolla	toteutunut
	VTK Kiinteistöt Oy: kiinteistö-kanta pysyy hyvässä kunnos-sa ja vuokrausaste korkeana	Vuokratut tilat kpl/ vuokrattavat tilat kpl	95	vuokrausaste 98 %		Yhtiön tj Jukka Antila	Vuokrausaste tavoiteessa	98 %
	VTK Kiinteistöt Oy laatii uuden strategian vuoden 2015 aikana vastaamaan yhtiön uutta rakennetta ja toimintaa		-	valmis viimeistään 31.12.15		Yhtiön tj Jukka Antila	Valmistelevat työ jatkuvat. Hallituksen strategialinjaukset marraskuussa 2015. Strategiatyö jatkuu	ei toteutunut
	Myyrmäen Urheilupuisto Oy: Toiminnan tehostaminen	tehostamisprosentti	1,74 meur	vähintään 2%		Yhtiön tj Jukka Antila	Tehostamistoimet onnistuneet. Mittari 1,42 meur	2 %

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN SITOVIEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 2015

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 24 sitovaa tavoitetta talousarviovuodelle 2015. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kaupungin osavuosikatsausten yhteydessä tilanteessa 30.4, 30.8 ja 31.12.2015.

Yhtiö	Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhanneet riskit	Vastuu-henkilö (t)	Vuoden 2015 aikana tehdyt keskeiset toimenpiteet sitovan tavoitteen toteuttamiseksi. Jos tavoite ei ole toteutunut, syy.	Mittarin toteuma 2015
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,6 %	sitova tavoite vähintään 3%	V. 2015 ennuste sisältää epävarmuustekijöitä. Ennakoitua heikompi tuloskehitys johtaisi mittarin alenemiseen 31.8. tilanteesta. Tavoitteen saavuttaminen vaikuttaa kuitenkin todennäköiseltä.	Hallitus, tj, johtoryhmä	Myyntihintoja alentaminen 1.1.2015; kustannusvaikuutus 2,2 m€ vuoden 2014 tuotantovolyymeilhin ja hintatasoon suhteutettuna. Tehostaminen työvoiman ja materiaalien käytössä.	4,5 %
	Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely	3,25	3,55	Tehostamispaineen vaikutukset koettuun laatuun, sovitun palvelutason tuntemus ja tulkintaerimielisyydet, sopimusrakenteen vaikutukset tuotteistettuun lisämyyntiin.	Hallitus, tj, johtoryhmä	Toimintojen kehittäminen edellisen kyselyn ja asiakasodotusten mukaisesti, laadunseurannan käyttöönotto, asiakaspalvelukoulutus, erillinen ohjausryhmä ateriapalveluille 8-12/2015, henkilöstöravintoloiden kehityssuunitelma	2,83
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely	3,35	3,55	Palvelusopimuksissa ja työn uudelleen mitoituksissa tapahtuvat muutokset	Hallitus, tj, johtoryhmä	Palkitsemisjärjestelmän kehittäminen, tyhy-toiminta, työhyvinvointiohjelma	3,33
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta, mittraristo	Mittari käytössä v. 2015 alusta	3,55	Tuotantihenkilöstössä tapahtuvat muutokset, lähiesimiesten työmäärä ja osaaminen	Hallitus, tj, johtoryhmä	Mittaristo otettu käyttöön ja rakennettu prosessi tulosten analysointiin, 716 laatukierrosta toimipisteittäin v. 2015, laatukierroksella havaittujen epäkohtien korjaaminen tulosten perusteella.	4,71
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Tilikauden tulos	Nettotulos 2015	645.312,-	100.000,-	Tulos tulee olemaan ennakoitua parempi; ei merkittäviä riskejä.	Jussi Kurki, Sinikka Sartonen	Täyttöaste (opiskelijamäärä) 100 % ja hallitut säästöt eri kustannuskohteissa	+ 405 217 eur
	Täyttöaste	Opiskelijoiden lukumäärä suhteutettuna opiskelijakiintiöön	1,07	1,0	Ei merkittäviä riskejä	Sinikka Sartonen,Tiina Immonen	Opiskelijarekrytointi ja opiskelijoiden tukeminen opintojen loppuun saattamisessa eli valmistuminen	1,06
	Opiskelijoiden työllistyminen	OKM:n Tulosindeksi	83 %	82 %	Suomen heikko työllisyystilanne	Sinikka Sartonen,Tiina Immonen	Hyvin suoritetut opinnot sekä työ- ja uravalmennus	82 %
	Opintojen keskeyttäminen	OKM:n Tulosindeksi	17 opiskelijaa	< 20 opiskelijaa	Aikuisopiskelijoiden keskeyttäminen lisääntynyt	Tiina Immonen	Opintojen henkilökohtaistaminen ja opiskelijapalveluiden toimivuus	29 opiskelijaa
	Ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta asteikolla 1-5	Laatumittaristo	4,7	> 4,3 (asteikolla 1-5)	Julkisen talouden säästöt ja yksikköhinnan leikkaukset toiminnassa	Sinikka Sartonen	Talouden tasapainottaminen ja opiskelijapalveluiden toiminnan tehostaminen tehty 1-8/2015	4,7

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN SITOVIEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 2015

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 24 sitovaa tavoitetta talousarviovuodelle 2015. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kaupungin osavuosikatsausten yhteydessä tilanteessa 30.4, 30.8 ja 31.12.2015.

Yhtiö	Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhanneet riskit	Vastuu-henkilö (t)	Vuoden 2015 aikana tehdyt keskeiset toimenpiteet sitovan tavoitteen toteuttamiseksi. Jos tavoite ei ole toteutunut, syy.	Mittarin toteuma 2015
Kiinteistö Oy Kehäsuora	Toiminnan jatkaminen kannattavana	Tulos eur	ei vertailutietoa fuusion takia	positiivinen tulos	vuokrankorotuksia ei saada tehtyä, kulurakenne ei kevene vielä vuonna 2015	Yhtiön tj Anssi Aittasalmi	Vuokrasopimusten päivittäminen menossa, ostopalvelujen tarkka seuranta, kiinteistöhuoltosopimuksen uusiminen	Tulos + 326 684 eur
Kiinteistö Oy Kehäportti	Tulostason säilyttäminen	Tulos eur	-128 982	positiivinen tulos	-	Yhtiön tj Jukka Antila	Tulostaso pysynyt vakiona. Tiukka kuluseuranta. Nollatulos saavutettiin	nollatulos
	Vuokraustaso säilyy korkeana	Vuokratut tilat kpl/vuokrattavat tilat kpl		100 %	ei riskiä	Yhtiön tj Jukka Antila	Tilat pääosin Vantaa kaupungin omassa käytössä. Yhtiön tiloissa pitkäaikaiset vuokralaiset.	100 %
Vantaan Moottorirata Oy	tapahtumien määrän lisäys per laji (kilpailu- ja leiritapahtumat)	20 %	120 tapahtumaa	yhteensä 144 tapahtumaa		Hallitus ja toimitusjohtaja		160 tapahtumaa
	Tilikauden tulos	Tulos eur	-16 712	Tilikauden tulos vähintään nolla (0)		Hallitus ja toimitusjohtaja		tulos + 240 110 euroa
Vantaan Markkinointi Oy	Tilikauden tulos	Tulos eur	tulos + 17 000	tulos +/- 0	ei tiedossa olevia riskejä	Yhtiön tj Kai Ketelimäki	Tulojen ja menojen tasapainotus	tulos + 14 326 euroa

4 § **Arviointikertomus 2015**

VD/974/00.03.00.00/2016
HH/MM/HY-L

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaisesti valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan tasessa on kattamatonta alijäämää. Lisäksi tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteen sovittamisesta.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt vuoden 2015 arviointikertomusta kokouksissaan 10.2., 16.3. ja 19.4.2016.

Tarkastuslautakunta 28.4.2016 § 5

Kaupunginreviisorin esitys:
Päätetään
a) hyväksyä arviointikertomus vuodelta 2015 ja todetaan yhteenveto esteellisyyksistä,
b) valtuuttaa kaupunginreviisori tekemään arviointikertomukseen vuodelta 2015 tarvittaessa teknisiä korjauksia ennen painoon lähettämistä,
c) esittää arviointikertomus vuodelta 2015 kaupunginvaltuustolle tiedoksi ja
d) esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikertomus lähetetään kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että esteellisyyden vuoksi käsittelyyn ja päätöksentekoon eivät ole osallistuneet seuraavat jäsenet:
- Faysal Abdi vapaa-ajan lautakunnan,
- Tarja Eklund kaupunkisuunnittelulautakunnan,
- Jukka Hako HSL:n ja HSY:n hallituksen sekä Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen hallituksen,
- Jaana Huhta Vantaan tilapalvelut Oy:n hallituksen
- Göran Härmälä kaupunkisuunnittelulautakunnan,
- Ulla Kaukola teknisen lautakunnan,
- Marilla Kortesalmi opetuslautakunnan,
- Juha Malmi sosiaali- ja terveyslautakunnan,
- Vaula Norrena opetuslautakunnan,
- Raija Virta vapaa-ajan lautakunnan sekä Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan toiminnan osalta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Arviointikertomus 2015 jaetaan kaupunginvaltuutetuille 19.5.2016 kaupunginvaltuuston selostustilaisuudessa ja se on lisäksi asian liitteenä.

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 4

Tarkastuslautakunnan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi arviointikertomus vuodelta 2015, ja
b) lähettää arviointikertomus 2015 kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Arviointikertomus 2015

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginreviisori Helena Hyvönen, puh. 09 8392 8072, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI ARVIOINTIKERTOMUS 2015

WWW.VANTAA.FI/ARVIOINTIKERTOMUS
TARKASTUSLAUTAKUNTA 28.4.2016

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ ... 3
SAMMANDRAG ... 6
1 TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI ... 10
1.1 Tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan ... 10
1.2 Vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteutuminen ... 12
1.3 Tarkastuslautakunnan arvioita tavoitteiden toteutumisesta ... 16
1.4 Määrärahoja koskevien sitovien talouden tavoitteiden toteutuminen ... 17
1.5 Kaupunginvaltuuston merkittävimmille konserniyhteisöille asettamien sitovien tavoitteiden toteutuminen ... 18
2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS ... 24
2.1 Emokaupungin talous ... 24
2.2 Koko kaupunkikonsernin talous ... 29
2.3 Suurten kaupunkien vertailua ... 31
2.4 Investointien kehitys ... 31
3 NUORISOTAKUUN TOTEUTUMINEN PKS-KAUPUNGEISSA ESPOO, HELSINKI, VANTAA JA KAUNIAINEN ... 33
4 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA ... 40
4.1 Toimiala ... 40
4.2 Henkilöstöhallinto ... 40
4.3 Elinkeinotoimi ... 41
5 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA ... 45
5.1 Omistajaohjaus ja konsernistrategia ... 45
5.2 Tietohallinto ... 46
6 MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA ... 49
6.1 Asuntomessut ... 49
6.2 Kehärata ... 52
6.3 Rakennusvalvonta ... 54
6.4 Varikko ... 57
7 SIVISTYSTOIMI ... 60
7.1 Ammattiopisto Varia ... 60
7.2 Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy ... 64
7.3 Aikuisopisto ... 67
7.4 Varhaiskasvatus ... 70
8 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA ... 77
8.1 Toimialan tavoitteet ja toiminta ... 77
8.2 Erikoissairaanhoito ... 79
8.3 Suun terveydenhuollon liikelaitos ... 83
9 TUTKIMUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN ASEMASTA KUNTAYHTIÖIDEN ARVIOINNISSA UUDEN KUNTALAIN MYÖTÄ - VANTAA, TAMPERE, TURKU JA OULU ... 87
10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA ... 90
11 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA ... 94
12 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN ... 97
13 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE ... 97
14 ALLEKIRJOITUKSET ... 98
LYHENTEET ... 99

TIIVISTELMÄ

1. Valtuuston asettamat strategiset päämäärät ja niitä toteuttavat sitovat tavoitteet toteutuivat täysin 13 tavoitteen osalta, melko hyvin toteutuneeksi todettiin seitsemän tavoitetta ja jossain määrin toteutuneeksi neljä tavoitetta. Toteutumatta jäi neljä tavoitetta. Tarkastuslautakunnalla oli huomautettavaa tai kommentoitavaa vain 14 prosentin osalta tavoitteista (edellisenä vuonna vastaavasti 36 prosentin osalta). Annetut kommentit liittyvät pääosin tavoitteiden arvioitavuuteen. Kokonaisuutena sitovien tavoitteiden mittarointi on parantunut viime vuosina.

2. Kaupunginvaltuusto asetti myös merkittäville konserniyhteisöille tavoitteet vuodelle 2015. Nämä tavoitteet toteutuivat 68 prosenttisesti ja toteutumatta jäi 32 prosenttia. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että yhtiöjärjestyksestä tulee käydä ilmi yhtiöiden toiminnan tarkoitus. Tavoitteen tulee toteuttaa yhtiön tarkoitusta. Tarkoitus puolestaan toteuttaa koko kaupungin strategiaa konsernistrategian mukaisesti.

3. Vantaan käyttötalouden kehitys oli vuonna 2015 selvästi ennakoitua parempi ja tulos positiivinen. Kaikki toimialat alittivat talousarviossa arvioidut menot ja tulot ylittyivät. Investointimenot alittuivat selvästi ja vaikka kaupungin lainamäärä kasvoi, niin nettolainanotto oli 22,1 miljoonaa euroa, kun ennuste oli 89 miljoonaa euroa. Iso velkamäärä (5 312 euroa/asukas) on edelleen suuri taloudellinen riski ja haasteena on myös kunnallisveron heikko kehitys. Vantaan toteuttamat laajat liikenne- ja asuinalueinvestoinnit (Kehärata, Kehä III ja Kivistö) tuonevat kaupunkiin kuitenkin runsaasti uusia veronmaksajia, jolloin verotulot kasvavat ja uusiin palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan.

   Suurten kaupunkien talouden tunnusluvut pysyivät kokonaisuutena tarkastellen melko samalla tasolla vuodesta 2014. Myöskään kaupunkitasolla ei ollut isoja muutoksia. Vantaalla yksi tunnusluku parani ja Vantaan tunnusluvuista neljä on heikolla tasolla.

4. Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakunnat suorittivat yhteisen arvioinnin, jonka aiheena oli nuorisotakuun toteutuminen ja vaikuttavuus Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Nuorisotakuun yhteiskuntatakuu ei täysin toteudu missään kaupungeista. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista se on toteutunut parhaiten Vantaalla. Koulutustakuu toteutuu hyvin kaikissa kaupungeissa ja sen onnistumisen eteen on Vantaallakin tehty töitä jo vuosia. Nuorten aikuisten osaamisohjelmaa on toteutettu suunnitellusti. Vaikuttavuuden mittaamisessa on vielä kehitettävää.

5. Kaupungin henkilöstöpolitiikassa painotetaan arvojen ja asenteiden sekä strategisen johtamisen tärkeyttä. Vuonna 2015 on oppimisen ja osaamisen kehittämiseen valittu Metropolia ammattikorkeakoulu kaupungin ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tuottajaksi. Henkilöstöhallinnolle asetetut tavoitteet eivät kuitenkaan toteudu odotetulla tavalla. Erityisesti sairauspoissaoloja koskeva tavoite jäi tavoitetasostaan. Siksi vuoden 2015 aikana on kehitetty niin sanottu tuunatun työn toimintamalli, jolla pyritään luomaan työntekijöille mahdollisuus osallistua työn tekoon, vaikka sataprosenttinen oman työn tekeminen ei olisikaan mahdollista.

   Tarkastuslautakunta suositteli vuoden 2014 arviointikertomuksessaan tasa-arvolain mukaisesti selvittämään palkkakartoituksen avulla, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteetonta palkkaeroa. Lautakunta suositteli, että kartoituksen tuloksia tuodaan esiin tulevissa henkilöstökertomuksissa. Vantaa on selvittänyt tutkimuksen tuloksia vuoden 2015 henkilöstökertomuksessa. Palkkapolitiikasta on tehty tutkimus, jonka mukaan Vantaalla ei ole havaittavissa, että ”naisen euro olisi pienempi kuin miehen euro”. Tutkimuksesta ilmenee, että palkkaukseen vaikuttavat erilaiset alavalinnat jo opiskeluvaiheessa. Myös eri ammattiryhmillä olevat omat virka- ja työehtosopimukset ja työmäärä vaikeuttavat vertailua. Naisten ja miesten palkkaero pienenee, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Samasta tehtävästä maksetaan tutkimuksen mukaan samaa tehtäväkohtaista palkkaa.

6. Vantaan elinkeinopolitiikan tavoitteet liittyvät kaupungin strategisena päämääränä olevaan elinvoiman vahvistamiseen. Vuonna 2015 kyseistä päämäärää edistettiin elinvoimaohjelmaa toteuttamalla. Ohjelman keskeisiä toimenpiteitä olivat kaupungin näkyvyyden vahvistaminen, uudentyyppisen yrityspalvelun, yrityskiihdyttämö Turbiinin, käynnistäminen ja matkailutuotteiden profilointi. Kehäradan yhdistämien asuin- ja työpaikka-alueiden kehittäminen, profilointi ja markkinointi ovat sekä Vantaan elinkeinopolitiikan että elinvoimaohjelman keskeisiä tavoitteita. Elinvoimaohjelman 45 tavoitteesta 15 tavoitteen toteuttaminen jat-

kuu vuonna 2016. Kaikki tavoitteet ovat toteutumassa.

7. Yleisjaosto on seurannut ja ohjeistanut tytäryhtiöiden toimintaa konsernistrategian mukaisesti. Uudessa kuntalaissa korostetaan entistä kuntalakia enemmän kuntakonsernien nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä sekä onnistunutta johtamista. Konsernijohtaminen jäntevöityy uuden kuntalain myötä ja johtamisen merkitys kasvaa kuntien yhä monipuolisemmassa toiminnassa. Kunnan poliittisessa johtamisessa korostuu strateginen johtaminen ja myös kunnan tytäryhtiöt tulee velvoittaa omistajaohjauksen avulla huomioimaan kuntakonsernin kokonaisetu (KuntaL 410/2015 § 47). Kaupungin tulee määritellä selkeä konsernistrategia ja omistajaohjauksen periaatteet sekä tarkastuslautakunnan rooli, jotta tarkastuslautakunta voisi toteuttaa lakisääteistä tehtäväänsä.

8. Tietotekniikan avulla on tavoitteena parantaa tuottavuutta. Sähköisten palvelujen lisääminen, sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja työnteon paikasta riippumattomien pilvipalvelujen käyttöönotto ovat viime aikoina toteutettuja toimenpiteitä. Sähköisten palveluiden arkkitehtuuri on saatu määriteltyä ja jatkossa hankinnat voidaan tehdä siten, ettei päällekkäisyyksiä tule. Kaupungin täytyy turvata riittävät resurssit, jotta sähköisten palveluiden kehittämisessä edetään nopeammin.

9. Asuntomessut Vantaan Kivistössä onnistuivat kaupungin näkökulmasta hyvin ja niihin liittyvät tavoitteet saavutettiin. Erityisesti näkyvyys mediassa oli hyvä, mediaosumia oli 648 ja messuilla vieraili 826 median edustajaa. Kaupungilta oli oikea päätös pitää kiinni siitä, että Kehärata saatiin käyttöön ennen messujen alkua. Messuilla vieraili 138 756 kävijää joista 30 prosenttia tuli junalla ja 62 prosenttia omalla autolla.

10. Kehäradan käyttöönoton myötä radanseudun houkuttelevuus tulevaisuuden rakennus- ja asuinalueena on kasvanut. Erityisesti tämä nousi esiin asuntomessututkimuksen palautteessa. Kehärata on merkittävä parannus pääkaupunkiseudun ja erityisesti Vantaan liikenneyhteyksiin. Linjauudistuksen jälkeen esiin nousseita katvealueiden ongelmia tulee seurata. Kehäradan rakentaminen on ollut suuri ja kallis investointi, mutta se on nähtävä maankäytön tehostamisen mahdollistajana ja sijoituksena tulevaisuuteen.

11. Myönnettyjen rakennuslupien määrä kasvoi rakennusvalvonnan tulosalueella merkittävästi Vantaalla erittäin kiivaana jatkuneen rakentamisen johdosta. Tämä vaikutti myös tulosalueen talouteen ja toimintakate toteutui selvästi arvioitua parempana. Tärkeänä asiakaspalvelun joustavuuden ja tuottavuuden kohottamiseen tähtäävänä toimenpiteenä rakennusvalvonnassa on ollut siirtyminen sähköiseen lupamenettelyyn ja yhden luukun periaatteeseen. Sähköinen asiakaspalvelu ja yhden luukun periaate on ollut käytössä pientalorakentamisen osalta jo marraskuusta 2014 ja vuoden 2015 marraskuussa käytäntö laajeni kaikkea rakentamista koskevaan lupamenettelyyn. Asiakas saa lupapiste.fi nettiosoitteessa kaiken rakennuslupaan liittyvän palvelun. Tämä tehostaa lausuntomenettelyjä ja vähentää varsinaisia asiakaskäyntejä. Palvelua kehitetään edelleen entistä monipuolisemmaksi. Vantaan asuntomessualueesta tehdyn digitaalisen 5D-mallinnoksen kehittäminen tarjoaa tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia rakennetun ympäristön tarkasteluun, suunnitteluun ja rakentamisen vaikutusten ennakointiin.

12. Vantaan kaupungin varikolle on keskitetty kaupungin ajoneuvo-, kone- ja lisälaitekaluston hankinta, hallinnointi sekä tähän liittyvä huolto- ja korjaamotoiminta. Näin on saatu yhtenäiset käytännöt ajoneuvokalustoon liittyvissä asioissa. Samalla on muodostunut kokonaiskuva kaluston määrästä ja kustannuksista. Tällä tiedolla voidaan tehostaa kaluston yhteiskäyttöä ja ajoneuvojen käytön sekä siihen liittyvien kustannusten valvontaa. Merkittävä ajoneuvojen käyttöä tehostava toimi on ollut paikkatietojärjestelmän asentaminen 240 kaupungin ajoneuvoon. Järjestelmän avulla saadaan tarkat tiedot ajoneuvon liikkeistä ja työtiedoista. Näin voidaan valita tehtävään aina lähin ajoneuvo ja lyhentää ajoreittejä. Myös ajoneuvojen käytön raportointi monipuolistuu ja tehostuu järjestelmän avulla. Järjestelmän tuottaman tiedon avaamista kuntalaisten käyttöön testattiin 2016 avaamalla palvelu, jossa kuntalaiset pystyivät seuraamaan lumiaurojen kulkua. Palvelusta on jatkossa tarkoitus tehdä pysyvä.

13. Vantaan ammattiopisto Varia on saanut vuosittain lisää opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan mukaisia koulutuspaikkoja. Oppilasmäärä onkin koko ajan kasvanut, vaikka kaikkia järjestämisluvan mukaisia paikkoja ei ole saatu täytettyä. Sekä Varian omassa strategiassa että Vantaan vuoden 2015 kaupunkistrategiassa on yhdeksi tavoitteeksi asetettu ammatillisen koulutuksen keskeytysten vähentäminen. Varia on toteuttanut keskeyttämisten vähentämiseksi useita toimenpiteitä. Mitään kunnon lääkettä ei ole kuitenkaan löydetty ja keskeyttämiset lisääntyivät hieman vuonna 2015.

    Varian taloustilanne on huolestuttava. Ammatillisen koulutuksen valtionosuuksia aiotaan leikata jopa 15 prosenttia. Varia on jo aloittanut säästö- ja tehostamistoimenpiteet. Yksi keino kompensoida leikkauksia on

kasvattaa oppilasmääriä niin, että kaikki koulutuspaikat saadaan täytettyä.

14. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos MERCURIA menestyy. Nuorisokoulutuksen linjat ovat vetäneet opiskelijoita useana vuonna yli opiskelijakiintiön. Oppilaitos on myös useana vuonna peräkkäin saanut parhaat tuloksellisuuspisteet pääkaupunkiseudun kaupallisista oppilaitoksista. Toiminnassaan oppilaitos pyrkii koko ajan kehittymään ja saamaan työelämän vaatimukset mahdollisimman hyvin huomioonotetuksi opetuksessa. Työelämän kanssa tehtävän koulutus- ja harjoitteluyhteistyön vahvistamiseksi Kauppiaitten Kauppaoppilaitos, Vantaan kaupunki, kauppakeskus Jumbo ja viihdekeskus Flamingo muodostivat vuonna 2015 Kauppakeskusakatemiaksi kutsutun toimintamallin. Sillä toteutetaan Vantaan elinvoimaohjelmaa. Haastetta taloudelle ovat aiheuttaneet valtionosuuteen jo tehdyt leikkaukset ja tulevaisuudessa odotettavissa olevat lisäleikkaukset. Talous on kuitenkin vakaalla pohjalla ja uusien koulutustuotteiden kehitystyö asiakaspinnan laajentamiseksi on aloitettu.

15. Vantaan aikuisopisto katsoo kriittisiksi kehittämiskohteikseen erityisesti toiminnan tehostamisen ja opistoa koskevan taloustiedon parantamisen, ajantasaistamisen ja tämän tiedon raportoinnin kehittämisen sähköisten työkalujen avulla. Uusi kurssihallintojärjestelmä on jo tehostanut eri hallintorutiineja ja asiakasviestintää. Jatkossa järjestelmällä saadaan parannettua myös talousseurantaa sekä raportointia. Aikuisopiston tulopohja heikkeni, kun opistoa ei enää valittu maahanmuuttajille suunnatun työvoimapoliittisen suomen kielen koulutuksen järjestäjäksi. Aikuisopisto on aloittanut säästötoimenpiteet ja pysyi vuonna 2015 muutetun talousarvion toimintakatetavoitteessa. Nopeasti kasvaneiden turvapaikanhakijamäärien johdosta kotoutumiskoulutuksen tarve tulee jatkossa kasvamaan. Vielä ei tiedetä lisääkö kotoutumiskoulutuksen kasvava tarve myös aikuisopiston kaltaisten oppilaitosten mahdollisuuksia järjestää kotoutumiskoulutusta. Aikuisopistolla on kuitenkin runsaasti kokemusta maahanmuuttajien koulutuksesta ja näin hyvät valmiudet kotoutumiskoulutusten järjestämiseen.

16. Varhaiskasvatuksen tulosalueella jatkettiin jo vuonna 2014 aloitettua palvelumuotoilua, jonka pyrkimyksenä on vakiinnuttaa palvelujen yhteissuunnittelu palvelujen käyttäjien kanssa. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvoi suunnitellusti vuonna 2015 ja näiden palvelujen osuutta kasvatetaan lisäämällä palvelusetelipäivähoidon osuutta. Palvelusetelipäivähoidon lisäämisellä saadaan monipuolistettua palvelutarjontaa ja samalla pienennettyä kaupungin investointitarpeita. Uudenlaisia menetelmiä lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi on haettu palkkaamalla päiväkoteihin taidepedagogeja. Tästä kokeilusta on saatu hyviä kokemuksia. Varhaiskasvatuslain muutoksen myötä Vantaa rajaa subjektiivista päivähoitooikeutta 2016. Varhaiskasvatuksen tulosalue tulee tekemään hyvissä ajoin yhteistyötä niiden perheiden kanssa, joita päivähoidon rajaukset koskevat. Näin pyritään löytämään perheitä ja lapsia parhaiten palveleva tapa järjestää päivähoito 20 viikkotunnin laajuisena. Sinirikon päiväkodin investointihankkeella vastattiin ympärivuorokautisen päivähoidon kasvavaan palvelutarpeeseen. Uudet tilat ovat osoittautuneet hyvin toimiviksi.

17. Sosiaali- ja terveydenhuollon oman toiminnan menot alittivat talousarvion 7,5 miljoonalla eurolla, joista toimeentulotukimenojen alitus oli 4 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon menot sen sijaan ylittivät alkuperäisen talousarvion lähes 19 miljoonalla eurolla. Jatkossa on erittäin tärkeää, että erikoissairaanhoidossa tuottajan (HUS) ja järjestäjän (Vantaa) talousarviot ja tulostavoitteet sovitetaan yhteisesti.

    Sosiaali- ja terveydenhuollossa tulee kiinnittää erityistä huomiota palvelujen laadun ja resurssien turvaamiseen kaikilla toimintasektoreilla. Pätevien työntekijöiden saamiseksi on tehtävä edelleen uusia avauksia. Johtaminen, työolosuhteet ja niiden joustot ja palkkaus ovat avainasemassa, jotta työntekijöiden vaihtuvuus saadaan hallintaan.

18. Suun terveydenhuollon liikelaitos on onnistunut parantamaan tuottavuuttaan. Mittarina on käytetty tuotettujen suoritteiden määrää henkilötyövuotta kohden. Tuottavuus on kasvanut kymmenen prosenttia liikelaitoksen toiminnan (2010–2015) aikana. Alijäämän kattaminen edellyttää toiminnan tehostamista edelleen. Asiakasmäärän kasvu on aiheuttanut painetta pysyä hoitotakuun edellyttämissä aikarajoissa kiireettömässä hammashoidossa.

SAMMANDRAG

1. De strategiska mål som stadsfullmäktige ställt upp samt de därmed sammanhängande bindande målen utföll helt för 13 måls del, medan sju mål konstaterades utfallit rätt väl och fyra mål i viss mån. Fyra mål uppnåddes inte. Revisionsnämnden gjorde anmärkningar eller kommentarer endast när det gällde 14 procent av målen (året innan kommenterades 36 procent av målen). Kommentarerna gäller huvudsakligen målens utvärderbarhet. Under de senaste åren har de bindande målens mätbarhet förbättrats totalt sett.

2. Stadsfullmäktige ställde också upp mål för de betydande koncernsamfunden för år 2015. Dessa mål utföll till 68 procent medan 32 procent inte uppnåddes. Revisionsnämnden fäster vikt vid att bolagens verksamhetssyfte framgår ur bolagsordningen. Målet ska förverkliga bolagets syfte. Syftet förverkligar å sin sida hela stadens strategi i enlighet med koncernstrategin.

3. Vandas driftsekonomi utvecklades år 2015 i en betydligt mer positiv riktning än vad som prognostiserats och resultatet låg på plus. Samtliga verksamhetsområden underskred de budgeterade utgifterna medan inkomsterna överskreds. Investeringsutgifterna underskreds klart och även om stadens lånestock ökade uppgick nettobelåningen till 22,1 miljoner euro då prognosen låg på 89 miljoner euro. Den stora skulden (5 312 euro/invånare) utgör fortsättningsvis en stor ekonomisk risk och även kommunalskattens svaga utveckling är en utmaning. De omfattande investeringarna som i Vanda gjorts i trafikobjekt och bostadsområden (Ringbanan, Ring III och Kivistö) torde dock föra gott om nya skattebetalare till staden varvid skatteinkomsterna ökar och staden klarar av att svara på de nya servicebehoven.

   De stora städernas ekonomiska nyckeltal låg totalt sett fortfarande på ungefär samma nivå som år 2014. Inte heller på stadsnivå kunde man se några stora förändringar. I Vanda förbättrades ett nyckeltal medan fyra av Vandas nyckeltal ligger på svag nivå.

4. Revisionsnämnderna i huvudstadsregionen utförde en gemensam revision med avseende på ungdomsgarantins förverkligande och effekt i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla. Ungdomsgarantins samhällsgaranti förverkligas inte fullt ut i någon av städerna. Av huvudstadsregionens stora städer har Vanda klarat sig bäst i att förverkliga ungdomsgarantin. Utbildningsgarantin utfaller väl i alla städerna och även i Vanda har man redan under flera års tid arbetat målmedvetet för att lyckas. Kompetensprogrammet för unga vuxna har genomförts enligt planerna. Däremot bör ännu effekternas mätbarhet utvecklas.

5. I stadens personalpolitik betonas vikten av värderingar och attityder samt strategiskt ledarskap. När det gäller inlärnings- och kompetensutveckling valdes yrkeshögskolan Metropolia till producent av stadens yrkesinriktade tilläggs- och påbyggnadsutbildning år 2015. De mål som uppställts för personalförvaltningen förverkligas dock inte som förväntat. I synnerhet nådde inte målet om sjukfrånvaro upp till sin målnivå. Därför har man under loppet av år 2015 utvecklat en s.k. "arbete efter förmåga"-modell, med vilken man strävar efter att skapa möjligheter för anställda att delta i arbetet, även om det inte skulle vara möjligt att prestera till hundra procent i det egna arbetet.

   Revisionsnämnden rekommenderade i sin utvärderingsberättelse för år 2014 att man i enlighet med jämställdhetslagen via en kartläggning av lönerna utreder att det inte förekommer omotiverade löneskillnader mellan kvinnor och män som utför samma slags eller likvärdigt arbete åt en och samma arbetsgivare. Nämnden rekommenderade att resultaten av kartläggningen lyfts fram i kommande personalberättelser. Vanda har redogjort för utredningens resultat i personalberättelsen för år 2015. Det har gjorts en undersökning av lönepolitiken enligt vilken det i Vanda inte skönjs tecken på att "kvinnans euro skulle vara mindre än mannens euro". Av undersökningen framgår att olika yrkesval redan under studietiden inverkar på lönesättningen. Också tjänste- och arbetskollektivavtalen för olika yrkesgrupper och arbetsmängderna gör det svårt att göra jämförelser. Skillnaderna i lön mellan kvinnor och män blir mindre om man gör en jämförelse av inkomstnivån mellan personer som utför samma arbete. För samma uppgift betalas enligt undersökningen samma uppgiftsrelaterade lön.

6. Målen för Vandas näringspolitik anknyter till en stärkt livskraft som utgör stadens strategiska mål. År 2015 främjades målet genom fullföljande av livskraftsprogrammet. I programmets centrala åtgärder ingick att stärka stadens synlighet, starta ett nytt slag av företagsservice, företagsacceleratorn Turbiini, samt att profilera turismprodukterna. Utvecklingen, profileringen och marknadsföringen av de bostads- och arbetsplatsområden som Ringbanan binder samman ingår som centrala mål i både Vandas näringspolitik och stadens livskraftsprogram. Av de 45 målen i livskraftsprogrammet fortgår förverkligandet av 15 mål under år

2016. Samtliga mål håller på att förverkligas.

7. Allmänna sektionen har följt upp och gett anvisningar för dotterbolagens verksamhet i enlighet med koncernstrategin.
I den nya kommunallagen betonas en snabb reaktions- och förnyelseförmåga hos kommunkoncernerna och ett lyckat ledarskap mer än i den tidigare kommunallagen. I och med den nya kommunallagen blir koncernledarskapet smidigare och ledarskapets betydelse ökar i kommunernas allt mer mångsidiga verksamhet. I kommunens politiska ledarskap framhålls det strategiska ledarskapet och även kommunens dotterbolag måste genom ägarstyrningen åläggas att beakta kommunkoncernens fördel i sin helhet (KommL 410/2015 § 47). Staden bör fastställa en klar koncernstrategi och principerna för ägarstyrningen samt definiera revisionsnämndens roll så att revisionsnämnden kan utföra sitt lagstadgade uppdrag.

8. Målet är att med informationsteknologins hjälp öka produktiviteten. Utökade elektroniska tjänster, utveckling av elektroniska lärmiljöer och ibruktagningen av molntjänster som möjliggör arbete oberoende av plats är åtgärder som förverkligats under den senaste tiden. En arkitektur för de elektroniska tjänsterna har definierats och i fortsättningen kan upphandlingar skötas utan risk för överlappningar. Staden måste trygga tillräckliga resurser för att man snabbare ska kunna framskrida i processen med att utveckla de elektroniska tjänsterna.

9. Bostadsmässan i Kivistö i Vanda lyckades ur stadens synvinkel utmärkt väl och målen i samband med bostadsmässan uppnåddes. Framförallt synligheten i media var god, antalet medieträffar uppgick till 648 medan antalet representanter för olika medier som besökte mässan uppgick till 826 stycken. Det var rätt beslut från stadens sida att hålla fast vid att Ringbanan skulle fås i gång före mässans invigning. Antalet mässbesökare var 138 756 stycken varav 30 procent kom med tåg och 62 procent med egen bil.

10. I och med att Ringbanan tagits i bruk har området längs banan blivit attraktivare som framtida bygg- och bostadsområde. Detta lyftes fram särskilt i den respons som gavs i samband med den undersökning som gjordes om bostadsmässan. Ringbanan medförde en påtaglig förbättring av trafikförbindelserna i huvudstadsregionen och särskilt i Vanda. Efter linjereformen bör problem som uppkommer i områden som hamnat i periferin följas upp. Byggandet av Ringbanan har varit en stor och dyr investering, men det ska ses som en möjlighet till att effektivera markanvändningen och som en investering inför framtiden.

11. Antalet beviljade bygglov ökade i betydande mån inom byggnadstillsynens resultatområde tack vare att byggandet i Vanda fortsatte verkligt intensivt. Detta inverkade även på resultatområdets ekonomi och verksamhetsbidraget utföll helt klart bättre än prognostiserat. En viktig åtgärd inom byggnadstillsynen i syfte att förbättra kundservicens smidighet och höja produktiviteten har varit övergången till elektroniskt tillståndsförfarande och principen om att alla tjänster ska gå att få över en och samma disk. Elektronisk kundservice och principen om att få alla tjänster över en disk har varit i användning redan från november 2014 i fråga om småhusbyggandet och från och med november 2015 utvidgades denna praxis till allt tillståndsförfarande som rör byggande. Kunden får all service som rör byggnadstillstånd via webbadressen lupapiste.fi. Det här är ägnat att effektivera utlåtandeförfarandet och minskar på antalet ordinarie kundbesök. Servicen utvecklas vidare i en alltmer mångsidig omfattning. En vidareutveckling av den digitala 5D-modelleringen som utfördes över Vandas bostadsmässområde erbjuder i framtiden nya möjligheter att granska den byggda miljön, samt planera och förutse verkningarna av byggande.

12. Till Vanda stads depå har man koncentrerat anskaffning, förvaltning samt tillhörande underhålls- och reparationsverksamhet i fråga om stadens fordons- och maskinpark och tilläggsmateriel. På detta sätt har man åstadkommit gemensam praxis i frågor som gäller fordonsparken. Samtidigt har man skaffat sig en helhetsbild av fordonsparkens storlek och kostnader. Med hjälp av dessa uppgifter kan den gemensamma användningen av materielen göras effektivare och fordonsanvändningen och dess kostnader hållas under kontroll. Installationen av ett geografiskt informationssystem i 240 av stadens fordon var en viktig åtgärd för att effektivera fordonsanvändningen. Med hjälp av systemet får man in exakt information om var fordonet färdats och arbetsuppgifterna. På detta sätt kan man alltid välja det närmaste fordonet för en uppgift och förkorta transportsträckorna. Rapporteringen om fordonsanvändningen blir också mångsidigare och effektivare tack vare systemet. År 2016 testade man systemet bland kommuninvånare genom att öppna en tjänst där kommuninvånare kunde följa var snöplogarna rörde sig. Avsikten är att tjänsten i fortsättningen blir permanent.

13. Vanda yrkesinstitut Varia har årligen fått utökat antal utbildningsplatser i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets anordningstillstånd. Elevantalet har faktiskt ökat hela tiden även om man inte lyckats

fylla alla platserna enligt anordningstillståndet. Både i Varias egen strategi och i stadsstrategin 2015 för Vanda stad har som ett av målen uppställts att antalet som avbryter sin yrkesinriktade utbildning ska minska. Varia har genomfört flera åtgärder för att minska antalet som avbryter sina studier. Någon universalmedicin har man dock inte lyckats få fram och avbrotten i studierna ökade något under 2015.

Varias ekonomiska ställning föranleder oro. Avsikten är att statsandelarna för yrkesinriktad utbildning ska skäras ner med upp till 15 procent. Varia har redan påbörjat olika spar- och effektiveringsåtgärder. En metod för att kompensera för nedskärningarna är att öka elevantalet så att alla studieplatser fylls.

14. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos MERCURIA har god framgång. Linjerna för ungdomsutbildning har attraherat studerande utöver studerandekvoterna i flera års tid. Läroanstalten har också flera år i rad fått de bästa resultatpoängen av alla handelsläroanstalter i huvudstadsregionen. I sin verksamhet strävar läroanstalten hela tiden efter att utvecklas och så väl som möjligt beakta arbetslivets krav i undervisningen. För att stärka det samarbete inom utbildning och praktik som utförs tillsammans med arbetslivet ingick Kauppiaitten Kauppaoppilaitos, Vanda stad, köpcentret Jumbo och nöjescentret Flamingo avtal om en operativ modell 2015 med namnet Köpcenterakademin. Därigenom verkställs Vandas livskraftsprogram. En utmaning för ekonomin har utgjorts av de nedskärningar som redan företagits i statsandelen och de tilläggsnedskärningar som kan väntas framöver. Ekonomin vilar dock på en stabil grund och arbetet på att utveckla nya utbildningsprodukter för att utvidga kundgruppen har inletts.

15. Vanda vuxenutbildningsinstitut upplever som sina kritiska utvecklingsobjekt framförallt effektiveringen av verksamheten och processen för att förbättra vuxenutbildningsinstitutets ekonomiska uppgifter, liksom uppdateringen och rapporteringen av dessa fakta med hjälp av elektroniska redskap. Det nya kursadministrationssystemet har redan effektiverat olika förvaltningsrutiner, liksom kundinformationen. I fortsättningen lyckas man via systemet också förbättra den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen. Vuxenutbildningsinstitutets inkomstbas försvagades när institutet inte längre valdes till arrangör av den arbetskraftspolitiska utbildningen i finska språket riktad till invandrare. Vuxenutbildningsinstitutet har inlett inbesparingsåtgärder och lyckades hålla det mål för verksamhetsbidraget som var uppställt i den ändrade budgeten för år 2015. I och med det snabbt ökade antalet asylsökande kommer behovet av integrationsutbildning att öka fortsättningsvis. Ännu är det oklart om det ökande behovet av integrationsutbildning också kommer att öka möjligheterna för läroanstalter i stil med vuxenutbildningsinstitutet att arrangera integrationsutbildningar. Vuxenutbildningsinstitutet har dock rikligt med erfarenhet av att utbilda invandrare och därmed god beredskap att ordna integrationsutbildning.

16. Inom resultatområdet för småbarnsfostran fortsattes den redan 2014 inledda servicedesignen med syftet att etablera samplaneringen av servicen tillsammans med dem som använder sig av servicen. Antalet barn som omfattas av privat småbarnsfostran ökade som planerat under 2015 och andelen tjänster av detta slag fås att växa genom att andelen dagvård via servicesedel utökas. Genom att öka servicesedeldagvården lyckas man diversifiera serviceutbudet och samtidigt minska på stadens investeringsbehov. Metoder av nytt slag för att stödja barnens uppväxt och utveckling har man arbetat för genom att konstpedagoger anställts vid daghemmen. Detta experiment har medfört goda erfarenheter. I och med ändringen av lagen om småbarnspedagogik begränsar Vanda stad den subjektiva dagvårdsrätten 2016. Resultatområdet för småbarnspedagogik ska i god tid samarbeta med de familjer som begränsningarna i dagvårdsrätten berör. Därigenom syftar man till att hitta det sätt som bäst betjänar familjerna och barnen när det gäller att ordna dagvården i en omfattning på 20 veckotimmar. Genom investeringsprojektet i daghemmet Sinirikon päiväkoti svarade man på det ökande behovet av dagvårdsservice dygnet runt. De nya lokalerna har visat sig fungera väl.

17. Utgifterna för social- och hälsovårdens egen verksamhet underskred budgeten med 7,5 miljoner euro, varav underskridningen av utgifterna för utkomststöd utgjorde 4 miljoner euro. Utgifterna för den specialiserade sjukvården överskred däremot den ursprungliga budgeten med närmare 19 miljoner euro. I fortsättningen är det ytterst viktigt att man gemensamt sammanjämkar budgetarna och resultatmålen för den specialiserade sjukvårdens producent (HNS) och anordnare (Vanda).

    Inom social- och hälsovården ska särskild uppmärksamhet fästas vid tryggandet av servicens kvalitet och resurser inom samtliga verksamhetssektorer. Man ska fortsätta ta fram nya åtgärder för att få tillgång till kompetenta arbetstagare. Ledarskapet, arbetsförhållandena och arbetets flexibilitet och lönesättningen spelar en avgörande roll då det gäller att få kontroll över personalomsättningen.

18. Affärsverket för mun- och tandhälsa har lyckats förbättra sin produktivitet. Som mätare har använts de producerade prestationerna per årsverke. Produktiviteten har ökat med tio procent under den tid affärsverket har fungerat (2010–2015). Täckandet av underskottet förutsätter att verksamheten fortsättningsvis effektiveras. Det ökade antalet klienter har orsakat ett tryck när det gäller att hålla de tidsgränser som vårdgarantin förutsätter inom den icke-brådskande tandvården.

1 TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Kaupungin valtuusto hyväksyi 17.6.2013 valtuustokauden 2013–2016 strategian. 1.5.2015 voimaan tulleen uuden kuntalain mukaisesti seuraavat kuntavaalit pidetään keväällä 2017 ja uusi valtuusto aloittaa työnsä 1.6.2017. Tästä syystä valtuusto on 15.6.2015 jatkanut strategian voimassaoloa vuoden 2017 loppuun saakka.

Strategian sisällön muodostavat painopistealueittain luokitellut strategiset päämäärät niille asetettuine mittareineen. Strategiaa toteutetaan vuosittain laadittavilla tuloskorteilla, jotka ovat osa kaupungin johtamisjärjestelmää.

Vantaan strategiamallissa korostuvat pidemmän aikavälin tavoitteet ja samalla vuotuista suunnitteluprosessia on kehitetty siten, että sen avulla edetään kohti strategisten päämäärien toteutumista. Johtamisessa strategia on tärkein työväline organisaation kaikilla tasoilla.

Kaupungin talouden tasapainoon saattaminen on nähty valtuustokauden strategian keskeisenä lähtökohtana. Strategian viisi painopistealuetta ovat:

1. kaupungin talous tasapainossa
2. kaupunkirakenne eheytyy
3. kaupungin elinvoima vahvistuu
4. palvelut uudistuvat
5. muutosta toteutetaan johtamisen kautta.

Tilinpäätöksen yhteydessä seurataan vuosittain strategian toteutumista. Valtuustokauden strategia sisällytetään vuosittain talousarviokirjaan.

Vantaalainen strategiatyön mallin perusta on arvot ja visio. Valtuustokauden mittaisen strategian osana määritellään strategiset painopistealueet ja strategiset päämäärät. Strategisille päämäärille määritellään mittarit. Kohdassa 1.1 tarkastellaan kohdassa 1.2 mainittujen sitovien tavoitteiden toteutumista strategisten päämäärien mukaan. Kaikille strategian päämäärille ei ole asetettu tavoitetta vuodelle 2015.

1.1 Tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan.	3	1							
2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan.	1								
3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan.	1								

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lain-kaan		Raportoin-ti	Mitta-rointi	Ei voida arvioi-da	Muu syy
4. Kumppanuuksien hyödyntäminen	1								
5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin.	2		1						
6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia (ei tavoitetta 2015).									
7. Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä (ei tavoitetta 2015).									
8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.	1			1					
9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	2			1					
10. Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen.		3			x			x	
11. Asukkaiden turvallisuus vahvistuu (ei tavoitetta 2015).									
12. Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa (ei tavoitetta 2015).									
13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat.		1		1	x		x		x

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lain-kaan		Raportoin-ti	Mitta-rointi	Ei voida arvioi-da	Muu syy
14. Vantaan kilpailuky-ky vahvistuu osana metropolialuetta (ei tavoitetta 2015).									
15.Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia.		1	1		x		x	x	
16. Kuntalaisten osalli-suus ja yhteissuunnitte-lu palvelujen kehittämi-sessä lisääntyy.	1								
17. Vaikuttavat ja kus-tannustehokkaat palve-lut.	1								
18. Vaihtoehtoiset pal-velujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan va-linnanvapautta (ei ta-voitetta 2015).									
19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalvelu-ja.				1					
20. Hyvällä strategisella johtamisella ja esimies-työllä toteutetaan muutosta (ei tavoitetta 2015).									
21. Henkilöstön sitou-tumisen ja osaavan työ-voiman varmistaminen.		1	2		x				x

1.2 Vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Strategiatyön mallin mukaisesti strategisille päämäärille laaditaan talousarviotavoitteet eli vuosittaiset sitovat tavoitteet kaupunkitasoisesti. Toimiala- ja tulosaluetasoisesti laaditaan tulostavoitteet. Seuraavassa taulukossa tarkastellaan sitovien tavoitteiden toteutumista vuonna 2015.

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lain-kaan		Raportoin-ti	Mitta-rointi	Ei voida arvioi-da	Muu syy
1.1 Toimintakatteen kasvuprosentin maksimi.	x								
1.2 Investointikatto vuodelle 2015.		x							
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on n. 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia. Infrakorvaukset (menot/tulot) tarkentuvat HSL:n talousarvioesityksen yhteydessä.	x								
1.4 Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet päivitetään ja ne käsitellään kevään 2015 valtuustoseminaarissa.	x								
2.1 Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	x								
3.1 Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa vuoden 2015 aikana.	x								
4.1 Kivistön kumppanuushankkeiden ja asuntomessujen onnistuminen.	x								
5.1 Priorisoidaan keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä.	x								
5.2 Kehäradan liikennöinti käynnistyy viimeistään 1.7.2015.	x								

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
5.3 Kaupunki teettää yhdessä Vantaan Energia Oy:n kanssa selvityksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä 30 prosentilla vuoteen 2020 mennessä ja 40 prosentin vähentämisestä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990.			x						
8.1 Kaupunki luo edellytykset 2 000 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	x								
8.2 Kaupunki luovuttaa 80 omakotitalotonttia.				x					
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.				x					
9.2 Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	x								
9.3 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	x								
10.1 Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana Vantaalla työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille.		x			x			x	
10.2 Nostetaan kaupunginosia esille kaupungin omissa kanavissa monipuolisesti ja kuntalaisia osallistaen.		x							
10.3 Toteutetaan teemavuosi, jolla kiinnitetään huomiota kaupungin puroluontoon.		x							

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lain-kaan		Raportoin-ti	Mitta-rointi	Ei voida arvioi-da	Muu syy
13.1 Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.		x			x		x		x
13.2 Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.				x					
15.1 Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla.		x			x		x	x	
15.2 Kaupungin ennaltaehkäisevin toimenpitein vähennetään lastensuojelun tarvetta.			x						
16.1 Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa vakiintuu toimintatapana. Vuorovaikutusta kehitetään järjestelmällisesti palvelumuotoiluprosessissa.	x								
17.1 Palvelurakenteita ja kustannustehokkuutta kehitetään siten, että keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	x								
19.1 Luodaan sähköisen asioinnin alusta ja mobiiliVantaa -konsepti, jonka varaan sähköiset palvelut rakennetaan.				x					
21.1 Sairauspoissaolojen määrä vähenee.			x		x				x
21.2 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.		x							

	Tilinpäätös 2015				Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi				Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
21.3 Osana systemaattista oppilaitosyhteistyötä on käytössä kiinteä harjoitteluyhteistyö vähintään 5 ammattialalla.			x						

1.3 Tarkastuslautakunnan arvioita tavoitteiden toteutumisesta

Kaupunginvaltuusto asetti vuodelle 2015 yhteensä 28 sitovaa tavoitetta. Kaupunginhallitus raportoi täysin toteutuneeksi 13 tavoitetta, melko hyvin toteutuneeksi seitsemän tavoitetta, jossain määrin toteutuneeksi neljä tavoitetta ja ei lainkaan toteutuneeksi neljä tavoitetta.

Tarkastuslautakunta oli eri mieltä tavoitteen toteutumisesta neljässä tapauksessa. Syyt vaihtelivat mittaroinnin, muun syyn ja tavoitteen arvioitavuuden välillä. Tarkastuslautakunnan eri näkemykset ilmenevät sitovien tavoitteiden kohdalla

Sitova tavoite 10.1: Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana Vantaalla työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Muuttohalukkuustutkimus, tulos on parantunut.	Tavoite toteutui melko hyvin.	Muuttohalukkuustutkimuksen tulosta ei ollut käytettävissä eikä sen toteutumista tästä syystä voi arvioida.

Tavoitteen 10.1 mittarin lähtötasoksi oli asetettu vuoden 2013 kysely (ilmeisesti kyselyllä tarkoitettiin muuttohalukkuustutkimusta). Kuitenkin muuttohalukkuustutkimus tehdään kahden vuoden välein ja vuonna 2013 ei kyseistä tutkimusta tehty (tutkimus tehtiin 2012, 2014 ja seuraava 2016). Näin on epäselvää, mikä kysely piti olla mittarin lähtötasona. Mittarin tavoitetasona oli, että vuoden 2014 kyselyssä tulos on parantunut. Raportoinnissa todetaan, että muuttohalukkuustutkimuksen tulosta ei ollut käytettävissä, mutta ainakin vuoden 2014 muuttohalukkuustutkimuksen tuloksista kerrottiin lehdistössä jo huhtikuussa 2014. Tavoite olisi kaivannut mittarien osalta selkeää tietoa siitä, mitä tutkimustuloksia haluttiin verrattavan. Lisäksi raportoinnissa todetaan, että tutkimuksen tulosta ei ollut käytössä, joten koska mitään tietoa asetetun mittarin toteutumisesta ei esitetä, ei tavoite ole arvioitavissa.

Sitova tavoite 13.1: Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden %-osuus 99 %.	Tavoite toteutui melko hyvin.	Tavoite toteutui melko hyvin, mutta tavoite ei yksin toteuta strategista päämäärää. Strategian toteutumista tulisi mitata myös koulutustasolla.

Tavoite ”toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta”, mittarina perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden prosenttiosuus, kuvaa sinänsä hyvin koulutustakuun toteutumista. Tavoite liittyy strategiseen päämäärään 13, jossa tavoitteena on vantaalaisten koulutustason ja osaamisen vahvistuminen. Tarkastuslautakunta katsoo, että strategista päämäärää edistääkseen tavoitteissa tulisi tarkastella myös jatkokouluttautumista. Strategisen päämäärän mittareiksi on valittu korkeakoulututkinnon suorittaneiden prosenttiosuus, perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden prosenttiosuus ja perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden prosenttiosuus 20–29-vuotiaista. Vuosittain sitovaksi tavoitteeksi on strategiakaudella kuitenkin valikoitunut vain koulutustakuun toteuttaminen ja tutkintojen keskeyttämisen vähentäminen. Sinänsä koulutustason nousun tarkastelua olisi ehkä mielekästä tehdä pidemmällä tarkastelujaksolla, koska tästä aiheesta tilastotiedot yleensä saadaan parin vuoden viiveellä. Jollain tavalla se olisi kuitenkin syytä taivuttaa myös sitovaksi tavoitteeksi.

Sitova tavoite 15.1: Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Väestön terveys paranee Kelan sairastavuusindeksillä mitattuna. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 25–64 -vuotiaista laskee. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tupakointi vähenee.	Tavoite toteutui melko hyvin.	Tavoitetta ei voida arvioida, koska mittareista kolmen osalta vuoden 2015 tietoja ei ole vielä saatu.

Tavoitteelle 15.1 oli asetettu neljä mittaria. Kelan sairastavuusindeksi ja työttömyyseläkettä saavien osuus 25-64 vuotiaista eivät ole vielä saatavilla vuoden 2015 osalta, joten tavoitteen toteutumista on vaikea arvioida. Lisäksi ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tupakoinnin vähentämisestä pystyttiin vain raportoimaan sinänsä hyvistä toimenpiteistä, mutta tilanteen kehitystä kuvaavan THL:n kouluterveyskyselyn kuntakohtaisia tuloksia ei teknisistä ongelmista johtuen saada. Sairastavuusindeksi on hyvä koko väestön hyvinvoinnin kuvaaja ja indikaattori on kehittynyt vuoden 2012 jälkeen myönteisesti Vantaan kannalta. Samoin voidaan todeta työkyvyttömyyseläkettä saavien määrästä: heidän osuutensa näyttää laskeneen vuosina 2013 ja 2014. Valtuustokauden strategian tarkastelun osalta mittarit ovatkin varsin kuvaavia, mutta tarkastuslautakunnan tehtävän kannalta kuluneen vuoden arviointia niiden perusteella ei voida suorittaa.

Sitova tavoite 21.1: Sairauspoissaolojen määrä vähenee

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Sairauspoissaolojen prosentti, tavoitetaso 4,0 %.	Tavoite toteutui jossain määrin.	Tavoite ei toteutunut. Sairauspoissaolojen määrä oli 4,52 %.

Sairauspoissaoloissa ei päästy tavoitteeseen. Edelliseen vuoteen verrattuna sairauspoissaolot vähenivät hieman (4,58 vuonna 2014).

1.4 Määrärahoja koskevien sitovien talouden tavoitteiden toteutuminen

Erikoissairaanhoidon sitova määrärahatavoite ylitettiin 5,962 miljoonalla eurolla (3 %). Sitova tavoite ei tältä osin toteutunut.

Verotulot alittuivat talousarvioon nähden 13,973 miljoonaa euroa (1 %).

Tarkastuslautakunnan arvioita tavoitteiden toteutumisesta

Johtopäätökset:

Tavoitteen 10.1 mittariksi asetettua tutkimustulosta ei ole saatavilla. Tavoitteella 15.1 on useita mittareita, joista saatavilla oleva tieto on edelliseltä vuodelta. Mittarien kehityksen perusteella näyttää siltä, että edetään strategisen päämäärän suuntaan, mutta etenemistä vuoden 2015 osalta ei pysty vielä arvioimaan. Yhden tavoitteen toteutumisesta tarkastuslautakunta on samaa mieltä, mutta katsoo, että tavoite ei yksin riitä toteuttamaan strategista päämäärää, johon se liittyy, vaan koulutusasteen nostaminen olisi syytä saada myös sitovaksi tavoitteeksi. Yhden tavoitteen mittarille on annettu tavoitetaso, jota ei saavutettu ja mittarin arvo parani vain vähän, joten lautakunta katsoo, ettei tavoite toteutunut. Osa tavoitteista ja mittareista, jotka hyvinkin kuvaavat etenemistä kohti strategista päämäärää, ei kovin hyvin taivu vuosittaiseen tarkasteluun. Kokonaisuutena sitovien tavoitteiden mittarointi on parantunut viime vuosina.

Suositukset:

Sitovien tavoitteiden mittaroinnissa tapahtuneesta hyvästä kehityksestä huolimatta mittareihin tulee edelleen kiinnittää huomiota. Tavoitteet ovat osa toimintakertomusta, mikä puolestaan on osa tilinpäätöstä vuodelta 2015, joten tavoitteiden toteutuminen on pystyttävä raportoimaan.

Sitovien määrärahatavoitteiden toteutumiseen tulee kiinnittää huomiota.

1.5 Kaupunginvaltuuston merkittävimmille konserniyhteisöille asettamien sitovien tavoitteiden toteutuminen

Tässä luvussa esitetään konserniyhteisöt, joille kaupunginvaltuusto on asettanut tavoitteita vuodelle 2015. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 25 sitovaa tavoitetta talousarviovuodelle 2015. Yhtiön nimen alle on kirjoitettu yhtiön toimialaa koskeva merkintä tilinpäätösajankohtana vuonna 2016 voimassa olevasta yhtiöjärjestyksestä.

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (muun muassa investoinnit), palvelujen laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan Energia -konserni

Yhtiön toimialana on sähkö-, lämpö- ja maakaasuliiketoiminta sekä muu energiahuolto ja niihin liittyvä tuotteiden valmistus ja kauppa, energiapalvelut sekä alan muu liiketoiminta. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä osakkeita, osuuksia ja muita arvopapereita.

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Liikevoitto	34 M€	34 M€	34 M€	37 M€
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	7 %	7 %	6 %	7 %
Uudet investoinnit	42 M€	58 M€	35 M€	37 M€

Toteutuma 2015: Kaupunginvaltuuston asettama liikevoittoa koskeva tavoite ei toteutunut.
Liikevoittoa koskeva yhtiön hallituksen asettama tavoite toteutui, liikevoitto 29 miljoonaa euroa. Yhtiön hallitus on syksyllä 2014 asettanut tavoitetasoksi 24,9 miljoonaa euroa.
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti: Kaupunginvaltuuston asettama tavoite ei toteutunut.

Yhtiön hallituksen asettama tavoite toteutui, sijoitetun pääoman tuottoprosentti oli 5,7 prosenttia. Yhtiön hallitus on syksyllä 2014 asettanut tavoitteeksi 4 prosenttia.
Uudet investoinnit: Kaupunginvaltuuston asettama tavoite ei toteutunut.
Yhtiön hallituksen asettama tavoite ei toteutunut, investoinnit olivat 38,7 miljoonaa euroa. Yhtiön hallitus oli syksyllä 2014 asettanut uuden tavoitetason 43 miljoonaa euroa.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Yhtiön hallitus päättää				

Perustelut talousarviossa: Tavoitteet ovat ohjeellisia. Sitovia tavoitteita ei voi esittää vain yhden omistajan taholta. Tavoitteista päättää yhtiön hallitus.

VAV Asunnot Oy -konserni

Yhtiön toimialana on asuntotarpeen tyydyttämiseksi Vantaalla omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia sekä hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille. Tarkoitusperiensä toteuttamiseksi yhtiö toimii rakennuttajana ja tekee rakennuttamissopimuksia Vantaan kaupungin ja muiden rakennuttamista harjoittavien yhteisöjen kanssa. Yhtiö voi huolehtia asukkaiden yhteistoimintaedellytysten ja asumispalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä sekä tarjota kiinteistöjen isännöinti-, hoito- ja huoltopalveluja.

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Konsernin tulostavoite	0	0	0	0

Toteuma 2015: VAV Asunnot Oy:n emoyhtiön tulos on omakustannusperiaatteen mukaisesti nolla asuintalovarauksen jälkeen. Konsernitilinpäätöksessä asuintalovarausta ei oteta huomioon. Konsernin tulos oli 22,9 miljoonaa euroa. Tavoite emoyhtiössä toteutui.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Uusien vuokra-asuntojen tuotanto Vantaan kaupungin asunto-ohjelman ja valtion kanssa solmitun aiesopimuksen mukaisesti	150–200 asuntoa/ vuosi	150–200 asuntoa/ vuosi	150–200 asuntoa/ vuosi	150–200 asuntoa/ vuosi

Toteuma 2015: Tavoite toteutui, toteutuma oli 273 asuntoa vuonna 2015.

VTK Kiinteistöt Oy -konserni

Yhtiön toimialana on harjoittaa teollisuus-, logistiikkaliike-, toimisto- ja julkisten tilojen käyttöön soveltuvien kiinteistöjen ja huoneistojen sekä urheilu- ja liikuntakasvatustoimintaa varten rakennettujen urheilutilojen vuokrausta ja tässä tarkoituksessa omistaa ja hallita kiinteistöjä ja rakennuksia sekä huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja arvopapereita, toimia rakennuttajana ja kiinteistökehittäjänä sekä harjoittaa arvopaperikauppaa, majoitus-, tapahtuma- ja ravintolatoimintaa. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa, jonka tytäryhtiöiden toiminta voi käsittää myös päätoimialasta poikkeavia toimialoja.

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamista tavoitteista

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Toiminta voitollista	positiivinen tulos	positiivinen tulos	positiivinen tulos	positiivinen tulos

Toteuma 2015: Tavoite toteutui, tulos +96 000 euroa.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Yhtiö laatii uuden strategian vuoden 2015 aikana vastaamaan yhtiön uutta rakennetta ja toimintaa	valmis viimeistään 31.12.15	-	-	-
Yhtiön kiinteistökanta pysyy hyvässä kunnossa ja vuokrausaste korkeana	vuokrausaste 98 %	vuokrausaste 98 %	vuokrausaste 98 %	vuokrausaste 98 %
Kaupungilta perittävien pääomavuokrien taso	pysyy 2013 tasolla	pysyy 2013 tasolla	pysyy 2013 tasolla	pysyy 2013 tasolla

Toteuma 2015:

- yhtiö laatii uuden strategian 2015: Tavoite ei toteutunut määräpäivään mennessä.
- yhtiön kiinteistökanta pysyy hyvässä kunnossa ja vuokrausaste korkeana 2015: Tavoite toteutui, vuokrausaste oli 98 prosenttia.
- kaupungilta perittävien pääomavastikkeiden taso 2015: Tavoite toteutui, sillä vuokrien taso on pysynyt 2013 tasolla.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

Yhtiön toimialana on kiinteistön- ja maisemanhoito, rakennus- ja korjauspalvelut, siivouspalvelut sekä ateriapalvelut ja muut ravitsemispalvelut sekä aula-, turvallisuus- ja vartiointipalvelut.

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamista tavoitteista

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Yhtiön toiminnan tehostuminen edelliseen vuoteen verrattuna	vähintään 3 %	vähintään 3 %	vähintään 3 %	vähintään 1 %

Toteuma 2015: Tavoite toteutui, tulos 4,5 prosenttia.
Hinnan alennukset 4,50 prosenttia, kustannustason muutos -0,03 prosenttia, tuloksen muutos, prosenttia liikevaihdosta -0,021 prosenttia, tehostamisprosentti on 4,5 prosenttia.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
asiakastyytyväisyys (1-5)	3,55	3,55	3,55	3,55
henkilöstötyytyväisyys (1-5)	3,55	3,55	3,55	3,55
toiminnan laatu (1-5)	3,55	3,55	3,55	3,55

Toteuma 2015:

- asiakastyytyväisyys: Tavoite ei toteutunut, sillä toteutuma oli 3,55 asemasta 2,83
- henkilöstötyytyväisyys: Tavoite ei toteutunut, sillä tavoitteeksi asetetun 3,55 asemasta toteutuma oli 3,33
- toiminnan laatu: Tavoite toteutui, sillä 3,55 asemasta toteuma oli 4,71.

Myyrmäen Urheilupuisto Oy

Kiinteistöjen osalta liitetty VTK Kiinteistöt Oy:n konsernin tytäryhtiöksi ja toiminnan osalta siirretty kaupungin omaksi toiminnaksi.

Talousarviossa: Yhtiön toimialana on henkilöstövuokraus liikunta- ja urheilulaitosten ylläpitoon ja käyttöön, myynti- ja markkinointitehtäviin sekä hotelli- ja ravintolatoimintaan.

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Toiminnan tehostaminen	vähintään 2 %	vähintään 2 %	vähintään 2 %	vähintään 2 %

Toteutuma 2015: Vuoden 2015 talousarviossa tavoiteltiin vähintään 2 prosenttia toiminnan tehostumista. Tehostuminen raportoitiin 2 prosentiksi, joten tavoite toteutui, eli ”tehostamisprosentti” saavutettiin. Mittarin lähtötaso oli 1,74 miljoonaa euroa. Mittari osoitti 1,43 miljoonaa euroa 31.12.2015. Toiminnan tehostumista on mitattu palkkakustannuksilla ja tulos saavutettu henkilöstötoimenpiteillä.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

Yhtiön toimialana on ylläpitää Kauppiaitten Kauppaoppilaitos -nimistä oppilaitosta, omistaa tai hallita toimintaa palvelevia kiinteistöjä sekä omistaa kiinteistöillä sijaitsevia rakennuksia. Yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa. Mahdollinen voitto on siirrettävä voitto/tappiotilille ja käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. Koska yhtiön tarkoitus ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille, yhtiö ei jaa osinkoa. Varoja vapaan oman pääoman rahastosta jaettaessa, osakepääomaa alennettaessa, omia osakkeita hankittaessa ja lunastettaessa sekä yhtiötä purettaessa ja rekisteristä poistettaessa varat käytetään yhtiön toimialan mukaiseen yleishyödylliseen käyttöön, lakisääteisen kaupan ja hallinnon alan koulutuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen, osakeyhtiölain mukaisesti.

- ei voittoa, ei osinkoa

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
nettotulos 1 000 euroa	100	100	130	160

Toteutuma 2015: Tavoite toteutui (hallitut säästöt ja täyttöaste 100 prosenttia), nettotulos +405 217 euroa.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
täyttöaste	100 %	100 %	100 %	100 %
opiskelijoiden työllistyminen, jatko-opinnot	82 %	82 %	83 %	83 %
opintojen keskeyttäminen	< 20 opiskelijaa	< 20 opiskelijaa	< 20 opiskelijaa	< 20 opiskelijaa
ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta asteikolla 1-5	>4,3	>4,3	>4,4	> 4,5

Perustelut talousarviossa: Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttuu radikaalisti. Rahoituksen tasoa ja rahoituksen painotuksia ei ole vielä vahvistettu eikä myöskään uuden lain voimaantuloa. Alustavissa koelaskelmissa Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy näyttäisi menettävän valtionosuustuloja. Ammatillisen kou-

lutuksen rahoitukseen odotetaan muitakin säästöjä. Myös tutkintorakenne uudistetaan, mikä vaikuttaa tuloksellisuusmittariston painotuksiin ja mittareihin. Tutkintojen sijasta palkitaan myös osatutkinnoista.

Toteutuma 2015: Muut kuin taloudelliset tavoitteet toteutuivat yhtä lukuun ottamatta

- täyttöaste: tavoiteltiin 1,0 täyttöastetta, saavutettiin 1,06 täyttöaste, tavoite toteutui
- opiskelijoiden työllistyminen, jatko-opinnot: OKM:n tulosindeksi tavoitetaso 82 prosenttia, joka myös saavutettiin, tavoite toteutui
- opintojen keskeyttäminen: mittarin tavoitetaso <20 opiskelijaa, tavoite ei toteutunut, sillä keskeyttäneitä oli 29 opiskelijaa
- ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta: tavoitetaso asteikolla 1–5 >4,3, tavoite toteutui, sillä toteuma oli 4,7.

Kiinteistö Oy (Itäkehä ja) Kehäsuora (fuusioitu keskenään)

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Vantaan kaupungissa sijaitsevaa tonttia 92-41-106-10 ja sillä olevia korjaamo-, varasto- ja myymäläkäyttöön tarkoitettuja rakennuksia sekä hallita Vantaan kaupungin Sotungin kyläss̈ä tiloja Savela 92-420-10-55, Palvovo 92-420-10-58, K 4 T 6 92-420-10-37 ja Liikenne 92-420-22-0 sekä omistaa ja hallita niillä olevia rakennuksia.

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Toiminnan jatkaminen kannattavana	tulos positiivinen	tulos positiivinen	tulos positiivinen	tulos positiivinen

Toteuma 2015: Tavoite on toteutunut. Tavoiteltiin positiivista tulosta ja toteutuma oli +326 684 euroa.

Kiinteistö Oy Kehäportti

Yhtiön toimialana on omistaa tai vuokran nojalla hallita kiinteistöjä Vantaan kaupungissa sekä omistaa kiinteistölle rakennetut rakennukset.

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Tulostason säilyttäminen	tulos positiivinen	tulos positiivinen	tulos positiivinen	tulos positiivinen

Toteuma 2015: Tavoitteen toteutuminen on rajalla, sillä tuloksen tulisi olla positiivinen ja se on nollatulos. Tarkasti ottaen tavoitetta ei saavutettu. Tuloksen suuruutta ei mainita.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Vuokraustaso säilyy korkeana	100 %	100 %	100 %	100 %

Toteuma 2015: Raportoidaan toteutuneeksi eli kaupungin käytössä on 100 prosenttia. Tavoite toteutui.

Vantaan Moottorirata Oy

Yhtiön toimialana on moottoriurheilun edistäminen, maa-alueiden omistus tai hallinta moottoriurheiluun liittyvää toimintaa varten sekä rakennusten ja rakennelmien rakentaminen, rakennuttaminen, omistus ja vuokra-

us moottoriurheilun harrastus- ja kilpailutoimintaa tai näihin läheisesti liittyvää muuta toimintaa varten. Edelleen toimialana on alan kilpailujen, kurssien, virkistys- ja harrastustapahtumien järjestäminen ja muu siihen liittyvä toiminta.

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Tulos	Vähintään nolla	Vähintään nolla	Vähintään nolla	Vähintään nolla

Toteuma 2015: Kaupunginvaltuuston asettama tavoite toteutui, tulos on +240 110 euroa.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
tapahtumien määrän lisäys per laji (kilpailu- ja leiritapahtumat)	20 %			

Toteuma 2015: Yhtiön hallituksen asettama tavoite toteutui, sillä tapahtumia oli 160 (tavoitetaso oli 144 kpl)

Vantaan Markkinointi Oy

Yhtiön toimialana on kaupunkimarkkinointi sekä Vantaan eri aluekokonaisuuksien maankäytöllinen ja toiminnallinen kehittäminen sekä eri aluekokonaisuuksilla sijaitsevien kiinteistöjen, rakennusten ja palveluiden ja toimintojen markkinointi. Yhtiö voi omistaa tai vuokran nojalla hallita kiinteistöjä ja omistaa arvopapereita.

Yhtiö raportoi kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta

Taloudelliset tavoitteet	Tavoite 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Tulos	vähintään nolla	vähintään nolla	vähintään nolla	vähintään nolla

Toteuma 2015: Tavoite toteutui, koska tulos on +14 326 euroa.

Muut kuin taloudelliset tavoitteet				
Kaupunginvaltuusto ei asettanut				

Perustelut talousarviossa: Valtuuston hyväksymän elinvoimaohjelman mukaan Vantaan Markkinointi Oy on elinkeinopalveluiden ohella toteuttamassa kaupungin markkinoinnin uudistamista palvelemaan kaupungin yhteistä mainetyötä.

Tarkastuslautakunnan arvioita tavoitteista

Kaupunginvaltuusto asetti talousarviossa tavoitteita kymmenelle tytäryhtiölle. Kaikkiaan tavoitteita oli 25 kappaletta ja niistä toteutui 17 (68 prosenttia) ja toteutumatta jäi 8 (32 prosenttia).[1]

[1] Sisältää Vantaan Energia -konsernille asetetut tavoitteet. Vantaan Energian hallitus asetti yhtiölleen omat tavoitteet, joista toteutui kaksi ja kaksi jäi toteutumatta.

Suositukset:

Yhtiöjärjestyksiin tulisi täsmentää yhtiön tarkoitus erityisesti siksi, että kunnan tytäryhteisöjen tehtävä on toinen kuin osakeyhtiöillä yleensä. Jos tarkoitusta ei ole mainittu, osakeyhtiölain mukaan yhtiön tarkoitus on voiton tavoittelu. Täsmennyksiin on syytä myös siksi, että yhtiön toimialoihin saattaa syntyä muutoksia esimerkiksi fuusioiden jälkeen.

Tavoitteiden toteutumista koskeva merkintä tulisi lisätä raportteihin. Esimerkiksi kyselyissä ei voida kyselyä näkemättä tietää, minkä suuntainen asteikko kertoo mitäkin tulosta.

Lisäksi Vantaan Tilapalvelut Oy:n raportointi toiminnan laadun selvästä paranemisesta on ristiriidassa asiakastyytyväisyyttä ja henkilöstötyytyväisyyttä koskevien tavoitteiden toteutumisen kanssa. Selvennös tavoitteen toteutumisesta tulisi ilmetä raportista.

2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS

2.1 Emokaupungin talous

Talousarvion toteutuminen

Vantaan tilikauden tulos oli vuonna 2015 noin 1,4 miljoonaa euroa. Tulos on noin 38 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempi ja noin 57 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 0,7 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot ylittyivät noin 39,4 miljoonalla eurolla ja toimintakulut (ilman valmistusta omaan käyttöön) alittuivat noin 16,6 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden. Toimintatuottoja kasvattivat muun muassa ennakoitua suurempina toteutuneet maanmyyntivoitot, maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset ja rakennusvalvontamaksut. Toimintakulujen alituksiin vaikuttivat muun muassa toimeentulotarpeen ennakoitua pienempi kasvu, varhaiskasvatuksen säästöt henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hinnanalennukset. Kaikki toimialat alittivat talousarviossa arvioidut menot. Kaupungin koko verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi noin kaksi prosenttia verrattuna vuoteen 2014. Pelkkiä verotuloja kertyi 1,1 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Vuoden 2015 talousarvioon verrattuna verotuloja kertyi noin 14 miljoonaa euroa ennakoitua vähemmän. Valtionosuuksia taas kertyi noin 4,5 miljoonaa ennakoitua enemmän, ja verorahoitus kokonaisuudessaan toteutui 99-prosenttisesti. Verotulolajeista kunnan tuloveroa kertyi noin 15,8 miljoonaa ennakoitua vähemmän ja kiinteistöveroa 2,8 miljoonaa ennakoitua vähemmän, sen sijaan osuus yhteisöveron tuotosta oli noin 4,7 miljoonaa ennakoitua suurempi. Edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta johtuen Vantaan ennakoidut korkokulut alittuivat noin 12 miljoonalla sekä korko- ja rahoitustuottoja kertyi noin 6,8 miljoonaa arvioitua enemmän.

Määrärahatavoitteiden toteutumisesta ja lainakannasta vuonna 2015:

- Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 110 prosenttia.
- Toimintakulujen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 99 prosenttia.
- Verotulojen toteumaprosentti oli 99 prosenttia.
- Valtionosuuksien toteumaprosentti 103 prosenttia.
- Yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat yli 29 miljoonaa euroa, mikä oli noin 19,0 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän.
- Poistot toteutuivat noin 9,4 miljoonaa euroa arvioitua suurempina.
- Kaupunginvaltuuston muutokset vuoden 2015 talousarvioon: käyttötulojen vähennykset yhteensä 4,2 miljoonaa euroa, käyttömenojen lisäykset yhteensä noin 15,1 miljoonaa euroa ja investointien lisäykset (brutto) noin 22 miljoonaa euroa.
- Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettolisäys oli 15,1 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisten lainojen nettolisäys 7,0 miljoonaa euroa.

- Investointimenot (brutto) toteutuivat noin 2,7 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden ja nettoinvestoinnit toteutuivat noin 13 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden.

Kaupungin taloudellisen tilanteen kehittyminen

Ohessa on tarkasteltu kaupungin taloudellista tilannetta, kumulatiivisen yli-/alijäämän muodostumista sekä varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirtaa vuosina 2009–2015. Tarkastelu perustuu kyseisten vuosien tilinpäätöksistä koottuihin laskelmiin. Erityisenä tarkastelukohteena on tulorahoituksen riittävyys.

Kumulatiivisen ylijäämän muodostuminen, luvut miljoonaa euroa

Vantaa, M€	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Toimintakate	-820,8	-874,7	-910,9	-958,1	-976,6	-1 006,4	-1 015,6
Vuosikate	57,1	77,5	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4
Poistot	-71,5	-62,2	-65,8	-68,4	-72,9	-77,8	98,1
Tuloslaskelman tulos + satunnaiset tulot	-14,4	216,8	13,3	-3,7	35,6	2,1	1,4
Varausten muutos - Rahastot	0,0	-7,7	-0,1	0,5	-0,4	-1,0	-0,7
Ali-/ylijäämä	-14,4	209,2	13,2	-3,2	35,2	1,1	0,7
Kumulat.edell.tilik. ja kuluvan tilikauden yli/ali jäämät[2]	131,0	340,0 (318,4)	331,6 (339,7)	336,5 (341,6)	376,8 (353,1)	354,2 (362,2)	362,9

Toiminnan ja investointien kassavirta

Vantaa, M€	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vuosikate	57,1	77,5	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4
Satunnaiset tulot	0,0	201,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Satunnaiset kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-18,1	-22,9	-30,8	-31,9	-37,9	-36,1	-37,3
Investoinnit							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-125,8	-209,3	-175,6	-166,7	-172,8	-159,0	-152,8
Rahoitusosuudet investointeihin	3,6	6,7	3,7	6,9	9,3	5,7	5,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	21,7	191,5	45,9	40,2	47,3	41,3	48,4
Nettoinvestoinnit	-100,5	-11,1	-126,0	-119,6	-116,2	-112,0	-98,6
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta, netto	-61,5	245,2[3] (-10,9)	-77,8	-86,7	-45,7	-68,1	-36,6

[2] Suluissa kumulatiivinen edellisen tilikauden ja ylijäämä, kun tilinpäätöksen jälkeen ylijäämään tehdyt oikaisut on otettu huomioon.

[3] Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta, netto, olisi -10,9 miljoonaa euroa vuonna 2010, mikäli Vantaan Veden myynnin ja HSY–kuntayhtymän perustamisen osuus ja vaikutus olisi poistettu luvusta.

Kumulatiivista ylijäämää oli noin 362,9 miljoonaa euroa vuoden 2015 lopussa. Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) heikkeni hieman (0,9 prosenttia) vuodesta 2014. Jos verrataan toimintakatteen muutoksia vuosina 2009–2015, niin nähdään, että toimintakatteen heikennys oli vuonna 2015 selvästi pienempi kuin aikaisempina vuosina. Toiminnan ja investointien kassavirta on tarkasteluvuosina ollut negatiivinen vuotta 2010 lukuun ottamatta, jolloin nettokassavirran nosti positiiviseksi Vantaan Veden kauppa ja HSY:n perustaminen. Vuonna 2015 vuosikate parani edellisvuodesta. Velkamäärä lisääntyi, mutta velan kasvu oli selvästi aiempia vuosia pienempi. Investoinneista vielä yli 30 miljoonaa liittyi vuonna 2015 yhdessä valtion kanssa toteutettaviin investointihankkeisiin (Kehärata ja Kehä III toinen vaihe). Kehärata on nyt valmis ja myös Kehä III toinen vaihe valmistuu kesällä 2016, joten investointitaso laskee jatkossa.

Johtopäätökset:

Kirjanpidollinen talouden tasapaino ei osoita rahoituksellista tasapainoa. Kuntalaki edellyttää vain kirjanpidollisen tasapainon säilyttämistä.

Seuraavassa kaupungin talous tarkasteltuna vuosina 2009–2015 investointien, vuosikatteen ja poistojen avulla. Investoinnit on esitetty omahankintamenona.

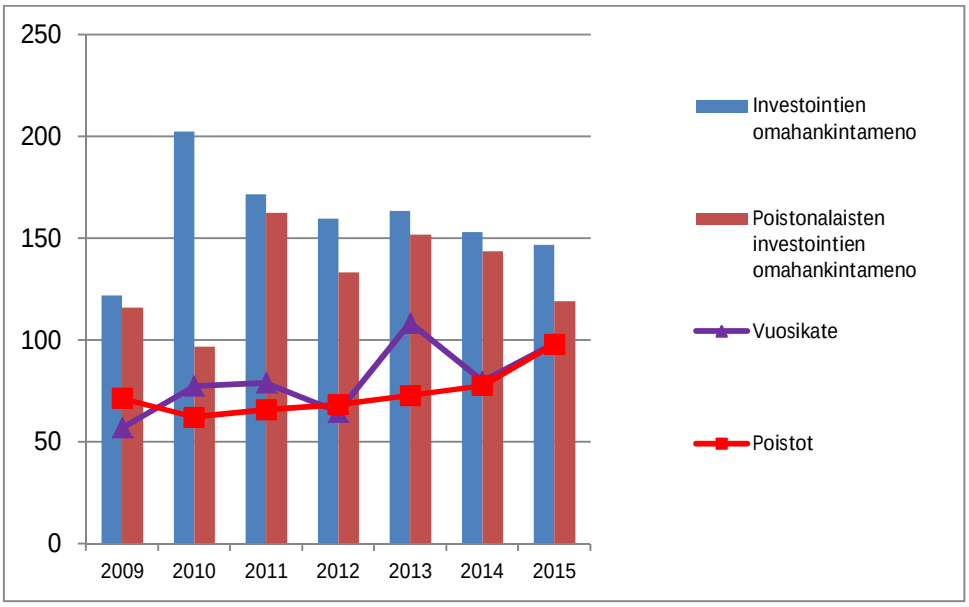

Vuosikate on ollut poistojen suuruinen 2010, 2011, 2013, 2014 ja vuonna 2015. Tulorahoitus ei kuitenkaan ole riittänyt kaikkien investointien kattamiseen.

Johtopäätökset:

Vantaan käyttötalous toteutui vuonna 2015 talousarviossa arvioitua selvästi paremmin. Käyttötulot ylittyivät arvioidusta ja samalla käyttömenot alittuivat. Kaikki toimialat alittivat talousarviossa arvioidut menot. Korkokulut olivat edelleen huomattavasti ennakoitua alhaisemmat. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) toteutui kokonaisuudessaan hieman arvioitua pienempänä ja verotulot jäivät hieman arvioidusta, mutta valtionapuja saatiin taas hieman arvioitua enemmän. Vuosikate parani edellisvuodesta. Investoinnit toteutuivat myös arvioitua pienempinä. Lainamäärä lisääntyi, mutta lainaa otettiin kuitenkin huomattavasti talousarviossa varattua vähemmän.

Liikelaitokset[4]

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Talouden toteuma 2015 (luvut 1 000 €)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	36 521	36 829
Liiketoiminnan kulut	-34 886	-33 907
Poistot ja arvonalenemiset	-1 635	-1 748
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 174
Rahoitustuotot ja kulut	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 174
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-459	-884
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	753	-124
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	294	166

Investoinnit (brutto)

Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015
2 356	2 325

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen talousarvion sitovat määrärahaerät ovat liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Vuodelle 2015 pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymässä talousarviossa sitovina määrärahoina olivat liikeylijäämä 0 euroa ja 2 356 000 euron investoinnit. Tilinpäätöksessä pelastuslaitoksen liikeylijäämä oli noin 1,2 miljoonaa euroa eli toteuma selvästi ennakoitua parempi. Bruttoinvestointimenot toteutuivat noin 30 000 euroa talousarviotasoa pienempinä.

Liikeylijäämän selvästi parempi toteuma johtui suureksi osaksi henkilöstökulujen säästöistä (noin 477 000 euron säästö). Suurimmat syyt henkilöstökulujen säästöihin olivat virkojen täyttämättä jättäminen hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta sekä ensihoidon ja pelastuksen synergiaedut henkilöstöresurssien joustavassa käytössä.

[4] Liikelaitosten talouden vertailutaulukot on tiivistetty lyhyeen muotoon yhdistelemällä tuloslaskelman varsinaisen toiminnan tuotto- ja kuluerät yhdeksi eräksi.

Vantaan Työterveys liikelaitos

Talouden toteuma 2015 (luvut 1 000 €)

Vantaan Työterveys liikelaitos	Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	6 233	7 182
Liiketoiminnan kulut	-6 221	-6 596
Poistot ja arvonalenemiset	-34	-34
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-22	552
Rahoitustuotot ja kulut	-12	-11
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos lisäys (-) tai vähennys (+)	34	34
Tuloverot	-0	-14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	561

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sitova määräraha on vuosittain Vantaan kaupungille maksettava 7 prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja 7 prosentin korko peruspääomasta. Maksettavien korkojen euromäärä yhteensä vuonna 2015 oli 13 322 euroa. Työterveysliikelaitos maksoi kyseisen koron lainasta ja peruspääomasta vuonna 2015. Työterveyspalvelujen myynti ylittyi noin 15 prosenttia arvioidusta ja liikelaitoksen ylijäämä oli yli 500 000 euroa arvioitua parempi.

Suun terveydenhuollon liikelaitos

Talouden toteuma 2015 (luvut 1 000 €)

Suun terveydenhuollon liikelaitos	Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	22 648	22 595
Liiketoiminnan kulut	-22 332	-22 270
Poistot ja arvonalenemiset	-61	-69
Liikeylijäämä (-alijäämä)	254	255
Rahoitustuotot ja kulut	-227	-214
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	27	41
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	27	41

Investoinnit 2015 (brutto)

Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015
75	66

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitokselle oli talousarvion sitovina erinä vuosittain Vantaan kaupungille maksettava seitsemän prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja seitsemän prosentin korko peruspääomasta sekä liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Kaupungille maksettavien korkojen euromäärä oli vuonna 2015 yhteensä noin 227 000 euroa. Suun terveydenhuollon liikelaitos maksoi tavoitteen mukaisen koron kaupungille vuonna 2015. Myös sitovana eränä olleet bruttoinvestoinnit ja liikeylijäämä toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Vuoden 2014 tilinpäätöksessä liikelaitokselle kertyi niin paljon alijäämää, että sitä ei pystytty täysin kattamaan aikaisempien vuosien ylijäämällä, joten alijäämä siirtyi omaa pääomaa alentavaksi. Vuoden 2014 alijäämä oli noin 265 000 euroa ja edellisten kausien ylijäämää oli tuolloin taseessa noin 7 000 euroa (oman pääoman alennus noin 258 000). Suun terveydenhuollon liikelaitos laati johtokunnan toimeksiannosta alkuvuodesta 2015 suunnitelman toiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi, jolla alijäämä tullaan kattamaan seuraavien vuosien kuluessa.

Vaikutus kaupungin talouteen

Liikelaitosten taloudellinen vaikutus koko Vantaan talouteen oli vuonna 2015 positiivinen, noin 768 000 euroa.

Johtopäätökset:

Liikelaitoksista Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Vantaan Työterveys liikelaitoksen talous toteutui selvästi ennakoitua paremmin ja liikelaitosten sitovat erät ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Suun terveydenhuollon liikelaitos maksoi tavoitteen mukaiset korot kaupungille ja myös suun terveydenhuollon liikelaitoksen sitovana eränä ollut liikeylijäämä toteutui arvioidusti.

2.2 Koko kaupunkikonsernin talous

Seuraavissa taulukoissa verrataan emokaupungin ja koko konsernin vuoden 2015 tilinpäätöstietoja ja keskeisiä tilinpäätöksen tunnuslukuja toisiinsa.

Kaupungin ja koko konsernin tuloksen muodostuminen

M€	*Kaupunki*	*Konserni*
Toimintatuotot Valmistus omaan käyttöön Toimintakulut Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta ja tappioista	274.4 109,8 -1 399,8 -	1 020,5 - -1 862,3 4,3
Toimintakate	-1 015,6	-837,5
Verorahoitus (sisältää valtionosuudet)	1 084,5	1 090,5
Rahoitustuotot ja -kulut	29,4	-18,7
Vuosikate	98,4	234,2

M€	*Kaupunki*	*Konserni*
Poistot ja arvonalentumiset (sisältää suunnitelman mukaiset poistot, omistuksen eliminointierot ja arvonalentumiset)	-98,1	-181,8
Satunnaiset tulot	1,0	1,2
Varausten lisäys	-	-
Rahastojen lisäys	-	-
Tilinpäätössiirrot	-0,7	0,2
Tilikauden verot	-	-6,9
Laskennalliset verot	-	-3,8
Vähemmistöosuudet	-	-8,6
Tilikauden ylijäämä	0,7	34,6

Kaupungin ja koko konsernin keskeisten tunnuslukujen vertailu[5]

	Kaupunki	Konserni
Vuosikate, % poistoista	100,4	129,1
Investointien tulorahoitus, %	66,9	74,9
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	1 691	2 102
Lainakanta, euroa per asukas	5 312	9 738
Lainanhoitokate	0,7	1,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	94,9	121

Tulorahoitus vuosikatteella mitaten parani sekä kaupungilla että konsernilla ja poistot pystyttiin molemmissa jälleen kattamaan tulorahoituksella. Koko konsernin ylijäämä oli noin 34 miljoonaa euroa suurempi kuin emokaupungin ylijäämä. Investointien tulorahoitusprosentti parani molemmissa. Velkamäärä kasvoi sekä kaupungissa että koko konsernissa.

Kaupungin lainanhoitokatteen tunnusluku on 0,7 ja se heikkeni 0,1 prosenttia vuodesta 2014. Tunnusluvun arvo on huono ja osoittaa, että tulorahoitus ei kaupungilla kokonaan riittänyt vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun vuonna 2015. Konsernin lainanhoitokate parani edellisvuodesta ja on nyt tasan yksi. Suhteellinen velkaantuneisuus osoittaa koko velkataakan suuruuden ja tämä tunnusluku parani sekä emokaupungissa että konsernissa hieman vuodesta 2014, mutta on edelleen heikolla tasolla. Velan takaisinmaksuun tarvittaisiin konsernissa selvästi yli vuoden tulorahoitus ja emokaupungin koko velan takaisinmaksuun kuluisi 95 prosenttia vuoden tulorahoituksesta.

Johtopäätökset:

Kaupungin ja konsernin tunnusluvuista osa hieman parani vuodesta 2015. Velkataakka sekä emokaupungilla että konsernilla kasvoi edelleen, mutta nyt velan kasvu hidastui.

[5] Asukaskohtaiset luvut on laskettu käyttäen tilastokeskuksen antamaa Vantaan asukaslukua 31.12.2015 tilanteessa (214 605).

2.3 Suurten kaupunkien vertailua

Oheisissa taulukoissa on vertailtu suurten kaupunkien talouden tunnuslukuja ja tunnusluvuissa tapahtuneita muutoksia vuosilta 2014–2015. Luvut on koottu kaupunkien vuoden 2015 tilinpäätöksistä. Tunnuslukuja on seitsemän jokaisella kaupungilla eli yhteensä 42. Nyt on toista kertaa vertailussa mukana konsernin lainakanta/asukas tunnusluku. Tunnusluvuissa kokonaisuutena tapahtui vain pieniä muutoksia sillä vuonna 2015 oli yksi tunnusluku enemmän heikolla tasolla ja yksi tunnusluku enemmän hyvällä tasolla ja kaksi tunnuslukua vähemmän tyydyttävällä tasolla kuin vuonna 2014. Kaupunkikohtaiset vaihtelut olivat myös melko pieniä. Tunnusluvuista parannusta tuli investointien tulorahoitusprosenttiin Oululla, Vantaalla ja Turulla, ja lainahoitokatteen tunnusluku parani Helsingillä. Vuosikateprosentti poistoista tunnusluku taas heikkeni Helsingillä ja Tampereella, ja asukaskohtaisen lainakannan tunnusluku taas heikkeni Espoolla ja Turulla.

Suurten kaupunkien tunnusluvut 2015 ja 2014 (2014 tunnusluku alla suluissa)

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
Vuosikate % poistoista	122 (100)	69 (118)	107 (75)	61 (94)	96 (82)	100 (103)
Investointien tulorahoitus %	49 (45)	47 (18)	74 (11)	30 (39)	93 (68)	67 (52)
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	1 475 (1 397)	7 130 (7 239)	4 181 (4 207)	2 404 (2 593)	1 133 (661)	1 691 (1 680)
Lainakanta, euroa per asukas	2 330 (1 339)	2 518 (2 540)	3 300 (3 266)	1 771 (1 680)	3 218 (2 947)	5 312 (5 303)
Lainanhoitokate	2,8 (2,6)	2,1 (1,7)	1,0 (1,0)	3 (4)	0,8 (0,8)	0,7 (0,8)
Suhteellinen velkaantuneisuus %	49 (35)	53 (46)	69 (62)	40 (38)	59 (57)	95 (97)
Konsernin (sisältää kaupungin) lainakanta, euroa per asukas	10 011 (8 255)	7 977 (7 949)	4 629 (4 445)	5 371 (5 628)	6 827 (6 761)	9 738 (9 457)

2.4 Investointien kehitys

Seuraavassa kuvataan lainamäärän ja investointien kehitystä vuodesta 2010. Vuodesta 2016 eteenpäin luvut ovat taloussuunnitelmassa 2016–2019 esitettyjä ennusteita.

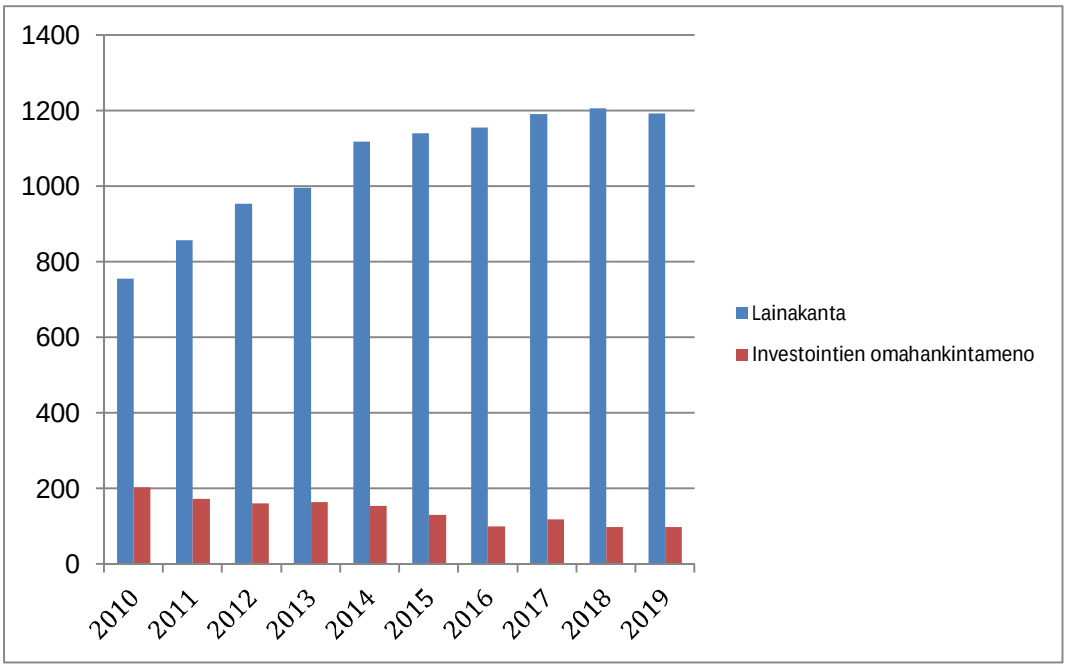

Ohessa kuvattuna kaupungin investointien (brutto) toteumarakenne vuodelta 2015, luvut ovat tuhatta euroa. Kunnallistekniset työt olivat suurin investointien osa-alue ja Kehärata suurin yksittäinen investointikohde.

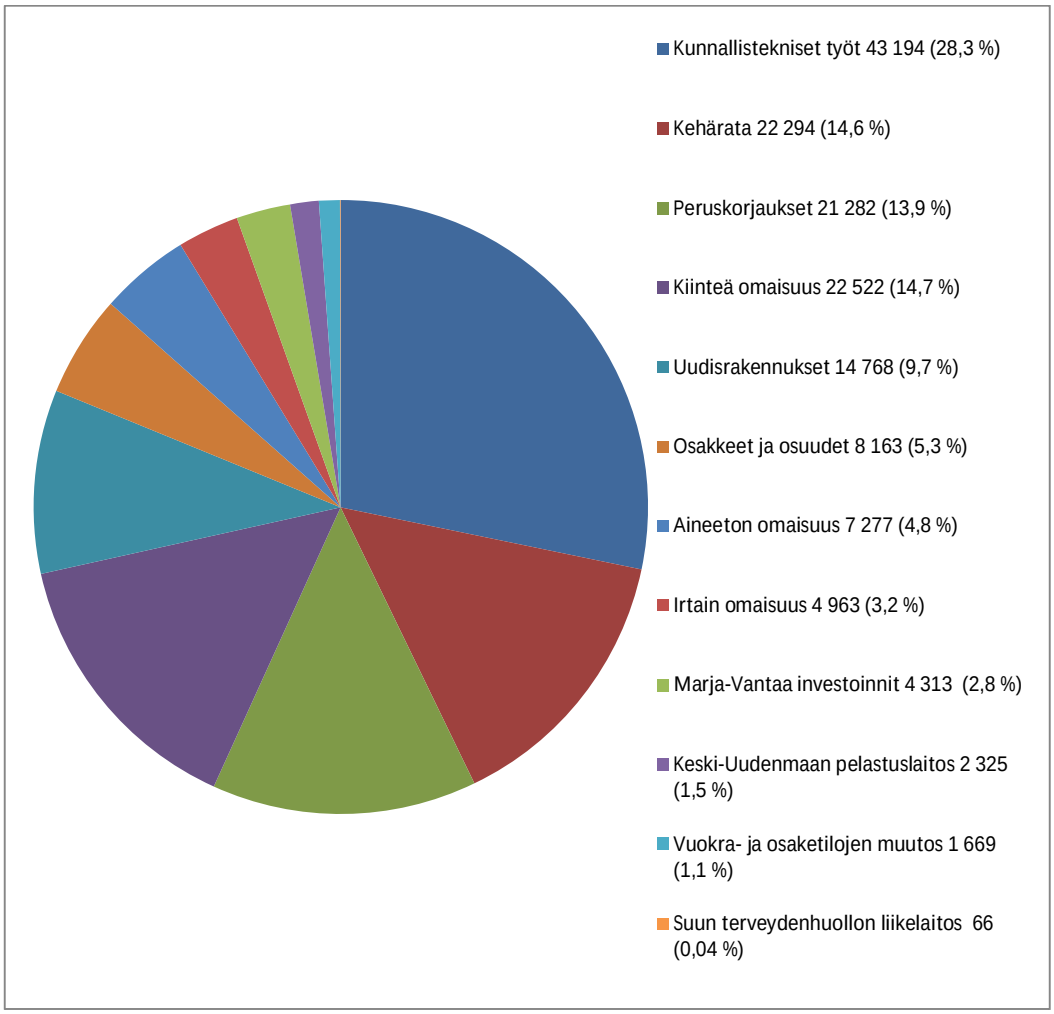

Johtopäätökset:

2015 kaupungin investoinnit ilman Kehärataa ja Kehä III parannushanketta olivat 120,1 miljoonaa euroa, josta liikelaitosten ja rahastojen investointien osuus oli 6,7 miljoonaa euroa. Yhteensä investoinnit olivat 152,8 miljoonaa euroa, josta Kehäradan ja Kehä III:n parannushankkeen investoinnit olivat yhteensä 32,7 miljoonaa euroa. Valtion kanssa yhdessä toteutettavista joukkoliikenneinvestoinneista Kehärata valmistui vuonna 2015 ja Kehä III parannushanke valmistuu vuonna 2016 (vuoden 2016 talousarviossa on varattu hankkeelle vielä noin kaksi miljoonaa euroa). Investointitason arvioidaan jatkossa pysyvän noin 100 miljoonan euron tasossa. Lainakannan kasvu on alkanut hidastua ja suunnitelman mukaan vuonna 2019 on tilanne, jolloin lainakannan kasvu taittuu.

3 NUORISOTAKUUN TOTEUTUMINEN PKS-KAUPUNGEISSA ESPOO, HELSINKI, VANTAA JA KAUNIAINEN

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ulkoisten tarkastustoimien yhteistyössä suorittaman seitsemännen yhteisarvioinnin aiheena vuonna 2015 oli nuorisotakuun toteutuminen ja vaikuttavuus Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Arviointimuistio on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/hallinto/ulkoinen_tarkastus/arviointikertomukset_ja_henkilosto

Nuorisotakuun käsite ja sisältö

Tässä arvioinnissa nuorisotakuun toteuttamista tarkastellaan hallituskaudella 2011–2015 kehitetyn nuorisotakuun mukaisesti. Nuorisotakuu koostuu kolmesta osasta:[6]

1. Nuorten yhteiskuntatakuun mukaan jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.

2. Koulutustakuun mukaan jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin.

3. Nuorten aikuisten osaamisohjelman (NAO) tavoitteena on saada vailla toisen asteen tutkintoa olevia 20–29-vuotiaita suorittamaan tutkinto tai tutkinnon osia vuosina 2013–2016.

Nuorisotakuu tuli voimaan vuoden 2013 alussa. Nuorten aikuisten osaamisohjelma puolestaan käynnistyi alkusyksystä 2013 ja täydellä rahoituksella vuoden 2014 alusta.[7] Nuorisotakuu koskee kaikkia alle 25-vuotiaita sekä 25–29-vuotiaita vastavalmistuneita (eli sellaista, jonka valmistumisesta on alle 12 kuukautta).[8] Nuorisotakuusta ei ole säädetty erillistä lakia.

Arvioinnin tavoite, arviointikysymykset ja -aineisto

Tavoitteena on ollut arvioida nuorisotakuun toteutumista ja vaikuttavuutta Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungeissa. Arviointityössä selvitetään kaupunkien nuorisotakuun toimintamallit ja ne konkreettiset toimenpiteet, joita kaupungit ovat tehneet nuorisotakuun tavoitteiden toteuttamiseksi. Valtakunnallisesti nuorisotakuun tavoitteena on ollut edistää nuoren koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumista, ehkäistä nuorten työttömyyden pitkittymistä, tunnistaa nuorten syrjäytymisvaaraan liittyvät tekijät sekä tarjota nuorille tukea jo

[6] Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 22.6.2011 ja TEM Muistio 12.3.2013. Muistio oli nuorisotakuun alueellisille ja paikallisille toimijoille suunnatun kirjeen liite. Kirjeen allekirjoittajina olivat työministeri, opetusministeri, kulttuuri- ja urheiluministeri, sosiaali- ja terveysministeri, peruspalveluministeri sekä hallinto- ja kuntaministeri.

[7] Nuorisotakuu -työryhmän loppuraportti ja suositukset jatkotoimiksi. TEM 19/2015.

[8] TEM Muistio 12.3.2013.

varhaisvaiheessa estämään nuorten syrjäytymiskehitystä ja ulkopuolisuutta. Tässä arvioinnissa keskityttiin kahteen ensiksi mainittuun tavoitteeseen eli koulutuksen ja työmarkkinoiden näkökulmiin.

Arvioinnin pääkysymys on: Onko nuorisotakuun toteuttaminen ollut vaikuttavaa pääkaupunkiseudun kaupungeissa? Kysymykseen vastataan selvittämällä aluksi, miten nuorisotakuuta on toteutettu eri kaupungeissa ja arvioimalla nuorisotakuun toteutumista seuraavien osakysymysten mukaisesti. Arvioinnin osakysymykset ovat: 1. Missä määrin nuorisotakuu toteutuu työllistymisen näkökulmasta? 2. Ovatko kaupungit onnistuneet parantamaan nuorten pääsyä koulutukseen koulutustakuun mukaisesti? 3. Onko kaupunkien valitsemilla nuorisotakuuta toteuttavilla toimintamalleilla saavutettu niille asetetut tavoitteet? 4. Ovatko kaupunkien toimenpiteet tai hankkeet nuorisotakuun toteuttamiseksi olleet vaikuttavia?

Osakysymyksen 1. indikaattorina ovat työttömyystilastot, erityisesti nuorisotakuun seurannassa käytettävä virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen. Osakysymyksen 2. mittarina on se, onko toiselle asteelle peruskoulusta siirtyneiden osuus kasvanut ja se, onko koulutuksen ja työelämän ulkopuolisten osuus 16–29-vuotiaista pienentynyt. Kolmanteen kysymykseen voidaan vastata vain niiden toimenpiteiden tai hankkeiden osalta, joille kaupunki on asettanut nuorisotakuuseen liittyviä tavoitteita. Neljänteen kysymykseen vastaaminen edellyttää sitä, että kaupunki on seurannut toimenpiteeseen tai hankkeeseen osallistuneiden nuorten työllistymistä, koulutukseen siirtymistä tai muuta hankkeen tavoitteen mukaista muutosta nuoren tilanteeseen. Vaikuttavuuden kriteerinä on siis se, että nuori on esimerkiksi puolen vuoden seurantajakson jälkeen työelämässä tai koulutuksessa, toimenpiteestä ja sen kohderyhmästä riippuen.

Kuntien rooli työllisyydenhoidossa

Valtiolla on ensisijainen vastuu työllisyyspolitiikasta ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sekä niiden rahoittamisesta. Kunnat vastaavat sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä sekä erikseen sovittavalla tavalla työllistymistä edistävistä palveluista. Kuntien vastuulla työllisyyden edistämisessä ovat käytännössä yhä enemmän henkilöt, joiden työllistyminen on kaikkein haasteellisinta.

Kunnat toimivat lisäksi laajemmin kuin laki edellyttää. Elinkeinopoliittisten toimien lisäksi kunnat työllistävät työttömiä palkkatuettuun työhön ja avustavat järjestöjä työllistämisessä. Nuorten työllistymistä edistetään muun muassa työpajatoiminnalla ja oppisopimuskoulutuksella. Kunnissa on myös työllistämiseen liittyviä hankkeita sekä koulutusta ja valmennusta.

Kunnat toimivat aktiivisesti niin sanotuilla ”välityömarkkinoilla”, joilla tarkoitetaan työmarkkinoiden ja työttömyyden välimaastoon sijoittuvia työmarkkinatoimenpiteitä kuten työkokeilu ja palkkatukityö.

Kuntien järjestämän kuntouttavan työtoiminnan tarkoitus on lain mukaan parantaa ”pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla” sekä edistää ”hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun”.

Kuntien rooli koulutustakuun toteuttamisessa

Kunnat eivät ole ainoita toimijoita koulutustakuun toteuttamisessa, sillä koulutuksen järjestäjiä voivat olla kuntien lisäksi kuntayhtymät sekä rekisteröidyt yhteisöt ja säätiöt. Ammatillisen koulutuksen puolella järjestämislupa voidaan antaa myös valtion liikelaitokselle.

Lukiokoulutuksen järjestämisessä kunnilla on keskeinen rooli, sillä valtakunnallisesti lukiokoulutuksen järjestäjiä on 278, joista 225 on kuntia, 36 yksityisiä, kuusi kuntayhtymää, kolme valtion oppilaitoksia ja kahdeksan yliopistojen ylläpitämiä lukioita. Ammatillisen koulutuksen puolella yksityiset koulutuksen järjestäjät ovat kuntia merkittävämpiä toimijoita. Vuoden 2014 lopussa oli yhteensä 131 ammatillisen koulutuksen järjestäjää, joista 84 oli yksityisiä, kuntayhtymiä 35, kuntia 11 ja valtion ylläpitämä Saamelaisalueen koulutuskeskus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö säätelee ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen määrää. Koulutustakuun myötä ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja on valtakunnallisesti lisätty. Lisäksi on toteutettu asetuksen muutos, jonka myötä yhteishaun kautta koulutukseen hakeutuvat pääsääntöisesti juuri perusopetuksensa päättäneet sekä vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa ja koulutuspaikkaa olevat. Asetuksen myötä lähes 99 prosenttia perusopetuksen päättäneistä nuorista on saanut opiskelupaikan ammatillisen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa tai valmistavien koulutusten haussa.

Nuorten aikuisten osaamisohjelma NAO

Yhteiskuntatakuun ja koulutustakuun lisäksi nuorisotakuuseen kuuluu Nuorten aikuisten osaamisohjelma, jota on tässä tekstissä käsitelty koulutustakuun yhteydessä. Nuorten aikuisten osaamisohjelman tavoite on tarjota vailla toisen asteen tutkintoa oleville 20–29 -vuotiaille nuorille mahdollisuus suorittaa tutkinto tai tutkinnon osia.[9] Ohjelmassa voi suorittaa ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon. Koulutuksen voi suorittaa oppilaitoksissa tai sen voi tehdä oppisopimuksena. Nuorten aikuisten osaamisohjelmaan kuuluvia koulutuksia järjestetään vuosien 2013–2016 aikana,[10] jolloin ohjelmalla tavoitellaan yhteensä 36 000 aloittajaa.[11]

Strateginen ohjaus ja koordinointi

Nuorisotakuu näkyy kaupunkien strategioissa eri tavoin. Vantaalla on ollut vuosittain nuorisotakuuseen liittyviä sitovia tavoitteita. Helsingissä nuorten yhteiskuntatakuun toteuttaminen on strategiaohjelmassa asetettu tavoitteeksi ja sitä toteuttavat toimet yksilöity. Sitovia tavoitteita ei ole asetettu. Espoon strategiassa nuorisotakuu ei ole yhtä vahvasti läsnä, mutta Espoossakin on ollut tavoitteena nuorison työllisyyden parantaminen. Nuorisotakuun toteuttamista koordinoiva ohjausryhmä aloitti Vantaalla vuoden 2013 alussa, Helsingissä vuoden 2014 alussa ja Espoossa vuoden 2014 lopulla. Helsingin ryhmä on koostunut vain kaupungin omista edustajista, muissa kaupungeissa mukana on ollut myös yhteistyökumppaneita esimerkiksi ELY-keskuksesta, TE-toimistosta, oppilaitoksista ja yrittäjäjärjestöistä.

Toimet yhteiskuntatakuun toteuttamiseksi

Organisaatiorakenteista johtuen kaupunkien välillä on eroja työllisyyspalveluiden organisoinnissa ja vastuutuksissa. Kaikissa suurissa kaupungeissa on käytössä suunnilleen toisiinsa verrattavia hankkeita, toimenpiteitä ja palveluita. Varsinaisista toimenpiteistä Vantaan Petra-hanke lähti liikkeelle jo vuonna 2010 ja on ollut jonkinlainen työllisyystakuun toteuttamisen esikuva monissa kunnissa. Helsingin Respa-hanke alkoi toukokuussa 2013 ja Espoossa Vamos-Espoo –malli luotiin yhdessä Diakonissalaitoksen kanssa siten, että hankkeen toiminta alkoi keväällä 2013 ja toimintakeskus avattiin syksyllä 2013. Näille hankkeille on yhteistä se, että niissä nuoria työttömiä ohjataan intensiivisesti työhön, työharjoitteluun, koulutukseen tai muihin palveluihin nopeasti ennen kuin työttömyys ehtii pitkittyä. Vuoden 2015 aikana kaupungeissa aloittaneet Ohjaamot ovat osa valtakunnallista työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön yhteishanketta. Toimintamallin ydin on toimia matalalla kynnyksellä, tarjota nuorille henkilökohtaista ohjausta ja monialaisen yhteistyöverkoston tuki. Kaupungeissa on ollut pitkään käytössä muitakin toimenpiteitä, joiden voidaan osaltaan katsoa toteuttavan nuorisotakuuta.

[9] Nuorisotakuu -työryhmän loppuraportti ja suositukset jatkotoimiksi, TEM 19/2015.

[10] http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu/tietoa_takuusta.

[11] http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/osaamisohjelma/index.html.

Yhteiskuntatakuun (työllisyystakuun) toteutuminen tilastojen valossa

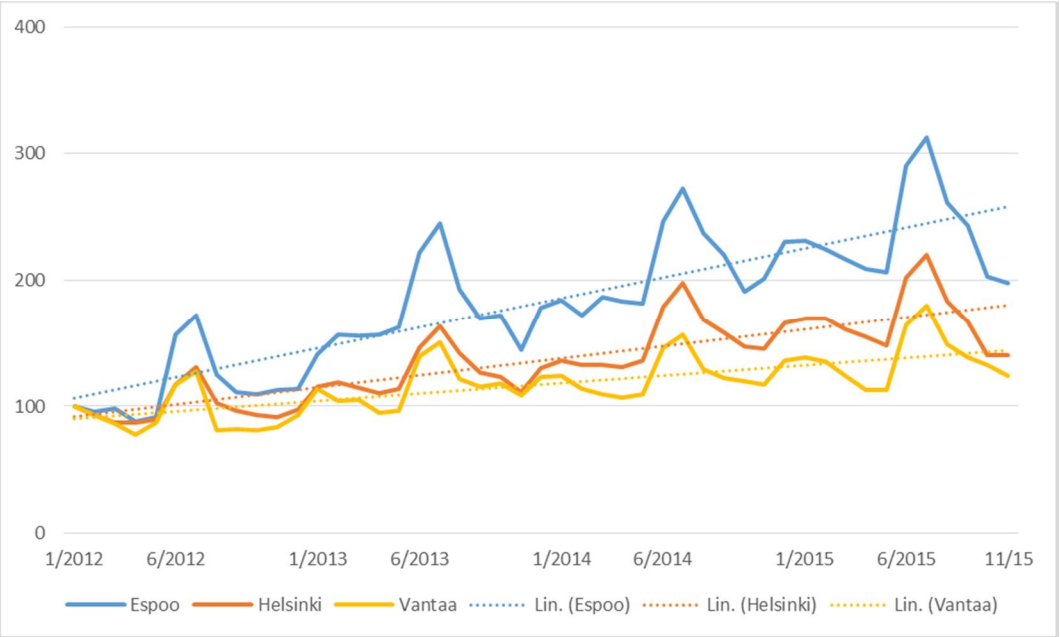

Yllä olevassa kuviossa on 15–24 -vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä 1/2012–11/2015 indeksoituna siten, että tammikuun 2012 määrä on 100.[12]

Vantaalla nuorten työttömyyden kasvu on tarkasteltavalla jaksolla ollut pienempää kuin Helsingissä ja Espoossa. Nuorten työttömien määrän kehitys vuoden 2015 viimeisinä kuukausina oli kuitenkin Vantaalla huonompi kuin Helsingissä ja Espoossa. Helsingissä nuorten työttömien määrä laski loka-joulukuussa verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen ja oli edelleen edellisvuotta alempana tammi-helmikuussa 2016. Espoossakin työttömiä nuoria oli marraskuussa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vantaalla nuorten työttömien määrä oli suurempi kuin vuotta aiemmin, mutta kasvulukemat pysyivät kuitenkin pieninä. Määrän kehityksestä ei voida päätellä sitä, kuinka paha työttömyystilanne kaupungissa sinänsä on, vaan työttömien määrä on suhteutettava vastaavanikäiseen työvoimaan.
Kun tarkastellaan alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuutta vastaavanikäisestä työvoimasta, havaitaan, että Kauniaisten tilanne on selvästi suurempia naapurikuntiaan parempi, mutta kesällä 2015 nuorten työttömyysaste nousi Kauniaisissakin. Vantaalla nuorten työttömyysaste oli vuonna 2013 ja vielä vuoden 2014 alussa selvästi korkeampi kuin Espoossa ja Helsingissä, mutta sen jälkeen erot näiden kolmen suuren kaupungin välillä eivät ole enää olleet yhtä suuret.
Nuorisotakuun keskeisenä indikaattorina käytetään virtaa yli kolmen kuukauden työttömyyteen. Tämä virta kuvaa sitä, kuinka monta prosenttia kolme kuukautta aiemmin alkaneista työttömyysjaksoista on sellaisia, että kolme kuukautta ylittyy.

[12] Lähde: TEM työnvälitystilasto 1207, josta indeksointi tehty.

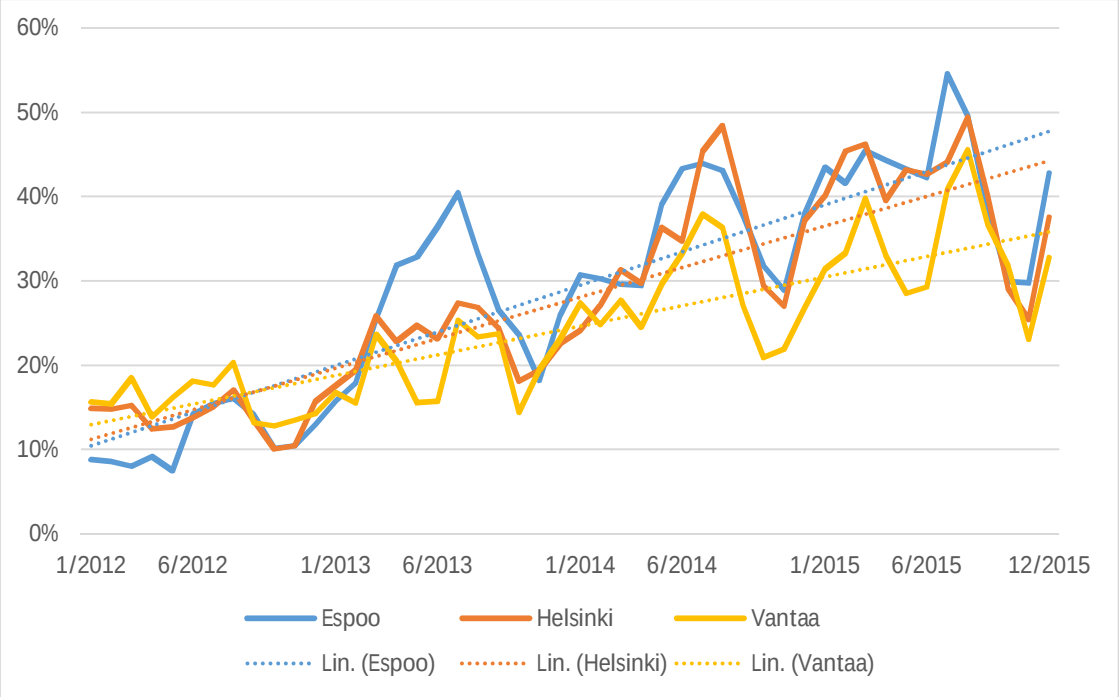

Yllä olevassa kuviossa on virta yli kolmen kuukauden työttömyyden (prosenttia työttömyysjaksoista) 15–24 -vuotiaat Vantaalla, Espoossa ja Helsingissä.

Kuviosta nähdään, että Vantaan tilanne on vuodesta 2013 lähtien pysynyt pääosin parempana kuin Espoossa ja Helsingissä, kunnes loppuvuodesta 2015 tilanne kaupungeissa on ollut hyvin samoissa lukemissa. Jos tarkastellaan erikseen 15–19 -vuotiaiden ja 20–24 -vuotiaiden ikäryhmiä (ei kuviota), eroa syntyy toisaalta siinä, että nuoremmassa ikäryhmässä virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen on pienempi ja toisaalta siinä, että vanhemman ikäryhmän kohdalla Vantaa on onnistunut suuria naapurikaupunkeja paremmin nuorisotyöttömyyden hoidossa. Vastavalmistuneiden 25–29 -vuotiaiden (ei kuviota) osalta kuukausittainen vaihtelu on suurta. Esimerkiksi Vantaan osalta oli vuoden 2015 aikana kuukausi, jolloin kaikilla kolme kuukautta aiemmin työttömiksi ilmoittautuneilla vastavalmistuneilla työttömyys ylitti kolme kuukautta. Toisaalta oli useita kuukausia, jolloin työttömyysjakso ylitti kolme kuukautta vain 1–4 vastavalmistuneella. Yhteiskuntatakuun määritelmän mukaisesti nuorten työttömyyden ei tulisi pitkittyä yli kolmen kuukauden. Työllisyystakuu ei siis toteudu missään pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista. Tilastojen valossa voidaan todeta, että tarkasteltavalla ajanjaksolla se on toteutunut parhaiten Vantaalla. Sekä Helsingissä, Espoossa että Vantaalla yhä useamman nuoren työttömyys pitkittyy yli kolmen kuukauden, kuten kuvion nousevasta trendistä voidaan päätellä. Kauniaisissa tilanne vaihtelee kuukausittain, mutta havaittavissa on samanlainen kehitys.

Kaupungeissa kerätään eri ohjauspalveluissa hyvin tietoa siitä, mihin nuoret sijoittuvat toimenpiteen tai ohjauksen päättyessä. Nämä niin sanotut välittömät tulokset ovat myös olleet hyviä, esimerkiksi vuonna 2015 Petran asiakkuuksista 67,6 prosenttia päättyi töihin, työkokeiluun, palkkatuelle, oppisopimuskoulutukseen tai tutkintoon johtavaan koulutukseen. Avoimille työmarkkinoille työhön tai tutkintoon johtavaan koulutukseen päätyneiden osuus oli 52 prosenttia. Petran ensimmäiselle hankekaudelle asetetut tavoitteet täyttyivät yhtä lukuun ottamatta. Helsinki kerää niin sanottujen välittömien tulosten lisäksi vaikuttavuustietoa seurantatutkimuksella. Palveluissa olleisiin otetaan yhteyttä kuuden kuukauden kuluttua asiakkuuden päätyttyä ja selvitetään mikä on nuoren tilanne tuolloin. Seurantatiedon hankkimisessa Espoolla ja Vantaalla olisi parannettavaa, joskin on selvää, että mainittu tiedon keräystapa on varsin työläs ja tulee kalliiksi.

Koulutustakuu ja nuorten aikuisten osaamisohjelma

Koulutustakuuta toteutetaan Vantaan sivistystoimessa nuoriso- ja aikuiskoulutuksen ja nuorisopalveluiden yhteistyönä. Vantaa on sitoutunut toteuttamaan koulutustakuuta vuodesta 2006 ja nivelvaiheen kehittämistä on

tehty siitä lähtien. Koulutustakuuseen on vuosien aikana kehitetty pysyvä toimintamalli, jolla on saatu hyviä tuloksia. Myös mallin ylläpitäminen vaatii jatkuvaa työtä. Nyt haasteena on etenkin ammatillisessa koulutuksessa opintojen keskeyttämisen vähentäminen ja läpäisyn parantaminen. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla ei ole suuria eroja toimenpiteissä, joilla koulutustakuuta toteutetaan. Vantaalla oli kevään 2015 yhteishaussa ammatilliseen tutkintotavoitteiseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen varattu yhteensä 2090 peruskoulupohjaista aloituspaikkaa. Laskennallisesti aloituspaikkoja oli 97,2 prosentille peruskoulun päättäneistä. Nuorisotakuuseen kuuluu yhteiskunta- ja koulutustakuun lisäksi nuorten aikuisten osaamisohjelma, jota on toteutettu kaikissa kaupungeissa. Vantaalla ohjelmaan osallistui 76 opiskelijaa vuonna 2015. Helsinki raportoi, että vuoden 2014 aikana aloittaneita opiskelijoita oli noin 240 ja Espoossa opintoja suoritti 483 opiskelijaa vuonna 2014.

Koulutustakuun toteutuminen

Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen lisääminen on edesauttanut koulutustakuun toteuttamista pääkaupunkiseudulla. Peruskoulun päättäneet sijoittuvat jatkokoulutukseen ja nivelvaiheen opintoihin hyvin. Pienellä osalla on muu kiinnekohta, kuten työ. Täysin ilman koulutuspaikkaa tai muuta kiinnekohtaa on pieni joukko nuoria, Vantaalla vuosittain noin 0,5–1 prosenttia peruskoulun päättäneistä (10–20 henkilöä). Koulutustakuu toteutuu täysin tai lähes täysin pääkaupunkiseudun neljässä kaupungissa.
Yhteishaun muutos paransi peruskoulun päättävien asemaa yhteisvalinnassa, mutta peruskoulun jo aiemmin päättäneiden, ilman jatkokoulutuspaikkaa olevien asema heikentyi. Heille tulee löytää muita koulutusväyliä ja siihen tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä (rahoitusta, projekteja, tukea) kansallisella tasolla. Useaan kertaan koulutukseen hakeneiden ja keskeyttäneiden motivoiminen on myös ratkaistava. Ilman peruskoulun jälkeistä koulutusta olevista nuorista Vantaalla noin 85 prosenttia oli joko työllisiä, opiskelijoita, eläkkeellä, perhevapailla tai armeijassa (vuoden 2013 tilanne).

Yhteistyö työvoimahallinnon kanssa

Helsingin, Espoon ja Vantaan haastatteluissa toistui näkemys siitä, että työvoimahallinnon organisaatiouudistus ja henkilöstön vähentäminen ovat heijastuneet TE-toimiston kykyyn palvella asiakkaita. TE-toimistot ovat siirtyneet pääosin sähköisiin palveluihin, jolloin henkilökohtaisessa tapaamisessa aiemmin tehty tilannearvio nuoren tilanteesta jää tekemättä. Tämä johtaa helposti siihen, että nuoren työttömyys pitkittyy yli kolmeen kuukauteen eli nuorisotakuu ei toteudu. Nykyisin yhä suureneva joukko on sähköisten palveluiden varassa. Työvoimahallinnossa nuori voi ”unohtua” sähköisiin palveluihin eli TE-toimisto ei ota nuoreen yhteyttä. Sähköiset palvelut eivät välttämättä myöskään palvele erityisen hyvin varsinkaan heikommassa asemassa olevia asiakkaita kuten esimerkiksi maahanmuuttajat, osatyökykyiset ja pitkäaikaistyöttömät.

Nuorisotakuun kuntakokeiluhankkeessa Helsinki tavoitteli yhteistyön kehittämistä. Kaupungin toiveena oli esimerkiksi se, että kaupunki voisi yksin vastata nuorten aktivointisuunnitelmien tekemisestä siten, että asiakkaalla olisi jatkossa vain yksi suunnitelma. Käytännössä tämä osoittautui mahdottomaksi, koska työllistymissuunnitelma ja aktivointisuunnitelma ovat lakisääteisiä. Lisäksi on erilaisia kuntoutus- ja hoitosuunnitelmia. Suunnitelmia ei voida vähentää yhdistämällä, vaan Helsingin toive suunnitelmien yhdistämisestä olisi vain tuottanut yhden uuden suunnitelman.[13]

Vantaalla nuorisotakuun kuntakokeilussa kehittämisen kohteena oli eräiden kaupungin työntekijöiden käyttö- ja tietojensaantioikeus asiakasrekistereihin. Tämä ei kuitenkaan onnistunut. Sähköisten asiakasjärjestelmien yhtenäistäminen eri viranomaisten välillä on hankalaa erinäisistä rekisteri- ja tietosuojasäädöksistä johtuen.

[13] Haastattelu kaupunginkansliassa 9.10.2015 ja sähköpostitse saatu tarkennus 7.1.2016.

Työvoimapalvelujen vastuunjako

Valtiolla on ensisijainen vastuu työllisyyspolitiikasta ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sekä niiden rahoittamisesta. Kunnilla on kuitenkin merkittävä rooli etenkin vaikeasti työllistyvien osalta. Kaupungeissa katsotaankin, että nykyinen kahden toimijan malli ei ole tarkoituksenmukainen eikä toimiva. Kunnille tulisi myös osoittaa pysyviä resursseja ja työvälineitä esimerkiksi nuorisotakuun toteuttamiseen, jos kuntien roolia työllisyydenhoitajana halutaan lisätä. Nykyisellään TE-toimiston hallinnassa on sekä asiakastietojärjestelmä että työllistymistä parhaiten edistävät toimenpiteet.

Työttömyysturvalain muutos vuoden 2015 alusta lukien[14] kasvatti kuntien vastuuta pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa. Muutos on johtanut kuntien työmarkkinakustannusten merkittävään nousuun. Nuorisotakuun toteuttamisen näkökulmasta näyttää ongelmalliselta, että valtio kannustaa sanktiomaksuilla kuntia panostamaan pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen välityömarkkinoille. Nuoret eivät useinkaan ole pitkäaikaistyöttömiä, jolloin työvoimapoliittisten toimenpiteiden kohdistaminen nuoriin ei ole kunnalle lyhyellä tähtäimellä kannattavaa. Pidemmällä tähtäimellä nuoriin panostaminen olisi kuitenkin todennäköisesti hyvä sijoitus, kun ajatellaan nuoren koko työuralla kertyviä verotuloja tai kouluttautumisen ja työllistymisen epäonnistuessa syntyviä toimeentulotuki- ja muita sosiaaliturvamenoja.

Johtopäätökset:

Koulutustakuun toteuttaminen on pääkaupunkiseudulla ollut vaikuttavaa, mutta nuorisotakuun työllisyyttä koskevan tavoitteen osalta kaupungin toimenpiteiden vaikutuksia on vaikea osoittaa. Kaupungit ovat omilla nuorisotakuuhankkeillaan luoneet edellytyksiä vaikuttavuudelle, mutta työllisyystilanne on ollut haastava. Hankkeiden vaikuttavuuden seuranta on pääosin kohdistunut hankkeiden välittömiin tuloksiin ja vain Helsinki on seurannut nuorten tilannetta hankkeiden päättymisen jälkeen.

Työttömyystilastojen perusteella nuorisotakuu ei toteudu

Yhä useamman nuoren työttömyysjakso ylittää nuorisotakuun lupauksen. Työttömyystilastot kuitenkin kuvastavat suhdannetilannetta, minkä vuoksi nuorisotakuun merkitystä on vaikea arvioida, koska ei tiedetä, olisiko nuorten työttömyystilanne pahempi ilman nuorisotakuuta. Pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien välisiä eroja vertailemalla voidaan tehdä se johtopäätös, että Vantaalla nuorisotakuu toteutuu parhaiten, Espoossa heikoiten. Nuorten kannalta huolestuttavaa on se, että työttömyys on kaikissa kaupungeissa pitkittynyt.

Espoossa ja Kauniaisissa työttömyysaste on koko väestöllä selvästi alhaisempi kuin Vantaalla ja Helsingissä, mutta nuorten työttömyysasteessa Espoo on ollut Helsingin tasolla ja ylikin. Kauniaisissa puolestaan nuorten työttömyysaste kävi suurten kaupunkien tasolla kesällä 2015 ja on senkin jälkeen pysytellyt aiempaa korkeammalla tasolla. Nuorten työttömyys onkin suhteellisesti kasvanut eniten Espoossa ja Kauniaisissa. Vantaalla nuorisotyöttömyyden kasvu on ollut nuorisotakuun aikana kaikkein maltillisinta. Loppuvuoden 2015 työttömyysluvut kuitenkin osoittavat, että Helsingissä nuorisotyöttömyys on kääntynyt laskuun ja Espoossakin osittain. Vantaalla sen sijaan nuorisotyöttömyys on loppuvuonna kasvanut enemmän kuin suurissa naapurikaupungeissa. Kauniaisissa puolestaan nuorisotyöttömyyden kasvu oli loppuvuonna 2015 erityisen suurta.

Peruskoulun päättävillä koulutustakuu toteutuu hyvin

Koulutustakuun osalta kaikki kaupungit ovat parantaneet nuorten pääsyä koulutukseen koulutustakuun mukaisesti. Tavoitteen toteutumista on osaltaan auttanut se, että kaupungit ovat hakeneet ja saaneet ammatillisen koulutuksen lisäpaikkoja. Aloituspaikkojen määrä on lisääntynyt useana vuonna ja se on merkittävin koulutustakuun tuoma hyöty koulutukseen hakeutuville nuorille. Opintojen keskeyttämistä on pyritty vähentämään toteuttamalla erilaisia koulutuksen läpäisyn tehostamishankkeita. Helsingissä opintojen keskeyttäminen on vähentynyt. Espoossa on myös läpäisyn osalta saatu hyviä tuloksia. Vantaalla tavoite keskeyttäneiden osuuden laskusta ei ole toteutunut. Kauniaisissa opintojen keskeyttämisprosentti on ollut alhainen. Nuorten koulutuksen haasteena ovat alle 30-vuotiaat nuoret, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa. Heidän joukossaan on paljon maahanmuuttajia.

[14] Työttömyysturvalaki (1290/2002, muutos 30.12.2014/1370).

Kaupunkien omat tavoitteet toteutuneet vaihtelevasti

Kaikki kaupungit eivät ole asettaneet nuorisotakuuseen liittyviä selkeitä ja mitattavia tavoitteita, minkä vuoksi on haasteellista arvioida, onko kaupunkien valitsemilla nuorisotakuuta toteuttavilla toimintamalleilla saavutettu niille asetetut tavoitteet. Osalla kaupungeista tavoitteet ovat sanallisia. Vantaalla kaupunginvaltuuston vuosille 2013–2015 asettamat nuorisotakuuta koskevat tavoitteet ovat olleet mitattavia ja osin samoja kuin nuorisotakuun yleiset mittarit. Työttömyyden kehitystä mittaavat tavoitteet ovat huonossa työllisyystilanteessa vaikeita toteuttaa.

Vaikuttavuuden mittaamisessa kehitettävää

Vaikuttavuuden mittaamista on kaupungeissa toteutettu toistaiseksi varsin vähän. Nuorisotakuuhankkeille on asetettu mitattavia tavoitteita Vantaalla, jossa seurattiin Petra-hankkeen ensimmäisen hankekauden tavoitteiden toteutumista. Viidestä tavoitteesta neljä toteutui. Espoolla on ollut käytettävissään tiedot nuorten sijoittumisesta Vamos -asiakkuuden päättyessä. Vastaavasti Vantaalla on seurattu nuorten sijoittumista ohjauspalveluista työhön, koulutukseen tai muihin palveluihin. Helsingissä vaikuttavuuden seuranta on kehittyneintä, koska työllisyydenhoidon toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan välittömien tulosten lisäksi yleensä puoli vuotta hankkeen päättymisen jälkeen.

Suositukset:

Vantaalla on luotu toimivat käytännöt nuorisotakuun toteuttamiseksi ja käytäntöjä tulee jatkaa. Nuorten aikuisten koulutuspolkujen rakentamista tulee edelleen kehittää.

4 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

4.1 Toimiala

Kaupunginjohtajan toimialalle keskittyvät koko kaupungin tehtävien toteutuksen kannalta merkittävimmät johtamisen osa-alueet, strateginen johtaminen ja talous. Taloussuunnittelun avustuksella valmistellaan ja seurataan valtuuston päättämien valtuustokauden strategian, sen päämäärien ja vuosittaisten sitovien tavoitteiden toteutumista. Toimialalle kuuluu myös henkilöstöhallinto ja elinkeinotoimi sekä viestintä ja sisäinen tarkastus. Arviointikertomuksessa käsitellään tämän kohdan 4 lisäksi toimialan tehtäviä erityisesti kertomuksen kohdassa 1 Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi ja kohdassa 2 Emokaupungin ja koko konsernin talous.

4.2 Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto laatii erillisen henkilöstökertomuksen, joka on annettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle 18.4.2016. Henkilöstöhallinto lähtee arvojen ja asenteiden sekä strategian tärkeydestä. Vuonna 2015 on oppimisen ja osaamisen kehittämiseen valittu Metropolia ammattikorkeakoulu kaupungin ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tuottajaksi.

Henkilöstöhallinnolle asetetut tavoitteet eivät toteudu odotetulla tavalla. Erityisesti sairauspoissaoloja koskeva tavoite jää jatkuvasti tavoitetasostaan. Useana vuonna tavoitetaso on asetettu niin tiukaksi, ettei sitä ole saavutettu. Vuoden 2015 aikana on kehitetty niin sanottu tuunatun työn toimintamalli, jolla pyritään työntekijöille luomaan mahdollisuus osallistua työn tekoon, vaikka sata prosenttinen oman työn tekeminen ei olisikaan mahdollista.

Tarkastuslautakunta suositteli vuoden 2014 arviointikertomuksessaan seuraavaa: Tasa-arvolakiin tuli muutoksia vuoden 2015 alusta. Yksi niistä edellyttää selvittämään palkkakartoituksen avulla, ettei saman työnantajan

palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteetonta palkkaeroa. Lautakunta suosittelee, että kartoituksen tuloksia tuodaan esiin tulevissa henkilöstökertomuksissa.

Vuoden 2015 henkilöstökertomuksesta ilmenee, että tasa-arvoisesta palkkapolitiikasta on tehty tutkimus, jonka mukaan Vantaalla ei ole havaittavissa, että ”naisen euro olisi pienempi kuin miehen euro”. Tutkimuksen mukaan palkkatasoero johtuu seuraavista seikoista:

- Naisten ja miesten erilaiset alavalinnat jo opiskeluvaiheessa
- Eri ammattiryhmillä omat virka- ja työehtosopimukset
- Tehdyn työajan määrä (esimerkiksi vuoden aikana pidetyt erilaiset palkattomat vapaat vuonna 2015 naisilla 11 prosenttia ja miehillä viisi prosenttia)
- Koska samasta tehtävästä maksetaan samaa tehtäväkohtaista palkkaa, johtuvat ansiotasoerot pääosin yllämainituista seikoista
- Suurin palkkaeroja selittävä tekijä on virka- ja työehtosopimukset
- Naisen euro miehen eurosta oli 0,85 euroa vuonna 2015, mutta naisten ja miesten palkkaero pienenee, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken.

Sopimusaloittain ero palkkauksessa ja miesten ja naisten lukumäärässä on seuraava:

KVTES:0,83€	OVTES:0,93€	LS:0,95€	TS:0,97€	TTES:0,85€
M 611	M 664	M 65	M 618	M 149
N 6 038	N 1 987	N 244	N 227	N 22

Toteutunut palkkaero näkyy henkilökohtaisten lisien jakaumassa sopimusaloittain. Suurin ero euroina olevissa keskiarvoissa oli tuntipalkkaisten sopimuksen piirissä olevilla, seuraavina ovat yleisen ja lääkärisopimuksen sekä opettajien virkaehtosopimuksen piirissä olevat. Sen sijaan teknisten sopimusalalla ero oli toisin päin.

Johtopäätökset:

Kaupungin henkilöstöpolitiikassa painotetaan arvojen ja asenteiden sekä strategisen johtamisen tärkeyttä. Vuonna 2015 on oppimisen ja osaamisen kehittämiseen valittu Metropolia ammattikorkeakoulu kaupungin ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tuottajaksi. Henkilöstöhallinnolle asetetut tavoitteet eivät kuitenkaan toteudu odotetulla tavalla. Erityisesti sairauspoissaoloja koskeva tavoite jäi tavoitetasostaan. Siksi vuoden 2015 aikana on kehitetty niin sanottu tuunatun työn toimintamalli, jolla pyritään luomaan työntekijöille mahdollisuus osallistua työn tekoon, vaikka sataprosenttinen oman työn tekeminen ei olisikaan mahdollista.

Tarkastuslautakunta suositteli vuoden 2014 arviointikertomuksessaan tasa-arvolain mukaisesti selvittämään palkkakartoituksen avulla, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteetonta palkkaeroa. Lautakunta suositteli, että kartoituksen tuloksia tuodaan esiin tulevissa henkilöstökertomuksissa.

Vantaa on selvittänyt tutkimuksen tuloksia vuoden 2015 henkilöstökertomuksessa. Palkkapolitiikasta on tehty tutkimus, jonka mukaan Vantaalla ei ole havaittavissa, että ”naisen euro olisi pienempi kuin miehen euro”. Tutkimuksesta ilmenee, että palkkaukseen vaikuttavat erilaiset alavalinnat jo opiskeluvaiheessa. Myös eri ammattiryhmillä olevat omat virka- ja työehtosopimukset ja työmäärä vaikeuttavat vertailua. Naisten ja miesten palkkaero pienenee, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Samasta tehtävästä maksetaan tutkimuksen mukaan samaa tehtäväkohtaista palkkaa.

4.3 Elinkeinotoimi

Arvioitavana oli Vantaan elinkeinotoimi. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota elinkeinopolitiikan kokonaisuuteen sekä elinkeinopalveluiden tulosalueen toimintaan elinkeinopolitiikan toteuttajana. Kirjallisena arviointiaineistona käytettiin vuoden 2015 talousarviota ja elinkeinopalvelujen käyttösuunnitelmaa, kaupungin hallussa olevaa muuta kirjallista ja sähköistä materiaalia sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia.

Arviointiin kuului myös arviointikokous, jossa elinkeinojohtaja esitteli elinkeinotoimea kokonaisuutena ja siihen liittyen elinkeinopalvelujen toimintaa ja samalla saatiin täydentävää tietoa arviointikysymyksiin.

Kaupunginhallituksen asettama kaupungin päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmää tarkastellut toimikunta linjasi yhdeksi keskeiseksi Vantaan kaupungin kehittämistarpeeksi kaupungin elinkeinopolitiikan vahvistamisen vuonna 2012, ja vuoden 2013 alusta perustettiin elinkeinojohtajan virka ja tehtiin elinkeinopalveluista oma tulosalue. Tulosalue vastaa muun muassa elinkeinopolitiikan, viestinnän ja markkinoinnin suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä. Vuoden 2016 alusta voimaantulleiden kaupunginjohtajan toimialaa koskevien johtosääntömuutosten jälkeen kaupungin keskitetystä viestinnästä ja markkinointitehtävistä vastaa viestinnän tulosalue.

Toiminnan tavoitteista

Elinkeinopalveluiden tulosalueelle oli vastuutettu kaksi kaupungin vuoden 2015 sitovista tavoitteista (9.2 ja 10.1), lisäksi yhden tavoitteen (tavoite 10.2) osalta elinkeinojohtajalla oli raportointivastuu ja yhden tavoitteen (tavoite 9.1) yhden mittarin osalta elinkeinojohtaja oli toisena vastuuhenkilönä. Ohessa on elinkeinopalvelujen toimenpiteitä tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tavoite 9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla. Elinkeinojohtaja oli toisena vastuuhenkilönä mittarissa: ”Työttömyysaste alenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin tai Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).”

Elinkeinopalveluiden rooli tavoitteen tämän mittarin toteutuksessa eli kaupungin työllisyyden kehityksessä on välillinen ja pitkän aikavälin toimenpiteisiin keskittyvä. Työllisyyttä on elinkeinopalvelujen osalta edistetty erilaisilla yrityksille suunnatuilla palveluilla sekä toimimalla aktiivisesti uusien yritysten sijoittumiseksi alueella. Elinkeinopalvelut on myös osallistunut yhdessä työllisyyspalvelujen kanssa joihinkin yhteisiin työllisyyden edistämiseksi järjestettyihin tapahtumiin, esimerkiksi työnhakijoille ja yrityksille järjestetty Mega-Rekry tapahtumaan.

Tavoite 9.2 Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi (kolme elinvoimaohjelmaan liittyvää mittaria: yrityskiihdyttämö, kauppakeskusakatemia ja matkailukärkien tuotteistaminen).

Yrityskiihdyttämö

Vuonna 2014 aloitti Vantaan Technopoliksessa toimintansa yrityskiihdyttämö Turbiini. Turbiini on osa ”Polku - liikeideasta kasvuyritykseksi” -Euroopan aluekehitysrahaston yhteishanketta, jonka yhteistyökumppaneita ovat pääkaupunkiseudulla toimivat yrityshautomot/kiihdyttämöt: Aalto Start-Up Center, Helsinki NewCo ja Spinno (Espoo). Turbiini tarjoaa varhaisen vaiheen start-up yrityksille ilmaisia tiloja, tukea ja sparrausta sekä innovaatiopalveluita alueen PK-yrityksille ja toimijoille. Turbiini toimii yhteistyössä Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa. Metropolia tukee toimintaa tarjoamalla tilat, henkilöresursseja, laitteita, ohjelmistoja sekä tietoliikenneyhteydet. Merkittävänä osana toimintaa on laaja yhteistyö Metropolian, Laurean ja Haaga-Helian ammattikorkeakoulujen kanssa monialaisten harjoittelijoiden, start-up aihioiden tunnistamisen, kehittämisen sekä palvelumuotoiluprojektien muodossa. Turbiiniin liittyvä ammattikorkeakoulujen yhteistyösopimus julkistettiin lokakuussa 2015. Turbiinin tiloissa toimii tällä hetkellä kahdeksan start-up tiimiä, joissa työskentelee noin 35 henkilöä. Vantaan kaupungin roolin määrittely yrityskiihdyttämössä ja sen mahdollisessa rahoittamisessa jatkossa on meneillään ja selvinnee kevään 2016 aikana.

Kauppakeskusakatemia

Kauppakeskusakatemia on Vantaan kaupungin (elinkeinopalvelut), MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen sekä Jumbon ja Flamingon yhdessä muodostama toimintamalli. Jumbon ja Flamingon kauppakeskuksissa

käynnistyy koulutus- ja harjoittelijayhteistyö, jossa entistä suurempi osa liike-talouden taidoista opitaan aidossa kauppakeskusympäristössä. Sopimus osapuolten kesken on kirjoitettu ja Kauppakeskusakatemia käynnistyi virallisesti 27.3.2015

Matkailukärkien tuotteistaminen

Vantaan matkailun kärjet on kartoitettu ja matkailubrändiä hiottu erillisenä kehitystyönä konsultin avustuksella syksyllä 2015. Työn tuloksena Vantaan matkailun kärjiksi on määritelty teemoja kuten Tiede, Teknologia, Taide ja kulttuuri sekä Elämykset. Työ matkailukärkien jalkauttamiseksi jatkuu vuonna 2016. Matkailukärkiä markkinoidaan Vantaan uuden brändin mukaisesti. Matkailumateriaaleja on uudistettu vuonna 2015. Esimerkiksi Vantaan kaupungin uudet verkkosivut, matkailuesite sekä erityinen Kuusijärvi-esite ovat valmistuneet kesällä 2015. Kieliversioita lisätään vuonna 2016.

Tavoite 10.1 Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana Vantaalla työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille (mittarina muuttohalukkuustutkimus).

Muuttohalukkuustutkimus 2014 (Taloustutkimus Oy:n tekemä) -tutkimuksen keskeisinä tuloksina havaittiin seuraavaa:
”Vantaalle voisi ajatella muuttavansa 16 prosenttia suomalaisista. Vantaan saamien yleisarvosanojen keskiarvoksi muodostuu 6,66, mikä on hieman kaikkien kaupunkien keskiarvoa korkeampi (sij. 12./37)). Nykyisiltä ja entisiltä asukkailtaan se saa keskiarvon 7,38 (sijoitus tutkittujen kaupunkien joukossa 31./37). Mielikuvatekijöittäin tarkasteltuna Vantaan imago asuinpaikkana on edelleen vahva. Mielikuvatekijöiden yhteisvaikutuksella mitattuna Vantaa sijoittuu keskiarvon yläpuolelle sijalle yhdeksän. Se sijoittuu tutkituissa mielikuvatekijöissä 11 parhaan kaupungin joukkoon kahta suhteellista heikkoutta lukuun ottamatta: viihtyisä asuinympäristö (sij. 34./37) ja hyvä kasvuympäristö lapsille (sij. 35./37).

Vantaan suhteellisia vahvuuksia ovat kehittyvä talousalue (sij. 4./37), työpaikkojen tarjonta (sij. 4./37) ja sijainti (sij. 4./37). Absoluuttisesti eli itseensä verrattuna Vantaan vahvuuksia ovat työpaikkojen tarjonta, hyvät harrastusmahdollisuudet ja sijainti. Kaupungin heikkouksia ovat asuinympäristön viihtyisyys sekä kasvuympäristön hyvyys lasten kannalta. Jälkimmäisessä on kuitenkin tapahtunut positiivista kehitystä edelliseen tutkimukseen verrattuna. Eniten heikennystä edellisvuoteen verrattuna on tapahtunut kunnallisissa palveluissa, kuten kaikissa tutkituissa kaupungeissa.” (Muuttohalukkuustutkimus, 8.4.2014.)

Tavoitteeseen liittyvinä toimenpiteinä toteutettiin asuinaluemarkkinointia siihen liittyvillä julkaisuilla. Vantaan markkinoinnin liite julkaistiin 15.3.2015 Helsingin Sanomien välissä. Vantaan Sanomien kanssa julkaistiin asumisen ja tapahtumien erikoisliite 3.6.2015, jota jaettiin myös asuntomessuilla. Vuoden 2015 Vantaalla pidettyjä asuntomessuja ja liikennöinnin aloittanutta Kehärataa hyödynnettiin yritys- ja asukasmarkkinoinnissa. VR:n lähiliikenteen junissa toteutettiin Vantaata asuinpaikkakuntana ja samalla uutta brändi-ilmettä toteuttanut kampanja.

Tavoite 10.2 Nostetaan kaupunginosia esille kaupungin omissa kanavissa monipuolisesti ja kuntalaisia osallistaen.
Vantaan kaupungin Asukaslehdessä julkaistiin suuralue-esittelyjen sarjaa. Vuonna 2015 nostettiin esille Aviapolis, Kivistö, Hakunila ja Koivukylä. Vantaa-kanavalle tuotettiin monipuolista videomateriaalia kaupunginosien tapahtumista ja julkaistiin myös kuntalaisten kuvaamia videoita Vantaalta.

Toiminnasta yleisesti

Laatu ja vaikuttavuus

Tulosalueen toiminnan laatua ja toiminnan vaikuttavuutta on mitattu keskeisimmin muuttohalukkuustutkimuksen, mediaseurannan (myönteiset tai neutraalit maininnat ja niiden määrä), yritysmyönteisyysarvioissa

(Suomen yrittäjät ja Kauppakamari), perustettujen ja lakkautettujen yritysten määrässä, muuttoliikkeen nettomuutoksessa ja matkailuöiden kehityksessä.

Muuttohalukkuustutkimuksessa arvioitiin eri kaupunkien kiinnostavuutta tai mielikuvaa niistä muuttamisen kohteina. Tämän tutkimuksen lähtöarviot vuonna 2014 eivät olleet Vantaan osalta kovinkaan suosiollisia. Vuoden 2016 tutkimuksessa tullaan näkemään vaikuttavatko asuntomessujen, asuinalueprofilointien sekä ulkoisen markkinoinnin hyödyt Vantaan osalta myönteisesti. Kotimaasta saatu muuttovoitto on Vantaalla joka tapauksessa kääntynyt kuuden selkeästi tappiollisen vuoden jälkeen ensin pienelle plussalle vuonna 2014 ja selkeälle nettomuuttovoitolle 2015.

Yritysmyönteisyysarvioissa Vantaa arvioitiin maamme kymmenestä isoimmasta kaupungista yritysmyönteisimmäksi vuonna 2014[15], vuodelta 2015 arviota ei ole vielä tehty. Vuonna 2015 Vantaalla aloitti 1 083 uutta yritystä, joista reilut 400 uusyrityskeskus YritysVantaan tuella. Uusia yrityksiä syntyi hieman vähemmän kuin vuonna 2014, mutta Vantaan tulos on silti koko maan tasoon verrattuna hyvä. Lopettaneita yrityksiä puolestaan oli noin neljä prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna; nyt 500. Nykyisessä taloustilanteessa tulokset ovat melko myönteisiä.

Elinvoimaohjelma

Keskeisesti elinkeinopolitiikan vahvistamiseen liittyy Vantaan kaupunginvaltuuston 3.3.2014 hyväksymä elinvoimaohjelma. Ohjelman toteuttaminen on ohjannut keskeisesti myös elinkeinopalvelujen tulosalueen toimintaa. Tulosalue oli keskeisessä roolissa ohjelman valmistelussa.

Ohjelma on hyvin konkreettinen, monelle toimijalle vastuutettu ja sisältää selkeät tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Elinvoimaohjelmassa on asetettu yhteensä 45 tavoitetta, jotka on aikataulutettu vuosille 2014–2016. Tavoitteiden toteutumiselle on määritelty vastuutahot ja mittarit ohjelmassa ja niiden toteutumista on seurattu säännöllisesti elinvoimaohjelman valmistelu- ja ohjausryhmässä. Elinvoimaohjelman tavoitteista valtaosa saavutettiin vuoden 2015 loppuun mennessä ja 15 tavoitteen toteutus jatkuu vuonna 2016. Vuoden 2015 keskeisiä toimenpiteitä olivat muun muassa kaupunkibrändin uusiminen ja kaupungin näkyvyyden vahvistaminen, yrityskiihdyttämön toteutus, Aviapolis City- ja 6Aika-hankekokonaisuuksien käynnistäminen, matkailutuotteiden profilointi ja tavoite outlet-kylän perustamisesta Vantaalle. Tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Vuoden 2016 aikana keskitytään kaupungin markkinoinnin kokoamiseen, työllistämistoimenpiteisiin, työpaikka-alueiden profiloinnin vahvistamiseen ja lentoasema-alueen vahvaan kehittämiseen. Erityisesti vuonna 2015 liikennöinnin aloittanut Kehärata on merkittävä kilpailuvaltti joka tarjoaa erinomaiset logistiset edellytykset uusien yritysten ja asukkaiden sijoittumiselle Vehkalan, Vantaankosken ja Aviapoliksen alueille. Alueiden kehittämisessä tehdään yhteistyötä muun muassa yritysten kanssa ja Vantaankosken yritysalueella järjestetään avoin ideakilpailu tulevaisuuden yrityskampuksesta.

Elinvoimaohjelman toteutumista ja toimenpiteiden vaikuttavuuden indikaattoreita on koko ohjelmakauden ajan seurattu elinvoimaohjelman ohjausryhmässä. Elinvoimaohjelmaa 2014–2016 toteutetaan nykyisen valtuustokauden loppuun saakka kunnes uusi valtuusto aloittaa kautensa kesällä 2017. Ohjelman toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan jo ennen ohjelmakauden päättymistä kaupungin johtoryhmässä, kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa keväällä 2016. Samalla suhteutetaan elinvoimaohjelman tavoitteita ja niiden vaikuttavuutta kaupungin strategiaan ja mietitään, missä muodossa elinvoimaohjelman tavoitteita jatkossa toteutetaan. Tarkoituksen on kytkeä tavoitteet entistä tiiviimmin kaupungin strategiaan.

Yhteistyö kaupungissa, pääkaupunkiseudulla

Elinkeinopalveluiden tulosalue tekee tiivistä yhteistyötä yrityspalveluiden tulosalueen kanssa erityisesti yritysten sijoittumispäätöksiin sekä maankäyttöön liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi yrityspalvelut ja elinkeinopalvelut

[15] Suomen Yrittäjät: Elinkeinopoliittinen mittaristo 2014.

tekevät tiivistä yhteistyötä yhteisten elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttamisessa, esimerkiksi Aviapoliksen alueen ja asemanseutujen kehittämisessä.

Elinkeinopalvelut on Vantaan osalta vastuussa muun muassa Suomen suurimpien kaupunkien yhteisen EU-hankkeen, 6Aika-ohjelman, ohjauksesta. Hanketasolla merkittävää PKS-yhteistyötä tehdään myös muun muassa Polku ja Smart&Clean hankkeiden kautta. Pääkaupunkiseudun kansainvälistä markkinointia toteutetaan yhdessä muiden PKS-kuntien kanssa Helsinki Business Hubin kautta. PKS-yhteistyötä ja verkostokumppanuuksia hyödynnetään osana elinvoimaohjelman toteuttamista. Myös PKS-elinkeinojohtajat kokoontuvat säännöllisiin palavereihinsa valmistelemaan koko pääkaupunkia kattavia yhteistyökokonaisuuksia ja lisäksi Uudenmaan liiton tasolla on jonkin verran teemallista yhteistyötä.

Johtopäätökset:

Elinkeinopolitiikan tavoitteet kokonaisuudessaan liittyvät erityisesti kaupungin strategisena päämääränä olevan elinvoiman vahvistamisen tavoitekenttään. Elinkeinopolitiikkaa käytännössä toteuttaa pitkälti elinkeinopalveluiden tulosalue. Tulosalue profiloi ja markkinoi Vantaan työpaikka-alueita, kehittää matkailua, sekä kehittää elinkeinopoliittista seutuyhteistyötä ja kansainvälistä yhteistyötä.

Vuonna 2015 elinkeinopalveluiden toiminta keskittyi kaupunginvaltuuston hyväksymän elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen. Vuoden 2015 ohjelman keskeiset toimenpiteet liittyvät muun muassa kaupungin näkyvyyden vahvistamiseen (kaupunkibrändin uusiminen, matkailumarkkinoinnin lisääminen), uudentyyppisen yrityspalvelun käynnistäminen (yrityskiihdyttämö) ja matkailutuotteiden profilointiin (matkailukärkien selkeyttäminen ja matkailumateriaalien uusiminen). Jatkossa ohjelman tavoitteet liittyvät keskeisesti Kehäradan yhdistämien isojen asuin- ja työpaikka-alueiden kehittämiseen, profilointiin ja markkinointiin. Alueita kehitetään yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden välisellä yhteistyöllä ja pyritään luomaan kokonaisuus, jossa alueiden rakenne ja palvelut tukevat ja täydentävät toisiaan.

Suositukset:

Kehäradan ansiosta on Vantaalle syntynyt uusia asuin- ja työpaikka-alueita, joiden kehittäminen eri yhteistyökumppaneiden kanssa on käynnissä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että huolehditaan siitä, että myös alueen asukkaat saavat ajantasaista tietoa alueiden kehittämisratkaisuista. Lisäksi suositellaan harkittavaksi mahdollisuuksien mukaan osallistaa alueiden asukkaita myös itse kehittämistyöhön, jolloin asukasnäkökulma tulisi mukaan kehittämiseen.

5 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA

5.1 Omistajaohjaus ja konsernistrategia

Kaupunginhallituksen yleisjaosto on seurannut tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta sekä tavoitteiden toteutumista. Keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen osalta raportoidaan myös osavuosikatsauksessa. Keskeisille tytäryhtiöille on tehty kysely riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Kyselyn tuloksista on raportoitu yleisjaostolle.

Konsernistrategiassa edellytettyjä kaupungin ja tytäryhteisöjen välisiä navigointitilaisuuksia on pidetty vuonna 2015. Yleisjaostossa on käsitelty myös muun muassa ennakkosuostumusten antamista konserniyhtiöille päätöksentekoa varten. Lisäksi yleisjaosto on antanut menettelyohjeita yhtiökokousedustajille.

Keskeinen konsernivalvonnan toteuttamiskeino on niin sanotut yhtiöiden navigoinnit, joiden avulla konsernijohto seuraa esimerkiksi yhtiöiden talouden tilaa, päätöksentekoa ja riskienhallintaa. Yleisjaosto päättää mille yhtiöille pidetään navigointitilaisuudet. Kaikilta yhtiöiltä pyydetään kirjalliset navigoinnit eli vuosikoosteet ja

riskienhallinnan raportoinnit. Yleisjaosto on seurannut ja ohjeistanut tytäryhtiöiden toimintaa konsernistrategian mukaisesti.[16]

Vantaan omistajaohjaus ja konsernistrategia tullaan päivittämään ja kirjoittamaan uudelleen. Työ aloitettiin vuoden 2015 puolella, mutta jätettiin odottamaan kaupunginhallituksen 8.2.2016 asettaman luottamushenkilötoimikunnan työn tuloksia. Kuntastrategian laatiminen ei ole luottamushenkilötoimikunnan tehtävä, mutta päätöksenteko- ja johtamisrakenteita uudistettaessa on arvioitava, mikä vaihtoehto parhaiten tukee strategiassa asetettujen tavoitteiden mukaista johtamista. Kuntastrategian merkitys johtamisen välineenä korostuu koko toiminnan ohjauksessa. Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Tarkastuslautakunta suoritti erikoissairaanhoitoa koskevasta kohdasta 8.2 Erikoissairaanhoito ilmenevän kyselyn. Kuntayhtymän luottamuselimissä toimivat jäsenet ovat kuntayhtymän omistajaohjauksen toteuttamiseen pääosin tyytyväisiä. Lisäksi Vantaan omistajaohjauksen ja konsernistrategian toteuttamista kuvataan tämän arviointikertomuksen kohdassa 9 olevassa tutkimuksessa.

Suurena muutoksena omistajaohjauksessa vuonna 2015 oli, että merkittävimmille konserniyhtiöille asetettiin emokaupungin toimesta tavoitteet. Tavoitteiden toteutuminen suosituksineen ilmenee kohdasta 1.5. Aiemmin tavoitteita on asetettu hyvin vähän tai tavoitteet ovat olleet välillisiä.

Uudessa kuntalaissa korostetaan entistä kuntalakia enemmän kuntakonsernien nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä sekä onnistunutta johtamista. Konsernijohtaminen jäntevöityy uuden kuntalain myötä sekä sen merkitys kasvaa kuntien yhä monipuolisemmassa toiminnassa. Kuntalaki on jäntevöittänyt erityisesti omistajapolitiikan ja konsernijohtamisen säännöksiä. Kunnan toiminnan poliittisessa johtamisessa korostuu strateginen johtaminen ja myös kunnan tytäryhtiöt tulee velvoittaa omistajaohjauksen avulla huomioimaan kuntakonsernin kokonaisetu tyttären toiminnassa (KuntaL 410/2015 § 47).

Johtopäätökset:

Yleisjaosto on seurannut ja ohjeistanut tytäryhtiöiden toimintaa konsernistrategian mukaisesti.

Suositukset:

Kunnan taloudessa ja toiminnassa korostuu uudessa kuntalaissa konserninäkökulma. Uudistaessaan konserniohjeistusta kaupungin tulisi selkeästi määritellä tarkastuslautakunnan rooli, jotta tarkastuslautakunta voisi toteuttaa lakisääteistä tehtäväänsä kaupunginvaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden arvioijana koko konsernissa.

5.2 Tietohallinto

Arvioinnin tavoitteena oli selvittää tietohallinnon mahdollisuuksia tuottavuuden parantajana ja strategiasta johdettujen tavoitteiden toteuttajana. Arviointi suoritettiin kaupungin strategiasta johdettujen tavoitteiden, talousarvion, tietohallinto-ohjelman 2014–2017, työryhmäkäynnillä kysymyksiin saatujen vastausten ja esityksen materiaalin sekä muun kohdekohtaisen materiaalin perusteella.

[16] Tilintarkastajan raportointi 19.4.2016.

Tietohallinnon tulosalueen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen

Vantaalla tietohallinto on keskitetty ja kaupungin omaa ICT-henkilöstöä on noin 40. Vuosille 2014–2017 on laadittu tietohallinto-ohjelma, jonka mukaan tietohallinnon keskeisenä tehtävänä ohjelmakauden aikana on kehittää olemassa olevia rakenteita ja ohjaus- ja toimintamalleja ja rakentaa puuttuvat rakenteet sekä ohjaus- ja toimintamallit, tiivistää ja laajentaa asiakasyhteistyötä nykyisestä kattamaan myös strategisen tason yhteistyö, siirtyä kohti palveluhankintapohjaista kokonaisuutta ja palveluiden järjestämistä sekä järjestää tarvittavat ICT-palvelut kilpailuttamalla niitä aktiivisesti.

Tietohallinnon palvelukeskuksen rooli muuttuu tietohallinto-ohjelman kauden aikana perustietotekniikkapalveluiden tuottajasta sähköisten palveluiden kehittäjäksi ja mahdollistajaksi. Perustietotekniikka (tietotekniikan tuki-, kehitys- ja ylläpitopalvelut sekä loppukäyttäjien tuki) on ulkoistettu. Palvelutuottajan vaihtuminen aiheutti vuonna 2015 kangertelua tukipalveluissa, mutta palveluntarjoajan itse keräämä asiakastyytyväisyys oli hyvällä tasolla. Lisäksi ostetaan konsultointipalveluita. Konsulttien käyttäminen on välttämätöntä täsmäosaamisen hankkimiseen. Kaupunki ei pysty kilpailemaan palkoissa eikä saa rekrytoida.

Tulosalueen toimintakuluihin oli käyttösuunnitelmassa varattu 23,3 miljoonaa euroa vuonna 2015. Tietohallinnon investointien (aineeton omaisuus) määräraha vuodelle 2015 oli 8,5 miljoonaa euroa sisältäen Apotti-hankkeen 1,5 miljoonan euron rahoituksen. Investointeja toteutettiin 6,6 miljoonalla eurolla ja lisäksi Apotti-hankkeen toteuma oli 617 000 euroa.

Sitovana tavoitteena sähköisten palvelujen kehittäminen

Kaupungin strategiassa on yhtenä strategisena päämääränä lisätä sähköistä asiointia ja itsepalveluja. Tietohallintoon liittyvänä vuoden 2015 sitovana tavoitteena oli luoda sähköisen asioinnin alusta ja mobiili-Vantaa-konsepti, jonka varaan sähköiset palvelut rakennetaan. Tavoitteen mittarina oli sähköisen asiointialustan varassa toimivien palveluiden määrä. Mittarin lähtötaso vuoden 2013 lopussa oli nolla ja tavoitetaso 2015 kaksi. Tavoite ei toteutunut. Vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä pitäisi toteutua viisi palvelua (digitaalinen talous- ja velkaneuvonta, salattu asiakasviestintä, digitaalinen neuvolapalvelu, asiakas- ja VRK-tiedot, etusivu ja asiointikansio).

Tietojärjestelmät investointina ja tuottavuuden parantajana

Sähköisten palveluiden kehittäminen on jatkuvaa. Onnistumisen varmistamiseksi pyritään siihen, että hankkeiden yhteydessä tarpeiden määrittelyt saadaan suoraan käyttäjiltä eikä välikäsien kautta. Myös tiedolla johtamista kehitetään. Tällä tarkoitetaan toisaalta tunnuslukujen antamista avoimesti käyttöön esimerkiksi kuntalaisille (verotulot, ilmanlaatu, melumittaukset), toisaalta ylimmälle johdolle ensimmäisessä vaiheessa erilaiset talousluvut ja henkilöstöluvut. Ennusteiden tekeminen on kehittämisessä mukana, datan pohjalta pitää pystyä tekemään ennusteita. Tällä hetkellä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla joudutaan tekemään hyvin suuri työ taulukkolaskentaohjelmistoilla, jotta saadaan ennustettua miten asiat etenevät.

Avoimen tiedon jakaminen ja käyttäminen mahdollisuuksien mukaan on tärkeää. Tavoitteena on julkaista lähdekoodit, jotta kaikki muutkin saisivat hyödyntää niitä ja toivottavasti myös kaupunki saisi hyötyä muiden julkaisemista lähdekoodeista.

Toiminnan keihäänkärjet vuonna 2016 ovat taidot ja muutosherkkyys, kokeellinen toiminta ja tietojärjestelmien ketterä kehittäminen. Pilvipalvelut on otettu käyttöön koko kaupungin organisaatiossa, joskin käytön laajuus vaihtelee vielä. Yksi vuoden 2016 sitovista tavoitteista on, että uusien sähköisten työviestinnän välineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla. Henkilöstön kouluttaminen pilvipalveluihin ja muutosvalmiuden parantaminen on onnistumisen kannalta välttämätöntä.

Sopimusten hallinta ja järjestelmien määrä

Tietohallinto-ohjelman lähtötilannetta on kuvattu seuraavasti: ”Ohjelmakauden alussa voimassa olevia IT-sopimuksia on yhteensä 425 kappaletta. Merkittävimmät yli 100 000 euron vuosisopimukset ovat keskittyneet viidelletoista toimittajalle. Yli kahden miljoonan euron sopimuksia on viiden toimittajan kanssa, joiden kanssa on hallinnoitavana yhteensä noin 150 sopimusta.” Ohjelman mukaan toimittajaohjaukseen tulee kiinnittää huomiota ja erityisesti merkittävimpiä sopimuksia tulee hallinnoida nykyistä systemaattisemmin.

Käytössä olevien tietojärjestelmien määrä on noin 500. Kriittisiä järjestelmiä on yhdeksän kappaletta, näistä etenkin sosiaali- ja terveystoimen asiakas- ja potilastietojärjestelmiä. Kriittiset tietojärjestelmät ovat pitkään käytössä olleita ja niissä toimittaja pitää tiukasti kiinni rajapinnoista eikä avaa niitä. Niiden muutokset on hankittava alkuperäiseltä toimittajalta. Järjestelmien suuri määrä on varsin yleinen ongelma kuntasektorilla. Vantaalla tilanne on muodostunut pitkän ajanjakson kuluessa ja sen taustalla on puutteita asioiden suunnittelussa ja arkkitehtuurin puute. Toimittajat myyvät mielellään koko oman arkkitehtuurinsa sen sijaan, että kaupungilla olisi yksi arkkitehtuuri, johon ostetaan toimittajilta tarvittavat palvelut. Arkkitehtuurityötä on viime vuosina tehty ja sähköisten palveluiden hankkeeseen liittyen oma arkkitehtuuri on saatu rakennettua. Jatkossa kaikki siihen liittyvät hankinnat tehdään arkkitehtuurin mukaisesti eikä tilata asioita moneen kertaan.

Kaikkiaan erilaisten järjestelmien viidakkoa ja arkkitehtuuriin sopimattomuutta siivotaan pala palalta yksinkertaisemmaksi annettujen määrärahojen puitteissa. Kaupungin tietohallintoinvestointien osuus investoinneista oli 6,7 prosenttia vuonna 2015. Investointiohjelmasta vuosittain syntyvät uudet ylläpitokulut ovat 0,1 prosenttia kaupungin budjetista. Lisäksi aina on olemassa kokonaisuuksia, joissa on pakko hankkia kokonainen tietojärjestelmä (esimerkiksi SAP). Tehostamista kuitenkin tapahtuu. Maankäytön nykyiset sata tietojärjestelmää muodostavat jatkossa yhden kokonaisuuden, Sukaren. Kiinteistönhallinta tulee jatkossa olemaan yksi kokonaisuus. Talous- ja velkaneuvonnan digitalisoinnissa lähtökohtana on vastuuttaa asiakas tekemään itse asioita. Tämän ansiosta palveluita pystyy käyttämään entistä useampi asiakas.

Rahoitusmalli

Tietohallinto-ohjelmassa todetaan, että sen tueksi tulee arvioida kriittisesti nykyistä rahoitusmallia. Toimintaa kehittävien tietohallintohankkeiden rahoitus katetaan investointimäärärahojen avulla. Investoinnit asiakkaiden toimintaa tukeviin ja säästöjä luoviin tietojärjestelmiin synnyttävät lisäksi merkittäviä käyttötalousmenoja tietohallinnolle, koska ICT-käyttömenot on keskitetty pääosin tietohallintoon. Tyypillinen investoinnista syntyvä käyttötalousmeno on noin 15–20 prosenttia investoinnin kokonaisarvosta. Tilanteessa, jossa kaupungille on muodostunut paljon voimakkaita toimittajasidonnaisuuksia (vendor-lock-in tilanteita) ja rajapinnattomia tietojärjestelmiä, voi investoinnista syntyvä käyttötalousmeno olla huomattavasti edellä mainittua suurempikin.

Kaikissa tietohallinnon hankkeissa tehdään kustannus-hyötyanalyysi. Hankkeen on maksettava itsensä takaisin neljässä vuodessa, jotta siihen ryhdytään. Apotissa takaisinmaksuaika on valtuuston hyväksynnällä seitsemän vuotta. Ei riitä, että uskotaan siihen, että ICT-ratkaisuja tehostamalla ja parantamalla voidaan parantaa tuottavuutta huomattavasti, tarvitaan konkretiaa säästöistä ja tuottavuuden parantumisesta. Herää kysymys seurataanko missään vaiheessa onko tuottavuuden parantumista tapahtunut odotetusti ja pitääkö toimialojen osoittaa takaisinmaksun toteutumista. Kustannusten vyöryttäminen tai vastaava laskentamalli olisi sikäli tarpeellinen, että tällä hetkellä tietohallinnon käyttökustannukset nousevat uusien hankintojen myötä miljoona euroa vuodessa, mutta tietohallinnon budjetti ei nouse vastaavasti.

Muita havaintoja

Hankintalaki

Vuonna 2014 tietohallinnossa tehtiin noin 180 IT-hankintaa. Hankintalaki tuo toimintaan jäykkyyttä ja hitautta etenkin suurissa kaupungeissa. Joissakin suurissa hankinnoissa markkinaoikeuskäsittely vie helposti vuoden.

Hankintalainsäädännön myötä pienten yritysten käyttäminen on lähes mahdotonta, koska pelkästään kilpailutuksiin osallistuminen on niille liian työlästä. Nähtävissä on, että uusi hankintalainsäädäntö olisi tuomassa vielä lisää jäykkyyttä.

Apotti

Vantaan maksuosuus Apotista on tällä hetkellä noin 85 miljoonaa euroa (pois lukien HUS:n kautta maksettavat kerrannaisuudet). Apotti on kilpailutettu HUS-alueelle, joten se ei voi olla koko Suomen järjestelmä. KL-Kuntahankintojen kautta muiden HUS-alueen kuntien on mahdollista liittyä siihen. Tärkeintä ei ole se, että koko maassa on täsmälleen sama järjestelmä, vaan se, että järjestelmät keskustelevat keskenään ja tieto liikkuu. Apotti tulee ensimmäisenä käyttöön Vantaalla. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietohallintokustannukset ovat nyt 3,2 miljoonaa euroa, mutta Apotin myötä kustannukset tulevat nousemaan yhdeksään miljoonaan euroon. Apotti on nähtävä välivaiheena ja se on lopulta vain tietovaranto. Tulevaisuudessa hyvinvointipalveluita pitäisi pystyä hoitamaan mahdollisimman paljon kotoa käsin.

Johtopäätökset:

On hyvää kehitystä, että palveluihin liittyviä arkkitehtuureita on saatu määriteltyä. Tämän ansiosta jatkossa pystytään paremmin tekemään viisaita hankintoja, suosimaan avoimia rajapintoja ja luomaan toimivia kokonaisuuksia oman arkkitehtuurin ehdoilla.

Kaikkiaan ollaan suurten muutosten edessä. Opetuspuolen tablettihankinnat ovat loikka uudenlaiseen opetusympäristöön ja tapaan oppia. Kaupungin siirtyminen pilvipalveluiden käyttöön on ajasta ja paikasta riippumaton mahdollisuus työasioiden hoitoon, joskin se edellyttää kouluttamista ja muutosvalmiutta, sekä oppimista pois vanhoista työskentelytavoista. Sähköisten palveluiden lisääminen ja parantaminen on kaupunkilaisille näkyvin osa kehitystä, jossa tavoitteena on tuoda mahdollisimman moni asia kotoa käsin hoidettavaksi. Tämä helpottaa varmasti niiden kaupunkilaisten elämää, joilla on edellytykset käyttää sähköisiä palveluita. Parhaassa tapauksessa henkilökohtaista palveluakin tarvitsevat asiakkaat hyötyvät muutoksesta, jos se vapauttaa työntekijöiden aikaa heidän palveluihinsa. Sähköisten palvelujen ei tule kuitenkaan kokonaan korvata henkilökohtaista palvelua.

Tuottavuuden parantamiseen tietohallinnon avulla uskotaan voimakkaasti. ICT-hankkeista on esitettävä takaisinmaksuaika, joka saa olla korkeintaan neljä vuotta, jotta hankkeeseen ryhdytään. Vaikka seuranta seurannan vuoksi ei ole tavoitteena, jonkinlainen jälkitarkastelu voisi olla tarpeen sen toteamiseksi, onko tavoiteltua tuottavuuden kasvua saavutettu.

Suositukset:

Olisi hyvä, että tietohallinnon kehittämishankkeissa tuottavuuden nousu osoitettaisiin myös jälkikäteen.

Mikäli halutaan edistää sähköisten palvelujen ja tiedolla johtamisen nopeaa kehitystä, tietohallinto tulisi resurssoida tätä silmällä pitäen.

6 MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA

6.1 Asuntomessut

Tavoitteena oli arvioida Asuntomessuprojektin toteutumista ja onnistumista kaupungin näkökulmasta. Projektin edustajat esittelivät projektia ja vastasivat tarkastuslautakunnan esittämiin kysymyksiin lautakunnan kokouksessa. Kirjallisena aineistona olivat muun muassa kaupungin strategiasta johdetut tavoitteet, talousarvio, asuntomessujen loppuraportti ja kävijätutkimus (http://www.asuntomessut.fi/vantaa-2015/loppuraportti-ja-kavijatutkimus), asuntomessutoimikunnan pöytäkirjoja, asuntomessualueen tontinluovutusopas sekä kysymyksiin saadut vastaukset ja esitysmateriaalit.

Taustaa

Kaupunginhallitus teki 29.11.2010 päätöksen hakea vuoden 2015 asuntomessuja. Katsottiin, että ”asuntomessut olisi merkittävä sysäys koko Marja-Vantaan, mutta erityisesti sen Kivistön keskustan asuinalueen toteutukselle. Messut toisivat uutta ja myönteistä julkisuutta Marja-Vantaalle ja Kehäradalle sekä laajentaisivat tietoutta hankkeesta ja sen laajuudesta.” Osuuskunta Suomen Asuntomessut myönsi messut Vantaalle helmikuussa 2011. Samana vuonna liito-oravaselvityksessä havaittiin liito-oravien pesäpuita kaavaillulla messualueella jonka johdosta asemakaavaa muutettiin. Vuonna 2012 allekirjoitettiin puitesopimus, asemakaava hyväksyttiin ja tonttien esittely aloitettiin. Vuonna 2013 messualueen tonttien haku päättyi. Kerrostalo- ja pientalotonttien tontinvarauspäätökset tehtiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja elokuussa alkoivat maanrakennustyöt: kadut, puistot, vesihuolto ja putkijätejärjestelmän runkolinja.

Rakennustyöt kerrostalotyömailla alkoivat maaliskuussa 2014 ja pientalotonteilla huhtikuun alussa. Ensimmäiset asukkaat muuttivat kerrostaloihin kesäkuussa 2015. Yhteensä 150 asunnossa asuttiin koko messujen ajan vaikka osa talojen asunnoista oli avoinna yleisölle. Kehäradan avajaisia vietettiin 1.7.2015 ja asuntomessujen avajaisia 10.7.2015. Messujen päättyessä 10.8.2015 messukävijöitä oli ollut yhteensä 138 756.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kaupunginvaltuuston asettama sitova tavoite oli Kivistön kumppanuushankkeiden ja asuntomessujen onnistuminen. Tavoitteen mittareina on kumppanuushankkeiden onnistuminen ja asuntomessujen näkyvyys. Molemmat tavoitteet toteutuivat.

Kumppanuushankkeita liittyy Asuntomessualuetta laajempaan kokonaisuuteen, merkittävimpänä Kivistön uusi kaupunkikeskus. Hankkeiden katsotaan onnistuneen. Ensimmäiset asuinkerrostalot valmistuivat uudessa keskustassa huhtikuussa 2015, kaupunkikeskuksen esisopimukset allekirjoitettiin 4.12.2015 ja asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.12.2015. Maanmyyntivoitot vuodesta 2012 syyskuuhun 2015 olivat 30,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 Kivistön alueen maanmyyntivoitot olivat 6,7 miljoonaa euroa.

Medianäkyvyys valikoitui Asuntomessujen mittariksi, koska se on paremmin vaikutettavissa omin toimenpitein kuin messujen kävijämäärä. Mediaosumia oli 648 (vertailukohtana vuoden 2014 asuntomessut Jyväskylässä: 261) ja messuilla vieraili 826 median edustajaa (Jyväskylä 464). Mediaosumien määrä on messujen ajalta. Tämän lisäksi näkyvyyttä on seurattu ajalla 1.8.2014–31.8.2015, jolloin osumia oli 1 537 kappaletta. Noin 80 prosenttia asuntomessuja käsitelleestä uutisoinnista oli positiivista. Kehuja saivat erityisesti viime vuosista kasvanut kävijämäärä, asuntomessukohteet, messujen ajankohtaiset ja edelläkäyvät teemat, kuten energiatehokas rakentaminen, ekologisuus ja tiivis kaupunkirakentaminen. Kuskittomien bussien kokeileminen sai myös huomiota, samoin kehäradan seudun houkuttelevuus tulevaisuuden rakennusalueena.

Talous

Kaupungin saamat tulot itse messuista olivat 672 100 euroa, menot 3 388 000 euroa sisältäen messuihin liittyvät kunnallistekniikan ja liikenteen. Asuntomessualueen tonttimyynnistä pientalotonteista saatiin 3,1 miljoonaa euroa ja kerrostalotonteista 5,9 miljoonaa.

Toiminta

Kaupunki piti ehdottoman tärkeänä, että Kehärata on käytettävissä asuntomessujen aikana ja piti tästä aikataulutavoitteesta tiukasti kiinni. Kehärata avattiinkin lentoaseman juna-aseman pohjoista sisäänkäyntiä lukuun ottamatta liikenteelle 1.7.2015. Messuvieraista 30 prosenttia saapui Kehärataa pitkin. Koska tämä oli ennakoitavissa, messujen yleisöparkkipaikkojen määrä pystyttiin mitoittamaan oikein. Messuvieraat kuluttivat Vantaalla arvion mukaan 4,2 miljoonaa euroa, joka kävijämäärällä jakaen on noin 30 euroa/kävijä.

Yhteistyö eri tahojen kanssa sujui hyvin. Osuuskunta Suomen Asuntomessujen ja Vantaan välistä yhteistoimintasopimusta noudatettiin. Rakennuttajien ja messuorganisaation yhteistyö oli toimivaa. Rakennusvalvonta toimi hyvin ja rakennusluvat myönnettiin nopeasti.

Jätteiden putkikeräysjärjestelmä

Alueella on keskitetty jätteidenkeruujärjestelmä. Asuntomessujen tontinhakuohjeissa oli mainittu putkikeräysjärjestelmän arvioitu liityntähinta ja arvioitu vuosikustannus seuraavasti: ”Jätehuolto. Alueelle tulee keskitetty jätteidenkeruujärjestelmä, jonka liittymismaksuksi arvioidaan noin 4 000–4 500 euroa/tontti. Jätteidenkeruujärjestelmän vuosikustannuksen arvioidaan vastaavasti olevan noin 300–400 euroa/vuosi” (lähde Asuntomessualueen tontinluovutusopas). Osa asuntomessujen pienkiinteistöjen omistajista on riitauttanut putkikeräysjärjestelmään liittymistä edellyttävän kauppakirjan ehdon. *Asian käsittely on vielä kesken arviointikertomusta laadittaessa.*

Tilanne 9.12.2015 oli se, että asuntomessualueen 40 pienkiinteistöstä järjestelmään on liittynyt 17 kiinteistöä, 18 kiinteistöä on riitauttanut sopimuksen ja kolme kiinteistöä odottaa tilanteen kehittymistä. Kahden tyhjäksi jääneen tontin kauppakirjat allekirjoitetaan lähiaikoina ja ostajat maksavat putkijärjestelmän liittymismaksun tonttikaupan yhteydessä. Kaikki uuteen keskustaan rakennetut asuinkerrostalot (noin 65 000 k-m^2) sekä palvelukeskus Aurinkokivi ovat liittyneet putkijärjestelmään. Vuoden loppuun asti järjestelmään liittymättömillä on käytettävissään kaupungin kustantama jätteiden keräyspiste. HSY on tehnyt päätöksen, ettei tonteille voi tuoda jätteenkeräysastioita. Päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen.

Haasteita

Henkilövaihdokset aiheuttavat nopeatempoisessa projektissa aina haasteita. Kaupungin projektipäällikkö vaihtui siinä vaiheessa, kun rakentajien valinta oli meneillään. Kaksi viimeistä myönnettyä rakennuslupaa annettiin helmi-maaliskuussa, mikä oli riski. Jos jokin kohde on messujen alkaessa edes vähän kesken, se saattaa helposti kääntää huomion ja julkisuuden epätoivottuun suuntaan. Riski ei toteutunut vaan talot valmistuivat juuri ja juuri ajoissa.

Yksi rakentamisaikaisista haasteista oli erittäin kompakti asemakaava. Rakennusaikaiseen varastointiin ei ollut liiemmälti tilaa ja kun asuntomessutonteilla rakennetaan samanaikaisesti, oli aikataulutettava tavaratoimitukset ynnä muu liikenne aika tarkkaan, jotta kulkureitit pysyivät käytettävissä. Toisaalta kompaktius oli suuri vahvuus asuntomessujen kävijöiden mielestä, kun kaikki varsinaiset kohteet olivat niin lähellä toisiaan.

Johtopäätökset:

Asuntomessut onnistuivat kaupungin näkökulmasta hyvin ja niihin liittyvät tavoitteet saavutettiin. Erityisesti näkyvyys mediassa oli hyvä ja mediaosumia oli 648 ja messuilla vieraili 826 median edustajaa. Kaupungilta oli oikea päätös pitää kiinni siitä, että Kehärata saadaan käyttöön ennen messujen alkua. Messuilla vieraili 138 756 kävijää, joista 30 prosenttia tuli junalla ja 62 prosenttia omalla autolla.

6.2 Kehärata

Leinelän asema. Kuvaaja Sakari Manninen.

Tavoitteena oli arvioida Kehäradan rakennusprojektin toteutumista ja onnistumista kaupungin näkökulmasta. Projektin edustajat esittelivät projektia ja vastasivat tarkastuslautakunnan esittämiin kysymyksiin lautakunnan kokouksessa. Kirjallisena aineistona olivat muun muassa kaupungin strategiasta johdetut tavoitteet, talousarvio, kysymyksiin saadut vastaukset ja esitysmateriaalit.

Taustaa

Kehäradasta tehtiin yleiskaavaehdotus jo vuonna 1968 ja vuonna 1983 Vantaan yleiskaavassa hyväksyttiin Kehäradan linjaus. Kehäradan (entinen Marja-rata) yleissuunnitelma valmistui joulukuussa 2003. Koko ratahankkeen kustannusarvio oli noin 300 miljoonaa euroa laskettuna vuonna 2003 käytössä olleilla rakennuskustannustiedoilla. Ratahallintokeskus hyväksyi päätöksellään 29.7.2005 Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevan Kehäradan yleissuunnitelman siten, että vuonna 2003 valmistuneen yleissuunnitelman linjaukseen tehtiin pieni muutos.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.5.2007 § 17 Ratahallintokeskuksen kanssa solmittavan aiesopimuksen Kehäradan toteuttamisesta. Aiesopimus allekirjoitettiin 15.6.2007. Tässä sopimuksessa sovittiin Kehäradan toteutusperiaatteista ja kustannusjaosta. Aiesopimuksen pohjalta laadittiin toteuttamissopimus sen jälkeen, kun molemmat sopijapuolet olivat talousarviokäsittelyissään sitoutuneet Kehäradan toteuttamiseen ja rahoitukseen. Valtion talousarvion 2008 yleisperusteluissa todettiin, että Ratahallintokeskus jatkaa Kehäradan suunnittelua ja sen rakentaminen alkaa vuonna 2009. Kehäradan toteuttamista koskeva sopimus tehtiin vuonna 2009 ja louhintatyöt aloitettiin samana vuonna.

Varsinaisen rakennustyön virstanpylväitä olivat louhintaurakoiden, kiskotustöiden ja isojen asemaurakoiden valmistuminen. Liikenne Kehäradalla käynnistyi 1.7.2015. Lentoaseman juna-aseman eteläinen sisäänkäynti avattiin 10.7.2015 ja pohjoisen sisäänkäynnin hissit avattiin koekäyttöön 18.12.2015. Pohjoisen sisäänkäynnin liukuportaat otettiin käyttöön maaliskuussa 2016.

Toiminnalliset tavoitteet

Vantaan kaupunginvaltuuston asettama sitova tavoite oli, että Kehäradan liikennöinti käynnistyy viimeistään 1.7.2015. Tavoite toteutui.

Kaupungilla oli muitakin tavoitteita projektiin liittyen. Joitakin Kehäradan toiseen vaiheeseen kuuluneita töitä toteutettiin jo ensimmäisessä vaiheessa: Vehkalan asema kokonaisuudessaan ja Kivistön aseman toinen vaihe, aseman kattaminen ja kolmannen sisäänkäynnin toteuttaminen. Projektiin kuulumattomina toteutettiin Kivis-

tön aseman kannen jatkaminen Keimolantien itäpuolelle (Safiiriaukio) sekä Kvartsiraitin (kevyen liikenteen väylä radan vierellä Kivistön alueella) toteutus radan rakentamisen yhteydessä.

Kaikki ennakkoon määritellyt ja projektin aikana päätetyt tavoitteet saatiin toteutettua kohtuullisin kustannuksin muun projektin aikataulussa eivätkä ne vaikuttaneet Kehärataprojektin lopulliseen aikatauluun.

Talous

Koko projektin kokonaiskustannusennuste on 783,5 miljoonaa euroa (23.09.2015) ja ennuste Vantaan osuudesta 246,5 miljoonaa eroa. Lopullista kokonaiskustannusta ei ole vielä saatavilla, koska neuvottelut pääurakoitsijan kanssa viivästyskustannuksista ovat kesken.

Vantaan osuus vuonna 2015 oli 22,3 miljoonaa euroa (alkuperäinen budjetti 17,5 miljoonaa euroa). Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät 2,1 miljoonaa euroa. Ylitys johtuu sekä Kehäradan kustannuspaikalta Tikkurilan linja-autoterminaalin osakkeisiin siirretyn 6,8 miljoonan euron ja urakoiden viivästyksien (Lentoasema, aikasidonnaiset kustannukset) ja määrämuutoksien vuoksi. Tikkurilan linja-autoterminaalin osakkeiden kustannussiirtoa ei ollut huomioitu Kehäradan vuoden 2015 kustannusarviossa.

Toiminta

Kehärataprojektia johtaa rakennuttamissopimuksen mukaan Liikennevirasto, joka toimii projektissa valtion edustajana sekä valvoo projektin toteutumista, toimii rakennuttajana ja hankintojen tilaajana. Kaupunki toimii toisena tilaajana, maksaa osuuttaan vastaavat kustannukset ja vastaa muun muassa kaavoituksesta sekä asemakaavan mukaisten katualueiden haltuunotoista.

Projektin ohjauksesta on vastannut projektiryhmä, jossa on ollut kaupungin edustus. Projektin yhteistyöstä ja kustannusten toteutumisesta on vastannut ohjaus- ja seurantaryhmä, jossa on kaupungin edustajana ollut apulaiskaupunginjohtajan ja hankkeen kaupungin projektipäällikön ohella muita hankkeeseen liittyvien kaupungin vastuualojen edustajia.

Yhteistyö on sujunut hyvin ja kaikista asioista on pystytty sopimaan hyvässä yhteistyössä sekä projektin detaljiasioissa että laajemmissa periaatepäätöksissä. Asioiden sujumista auttoi Liikenneviraston myönteinen suhtautuminen kaupungin projektin aikana päättämiin töihin, joista osa kuului hankkeen toiseen vaiheeseen ja Safiirikannen toteutus Kivistössä projektin osana (ei sisältynyt projektiin). Kaupunki pystyi aikatauluttamaan ja yhteen sovittamaan asemien ympäristöjen katutyöt siten, että Kehärata saatiin avattua liikenteelle suunnitelmien mukaisesti 1.7.2015 ennen asuntomessujen alkamista.

Isossa projektissa, jossa on useita osapuolia ja monia urakoitsijoita, tulee tiedonkulkuun projektissa ja tiedottamiseen kiinnittää erityistä huomiota. Silti katkoksia tapahtuu. Tämän projektin osalta vakavimmassa tapauksessa kaupunki ei saanut ennakkoon tietoa eräästä urakkaan liittyneestä sopimuksesta.

Viivästykset projektin aikana ja urakan valmistumisajankohdan siirtyminen

Kehäradan tunneleita louhittaessa kesällä 2010 paljastui glykolin aiheuttamia laajoja mikrobikasvustoja. Maaperään valunut glykoli on peräisin lentokoneiden siipien jään estossa käytetystä propyleeniglykolista. Glykolin vuoksi lentokentän alle rakennettiin kehäradan rakennustöiden aikana runsaan kilometrin matkalle kaksikerroksinen suojarakenne, jonka väliin asennettiin betonia suojaava pinnoite. Tunneliin tuli myös näytteiden ottoa varten erityiset seurantapisteet.

Hankkeesta oli tehty EU-vaatimusten mukainen laaja riskikartoitus ja riskirekisteri. Kallioperään liittyneet ongelmat tulivat esiin työn edetessä – maaperätutkimuksia ei ole voitu tehdä niin tarkkaan, että kaikki riskit olisi

voitu kartoittaa etukäteen. Viivästymisen syinä voidaan pitää ennakoitua vaativampaa kalliorakennetta ja glykolin hajoamistuotetta. Vastaavaan glykoliongelmaan ei olla törmätty missään muualla.

Lentoaseman sisäänkäynnin valmistuminen myöhästyi. Lentoaseman asemaurakka oli jo alun perin aikataulutettu tiukaksi. Glykolin aiheuttamat viivästykset, kallioperän ruhjeet sekä lentokenttäalueen rajoitukset nostokaluston käytölle hidastivat terminaalin sisäänkäynnin töitä ja vaikuttivat osaltaan urakan viivästymiseen.

Kaupungin kannalta ehdottoman tärkeätä oli Kehäradan liikenteen aloittaminen ennen asuntomessujen alkamista 10.7.2015. Lentoaseman juna-aseman terminaalisäänkäynnin viivästyminen on ollut pienehkö haitta.

Linjastouudistus

Vantaan joukkoliikennelinjaston suuri uudistus otettiin käyttöön, kun Kehäradan liikennöinti alkoi. Joillakin linja-autoliikenteen piirissä olevilla alueilla uudistus johti yhteyksien heikentymiseen. Kaupunki osoitti HSL:lle miljoona euroa joukkoliikenteen kehittämiseen ja summa oli tarkoitus kohdentaa etenkin linja-autolinjastoon. Osa muutoksista toteutettiin syksyn 2015 aikana ja osa vuodenvaihteessa. Loput muutokset tulevat voimaan elokuussa 2016.

Johtopäätökset:

Kehäradan käyttöönoton myötä radanseudun houkuttelevuus tulevaisuuden rakennus- ja asuinalueena on kasvanut. Erityisesti tämä nousi esiin asuntomessututkimuksen palautteessa.

Kehärata on myös pääkaupunkiseudun ja erityisesti Vantaan merkittävä liikenneyhteyksien parannus.

Rakentaminen on ollut suuri ja kallis investointi, mutta se on nähtävä maankäytön tehostamisen mahdollistajana ja sijoituksena tulevaisuuteen.

Suositukset:

Linjauudistuksen jälkeen esiin nousseita katvealueiden ongelmia tulee seurata.

6.3 Rakennusvalvonta

Arvioitavana oli rakennusvalvonnan tulosalueen toiminta kokonaisuutena (toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen, talous ja toiminnan eri osa-alueet). Kirjallisena arviointiaineistona käytettiin vuoden 2015 talousarvioita, toimialan käyttösuunnitelmaa ja muuta saatavilla olevaa kirjallista ja sähköistä aineistoa sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia. Arviointiin kuului myös tulosalueelle tehty arviointikäynti, jonka yhteydessä rakennusvalvontajohtaja ja paikalla ollut muu henkilöstö esittelivät yksityiskohtaisesti tulosalueen toimintaa ja samalla saatiin täydentävää tietoa arviointikysymysten kirjallisiin vastauksiin.

Tulosalueen tavoitteet liittyivät vuonna 2015 erilaisiin rakentamiseen liittyvien hankkeiden edistämiseen ja tukemiseen sekä omien palvelujen sujuvoittamiseen. Isoja rakentamiseen liittyviä projekteja olivat Vantaalla vuonna 2015 muun muassa asuntomessut ja Kehäradan valmistuminen, joiden myötä rakentamisen volyymit kasvoivat Vantaalla. Rakennusvalvonnan tärkein yksittäinen toiminnan tehostamiseen ja asiakaspalvelun sujuvoittamiseen liittyvä tavoite oli muuttaa koko rakennuslupakäsittely sähköiseksi 2015 aikana ja lupakäsittelyn muuttaminen yhden luukun periaatteella toimivaksi.

Toiminnasta

Ohessa tilastoja valmistuneista rakennuksista ja myönnetyistä rakennusluvista Vantaalla vuosina 2011–2015.[17]

Valmistuneet asunnot ja muut rakennukset 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Asuinrakennukset k-m^2	192 994	136 583	161 038	161 168	227 682
Muut rakennukset, k-m^2	141 967	153 448	94 267	114 800	149 106
Kaikki yhteensä, k-m^2	334 961	290 031	255 305	275 968	376 788
Valmistuneita asuntoja yhteensä, kappalemäärä	2 132	1 360	1 675	2 022*	2 689*

*Vuoden 2014 yhteensä lukuun sisältyy 119 ja vuoden 2015 yhteensä lukuun 60 palvelutaloissa olevaa asuntopaikkaa.

Myönnetyt rakennusluvat 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Asuinrakennukset, k-m^2	158 121	167 418	213 260	248 636	217 155
Muut rakennukset, k-m^2	200 011	139 014	107 954	167 481	200 305
Kaikki rakennukset, k-m^2	358 132	306 432	321 214	416 117	417 460
Asuinrakennukset, lukumäärä	1 533	1 756	2 433	3 008	2 799

Rakentaminen jatkui Vantaalla kiivaana vuonna 2015. Valmistuneiden asuntojen ja myönnettyjen rakennuslupien pinta-alalla mitatut määrät kasvoivat jälleen edellisvuodesta. Asuntorakentaminen keskittyi Kehäradan varteen Tikkurilan, Kivistön ja Myyrmäen suuralueille, jonne rakennettiin yli 90 prosenttia vuoden 2015 valmistuneista asunnoista. Kova rakennusvauhti näkyi myös rakennusvalvonnan taloudessa, sillä isot lupahakemusmäärät kasvattivat myös tuloja ja tulosalueen toimintakate oli noin 1,4 miljoonaa euroa, joka ylitti talousarvion tavoitteen yli 1,2 miljoonalla eurolla.

Sähköinen lupakäsittely

Erityisesti tuottavuuden ja samalla asiakaspalvelun parantamiseen tähtäävä toimenpide oli rakennusvalvonnassa rakennuslupien sähköiseen lupakäsittelyyn ja yhden luukun periaatteeseen siirtyminen. Marraskuusta 2014 on pientaloluvat hoidettu sähköisesti ja 1.11.2015 alkaen koko lupakäsittely muuttui sähköiseksi.

17 Vantaan tilastokatsaus 2:2016.

Alla sähköinen toimintamalli kaaviona[18].

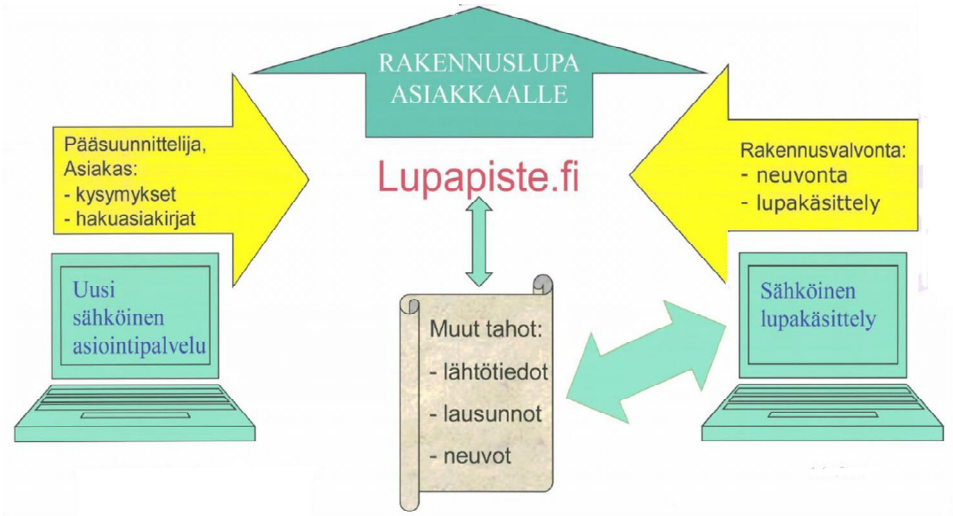

Toimintamallissa luvan hakija (tai edustaja, esimerkiksi pääsuunnittelija) saa rakennuslupaa varten tarvitsemansa palvelun (lähtötiedot, neuvonta ja lupa) yhdestä paikasta. Asiakasta ei ohjata luukulta toiselle vaan rakennusvalvonnan lupakäsittelijä ja lupasihteeri neuvovat asiakasta, keräävät tarvittavat lausunnot ja koordinoivat lupapäätöksen valmistelun. Lupapiste.fi palvelun kautta hoidetaan myös asiakkaan erilaiset kyselyt lupahakemukseen liittyen ja kaikki keskustelu dokumentoidaan. Asiakas saa halutessaan kysyä neuvoa myös muilta tahoilta.

Uudistuksen myötä varsinaiset asiakaskäynnit rakennusvalvonnassa ovat selvästi vähentyneet, myös lausuntomenettely on tehostunut kun asiakkaan ei itse tarvitse kerätä lausuntoja. Sähköistä asiointia kehitetään rakennusvalvonnassa edelleen ja esimerkiksi yhtenä kehittämiskohteena on älykäs asemapiirros-palvelu, jolloin asiakas/suunnittelija saisi suoraan ladattua asemapiirrokseen tarvittavat aineistot sähköisesti lupapiste.fi palvelussa.

Digitaalinen kaupunkimalli

Vantaan asuntomessuilla esiteltiin asuntomessualueesta tehty digitaalinen 5D-mallinnos. Mallissa yhdistettiin 3D laserkeilauksella tehtyyn maastomalliin mahdollisuus tarkastella asuntomessualuetta eri vuodenaikoina, eri ajankohtina sekä paikkatiedon avulla mallinnetut asuntomessualueen arkkitehtisuunnitelmat. Tällaista todellisiin suunnitelmakuviin perustuvaa alueellista sovellusta ei ole käytössä muualla Euroopassa. Mallissa on mahdollisuus tarkastella katuverkostoa, viheralueita ja rakennuksia oikeissa mittasuhteissa. Malliin on tarkoitus tulevaisuudessa liittää myös kaikki Vantaan uusien rakennusten arkkitehti-, rakenne- ja talotekniikan suunnitelmat. Näin mallilla nähdään myös miltä alue näyttää suunnitelmien toteutuessa. Mallinnosta voi hyödyntää tulevaisuudessa rakennusvalvonnassa kaupunkikuvallisessa tarkastelussa ja erilaisessa rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa ja suunnittelussa. Malli on kehitetty avoimeksi, joten se on kaikkien kuntalaisten käytettävissä.

18 Vantaan rakennusvalvonta, powerpoint esitys HSY:n paikkatietoseminaari: Sähköisen asioinnin ja 5D-mallinnoksen kautta osaksi asiakkaiden prosesseja.

Yhteistyö pääkaupunkiseudulla

Pääkaupunkiseudun (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) rakennusvalvonnat ovat tehneet jo pitkään säännöllistä yhteistyötä. Rakennusvalvontajohtajilla on tapaamisia vuosittain ja lisäksi rakennusvalvontojen eri asiantuntijaryhmät tapaavat toisiaan säännöllisesti. Yhteistyön tuloksena on koottu internet-sivulle *pksrava.fi* rakennusvalvontojen yhteisiksi käytännöiksi sopimia tulkintoja ja toimintatapoja. Lisäksi pääkaupunkiseudun rakennusvalvontataksat ovat hyvin lähellä toisiaan.

Johtopäätökset:

Rakennusvalvonnan tulosalueen työmäärää lisäsi huomattavasti erittäin kiivaana Vantaalla jatkunut rakentaminen. Kova rakennusvauhti heijastui positiivisesti myös rakennusvalvonnan tulosalueen talouteen sillä rakennusvalvonnan toimintakate oli yli 1,2 miljoonaa euroa arvioitua parempi.

Tärkeä asiakaspalvelun sujuvoittamiseen ja tuottavuuden kohottamiseen tähtäävä toimenpide rakennusvalvonnassa on ollut siirtyminen sähköiseen lupamenettelyyn ja yhden luukun periaatteeseen. Sähköinen asiakaspalvelu ja yhden luukun periaate on ollut käytössä pientalorakentamisen osalta jo marraskuusta 2014 ja vuoden 2015 marraskuussa käytäntö laajeni kaikkea rakentamista koskevaan lupamenettelyyn. Asiakas saa lupapiste.fi nettiosoitteessa kaiken rakennuslupaan liittyvän palvelun. Asiakas asioi vain rakennusvalvonnan lupaneuvonnan kanssa ja rakennusvalvonta hoitaa tarvittavien lausuntojen hankkimisen rakennuslupahakemukseen, joten asiakas saa tarvitsemansa palvelun yhden luukun kautta. Tämä tehostaa lausuntomenettelyjä ja vähentää varsinaisia asiakaskäyntejä. Palvelua kehitetään edelleen entistä monipuolisemmaksi.

Vantaan asuntomessualueesta tehty digitaalinen 5D-mallinnos ja sen edelleen kehittäminen ja mallinnoksen laajentaminen koko Vantaan aluetta koskevaksi on tuomassa jatkossa uudenlaisia mahdollisuuksia rakennetun ympäristön suunnitteluun ja rakentamisen vaikutusten ennakointiin. Mallin avulla on mahdollisuus tarkastella mallinnetun alueen rakennuksia, katuja ja viheralueita oikeissa mittasuhteissa. Malliin on tarkoitus tulevaisuudessa liittää uusien rakennusten ja rakennettavan ympäristön erilaiset suunnitelmat, jolloin voidaan hahmottaa miten alue muuttuu, kun uudet rakennukset sijoittuvat ympäristöön. Malli on kehitetty avoimeksi, joten se tarjoaa myös kansalaisille mahdollisuuden nähdä eri rakennushankkeiden vaikutuksia omaan ympäristöön.

Suositukset:

Rakennusvalvonnan tulee seurata palvelun toimimista voimakkaan kysynnän aikana sekä niissä tapauksissa, joissa asiakas joutuu käyttämään muuta kuin sähköistä asiakaspalvelua.

6.4 Varikko

Arvioinnissa käytiin läpi kaupungin varikon taloutta ja toimintaa kokonaisuutena, toiminnan keskeisiä tavoitteita sekä toiminnan haasteita nyt ja tulevaisuudessa. Kirjallisena arviointiaineistona käytettiin vuoden 2015 talousarviota, toimialan käyttösuunnitelmaa ja muuta saatavilla olevaa kirjallista ja sähköistä aineistoa sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia. Arviointiin kuului myös varikolle tehty arviointikäynti, jonka yhteydessä varikon johtaja esitteli varikon tiloja ja yksityiskohtaisesti toiminnan eri osa-alueita. Vantaan kaupungin varikko vastaa keskitetysti kaupungin ajoneuvo-, kone- ja lisälaitekaluston hankinnasta ja hallinnoinnista sekä tähän kalustoon liittyvästä huolto- ja korjaamotoiminnasta. Varikko kuuluu maankäytön ja ympäristön toimialaan ja siellä kuntatekniikan keskuksen tulosalueeseen. Varikko on jakautunut kolmeen vastuualueeseen: tukipalvelut (hallinto, kalustohankinnat, vuokrasopimukset, ajoneuvojen paikanninjärjestelmän pääkäyttö), konekeskus (ajoneuvojen lisälaitteiden vuokraus ja hallinnointi sekä vahinkoasiat ja korjaamo (kaluston huolto- ja korjaus sekä varaosavarasto).

Varikon nykyisen toimintamallin muotoutuminen

Vuonna 2010 tehtiin selvitys mahdollisuuksista ulkoistaa varikon korjaamotoiminta. Selvityksessä todettiin, että kaupungilla pitää säilyttää oma pieni tilaajayksikkö ja muun muassa kiireellisiä korjaustöitä tekevä akuutti-

korjaamo. Kehittämistoimenpiteiksi esitettiin korjaamotilojen pienentämistä, korjaamotoiminnan kehittämistä ja ostopalvelujen lisäämistä sitä mukaa, kun omat resurssit pienenevät. Selvityksen perusteella varikon korjaamotiloja pienennettiin noin 35 prosentilla ja korjaamotilojen pinta-ala on nyt noin 1 890 m^2 (ennen noin 2 830 m^2). Vapautuviin tiloihin siirtyi nuorisopalveluiden auto- ja metallipaja. Samoin siirryttiin akuuttikorjaamomalliin ja vuosi 2012 oli ensimmäinen, jolloin akuuttikorjaamomalli toimi koko laajuudessaan. Akuuttikorjaamomalli tarkoittaa, että varikon korjaamo keskittyy pääasiassa raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden (hiekottimet, aurat, harjat ja ruohonleikkurit) kausihuoltoon. Euromääräisesti oman toiminnan osuus korjaamotoiminnasta on tällä hetkellä noin 60 prosenttia ja ostopalvelujen noin 40 prosenttia.

Vuonna 2012 selvitettiin mahdollisuuksia ulkoistaa varikko- sekä romuajoneuvotoiminnat. Selvityksen perusteella päätettiin varikon romuajoneuvotoiminta ulkoistaa (ulkoistus tapahtui 1.9.2014 alkaen) ja varsinaisten varikkotoimintojen osalta jatkaa nykyistä käytäntöä. Romuajoneuvotoiminta katsottiin sellaiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, joka ei liittynyt varikon muuhun toimintaan. Romuajoneuvotoiminnan ulkoistuksella ei ollut merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, mutta toiminnallisesti voidaan nyt entistä paremmin keskittyä jäljellä oleviin ydintoimintoihin.

Toiminnan volyymeja

Ajoneuvojen määrä 2015, 433 kpl.

Korjaamon työmääräimet 2013–2015 (kappalemäärät)

2013	2014	2015
2 445	2 298	2 378

Ajoneuvojen polttoaineen kulutus 2013–2015 (litroina)

2013	2014	2015
714 346	656 000	685 000

Tavoitteet

Varikon tavoitteena on huolehtia, että kaupungin yksiköillä on käytössään mahdollisimman hyvin käyttötarkoitukseen sopivaa kalustoa ja huolehtia, että kaluston hankinnoissa otetaan huomioon myös ympäristöystävällisyys. Lisäksi varikko pyrkii toiminnassaan löytämään keinoja ajoneuvojen käyttöasteen parantamiseen. Monen Vantaan kaupungin yksikön palvelutuotannon sujuvuudelle on tärkeää, että yksikön ajoneuvo-, kone- ja lisälaitekalusto on asianmukaista ja toimintakunnossa. Varikon ajoneuvokalustoon liittyvissä asioissa antamalla tuella on näin merkittävä vaikutus kaupungin palvelutuotannolle. Keskittämällä ajoneuvokalustoon liittyvät asiat varikolle on myös saatu yhdenmukaiset käytännöt ajoneuvoasioihin.

Kaluston hankinnat

Kalustoa hankitaan sekä investointi- että leasingrahoituksella.

Investointirahoituksella: raskaat kuorma-autot, työkoneet ja strateginen kalusto (valmiussuunnitelman vaatima kalusto) ja leasingrahoituksella: henkilöautot (huoltoleasing), pakettiautot (rahoitusleasing) ja kevyet kuorma-autot (rahoitusleasing).

Hankintaprosessista

Kaluston käyttäjien kanssa (toimialojen) käydään kalustopalaveri 1–4 kertaa vuodessa, jossa käydään läpi kalustotarpeet ja mahdolliset toimintaa koskevat muutokset. Hankintaprosessissa tehdään myös tiivistä yhteistyötä hankintakeskuksen kanssa. Yhteistyöllä varmistetaan, että saadaan hankittua mahdollisimman tarkoituksenmukainen kalusto ja että hankintaprosessissa on käytössä riittävä hankintaosaaminen.

Vähäpäästöisyystavoitteet ja kriteerit

Hankittavien ajoneuvojen vähäpäästöisyyteen on alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota. Taustalla on EU-tasoisia, kansallisia ja kaupunkitasoisia säädöksiä ja tavoitteita. Euroopan parlamentin asetuksella (443/2009/EY) on annettu raja-arvo (95 grammaa/kilometri), johon uusien henkilöautojen hiilidioksidipäästöt pitää pudottaa vuoteen 2020. Suomessa on annettu laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioimisesta julkisissa hankinnoissa (1509/2011). Laki velvoittaa julkisia hankintayksiköitä ottamaan huomioon esimerkiksi ajoneuvojen käytöstä aiheutuva energiankulutus, hiilidioksidipäästöt, typenoksidi-, hiilivety- ja hiukkaspäästöt. Laki ei kuitenkaan sisällä mitään yleisiä kriteereitä vähäpäästöisille ajoneuvoille. Myös pääkaupunkiseudun ilmastostrategiassa 2030 on yhtenä päästöjen vähentämiskeinona vähäpäästöisten ajoneuvojen käytön edistämien.

Vantaalla on hankittaville ajoneuvoille määritelty kaupunkitasoiset päästökriteerit. Päästörajoja ja päästövaatimuksia tarkistetaan ja tiukennetaan vuosittain niin, että hankittavien henkilöautojen hiilidioksidipäästöjen keskiarvojen osalta päästäisiin vuonna 2020 EU:n päästötavoitteeseen 95 grammaa/kilometri. Hankittavien pakettiautojen, kuorma-autojen ja työkoneiden on myös täytettävä viimeisimmät EU:n asettamat päästörajat. Päästörajojen saavuttamiseksi pyritään myös lisäämään hybridi- , kaasu- ja sähköajoneuvojen määrää kaupungin ajoneuvokannassa ja lisäämään sähköautojen latauspisteitä. Käyttöön otetulla ajoneuvojen paikkatietojärjestelmällä on myös ajoneuvojen käytön tehostumisen ja ajomatkojen ja ajoreittien optimoinnin kautta päästöjä vähentävä vaikutus.

Kaluston käyttöasteen ja toiminnan tuottavuuden lisääminen

Tuottavuuden lisäämiseksi on otettu käyttöön ajoneuvojen paikkatietojärjestelmä, joka on asennettu tällä hetkellä 240 kaupungin ajoneuvoon. Järjestelmän avulla saadaan tarkat tiedot ajoneuvon liikkeistä ja työtiedoista. Näin tehostetaan ajoneuvon käyttöä (voidaan esimerkiksi valita aina lähin mahdollinen sopiva ajoneuvo työtehtävään ja lyhentää ajoreittejä). Varikko toimii järjestelmän pääkäyttäjänä. Lisäksi ajoneuvojen käytön raportointi tehostuu. Paikannusjärjestelmän tuottaman tiedon avaamista kuntalaisille testattiin vuonna 2016. Vantaa avasi talvella 2016 katuverkoston talvihoidon auraustilannetta visualisoivan karttapalvelun. Palvelussa kaupunkilaiset pystyivät seuraamaan lumiaurojen kulkua karttapohjaisessa nettisovelluksessa. Tiedot päivittyivät palveluun noin tunnin viiveellä. Palvelusta on tarkoitus tehdä pysyvä. Varikko on tehostanut toimintaansa myös henkilöstöjärjestelyillä, sillä taloussihteerin eläköitymisen jälkeen ei palkattu uutta vaan työpanos korvattiin jakamalla työt muun henkilöstön kesken ja hyödyntämällä kuntatekniikan tulosalueen keskitettyjä sihteeripalveluja.

Valvonta ja riskien hallinta

Varikolla on yhtenäinen rekisteri kaupungin ajoneuvokalustosta. Kustannusten seuranta on yhtenäistä ja vahinkotapauksissa käsittely vakuutusyhtiön kanssa hoidetaan aina varikolta. Varikko on myös laatinut sekä ajoneuvojen käyttöohjeet että kaupunkitasoiset ohjeet ajoneuvojen vastuuhenkilöiden tehtävistä. Ajoneuvojen polttoaineentankkauksia ja keskikulutusta varikko seuraa polttoainetoimittajalta saatavista raporteista, samalla seurataan myös, että laskut sisältävät vain polttoaineostoja. Asennettujen paikannuslaitteiden avulla saadaan nyt tarkkoja raportteja ajoneuvojen ajoista ja niiden suorittamista työtehtävistä. Paikannusjärjestelmä auttaa myös kadonneen ajoneuvon löytämisessä.

Johtopäätökset:

Varikon nykyinen keskitetty oma pieni tilaajayksikkö ja yhtenäinen ajoneuvohallinta on hyvä säilyttää kaupungilla. Keskittämisen myötä kaupungilla on yhtenäiset käytännöt ajoneuvokalustoon liittyvissä asioissa. Samalla muodostuu kokonaiskuva kaluston määrästä ja kustannuksista, jolloin voidaan tehostaa kaluston yhteiskäyttöä ja ajoneuvojen käytön ja siihen liittyvien kustannusten seurantaa ja valvontaa.

Varikko tekee tiivistä yhteistyötä muiden toimialojen kanssa. Ajoneuvojen hankinnassa on yhä tärkeämmäksi nousseet ympäristökriteerit.

Ajoneuvojen paikkatietojärjestelmä tehostaa ajoneuvojen käyttöä. Järjestelmän tietoa on avattu myös kuntalaisten käyttöön katujen talvikunnossapidon seurantaan liittyen.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee jatkossakin hyödyntämään paikkatietojärjestelmän tietoja myös kuntalaisten informoinnissa.

7 SIVISTYSTOIMI

7.1 Ammattiopisto Varia

Arvioitavana oli Vantaan ammattiopisto Varian toiminta kokonaisuutena (toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen, talous ja toiminnan eri osa-alueet). Kirjallisena arviointiaineistona käytettiin vuoden 2015 talousarviota ja toimialan käyttösuunnitelmaa, kaupungin hallussa olevaa muuta kirjallista ja sähköistä materiaalia sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia. Arviointiin kuului myös ammattiopistolle tehty arviointikäynti, jonka yhteydessä tutustuttiin oppilaitoksen tiloihin ja Varian rehtori esitteli yksityiskohtaisesti toimintaa ja samalla saatiin täydentävää tietoa arviointikysymysten kirjallisiin vastauksiin.

Toimintastrategia ja tavoitteita

Ammattiopisto antaa järjestämisluvan mukaista nuorten ja aikuisten ammatillista perus-, lisä-, ja täydennyskoulutusta sekä perusopetuksen lisäopetusta. Varialla on oma 2012–2015 vuosille laadittu toimintastrategia. Toimintastrategiasta johdettu Varian vuoden 2015 tuloskortti sisältää sekä Vantaan kaupunkistrategiasta, sivistystoimen toimialan tuloskortista että Varian omasta strategiasta johdettuja tavoitteita.

Vantaan kaupungin vuoden 2015 strategisista tavoitteista kaksi liittyy keskeisesti Varian toimintaan ja Varian omassa tuloskortissa on niihin liittyvät tavoitteet:

Vantaan kaupunkistrategian tavoite 13.1: Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.
Tavoitteen mittari ja tavoitetaso: Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden prosenttiosuus 99 prosenttia.
Varian tuloskortti: Järjestämisluvan mukaiset koulutuspaikat täynnä (paikkoja 3 020 vuodelle 2015).

Vantaan kaupunkistrategian tavoite 13.2: Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.
Tavoitteen mittari ja tavoitetaso: Tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavien koulutusten keskeyttämisprosentti 10,0 prosenttia.
Varian tuloskortin tavoite: Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät ja läpäisy paranee.

Näitä tavoitteita pyrittiin Variassa saavuttamaan useilla toimenpiteillä vuonna 2015. Koulutuspaikkojen täyttämiseksi lisättiin perusopetuksen lisäopetusryhmiä (kymppiluokkia) ja ammattistartteja. Ammattistartit muut-

tuivat 1.8.2015 alusta osaksi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa VALMA-koulutusta[19]. Lisäksi Varia haki ja myös sai lisää järjestämisluvan mukaisia koulutuspaikkoja. Keskeyttämisen vähentämiseksi puolestaan järjestettiin hitaasti eteneville ja keskeyttämisvaarassa oleville opiskelijoille mahdollisuuksia tehdä puuttuvia opintoja säännöllisesti pidettävissä rästipajoissa tehostetun opetuksen ja ohjauksen turvin. Keskeyttämisvaarassa ja keskeyttämistä suunnitteleville opiskelijoille tarjottiin myös mahdollisuutta siirtyä väliaikaisesti ammattistarttiin (VALMA 1.8.2015 alkaen), työpajoille tai niin sanottuun varikkoryhmään, joissa pyritään saamaan elämänhallinta ynnä muut opiskelua häiritsevät asiat hallintaan ja suunnitellaan uudelleen opiskelua. Tavoitteena on, että näihin ryhmiin tulevat opiskelijat palaisivat opiskelemaan tutkintoon johtavaan koulutukseen. Keskeyttämisiä pyrittiin vähentämään myös lisäämällä opettajien osaamista toteuttaa opetus aiemmin monipuolisemmalla tavalla. Opiskelijoiden osallisuutta lisättiin järjestämällä erilaisia osallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä tapahtumia (hyvinvointiviikko, liikuntatapahtumat).

Tavoitteiden toteutuminen

Varian keskeytysprosentti suhteessa koko opiskelijamäärään oli 14,5 prosenttia vuonna 2015. Keskeyttämisprosentti kasvoi vuodesta 2014 (tuolloin 13 prosenttia). Toisessa tavoitteessa edettiin myönteisesti eli opiskelijamäärä kyllä kasvoi, mutta aivan kaikkia järjestämisluvan mukaisia koulutuspaikkoja ei saatu täytettyä.

Valtiontalouden säästöt

Taloutta on kiristänyt valtion opiskelijakohtaiseen yksikköhintaan vuonna 2015 tekemät 4,2 prosentin leikkaukset. Tätä tulonvähennystä on pyritty kompensoimaan muun muassa opiskelijamäärän lisäyksellä.

Valtiontalouden säästöt ja kaavaillut lakimuutokset tulevat toteutuessaan edelleen leikkaamaan ammatillisten oppilaitosten saamaa valtion avustusta. Jos säästöesitykset toteutuvat esitetyn kaltaisina Varia arvioi, että sen valtionosuus vähenee jatkossa noin 15 prosenttia. Varia pyrkii eri keinoilla kompensoimaan odotettavissa olevia tulonmenetyksiä. Varian opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan mukaista opiskelijamäärää on nostettu vuosittain viime vuosina. Vuosilisäys järjestämisluvan mukaisiin opiskelijamääriin on ollut yli 100 opiskelijaa vuosina 2014–2016. Vaikka Varian oppilasmäärät ovat kyseisinä vuosina nousseet, niin kaikkia järjestämisluvan mukaisia koulutuspaikkoja ei ole saatu täytettyä. Varia on tehostanut markkinointia ja pyrkinyt näin lisäämään tunnettavuuttaan sekä tarjoamaan entistä joustavampia opiskelumahdollisuuksia saadakseen kaikki järjestämisluvan mukaiset opiskelupaikat täytetyksi ja tätä kautta lisää tuloja kompensoimaan leikkausten vaikutuksia. Säästötoimina on myös vähennetty tukipalveluista vuonna 2015 kuusi työnohjaajaa ja opetuksen ja ohjauksen resurssia jaetaan aiempaa tarkemmin tarveharkintaisesti. Tavoitteena on, että kaikki ryhmät olisivat täysiä ja tämän vuoksi on parannettu mahdollisuuksia aloittaa opinnot muulloinkin kuin syksyisin. Varia on vuodesta 2014 käyttänyt kahden sisäänoton mallia, jolloin syksyn lisäksi myös tammikuussa otetaan opiskelijaryhmiä. Lisäksi on kehitetty erityishakua, jonka kautta on mahdollisuus aloittaa opiskelu osaan tutkinnoista kesken lukukauden. Opiskelijamäärän lisäämisen yhteydessä on tehostettu myös tilojen käyttöä ja jatkuvasti yritetään kehittää uusia ja kustannustehokkaampia tapoja toteuttaa opetusta.

[19] Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus, johon yhdistettiin peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti), peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (AKKU), maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus (MAVA) sekä kotitalousopetus.

Toiminnasta yleisesti

Ohessa on koottuna Varian toiminnan volyymeja, laatua ja tuottavuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Toiminnan volyymi	TP 2013	TP 2014	TP 2015
Opiskelijamäärä	2 725	2 746	2 850
Aloituspaikat yhteensä	1 202	1 344	1 583

Laatu ja vaikuttavuus	TP 2013	TP 2014	TP 2015
Keskeyttämisprosentti opiskelijamäärästä	12 %	13 %	14,5 %

Tuottavuus	TP 2013	TP 2014	TP 2015
Tutkinnon suorittaneet	709	653	779

Tuloksellisuusrahoitus

Varia on viime vuosina menestynyt hyvin ammatillisten oppilaitosten välisessä tulosindeksivertailussa ja saanut Opetushallituksen jakamaa tuloksellisuusrahaa (vuonna 2015 tätä rahoitusta saatiin noin miljoona euroa). Oppilaitoksia vertaillaan valtakunnallisella tuloksellisuusrahoitusmittaristolla, johon kootaan koulutuksen järjestäjiltä keskeisiä toiminnan vaikuttavuutta, tuottavuutta ja tehokkuutta kuvaavia tietoja. Tärkeimmät mittarit (painoarvo 90 prosenttia koko mittaristosta) kuvaavat opiskelijoiden sijoittumista valmistumisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen.

Ajankohtaista

Varian voimassa oleva strategiakausi päättyy vuoden 2015 lopussa. Varia laatii syksyn 2015 aikana uuden strategian niin, että se sovitetaan ajallisesti yhteen Vantaan kaupungin strategian kanssa. Tällöin kaupunkistrategiasta ja sen osana olevasta sivistystoimen strategiasta tulevista tavoitteista on helpompi rakentaa yhtenäinen toimintaa ohjaava kokonaisuus.

Elokuun alusta 2015 tuli voimaan ammatillista koulutusta koskevia lakimuutoksia. Uusien lakimuutosten myötä yhteisten tutkintojen osien sisältöjä opiskellaan aiempaa enemmän integroituna ammatillisiin sisältöihin. Jos opiskelijalla on aiemmin muualta hankittua osaamista, joka vastaa tutkinnon perusteita niin se tunnustetaan osaksi tutkintoa. Nyt pyritään myös käyttämään entistä monipuolisempia ja vaihtoehtoisia oppimistapoja ja oppimisympäristöjä, eli opiskelu ei ole aikaan eikä paikkaan sidottua.

Yhteistyö eri tahojen kanssa

Työelämäyhteistyö

Työelämäyhteistyön tärkeitä muotoja ovat alakohtaisten neuvottelukuntien (16 kappaletta) ja ammattiosaamisen näyttöjen toimielimen kautta tehtävä yhteistyö. Lisäksi työelämän kanssa on yhteisiä kehittämisprojekteja ja ennakointiin liittyvää yhteistyötä.

Alakohtaisissa neuvottelukunnissa on kyseisen alan työelämän edustajia ja lisäksi vähintään yksi Varian edustaja. Neuvottelukunnat toimivat yhteistyöeliminä työelämän suuntaan opetussuunnitelmien laadinnassa ja

suunnitelmia päivitettäessä sekä Varian toimintaa ja linjauksia suunniteltaessa. Lisäksi neuvottelukunta ottaa kantaa myös tutkintoihin liittyvien ammattiosaamisen näyttöjen järjestämiseen liittyviin asioihin.

Ammattiosaamisen näyttöjen toimielin hyväksyy Varian opetussuunnitelman osana olevat suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista, valvoo näyttötoimintaa sekä päättää ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista. Toimielimessä on seitsemän eri alojen työelämän edustajaa ja Variasta opettajien ja opiskelijoiden edustaja. Vantaan opetuslautakunta nimeää jäsenet sekä alakohtaisiin neuvottelukuntiin että ammattiosaamisen näyttöjen toimielimeen.

Variassa on noin 20 kehittämishanketta, joissa useissa työelämä on mukana. Esimerkiksi työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ja siihen liittyvään ohjaukseen liittyvissä hankkeissa tehdään yhteistyötä työelämän kanssa. Lisäksi lyhyen tähtäimen koulutustarve-ennakoinnissa ja työvoimatarve-ennusteiden laatimisessa tehdään yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

Yhteistyö kaupungin muiden yksiköiden kanssa ja pääkaupunkiseudulla

Perusopetuksen kanssa Varia tekee yhteistyötä järjestämällä säännöllisiä tapaamisia muun muassa opinto-ohjaajille ja rehtoreille. Parina viime vuotena on annettu perusopetuksen oppilaille mahdollisuus päästä opiskelemaan yksi Varian ammatillinen kurssi. Perusopetuksen ja Varian opettajille on myös tarjottu tutustumismahdollisuus toistensa opetukseen. Varia järjestää säännöllisesti perusopetuksen oppilaille vierailumahdollisuuksia ja avoimet ovet -tilaisuuksia. Varialla ja Vantaan lukioilla on yhteinen valintaopas, yhteiset yhteishaun vanhempainillat ja yhteiseen hakuun liittyviä tiedotteita. Lisäksi Kauppaoppilaitos MERCURIAN kanssa tehdään yhteistyötä muun muassa kansainvälisyysasioissa. Varialla on yhteistyötä myös aikuisopiston ja nuorisopalvelujen kanssa. Aikuisopetuksen kanssa tehdään maahanmuuttajakoulutukseen liittyvää yhteistyötä. Nuorisopalvelujen kanssa pidetään säännöllisesti palavereja, joissa edustettuina ovat laaja-alaisesti nuorten kanssa työtä tekevät tahot.

Yhteistyötä pääkaupunkiseudun muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa tehdään valtakunnallisten ja alueellisten yhteistyöfoorumien, yhteisten kehittämishankkeiden ja alakohtaisten yhteistyöryhmien kautta.

Oman toiminnan arviointi

Laissa ammatillisesta koulutuksesta § 24, todetaan, että ”Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin”. Varia kerää toiminnastaan määrällistä ja laadullista tietoa, jota käytetään toiminnan parantamiseen. Varia osallistuu kaikkiin Opetushallituksen ja koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) järjestämiin valtakunnallisiin arviointeihin. Vuonna 2015 koulutuksen arviointikeskuksen arviointina suoritettiin ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen sekä kestävän kehityksen avaintaitojen arviointi. Näiden lisäksi toteutettiin kaikissa ammatillisissa oppilaitoksissa toimintajärjestelmän itsearviointi. Arvioinnissa toimintajärjestelmä oli jaettu 12 pääkohtaan, joista oli vielä erotettu useita pienempiä osa-alueita. Arvioinnissa oli käytössä kolmeportainen asteikko (1=puuttuva, 2=alkava, 3=kehittyvä). Vaihtelut Varian osalta olivat melko pieniä ja yhdeksässä pääkohdassa arvosana oli 3 ja kolmessa pääkohdassa 2. Arviointien pääkohtien sisällä oli hieman enemmän vaihtelua. Varia käyttää tuloksia toimintansa kehittämisessä. Opiskelijat on myös otettu mukaan toiminnan kehittämiseen ja arviointiin. Opiskelijoilta kysytään vuosittain opetuksen laatuun ja tehokkuuteen liittyviä asioita valtakunnallisesti käytössä olevalla verkkopohjaisella INKA-kyselyllä. Lisäksi Varia on tehnyt opiskelijoille erilaisia opetukseen ja koulupäivien sisältöön liittyviä kyselyjä.

Johtopäätökset:

Vantaan ammattiopisto Varian toiminnan tavoitteista keskeyttämisten vähentämiseen ja kaikkien koulutuspaikkojen täyttämiseen liittyvät tavoitteet kuuluvat tiiviisti Vantaan kaupungin sitoviin tavoitteisiin. Varia on kokeillut keskeyttämisten vähentämiseksi useita toimenpiteitä.

Varia on saanut vuosittain Opetushallituksen ammatillisille oppilaitoksille tuloksellisuusindeksivertailun perusteella jakamaa tuloksellisuusrahaa mittariston perusteella, jonka tärkeimmät mittarit kuvaavat opiskelijoiden sijoittumista valmistumisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen.

Valtion suunnittelemien ammatillisen koulutuksen leikkausten arvioidaan pudottavan jatkossa noin 15 prosentilla Varian valtionosuuksia. Varia on jo alkanut varautua valtionosuuksien leikkauksiin erilaisilla säästö- ja tehostamistoimenpiteillä.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta näkee tärkeäksi edelleen jatkaa keskeyttämisten vähentämiseen ja talouden hallintaan tähtääviä toimenpiteitä.

7.2 Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

Arviointikohteena oli Kauppiaitten Kauppaoppilaitos osakeyhtiö ja yhtiön omistama kauppaoppilaitos. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota yhtiön tavoitteiden toteutumiseen ja oppilaitoksen toimintaan kokonaisuutena. Arviointiaineistona käytettiin yhtiöön ja oppilaitokseen liittyvää tilasto- ja asiakirja-aineistoa sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia. Lisäksi tehtiin vierailukäynti oppilaitokseen, jonka yhteydessä tutustuttiin oppilaitoksen tiloihin ja saatiin toimintaan liittyvää tarkentavaa lisätietoa.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos osakeyhtiön osakkaita ovat Vantaan kaupunki (95,5 prosentin omistusosuus) ja Helsingin Kauppiaitten yhdistys ry (4,5 prosentin omistusosuus). Yhtiö omistaa MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen. Oppilaitos tarjoaa sekä nuorille että aikuisille mahdollisuuden suorittaa erilaisia kaupallisen alan perus- ja ammattitutkintoja.

Valtuuston asettamat tavoitteet

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2015 talousarvion yhteydessä kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville yhtiöille sitovat tavoitteet taloussuunnitelmakaudelle 2015–2018. Ohessa on Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:lle asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen.

Taloustavoitteena oli nettotulos 100 000 euroa ja muina tavoitteina täyttöaste, opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opinnot, opintojen keskeyttäminen ja ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta asteikolla 1–5.

Asetetut tavoitteet toteutuivat opintojen keskeyttämisiä lukuun ottamatta. Keskeyttämisten lisääntymiseen vaikutti ennakoitua suurempi opiskelijamäärä ja erityisesti aikuisopiskelijoiden keskeyttämisten lisääntyminen, mikä johtuu koko kaupan alan vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Tavoitteiden toteutuminen ilmenee kohdasta 1.5.

Talous

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n taloudelliset tulokset ovat viime vuosina olleet selvästi ylijäämäisiä ja yhtiön taloudellinen asema on vakaa. Oppilaitoksen vuosittainen liikevaihto on ollut vuosina 2012–2015 noin seitsemän miljoonaa euroa. Vuonna 2015 Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Osakeyhtiön taseeseen on kertynyt aiempien tilikausien ylijäämää noin kymmenen miljoonaa euroa (lukuun laskettu mukaan 2015 kertynyt ylijäämä). Suurin tuloerä on vuosittain ollut koulutuspaikkakiintiön perusteella maksettava valtionosuus, josta on kertynyt vuosittain lähes 90 prosenttia koko tulorahoituksesta. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vuosille

2013 ja 2014 supistettiin valtion osalta, kun koulutuspaikkojen yksikköhintojen indeksikorotukset jäädytettiin ja lisäksi yksikköhintoihin tehtiin pieniä leikkauksia.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta uudistetaan edelleen jatkossa, mutta vielä ei ole tarkkaa tietoa miten uudistus tapahtuu. On todennäköistä, että ammatillisen koulutuksen valtiolta saama rahoitus tulee jatkossa edelleen vähenemään. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy pyrkii koko ajan tehostamaan toimintaansa ja varautuu valtionrahoituksessa odotettavissa oleviin muutoksiin. Oppilaitos kehittää muun muassa koko ajan uusia koulutustuotteita asiakaspinnan laajentamiseksi ja samalla on myös toteutettu hillittyjä kustannussäästöjä.

Toiminta laajemmasta näkökulmasta

Opiskelijamääriä[20]

	2013	2014	2015
Nuorisokoulutus			
kevät	533	555	638
syksy	562	606	636
Aikuiskoulutus			
kevät	200	141	166
syksy	162	183	164

Oppilaitoksen hakijamäärät ovat vuosittain olleet hyvällä tasolla ja oppilaitos on viime vuosina ottanut oppilaita yli sille myönnetyn opiskelijakiintiön.

Toiminnan kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmä muuttui 1.8.2015 alkaen osaamisperusteiseksi ja vahvasti työelämäpainotteiseksi. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos on kehittänyt opetustaan vastaamaan uuden tutkintojärjestelmän vaatimuksia. Opinnot voi suorittaa yksilöllisesti ja työvaltaisesti ilman yhteisiä lukujärjestyksiä. Samoin painotetaan osaamista, eli opiskelijan aiempi osaaminen huomioidaan hänen opinnoissaan.

Yhteistyötahoja

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä alueen muiden oppilaitosten kanssa. Vantaan oppilaitoksista samoissa tiloissa olevan Martinlaakson lukion ja ammattiopisto Varian kanssa tehdään yhteistyötä muun muassa kansainvälisyysasioissa. Martinlaakson lukion ja kauppaoppilaitoksen sijainti samoissa tiloissa antaa hyvät mahdollisuudet yhteensovittaa sekä kaupallisen perustutkinnon että ylioppilastutkinnon kursseja ja suorittaa molemmat tutkinnot. Lisäksi Helsingissä sijaitsevat Suomen liikemiesten kauppaoppilaitos, Helmi liiketalousopisto ja ravintolakoulu Perho ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita. Yhteistyö käsittää muun muassa pedagogista kehittämistä, laatujärjestelmäarviointia, yhteisiä hankkeita ja kansainvälistä yhteistyötä opiskelija- ja opettajavaihdossa.

Oppilaitoksella on työssäoppimispaikkoja sadoissa vantaalaisissa yrityksissä. Myös työssäoppimispaikkojen henkilöstöä koulutetaan kysynnän mukaan lyhyt- ja pitkäkestoisessa koulutuksessa. Työssäoppimisjaksot ovat myös opettajille tärkeä kytkös työelämään, sillä toimiessaan oppilaiden työelämäjaksojen valvojina opettajat pysyvät ajan tasalla alan työelämän vaatimuksista. Huono taloudellinen tilanne on hieman vaikeuttanut työssäoppimispaikkojen saantia, mutta paikka on pystytty järjestämään kaikille. Monet pienyrittäjät ottaisivat mielellään työelämäharjoittelijan, mutta ongelmana on, että heillä ei ole resursseja opastaa harjoittelijaa. Yhteistyötä on myös Vantaan yrittäjien ja Vantaan Uusyrityskeskuksen ja kauppakamarin kanssa sekä yhteistyötä ollaan virittämässä nyt Aviapolis-alueen yritysten kanssa.

[20] Lähde: Kauppiaitten Kauppaoppilaitos, tasekirja 31.12.2015, aikuiskoulutuksen opiskelijamäärä sisältää sekä oppisopimuskoulutuksen että ilta- ja monimuotokoulutuksen oppilasmäärät.

Oppilaitoksen kansainvälinen toiminta on kasvanut vuosi vuodelta. Lukuvuonna 2014–2015 oppilaitoksesta 55 opiskelijaa suoritti työssäoppimisjakson ulkomailla ja 69 opiskelijaa osallistui ulkomaille suuntautuville opintomatkoille. Opintomatkoilla suoritettiin eri tutkintoihin kuuluvia opintojaksoja.

Tärkeä kaupan alan toimijoiden yhteistyöverkosto on lähes kymmenen vuotta toiminut Kaupan Koulutuksen Kehittämiskeskus. Verkostossa on mukana tällä hetkellä noin 60 alan toimijaa, sekä kaupan alan oppilaitoksia että merkittäviä tukku- ja vähittäiskaupan yrityksiä. Kehittämiskeskuksen keskeinen toiminta tähtää kaupan alan osaamista edistävän koulutuksen ja sitä tukevan tutkimus ja palvelutoiminnan kehittämiseen. Painopisteenä on ollut toisen asteen ammatillinen koulutus vähittäiskaupan tarpeisiin. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos toimii verkoston pääoperaattorina.

Kauppakeskusakatemia

Vantaan kaupunki, MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitos sekä kauppakeskus Jumbo ja viihdekeskus Flamingo ovat muodostaneet Kauppakeskusakatemiaksi kutsutun toimintamallin, johon kuuluu koulutus- ja harjoitteluyhteistyötä. Kyseinen yhteistyö tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden omaksua entistä suurempi osa liiketalouden taidoista aidossa kauppakeskusympäristössä. Akatemian kautta yrittäjät saavat liiketalouden opiskelijoita joustavasti eripituisiin työssäoppimisjaksoihin ja oppilaitos hoitaa käytännön järjestelyt. Akatemia käynnistyi maaliskuussa 2015.

Kauppakeskusakatemian toteuttaminen oli yksi Vantaan kaupunginvaltuuston 3.3.2014 hyväksymän Vantaan elinvoimaohjelman tavoitteista. Elinvoimaohjelman toteuttaminen taas oli yksi Vantaan kaupungin strategiaa toteuttavista sitovista tavoitteista vuonna 2015.

Laadun hallinta

Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksessa on jo vuodesta 2004 ollut käytössä EFQM[21]-pohjainen laadunhallintajärjestelmä. Laatumittaristo ja palautejärjestelmä tukevat jatkuvan parantamisen tavoitetta. Laatua arvioidaan neljällä tulosalueella: asiakas-, henkilöstö-, yhteiskunta- ja suorituskykytuloksissa. Laatutyötä tuetaan myös verkostoitumisella ja oppilaitos on yhtenä partnerina Opetushallituksen tukemassa LARK–Laatua ammatilliseen koulutukseen -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on parantaa koulutuksen järjestäjien kokonaisvaltaista alueellista verkostoitumista laadunhallinnan kehittämisessä. Hankkeessa korostuvat yhteistyö ja toisilta oppiminen.

Markkinointi

Kauppaoppilaitos markkinoi koulutustaan käymällä esittelemässä oppilaitosta Vantaan peruskoulujen yhdeksäsluokkalaisille, koulutusmessuilla ja erilaisissa koulutusliitteissä. Lisäksi oppilaitoksen internet- ja facebooksivuilla on runsaasti erilaista tietoa oppilaitoksesta ja sen tarjoamista opiskelumahdollisuuksista. Oppilaitoksen opiskelijat osallistuvat markkinointiin (markkinointi on osa opiskelijoiden opetusta). Lisäksi oppilaitos järjestää avoimet ovet tapahtumia, joissa esitellään oppilaitosta.

Tuloksellisuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa vuosittain ammatillisen koulutuksen järjestäjille lisärahoitusta tuloksellisuuden perusteella. Tuloksellisuusmittareina käytetään muun muassa oppilaiden sijoittumista työelämään, opintojen loppuun saattamista määräajassa (niin kutsuttu läpäisyaste), opintojen keskeyttämistä, opettajien kelpoisuutta ja henkilöstön kehittämistä. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos sai vuonna 2015 jo yhdennentoista kerran parhaat tuloksellisuuspisteet pääkaupunkiseudun kaupallisista oppilaitoksista.

[21] European Foundation for Quality Management eli Euroopan laatupalkintomalli.

Johtopäätökset:

Konkreettista yhteistyötä työelämän ja oppilaitoksen välillä vahvistettiin vuonna 2015 muodostetulla kauppakeskusakatemia toimintamallilla. Toimintamalli tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa opintoihin kuuluvia jaksoja aidossa työympäristössä ja yritykset puolestaan saavat joustavasti työharjoittelijoita.

Viime vuosina oppilaitoksen taloudellinen tulos on ollut voitollinen ja talous on vakaalla pohjalla. Tärkeintä tuloerää eli opiskelijakiintiön perusteella maksettavaa valtionosuutta on leikattu ja leikkauksia on tulossa lisää jatkossa. Talouden kiristymiseen on jo varauduttu maltillisilla säästötoimenpiteillä ja uusien koulutustuotteiden kehitystyöllä.

Oppilaitos on kehittänyt opetustaan vastaamaan uuden tutkintojärjestelmän vaatimuksia ja samalla työelämän vaatimukset pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon. Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen nuorisokoulutuksen linjat ovat olleet vetovoimaisia ja useana vuonna oppilaitos on ottanut opiskelijoita yli opetus- ja kulttuuriministeriön sille myöntämän opiskelijakiintiön. Oppilaitos on saanut myös useana vuonna peräkkäin opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää tuloksellisuusrahaa.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan hyviä tuloksia tuottanutta kehitystyötä ja hakemaan edelleen uusia keinoja, joilla varaudutaan talouden kiristymiseen.

7.3 Aikuisopisto

Arvioitavana oli Vantaan aikuisopiston toiminta kokonaisuutena (toiminnan keskeiset tavoitteet ja niiden toteutuminen, talous ja toiminnan eri osa-alueet). Kirjallisena arviointiaineistona käytettiin vuoden 2015 talousarviota ja toimialan käyttösuunnitelmaa, kaupungin hallussa olevaa muuta kirjallista ja sähköistä materiaalia sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia. Arviointiin kuului myös aikuisopistoon tehty arviointikäynti, jonka yhteydessä tutustuttiin opiston tiloihin ja ammattiopiston rehtori ja kokouksessa paikalla ollut muu opiston henkilökunta esittelivät yksityiskohtaisesti opiston toimintaa ja samalla saatiin täydentävää tietoa arviointikysymysten kirjallisiin vastauksiin. Aikuisopisto järjestää vapaatavoitteista kansalaisopisto-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä perusopetusta, työvoimapoliittista koulutusta ja avoimen yliopiston opetusta. Aikuisopistoon kuuluvat kansalaisopisto ja maahanmuuttajayksikkö.

Toiminnan tavoitteista

Vantaan aikuisopiston tuloskortti ja opiston kehittämisen painopisteet on johdettu CAF-laatujärjestelmän tuloskorteista. Kehittämisen painopisteet on jaettu viiteen painopistealueeseen: 1. Asiakas- ja opiskelijatulokset, 2. Prosessitulokset, 3. Henkilöstötulokset, 4. Resurssi- ja taloustulokset, 5. Yhteiskunnalliset vaikutukset (Arvo- ja johtajuustulokset). Jokaiseen painopistealueeseen on nimetty kriittiset kehittämiskohteet ja näitä toteuttavat mittarit, tavoitteet ja toimenpiteet. Ohessa on esitelty ne Vantaan aikuisopiston vuoden 2015 tuloskortin tavoitteet, joilla on erityisesti yhteys vuoden 2015 kaupungin sitoviin tavoitteisiin (ensiksi mainittu kaupungin sitova tavoite johon yhteys).

Tavoite 9.1: Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.
Tavoitteen yksi mittari on: Maahanmuuttajataustaisten työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna.
Aikuisopiston tavoite: Aikuisopistossa opiskelee suomen kieltä vuonna 2015 yhteensä noin 2 700 henkilöä, suomen kielen osaaminen alentaa työllistymiskynnystä.

Tavoite 13.1 : Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.
Tavoitteen mittari: Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden prosenttiosuus.

Aikuisopiston tavoite: Aikuisopetuksen perusopetuksen opiskelijoista jatkokoulutukseen päässeiden määrä on 100 prosenttia.

Tavoite 16.1: Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa vakiintuu toimintatapana. Vuorovaikutusta kehitetään järjestelmällisesti palvelumuotoiluprosessissa.
Tavoitteen mittari: Uudet asiakkaiden kanssa kehitetyt palvelut ja niiden järjestämistavat lisääntyvät.
Aikuisopiston tavoite: Aikuisopiston kurssisuunnitelmaprosessiin on lisätty entisestään asiakkaiden kuulemista. Asiakaspalautteen analysointia on kehitetty.

Tavoite 21.2: Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.
Tavoitteen mittari: Oppimistyöpäivät.
Aikuisopiston tavoite: Oppimispäivien määrä tulee aikuisopistolla ylittämään tavoitteen 3 työpäivää/henkilö.

Kaikki kyseiset aikuisopiston tavoitteet toteutuivat vuonna 2015.

Talous

Vantaan aikuisopisto on nettotulosyksikkö ja vuoden 2015 talousarviossa toimintakatteeksi (sitova erä) esitettiin -2 131 000 euroa. Heti tammikuussa 2015 saatiin tietää, että Vantaan aikuisopistoa ei enää valittu maahanmuuttajille suunnatun työvoimapoliittisen suomen kielen koulutuksen järjestäjäksi ELY-keskuksen järjestämässä tarjouskilpailussa. Työvoimapoliittinen koulutus oli ollut opiston suurin liiketoiminnan tulolähde. Tämän johdosta tehtiin joulukuussa 2015 talousarviomuutos ja toimintakatetavoitetta muutettiin -2 328 000 euroon. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä aikuisopiston toimintakate oli noin -2 209 000 euroa eli noin 119 000 euroa muutetussa talousarviossa ennakoitua parempi.

Mainittu työvoimakoulutuksen päättyminen on suurin taloudellinen riskitekijä, johon jo vuonna 2015 alettiin varautua. Säästötoimenpiteinä on jätetty vapaita vakansseja täyttämättä, siirrytty opinto-ohjelman kotijakelusta noutojakeluun (vähennetty ohjelman painosmääriä), korotettu kurssien minimiosallistujamäärää, nostettu kurssimaksuja, luovuttu ulkopuolisista vuokratiloista ja tarkasteltu kriittisesti kaikkia menoja. Toimenpiteiden vaikutukset näkyvät suoraan menojen vähenemisenä.

Toiminta laajemmasta näkökulmasta

Toiminnan volyymeja

Oheisessa taulukossa on aikuisopiston toiminnan volyymeja kuvaavia tunnuslukuja.

	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015
Toimipisteet	57	52	52
Henkilöstömäärä	342	297	269
Kurssimäärä	2 194	1 893	1 772
Opetustunnit	61 041	50 851	48 961
Kursseille osallistuneita	34 936	31 273	33 659

Toiminnan tuottavuus ja tehokkuus

Tuottavuutta ja tehokkuutta kuvataan opiskelijoiden suhteella kurssien määrään. Suhdeluku on vuosina 2014 ja 2015 ollut nouseva, eli kurssien täyttöaste on kasvanut. Oheisessa taulukossa kyseinen suhdeluku vuosilta 2013–2015.

	2013	2014	2015
Osallistujia / kurssi	15,9	16,5	19,0

Kurssien täyttöasteen nostamiseksi on minimiosallistujamääriä nostettu. Tuottavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi on myös hallinnollisia prosesseja uudistettu ja prosessien sähköistämisellä pystytty nopeuttamaan asioiden läpimenoaikoja. Esimerkkejä uudistetuista ja sähköisistä prosesseista ovat tuntiopettajien matkakorvauskäytäntöjen muuttaminen sähköisiksi, opiskelijaviestinnän integroiminen kurssihallintojärjestelmään ja kurssisuunnitteluprosessin suoraviivaistaminen kurssihallintojärjestelmässä.

Asiakastyytyväisyys

Opistossa on tehty laaja koko opiston toimintaa koskeva asiakaskysely viimeksi vuosina 2011–2012. Kyselyn merkittävin anti oli pääosin erilaiset kurssitoiveet ja ehdotukset kurssijärjestelyiksi. Kaikki opistossa vuosittain annettu opetus arvioidaan joko suullisesti tai kirjallisesti. Kirjallisten palautteiden keskiarvot laskettiin vielä muutama vuosi sitten, mutta koska keskiarvoksi tuli aina noin 4,5 (asteikko 1–5, jossa 1 huonoin ja 5 paras arvosana) keskiarvojen laskemisesta luovuttiin. Palautteita käsitellään nyt kurssi- ja aineryhmätasolla enemmänkin laadullisena kuin määrällisenä palautteena. Tällä hetkellä uuden kurssihallintojärjestelmän sähköistä palautejärjestelmää testataan. Uudessa järjestelmässä on mahdollisuudet entistä monipuolisempaan ja monialaisempaan palautteiden arviointiin. Tuloksia voidaan uudessa järjestelmässä arvioida muun muassa eri kysymysten suhteen laskettuna tai vastaajaryhmittäin jaoteltuna.

Prosessien sähköistäminen ja talouden ennustettavuuden parantaminen

Aikuisopisto on jatkanut syksyllä 2013 käyttöönotetun Kursor-kurssihallintojärjestelmän käytön kehittämistä ja tarkoituksena on entistä enemmän hyödyntää järjestelmää eri toimintaprosesseissa. Kurssisuunnitteluprosessia ja asiakasviestintää on jo saatu tehostettua järjestelmän avulla. Lisäksi erityisesti järjestelmän hyväksikäyttöä talouden ennakoinnissa, seurannassa, kustannuslaskennassa ja raportoinnissa kehitetään edelleen yhdessä sivistystoimen talousasiantuntijan kanssa. Myös sähköistä kurssipalautteen antomahdollisuutta kurssihallintojärjestelmän kautta testataan parhaillaan.

Yhteistyö eri tahojen kanssa

Työelämäyhteistyö

Aikuisopisto toteuttaa erilaista koulutusta työnantajien tilauksesta myyntikoulutuksena. Tämä koulutus on ollut erityisesti kielten opetusta, mutta myös työhyvinvointia tukevaa toimintaa on järjestetty yritysten kanssa. Lisäksi maahanmuuttajakoulutuksen yhteistyö yritysten ja työelämän edustajien kanssa on jatkuvaa, koska opiskelijoille kuuluu useimmilla kursseilla työharjoittelujakso.

Yhteistyö kaupungin muiden yksiköiden kanssa ja pääkaupunkiseudulla

Aikuisopistolla on yhteisiä koulutuksia Vantaan ammattiopisto Varian kanssa. Myös liikuntapalvelujen kanssa toteutetaan yhdessä kursseja. Tietohallinnon tulosalueen kanssa aikuisopistolla on puitesopimus kaupungin henkilöstön perustietotekniikan koulutuksesta. Lisäksi henkilöstökeskuksen kanssa aikuisopistolla on puitesopimus kaupungin henkilöstön ensiapukoulutuksesta ja suomi toisena kielenä -koulutuksesta.

Aikuisopisto tekee pedagogista yhteistyötä pääkaupunkiseudun muiden kansalaisopistojen kanssa. Yhteistyötä tehdään monitahoisesti läpi organisaation. Lisäksi pääkaupunkiseudun kansalaisopistojen yhteishankintana hankittiin Kursor-kurssihallintojärjestelmä, joka räätälöitiin kunkin opiston tarpeisiin. Järjestelmän rakentamisessa ja käyttöönottovaiheessa tehtiin tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun kansalaisopistojen kesken.

Toiminnan itsearviointi

Aikuisopisto siirtyi vuonna 2012 EFQM[22]-laatumallista CAF[23]-mallin käyttöön. Tässä yhteydessä tehtiin laaja prosessien ja toiminnan arviointi. Aikuisopiston prosessien ja toiminnan kuvaukset on koottu laatukäsikirjaan, josta on nyt tehty seitsemäs kehitysversio. Laatukäsikirjaa päivitetään tarvittaessa ja sen tehtävänä on auttaa jokaista työntekijää laadunhallinnan kokonaisuuden rakentamisessa. Vuosittain arvioidaan opiston tuloskortin toteutumista ottaen huomioon myös laajasti opiston toiminta ja toimintaympäristön muutokset. Opisto sai vuonna 2010 Opetushallituksen kansalaisopistojen laatupalkinnon ja vuonna 2013 Vantaan kaupungin hyvä työyhteisö -palkinnon.

Ajankohtaista

Maahanmuuttajia on tullut tänä vuonna Suomeen moninkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna. Maahanmuuttajille suunnatun kotoutumiskoulutuksen tarve tuleekin lähivuosina kasvamaan. Vielä ei tiedetä, millaista roolia Vantaan aikuisoppilaitoksen kaltaisille oppilaitoksille on suunniteltu kotoutumiskoulutusten järjestämisessä. Aikuisopistolla on joka tapauksessa hyvä valmius kotoutumiskoulutusten järjestämiseen.

Johtopäätökset:

Vantaan aikuisopisto on tunnistanut kriittisiksi kehittämiskohteikseen toiminnan tehostamisen ja opistoa koskevan taloustiedon parantamisen, ajantasaistamisen ja tämän tiedon raportoinnin kehittämisen sähköisten työkalujen avulla. Uusi kurssihallintojärjestelmä Kursori on jo tehostanut eri hallintorutiineja ja asiakasviestintää.

Aikuisopiston tulopohja heikkeni vuonna 2015, kun opistoa ei enää valittu maahanmuuttajille suunnatun suomen kielen työvoimapoliittisen koulutuksen järjestäjäksi. Kyseinen koulutus on ollut opiston suurin liiketoiminnan tulolähde, joten opiston tulot jäivät selvästi arvioiduista. Aikuisopiston toimintakatetavoitetta muutettiin kesken vuotta ja opisto pystyi säästötoimenpiteiden avulla pysymään muutetussa toimintakatetavoitteessa.

Nopeasti kasvaneiden turvapaikanhakijamäärien johdosta myös kotoutumiskoulutuksen tarve tulee jatkossa kasvamaan. Vielä ei tiedetä lisääkö kotoutumiskoulutuksen kasvava tarve myös aikuisopiston kaltaisten oppilaitosten mahdollisuuksia järjestää kotoutumiskoulutusta. Aikuisopistolla on kuitenkin runsaasti kokemusta maahanmuuttajien koulutuksesta ja näin hyvät valmiudet kotoutumiskoulutusten järjestämiseen.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee jo aloitettujen tehostamistoimien jatkamista. Erityisesti talouden hallintaan tulee kiinnittää huomiota.

7.4 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toiminta

Arvioitavana oli varhaiskasvatuksen tulosalueen toiminta kokonaisuutena (toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen, talous ja toiminnan eri osa-alueet). Lisäksi varhaiskasvatuksen tulosalueeseen liittyen arvioitavana oli vuonna 2014 toimintansa aloittaneen Sinirikon päiväkodin rakennushanke ja päiväkodin toiminta kokonai-

[22] European Foundation for Quality Management eli Euroopan laatujohtamisen järjestö.

[23] Common Assesment Framework on EU-jäsenmaiden yhteistyönä kehitetty julkisen sektorin organisaatioiden laadunarviointimalli.

suudessaan. Kirjallisena arviointiaineistona käytettiin vuoden 2015 talousarviota, toimialan käyttösuunnitelmaa ja muuta aiheeseen liittyvää kirjallista ja sähköistä materiaalia sekä arviointikysymyksiin saatuja kirjallisia vastauksia. Arviointiin kuului myös arviointikokoukset, joissa kuultiin varhaiskasvatuksen johtajaa ja tutustuttiin Sinirikon päiväkodin tiloihin ja toimintaan.

Toiminnan tavoitteista

Varhaiskasvatuksen tulosalue vastaa alle kouluikäisten päivähoitopalveluista ja päiväkodit tuottavat myös esiopetusta. Vantaan kaupunkistrategiassa oli vuodelle 2015 yksi varhaiskasvatusta koskeva sitova tavoite: ”Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.” Tavoitteen mittarina oli, että vuonna 2015 päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa. Tämä tavoite onnistuttiin vuonna 2015 varhaiskasvatuksen tulosalueella toteuttamaan.

Varhaiskasvatuksen tulosalueen omassa tuloskortissa vuodelle 2015 ja taloussuunnitelmassa vuosille 2015–2018 keskeisiä tavoitteita olivat palvelujen kehittäminen yhdessä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa (palvelumuotoilu) sekä yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden osuuden lisääminen.

Palvelumuotoilu

Palvelumuotoilu aloitettiin jo vuonna 2014, jolloin palveluja suunniteltiin yhdessä asiakkaiden kanssa ja tavoitteena oli, että perheet ja lapset saavat optimaalisen hyödyn varhaiskasvatuspalveluista. Vuonna 2014 toteutettiin intensiivinen ”lapset ja palveluverkko-prosessi”. Prosessissa kehitettiin ja uudistettiin varhaiskasvatuspalveluja palvelumuotoilun keinoin yhdessä asiakkaiden, henkilöstön, asukkaiden (tulevien asiakkaiden) ja yhteistyökumppanien kanssa. Tuloksena syntyi 23 uutta muotoilua tai uutta palveluprototyyppiä. Palvelumuotoiluja syntyi etenkin kerhotoimintaan: kerhojen toimintaa suunnitellaan yhteistyössä vanhempien kanssa (esimerkiksi kerhopäivien aikataulutus), lisäksi toteutettiin perhekerhoja, luontokerhotoimintaa ja kerhotilojen yhteiskäyttöä seurakunnan kanssa sekä ohjattuja liikuntakerhoja kokeiluna. Palvelut toteutettiin syksyllä 2014 kustannuksia lisäämättä.

Vuoden 2015 aikana varhaiskasvatuksen tavoitteena oli sekä ottaa käyttöön uusia muokattuja palveluja että vakiinnuttaa palvelujen yhteissuunnittelu palvelujen käyttäjien kanssa toimintatapana. Koska osa vuonna 2014 käyttöön otetuista palveluista oli vasta prototyyppejä, jatkettiin näiden palvelujen muokkaamista asiakkaiden kanssa. Vuonna 2014 palvelumuotoiluissa syntyneistä uusista kerhoista 17 oli edelleen toiminnassa vuonna 2015 ja uusia kerhoja perustettiin kolme.

Yksityisen palvelutuotannon osuuden lisääminen varhaiskasvatuspalveluissa

Varhaiskasvatuksen strateginen tavoite on kasvattaa yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuutta yli 12 prosenttiin vuonna 2016. Yksityisistä varhaiskasvatuspalveluista ostopalvelusopimuspäivähoidosta tullaan luopumaan kesään 2016 mennessä ja palvelusetelipäivähoitoa puolestaan tullaan edelleen lisäämään. Vantaalle valmistui vuonna 2015 kolme uutta yksityistä palvelusetelipäiväkotia ja vuonna 2015 varhaiskasvatuksessa olevista lapsista noin 11 prosenttia oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa (noin seitsemän prosenttia vuonna 2014). Palvelusetelipäivähoidon osuuden kasvattamisella varhaiskasvatuksen tulosalue pyrkii palvelutarjonnan monipuolistamiseen, kaupungin investointikulujen vähentämiseen ja myös tuottavuuden lisäämiseen. Palvelusetelipäiväkodit ovat Vantaalla yksityisen sijoittajan rakentamia ja kaupunki säästää näin investointikustannuksissa. Lisäksi kuuden suurimman kaupungin päivähoidon kustannusvertailussa todettiin, että Vantaalla, Tampereella, Turussa ja Oulussa vuonna 2014 palvelusetelijärjestelmän kustannukset lasta kohden laskettuina olivat kunnallisen päivähoidon kustannuksia alhaisemmat.[24]

[24] Julkaisu: Kuuden suurimman kaupungin lasten päivähoidon palvelut ja kustannukset 2014, Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2015.

Valvonta ja yhteistyö palvelusetelipäiväkotien kanssa

Yksityinen varhaiskasvatustoiminta on luvanvaraista toimintaa. Ilmoituksen rekisteröi aluehallintovirasto. Ilmoituksen rekisteröinti edellyttää, että kunnan varhaiskasvatus antaa yksityistä toimintaa puoltavan lausunnon ja lisäksi eri viranomaisten (muun muassa palo- ja pelastuslaitos ja terveydensuojelu) hyväksyntää tilojen soveltuvuudesta päivähoitoon. Yksityisiä palveluntuottajia valvotaan kunnan toimesta. Vantaalla on nimetty varhaiskasvatuksen tulosalueelta vastuuhenkilöt, jotka valvovat yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia. Vantaalla on laadittu yksityisen varhaiskasvatuksen käsikirja, johon on koottu yksityisen palvelutuotannon ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan käytännöt. Varhaiskasvatuspalvelut on myös laatinut menettelytapaohjeeksi tarkoitetun palvelusetelisääntökirjan. Sääntökirjassa on määritelty palveluntuottamisen lainsäädäntöön, palveluseteliasiakkuuteen, palvelusetelin arvoon, palveluntuottajan ja kunnan velvoitteisiin, sääntökirjan noudattamisen valvontaan sekä palvelun sisältöön ja laadun hallintaan liittyviä asioita.

Palvelusetelipäiväkotien toiminnasta vastaavat ovat yhteydessä kaupunkiin ennen päiväkotien rakentamista. Tällöin katsotaan esimerkiksi väestöennusteiden pohjalta mille alueelle päiväkotia tarvitaan, jolloin nämä päiväkodit saadaan alueille, joissa tarve on suurin. Koska palvelusetelipäivähoito on kustannusvertailuissa osoittautunut kunnallista päivähoitoa edullisemmaksi, on varhaiskasvatus myös vertaillut oman ja palvelusetelipäiväkotien investointikustannuksia ja toimintaa. Vertailussa pyritään löytämään tekijöitä, joilla mahdollisesti voitaisiin tehostaa omaa toimintaa ja päiväkotirakentamista.

Toiminta, volyymeja ja toiminnan osa-alueita

Ohessa on tunnuslukuja varhaiskasvatuksen tilinpäätöksestä 2015.

Tarveindikaattorit

	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015
Vantaalaiset päivähoitoikäiset (10 kk–6 v) 31.12.	16 499	16 426	16 565

Toiminnan volyymeja

Lasten määrä eri hoitomuodoissa keskimäärin kuukaudessa 2013–2015

	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015
Kunnallinen päiväkoti+esiopetus	9 747	9 667	9 780
Kunnallinen perhepäivähoito+ryhmäperhepäivähoito	567	521	482
Ostettu päivähoito	243	247	263
Yksityisen hoidon tuki	690	634	616
Palveluseteli (käytössä 1.1.2014 alkaen)	-	178	404
Kerhotoiminta	593	665	758
Yksityisessä päivähoidossa olevien osuus päivähoidossa olevista lapsista	6,1 %	7,0 %	11,1 %

Tuottavuus ja tehokkuus

	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015
Käyttömenot euroa/palveluja käyttävä lapsi	9 166	8 955	9 068
päiväkotien täyttöaste	90,4 %	89,9 %	89,0 %

Tilastointia on muutettu 2014 alusta niin, että kerholapset on laskettu mukaan.

Kustannusvertailua kuusikkokunnat

Ohessa on kuuden suurimman kaupungin kunnallisen päiväkotihoidon vuosikustannukset euroina laskennallista lasta kohden (kahden vuoden keskiarvo) vuonna 2014.[25]

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko yhteensä
Kustannukset yhteensä/laskennallinan lapsi	10 103	10 506	9 342	10 413	9 119	9 535	9 889

Yhteistyö muiden tulosalueiden ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa

Yhteistyö perusopetuksen kanssa

Kaikissa vantaalaisissa esiopetusta tarjoavissa päiväkodeissa ja peruskouluissa on käytössä EsKo – tiedonsiirtomalli. Esiopetusvuoden aikana esiopettajat havainnoivat kaikkia lapsia yhtenäisen havainnointimenetelmän avulla. Havainnoinnilla saadaan tietoa lapsen oppimisvalmiuksista ja mahdollisesta tuen tarpeesta. Havainnoinnilla saatua tietoa käytetään hyväksi esiopetusta suunniteltaessa ja tietoa välitetään perusopetukselle, jotta kouluun siirtyminen olisi mahdollisimman sujuvaa.

Taikava-hanke

Varhaiskasvatuspalveluilla on menossa vuonna 2014 alkanut 2-vuotinen Taikava-hanke yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitseville lapsille on palkattu kymmeneen päiväkotiin avustajien sijasta taidepedagogi. Taidepedagogeilla on sekä kasvatusalan osaamista että jonkin taiteenalan tutkinto. Taidepedagogit työskentelevät yhteistyössä huoltajien sekä hoito- ja kasvatushenkilökunnan kanssa ja näin yhdistetään lasten iän ja kehityksen mukainen varhaiskasvatus, taidekasvatus ja hoito. Lisäksi taidepedagogit osallistuvat myös tukea tarvitsevien lasten toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen yhteistyössä muun henkilöstön kanssa. Näin haetaan ja kokeillaan uudenlaisia keinoja lasten tukemiseen. Helsingin yliopisto osallistuu hankkeen seurantaan ja arviointiin. Vantaan varhaiskasvatuksen ja kulttuuripalvelujen yhteishankkeesta on saatu hyviä kokemuksia. Hanke on ainutlaatuinen koko Suomessa ja se on valittu lastenkulttuuripoliittisen ohjelman valtakunnalliseksi pilottihankkeeksi. Varhaiskasvatuksen taidepedagogitoiminta päätettiin vakinaistaa vuonna 2016. Vantaan varhaiskasvatuksessa työskentelee 15 taidepedagogia.

Pääkaupunkiseudun yhteistyö

Pääkaupunkiseudulla varhaiskasvatuksen kehittämisyhteistyötä tehdään pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen kehittämisyksikössä VKK-Metrossa. VKK-Metro on Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan yhteinen verkostomainen varhaiskasvatuksen koulutus- ja kehittämisyhteistyörakenne, joka on toiminut vuodesta 2007.

[25] Julkaisu: Kuuden suurimman kaupungin lasten päivähoidon palvelut ja kustannukset 2014, Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2015.

Uusi varhaiskasvatuslaki

Ensimmäinen vaihe

Varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä uudistettiin vaiheittain vuonna 2015. Ensimmäisessä vaiheessa annettu uusi varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.8.2015. Selkeä muutos aiempaan oli, että uuden lain ensimmäisessä pykälässä säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Kyse on siis lapsen, ei niinkään perheen, oikeudesta. Uudessa laissa varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lain toinen pykälä (§ 2a) sisältää varhaiskasvatuksen kymmenen tavoitetta, jotka nyt ohjaavat Vantaan varhaiskasvatuksen tulosalueen toimintaa. Velvoittavia normeja tuli lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja lasten sekä vanhempien osallistumisesta lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Toinen vaihe

Lakimuutoksen toisessa vaiheessa joulukuussa 2015 tehtiin uusia muutoksia varhaiskasvatuslakiin ja nämä muutokset tulevat voimaan 1.8.2016. Muutokset antavat kunnille mahdollisuuden kasvattaa yli 3-vuotiaiden lasten ryhmäkokoja ja rajoittaa subjektiivista päivähoito-oikeutta. Vantaan kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 16.11.2015, että yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja ei jatkossa Vantaalla kasvateta ja näin myös päiväkotien henkilöstömitoitus pysyy ennallaan. Sen sijaan subjektiivista päivähoitoa rajataan Vantaalla 1.8.2016 alkaen enintään 20 tuntiin, koskien perheitä joissa toinen tai molemmat vanhemmista ovat kotona työttömyyden tai perhevapaiden takia. Varhaiskasvatuksen tulosalue tulee tekemään hyvissä ajoin yhteistyötä niiden perheiden kanssa, joita subjektiivisen päivähoidon rajaukset koskevat. Näin pyritään yhteistyössä löytämään perheitä ja lapsia parhaiten palveleva tapa järjestää päivähoito 20 viikkotunnin laajuisena.

Sinirikon päiväkoti, toiminta ja investoinnit

Sinirikon päiväkoti.

Investointihanke, taustaa, hankesuunnitelma/tarpellisuus

Hankkeen tarveselvitystä/hankesuunnitelmaa oli esitetty hyväksyttäväksi jo vuonna 2002. Hanketta siirrettiin vuosilla eteenpäin ja tarveselvitys/hankesuunnitelma hyväksyttiin 21.10.2008 opetuslautakunnassa. Tarveselvityksessä todettiin, että ympärivuorokautista päivähoitoa järjestettiin tuolloin Tikkurilassa Yrttitien päiväkodissa. Tämä päiväkoti tarjosi ympärivuorokautista hoitoa Tikkurilan, Hakunilan sekä osittain Keski-Vantaan (Aviapolis) perheiden lapsille. Mainittujen alueiden 0–6 vuotiaiden lasten yhteismäärän todettiin väestöennusteen mukaan kasvavan jatkossa selvästi. Lisäksi Yrttitien päiväkotia ei ollut suunniteltu ympärivuorokautisen hoidon toimintaan ja tarpeisiin. Uudella päiväkodilla sekä vastattiin kasvavaan palvelutarpeeseen että saatiin ympärivuorokautiselle päivähoidolle paremmin kyseisen toiminnan tarpeisiin vastaavat tilat.

Tavoitehinta

Hankkeen tavoitehinnaksi oli vuonna 2008 laskettu noin 3,1 miljoonaa euroa (alv 0 %). Tavoitehintaa tarkistettiin keväällä 2011, muun muassa erilaisista tontin perustuksiin liittyvistä suunnittelu- ja lisätöistä johtuen. Lisätöistä sekä indeksin noususta kustannusarvion ja rakentamisen aloittamisen välisenä aikana johtuen kustannusarvio nousi rakentamisen aloittamishetkellä noin 3,5 miljoonaan euroon.

Hankkeen aloitus

Hanke oli tarkoitus toteuttaa vuosina 2010–2011 (taloussuunnitelmassa 2008–2010). Opetuslautakunnan hyväksyttyä 21.10.2008 hankesuunnitelman tilakeskuksen lautakunta käsitteli 11.11.2008 asiaa ja totesi, että hankkeen toteuttamiseen ei oltu varauduttu budjettirahoituksella ja päätti toteuttaa hankkeen vuokrahankkeena. Tarkoitus oli, että valittava rahoittaja solmisi nimiinsä urakkasopimukset ja myös suunnittelusopimukset siirrettäisiin rahoittajalle. Rahoittaja olisi myös ostanut kaupungilta tontin ja kaupunki olisi tehnyt tiloista pitkäaikaisen vuokrasopimuksen. Vuokrahankemalli ei kuitenkaan toteutunut ja hanketta siirrettiin säästösyistä aina vuoden 2012 loppuun.

Rakennus/pääurakoitsijan valinnat

Päiväkotihankkeelle oli jo vuoden 2011 syyskuussa kilpailutettu rakennus-/pääurakoitsija, mutta sopimusta kaupungin ja urakoitsijan välille ei syntynyt. Kun hanketta siirrettiin myöhäisempään ajankohtaan, keskeytettiin hankintamenettely ja hankkeen rakennus-/pääurakoitsija kilpailutettiin uudestaan loppuvuodesta 2012 ja 22.1.2013 hankkeelle valittiin rakennus-/pääurakoitsija. Valittu pääurakoitsija ilmoitti 4.2.2014 päivätyllä kirjeellä, että se ei pysty suorittamaan urakkasuoritusta loppuun. Työmaan valmistumisella oli kiire, koska rakennuksessa tehtiin jo sisätöitä ja muutto- ja käyttöajat oli jo sovittu. Uudeksi rakennus-/pääurakoitsijaksi valittiin hankkeessa aliurakoitsijana toiminut yritys, koska tämän yrityksen tuntemuksen työmaan tilanteesta katsottiin edesauttavan töiden loppuunsaattamista ja vähentävän aikatauluhäiriöitä.

Loppukustannukset ja tilakeskuksen selvitys

Hankkeen loppukustannukset olivat noin 4,2 miljoonaa euroa kun hinta-arvio ottaen huomioon indeksin nousun kustannusarvion ja rakentamisen aloittamisen jälkeisenä aikana (130 000 euroa) oli noin 3,5 miljoonaa euroa. Tilakeskus antaa vuosittain merkittäviä rakennushankkeita koskevan raportin kaupunginhallitukselle. Sinirikon päiväkodin osalta tilakeskus totesi vuoden 2015 raportissa, että kustannusylitys johtui tavoitelaskelmaa kalliimmasta suunnitelmaratkaisusta, huonoista perustusolosuhteista sekä urakkatarjousten hintatasosta huolimatta siitä, että suunnitelmia tarkistettiin ensimmäisen tarjouskierroksen jälkeen ja pyydettiin uudet tarjoukset. Raportissa todettiin myös, että markkinatilanne ei ollut tarjoushetkellä tilaajalle suotuisa.

Tilat

Päiväkoti on suunniteltu uuden tilaohjelman mukaisesti. Päiväkotitoiminta on muuttunut pienryhmäpainotteiseksi ja tilat mahdollistavat pienryhmätoiminnan, mutta ne on mahdollista muuntaa niin, että useampi pienryhmä voi toimia yhtä aikaa samassa tilassa. Tiloissa on huomioitu ympärivuorokautisen hoidon vaatimukset. Erityisesti äänieristykseen on kiinnitetty huomiota, jotta lasten unensaanti ja lepomahdollisuudet turvataan. Lisäksi ryhmätiloissa sijaitsevilla ”kylpyhuoneilla” on haettu tiloihin kodinomaisuutta ja lepohuoneissa on enemmän tilaa vuodevaatteille. Päiväkodin johtaja oli koko ajan mukana hankkeen suunnitteluprosessissa ja hänen kauttaan myös henkilökunnan ehdotuksia otettiin huomioon suunnittelussa. Henkilökunnan ehdotukset koskivat erilaisia ympärivuorokautisen hoidon vaatimukset huomioonottavia tilaratkaisuja. Kaikki merkittävimmät toiveet huomioitiin suunnittelussa. Tilat on käytössä todettu hyvin toimiviksi ja mahdollistavat toiminnan uudistamista.

Päiväkodin toiminta

Sinirikon päiväkodin toiminta käynnistyi maaliskuussa 2014. Toiminta käynnistyi hyvin, koska sekä henkilökunta että lapset olivat toimineet yhdessä jo Yrttitien päiväkodissa. Päiväkodissa on viisi ryhmää ja lapsia yhteensä noin 100. Koska kyseessä on vuorohoitoa tarjoava päiväkoti, niin kaikki lapset eivät ole yhtä aikaa paikalla. Vuorohoitoon oikeutettuja ovat lapset, joilla on hoidon tarvetta vanhempien työn tai opiskelun takia iltaisin, öisin ja/tai viikonloppuisin.

Varhaiskasvatuksen tulosalueella on tehty paljon palvelumuotoilua, jossa palveluja kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa. Vuonna 2015 varhaiskasvatuksen tulosalue on asettanut tavoitteeksi vakiinnuttaa palvelujen yhteissuunnittelu palvelujen käyttäjien kanssa toimintatapana. Sinirikon päiväkoti pyrkii toteuttamaan tätä tavoitetta monella eri tavalla. Päiväkodissa järjestetään perheiden kanssa yhteistilaisuuksia, joissa käydään läpi mitä perheet odottavat varhaiskasvatukselta ja pyritään ottamaan perheiden toiveita huomioon. Esiopetuksessa on suunniteltu perheiden kanssa yhdessä opetusaikoja ja porrastettu opetusryhmiä niin, että vanhempien aikatauluja on otettu huomioon. Yhteistoimintamuotoina ovat myös erilaiset toiminnalliset perheillat sekä erilaiset tapahtumat, joihin valmistellaan ohjelmaa yhdessä lasten kanssa. Lisäksi vanhemmat osallistuvat varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen. Viestintää on lisätty ja päiväkodissa julkaistaan sähköinen (saa myös paperisena tarvittaessa) kuukausitiedote, johon jokainen ryhmä kirjoittaa kuvausta toiminnastaan.

Johtopäätökset:

Varhaiskasvatuksen tulosalue pystyi vuoden 2015 aikana toteuttamaan kaupunkistrategiassa asetetun tavoitteen päivähoitopaikan järjestämisestä työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa. Tulosalueen muita keskeisiä strategisia tavoitteita ovat yksityisen päivähoidon osuuden lisääminen ja yhdessä asiakkaiden kanssa tehtävän palvelumuotoilun jatkaminen ja vakiinnuttaminen toimintatapana. Palvelumuotoilu käynnistettiin jo vuonna 2014, erityisesti kerhotoiminnan palvelujen muotoiluilla. Vuonna 2015 palvelumuotoilua jatkettiin ja jo luotujen palveluprototyyppien sisältöjä kehitettiin edelleen tarpeita vastaaviksi.

Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden osalta kasvatettiin ja kasvatetaan jatkossa erityisesti vuonna 2014 aloitettua palvelusetelillä järjestettävän päivähoidon osuutta. Osuutta on tarkoitus nostaa nykyisestä 11 prosentista 15 prosenttiin vuoteen 2018 mennessä. Palvelusetelipäivähoidon tuottajien kanssa tehdään yhteistyötä, jotta saadaan näitä päiväkoteja niille alueille, joissa tarpeen tiedetään olevan suurin. Varhaiskasvatuksen tulosalue on vertaillut palvelusetelipäiväkotien rakentamiseen ja toimintaan liittyviä suunnitelmia ja toiminnan käytäntöjä pyrkien löytämään tekijöitä, joilla omaa toimintaa voitaisiin entisestään tehostaa.

Varhaiskasvatuksen yhteistyöprojektista kulttuuripalvelujen kanssa, jossa erityistä tukea tarvitsevien lasten tueksi joihinkin päiväkoteihin palkattiin taidepedagogeja, on saatu hyviä kokemuksia. Vantaan varhaiskasvatuksen taidepedagogitoiminta päätettiin vuonna 2016 vakinaistaa.

Sinirikon päiväkodin investointihankkeen taustalla oli vastaaminen ympärivuorokautisen hoidon kasvavaan palvelutarpeeseen. Sinirikon päiväkodin toiminta käynnistyi keväällä 2014. Uudet tilat ovat osoittautuneet toimiviksi ja palvelevat hyvin ympärivuorokautista toimintaa.

Suositukset:

Varhaiskasvatuksen tulosalue on yhdessä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyllä palvelumuotoilulla kehittänyt palveluitaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeeseen vastaaviksi. Etenkin kerhotoimintaan on palvelumuotoilulla luotu uusia palvelutyyppejä. Tämän yhteistyön vakiinnuttaminen ja edelleen uusien palvelumuotoilujen kehittäminen on hyvin kannatettavaa.

Varhaiskasvatuksen strateginen tavoite on lisätä yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten osuutta ja erityisesti palvelusetelipäivähoidon osuutta kasvatetaan. Ostopalvelupäivähoito lakkautetaan vuonna 2016. Palvelusetelijärjestelmä osoittautui vertailulaskelmissa vuonna 2014 kunnallista päivähoitoa edullisemmaksi. Onkin suositeltavaa, että kun tämän päivähoitomuodon osuutta jatkossa lisätään, niin jatketaan ja syvennetään jo tehtävää yhteistyötä kyseisen palvelun tuottajien kanssa ja haetaan mahdollisuuksia tuoda tämän toiminnan hyviä käytäntöjä ja kustannustehokkuuselementtejä omaan toimintaan. Samoin on suositeltavaa jatkaa myös kunnallisen ja palvelusetelipäivähoidon kustannusvertailua, jotta saadaan vertailujen pohjaksi laajempaa tietoaineistoa sekä myös tietoa näiden päivähoitomuotojen kustannuskehityksestä.

8 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

8.1 Toimialan tavoitteet ja toiminta

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot jäivät 1,5 miljoonaa euroa alle korotetun talousarvion. Erikoissairaanhoidon osalta talousarvioon haettu 13 miljoonan euron korotus ei riittänyt, vaan se ylittyi 6 miljoonaa euroa. Toimeentulotukimenot jäivät kuitenkin ennakoitua pienemmiksi samoin kuin sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan menot. Toimialan käyttötalouden toimintakate heikkeni 3,4 prosenttia vuodesta 2014.

Tuottavuus

Toimialan tuottavuusmittarit on hyväksytty sosiaali- ja terveyslautakunnassa toukokuussa 2015. Tuottavuussuunnitelma on rakennettu sille ajatukselle, että toimialan menojen vuosittainen kasvu on kustannustason nousun, Vantaan kaupungin väestöennusteiden ja nykyisen palvelutason perusteella arvioitu olevan noin 4,5 prosenttia. Talousarvion mukainen kasvu oli 1,5 prosenttia, joten tavoitellaan 3 prosentin tuottavuuden nousua. Tulosaluekohtaisesti oli määritelty toimenpiteitä, joilla tavoitellaan välittömän asiakastyön lisäämistä ja asiakastyön ajankäytön tehostamista prosesseja kehittämällä, sähköisen asioinnin lisäämistä ja asiakaskohtaisten kustannusten pienenemistä. Tuottavuutta ja tehokkuutta mitattiin valituilla, pääosin työn tuottavuutta mittaavilla mittareilla. Toimialan mukaan kyseisten mittareiden perusteella saavutettiin noin 2,3 prosentin tuottavuuden kasvu mitatuissa palvelukokonaisuuksissa. Tarkastuslautakunta ei ole tarkastellut yksittäisten mittareiden toteutumista tarkemmin. Mitatun kasvun ja sen perusteella, että toimialan omassa toiminnassa talousarvio alittui, tuottavuuden voidaan katsoa parantuneen.

Soteratkaisu

Valtakunnallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistuksessa on kyseessä suurin ja merkittävin muutos vuosikymmeniin. Uudenmaan osalta saatetaan päätyä muusta maasta poikkeavaan ratkaisuun. Valtioneuvosto antoi pääkaupunkiseudun kaupungeille mahdollisuuden tehdä yhteinen ehdotus pääkaupunkiseudun erityispiirteiden huomioimiseksi. Yhteistä ehdotusta ollaan laatimassa. HUS:n on kaavailtu pysyvän ennallaan. Voidaan ennakoida, että henkilöstön kannalta muutos ei vielä ensimmäisinä vuosina aiheuttaisi suuria muutoksia, mutta jossain vaiheessa todennäköisesti alkaa palveluverkon yhtenäistäminen. Palkkojen harmonisointi todennäköisesti lisää kustannuksia.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä (Apotti)

Vantaa, Helsinki, Kirkkonummi, Kauniainen, HUS ja KL-kuntahankinnat ovat hankkimassa yhteistä asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelua uudeksi sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnanohjausjärjestelmäksi. Apotti-hankkeesta markkinaoikeuteen tehty valitus viivästytti valmistelua. Asian ratkaisua odottaessa voitiin tehdä vain lain mahdollistamia valmistelutoimia. Markkinaoikeus hylkäsi valituksen kaikilta osin 21.3.2016. Näin ollen Apotti pääsee jatkumaan seuraavaan vaiheeseen. Alustavan aikataulun mukaan vuoden 2018 lopulla järjestelmä otetaan ensimmäiseksi käyttöön Vantaan perusterveydenhuollossa ja osassa sosiaalihuollosta sekä Peijaksen sairaalassa. Hankinnasta tehtyjen valitusten takia projekti on viivästynyt niin, että sen valmistuminen ja käyttöönotto saattaa ajoittua varsin lähelle suunniteltua sotealueiden toiminnan alkua.

Perheiden varhainen tuki ja lastensuojelu

Tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa oli yhtenä aiheena lastensuojelu. Varhaisen tuen vahvistaminen ja alan koulutusmääriin vaikuttamaan pyrkiminen katsottiin tärkeiksi. Vuoden lopulla julkiseen keskusteluun nousi huoli lastensuojelun tilasta ja henkilöstön riittävyydestä. Maaliskuussa 2015 kaupunginhallitukselle annettiin selvitys tilanteesta ja esitettiin samalla toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi. Vuoden aikana selvityksen perusteella tehtiin toimenpiteitä, kuten virka-aikaisen lastensuojelupäivystyksen keskittäminen sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteyteen, mikä mahdollistaa suunnitelmalliseen lastensuojelutyöhön keskittymisen. Myös henkilöstön saatavuuteen, pätevyyteen ja pysyvyyteen on pyritty vaikuttamaan monin keinoin.

Perhepalveluiden organisaatiota on sosiaalilain tultua voimaan lähdetty muuttamaan ja aloitettu erilaisia pilottijaksoja (pilotti: kokeilu, edelläkävijätoteutus) vuoden 2016 alussa. Perheiden ja aikuisten sosiaalineuvonta alkoi tammikuussa tehdä kaikille uusille asiakkaille sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit. Toisessa pilotissa kokeillaan perhetyön keskitettyä asiakasohjausta, tarkoituksena laaja-alaisemmin yhteen sovittaa nykyiset palvelut niin, että ne kohdentuvat palvelutarpeeseen nähden oikein ja riittävän aikaisin. Lisäksi alkamassa oli jo edellä mainittu sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydessä toimiva lastensuojelun virka-aikainen päivystys.

Vuoden 2015 alusta kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin on kuulunut lapsiperheen oikeus kotipalveluun. Vantaalla kysyntä on kasvanut merkittävästi ja siihen on vastattu lisäämällä resurssia omaan toimintaan, käyttämällä Seuren sijaisia ja lisäämällä ostopalvelua. Asiakaskäyntien ja asiakastyön tuntien määrät ovat kasvaneet huomattavasti. Vuonna 2015 tehtiin 4 577 asiakaskäyntiä (2 577 vuonna 2014) ja 13 000 asiakastyön tuntia (7 700 vuonna 2014). Työtä on myös tehostettu siten, että päivittäinen asiakastyöhön käytetty aika työntekijää kohti on kasvanut. Lapsiperheiden tarpeet ovat muuttuneet, joten koko lapsiperheiden palvelujen kokonaisuutta on uudistettu. Uusina varhaisen tuen toimintoina ovat esimerkiksi Perhekoutsit.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia teki helmikuussa 2016 tarkastuksen Vantaan lastensuojeluun. Kanslia pyysi selvitystä siitä miten Vantaa aikoo varmistaa sen, että lakisääteiset tehtävät voidaan tehdä lapsen edun huomioivalla tavalla. Tarkastuksen perusteella suurin ongelma on se, että sosiaalityöntekijöitä on liian vähän. Avoimia virkoja on ollut vaikea saada täytetyksi. Selvitystä halutaan myös siitä, miten kaupunki on järjestänyt sosiaalipäivystyksen takapäivystyksen (varsinaisen päivystyksen varallaolon), kiireellisen päätöksenteon ja turvapaikanhakijoiden tulkkipalvelut turvakodeissa.

Eräät Tikkurilan lastensuojelun avopalvelujen sosiaalityöntekijät tekivät maaliskuun 2016 puolivälissä Vantaan kaupungin lastensuojelusta kantelun aluehallintoviranomaiselle resurssien vajauksesta, jonka he katsovat kuormittavan työntekijöitä ja vaarantavan lastensuojelun velvoitteiden toteutumisen.

Johtopäätökset:

Toimialan oman toiminnan kustannuskehitys on ollut hyvin maltillista ja tuottavuutta on edelleen pystytty parantamaan. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton valmistelu ja varautuminen sote-ratkaisuun ovat pitkäaikaistyöttömyyden kasvun, turvapaikanhakijoiden määrän kasvun ja sosiaalihuoltolain muutoksen lisäksi suuria toimintaan vaikuttavia asioita. Perheiden varhaiseen tukeen on panostettu vuoden aikana ja esimerkiksi lapsiperheiden kotipalveluiden käyttö lisääntyi huomattavasti. Varhainen tuki ei poista suunnitelmallisen lastensuojelutyön tarvetta, mikä näkyy kuormituksena työntekijäkohtaisissa asiakasmäärissä. Noin vuosi sitten tehdyn lastensuojelun selvityksen jälkeen on tehty toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.

Suositukset:

Sosiaali- ja terveydenhuollossa tulee kiinnittää erityistä huomiota palvelujen laadun ja resurssien turvaamiseen kaikilla toimintasektoreilla. Pätevien työntekijöiden saamiseksi on tehtävä edelleen uusia avauksia. Johtaminen, työolosuhteet ja niiden joustot ja palkkaus ovat avainasemassa, jotta työntekijöiden vaihtuvuus saadaan hallintaan.

8.2 Erikoissairaanhoito

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

HUS kuntayhtymän tehtävänä on tuottaa jäsenkunnille erikoissairaanhoidon ja kehitysvammahuollon palvelut. Vantaa kuuluu HYKS-sairaanhoitoalueeseen, jonka muita jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi. HYKS-sairaanhoitoalue vastaa myös hoidon tuottamisesta harvinaisia sairauksia ja muuten vaativaa hoitoa tarvitseville potilaille omaa sairaanhoitopiiriä laajemman erityisvastuualeen (Erva) väestölle ja joissakin sairauksissa koko maan väestölle.

HUS:n palvelut hinnoitellaan omakustannusperiaatteella sairaanhoitoalue- tai sairaalakohtaisesti. Kuntalaskutus perustuu NordDRG-hoitopäivä- ja avohoitokäyntituotteisiin sekä yhteispäivystyksessä terveyskeskuspäivystystuotteisiin luukuun ottamatta myrkytystietokeskuksen, lääkärihelikopterin ja ensihoidon kustannuksia, jotka laskutetaan asukaslukujen suhteessa. Erityisen kalliin hoidon kustannuksia tasataan varainhoitovuoden aikana.

Vuoden 2015 aikana hoidettujen potilaiden määrä oli 509 650 (495 309 vuonna 2014). Palvelutuotanto kasvoi 3,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja 6,3 prosenttia talousarvioon verrattuna. Lähetteiden määrä kasvoi 2,7 prosenttia. Tilikaudesta muodostui 53,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

HUS:n toimintakulut yhteensä kasvoivat edellisestä vuodesta 4,4 prosenttia, mikä sisältää myös eräiden kunnilta HUS:lle siirtyneiden uusien toimintojen kulut. Toimintatuotot kasvoivat yhteensä 6,9 prosenttia. Jäsenkuntien HUS:lle erikoissairaanhoidon palveluista maksamien tulojen kasvu oli 6,4 prosenttia ja kaikkien muiden tulojen kasvu yhteensä 8,6 prosenttia. Kesäkuussa jäsenkunnille palautettiin 25 miljoonaa euroa siihen asti kertynyttä ylijäämää. Tarkoitus oli edellisvuoden tapaan palauttaa ylijäämä jäsenkunnille tammikuussa 2016. HUS:n hallitus teki valtuustolle tällaisen esityksen, mutta valtuusto päätti äänestyksellä, että ylijäämän käytöstä päätetään vasta tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä eli kesäkuussa 2016. Mikäli ylijäämä olisi palautettu tammikuussa 2016, olisivat kunnat saaneet sisällyttää sen osaksi vuoden 2015 tilinpäätöstä. Tällöin jäsenkuntien maksuosuuden kasvu edellisestä vuodesta olisi ollut 2,7 prosenttia ja deflatoitu kasvu asukasta kohti vain 1,3 prosenttia.

HUS:n jäsenkuntien erikoissairaanhoidon asukaskohtaiset kustannukset olivat vuonna 2015 keskimäärin 971 euroa. Tämä on 5,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014 (deflatoitu julkisten menojen hintaindeksillä, kerroin 1,003). Jos ylijäämän laskennallinen palautus otetaan huomioon, olisivat asukaskohtaiset kustannukset olleet keskimäärin 938 euroa, mikä on 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014.

Investointeihin käytettiin vuonna 2015 yhteensä 148 miljoonaa euroa, josta noin 2/3 rakennuksiin ja 1/3 laitteisiin ja IC-teknologiaan.

Henkilöstömäärä 31.12.2015 oli 22 425 henkilöä. Vuoteen 2014 verrattuna henkilöstömäärä nousi 61 henkilöllä.

Eräs merkittävä toimintaa kehittävä hanke HUS:ssa vuonna 2015 on ollut Lean-toimintamallin juurruttaminen. Sillä tarkoitetaan systemaattista työtä hoitoprosessien sujuvoittamiseksi niin sanottua hukkaa, eli turhaa työtä tai muuta turhaa resurssien käyttöä, karsimalla. Merkittävä tapahtuma oli myös Meilahden tornisairaalan käyttöönotto kahdessa vaiheessa vuoden 2015 aikana. Porvoossa yhteispäivystystoiminta käynnistettiin tammikuussa ja Lohjalla syyskuussa sekä tehtiin päätös yhteispäivystystoiminnan käynnistämisestä Peijaksessa vuoden 2016 alusta. Lisäksi Jorvin päivystystoimintaa uudistettiin vuoden 2015 aikana.

Arviointikäynnin ajankohtana syksyllä 2015 todettiin tuottavuudesta, että tuotettujen palvelujen määrä on lisääntynyt viidellä prosentilla. Prosenttiluku on painotettu summaus kaikkien tuotettujen palvelujen määrästä, eli toiminta on sinänsä lisääntynyt viidellä prosentilla. Tämä näkyy taloudessa hyvällä tavalla, koska tulovirta on lisääntynyt. Vantaalle tuotettujen palvelujen määrä on kasvanut voimakkaasti. Toiminnan suuntaa ja taloutta tarkastellaan kuntien kesken HUSTRA:n kokouksissa kerran kuukaudessa. Kun volyymi kasvaa, laskutus kasvaa samoin.

Henkilökunnan määrä ei ole kasvanut samoin, joten tästä seuraa tuottavuuden kasvua. Henkilötuottavuus (drg-pisteet/henkilötyövuosi) on kasvanut vuodesta 2010 vuoteen 2015 seuraavasti:
2010/2011 +2,7 %,
2011/2012 -0,4 %,
2012/2013 +1,1 %,
2013/2014 +2,1%
2014/2015 +2,1%

Yksikkökustannukset (drg-pisteet deflatoitu kustannus), jolloin alenema osoittaa tuottavuuden kasvua.
2010/2011 -1,7%,
2011/2012 -0,9%,
2012/2013 -0,9%,
2013/2014 +0,1%
2014/2015 -1,7%, mikä ylitti tuottavuuden kasvun, tavoitteena oli 1,5 %:n alenema.

Vuonna 2015 nämä molemmat mittarit kehittyivät siis positiivisesti.

Laadullinen parantuminen ei näy edellä mainituissa luvuissa. Yllä mainittuja lukuja häiritsee esimerkiksi ylimääräisen tiimin ylläpito, joka on päivystyskorvauksissa mukana. Tiimin ylläpito ei näy volyymeissä, mutta kylläkin palkkakustannuksissa.

HUS:ssa on ajatuksena, että erikoissairaanhoidon vuotuinen lisäbudjetointi johtuu siitä, että kunnat eivät yleensä ole varautuneet menojen kasvuun. Suoritteita tuotetaan enemmän kuin edellisenä vuonna ja tuottavuuden lisäämisessä on onnistuttukin, koska tuotettujen suoritteiden volyymi on suurempi kuin henkilöstömenojen kasvu.

Todellinen kustannuksia pienentävä tekijä olisi kysynnän kasvun hillitseminen. Tähän vaikuttaisi kansantautien vähentäminen. Myöskään kysyntä eri kunnissa ei ole samanlaista. Siihen vaikuttaa väestön terveys, vauraus, sairaalan sijainti omalla paikkakunnalla, koska helppo saatavuus lisää kysyntää. Lisäksi lääketieteen kehitys on paljolti tarjontavetoista. Kysyntään vaikuttaa myös ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Myös perusterveydenhuollosta lähetetään enenevästi potilaita erikoissairaanhoitoon.

Vantaan vierailukäynnillä käydyssä keskustelussa nousi esiin, että parannus olisi, jos terveysasemat ottaisivat käyttöön iltavastaanotot. Tällöin eivät kaikki potilaat hakeutuisi yhteispäivystykseen. Yhteispäivystyksen myötä tulee käyttöön hoitokriteeristö jossa potilaat jaetaan hätäpotilaisiin ja niihin, jotka voivat odottaa. Tästä tulisi järjestää kattava tiedottaminen.

HUS:lta tiedusteltiin myös reumasairaiden hoidosta, josta esitelmöijä totesi, että reuman hoito muuttui täysin. Reumaleikkauksien määrä pieneni. Tilalle ovat tulleet uudet biologiset lääkkeet. Kymmenessä vuodessa hoidon kustannukset ovat laskeneet 90 prosenttia. Hoito on avohoitoa.

HYKS-sairaaloiden organisaatiouudistus toteutui vuoden 2015 alussa. Sairaanhoitoalue muodostuu nyt 12 tulosyksiköstä. Uusi toimintamalli pudotti hoitoportaiden lukumäärää.

HUS aikoo toteuttaa mittavat investoinnit lähitulevaisuudessa. Rahoittajana toimii Euroopan investointipankki. Tarvetta investointeihin on, sillä esimerkiksi leikkaussaleja on poissa käytöstä ja tiloja joudutaan vuokraamaan.

HUS:ssa on myös tiedostettu tämän hetken kilpailutilanne, joka aiheutuu niin ulkomaisten kuin kotimaisten yrittäjien toimesta. Uusien toimijoiden on helppo tulla, sillä palveluista tarjotaan vain tietty osa, josta tehdään standardoitu prosessi. HUS aikoo kilpailla hyvällä laadulla.

Omistajaohjaus

HUS kuntayhtymä on 24 kunnan muodostama kuntayhtymä. Kuntayhtymän omistajaohjausta toteuttavia elimiä ovat kuntayhtymän valtuusto ja hallitus, joiden vantaalaisille edustajille Vantaan tarkastuslautakunta suoritti syksyllä 2015 kyselyn.

Molempien toimielinten jäsenet näkevät, että erikoissairaanhoidon lainsäädännön tavoitteet toteutuvat erittäin hyvin. Myös jononpurkutoimenpiteet ovat tehonneet. Ongelmana nähdään erikoissairaanhoidon ja terveyskeskusten välinen työnjako ja se, etteivät potilaat saa aina lähetettä tutkimuksiin tarpeestaan huolimatta. Arvioitavaa nähdään myös kuntien keskinäisessä vaikutusvallassa.

Hallintomallia pidetään yleisesti toimivana, joskin vaikutusmahdollisuuksia pidetään suurempina hallituksessa. Perussopimus asettaa rajat hallintomallin kehittämiselle. Kunnilla nähdään olevan omia intressejä tai kriittisyyttä kustannusten suhteen. Hoidon kysyntä ylittää kuitenkin ennakoidun tason, kuntalaskutus ylittyy. Tietoisesta alibudjetoinnista on päästy.

Jäsenkuntien yhteistoiminta ei ole kovin hyvin toteutunut. Hallituksen sisällä voidaan luoda yhteistoimintaa. Valtuusto pitää hallintomallia toimivana, mutta ottaa esille kuntien toiminnalliset erot yhteiseen päämäärään pääsemisen esteenä.

Tiedusteltaessa jäsenkunnan mahdollisuuksia vaikuttaa kuntayhtymän pitkän aikavälin tavoitteisiin, todettiin, että Vantaalla yleisjaosto käsittelee kaikki kuntayhtymän valtuuston asiat ja antaa menettelytapaohjeet edustajilleen. Investointeja on myös leikattu kuntatalouden puristuksessa. Investointeihin ja lainoihin vaikuttaminen on kuitenkin rajoitettua.

Keskipitkän ja lyhyen ajan tavoitteisiin on voitu vaikuttaa HUSTRA:n ja kuntaneuvottelujen kautta. Valtuusto käsittelee talouden suunnitelman myös useammaksi vuodeksi. Hallitus on käsitellyt maksupolitiikkaa koskevia asioita ja muutoksiakin on tehty. Päätökset tehdään enemmistöpäätöksin.

Vantaan tahto tuodaan HUS:n päätöksentekoon jo hallituksessa ja asioiden valmisteluvaiheessa. Valtuustossa puheenvuorojen ja vastaesitysten toimintamuodot ovat käytettävissä.

Miten Vantaa on hyötynyt seudullisen kuntayhtymän muodostamisesta? Tähän vastattiin, että vaativa erikoissairaanhoito järjestetään ja tuotetaan HUS:ssa, jolloin Vantaan ei tarvitse vastata niiden palveluiden tuottamisesta. Keskittäminen yhteen paikkaan katsotaan järkeväksi. Vantaan on vastaajien mukaan katsottu hyötyvän myös konsulttipalveluista ja yhteisestä päivystyksestä. Osaamisen kehittäminen on tuonut hyötyjä potilaille ja toiminnan kehittämiselle. Erikoissairaanhoidon toteuttaminen alueellisena katsotaan kannattavaksi.

Erikoissairaanhoito Vantaan kaupungin näkökulmasta

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset olivat noin 231,3 miljoonaa euroa (214,7 miljoonaa euroa vuonna 2014), mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut, kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen, laskutetut siirtoviivepäivät (0,3 miljoonaa euroa), E-arkisto ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri konsultaatioiden menot. Erikoissairaanhoidon ostot kasvoivat noin kahdeksan prosenttia eli noin 16,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat noin 221,2 miljoonaa euroa (209,7 miljoonaa euroa vuonna 2014). Kalliin hoidon tasaus oli 12,6 tuhatta euroa.

Erikoissairaanhoidon menot ylittivät käyttösuunnitelman alkuperäisen määrärahan 19,0 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto korotti 14.12.2015 erikoissairaanhoidon menomäärärahaa HUS-johdon vahvistaman toteutumisennusteen perusteella 13 miljoonalla eurolla. Tulomäärärahaa valtuusto korotti 0,9 miljoonalla eurolla, mikä perustui arvioituihin valtionkorvauksiin, joita saadaan kotouttamislain perusteella. Lopullinen sitova määräraha ylittyi menojen osalta 5,962 miljoonalla eurolla eli kolmella prosentilla ja tulojen osalta 0,3 miljoonalla eurolla. Kaupunki ei kuitenkaan ollut saanut tietoa ylitystarpeesta vielä marraskuussa 2015, kun talousarviomuutostarpeet käsiteltiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa.

HUS:n osastojonoissa oli Vantaan osalta kuusi kuukautta jonottaneita 35 potilasta 31.12.2015, joista 13 oli kirurgian erikoisalojen jonoissa. Siirtoviivepäiviä kertyi 473, joista aiheutui Vantaalle 0,3 miljoonan euron meno.

Vuonna 2015 kirjoitettiin HYKS-sairaanhoitoalueelle 55 901 elektiivistä lähetettä, joista 65,0 prosenttia laadittiin terveyskeskuksessa.

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyön parantamiseksi on laadittu puitesopimus HUS-kuntayhtymän ja Vantaan kaupungin välillä toteutettavasta avoterveydenhuollon palveluketjun tehostamisesta järjestämällä konsultaatiotoimintaa Vantaan terveyskeskukseen. Liitesopimuksia on tehty ainakin anestesiapalveluista ja ortopedin konsultaatioista. Lisäksi on laadittu yhteistyösopimus reumayksikkötoiminnasta. Palvelusopimuksessa vuodelle 2014 sovittiin, että erikoislääkäritoiminnan järjestämissuunnitelman puitteissa aloitetaan psykiatrian konsultaatiot.

Päivystysasetuksen toimeenpanosuunnitelmina nähdään Vantaan osalta seuraavia toimenpiteitä: 1.1.2016 alkaen yhteispäivystys olisi kaikissa HUSn sairaaloissa. Peijaksen yhteispäivystys siirtyi HUS:n järjestettäväksi 1.1.2016. Uudistuksen tarkoituksena on, että heti voitaisiin todeta mitä potilas tarvitsee eikä lähetteitä tarvitsisi jopa oman sairaalan sisällä.

Vantaan ja HUS:n psykiatrian osalta yhteistyö omien palvelujen kanssa on ollut poikkeuksellisen aktiivista. Yhteistyö keskeisten mielenterveystoimijoiden kanssa on hyvin tiivistä. Kuten muutkin erikoisalat, psykiatria on suunnitellut konkreettisen säästöohjelman, jolla se pysyy sairaanhoitoalueen sille antamissa raameissa. Psykiatrian kehitys menee hoitomuotojen osalta kohti entistäkin varhaisempia, matalakynnyksisiä ja kustannustehokkaampia hoitoja. Avohoidon toimintaa on tehostettu viimevuosina merkittävästi ja sitä tehostetaan ensi vuonna edelleen usean projektin kautta (muun muassa Lean, suoritepalkkaus, toimenpidekoodein kuvatut toiminnan sisällöt). Tavoitteena on 15 prosentin lisätuotto/avohoidon työntekijä.

HYKS psykiatria on rakentanut viime vuosina Vantaan omiin palveluihin poikkeuksellisen saumattomasti niveltyvän erikoissairaanhoidon ja sitä kautta vantaalaisten mielenterveyspalvelut ovat kohentuneet merkittävästi. Palveluiden saatavuus on erinomainen. Vantaalaisten psykiatrinen palveluvalikko on Suomen mittakaavassa omaa luokkaansa pitäen sisällään potilasryhmittäin erikoistuneet poliklinikat ja näiden lisäksi perustasolle viedään suuri määrä edullisesti rakennettuja palveluita.

Johtopäätökset:

Erikoissairaanhoidon toteuttaminen alueellisena ja keskittäminen yhteen paikkaan katsotaan järkeväksi. Hallintomallia pidetään yleisesti toimivana. Erikoissairaanhoidon lainsäädännön tavoitteet toteutuvat ja jononpurkutoimenpiteet ovat tehonneet.

Mikäli kysyntää ei saada hillityksi, Vantaan kaltaisen väestökasvukunnan menot tulevat jatkuvasti lisääntymään, kuten historia osoittaa. Asiaan ei ole voitu vaikuttaa, vaikka vuosittain allekirjoitetaan niin sanottu palvelusopimus, jossa sovitaan tuotettava palvelumäärä ja siitä maksettava korvaus sekä tuotannon muutokset.

Sosiaali- ja terveystoimen johto ja HUS:n johto käyvät neljä kertaa vuodessa niin sanotun kuntaneuvottelun, jossa käydään lävitse palvelujen ja talouden toteutuma ja sovitaan mahdollisesti tarvittavista toimenpiteistä. Samoin sosiaali- ja terveystoimessa käydään tulosaluetasolla palvelujen kehittämistä koskevia yhteistyöneuvotteluja.

Suositukset:

HUS:n vantaalaisten edustajien ja Vantaan virkamiesten yhteistoimintaa tulisi lisätä säännöllisillä tapaamisilla ja yhteisten kannanottojen aikaansaamiseksi. Kuntayhtymän tulisi vahvistaa ylimmän virkamiestason osallistumista suuriin toiminnallisiin muutoshankkeisiin ja erikoisesti myös rakennusinvestointeihin.

Vantaan konserniohjauksen eri toimijoiden on linjattava yhteinen näkemys erikoissairaanhoitoa koskevissa asioissa ja sosiaali- ja terveyslautakunnan asiantuntijaroolia erikoissairaanhoidon ohjauksessa on lisättävä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että ylijäämät tulee palauttaa kunnille. Erikoissairaanhoitoa sitova määrärahatavoite ylitettiin 5,962 miljoonalla eurolla. Sitova tavoite ei tältä osin toteutunut, mihin tulee pyrkiä.

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon väliset siirtymät tulee saada hallintaan. Perusterveydenhuollosta lähetetään lisääntyvästi erikoissairaanhoitoon potilaita. Terveysasemien iltavastaanottojen käynnistäminen olisi hyvä ratkaisu.

Erityisesti on pidettävä huolta, että erikoissairaanhoidon toteuttamiseen tarvittavat määrärahat HUS:n ja kaupungin talousarvioissa ja tulostavoitteissa vastaavat sisällöltään toisiaan. HUS esittää usein, että kuntien tulisi realistisesti esittää tarpeensa, siten ei jouduttaisi budjetoimaan vähemmän tai enemmän kuin edellisenä vuonna eikä tehdä lisäbudjetteja, jotka ovat useimmiten vuotuinen käytäntö. Vuodelle 2016 HUS:n talousarviossa Vantaan osuus on noin 6 miljoonaa euroa pienempi kuin Vantaan varaama määrä. Ainakaan tältä osin Vantaa ei ole alibudjetoinut tarvittavia määrärahoja.

8.3 Suun terveydenhuollon liikelaitos

Arvioinnin tavoitteena oli todeta onko toiminnassa ja taloudessa edetty tavoitteiden suuntaan, onko tuottavuus parantunut ja onko toiminta ollut tuloksellista. Arviointi suoritettiin taustamateriaalin, ennakkoon toimitettujen kysymysten ja työryhmän arviointikokouksessa saatujen vastausten ja keskustelun perusteella. Aineistona käytettiin muun muassa lainsäädäntöä, kaupunkistrategiaa, talousarviota ja taloussuunnitelmaa, liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirjoja, liikelaitoksen talousarviota ja -suunnitelmaa sekä palvelusopimusta.

Vantaan suun terveydenhuolto on järjestetty liikelaitosmuotoisena 1.6.2010 lähtien ja se on yksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalue. Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan ja Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen välisen palvelusopimuksen kohteena ovat kansanterveyslaissa (66/1972) säädetyt perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon palvelut. Palvelutarvetta tarkastellaan lakisääteisten palvelujen toteutumisena. Palvelun tavoitteena on terveyden tuottaminen ja sen edistäminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Sitova taloudellinen tavoite

Kaupunginvaltuuston päättämä liikelaitoksen määrärahojen sitovuustaso on korvaus peruspääomasta, lainan korko, liikeylijäämä ja investoinnit. Talousarviossa vuodelle 2015 liikeylijäämä on 254 000 euroa, kaupungille maksetut korkokulut 159 000 euroa (korko 7 prosenttia) ja korvaus peruspääomasta 68 000 euroa. Investointeihin oli varattu 75 000 euroa. Sitovat erät toteutuivat suunnitellusti.

Liikelaitoksen taloudelliset tavoitteet ja kertynyt alijäämä

Liikelaitoksen myyntitulojen tulee kattaa kaikki toiminnan kustannukset sekä pitkällä aikavälillä myös investoinnit. Taloudellisena tavoitteena liikelaitoksen tulee toiminnassaan yltää positiiviseen tulokseen. Liikelaitos ei tavoittele voittoa, vaan oman toimintansa rahoittamista myyntituloilla. Positiivinen tulos siirtyy oman pääoman lisäykseksi ja on liikelaitoksen käytettävissä tulevina vuosina investointeihin.

Vuonna 2015 liikelaitoksen tulos oli 41 339 euroa ylijäämäinen. Muutamana edellisenä vuonna tulos oli alijäämäinen ja vuoden 2014 alijäämän myötä liikelaitoksen oma pääoma laski alle peruspääoman. Vuoden 2014 alijäämä johtui siitä, että kaikkia kulueriä ei säästö- ja tehostamistoimenpiteistä huolimatta pystytty kattamaan täysimääräisinä. Keskeisenä tekijänä oli PKS-SEHYK (pääkaupunkiseudun suun erikoishoidon yksikkö) ja PKS-päivystyspalveluiden kustannusten nousu. Liikelaitoksen johtokunta käsitteli tammikuussa 2015 suunnitelman alijäämän kattamisesta seuraavien vuosien kuluessa. Suunnitelma sisältää toiminnan volyymin muutoksia sekä kustannussäästöjä.

Suunnitelman keskeiset osat ovat pääkaupunkiseudun suun erikoishoidon yksikön (PKS-SEHYK) käytön kustannusten hillitseminen järjestämällä erikoishammashoitoa osittain omana toimintana ja tarkentamalla lähetekäytäntöä. Suun terveydenhuollon toimitilojen käyttöä tehostetaan keskittämällä toimintoja ja luopumalla asiakastoimintaan liittymättömistä tiloista. Materiaalihankintoja keskitetään ja tehostetaan ajantasaista seurantaa. Perustoimintoja tehostetaan työnjakoa edelleen kehittämällä ja potilastyöhön käytettävää aikaa lisäämällä tavoitteena painotettujen toimenpiteiden määrällinen kasvu suorittajatasolla.

Kun vuoden 2015 tilinpäätöksen ylijäämä 41 339 euroa liitetään omaan pääomaan, oma pääoma jää vielä 216 711 euroa alijäämäiseksi.

Liikelaitoksen toiminnalliset tavoitteet

Liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon tehtävä on toiminnallaan edistää suun terveyttä ja väestön hyvinvointia sekä tuottaa perus- ja erikoishammashoidon palvelut koko väestölle palvelusopimuksen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa hoitotakuusta ja tilaa sen toteuttamiseksi sopimuksen mukaiset palvelut tuottajalta. Määräraha suun terveydenhuollon palveluiden ostoon varataan terveyspalveluiden käyttösuunnitelmaan. Tilaus ei sisällä PKS-SEHYK:iin ja PKS-päivystykseen varattavaa suun terveydenhuollon liikelaitokselle avustuksina maksettavaa määrärahaa, joka varataan erikseen terveyspalveluiden käyttösuunnitelmaan.

Palvelutilaus vuodeksi 2015 oli 411 110 painotettua toimenpidettä (411 104 toimenpidettä vuonna 2014) ja toimenpiteitä toteutui 415 263. Palvelusopimukseen perustuva palvelutuotto oli 15 958 601 euroa (15 366 420 euroa vuonna 2014). Lisäksi liikelaitokselle maksetaan avustuksena PKS-SEHYK:öön ja PKS-päivystykseen varattavaa määräraha 638 435 euroa.

Hoitotakuun toteutuminen ja palvelujen kysynnän muutos

Palvelujen kysyntä kasvoi voimakkaasti vuonna 2015. Asiakkaiden määrä kasvoi 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Toteutuneista käynneistä hammaslääkärikäynnit vähenivät 2,7 prosenttia, suuhygienistikäyntejä oli 4,6 prosenttia ja hammashoitajakäyntejä 14,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Kiireellisen hammashoidon käynnit lisääntyivät 8,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Pitkään jatkunut huono taloustilanne vaikuttaa yleensä aina kunnallisten palveluiden kysyntää lisäävästi. Vantaalla käytetään julkisia hammaslääkäripalveluita muutenkin enemmän kuin esimerkiksi Helsingissä ja Espoossa.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen mukaan hoitoon pääsy on toteutunut hoitotakuun rajoissa kaikkien palvelun piiriin hakeutuneiden potilaiden kohdalla (puheluihin vastaaminen, kiireellinen hoito, kiireetön hoito). Suun terveydenhuollon keskitettyyn ajanvaraukseen tulee vaihtelevasti noin 9 000 puhelua kuukaudessa. Puheluiden vastausprosentti on keskimäärin 92 ja takaisinsoittoprosentti 100. Kiireelliseen ensiapuun pääsee saman päivän aikana.

Palveluiden suuren kysynnän takia Vantaan suun terveydenhuollossa on ollut potilasjonojärjestelmä toukokuusta 2009 alkaen. Järjestelyssä kiireettömään tarkastukseen tulevat potilaat laitetaan jonoon. Jonolla olevien määrää ja jonotusaikaa seurataan viikoittain. Esimerkiksi vuonna 2010 jonossa oli lähes 10 000 henkilöä. Viikolla 34 jonolla oli 5 361 henkilöä ja jonotusaika oli 4 kuukautta 4 viikkoa. Jonotilanne 11.3.2016 oli 5 480 henkilöä ja hoidettavaksi kutsuttiin marraskuussa 2015 jonoon ilmoittautuneita.

Vantaan suun terveydenhuolto liittyi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämään AvoHILMO:on (perusterveydenhuollon avohoidon ilmoitus) potilastietojärjestelmällään elokuussa 2014. Järjestelmään kerätään tietoa muuan muassa kiireettömän hoidon jonotusajoista. Tietojen siirtymisessä järjestelmään oli alkuun ongelmia. Liikelaitokselta saadun tiedon mukaan osa tapauksista, joissa kiireetöntä hoitoa on raportin mukaan jonotettu yli 180 päivää saattaa olla virheellisesti hoitotakuun ylitykseksi kirjautuneita.
Vuoden 2015 alkukuukausina yli 180 päivää kiireettömään hoitoon jonottaneita oli raporttien mukaan hyvin vähän, mutta tilanne heikkeni kesän jälkeen. Elokuussa yli kuusi kuukautta hoitoon pääsyä odottaneita oli 88, syyskuussa 234, lokakuussa 277, marraskuussa 266 ja joulukuussa 180. Vertailun vuoksi tammikuussa 2016 yli kuusi kuukautta jonottaneita oli raportin mukaan 98 ja helmikuussa 106. Alkuvuodesta 2016 tilanne näyttää siis jo paremmalta. Koko hoitojonoon suhteutettuna yli kuusi kuukautta jonottaneiden määrä oli enimmillään lokakuussa noin viisi prosenttia jonottajista ja tammikuun lukema jää alle kahden prosentin.

Muut tavoitteet ja toiminnan kehittäminen

Kokonaisarvio liikelaitoksen toiminnasta

Apulaiskaupunginjohtaja perusti 12.1.2015 työryhmän tekemään kokonaisarvion suun terveydenhuollon toiminnasta ja taloudesta. Liikelaitostoiminta arvioitiin taloudellisuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta verrattuna tulosyksikkötoimintaan. Työryhmä luovutti raporttinsa 27.4.2015. Kokonaisarviossa todettiin, että liikelaitosta ei ole tehokkuussyistä aihetta purkaa, vaan siltä tulee edellyttää toiminnan tehostamista eri tavoin.

Palveluverkko

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta hyväksyi 19.8.2015 Suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelman 2015–2025. Palveluverkkoa kehitetään suunnitelmallisesti, jotta turvataan suun terveydenhuollon palvelujen tarjonta koko väestölle. Käytännössä palveluverkkoa keskitetään, pienistä yksiköistä luovutaan (kouluhoitoloita) ja suurempien hoitoloiden toimintaa kehitetään. Palveluverkkosuunnitelmasta on tehty Vantaan kaupungin edellyttämä vaikutusten ennakkoarviointi.

Tuottavuussuunnitelman toteutuminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalueet ovat laatineet tuottavuussuunnitelmat, joissa tavoitellaan kolmen prosentin tuottavuuden nousua. Tärkeimmät toimenpiteet ja tavoitteet liikelaitoksen tuottavuussuunnitelmassa ovat välittömän asiakastyön lisääminen ja asiakastyön ajankäytön tehostaminen prosesseja kehittämällä, sähköisen asioinnin lisääminen ja asiakaskohtaisten kustannusten pieneneminen. Liikelaitoksen tuottavuutta kuvaa parhaiten suhdeluku ”tuotetut SFA10-toimenpiteet/operatiivinen henkilötyövuosi”. Tuotettujen suoritteiden määrä henkilötyövuotta kohden on kasvanut kymmenen prosenttia liikelaitoksen toiminnan (2010–2015) aikana.

Palvelujen järjestämistapa, laadun hallinta ja valvonta sekä tuloksellisuusinformaatio

Liikelaitos käyttää ostopalveluita vähän. Myös lokakuusta 2011 alkaen käytössä olleen palvelusetelin suosio on jäänyt vähäiseksi.

Liikelaitoksen ja sosiaali- ja terveyslautakunnan välisessä palvelusopimuksessa on määritelty palvelujen laatu ja sen seuranta. Palvelujen tulee täyttää viranomaisten toiminnalle asettamat vaatimukset. Toiminnan kliiniselle laadulle ja saatavuudelle on asetettu kriteerit. Yhden – kahden vuoden välein tehdään asiakastyytyväisyyskysely ja sen tulokset huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Liikelaitos osallistuu myös kansallisten vaateiden edellyttämään laatu- ja potilasturvallisuustyöhön.

Hoitotakuun toteutumisen seurantaan käytetään puheluiden vastausprosentteja (OC-raportit) ja hoitotakuun toteutumista (WinHIT-raportit). Vaikuttavuuden seurannassa merkittäviä ovat terveysindeksit, jotka ilmaisevat trendejä ja alueellisia eroja, sekä suhdeluku tutkitut/valmiiksi hoidetut. Henkilökunnan työhyvinvointia seurataan Kunta10 -tutkimuksessa. Palvelujen laatua seurataan asiakaspalautejärjestelmän avulla, joka koostuu jatkuvasta asiakaspalautteesta, kohdennetuista asiakaskyselyistä ja lakisääteisestä asiakaspalautteesta.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja ovat väestömäärä, asiakasmäärä, käyntikerrat, painotettujen toimenpiteiden määrä, henkilötyövuodet yhteensä, käynnit per asiakas, käynnit per henkilötyövuodet, painotetut toimenpiteet per käynti, painotetut toimenpiteet per henkilötyövuosi, toiminnan kokonaiskustannukset (1 000 €) ja kokonaiskustannukset per väestö. Toiminnan kehitys noudattaa suunnitelmia.

Johtopäätökset:

Vuosi 2015 oli Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen viides kokonainen toimintavuosi. Toiminta on vakiintunut ja liikelaitos on omalla tuottavuusmittarillaan mitaten onnistunut parantamaan tuottavuuttaan.

Kaupunginvaltuuston asettamat sitovat taloudelliset tavoitteet saavutettiin.

Liikelaitoksen ilmoituksen mukaan hoitotakuussa (puheluihin vastaaminen, kiireellinen ensiapu, kiireetön hoito) on pysytty. THL:n keräämien seurantatietojen perusteella näyttää siltä, että loppuvuodesta kiireettömän hoidon osalta takuun toteuttamisessa oli vaikeuksia.

Vuoden 2015 ylijäämästä huolimatta liikelaitoksen peruspääoma on alijäämäinen. Liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt suunnitelman, miten alijäämä tullaan kattamaan. Suunnitelma sisältää toiminnan volyymin muutoksia ja kustannussäästöjä. Tärkeimpinä keinoina ovat suun erikoishammashoidon kustannusten hillitseminen järjestämällä erikoishammashoitoa osittain omana toimintana ja tarkentamalla lähetekäytäntöä. Lisäksi tehdään muita tehostamistoimenpiteitä.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen taloudellinen liikkumavara on pieni. Talous on sidottu tilaukseen, joka oli vuonna 2015 toimenpidemääräisesti sama kuin vuonna 2014 ja rahallisesti 1,5 prosenttia suurempi. Vuoden 2016 toimenpidetilaus on vuotta 2015 vastaava ja laskutettava hinta 1,5 prosenttia suurempi. Lisäksi edelliseen palvelusopimukseen sisältynyt liikkumavaraa tuonut ehto on jätetty pois vuoden 2016 sopimuksesta. Heikon talous- ja työllisyystilanteen jatkuessa julkisen hammashoidon kysyntä kasvaa. Vantaalla asiakkaiden määrä kasvoi 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Hoitotakuun toteuttamisen kannalta tilanne näyttää haastavalta.

Suositukset:

Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välisessä palvelusopimuksessa tulisi huomioida asiakasmäärän kasvu, jotteivät kiireettömän hoidon hoitotakuussa pysyminen ja alijäämän kattaminen vaarannu.

9 TUTKIMUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN ASEMASTA KUNTAYHTIÖIDEN ARVIOINNISSA UUDEN KUNTALAIN MYÖTÄ - VANTAA, TAMPERE, TURKU JA OULU

Tiivistelmä Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun tilintarkastuksen ja arvioinnin maisteriohjelman opiskelija Susanna Ahon yritysjuridiikan tutkimuksesta:

Kunta-alalla toimintaympäristö on ollut viime vuosikymmenien aikana voimakkaiden muutosten kohteena. Perinteinen julkinen toiminta ja liiketoiminta ovat alkaneet kietoutua yhä tiiviimmin toisiinsa moderneissa kuntakonserneissa, ja peruskunnan ulkopuolisten yhteisöjen merkitys on kasvanut jatkuvasti. Konsernit tulevat olemaan laajempia ja monialaisempia kunnissa, mikä luo paineita myös tarkastuslautakunnan arviointityölle. Monimutkaistuneet kuntakonsernit edellyttävät siis uusia vaatimuksia arviointityölle.

Vantaan tarkastuslautakunnan alaisuudessa tehdyssä tutkimuksessa tarkastellaan tarkastuslautakunnan asemaa kuntayhtiöiden arvioinnissa. Tutkimuksessa lähestytään aihetta uuden kuntalain 410/2015 näkökulmasta. Uusi kuntalaki astui voimaan 1.5.2015, ja siirtymäsäännöksineen kokonaan 1.6.2017. Tarkastuslautakunnat ovat vielä hakeneet asemaansa kuntaorganisaatiossa. Tutkimuksessa tutkitaan vaikuttaako uusi kuntalaki tarkastuslautakunnan asemaan tai rooleihin kuntaorganisaatiossa kuntayhtiöiden arvioinnissa.

Tutkimuksessa tarkastellaan uuden kuntalain 410/2015 säädöksiä, jotka ottavat uuden näkökulman perinteiseen kunnan toiminnan johtamiseen. Uuden kuntalain lähtökohtana ovat laaja kunnan toiminnan käsite, juridisen kuntakonsernin käsite, sekä yksi ainut kuntastrategia ja kunnan toiminnan johtaminen yhtenä kokonaisuutena. Nämä osoittavat, että kunnan toimintaympäristö on muuttunut ja johtamista on korostettu uudessa kuntalaissa etenkin omistajaohjausta ja konserniohjeita koskevassa sääntelyssä. Uuden kuntalain säännöksissä korostetaan huomattavasti entistä kuntalakia enemmän kuntakonsernien nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä sekä onnistunutta johtamista. Konsernijohtaminen jäntevöityy uuden kuntalain myötä ja sen merkitys kasvaa kuntien yhä monipolvisemmassa toiminnassa. Tutkimuksessa halutaan kiinnittää huomiota myös siihen, miten tarkastuslautakunta nähdään kunnan johtamisprosessissa uuden kuntalain myötä.

Kuntakonsernien ja erityisesti kunnan tytäryhteisöjen ohjaaminen on ollut hyvin avoimesti säädeltyä lainsäädännön tasolla. Kuntayhtiöt sijoittuvat julkisoikeudellisen ja yksityisoikeudellisen sääntelyn rajamaille ja tämä on osaltaan vaikuttanut hajanaiseen sääntelyyn. Uusi kuntalaki on jäntevöittänyt erityisesti omistajapolitiikan ja konsernijohtamisen säännöksiä. Uudet säännökset terävöittävät kunnan toiminnan strategista johtamista, omistajaohjausta sekä riskienhallinnan ja arvioinnin merkitystä. Kunnan toiminnan poliittisessa johtamisessa korostuu strateginen johtaminen ja myös kunnan tytäryhtiöt tulee velvoittaa omistajaohjauksen avulla huomioimaan kuntakonsernin kokonaisedun huomiointi tyttären toiminnassa (KuntaL 410/2015 47 §).

Tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä tarkastellaan tarkastuslautakunnan asemaa kuntaorganisaatiossa, tarkoituksenmukaisuusvalvontaa sekä kuntayhtiötä käsitteenä. Empiirisessä osiossa tutkitaan tarkastuslautakunnan roolia Vantaan, Tampereen, Turun ja Oulun kaupungeissa kaupunkien kuntastrategian, konserniohjeiden ja kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen perusteella. Tutkimuksen keskeisinä tarkastelun kohteina ovat tavoitteiden asettaminen kuntayhtiöille, tavoitteiden arvioiminen kuntayhtiöissä, tiedonsaanti kuntayhtiöistä, tarkastuslautakunnan toimivalta sekä uusi kuntalaki ja tarkastuslautakunnan asema.

Tarkastusta ja arviointia koskeviin säännöksiin ei tullut suuria muutoksia uuden kuntalain myötä. Tarkastuslautakuntien on hyvä kuitenkin tiedostaa, miten uusi kuntalaki on täydentänyt tarkastuslautakunnan tehtäviä sekä miten tarkastuslautakunnan asema hahmottuu kunnan tytäryhteisöihin nähden. Tytäryhteisöt alkavat olla kasvava ja tärkeä osa kunnan toimintaa. Monimutkaistuneet kuntakonsernit edellyttävät uusia vaatimuksia niiden arviointiin. Pelkkä tavoitteiden toteutumisen tai toteutumattomuuden toteaminen ei vastaa nykyaikaisen arvioinnin tavoitetta, vaan arvioinnin on oltava analyyttisempaa ja tuloksellisuuden eri osa-alueet huomioon ottavaa. Haasteena kuntakentällä on nähty kuntayhtiöiden sitouttaminen kunnan toimintaan sekä osakeyhtiölain ja kuntalain soveltaminen kuntayhtiöissä. Ongelmana on voinut juurikin olla johtajuuden puute sekä roolien epäselvyydet. Kuntien sekä tytäryhtiöiden etuna on, että tytäryhtiöiden toiminnalla on tarkoitus ja toiminnalle asetetut tavoitteet on asetettu selkeästi ja ymmärrettävästi. Tällöin myös tarkastuslautakunnan rooli on selkeämpi.

Uuden kuntalain nähdään kokonaisuudessaan parantavan kunnan toiminnan ja kuntakonsernin johtamisen vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunnan rooli voidaan nähdä valtuuston apuelimenä strategisen johtamisen kokonaisuudessa. Uudessa kuntalaissa on korostettu kuntastrategian merkitystä kunnan johtamisessa, tulevathan kuntayhtiölle asetettavat tavoitteet myös kuntastrategiasta. Tarkastuslautakunnan rooli voidaan nähdä kokonaisuudessaan myös apuelimenä koko kunnan toiminnan kehittämisessä. Lautakunnalla on tärkeä tehtävä arvioida olennaisia kunnan toimintoja ja tavoitteita tuottaakseen tietoa kunnan strategisen johtamisen tueksi. Voidaan kuitenkin todeta, että tarkastuslautakuntien roolit ja toimintakäytännöt vaihtelevat kunnittain. Haasteena tarkastuslautakunnalla saattaa edelleen olla arvioinnin vaikuttavuus strategisen johtamisen tukena. Tarkastuslautakunnan työn vaikuttavuuteen tulee kunnissa kiinnittää erityistä huomiota, jotta myös valtuusto voi kehittää omistajaohjausta ja kunta kokonaisuudessaan kuntakonsernin johtamista.

Tutkimuksen empiirisestä osiosta voidaan suositella kaupunkien käyttöön aktiivisen omistajapolitiikan määrittelyä sekä kuntayhtiökohtaista omistajastrategian kehittämistä. Esimerkiksi Tampereella ja Vantaalla on asetettu nämä vuoden 2015 tavoitteiksi. Uusi kuntalaki mahdollistaa nyt paremmin kuntayhtiöiden sitouttamisen kunnan toimintaan taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden kautta ja strategisen johtamisen myötä. Myös Turun kaupungin kohdalla huomattiin empiirisestä aineistosta, että kun yhtiön toiminnan pääasiallinen tarkoitus sekä toiminnan kehittämisen toimenpiteet ja tavoitteet oli selkeästi määritelty, oli myös helpompi valtuuston asettaa kuntayhtiöille yhtiökohtaisia tavoitteita. Tavoitteisiin olisi myös hyvä kirjoittaa selkeät toimenpide-ehdotukset tavoitteiden saavuttamiseksi. Näin tarkastuslautakunnalla olisi selkeämpi tehtävä arvioidessaan tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakuntatyön hyötyjinä ovat niin kuntalaiset kuin myös koko kuntaorganisaatio tytäryhteisöineen. Tarkastuslautakunnan arviointityö tuottaa avointa arviointitietoa kunnan palveluiden tuloksellisuudesta kuntalaisille ja tarkastuslautakunnan rooli nähdään tärkeänä demokratian näkökulmasta. Tarkastuslautakunnan rooli on myös tärkeä koko kuntaorganisaatiolle tuottaessaan palautetta valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakuntien haasteena on varmasti edelleen arviointitoiminnan kehittäminen niin, että siitä saadaan mahdollisimman suuri hyöty kunnille. Tarkastuslautakuntien tulee miettiä, millainen arviointikertomus palvelee parhaiten oman kunnan tarpeita sekä millaisen roolin tarkastuslautakunta haluaa omassa kunnassaan ottaa. Haastatteluiden perusteella selvisi, että tarkastuslautakunnat voivat vaikuttaa paljonkin omaan rooliinsa kunnissa ja kehittää koko ajan arviointitoimintansa vaikuttavuutta. Myös empiirisestä osiosta selvisi, että etenkin Vantaalla tarkastuslautakunta on ottanut aktiivisen roolin palautteenantajana, vaikka kuntayhtiöille asetettiin vain yksi tavoite.

Erityisesti Vantaan kaupungissa tarkastuslautakunnan roolin nähdään liittyvän demokraattiseen järjestelmään, jossa tarkastuslautakunta nähdään politiikan ohjauksen asiantuntijaelimenä ja kansalaisten edustajana. Ulkoisen tarkastuksen tehtävänä on valvoa kansalaisten näkökulmasta palveluiden tuottamisen tuloksellisuutta eli miten palvelut tuotetaan ja miten saadaan vastinetta maksetuille verorahoille. Vantaalla tarkastuslautakunnan arviointirooli nähdään selkeästi kuntalaisnäkökulmasta, kun taas tilintarkastajan rooli on enemmän laillisuustarkastukseen painottuva. Tytäryhteisöt ovat, vaikkakin itsenäisiä oikeustoimijoita, kuitenkin kunnan välineitä

hoitaa tehtäviään. Tarkastuslautakunnan rooli on tärkeä, sillä arvioinnilla ja tarkastuksella voidaan edistää konsernijohtamiselle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Erilaiset vierailut tytäryhteisöissä ja kuntayhtiöiden avoimuus lisäävät kuntalaisten luottamusta kunnan toimintaan.

Tarkastuslautakunta voi myös itse määritellä millaisen roolin se ottaa itselleen demokratian edistäjänä. Haasteena voidaan nähdä se, että tulisiko tarkastuslautakunnan valvoa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta vai osallistua näiden kehittämiseen. Jos tarkastuslautakunnat tietoisesti eivät puutu operationaaliseen johtamiseen arvioinnin objektiivisuuden vuoksi, eivätkä tee huomioita arviointikertomuksessaan, voidaan arviointi nähdä enemmän talouden ohjauksen välineenä kuin kokonaisvaltaisena johtamisen tukifunktiona ja palautemekanismina. Vantaalla tarkastuslautakunnan arviointityön nähdään korostavan myös valtuuston asemaa strategisena johtajana ja poliittisten tavoitteiden asettajana.

Empiirisestä osiosta selvisi, että tarkastuslautakunnat eivät pyri vuosittain arvioimaan syvällisesti koko kuntakonsernia, vaan tarkastuslautakunnat jakavat arvioitavat kohteet koko nelivuotisen toimikauden ajalle. Tarkastuslautakunnat painottavat vuosittain olennaisempina pidettäviä ajankohtaisia asioita tai arviointi voi kohdistua tiettyihin liiketoimintakokonaisuuksiin. Yhden tarkastusvuoden aikana arvioinnin pääkohteena on itse kaupungin toiminta ja tarkemmassa käsittelyssä vain noin 2–3 tytäryhtiötä tai -yhteisöä. Vantaan kaupungin haastateltavan mukaan arvioinnissa tulee painottaa kokonaisuuden arviointia ja tytäryhtiön arviointi tulee nähdä kuin näytteenottona kokonaisuuden arvioinnista. Empiirisestä osiosta voidaan suositella, että tarkastuslautakuntien tulisi jatkossakin ottaa tarkempaan tuloksellisuusarviointiin 1–2 kuntayhtiötä sekä edelleen seurata kuntayhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kaikista kohdekaupungeista nousi esiin näkemys arvioida kuntaa kokonaisuutena.

Myös tavoitteiden asettamisessa kuntayhtiöille nähtiin empiriaosuuden perustella vielä haasteita. Tutkimustulosten perusteella huomattiin, että selkeät ja yksiselitteiset tavoitteet, joille on asetettu selkeä päämäärä, parantavat tarkastuslautakunnan työn vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunnan arviointitehtävä helpottuu, kun tavoitteille on myös asetettu selkeät mittarit. Uuden kuntalain myötä kuntien tulee kiinnittää enemmän huomiota kuntakonsernin johtamiseen sekä kuntayhtiöiden sitouttamiseen kunnan toimintaan. Selkeillä tavoitteilla, jotka johdattelevat kuntayhtiöitä kunnan haluamaan päämäärään, sitoutetaan kuntayhtiöitä eniten kunnan toimintaan. Tarkastuslautakunnilla on tässä prosessissa tärkeä rooli antaa palautetta kunnalle miten hyvin kuntayhtiöt ovat saavuttaneet valtuuston asettamat tavoitteet. Tutkimuksessa selvisi, että Tampereella on selvimmin panostettu jo kuntayhtiöiden sitouttamiseen tavoitteiden asettamisen kautta. Vantaalla esimerkiksi vuodelle 2014 asetettiin vain yksi tavoite yhdelle kuntayhtiölle. Uuden lain vaikutuksia ei vielä pystynyt selkeästi arvioimaan vuoden 2014 arviointikertomuksista. Kuitenkin vuoden 2015 talousarvioissa kohdekaupungit olivat jo huomioineet uuden kuntalain ja kuntakonsernin kasvavan merkityksen. Esimerkiksi Vantaalla on kuntayhtiöille asetettu enemmän tavoitteita vuodelle 2015.

Empiirisen osion perusteella suositellaan, että kunnissa vahvistetaan tarkastuslautakuntien arvioinnin tuloksellisuusnäkökulmaa. Tuloksellisuusarviointi on nyt kirjattu uuteen kuntalakiin ja empiirisen osion perusteella suositellaan, että tuloksellisuusarviointi päivitettäisiin kuntien johtosääntöihin ja konserniohjeisiin. Kohdekaupungeista tällä hetkellä vain Vantaalla on päivitetty tuloksellisuusarviointi osaksi johtosääntöä. Tampereella on tarkoituksena vuoden 2015 aikana laatia omistuksellinen strategia, joka perustuu kuntayhtiökohtaisiin selvityksiin omistuksista. Omistuksellisen strategian avulla pystytään paremmin asettamaan yhtiökohtaisia tavoitteita kunnan tytäryhtiöille sekä sitouttamaan yhtiöt paremmin kunnan strategiaan. Uusi kuntalaki mahdollistaa nyt kuntayhtiökohtaisen omistajapolitiikan määrittelemisen sekä tavoitteiden asetannan kuntayhtiön toiminnan tarkoituksen mukaisesti. Tämän tutkimuksen näkemyksen mukaan tarkastuslautakunnatkin voivat näin helpommin arvioida kuntayhtiöiden tuloksellisuutta sekä sitä, toteuttaako kuntayhtiö toimintansa tarkoitusta.

Pääsääntöisesti tutkimuskohteena olleiden kaupunkien tarkastuslautakuntien huomiot ja kannanotot epäkohdista on käsitelty valtuustoissa ja kaupunginhallituksessa ja korjaustoimenpiteitä on viety eteenpäin. Kuitenkin haasteena edelleen voidaan nähdä tarkastuslautakuntien arviointikertomusten käsittely ajoissa ennen seuraa-

van vuoden talousarvion julkaisua. Arviointikertomusten tulisi toimia palautteena kunnan toiminnasta ja tähän kuntien kannattaakin kiinnittää huomiota.

Suomen kuntien ja niiden toimintaympäristöjen keskinäinen erilaisuus tekevät tutkimuksen tulosten yleistettävyyden melkein mahdottomaksi. Suuremmista kunnista löytyvät esimerkiksi tarkastuslautakunnan alaiset ulkoiset tarkastuksen yksiköt, joita harvemmin pienistä kunnista löytyy. Myös kuntakonsernien koot vaihtelevat merkittävästi kunnittain. Tutkimuksesta voidaan kuitenkin löytää keinoja tai tekijöitä, jotka vaikuttavat tarkastuslautakunnan asemaan kuntayhtiöiden arvioinnissa. Näihin voidaan kiinnittää huomiota myös muissa kunnissa kuin tehdyn tutkimuksen esimerkkikunnissa. Lainsäädäntö ja erilaiset suositukset ovat kaikille kunnille yhtenevät, joten muodolliset lähtökohdat tarkastuslautakunnan aseman vakiinnuttamiselle eivät eroa kuntien välillä.

Tutkimuksen perusteella isoimmissa kaupungeissa kunnan tarkastuslautakunnat ovat vakiinnuttamassa asemaansa kunnan toiminnassa. Tarkastuslautakuntien rooli nähdään tärkeänä uuden kuntalain myötä ainakin isoissa kaupungeissa ja lautakunnalla on vaikutusvaltaa arvioinnista tehtyjen johtopäätösten ja palautteenannon kautta. Tarkastuslautakuntien tulisi kehittää edelleen toimintaansa ja rooliaan kunnan toiminnassa. Jokaisessa kunnassa tulisikin määritellä selkeä kuntastrategia, omistajaohjauksen periaatteet, kuntayhtiöille asetettavat selkeät tavoitteet sekä tarkastuslautakunnan rooli.

10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA

Tehtävä

Vuonna 2015 tarkastuslautakunnan tehtäviä sääteli 1.5.2015 voimaan astunut kuntalaki numero 410/2015. Alkuvuoden voimassa oli kuntalaki 365/1995.

Uuden kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan asettaa valtuusto hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 124 §:stä ilmenevät tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudet tarkastustehtävänsä hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävän voidaan yleisesti todeta liittyvän demokraattiseen järjestelmään, sillä tarkastuslautakunta toimii politiikan ohjauksen asiantuntijaelimenä ja tarkastuslautakunnan jäsenet toimivat kuntalaisten edustajina. Se on valtuuston asemaa strategisena johtajana korostava ja poliittisten tavoitteiden saavuttamisen arviointia suorittava instituutio.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen. Arviointikertomus on yhteenveto arviointimuistioista ja tilinpäätöksen johdosta tehtävistä havainnoista ja arvioista kyseistä toiminta- ja varainhoitovuotta koskien. Tarkastuslautakunta voi esittää tarvittaessa arvionsa myös erilliskertomuksessa.

Ulkoinen tarkastus valvoo kuntalaisten näkökulmasta, miten palvelut toteutetaan ja miten saadaan vastinetta maksetuille verorahoille. Samalla se valvoo sekä laillisuus- että tuloksellisuusnäkökulmasta valtuuston tahdon toteutumista. Tarkastuslautakunnalla on selkeästi kuntalaisnäkökulma arvioidessaan toimintaa, kun taas tilintarkastajalla laillisuusnäkökulma.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tarkastuksen järjestäminen kunnassa. Se valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen kaupunginvaltuustolle. Tilintarkastus on laillisuustarkastusta. Laillisuustarkastus puolestaan on vastaavuustarkastusta. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan kuntalain 123 pykälässä. Tarkastuslautakunnan työ on toiminnan arvioinnissa eli tuloksellisuusarvioinnissa. Tavoitteet on asetettu talousarviossa. Tarkastuslautakunta käyttää pitkittäistietoja, poikittaistietoja, standardeja sekä tarkoituksenmukaisuutta arvioidessaan valtuuston päätösten ja tavoitteiden toteutumista. Arviointi kohdistuu esimerkiksi toimintoihin, ohjelmiin, projekteihin, ja sen näkökulma voi olla eettinen, taloudellinen, oikeudenmukainen ja niin edelleen. Tarkastuslautakunnan arvottaminen tulee esiin lisäkysymyksissä. Tavoitteen toteutumisen toteaminen olisi yksinään vastaavuustarkastusta, mutta lisäkysymykset ja selvitykset ovat toiminnan arvioimista.

Kokoonpano

Kaupunginvaltuusto on 28.1.2013 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2013–2016. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on toimintakautena ollut seuraava:

Jäsen	Varajäsen
Malmi Juha, puheenjohtaja	Kyyrö Marja
Huhta Jaana, varapuheenjohtaja	Kauppinen Sirpa
Abdi Faysal	Sodhi Ranbir
Eklund Tarja	Kassila Christina
Hako Jukka	Kiljunen Kimmo
Hurri Maija	Wallenius Arja
Koivuniemi Petri	Kortesalmi Marilla 24.1.2016 saakka
	Härmälä Göran 25.1.2016 lukien
Orlando Carita 24.1.2016 saakka	Porthén Jari
Kortesalmi Marilla 25.1.2016 lukien	
Norrena Vaula	Kostilainen Anniina
Kaukola Ulla	Päivinen Tiina-Maria
Sillanpää Minttu	Tyystjärvi Kati
Tenhunen Juha	Karén Timo
Vahtera Pauli	Simonen Juha
Virta Raija	Leppänen Janne

Kuvassa valtuustokauden 2013–2016 tarkastuslautakunta ja valmisteleva henkilöstö vasemmalta oikealle: jäsen Marilla Kortesalmi, kaupunkitarkastaja Reima Pietilä, varajäsen Kati Tyystjärvi, jäsen Ulla Kaukola, varajäsen Timo Karén, jäsen Maija Hurri, jäsen Vaula Norrena, jäsen Tarja Eklund, puheenjohtaja Juha Malmi, jäsen Faysal Abdi, jäsen Raija Virta, esittelijä, kaupunginreviisori Helena Hyvönen, kaupunkitarkastaja Sari Hännikäinen. Kuvasta puuttuvat varapuheenjohtaja Jaana Huhta, jäsenet Jukka Hako, Petri Koivuniemi, Minttu Sillanpää, Juha Tenhunen ja Pauli Vahtera sekä sihteeri Marja Mäkinen. Kuvaaja Sakari Manninen.

Vantaan tarkastuslautakunnan jäsenet ovat kaikki valtuutettuja, joten se toimii niin sanotulla valiokuntamallilla. Valiokuntamalli toimii Vantaalla hyvin. Valiokuntamalli vahvistaa lautakuntaa demokratian toimielimenä. Valtuutetut toimivat valiokuntamallissa kuntalaisten edustajina. Yhteydenpito valtuustoon on turvattu, samoin muihin luottamuselimiin. Asema on itsenäinen eduskunnan tarkastusvaliokunnan tapaan.

Toiminta

Ulkoisen tarkastuksen johtosääntö on tarkastussääntö. Uuden kuntalain voimaantultua tarkastussääntö uusittiin kaupunginvaltuustossa 24.8.2015 § 7 ja tuli voimaan 1.9.2015. Tarkastussäännön mukaan ulkoisen tarkastuksen tulosalueen muodostavat tarkastuslautakunta, tilintarkastaja ja tarkastuslautakunnan alainen ulkoisen tarkastuksen henkilöstö. Ulkoisen tarkastuksen henkilöstöön kuuluvat kaupunginreviisori, kaksi kaupunkitarkastajaa sekä tarkastussihteeri.

Tilintarkastajana on toiminut JHTT-yhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja tarkastusvastuullisena tilintarkastajana JHTT Minna Ainasvuori. Vantaan kaupunki on ostanut JHTT-yhteisöltä 170 tilintarkastuspäivää vuodessa. Tarkastussäännön mukaan kaupunginreviisori avustaa tilintarkastusyhteisöä tarkastuksen suorittamisessa. Sopimuksen mukaan JHTT-tasoista avustamista on tehty 50 päivää.

Lautakunta on 19.8.2015 käsitellyt tilintarkastajan työohjelman tilintarkastusvuodelle 2015. Vastuullinen tilintarkastaja on määräajoin osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut työohjelman toteutumisesta sekä tarkastushavainnoista. Tarkastuslautakunta on vuonna 2008 vahvistanut periaatteet konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä. Konserniyhteisöjen tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu vuonna 2012 tilivuosille 2013–2016 konsernipalvelujen toimesta.

Tarkastuslautakunta on hankkinut Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun tilintarkastuksen ja arvioinnin maisteriohjelman opiskelijan pro gradu -työnään tekemän yritysjuridiikan tutkimuksen Vantaan, Tampereen, Turun ja Oulun tarkastuslautakunnan asemasta kuntayhtiöiden arvioinnissa uuden kuntalain myötä. Tiivistelmä tutkimuksesta esitetään tämän arviointikertomuksen kohdassa 9.

Vuoden 2015 arviointia varten tarkastuslautakunta on toimintavuonna kokoontunut yhteensä yhdeksän kertaa. Tämän lisäksi lautakunnan työryhmät ovat kokoontuneet yhteensä yksitoista kertaa.

Tarkastuslautakunta antaa erillisen toimintakertomuksen sekä laatii toimintasuunnitelman.

Arvioinnin suunnittelu ja toteuttaminen

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt arviointisuunnitelman vuodelle 2015 arviointivuoden kesäkuussa. Tarkastuslautakunnan toimintavuosi oli 1.6.2015–31.5.2016. Tehtävänsä toteuttamiseksi tarkastuslautakunta kuulee eri tulosalueita ja yksikköjä sekä tehtäviä ja teemoja suorittavia virkamiehiä. Tällä pyritään selvittämään yksikön kyseisen vuoden sitovien tavoitteiden toteuttaminen ja kuinka yksikkö pyrkii toteuttamaan valtuustokauden strategisia päämääriä ja kuinka se noudattaa arvoja ja visiota. Samalla se kiinnittää huomiota toiminnan tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Yleisesti ottaen tarkastuslautakunta perehtyy arviointityössään kaupungin eri toimialojen toimintaan ja palvelutuotantoon hankkimiensa asiakirjojen avulla, kuulemalla vastuuhenkilöitä sekä käymällä tutustumiskäynneillä toimialoilla. Vuotuinen arviointisuunnitelma on osa valtuustokauden arviointisuunnitelmaa. Valiokuntamallilla toimiva tarkastuslautakunta pystyy jo suunnitteluvaiheessa käymään keskustelua valtuuston ja eri ryhmiensä kanssa ja turvaamaan siten vuoropuhelun valtuuston ja lautakunnan välillä.

Vantaalla tarkastuslautakunnan arviointityö korostaa valtuuston asemaa strategisena johtajana ja poliittisten tavoitteiden asettajana. Arviointinäkökulma on lähtenyt strategisista päämääristä ja tavoitteista edeten sitoviin tavoitteisiin, joiden saavuttamista verrataan toimialojen, tulosalueiden ja tulosyksiköiden esittämiin tulosraportteihin. Arvioinnin kohteena ovat olleet keinot, joilla tavoitteisiin pyritään sekä se, onko eteneminen strategian mukaista. Arviointia suoritetaan tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuus näkökulmasta, eli arvioiden sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin suunnittelu asettaa vaatimuksia tietohuollolle ja tietojen keräämisen suunnittelulle. Arvioinnissa käytetään tietoa, joka on peräisin kaupungin toimialojen toiminnasta ja raportoinnista, kaupungin oman tilasto- ja tutkimusyksikön tuotannosta, yleisestä tilastoinnista sekä eri tutkimuksista ja arvioinneista. Tietolähteitä ovat myös Kuntaliitto ja sen tuottamat kuntatalous- ja kustannustiedot. Eri ministeriöt ja eri tutkimuslaitokset sekä tutkijat ovat hyviä tietolähteitä. Tietoa käytetään vertailutarkoituksessa. Rajoittava tekijä on tilastojen ja tutkimusten valmistuminen. Arviointikertomus annetaan vuosittain keväällä, jolloin tieto edelliseltä vuodelta on vielä rajoittunutta.

Vantaan kaupunkitasoisen strategian päämäärät ja tavoitteet ovat suurelta osaltaan poikkihallinnollisia, mikä asettaa haasteita arviointityölle. Valtuustokaudella käydään lävitse myös tulosalueet osana kaupunkitasoista strategiaa ja sen jalkauttamista. Tällöin suoritetaan myös yksittäisten toimintojen arviointia. Näistä esitetään yhteenvedot toiminnan näkökulmaa koskevassa osiossa. Arviointi on osa toiminnan ohjausta ja kehittämistä. Vantaalla arviointituloksia hyödynnetään osana taloussuunnittelu- ja strategiaprosessia. Tarkastuslautakunta on strategisen ohjauksen, demokratian sekä tilivelvollisuuden toteutumisen väline.

Kunkin aiheen arviot tarkastuslautakunta esittää pääasiassa tekstiä havainnollistaakseen johtopäätösten ja suositusten muodossa, vaikka kyseessä on normaali arviointitoiminnan perusteella annettu toteamus.

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma on toteutunut suunnittelukaudella. Samoin on toteutunut tilintarkastajan työohjelma vuodelta 2015 annettavaa tilintarkastuskertomusta varten.

Muu toiminta

Vantaan tarkastuslautakunta on yhdessä PKS-kaupunkien eli Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kanssa suorittanut nuorisotakuun toteutumista koskevan arvioinnin.

Tarkastuslautakunta on mallintanut itse arviointitoimintaansa, kuvannut johtamisjärjestelmäänsä sekä perustanut kehittämistyöryhmänsä muiden työryhmien joukkoon. Työryhmiä on neljä mukaan lukien kolme arviointityöryhmää ja kehittämistyöryhmä. Ulkoisen tarkastuksen riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty tarkastuslautakunnassa.

Tiedotus

Vantaan kaupungin nettisivuilla osoitteessa www.vantaa.fi/arviointikertomus esitellään kaupungin tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus ja sen vuosittaiset arviointikertomukset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan sivuille päästään myös osoitteessa http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/hallinto/ulkoinen_tarkastus. Tarkastuslautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat on asetettu verkkoon kaupunkilaisten luettavaksi osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/, johon on linkit myös edellä mainituilla sivuilla. Luottamushenkilöille tarkoitettua tietoa löytyy lisäksi osoitteesta http://extranet.vantaa.fi. Tarkastuslautakunta raportoi ja tiedottaa tehtäviinsä liittyvistä asioista ensisijaisesti kaupunginvaltuustolle. Tiedotuksessa noudatetaan soveltuvin osin kaupunginhallituksen hyväksymiä yleisiä ohjeita kaupungin tiedottamisen periaatteista. Vuoden 2015 arviointikertomuksen johdosta laaditaan muiden suurten kaupunkien tapaan lehdistötiedote.

11 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA

Arviointikertomus vuodelta 2014 valmistui käsiteltäväksi kaupunginvaltuuston 21.–22.5.2015 pitämään strategiaseminaariin, jonka pohjalta kaupunginvaltuusto kävi kokouksessaan 25.5.2015 vuoden 2016 budjetin lähetekeskustelun. Kaupunginvaltuusto merkitsi samassa kokouksessaan 25.5.2015 arviointikertomuksen vuodelta 2015 tiedoksi ja lähetti sen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus kokouksessaan 8.6.2015 lähetti valtuuston päätöksen asianomaisille toimialoille toimenpiteitä varten.

Taloussuunnittelu on pyytänyt toimialoilta selvitykset niitä koskevista arviointikertomuksen kohdista. Samoin lautakunnat ja toimialat antoivat selvitykset arviointikertomuksesta vuodelta 2014. Lautakuntakäsittelyssä toimialojen selvitykset ovat olleet sosiaali- ja terveyslautakunnassa 14.9.2015, kaupunkisuunnittelulautakunnassa 14.9.2015, teknisessä lautakunnassa 15.9.2015, ympäristölautakunnassa 16.9.2015, opetuslautakunnassa 14.9.2015 sekä vapaa-ajan lautakunnassa 15.9.2015.

Kaupunginhallitus hyväksyi 26.10.2015 kokouksessaan selvityksen vuoden 2014 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä ja esitti sen kaupunginhallituksen esityksenä tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto merkitsi kaupunginhallituksen selvityksen tiedoksi 16.11.2015 kokouksessaan.

Arviointikertomuksen havainnoilla voi olla paitsi välitöntä vaikutusta ja konkreettista hyötyä, myös välillisiä vaikutuksia. Kunnan toiminta on usein hidasta ja pitkäjänteistä johtuen toiminnan ja käsittelyn luonteesta ja tarkoituksesta. Havainto voi toimia muutoksen käynnistäjänä, jonka tulokset näkyvät vasta pitkällä aikavälillä. Arviointiprosessi nähdään usein oppimisen välineenä. Se kehittää argumentointia ja lisää vuorovaikutteisuutta organisaation ja päätöksentekoelinten välillä. Seuraavassa seurataan kaupunginhallituksen selvityksen perusteella vuoden 2014 arviointikertomuksen havaintojen ja suositusten vaikutuksia sekä todetaan tarkastuslautakunnan kommentit vastausten johdosta.

Vastaukset vuoden 2014 arviointikertomuksen johdosta

Arviointikertomuksen käsittelyaikataulun avulla on varmistettu, että vuoden 2014 arviointikertomus on voinut vaikuttaa vuoden 2016 talousarvion ja vuosien 2016–2019 taloussuunnitelman laadintaan.
Tarkastuslautakunta voi todeta, että kaupunginhallituksen hyväksymät ja lautakuntien ja toimialojen antamat vastaukset arviointikertomukseen ovat hyvät ja asialliset. Toimialat ovat suunnanneet kehittämistyötään arviointikertomuksen suositusten suuntaan.

Vastaukset olivat selkeitä. Vastauksissa toimialat ja lautakunnat ovat antaneet valtuustolle ja muille luottamushenkilöille tietoa toiminnastaan. Tieto on myös kansalaisten luettavissa kaupunginvaltuuston pöytäkirjan liitteenä. Vastausmenettelyllä edistetään siten läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua.

Valtuustokauden strategian jalkauttamisen onnistuminen

Sosiaali- ja terveystoimi halusi vastauksessaan saada selville oman vastausprosenttinsa ja sen, miten sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijä tai esimies vastasi kyselyyn ja miten heidän vastauksensa vastasivat kaupungin keskiarvoa.

Seuraavassa esitetään pyydetyt tiedot ja todetaan, että kysely vuonna 2015 suoritettiin työntekijöille:

Toimiala	Lähetetyt	Vastaajia	Vastausporosentti
Sosiaali- ja terveystoimi	2 216	512	23
Sivistystoimi	2981	479	16
Maankäyttö, rakennus ja ympäristö	378	165	43
Konsernihallinto ja asukaspalvelut (PELA mukana)	595	105	17
Kaupunginjohtajan toimiala	133	51	38
Yhteensä	6 303	1 312	21

Sosiaali- ja terveystoimen vastausprosentti oli siten yli kaupungin keskiarvon. Tyytyväisiä sosiaali- ja terveystoimen vastanneesta henkilöstöstä oli 57 prosenttia (täysin tai jonkin verran samaa mieltä), 29 prosenttia ei osannut sanoa ja jonkin verran tyytymättömiä tai täysin tyytymättömiä oli yhteensä 13 prosenttia.

Kaikki toimialat olivat valmiita jatkamaan strategian jalkauttamista.

Tarkastuslautakunta toteaa vastausten johdosta, että vastausprosentti oli joidenkin toimialojen osalta aika pieni. Tyytyväisenä se kuitenkin toteaa, että haaste jalkauttamisesta on otettu vastaan. Etenkin tiedolla johtamisen kehittäminen parantaa viestintää työntekijöille saakka.

Rakennuttamisprosessin eri ongelma-alueet ja rakentamisen laatu

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että rakentamisen vastuualue kehitti kirjalliseen muotoon tehdyn rakennushankkeen valvontasuunnitelman 2014 loppuvuodesta. Valvontasuunnitelma kuvaa tiivistetysti rakennushankkeen tilaajatehtävät ja niihin liittyvät toimenpiteet. Rakennustyön valvonnan kuvaaminen on siten osa valvontasuunnitelmaa, samoin kuin esimerkiksi kosteudenhallinta.

Valvontasuunnitelmaa käytetään kaikissa merkittävissä rakennushankkeissa. Valvontasuunnitelman pohjalta voidaan kohdetta urakoivien tahojen kanssa ennakoidusti käydä läpi tilaajan vaatimukset, erityisesti keskeiset onnistumistekijät ja urakoitsijan toimenpiteet näiden täyttämiseksi, mikä osaltaan auttaa sujuvuutta.
Yksikön henkilöstö on saanut kosteudenhallintaan ulkopuolisen konsultin koulutusta. Aurinkokiven hankkeessa kosteudenhallintaan on lisäksi hankittu ulkopuolinen asiantuntija seuraamaan, mittaamaan ja dokumentoimaan kosteudenhallintaan ja sisäympäristöön vaikuttavia tekijöitä rakentamisen aikana. Asiantuntija, tilakeskus ja urakoitsija ovat yhdessä suunnitelleet miten laadukkaan sisäympäristön toteutuminen voidaan tehokkaasti varmistaa.
Sääsuojausten osalta on edelleen käytössä toimintamalli, jossa hankekohtaisesti arvioidaan työn luonteen, tehtyjen suunnitelmaratkaisujen ja rakennusajankohdan perusteella erillisen sääsuojauksen käyttämisen ja laajuuden tarve. Analyysin perusteella esimerkiksi Aurinkokiven monitoimirakennuksen, Vantaanlaakson päiväkodin osakorjauksen sekä Jokiniemen koulun vesikattovaiheen työt tehtiin sääsuojauksella. Tilakeskus tekee yhteistyötä alan toimijoiden kanssa rakentamisprosessin kehittämisessä. Valvontasuunnitelman yksi tarkoitus on työmaakohtaisesti avata vuoropuhelu ”hyvän laadun tuottamisen pelisäännöistä”. Tilakeskus toteutti konsulttityönä rakennuttamisprosessien arvioinnin hankkeiden ja rakennusprojektien laadunhallinnan näkökulmasta. Arviointitarve kohdistui erityisesti kaupungin toimitilahankkeiden rakennuttamisprosessin laadun arviointiin ja kehittämispisteiden identifiointiin suhteessa rakennusprojektien lopputulokseen ja projektien aikaisiin riskeihin. Arviointitutkimuksen mukaan tilakeskukseen liittyvät mielikuvat rakennuttajana olivat positiivisia. Useimmat vastaajat mainitsivat ammattitaitoisuuden ja toimivuuden. Tilakeskus saa vastaajilta arvosanaksi 8,2 asteikolla 1–10. Itsearvioijat antoivat hieman asiakkaita alempia arvosanoja. Noin kolmannes asiakasvastaajista arvioi tilakeskuksen olevan keskitasoa parempi sekä julkisilla markkinoilla että yksityisillä markkinoilla oleviin verrattuna.
Tarkastuslautakunta toteaa edelleen vastauksen johdosta, että rakennusvalvonnan on jatkettava työtä ongelmien ratkaisemiseksi ja panostettava työhönsä tehtävän hoitamiseksi. Asiaan tulee hakea ratkaisuja ja valmentaa rakennusten käyttäjiä tunnistamaan ongelmat. Tiedon kulku kullekin osapuolelle tulee varmistaa.

Lastensuojelu

Lastensuojelun osalta tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että varhaisen tuen toimintaa ollaan kehittämässä ja vahvistamassa. Vuonna 2015 asteittain voimaan tulleen uuden sosiaalihuoltolain tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja, vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta sekä parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Perhepalveluissa toimintaa kehitetään edelleen ja organisoidaan tulevien vuosien aikana vastaamaan uuden lain tavoitteita. Perhepalvelujen tulosalueella varhaisen tuen rakenteet ovat olemassa.

Lastensuojelun suosituksessa nostettiin esiin myös vaikuttaminen sosiaalityön opiskelijapaikkojen lisäämiseen. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat yhdessä olleet yhteydessä yliopistoihin sekä ministeriöön. Vuonna 2016 voimaan tuleva laki sosiaalihuollon henkilöstöstä tiukentaa sijaisten kelpoisuusvaatimuksia ja saattaa vaikeuttaa sosiaalityöntekijöiden saatavuutta entisestään.

Nuorten työpajatoiminnan vaikuttavuuden arviointi

Tarkastuslautakunnan johtopäätösosiossa on kiinnitetty huomiota Nuorten työpajatoiminnan vaikuttavuuden arviointiin, jonka nuorisopalvelut on nostanut huolen aiheeksi. Tarvittavia tietoja nuorten sijoittumisesta pajajakson päättymisen jälkeen, kuusi kuukautta ja 12 kuukautta, ei TE-hallinnosta enää saada. Syyksi on ilmoitettu tietosuoja. Nuorisopalvelut toteaa, että valtakunnallisesti tietosuoja tässä ei ole ollut näin ongelmallinen. Tästä ongelmasta nuorisopalvelut on ilmaissut huolensa monissa eri yhteyksissä ja lukuisat asiantuntijat ovat yhtyneet nuorisopalveluiden näkemykseen. Asiaan tulisi nopeasti saada muutos. Asiaan on nuorisopalveluiden toimesta yritetty saada muutosta TE-hallinnon ja TEM:n kautta onnistumatta. Vaikuttavuuden arvioinnissa kyseiset tiedot olisivat keskeisessä roolissa. Kaupungin työllistymiseen tähtäävissä hankkeissa ja toiminnoissa vaikuttavuutta asiakkaisiin olisi mahdollista arvioida ja seurata vastaavanlaisilla sijoittumistiedoilla.

Muita huomioita

- Toimialat kehittävät sitovien tavoitteiden raportointia. Joissakin tavoitteissa hankaluudet raportoinnissa ilmenevät vasta vuoden kuluessa.
- Henkilöstökeskus selvittää vastauksessaan vain sitä osaa strategisesta tavoitteestaan, jossa ei onnistuttu eli sairauspoissaolojen tavoitteen saavuttamista. Henkilöstökeskus toteaa, että on tieteellisiä tutkimuksia, joiden perusteella voidaan sanoa, että esimies ja työnantaja voivat vaikuttaa sairauspoissaoloihin. Vantaalla toimenpiteitä ovat olleet eVälke eli hälytysjärjestelmä, mikäli sairauspoissaolorajoja on ylitetty, turvallisuushavaintojen tekeminen, työhyvinvointiasiantuntijoiden ja esimiesten tapaamiset sekä toimenpiteet, joilla madalletaan kynnystä työkykyinen – työkyvytön.
- Muiden kehittämisehdotusten ja tiivistelmien osalta toimialat yhtyvät tarkastuslautakunnan näkemykseen ja ovat olleet toteuttamassa toimenpiteitä vuonna 2015.

12 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN

Tilintarkastushavainnot perustuvat tilintarkastussuunnitelman mukaisiin tarkastuksiin, jotka JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela, avustajanaan Vantaan tarkastusvastuullisena toiminut JHTT Minna Ainasvuori, on raportoinut tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tarkastuskertomuksessa antamaan esitykseen vastuuvapauden myöntämisestä kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tilivelvollisille.

13 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2015 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista kaupunginhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2016 aikana.

14 ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla 28. huhtikuuta 2016

Tarkastuslautakunta

Juha Malmi
puheenjohtaja

Jaana Huhta
varapuheenjohtaja

Faysal Abdi

Tarja Eklund

Jukka Hako

Maija Hurri

Ulla Kaukola

Petri Koivuniemi

Marilla Kortesalmi

Vaula Norrena

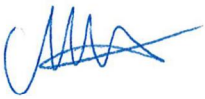

Minttu Sillanpää

Juha Tenhunen

Pauli Vahtera

Raija Virta

LYHENTEET

ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
EU	Euroopan unioni
HSL	Helsingin seudun liikenne
HSY	Helsingin seudun ympäristöpalvelut
HUS	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
HUSTRA	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin jäsenkuntien ja HUS:n talousjohdon työryhmä
HYKS	Helsingin seudun yliopistollinen keskussairaala
ICT	information and communications technology
JHT ja JHTT	Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastaja
Kela	Kansaneläkelaitos
KHT	Keskuskappakamarin hyväksymä tilintarkastaja
KVTES	Kunnallinen virka- ja työehtosopimus
LS	Kunnallinen lääkärien virkaehtosopimus
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OVTES	Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus
PKS	Pääkaupunkiseutu
TE-toimisto	Työ- ja elinkeinotoimisto
THL	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
TS	Kunnallinen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus
TTES	Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus
VR	Valtionrautatiet
VRK	Väestörekisterikeskus

Kannen kuva	Asuntomessut Tiikerinsilmä. Sami Lievonen.
Yhteystiedot	Vantaan kaupungin ulkoinen tarkastus kaupunginreviisori, JHTT Helena Hyvönen Puhelin 09 8392 8072

LIITE: Kaupunginvaltuusto 23.05.2016 / 4 §

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

5 § Vantaan kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös

VD/10257/00.03.00.01/2015
KN/PM/ML/MS/HH/MM/HY-L

Vuoden 2015 tilikauden tulos oli 1,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos heikkeni 0,7 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden ylijäämä oli 0,7 miljoonaa euroa**.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 274,4 miljoonaa ja valmistus omaan käyttöön 109,8 miljoonaa euroa vuonna 2015. Toimintakulut olivat 1 399,8 miljoonaa euroa, eli kasvua edelliseen vuoteen 6,9 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 486,2 ja palveluostot 698,0 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5,9 miljoonaa (1,2 %:a) ja palveluostot pienenivät 4,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kun toimintatuottoihin lisätään valmistus omaan käyttöön ja vähennetään toimintakulut, saadaan toimintakate, joka oli -1 015,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Toimintakate heikkeni edelliseen vuoteen nähden 9,2 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2015 yhteensä 934,0 miljoonaa ja valtionosuuksia 150,5 miljoonaa euroa. Vuoteen 2014 verrattuna verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu oli 20,8 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate oli vuonna 2015 98,4 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 100-prosenttisesti, joten kaupungin tulorahoitus oli vuosikatteella mitattuna riittävä.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2015 98,1 miljoonaa euroa. Poistot kasvoivat 15,5 miljoonaa ja arvonalentumiset 4,8 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden.

Investointimenot olivat vuonna 2015 152,8 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettolisäys oli 15,1 ja lyhytaikaisten lainojen muutos 7,0 miljoonaa, joten lainakannan nettolisäykseksi muodostui 22,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2014 vastaava lisäys oli 121,1 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusosuus parani vuonna 2015 66,9 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli 52,1 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä ovat aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 161,9 miljoonaa euroa vuoden 2015 lopussa (54 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 835,0 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 313,0 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 163,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 omavaraisuusaste oli 39,2 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 11 euroa, eli 5 314 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2015 ylijäämäksi muodostui 1,2 miljoonan euron investointivarauksen muodostamisen jälkeen 0,2 miljoonaa euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen ja tuloverojen jälkeen oli 0,6 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,04 miljoonaa euroa.

Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,7 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 1,0 miljoonaa, Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 0,04 miljoonaa ja Vahinkorahaston alijäämä 1,0 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 71 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2015 oli 53,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 34,6 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta oli vuoden 2015 lopussa 2 090 miljoonaa, eli kasvua edelliseen vuoteen nähden 96 miljoonaa euroa. Asukaskohtainen lainakanta nousi 9 742 euroon, kun se vuonna 2014 oli 9 457 euroa. Konsernin suhteellinen

velkaantuneisuusaste oli vuoden 2015 lopussa 121 prosenttia, eli vuoden 2015 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2015 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2014 talousarvion vuodelle 2015 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2018.

Vuoden 2015 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -36,4 milj. euron tulokseen ja -35,6 milj. euron alijäämään sekä yhteensä 133,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2015 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2015 aikana. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -55,8 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 155,4 milj. euroa

Vuoden 2015 tilinpäätös päätyy 1,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 0,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 57,2 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 17 milj. euroa parempi kuin syksyllä 2015 kaupunginhallitukselle raportoinnissa esitetyt vuoden lopun kaupunkitason tulosennusteet. Toimintatuotot toteutuivat 18 milj. euroa ja toimintamenot 4 milj. euroa kaupunkitason ennustetta paremmin. Verotulojen alittuminen, korkokulujen alittuminen sekä rahoitustuottojen ylittyminen on huomioitu keväästä 2015 alkaen vuotta 2015 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Vuoden 2015 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatulot olivat 389,5 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintatulot olivat 428,9 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion tulot ylittyivät mm. maanmyyntivoittojen osalta 4,5 milj. euroa, maankäyttö- ja kehittämiskorvausten osalta 24,5 milj. euroa, tarkastus- ja valvontamaksujen osalta noin 1,7 milj. euroa ja maanläjitystuottojen osalta 0,8 milj. euroa. Tulot ylittyivät myös sivistystoimen erityisvaltionosuuksien ja käyttösuunnitelmaan kuulumattomien projektien rahoituksen osalta. Myyntituotot sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 461,2 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 444,6 milj. euroa. Toimintakulujen 16,6 milj. euron alitus johtui mm. toimeentulotuentarpeen ennakoitua pienemmästä kasvusta, liikuntapalvelujen avustusperiaatteen muutoksesta, varhaiskasvatuksen kesäajan säästöistä henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hintojen alennuksesta. Toimintakulut sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Toimintakulut toteutuivat 99-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja toimintakulujen kasvu (ilman VOK, HSY) oli 2,7 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden. Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2015 verotulot alittivat talousarvion 14 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 98 prosenttia, yhteisöveron toteuma 107 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 96 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 99-prosenttisesti. Verorahoitus (vero- ja valtionosuustuotot yhteensä) kasvoivat vain 2 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2015 yhteensä 29,5 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 10,3 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu Vantaan Energia Oy:n 5,5 milj. eurolla talousarvion ylittäneistä osinkotuotoista sekä edelleen alhaisena pysyneestä korotasosta. Kaupungin 1,078 miljardin euron lainasalkun korkomenot toteutuivat 5,9 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 12 milj. eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2015 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2015 oli 98,4 milj. euroa, joka on 65,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2015. Vuosikate kasvoi 23 prosenttia vuoden 2014 vuosikatteeseen nähden.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2015 98,1 milj. euroa, joka oli 111 prosenttia budjetoidusta ja 9,4 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Poistot kasvoivat pääasiassa Kehäradan valmistumisesta ja käyttöönotosta johtuen. Kehäradan poistot ylittivät talousarviossa oletetun, sillä rataan kuului ennakoitua enemmän myös erittäin lyhyen poistoajan käyttöomaisuusluokkia. Poistoja lisäsi myös tehdyt rakennusten purkamiset. Arvonalentumisia kirjattiin pysyviin vastaaviin osakkeiden hankeryhmään 4,7 milj. euroa.

Tilikauden tulokseksi vuonna 2015 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 1,4 milj. euroa. Vuoden 2014 tulos oli 2,1 milj. euroa.

Vuoden 2015 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 5,1 milj. euroa, menot 133,1 milj. euroa ja investointiosan netto 128 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana valtuusto päätti siirtää 0,2 milj. euroa aineettoman omaisuuden hankeryhmästä irtaimeen omaisuuteen ja Kehäradan hankeryhmästä 6,8 milj. euroa osakkeisiin ja osuuksiin Dixin bussiterminaalikiinteistön lunastusta varten, alentaa rakentamisinvestointeja 0,1 milj. euroa ja tehdä siirtoja rakentamisen hankeryhmän sisällä, korottaa investointiosan määrärahoja 4,6 milj. euroa Kehä III toisen vaiheen toteuttamiseen, 2,1 milj. euroa Kehärataan, 7 milj. euroa kiinteän omaisuuden ostoon, 1,5 milj. euroa pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen ja 0,4 milj. euroa osakkeiden hankintaa. Muutosten jälkeen bruttoinvestointimenoiksi muodostui 155,5 milj. euroa.

Vuoden 2015 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 152,8 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 22,3 milj. euroa ja Kehä III:n osuus 10,4 milj. euroa. Investointituloja toteutui 15,3 milj. euroa, noin 10 milj. euroa yli talousarvion. Ylitys johtui mm. talousarviovaiheessa ennakoimattoman EVTEK kuntayhtymän purkamisesta, EVTEK:in Leiritien kiinteistön myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle ja Vantaan Innovaatioinstituutin myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle. Vuoden 2015 investointiosan netoksi muodostui yhteensä 137,5 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 12,8 milj. eurolla.

Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 2,1 milj. euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisestä johtuen sekä kiinteän omaisuuden ostojen osalta 2,1 milj. euroa talousarviossa ennakoimattoman Koy Erikasin tontin luovutuksesta johtuen. Investointimäärärahat alittuivat irtaimen omaisuuden osalta 0,8 milj. euroa ja aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) 1 milj. euroa.

Kaupunki rahoitti myös vuonna 2014 Kehä III:n rakentamista valtiolle yhteensä 10,8 milj. eurolla. Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017.

Talousarviossa 2015 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 89 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2014 lopun hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toimintatuottojen ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2015 huomattavasti talousarviota paremmin täysimääräiseen lainan nostoon ei ollut tarvetta. Kaupungin pitkäaikainen lainamäärä lisääntyi vuoden 2015 aikana 15,1 milj. eurolla, alittaen talousarviossa varatun lainanoton lähes 74 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 078 milj. euroa (pitkäaikaiset lainat ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2015 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 13 toteutui täysin, 7 melko hyvin, neljä jossain määrin ja neljä ei lainkaan.

Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet (TVO-jatkotoimenpiteet) vuosille 2015–2017 käsiteltiin kevään 2015 valtuustoseminaarissa ja hyväksyttiin kehyspäätöksen yhteydessä. Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehärataa ja Kehä III:a 113,4 milj. euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2015 37,3 milj. euroa, josta Kivistön alueelta 6,7 milj. euroa. Sitovan tavoitteen tavoitetaso ylittyi 5,3 milj. eurolla.

Kivistön asuntorakentaminen oli kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä edistettiin ripeällä kaavoituksella. Kivistön keskustassa on valmistunut 15 kerrostaloa ja 14 kerrostaloa on rakenteilla. Keimolanmäessä on rakenteilla vuodenvaihteessa 2016 6 kerrostaloa. Asuntomessut järjestettiin Kivistössä 10.7.–9.8.2015. Messukävijöitä oli 138 748. Asuntomessuista tehdyn julkisuusanalyysin mukaan julkisuuden sävy messutapahtuman aikaan oli valtaosin positiivista.

Maankäytössä priorisoitiin keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä: Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailut toteutettiin, myös Myyrmäen kumppanuuskilpailu järjestettiin. Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen määrä oli 1 255. Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015 tavoitteen mukaisesti.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle: Ennakkotiedon mukaan vuonna 2015 Vantaalle valmistui 2 689 uutta asuntoa, joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 689:lla. Lisäksi kaupunki luovutti vuoden 2015 aikana 33 omakotitalotonttia, kun tavoitteena oli luovuttaa vähintään 80 tonttia.

Elinvoimaohjelmaa toteutettiin: Muun muassa Kauppakeskusakatemia -toimintakonsepti on perustettu yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Lisäksi toimenpiteistä ovat toteutuneet esimerkiksi yrityskiihdyttämön perustaminen ja matkailukärkien tuotteistaminen.

Koulutustakuuta toteutettiin; 98,5 prosenttia peruskoulun päättäneistä sai jatkokoulutuspaikan. Lisäksi 0,7 prosentilla perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta – on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin tai opiskelemaan.

Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaiden kanssa vakiintui toimintatapana kaupungin toimialoilla: Asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kuntalaispalveluissa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon. Päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille, lisäksi on muun muassa kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Perusopetuksessa oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52. Vuoden 2014 lopun tilanteeseen verrattuna (4,58 %) toteuma oli hiukan parempi.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
1. esittää kaupunginvaltuustolle, että
    a. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 1 076 338,05 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 338,65 euroa, muodostetaan johtokunnan esityksen mukaisesti 1 200 000,00 euron investointivaraus ja tilikauden ylijäämä 165 959,23 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    b. Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 42 696,61 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 33 660,39 euroa, tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään ja taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä siirretään 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa,

c. Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa tilikauden ylijäämä 41 339,33 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman edellisten tilikausien alijäämään ja hyväksytään johtokunnan käsittelemä edellisten tilikausien alijäämän kattamissuunnitelma,
d. Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 722 933,93 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
e. Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 963 802,96 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f. Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 41 390,52 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g. Vahinkorahaston alijäämä 1 003 413,00 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
h. Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä ylijäämä 662 128,11 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä

2. todeta, että koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
3. valtuuttaa talouspalvelukeskus tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
4. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Vastuunalainen tilintarkastaja JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela BDO Audiator Oy:stä on raportoinut tarkastuslautakunnalle vuotta 2015 koskevista tilintarkastuksista sekä luovuttanut kyseessä olevaa vuotta koskevan tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastuslautakunta 28.4.2016 § 4

Kaupunginreviisorin esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomus vuodelta 2015,
b) saattaa tilintarkastuskertomus kaupunginvaltuustolle tiedoksi,
c) esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2015 tilinpäätös hyväksytään ja
d) esittää kaupunginvaltuustolle, että kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2015.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 5

Kaupunginhallituksen ja tarkastuslautakunnan esitykset:
Päätetään
a. purkaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa investointivarausta 1 076 338,05 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjata poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 338,65 euroa, muodostaa johtokunnan esityksen mukaisesti 1 200 000,00 euron investointivaraus ja siirtää tilikauden ylijäämä 165 959,23 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
b. purkaa Vantaan työterveys liikelaitoksessa investointivarausta 42 696,61 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjata poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 33 660,39 euroa, siirtää tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten

tilikausien ylijäämään ja siirtää taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa,
c. siirtää Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa tilikauden ylijäämä 41 339,33 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman edellisten tilikausien alijäämään ja hyväksyä johtokunnan käsittelemä edellisten tilikausien alijäämän kattamissuunnitelma,
d. kirjata Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 722 933,93 euroa rahaston lisäykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
e. kirjata Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 963 802,96 euroa rahaston vähennykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f. kirjata Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 41 390,52 euroa rahaston vähennykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g. kirjata Vahinkorahaston alijäämä 1 003 413,00 euroa rahaston vähennykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
h. siirtää Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 662 128,11 euroa taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään,
i. merkitä tilintarkastuskertomus vuodelta 2015 tiedoksi,
j. hyväksyä vuoden 2015 tilinpäätös, ja
k. myöntää kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2015.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2015
- Tilintarkastuskertomus vuodelta 2015

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 839 22101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
kaupunginreviisori Helena Hyvönen, puh. 09 8392 8072, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

VANTAAN KAUPUNGIN

TILINPÄÄTÖS
2015

Kaupunginhallitus 21.3.2016

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2015

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS 1

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 1
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 1
1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto 2
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 6
1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys 8
1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö 21
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 22
1.1.7 Ympäristötekijät 26
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 27
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 28
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 28
1.3.2 Toiminnan rahoitus 30
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 32
1.5 KOKONAISTULOT JA MENOT 36
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 38
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt 38
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus 39
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 39
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 41
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 41
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 45
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LIITETIEDOT 49
1.8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 50

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 51

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 51
2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN 64
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen 64
2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2015 148
2.2.3 Investointien toteutuminen 151
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia) 159
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 160

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 161

3.1 VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 161
3.2 VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA 162
3.3 VANTAAN KAUPUNGIN TASE 163
3.4 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA 165
3.5 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 166
3.6 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 167

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 169

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 169
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 169
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 170
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 172
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 177
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 177
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 182
4.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT 187
4.5 YMPÄRISTÖTILINPITOA KOSKEVAT LIITETIEDOT 190

4.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT 196
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET 198
5.1 KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 198
5.1.1 Toimintakertomus 198
5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 205
5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 207
5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 210
5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 215
5.2 VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 216
5.2.1 Toimintakertomus 216
5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 219
5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 220
5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 223
5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 227
5.3 SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 228
5.3.1 Toimintakertomus 228
5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 232
5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 234
5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 237
5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 241
5.4 LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN 242
5.5 MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET 244
5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat 244
5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat 245
5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat 247
5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat 248
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET 249
6.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ 249
6.2 LUETTELO TOSITELAJEISTA 250
6.3 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT 252
7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ 254

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2015 oli Vantaan kaupungille historiallisen tapahtumarikas. Vuoden aikana Kehäradan rakentaminen saatiin valmiiksi ja liikennöinti alkoi suunnitelmien mukaisesti heinäkuun alussa. Heinä-elokuussa järjestettiin hyvää palautetta saaneet Asuntomessut Vantaan Kivistössä, jonne messuvieraat pystyivät saapumaan uutta Kehärataa hyödyntäen. Vuoden 2015 alussa valmistui Tikkurilan uusi asemakeskus Dixi, ja loppuvuodesta valmistui selvästi etuajassa Kehä III:n perusparannuksen II vaihe. Suurten, elinvoimaa kehittävien liikenneinvestointien toteuttaminen ja Kivistön asuinalueen rakentaminen ovat olleet kaupungille 2010-luvun alkupuoliskon suurimpia strategisia hankkeita.

Suomen yleisessä taloustilanteessa ei tapahtunut muutosta parempaan edelleenkään vuoden 2015 aikana vaan talouskasvun käynnistyminen antaa edelleen odotuttaa itseään. Työttömyysaste nousi ja työttömien työnhakijoiden työttömyysjaksot pitkittyivät koko maassa ja niin myös Vantaalla. Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta Vantaalla rakentaminen ja väestönkasvu kiihtyivät voimakkaasti vuonna 2015. Asuntoja valmistui vuoden aikana Vantaalle yli 2 600 kappaletta, mikä on noin tuhat asuntoa 2000-luvun keskiarvoa enemmän.

Vauhdittuneen uudisrakentamisen myötä maan sisäinen muuttoliike kääntyi Vantaalle pitkästä aikaa selvästi voitolliseksi, mistä johtuen kaupungin väestö kasvoi vuoden aikana peräti yli 3 700 asukkaalla. Virallisten väestölukujen ulkopuolella tapahtui myös, sillä syksyn 2015 aikana maahan saapuneista kymmenistä tuhansista turvapaikanhakijoista sijoittui Vantaalla sijaitseviin vastaanottokeskuksiin yli 1 000 turvapaikanhakijaa. Kaupunki on tehnyt aktiivista yhteistyötä valtion viranomaisten, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa muuttuneen turvapaikanhakijatilanteen haltuun ottamisessa.

Heikosta työllisyys- ja ansiotulokehityksestä johtuen kaupungin verotulot kasvoivat yhteensä ainoastaan 1,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tästä huolimatta vuoden 2015 tilikauden tulos päätyi plusmerkkiseksi muun muassa kaupungin oman toiminnan onnistuneen menokurin (toimintakate kasvoi 0,9 prosenttia) ja maankäytön hyvän toimintatulokertymän ansiosta. Kun myös investoinnit toteutuivat suunnitellusti ja kaupunginvaltuuston asettaman investointikaton mukaisesti, kasvoi kaupungin pitkäaikainen lainakanta aiempia vuosia ja budjetoitua maltillisemmin eli 15 milj. eurolla. Talouden tunnusluvuissa tämä tarkoitti kaupungin asukaskohtaisen lainamäärän kasvun taittumista.

Vuoden 2015 aikana sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen lähtökohdat muuttuivat siten, että valmistelua tehdään nyt 18 itsehallinnolliseen maakuntaan perustuen. Historiallisen suuren hallinnonuudistuksen valmistelusta huolimatta on tärkeää, että Vantaa kehittää aktiivisesti jatkuvasti omaa toimintaansa ja palveluitaan toimialarajat ylittäen. Vuoden 2015 aikana saavutettiinkin hyviä tuloksia eri toimialoilla muun muassa sähköisten toimintatapojen ja palvelujen käyttöönotossa sekä palvelujen suunnittelemisessa yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Haluan kiittää kaupungin kaikkia työntekijöitä ja esimiehiä hyvästä työstä kuntalaisten ja kaupungin eteen. Kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle osoitan kiitokset antamastanne luottamuksesta ja tuesta yhteisten tavoitteiden edistämisessä. Lisäksi toimialoille erityiskiitokset erinomaisesta taloudellisesta tuloksesta.

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Karén Timo
Koivuniemi Petri
Kortesalmi Mia
Lehmuskallio Paula
Leppänen Janne
Multala Sari
Mäkinen Tapani
Norres Lasse
Orlando Carita
Orpana Anitta
Porthén Jari
Puha Seija
Rokkanen Sakari
Tenhunen Juha
Virta Raija
Weckman Markku

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Abdi Faysal Yuusuf
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna
Eklund Tarja
Hako Jukka
Kassila Christina
Kaukola Ulla
Kiljunen Kimmo
Kähärä Sirkka-Liisa
Laakso Päivi
Letto Pirkko
Mölsä Jukka
Niemi-Saari Mari
Päivinen Tiina-Maaria
Rannikko Ulla
Sainio Jari
Sodhi Ranbir

Vihreä liitto
Aura Anssi-Pekka
Huhta Jaana
Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa
Laakso Sari
Norrena Vaula
Rosbäck Heidi
Åstrand Riikka

Perussuomalaiset
Auvinen Timo
Herranen Jouni
Jääskeläinen Pietari
Kyyrö Marja
Kärki Niilo
Malmi Juha
Nieminen Johannes
Niikko Mika
Sajaniemi Ulla
Simonen Juha
Vahtera Pauli

Vasemmistoliitto
Eerola Eino
Saramo Jussi
Sillanpää Minttu
Tyystjärvi Kati

Suomen keskusta
Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes
Wallenius Arja

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Härmälä Göran
Karlsson Patrik

Suomen kristillisdemokraatit
Hurri Maija
Jääskeläinen Jouko

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

Puheenjohtaja	
Antti Lindtman (SDP)	
I varapuheenjohtaja	Heikki Heinimäki (KOK)
II varapuheenjohtaja	Kostilainen Anniina (VIHR)

Kaupunginhallitus

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Bruun Susanna
Mäntynen Taisto
Näätsaari Sinikka
Suvensalmi Jouko

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula
Orpana Anitta

Perussuomalaiset
Niemelä Arja
Kärki Niilo

Vihreä liitto
Kokko Hannu
Åstrand Riikka

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Karlsson Patrik

Suomen keskusta
Ryhänen Riitta

Vasemmistoliitto
Kotila Pirkko

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (KOK)
I varapuheenjohtaja	Letto Pirkko (SDP)
II varapuheenjohtaja	Jääskeläinen Pietari (PS)

Esittelijä (31.12.2015)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Tilivelvolliset (31.12.2015)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen
Apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö
Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
Apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth

Vantaan kaupungin organisaatio 2015

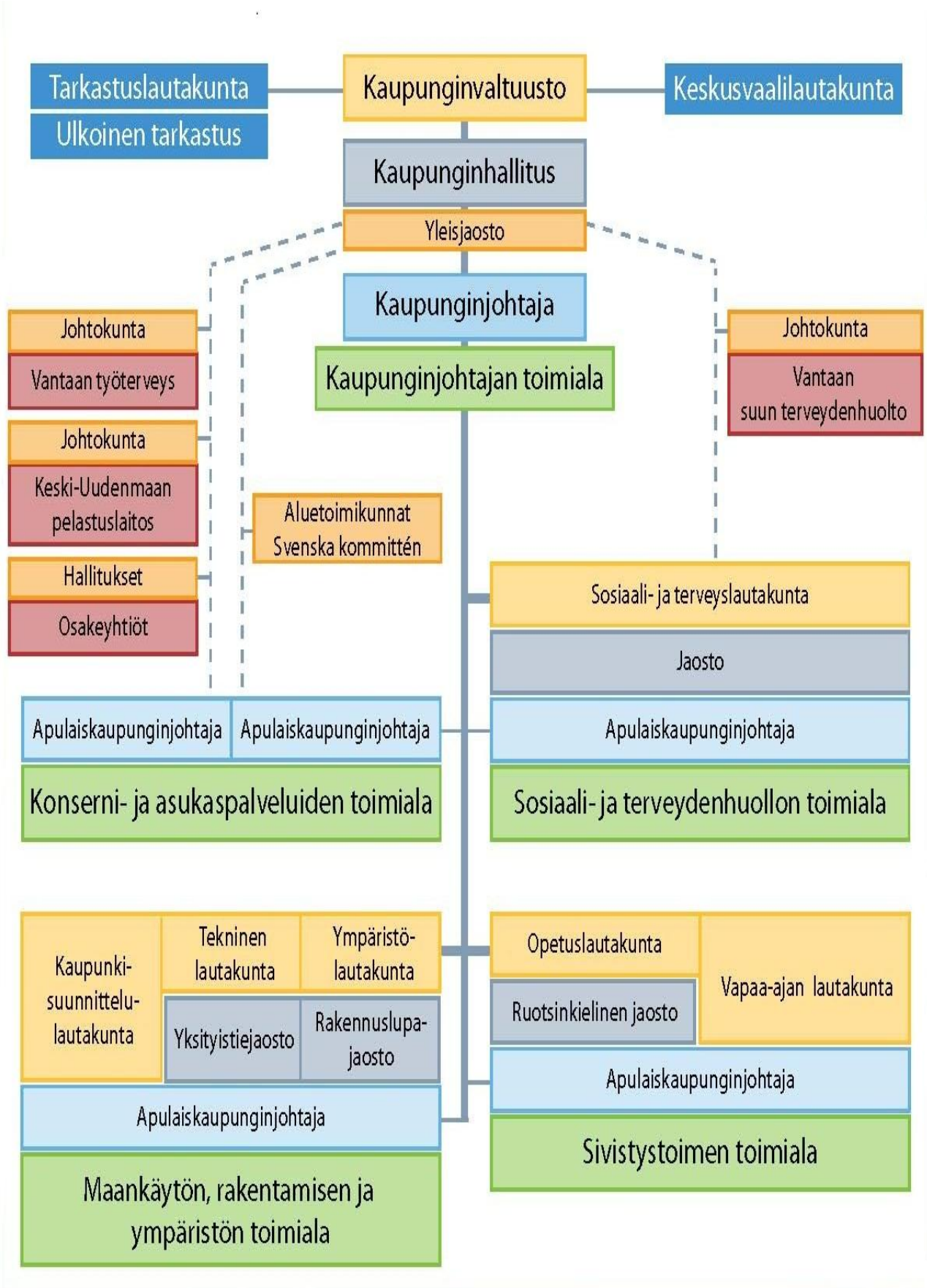

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomi on edelleen taantumassa ja talouden vaikeudet jatkuvat seuraavien parin vuoden aikana. Kasvunäkymät ovat heikot, ja julkisen talouden tilanne ei parane oleellisesti. Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote supistui -0,1 prosenttia vuonna 2015. Kotimainen kysyntä vetää BKT:n kasvuun vuonna 2016, mutta kasvu jää hyvin vaimeaksi: 0,7 prosenttia vuonna 2016 ja 1,0 prosenttia vuonna 2017. Suomessa kokonaistuotanto kohenee ennustevuosina yhteensä vain 1,6 prosenttia, kun se euroalueella kasvaa samana ajanjaksona 5,1 prosenttia.

Talouden vaikeudet ovat koskeneet eniten vientiä: sen elpyminen on viivästynyt ja jäänyt jälkeen muiden kilpailijamaiden viennin kehityksestä. Suomen vienti koostuu suurelta osin investointeihin liittyvistä tavaroista ja palveluista, joten investointien lisääntyminen euroalueella voi kääntää Suomen viennin kasvuun vuonna 2016. Lisäksi euron heikkeneminen helpottaa vientiä euroalueen ulkopuolelle.

Investoinnit Suomessa ovat supistuneet usean vuoden ajan, yksityiset investoinnit ovat vuonna 2015 runsaat 15 prosenttia vähäisemmät kuin vuonna 2011. Kotitalouksien reaalitulojen kasvu oli 0,8 prosenttia vuonna 2015. Ansiotaso kohoaa hitaasti, mutta kotitalouksien reaalitulojen kasvua tukee kuluttajahintojen 0,2 prosentin aleneminen vuonna 2015. Yksityinen kulutus kasvoi arviolta 0,5 prosenttia vuonna 2015 ja kasvu on auttanut pitämään yllä kotimaista kysyntää.

Vuonna 2015 inflaatio oli ennakkotietojen mukaan -0,1 yhden prosentin tasolla. Matalaa inflaatiota tuki mm. korkotason pysyminen ennätyksellisen matalalla sekä energiahyödykkeiden ja raakaöljyn hintojen pysyminen matalalla tasolla. Vuonna 2015 koko talouden palkkasumma oli prosentin verran suurempi kuin edeltävänä vuonna. Palkkasumman kasvu oli hieman nopeampaa kuin vuonna 2014, jolloin koko vuoden kasvu oli 0,6 prosenttia. Vuonna 2015 palkkasummat kasvoivat edellisvuotta nopeammin rakentamisessa, rahoitustoiminnassa ja teollisuudessa. Yksityisten terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden sekä kaupan palkkasummien kasvu hidastui edellisvuodesta. Yksityisen sektorin palkkasumma kasvoi 1,7 prosenttia ja julkisten toimialojen palkkasumma aleni 0,2 prosenttia vuodesta 2014.

Lähde: Suomen Pankki, ETLA, Tilastokeskus

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli joulukuun lopussa 377 900 työtöntä työnhakijaa, mikä on 14 700 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Marraskuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi 35 800:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,4 prosenttia, joka on 0,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Työttömistä työnhakijoista oli joulukuussa kokoaikaisesti lomautettuja 34 600, 3 000 vähemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa. Työttömistä työnhakijoista oli miehiä 57 prosenttia ja naisia 43 prosenttia. Työttömistä työnhakijoista oli ulkomaiden kansalaisia 35 300, mikä on 1 600 enemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa. Ulkomaalaisista työttömistä työnhakijoista oli EU/ETA-maiden kansalaisia joulukuunlopussa 11 000, mikä on 1 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli joulukuussa 9,2 prosenttia eli 0,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Miesten työttömyysaste oli 9,5 ja naisten 8,8 prosenttia

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2015 suuresti alijäämäinen jo seitsemättä vuotta peräkkäin. Valtionkonttorin mukaan uutta velkaa nostettiin 4,3 miljardia euroa, siten valtion velka vuoden 2015 päättyessä oli 99,8 miljardia euroa ja 103,6 miljardia euroa tammikuun 2016 lopussa. Valtion velka oli vuoden 2015 lopun tilanteessa 48,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat vain 1,8 prosenttia vuonna 2015, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Kiinteistöverot kasvoivat 6,1 prosenttia lähinnä kiinteistöverojen ala- ja

ylärajojen noston ansiosta. Yhteisöverot kasvoivat 12,2 prosenttia johtuen kuntien yhteisövero-osuuden nostamisesta vuoden 2015 alusta kompensoimaan 75 milj. eurolla kuntien vastuuta työmarkkinatuen kuntaosuudesta. Valtionosuudet pysyivät vuoden 2014 tasolla, koska peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin vuonna 2015 huomattava 236 milj. euron lisäleikkaus. Valtionosuuksia pienennettiin myös 40 milj. euroa ottamalla sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen korotuksen mahdollinen hyöty valtionosuudesta.

Tilastokeskuksen tekemän tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien (sis. Ahvenanmaan kunnat) yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 0,27 miljardia euroa vuonna 2015. Toimintakulut pienenivät -1 prosentin, yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 3,7 prosenttia, ja vuosikatteen muutos -11,4 prosenttia. Investointeja tehtiin 4,32 miljardilla eurolla. Pitkäaikaisten lainojen määrä kasvoi vuoden 16,53 miljardista eurosta 17,02 miljardiin euroon. Kunnallisten liikelaitosten ja ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen vuonna 2015 vaikutti merkittävästi kuntatalouden lukuihin vuonna 2015. Ilman näitä yhtiöittämisiä vuosikate olisi ollut noin 300 milj. euroa ja tilikauden tulos 150 milj. euroa parempi. Myös kuntien investointitaso olisi ollut noin 100–200 milj. euroa ja lainakanta noin 300 milj. euroa korkeampi. Toimintakulujen kasvua hillitsi yhtiöittämisten lisäksi henkilöstömenojen sopeutus, KT – kuntatyönantajat työnantajajärjestön tekemän kyselyn mukaan henkilöstökuluissa sopeutus oli noin -300 milj. euroa. Vuonna 2015 11 kunnan vuosikate muodostui negatiiviseksi ja 135 kunnan vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Vuoden 2015 lopussa Uudellamaalla asui 1 620 000 ihmistä. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2015 Uudenmaan väkiluku kasvoi 16 800 asukkaalla, kun koko Suomessa lisäys oli 14 900 henkilöä. Näin ollen Uudenmaan ulkopuolisen Suomen asukasmäärä supistui 1 900.

Väkiluvun kasvu on ollut nopeaa koko 2010-luvun, keskimäärin 17 500 vuodessa. Edellisellä vuosikymmenellä se oli keskimäärin 13 800 vuodessa. Vuonna 2015 Uudenmaan väkiluvun kasvu hidastui jonkin verran edellisistä vuosista.

Vuonna 2015 pääkaupunkiseudun osuus Uudenmaan väkiluvun kasvusta oli poikkeuksellisien suuri, 93 prosenttia. Pääkaupunkiseudun kunnista Vantaan väestö kasvoi noin 3 700, Espoon 3 900 ja Helsingin 7 800 asukkaalla. Väestönlisäys oli koko seudulla 1 300 pienempi kuin vuonna 2014. Vantaalla kasvua oli edelliseen vuoteen verrattuna 1 100 asukasta kun Espoossa oli vähennystä -900 ja Helsingissä vielä enemmän -1 500 asukasta.

Itäisellä ja läntisellä Uudellamaalla väkiluku supistui useimmissa kunnissa. KUUMA-seudulla asukasluku kasvoi parisen sataa vähemmän kuin vuonna 2014. Vuonna 2015 kolmen kunnan väkiluku supistui: Keravan, Pornaisten ja Vihdin, muiden KUUMA – seudun kuntien kasvoi.

Ennen vuoden 2008 finanssikriisiä Uudellamaalla oli Työ ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan työttömiä alle 40 000 ja viime vuoden lopussa 98 600. Vuonna 2015 työttömien määrä kasvoi 7 700 henkilöllä eli 8,5 prosentilla. Koko maassa työttömien määrän kasvu oli pienempää, 4 prosenttia. Tästä huolimatta työllisyystilanne oli Uudellamaalla muuta maata parempi: joulukuussa 2015 Uudenmaan työttömyysaste alitti kahdella ja puolella prosenttiyksiköllä koko maan työttömyysasteen. Työttömyysasteet olivat Uudellamaalla 11,9 ja koko maassa 14,4 prosenttia.

Vuoden 2014 lopussa Uudenmaan työttömyysaste oli 11,1 prosenttia, eli vuodessa kasvua oli 0,8 prosenttiyksikköä. Tämän kasvun selittää pitkälti maakunnan kolme suurinta kaupunkia: Helsinki, Espoo ja Vantaa, joiden työttömyysasteet kasvoivat 0,8—1,0 prosenttiyksikköä vuonna 2015. Pääkaupunkiseudun neljän kaupungin työttömyysaste oli 12,1, KUUMA-kuntien 10,4 ja muun Uudenmaan 13,4 prosenttia.

Vuoden 2015 lopussa Uudellamaalla oli avoimia työpaikkoja yli 9 800, lähes 2 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Näistä työpaikoista oli pääkaupunkiseudun neljässä kaupungissa 82 prosenttia, KUUMA-kunnissa 12 ja muulla Uudellamaalla vajaa 7 prosenttia.

Helsingin seudulla alkuvuonna 2015 orastanut tuotannon kasvu hiipui vuoden kolmannella neljänneksellä. Tuotanto oli arvion mukaan samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Kasvuero koko maahan verrattuna supistui. Toimialojen välinen kaksijakoisuus jatkui edelleen. Teollisuudessa, kaupassa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa lasku jatkui ja nämä alat painoivat kokonaistuotantoa alas. Sen sijaan rakentaminen sekä useimmat palvelut kasvoivat. Informaatio- ja viestintäala kasvoi.

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

Väestö kasvoi ennätysvauhtia

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Vantaan väkiluku oli 214 530 henkilöä vuoden 2015 lopussa. Väestö kasvoi vuoden 2015 aikana yli 3 700 henkilöllä, mikä on yli tuhat henkilöä enemmän kuin aiempina vuosina. Kesällä 2015 tehdyssä Vantaan väestöennusteessa vuoden 2015 väestönkasvuksi ennakoitiin 2 800 henkilöä. Ennustevirheen aiheutti arvioitua selvästi suurempi nettomaassamuutto: kotimaasta muutti Vantaalle liki 1 300 henkilöä enemmän kuin mitä Vantaalta muutti muualle Suomeen. Kotimaan muuttovoitto oli pitkästä aikaa jopa hivenen suurempaa kuin ulkomailta saatu, hieman vähentynyt muuttovoitto, joka sekin lähenteli 1 300 henkilöä. Kotimaasta saatu muuttovoitto on menneinä vuosina ollut usein jopa tappiollista.

Uusia vantaalaisia syntyi 2 500, satakunta vähemmän kuin edellisenä vuonna ja parisen sataa vähemmän kuin ennustettiin. Vantaalaisia kuoli vuoden 2015 aikana 1 300 henkilöä, parisenkymmentä vähemmän kuin ennustettiin.

Kuvio. Vantaan väestönmuutokset osatekijöittäin

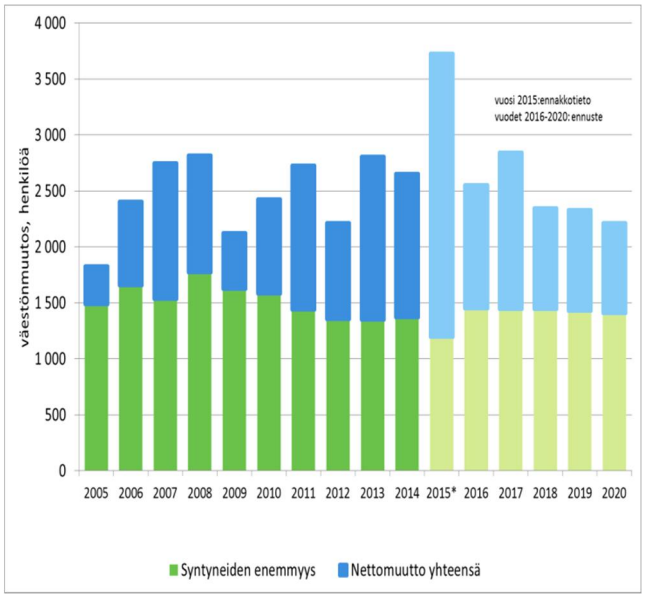

Kuvio. Nettomaassa- ja maahanmuuton vaikutus väestönmuutokseen vuosina 2000–2015 (2015=ennakkotieto)

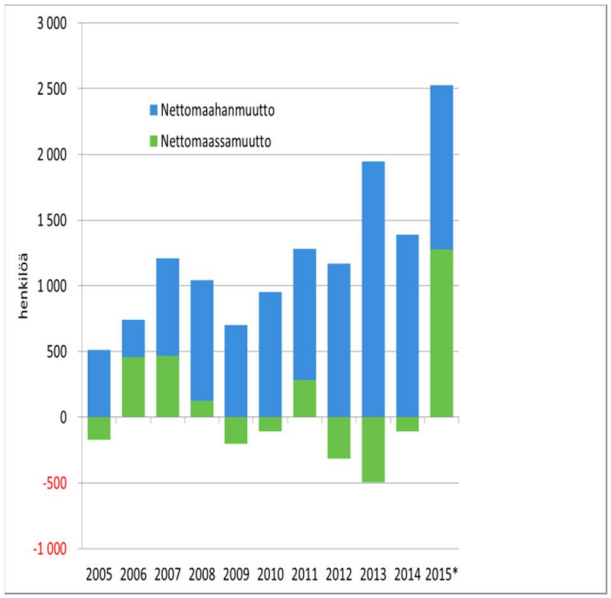

Espoossa maassamuutto oli vuonna 2015 liki 1 200 henkilöä voitollista ja ulkomailta muuttovoittoa kertyi lähes 950 henkilöä, mikä kuitenkin oli yli 700 vähäisempää kuin edellisenä vuonna. Helsingissä maan sisäinen nettomuutto on ollut jo pidempään voitollista. Vuonna 2015 maassamuutosta kertyi Helsingissä muuttovoittoa yli 3 500 henkilöä, hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Maahanmuutosta voittoa kertyi nelisen sataa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingin seudun kehyskunnissa maassamuutto oli vain vajaa 450 henkilöä voitollista, kuitenkin selvästi enemmän kuin vuotta aiemmin. Maahanmuutto kasvatti kehyskuntien väestöä saman verran kuin maassamuutto.

Kehäradan varren suuralueilla suurin väestönkasvu

Ennakkotiedon mukaan Myyrmäen suuralueen väkiluku kasvoi vuoden 2015 aikana 750 henkilöllä, Kivistön 1 100 henkilöllä ja Tikkurilassa kasvua oli yli 1 200 henkilöä. Aviapoliksen ja Korson suuralueilla väkimäärä väheni, Korsossa yli 400 henkilöllä. Koivukylässä asuvan väestön määrä pysyi ennallaan ja Hakunilassa kasvua oli parisen sataa henkilöä. Korson väkimäärän väheneminen selittyy pitkälti Mikkolassa purettujen talojen asukkaiden muutoista muualle: Mikkolassa väestö väheni yli 300 henkilöllä.

Käytettävissä olevien ennakkotilastojen mukaan väestön määrän muutokset olivat kunnan palvelujen kannalta tärkeimmissä ikäryhmissä koko kunnan tasolla pitkälti ennusteen mukaisia, vaikka ennusteen kokonaisvirhe olikin poikkeuksellisen suuri, yli 900 henkilöä. Alle kouluikäisten lukumäärä koko kaupungissa oli kolmisen kymmentä ennustettua pienempi. Peruskouluikäisiä oli saman verran ennustettua enemmän. Vanhuuseläkeiän saavuttaneita oli taas parisenkymmentä ennustettua vähemmän. Työikäisten määrä sen sijaan kasvoi Vantaalla lähes tuhat henkilöä enemmän kuin ennustettiin. Alueittaisia eroja oli kaikilla suuralueilla ja ikäryhmissäkin jonkin verran.

Vuonna 2015 maahan saapuneet turvapaikanhakijat näkyvät tilastoissa vasta turvapaikkapäätöksen saatuaan. Arviolta kolmasosa saanee myönteisen päätöksen. Heistä arvioidaan aiempien tilastojen mukaan noin puolet asettuvan pääkaupunkiseudulle.

Viime vuoden alkukesästä tehdyn väestöennusteen mukaan Vantaan väkimäärä kasvaa vuoden 2016 aikana 2 830 asukkaalla. Tuolloin ei ollut tietoa tapahtuneesta turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta. Uusi, vuosia 2017–2026 koskeva väestöennuste tehdään kesällä 2016.

Lähteet: Tilastokeskus, Facta -kuntarekisteri ja Vantaan väestöennuste 2016–2025

Työttömien määrä kasvoi

Vantaan työttömyysaste oli vuoden 2015 lopussa 12,6 prosenttia, mikä oli Helsingin, Hyvinkään, Karkkilan ja Lohjan jälkeen korkein lukema Helsingin seutukunnassa. Koko seutukunnan työttömyysaste oli 11,9 prosenttia.

Työttömiä oli Vantaalla joulukuun lopussa 14 090, mikä on 1 220 enemmän kuin vuotta aiemmin. Alhaisimmillaan työttömien määrä oli Vantaalla vuonna 2015 huhtikuussa, jolloin heitä oli 12 570.

Kuvio. Työttömien määrä Vantaalla kuukausittain vuosina 2013–15

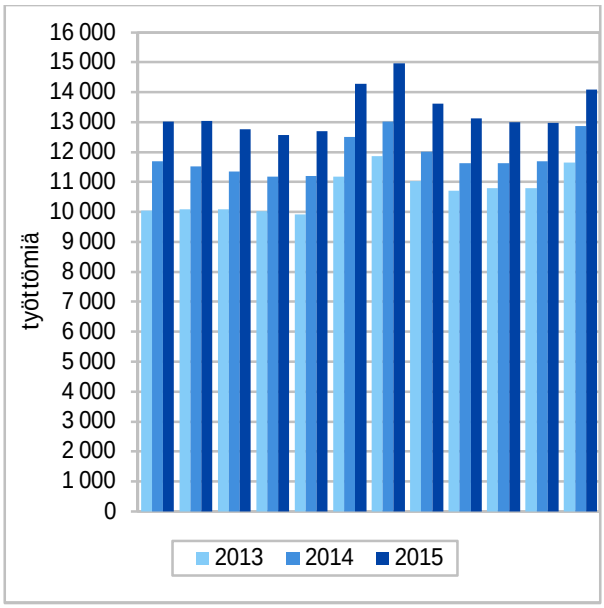

Kuvio. Nuoret alle 25-vuotiaat työttömät ja yli vuoden työttömänä olleet Vantaalla kuukausittain vuosina 2010–2015

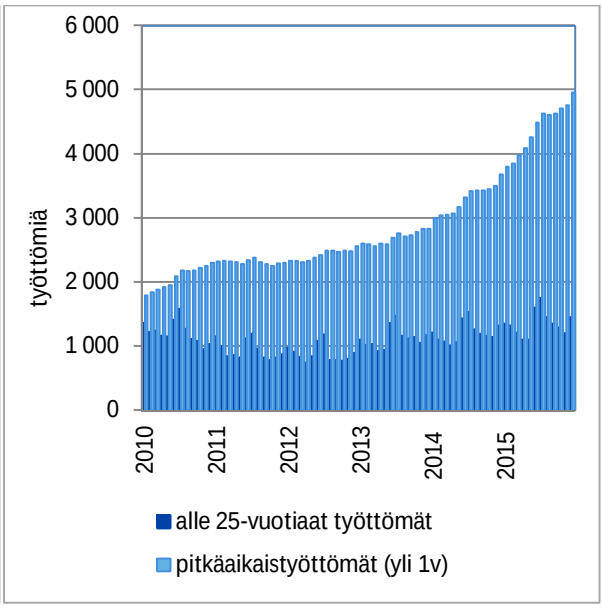

Pidempään kuin vuoden työttömänä olleita vantaalaisia oli vuoden 2015 joulukuun lopussa 5 000 henkilöä. Se on 1 300 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vantaalla nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vuonna 2015 oli suurimmillaan heinäkuussa, jolloin heitä oli 1 760. Sen jälkeen määrä on pienentynyt niin, että heitä oli joulukuun lopussa 1 455, mikä on kuitenkin 125 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Lomautettuna oli joulukuussa 2015 kaikkiaan 970 vantaalaista työntekijää, saman verran kuin vuotta aiemmin.

Avoimia työpaikkoja Vantaalla oli viime vuodenvaihteessa 1 375, mikä on 145 enemmän kuin edellisessä vuodenvaihteessa. Enimmillään avoimien työpaikkojen määrä oli vuonna 2015 helmikuussa, jolloin niitä oli 2 480.

Lähde: Uudenmaan ELY-keskuksen tilastot

Asuntoja valmistui runsaasti

Vantaalle valmistui vuoden 2015 aikana 2 629 uutta asuntoa eli yli 600 asuntoa enemmän kuin vuonna 2014. Parin viime vuosikymmenen aikana Vantaalle on vuosittain valmistunut keskimäärin 1 660 asuntoa. Vantaan asunto-ohjelmassa asetettuun 2 000 asunnon vuositavoitteeseen on 2000-luvulla päästy ennen vuotta 2015 vain vuosina 2003, 2004, 2010 ja 2014.

Uusista asunnoista 84 prosenttia rakennettiin kerrostaloihin, vajaa 8 prosenttia omakotitaloihin, alle 4 prosenttia muihin erillisiin pientaloasuntoihin (paritalot ja kytketyt pientalot) ja 5 prosenttia rivitaloihin. Pientaloasuntojen, so. omakotitalojen, muiden erillisten pientaloasuntojen ja rivitaloasuntojen osuus uudisrakentamisesta oli pienin koko vuosituhannella, 16 prosenttia.

Omakotitalojen rakentaminen on huomattavasti vähentynyt siitä, mitä se oli 2000-luvun alkuvuosina. Rivitaloasuntojenkin rakentaminen on viime vuosina ollut vähäisempää kuin 2000-luvun alkuvuosina. Kerrostaloasuntojen rakentaminen vaihtelee vuosittain eniten, esim. vuonna 2012 niitä valmistui noin 700 vähemmän kuin vuotta aiemmin ja vuonna 2015 liki 700 enemmän kuin vuonna 2014.

Kuviot. Vantaalle vuosina 2000–2015 valmistuneet asunnot talotyypin ja hallintamuodon mukaan

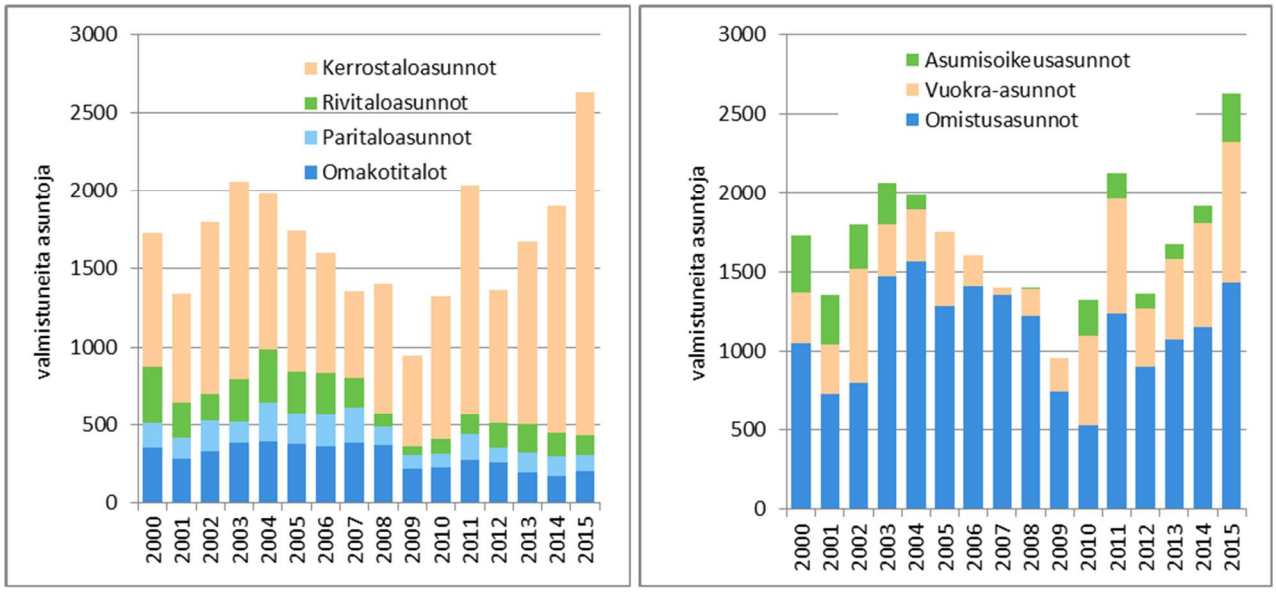

Asuntorakentamisen painopiste vuonna 2015 oli Kehäradan varren suuralueilla, Myyrmäessä, Kivistössä ja Tikkurilassa. Näille kolmelle suuralueelle kaikista uusista asunnoista rakennettiin yhdeksän kymmenestä. Valtion korkotuella pystytettyjä vuokra-asuntoja vuonna 2015 valmistuneista asunnoista oli 375, noin sata enemmän kuin vuonna 2014.

Kaupungin omia, VAV:n rakennuttamia, vuokra-asuntoja niistä oli 273, sata enemmän kuin vuonna 2014. Vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja rakennettiin kaikkiaan 577 ja asumisoikeusasuntoja 304.

Vuodenvaihteessa rakenteilla olleiden asuntojen ja asuntojen rakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien perusteella arvioidaan, että vuoden 2016 aikana asuntoja valmistuu viime vuotta enemmän, noin 3 000 kpl.

Lähde: Facta kuntarekisteri

Myös toimitiloja rakennettiin enemmän kuin edellisenä vuotena

Vantaalla työpaikat ovat lisääntyneet 2000-luvulla vuosia 2005, 2009 ja 2013 lukuun ottamatta keskimäärin 1 500 työpaikalla vuosittain. Viimeisimmän virallisen tiedon mukaan työpaikkoja oli vuoden 2013 lopussa 106 420. Tilastokeskuksen neljännesvuosittain tehdyn otospohjaisen työvoimatutkimuksen tietojen avulla voidaan arvioida, että vuosien 2014–2015 aikana työpaikkamäärä Vantaalla on kasvanut joillain tuhansilla työpaikoilla.

2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopun taloudellinen taantuma jätti jälkensä myös Vantaan työpaikkarakentamiseen: vuoden 2010 aikana uutta muuta kuin asuinkerrosalaa valmistui Vantaalle vain 71 000 k-m^2 eli selvästi vähiten koko 2000-luvulla. Sen jälkeen toimitilarakentaminen piristyi. Vuonna 2013 toimitiloja valmistui taas selvästi vähemmän (94 600 k-m^2). Rakentaminen lähti taas lievään kasvuun vuosina 2014 ja 2015, mutta oli vielä vähäisempää kuin 2000-luvulla keskimäärin.

Viimeksi kuluneen 10 vuoden aikana Vantaalle rakennetusta toimitilakerrosalasta enemmän kuin puolet on rakennettu Aviapoliksen suuralueelle. Vuonna 2015 Aviapoliksen osuus oli kaksi kolmannesta. Kerrosalasta kolmannes valmistui varastorakennuksiin ja toinen kolmannes liikennettä palveleviin rakennuksiin ja reilu kymmenesosa liike- ja toimistorakennuksiin.

Vuonna 2016 muun kuin asuntorakentamisen painopiste on edelleen Kehä III:n varrella. Valmistuvan kerrosalan määrä on alkaneena vuonna hieman suurempi kuin vuonna 2014.

Kuvio. Vantaalle vuosina 2000–2015 valmistunut muu kuin asuinkerrosala rakennuksen käyttötarkoituksen mukaan

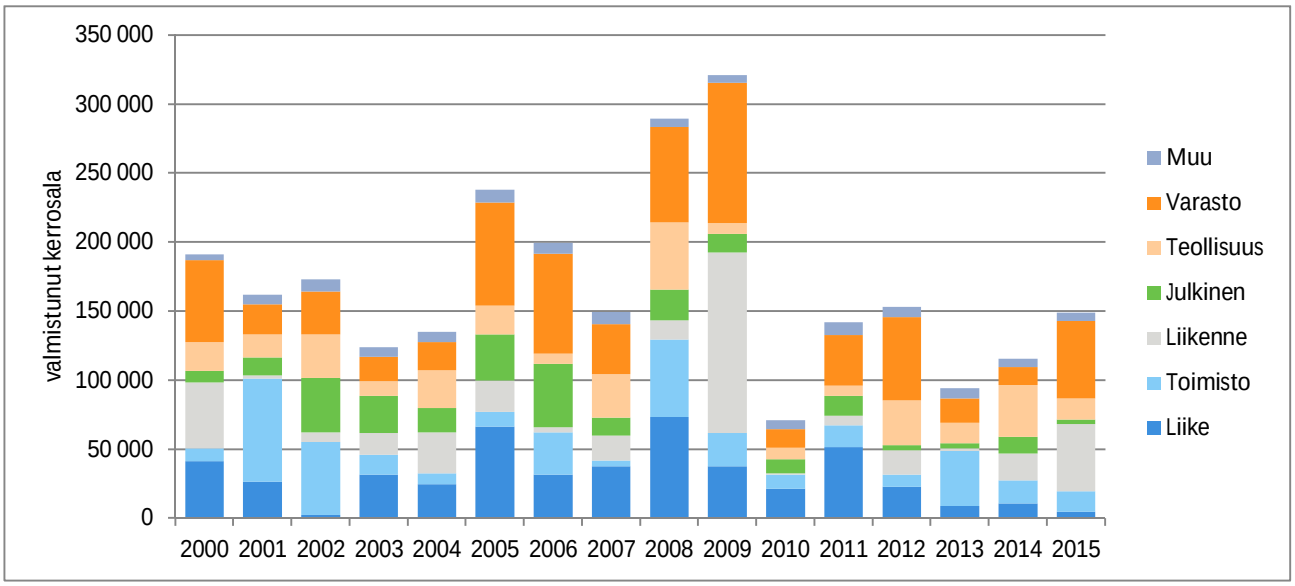

Lähde: Facta kuntarekisteri

Verotulot

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 934 milj. euroa vuonna 2015. Verotulot kasvoivat 1,1 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna. Talousarvio alittui ennusteiden mukaisesti verotulojen osalta 14 milj. eurolla. Vuoden 2015 verotulokertymään vaikutti vuoden 2014 heikosta ansiotulokehityksestä aiheutunut Vantaan 2014 jako-osuuden korjauksen mukainen oikaisu sekä koko kuntaryhmän jako-osuuksien pienentäminen joulukuussa 2015.

Kunnallisveroja kaupunki sai 786,2 milj. euroa, vain 0,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Koko maassa kunnallisverot kasvoivat vain 1,8 prosenttia, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Kuntien tuloveroprosentin painotettu keskiarvo oli vuonna 2015 19,83, nousua 0,09 prosenttiyksikköä. Verovuoden 2015 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 737,3 milj. euroa; 0,4 prosentin kasvu verovuoden 2014 kunnallisveron ennakoihin verrattuna. Vuoden 2014 muihin kuntiin nähden heikosta ansiotulokehityksestä johtuen Vantaan jako-osuutta oikaistiin vuoden 2014 osalta marraskuun maksuunpanotilityksen yhteydessä yhteensä -10,3 milj. eurolla. Joulukuussa pienennettiin kuntaryhmän jako-osuutta pääomatulojen ennustettua heikomman kehityksestä johtuen ja Vantaan omaa vuoden 2015 jako-osuuttakin tarkistettiin -0,2 prosenttia.

Kuntaryhmän jako-osuus tuloveroista vuodelta 2014 oli joulukuussa 2014 61,42 prosenttia ja 61,31 prosenttia joulukuussa 2015. Vantaan jako-osuus kuntaryhmän tuloveroista oli 0,0432 joulukuussa 2014 ja 0,0429 joulukuussa 2015. Vantaan jako-osuutta pienensi muihin kuntiin nähden heikko ansiotulokehitys vuonna 2014 sekä muiden kuntien veroprosenttien korotukset. Kuntien painotettu tuloveroprosentti oli Manner-Suomessa 19,83 vuonna 2015.

Yhteisöveroja kaupunki sai 75,7 milj. euroa vuonna 2015, kasvua 7,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntaryhmän osuutta yhteisöverotulosta kasvatettiin vuoden 2015 alusta 35,56 prosentista 36,87 prosenttiin kompensoimaan työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua. Kaupungin osuus kuntien yhteisöverosta pieneni hieman vuoden 2014 0,048787:stä vuoden 2015 0,046288:ään. Jako-osuuden laskusta huolimatta talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 4,6 milj. eurolla. Ylitys johtui pääasiassa yritysten toukokuussa 2015

maksamista ennätyksellisen suurista ennakontäydennysmaksuista vuodelle 2014. Koko maassa yhteisöveron tuotto kasvoi 12,2 prosenttia edellisestä vuodesta.

Kaupunki sai kiinteistöveroja 72,2 milj. euroa vuonna 2015, kasvua 4,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Koko maassa kiinteistöveron kasvu oli 6,1 prosenttia. Vuonna 2015 korotettiin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajaa 0,32 prosentista 0,37 prosenttiin sekä rakentamattoman rakennuspaikan veron ylärajaa 2,5 prosentista 3,0 prosenttiin. Talousarvio alittui 2,8 milj. euroa kiinteistöveron osalta. Verottajalta saadun tiedon mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 73,7 milj. euroa vuonna 2015, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuonna. Kiinteistöveroista noin 16,4 milj. euroa kertyi vakituisista asuinrakennuksista ja 55,8 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin pohjalta muista rakennuksista ja maa-alueista (tonteista). Rakentamattoman rakennuspaikan (asuntotontit) korotettua kiinteistöveroa maksuun pantiin noin 1,2 milj. euroa vuonna 2015.

Taulukko: Kaupungin verotulot vuonna 2015

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	948 000		948 000	934 027	-13 973
Kunnan tulovero	802 000		802 000	786 218	-15 782
Kiinteistövero	75 000		75 000	72 151	-2 849
Osuus yhteisöveron tuotosta	71 000		71 000	75 658	4 658

Taulukko: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00		
* Vuoden 2015 verotus valmistuu syksyllä 2016			

Taulukko: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,37
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 150,5 milj. euroa vuonna 2015. Vuonna 2014 valtionosuuksia kertyi 140,2 milj. euroa. Vantaan valtionosuustulot kasvoivat vuoden 2015 alusta voimaan tulleen uudistetun valtionosuusjärjestelmän ansiosta. Uusi järjestelmä tuli voimaan porrastetusti ja vuonna 2015 muutoksen vaikutus Vantaalle oli 50 euroa/asukas. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi 137,8 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 12,7 milj. euroa. Talousarvio 2015 ylittyi valtionosuuksien osalta 4,5 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy uuden järjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteena on ikärakenne, sairastuvuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi yhteensä 899,1 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteena on uudessa järjestelmässä syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaisten kotialue. Lisäosia kertyi Vantaalle yhteensä 8,2 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 732,6 milj. euroa (3 520 euroa/asukas) vuonna 2015. Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset olivat 8,2 milj. euroa vuonna 2015 ja valtionosuusjärjestelmän muutostasaus -10,3 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus oli -48,3 milj. euroa vuonna 2015 (-68,1 milj. euroa vuonna 2014).

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupunki sai Opetushallituksen alustavan laskelman mukaisesti 11,8 milj. euroa. Opetushallituksen (17.12.2015) tekemä lopullinen tarkistuspäätös oli 12,7 milj. euroa ja päätökseen sisältyi 0,84 milj. euron oikaisuerä. Tämä oikaisuerä maksetaan kaupungille helmikuussa 2016 mutta kirjataan vuoden 2015 tuloksi. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen. Kunnan rahoitusosuus oli -297,9 euroa/asukas ja Vantaalla yhteensä -62 milj. euroa vuonna 2015.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 25,44 ja opetus- ja kulttuuritoimen (ylläpitäjärahoitus) valtionosuusprosentti 63 vuonna 2015.

Valtionosuuslaskelmien yhteydessä tehtävät päätökset kotikuntakorvaustuloista ja -menoista on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen eivätkä ne sisälly tilinpäätöksen valtionosuustuloihin.

Verorahoitus yhteensä oli 1 084,5 milj. euroa vuonna 2015, 2 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Tilinpäätös alitti talousarvion verorahoituksen osalta 9,5 milj. eurolla eli vajaalla 0,8 prosentilla. Kaupungin talousarvion toteumavertailun mukaisista tuloista 70 prosenttia oli verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) tuottoja.

Taulukko: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2015

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	146 000		146 000	150 502	4 502
Peruspalvelujen valtionosuus	146 000		146 000	137 823	-8 177
Opetus- ja kulttuuritoimen				12 679	12 679
Muut valtionosuudet				0	

Vuoden 2015 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2014 talousarvion vuodelle 2015 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2018.

Vuoden 2015 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -36,4 milj. euron tulokseen ja -35,6 milj. euron alijäämään sekä yhteensä 133,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2015 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2015 aikana. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -55,8 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 155,4 milj. euroa.

Vuoden 2015 tilinpäätös päätyy 1,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 0,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 57,2 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 17 milj. euroa parempi kuin syksyllä 2015 kaupunginhallitukselle raportoinnissa esitetyt vuoden lopun kaupunkitason tulosennusteet. Toimintatuotot toteutuivat 18 milj. euroa ja toimintamenot 4 milj. euroa kaupunkitason ennustetta paremmin. Verotulojen alittuminen, korkokulujen alittuminen sekä rahoitustuottojen ylittyminen on huomioitu keväästä 2015 alkaen vuotta 2015 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Talousarvion käyttötalousosan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2015 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 39,4 milj. eurolla erityisesti maanmyynnin ja maankäyttö- ja kehittämiskorvausten osalta.
- Toimintakulujen alittuminen (ilman valmistusta omaan käyttöön) 16,6 milj. eurolla.
- Korkokulujen alittuminen 12 milj. eurolla.
- Rahoitustuottojen ylittyminen 6,8 milj. eurolla.
- Verotulojen alittuminen 13,9 milj. eurolla.
- Valtionosuustulojen ylittyminen 4,5 milj. eurolla.
- Poistojen ylittyminen noin 5 milj. eurolla.
- Taloussuunnitelmassa ennakoimattomat tilikauden kuluiksi kirjatut arvonalennukset 4,8 milj. euroa.

Vuoden 2015 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatulot olivat 389,5 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintatulot olivat 428,9 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion tulot ylittyivät mm. maanmyyntivoittojen osalta 4,5 milj. euroa, maankäyttö- ja kehittämiskorvausten osalta 24,5 milj. euroa, tarkastus- ja valvontamaksujen osalta noin 1,7 milj. euroa ja maanläjitystuottojen osalta 0,8 milj. euroa. Tulot ylittyivät myös sivistystoimen erityisvaltionosuuksien ja käyttösuunnitelmaan kuulumattomien projektien rahoituksen osalta. Myyntituotot sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Toimintatulot toteutuivat 110-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja toimintatuotot (ilman HSY) kasvoivat 7,3 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden.

Kaupungin toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 461,2 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 444,6 milj. euroa. Toimintakulujen 16,6 milj. euron alitus johtui mm. toimeentulotuentarpeen ennakoitua pienemmästä kasvusta, liikuntapalvelujen avustusperiaatteen muutoksesta, varhaiskasvatuksen kesäajan säästöistä henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hintojen alennuksesta. Toimintakulut sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Toimintakulut toteutuivat 99-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja toimintakulujen kasvu (ilman VOK, HSY) oli 2,7 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden. Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2015 verotulot alittivat talousarvion 14 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 98 prosenttia, yhteisöveron toteuma 107 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 96 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 99-prosenttisesti. Verorahoitus (vero- ja valtionosuustuotot yhteensä) kasvoivat vain 2 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2015 yhteensä 29,5 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 10,3 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu Vantaan Energia Oy:n 5,5 milj. eurolla talousarvion ylittäneistä osinkotuotoista sekä edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin 1,078 miljardin euron lainasalkun korkomenot toteutuivat 5,9 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 12 milj. eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2015 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2015 98,1 milj. euroa joka oli 111 prosenttia ja 9,6 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Poistot kasvoivat 20 prosenttia edelliseen vuoteen nähden pääasiassa Kehäradan käyttöönotosta johtuen. Kehäradan poistot ylittivät talousarviossa oletetun, sillä rataan kuului myös erittäin lyhyen poistoajan käyttöomaisuusluokkia. Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot kasvoivat 8 milj. eurolla, kiinteiden rakenteiden 4 milj. eurolla ja rakennusten 4 milj. eurolla vuoteen 2014 nähden. Poistoja lisäsi myös tehdyt rakennusten purkamiset. Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen osakkeiden poistamaton hankintameno on suurempi kuin todennäköinen luovutushinta, joten osakkeisiin tehtiin varovaisuuden periaate huomioiden 4,7 milj. euron arvonalennus. Lisäksi Anturikeskus Oy:n ja Culminatum Oy:n purkamisesta tehtiin yhteensä 43 068 euron arvonalennukset.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2015 tilinpäätöksessä muodostui 98,4 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 1,4 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 0,7 milj. euroa.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2015 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 5,1 milj. euroa, menot 133,1 milj. euroa ja investointiosan netto 128 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana valtuusto päätti siirtää 0,2 milj. euroa aineettoman omaisuuden hankeryhmästä irtaimeen omaisuuteen ja Kehäradan hankeryhmästä 6,8 milj. euroa osakkeisiin ja osuuksiin Dixin bussiterminaalikiinteistön lunastusta varten, alentaa rakentamisinvestointeja 0,1 milj. euroa ja tehdä siirtoja rakentamisen hankeryhmän sisällä, korottaa investointiosan määrärahoja 4,6 milj. euroa Kehä III toisen vaiheen toteuttamiseen, 2,1 milj. euroa Kehäratan, 7 milj. euroa kiinteän omaisuuden ostoon, 1,5 milj. euroa pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen ja 0,4 milj. euroa osakkeiden hankintaa. Muutosten jälkeen bruttoinvestointimenoiksi muodostui 155,5 milj. euroa.

Vuoden 2015 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 152,8 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 22,3 milj. euroa ja Kehä III:n osuus 10,4 milj. euroa. Investointituloja toteutui 15,3 milj. euroa, noin 10 milj. euroa yli talousarvion. Ylitys johtui mm. talousarviovaiheessa ennakoimattoman EVTEK kuntayhtymän purkamisesta, EVTEK:in Leiritien kiinteistön myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle ja Vantaan Innovaatioinstituutin myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle. Vuoden 2015 investointiosan netoksi muodostui yhteensä 137,5 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 12,8 milj. eurolla.

Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 2,1 milj. euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisestä johtuen sekä kiinteän omaisuuden ostojen osalta 2,1 milj. euroa ennakoimattoman KOy Erikasin tontin luovutuksesta johtuen. Investointimäärärahat alittuivat irtaimen omaisuuden osalta 0,8 milj. euroa ja aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) 1 milj. euroa.

Kaupunki rahoitti myös vuonna 2014 Kehä III:n rakentamista valtiolle yhteensä 10,8 milj. eurolla. Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017.

Talousarviossa 2015 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 89 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2014 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toimintatuottojen ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2015 huomattavasti talousarviota paremmin täysimääräiseen lainan nostoon ei ollut tarvetta. Kaupungin pitkäaikainen lainamäärä lisääntyi vuoden 2015 aikana 15,1 milj. eurolla, alittaen talousarviossa varatun lainanoton lähes 74 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 078 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Tuottavuusmittarit

		TP 2014	TP 2015
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	2,5 %	0,3 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos %	-0,1 %	-0,8 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,60 %	4,50 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,7	3,8
Energiatehokkuus (kWh/rm³)	Energiankulutus / tilavuus	61,5	61,0

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

	31.12.2014	31.12.2015
Yleishallinto	5	5
Kaupunginjohtajan toimiala	168	170
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	379	367
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	463	466
Vantaan Työterveys liikelaitos	70	73
Sivistystoimien toimiala	5 737	5 729
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 626	2 701
Suun terveydenhuollon liikelaitos	311	319
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	673	676
Yhteensä	10 432	10 506

Palkat

Palkkamenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,3 prosenttia eli 4,7 milj. euroa. Palkkamenojen kasvuun vaikutti kunnalliseen työmarkkinaratkaisuun 2014–2016 sisältynyt yleiskorotus 1.7.2015 alkaen. Vuoden 2015 palkkamenot olivat 371,7 milj. euroa. Henkilöstön lukumäärä kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöstömäärän kasvusta pääosa muodostuu määräaikaisen henkilöstön lisääntymisestä.

Henkilöstön kehittäminen

Vuoden aikana on rakennettu toimialojen koulutusohjelma koulutussuunnitelmien pohjalta, toteutettu koulutuspäiviä sekä osaamisen kehittämisen asiantuntijapalveluja. Tämä on osa *Osaamisen johtamisen ja kehittämisen vuosikelloa*, jota on rakennettu yhteistyössä toimialojen ja Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa. Prosesseja ja viestintää on saatu yhtenäistettyä ja toteutetut koulutukset on saatu kytkettyä entistä paremmin koulutussuunnitelmiin. Osaamisen vuosikellon toteutuminen on laajentanut ja vahvistanut henkilöstökeskuksen asiakkuusvastaavan roolia toimialan yhdyshenkilönä. Toiminta vuoden aikana on johtanut entistä suunnitelmallisempaan osaamisen kehittämiseen ja henkilöstön täydennyskoulutuksessa on päästy kohti isompia kokonaisuuksia ja osaamisalueita.

Kevään aikana tulosalueiden johtoryhmien tehtävänä oli tarkastella oman tulosalueensa Kunta10- ja työolojen arviointikyselyjen nostoja samanaikaisesti johtamisjärjestelmän ja CAF-osioiden arvioinnin nostojen kanssa. Tulosalueet poimivat kaikista arvioinneista tärkeimmät kehitysnostot itselleen. Tulosalueen johtamisjärjestelmäarviointiin käytettiin Webropol-kyselyä, johon vastasi 1036 työntekijää tai esimiestä. Johtamisjärjestelmän arvioinnin tuloksien (yhdistettynä CAF-itsearviointimallin johtajuus, henkilöstö ja henkilöstötulokset) pohjalta nostettiin tavoitteita talousarviokirjaan vuodelle 2016.

Vuoden aikana on toteutettu systemaattista esimiesvalmennusta: Johtamistarjotin, Esimiehenä Vantaalla valmennus, Tajua työssä, Jet, ylimmän johdon valmennuspäivä. Valmennuksiin on integroitu itsearviointi kehittämistyökalu DiSC Wol.

Sairauspoissaolot laskivat hieman edellisvuodesta (0,06 %). Esimiesten työtä helpotettiin eVälkejärjestelmällä joka antaa hälytyksen, kun sairauspoissaolon riskiraja ylittyy. Lisäksi luotiin malli vähältä piti -tilanteiden raportointiin ja tapaturmien tutkintaan. Lisäksi luotiin kaupunkiin Tuunatun työn malli, jossa työntekijän omaa työtä voidaan tilapäisesti muokata niin, että hän pystyy olemaan töissä eikä jää sairauslomalle.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riski käsitteenä sekä riskienhallinnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voi olla riski. Riskin merkittävyyttä arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden sekä mahdollisten seurausten vakavuuden kautta.

Riskienhallinnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan kehittäminen vuonna 2015

Rahoituksen tulosalue on jatkanut vuonna 2014 käynnistettyjä riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa kehittäviä toimenpiteitä. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 2.3.2015 ohjeen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa, joka osaltaan tarkentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan kokonaisuutta. Tavoitteena on kehittää riskienhallinnan toimintamalleja niin, että riskienhallintaa toteutetaan kokonaisvaltaisesi, järjestelmällisesti ja yhtenäisten periaatteiden mukaisesti koko kaupunkikonsernissa.

Rahoituksen tulosalueelle rekrytoitiin vuonna 2015 riskienhallintapäällikkö, joka osallistunut kaupunkikonsernin sekä kaupungin merkittävimpien yhtiöiden johtoryhmien kokouksiin jalkauttamaan määritettyjä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan käytäntöjä. Jalkauttamista jatketaan vuoden 2016 aikana.

Riskienhallinnan ohjausryhmä on jatkanut vuonna 2014 käynnistynyttä työtään. Ohjausryhmä kokoontui vuonna 2015 toimintasuunnitelmansa mukaisesti neljä kertaa ja käsitteli mm. Vantaan kaupungin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita. Lisäksi ohjausryhmä ohjasi ja tuki riskienhallintapäällikköä riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsittelevien dokumenttien laatimisessa.

Riskienhallinnan ohjausryhmä laati yhdessä riskienhallintapäällikön kanssa mallin kaupunkikonsernin riskienhallintasuunnitelmasta. Riskienhallintasuunnitelma otettiin käyttöön kaikilla toimialoilla, liikelaitoksissa sekä kaupunkikonserniin kuuluvissa merkittävissä yhtiöissä (12 kpl).

Vuoden 2015 aikana raportointikäytännöt yhdenmukaistettiin, minkä seurauksena myös kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat jatkossa samaa aikataulua kuin kaupunki. Riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta raportoidaan kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista arviointia täydennetään lisäksi selonteolla kuluvan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta.

Riskien arvioinnin johtopäätökset

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä keskeisin on SOTE-uudistus, joka voi aiheuttaa huomattavan strategisen riskin toteutumisen, mikäli muutos on hallitsematon ja/tai uudistuksen toteutus on Vantaan kaupungin etujen vastainen. Strategisena riskinä voidaan nähdä myös valtionosuusjärjestelmään kohdistuvat leikkaukset, joilla on negatiivinen vaikutus kaupungin talouteen.

Uutena strategisena riskinä voidaan esille nostaa kasvava turvapaikanhakijoiden määrä, joka on aiheuttanut ennalta arvaamattoman kasvun palvelutarpeessa. Erilaisilla kielitaito- ja koulutustaustoilla tulevien turvapaikanhakijoiden palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkumavara asettaa haasteen.

Strategiseksi riskiksi voidaan arvioida myös resurssit huomattavassa määrin ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen muu kasvu, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia niin kaupungin talouteen kuin maineeseenkin. Palvelutarpeen kasvu voi olla seurausta ulkoisen toimintaympäristön laaja-alaisista muutoksista kuten esimerkiksi työllisyyden ei-toivotusta kehityksestä, väestön ikääntymisestä tai perheiden pahoinvoinnin lisääntymisestä.

Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu henkilöstön saatavuus ja osaaminen kriittisissä ammattiryhmissä, tietohallinnon peruspalveluihin liittyvät poikkeamat (ml. tietoturvallisuuteen liittyvät riskit), työhyvinvointi ja henkilöstön jaksaminen sekä avainhenkilöriskit, jotka korostuvat pyrittäessä suurempaan tehokkuuteen madaltamalla organisaatioita.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoimessa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä. Saatavuusongelmista johtuvia riskejä on pyritty hallitsemaan muun muassa ennakoivalla rekrytoinnilla, erilaisilla harjoitteluohjelmilla sekä ylläpitämällä kiinnostavan työnantajan mielikuvaa ja mainetta.

Henkilöstön osaamisesta huolehditaan perehdytyksen ja koulutuksen avulla sekä laatimalla henkilöstön koulutussuunnitelmia. Palveluiden saatavuuden turvaaminen toteutetaan ostamalla tarvittaessa palveluita ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu muun muassa uudistetussa ICT-valmiussuunnitelmassa määritetyin toimenpitein, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä testaamalla merkittävimpien ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Kaupungin tietoturvaohjeessa ohjeistetaan käyttäjiä oikeaan ja tietoturvalliseen tapaan toimia. Lisäksi kaupungin henkilöstöltä edellytetään tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista.

Avainhenkilöriskiin vaikutetaan muun muassa jakamalla osaamista niin, että toiminnot eivät ole yhden henkilön varassa sekä dokumentoimalla työohjeita yhteisiin tietokantoihin.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin talouden tasapainoon, investointeihin sekä rahoitukseen, sijoituksiin ja maksuvalmiuteen.

Merkittävin kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti, riskiä hallinnoidaan ensisijaisesti hillitsemällä käyttötalouden menojen kasvua sekä käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa hallitsemalla velan korkoriskiasemaa sekä toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleenrahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla. Kaupungin lainasalkku kasvoi vuonna 2015 ainoastaan n. 15,1 milj. eurolla ja sen koko oli vuoden 2015 lopussa n. 1,08 miljardia euroa. Lisäksi vanhoja lainoja jälleenrahoitettiin yhteensä 152 miljoonan euron edestä. Sekä kaupungin oma että konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään erittäin kohtuullisilla ehdoilla.

Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyksellisen alhaisissa korkomenoissa. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueelle.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuus, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat, kosteusvahingot), kuntalaisiin kohdistuvat tapaturmat, joista kaupunki on vastuussa sekä vakavat potilaisiin ja asiakkaisiin kohdistuvat riskit, kuten hoitovirheet tai mahdolliset ruokamyrkytykset.

Henkilöihin kohdistuviin uhka- ja väkivaltatilanteisiin vaikutetaan mm. työolojen arvioinneilla, henkilöstön koulutuksella ja tilojen teknisillä ja rakenteellisilla järjestelyillä sekä hankkimalla hälytys- ja vartiointipalveluita ja raportoimalla ja seuraamalla uhka- ja läheltä piti - tilanteita.

Kiinteistöjen turvallisuus ja terveellisyys pyritään varmistamaan korjaustarpeiden ennakoinnilla ja riittävien resurssien kohdentamisella kiinteistöjen kunnossapitoon. Lisäksi kaupunki huolehtii riittävästä valvonnasta rakentamis- ja kunnostamisvaiheessa sekä kiinteistön ja sen tekniikan tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen kohdistuviin muihin vahinkoriskeihin vaikutetaan osin samoin keinoin kuin henkilöihinkin kohdistuviin riskeihin. Keskeistä on henkilöstön kouluttaminen, rakenteellinen ja tekninen suojaus sekä henkilöiden suorittama vartiointi. Pelastuslaitoksen ohjauksessa kiinteistöihin on laadittu lakisääteiset pelastussuunnitelmat. Lisäksi koulujen ja oppilaitosten käytössä on hyvinvointikansio, jossa on pelastussuunnitelmaa laajemmin ohjeita ja toimintamalleja liittyen turvallisuuteen ja häiriötilanteiden hallintaan.

Vuonna 2015 vahinkoriskitapahtumat eivät aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia.

Kaupungin vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Myös kaupunkikonsernin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusturva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalvelut. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne voidaan kattaa rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta.

Riskitapahtumat vuonna 2015

Vuonna 2015 toteutuneita merkittäviä riskejä olivat muun muassa huomattavasti kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä ja sen aiheuttama vaikutus eri organisaatioiden toimintaan ja resursseihin, ajoittain esiintyneet kaupunkitasoisten tietoliikenneyhteyksien toimintahäiriöt, tietyissä palveluissa esiintynyt huomattava palvelutarpeen kasvu sekä energialiiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttanut sähkön alhainen markkinahinta. Eräänä toteutuneena strategisena riskinä voidaan myös pitää potilastietojärjestelmä Apotin hankintaan liittyvää markkinaoikeuteen tehtyä valitusta, joka estää toistaiseksi hankintasopimuksen laatimisen.

Sisäisen tarkastuksen suorittamissa tarkastuksissa on noussut esille merkittäviä kehittämistarpeita eräissä kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toimintatavoissa ja hallinnossa. Kaupunki on käynnistänyt korjaustoimenpiteet vuoden 2015 aikana. Joidenkin yhtiöiden kohdalla tapauksien tutkinta on vielä kesken.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus suurten riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä varautumisjärjestelyillä. Tällaisia suunnitelmia ja valmisteluja ovat muun muassa:

- lakisääteisen valmiussuunnittelun yleisenä osana toimiva kaupunkikonsernin valmiusohje
- toimialojen valmiussuunnitelmat
- kaupungin ICT-valmiussuunnitelma ja kriisiviestintäohje
- pandemiasuunnitelma ja muut tartuntatauteihin varautumisen suunnitelmat
- uhkatilanteiden suunnitelmat toimintayksiköissä mm. pommiuhkien ja väkivaltaisten asiakkaiden varalta
- pelastuslaitoksen ohjauksessa ja valvonnassa laaditut kiinteistöjen lakisääteiset pelastussuunnitelmat
- suurten vahinkotilanteiden varalta laaditut toipumis- ja jälleenrakennussuunnitelmat

Kaupungin palveluiden järjestäminen edellyttää keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia.

Sähkönjakelun häiriöt ovat keskeinen riski asukkaille tarjottavien palvelujen jatkuvuudelle. Sähkönjakelusta Vantaan alueelle vastaavan Vantaan Energia Oy:n kanssa on sovittu käytännöistä, joilla varmistetaan sähkön saatavuuden palauttaminen häiriötilanteissa kaikkein tärkeimpiin kohteisiin mahdollisimman nopeasti. Sähkönjakelun häiriöiden alueellisista vaikutuksista ja ajallisesta kestosta kaupunki ja Vantaan Energia Oy ovat tehostaneet yhteistä viestintää. Vantaan Energia Oy on harjoitellut toimintaa koko kaupungin alueen sähkön ja kaukolämmön jakelun häiriötilanteessa. Lisäksi kaupungin keskeisten kiinteistöjen varavoiman käyttöä on suunniteltu lisättäväksi ja osin jo toteutettukin.

Kaupungin palvelutuotannon jatkuvuudelle tietojärjestelmien, tietoliikenteen ja telepalvelujen toiminnan häiriöt ovat merkittävä riski. Vuoden 2014 joulukuussa vahvistettiin uudistettu kaupungin ICT-valmiussuunnitelma. Häiriötilanteiden vaikutusten estämiseksi on varmistettava, että ICT-palveluja kaupungille tuottavilla on yrityksillä on nopeasti käyttöön otettavat varajärjestelmät. Vuoden 2015 kesäkuussa järjes-

tettiin kaupungin keskeisimmän ICT-palvelujen tuottajan kanssa valmiusharjoitus, jossa tarkoituksena oli selvittää palveluntuottajan kyky toimia erilaisissa häiriötilanteissa.

Vesihuollosta Vantaalla vastaava Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY) on laatinut vuonna 2013 valmiussuunnitelman, jossa on suunniteltu vedenjakelun järjestämisen toimenpiteet häiriötilanteissa. HSY on toteuttamassa vedenjakelun toimintavarmuuden parantamisohjelmaa, jolla riittävä puhtaan veden saatavuus varmistetaan jos laitoksissa on teknisiä häiriöitä. Vantaan alueen pumppaamoihin ollaan hankkimassa varavoimalaitteet vedenjakelun varmistamiseksi sähkökatkojen aikana. Lisäksi kaupungin ja HSY:n välistä häiriötilanteen aikaista viestinnällistä yhteistyötä on tehostettu.

Kaupunki hankkii sekä palveluita että palvelutuotannolle tärkeitä materiaaleja yrityksiltä. Kaupungin hankintasäännössä edellytetään hankintasopimuksia tehtäessä varmistettavan yritysten kyky huolehtia sopimusten edellyttämien palveluiden tai tavaroiden toimittamisesta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Poikkeuksellisen vakaviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin kaupunki varautuu valmiuslain ja valtion viranomaisten mahdollisten ohjeiden mukaisesti pitämällä valmiussuunnitelmat ajan tasalla ja huolehtimalla muista kaupungin vastuulla olevien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen varautumisjärjestelyistä. Kaupungin toimialojen ja kaupunkikonsernin yksiköiden valmiussuunnittelua ohjaa kaupunginjohtajan lokakuussa 2013 vahvistama Vantaan kaupunkikonsernin valmiusohje. Vuoden 2015 aikana uudistettiin sivistystoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialojen valmiussuunnitelmat.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa.

Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä. Ympäristöasioista laaditaan kaupungissa erillinen kestävän kehityksen raportti.

Ympäristötulolla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi ympäristölupamaksut, mahdollisesta ympäristötoiminnasta saadut myyntitulot ja ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset.

Vuonna 2015 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat vajaa 176 000 euroa. Tuotot kattoivat 0,06 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Vuonna 2015 suurimmat ympäristötuotot tulivat erilaista ympäristömaksuista (58 500 euroa), öljysuojarahaston avustuksesta (50 000 euroa) sekä ryhmän *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (48 900 euroa). Ympäristötuottoja kertyi 0,8 euroa asukasta kohden.

Ympäristömenoja aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa tai edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Myös jäte-, sähkö- ja polttoainevero sekä öljyjäte- ja öljynsuojamaksu katsotaan ympäristömenoiksi.

Vuonna 2015 kaupungille kertyi 33,3 miljoonan euron verran ympäristökuluja, ja ne käsittivät 2,4 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Suurin ympäristökustannuserä oli ryhmän *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* kulut, johon laskettiin muun muassa ympäristöjohtamisen kehittämiseen liittyviä henkilöstön palkkakuluja. Asukasta kohti laskettuna ympäristökuluja kertyi 155,4 euroa.
Ympäristöinvestoinneilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta. Kysymys voi olla myös tulevien myönteisten ympäristövaikutusten aikaansaamisesta. Vuonna 2015 Vantaan kaupunki investoi ympäristönsuojeluun 12,0 miljoonaa euroa. Se oli 7,9 prosenttia kaupungin kokonaisinvestoinneista. Suurimmat ympäristöin-

vestoinnit (8,5 milj. euroa) tehtiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Asukasta kohti ympäristöinvestointeihin käytettiin 56,0 euroa.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelevät lakien ja asetusten lisäksi mm. johtosäännöt, hallinto- ja taloussääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta näiden tulosalueiden laatimat ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosäännön 3. luvun 37 §:ssä todetaan, että hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen ja kehittäminen ovat jokaisen toimialan vastuulla olevia tehtäviä. Riskienhallintaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa että palvelutuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa - ohjeessa.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja tulosalueen tehtävät on määritelty kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelmien kanssa.

Tarkastusten tuloksista raportoitiin kuukausittain kaupunginjohtajalle ja kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lauta-kunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja yleisjaostoon. Neljän tytäryhtiön osalta tarkastusraportit käsiteltiin poikkeuksellisesti kaupunginhallituksessa.

Vuonna 2015 sisäinen tarkastus on tehnyt 18 varsinaista tarkastusta, 9 jälkitarkastusta ja 65 kassantarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista viisi kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Lisäksi vuoden 2014 vuosisuunnitelmasta valmistuneeseen neljään yhtiötarkastukseen liittyvät lisäselvitykset työllistivät sisäistä tarkastusta merkittävässä määrin. Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on edelleen merkittäviä kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2015 tilikauden tulos oli 1,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 0,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos heikkeni 0,7 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu vuoteen 2014 verrattuna ylitti toimintakulujen kasvun 11,7 miljoonalla eurolla. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla kasvoivat 6,7 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 20,3 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma		2015 milj. €		2014 milj. €		2013 milj. €
Toimintatuotot		274,4		249,1		229,3
Valmistus omaan käyttöön		109,8		137,3		151,8
Toimintakulut	-	1 399,8	-	1 392,9	-	1 357,7
Toimintakate	-	1 015,6	-	1 006,4	-	976,6
Verotulot		934,0		923,5		915,2
Valtionosuudet		150,5		140,2		147,1
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot		14,6		14,8		14,8
Muut rahoitustuotot		21,1		17,3		17,6
Korkokulut	-	5,9	-	8,9	-	9,5
Muut rahoituskulut	-	0,4	-	0,5	-	0,1
Vuosikate		98,4		79,9		108,4
Poistot ja arvonalentumiset	-	98,1	-	77,8	-	72,9
Satunnaiset erät		1,0		0,0		0,0
Tilikauden tulos		1,4		2,1		35,6
Tilinpäätössiirrot	-	0,7	-	1,0	-	0,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		0,7		1,1		35,2

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2015 ilman valmistus omaan käyttöön olivat 1 394,6 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 49,8 miljoonaa euroa eli 3,7 prosenttia. Toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 25,3 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 934 miljoonaa euroa. Vuoteen 2014 verrattuna kasvua oli 10,5 miljoonaa euroa (1,1 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2015 yhteensä 150,5 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 10,3 miljoonaa euroa (7,4 prosenttia).

Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2015 oli 1 504,2 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 24,1 miljoonaa (1,6 prosenttia). Toimintakulut kasvoivat 6,9 miljoonaa euroa vuodesta 2014. Palvelujen ostot vähenivät 7,5 miljoonaa euroa (1,1 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Omaan käyttöön valmistettujen, taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden arvo laski 27,5 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko. Tuotot vv. 2014 – 2015

Tuotot	2015 milj. €	2014 milj. €
Toimintatuotot	274,4	249,1
Verotulot	934,0	923,5
Valtionosuudet	150,5	140,2
Rahoitustuotot	35,7	32,0
Yhteensä	1 394,6	1 344,8

Kuvio. Vuoden 2015 tuottojen jakautuminen

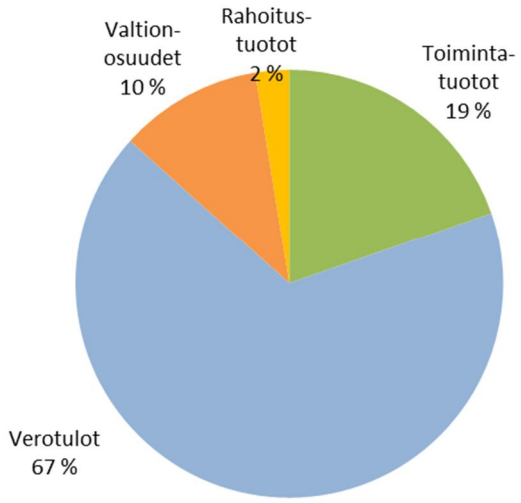

Taulukko. Kulut vv. 2014 – 2015

Kulut	2015 milj. €	2014 milj. €
Henkilöstökulut	486,2	480,2
Palvelujen ostot	698,0	705,5
Aineet, tarvikkee	49,5	52,3
Avustukset	119,3	110,7
Muut toimintaku	46,9	44,1
Rahoituskulut	6,2	9,4
Poistot	98,1	77,8
Yhteensä	1 504,2	1 480,1

Kuvio. Vuoden 2015 kulujen jakautuminen

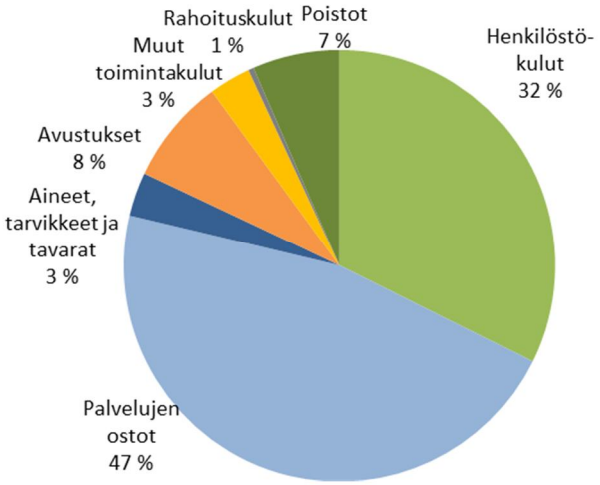

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli vuonna 2015 – 1 015,6 miljoonaa euroa. Se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 9,2 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on pysynyt viiden vuoden tarkastelujaksolla tasaisena. Toiminta-tuotot kattoivat vuonna 2015 toimintakuluista 21,3 prosenttia.

Tuloslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	21,3	19,8	19,0
Vuosikate/ poistot, %	100,4	102,7	148,9
Vuosikate, euroa/ asukas	458,8	379,0	521,1
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta 23,2 prosenttia ollen 98,4 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on noussut vuoden 2014 tasosta 79,8 euroa, ollen 458,8 euroa/ asukas vuonna 2015. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (138,1 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 643,9 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 98,1 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Tilikauden tulos laski edellisestä vuodesta 0,7 miljoonaa euroa, ollen 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2015. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 0,7 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksien eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2015 oli 36,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuonna 2015 investointimenot olivat 152,8 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 147,1 miljoonaa euroa, eli vähennystä edellisvuoteen 6,2 miljoonaa euroa (4 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 12,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 152 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 136,9 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettolisäykseksi muodostui siten 15,1 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 100,2 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen muutos 7 miljoonaa euroa koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutos 1,4 miljoonaa euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2015 lopussa 166,2 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 52,6 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo lisääntyi 5,6 miljoonaa euroa vuoden 2015 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan vähenivät 24,5 miljoonaa euroa vuoden 2015 aikana.

Rahoituslaskelma	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	98,4	79,9	108,4
Satunnaiset erät	1,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-37,3	- 36,1	- 37,9
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-152,8	- 159,0	- 172,8
Rahoitusosuudet investointeihin	5,8	5,7	9,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48,4	41,3	47,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	-36,6	- 68,1	- 45,7
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-3,0	- 9,9	- 1,2
Antolainasaamisten vähennykset	2,4	0,7	1,0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152,0	204,0	170,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-136,9	- 103,8	- 131,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7,0	20,9	5,5
Oman pääoman muutokset	10,0	2,4	5,1
Muut maksuvalmiuden muutokset	-19,5	- 6,3	32,5
Rahoituksen rahavirta	12,1	108,1	81,1
Rahavarojen muutos	-24,5	40,0	35,4
Rahavarat 31.12.	166,2	190,7	150,7
Rahavarat 1.1.	190,7	150,7	115,3

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	-314,9	-33,2	-26,6
Investointien tulorahoitus, %	66,9	52,1	66,3
Lainanhoitokate	0,7	0,8	0,8
Kassan riittävyys, pv	38,2	45,3	36,2

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Vuonna 2015 Vantaan kaupungin investoinneista jäi rahoitettavaksi lainarahoituksella, omaisuuden myynnillä tai rahavarojen käytöllä 33,1 prosenttia.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2000 - 2015 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2000 – 2015

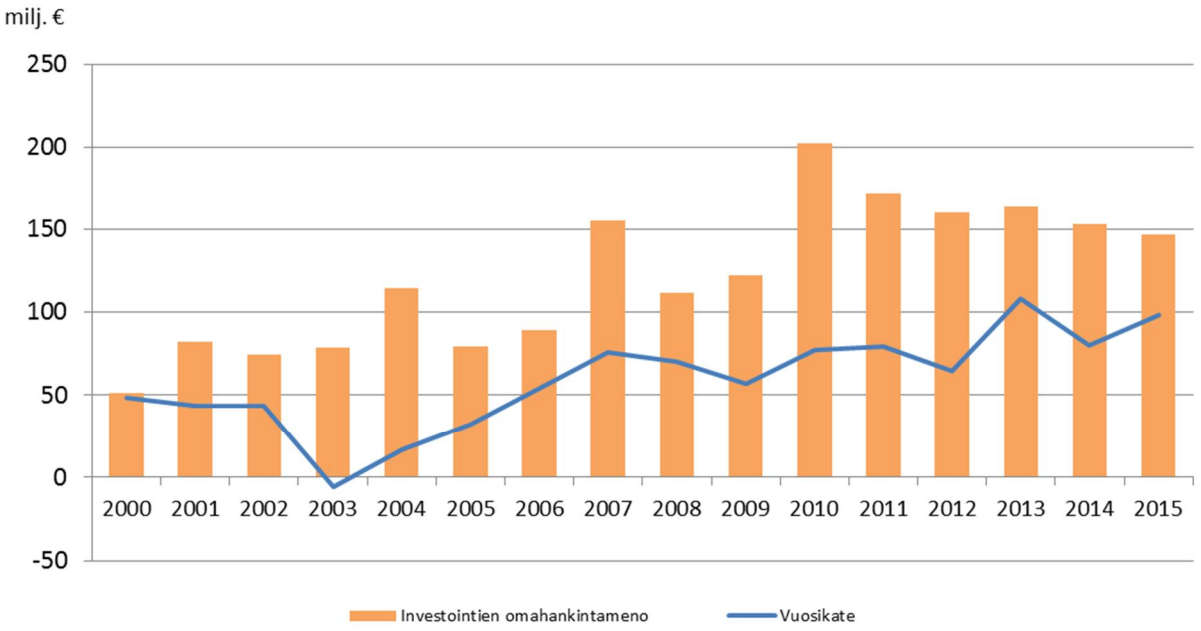

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 0,7 vuonna 2015. Tulorahoitus ei kokonaan riitä lainojen hoitoon, sillä tunnusluvun arvo on alle 1. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2015 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 38,2 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitoksien, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston, Sosiaalisen luototuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2015 lopussa 1 859,9 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 161,9 miljoonaa euroa vuoden 2015 lopussa (53,7 prosenttia taseen loppusummasta). Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli vuoden 2015 lopussa 147,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2014 lopussa. Sijoituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2015 lopussa 604,4 miljoonaa euroa (27,9 prosenttia vastaavien kokonaismäärästä).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat, joita oli vuoden 2015 lopussa 2,1 miljoonaa, olivat pysyneet samalla tasolla kuin vuonna 2014.
Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 301,1 miljoonaa euroa (13,9 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2015 lopussa 39,1 miljoonaa euroa. Vaihto-

omaisuuden arvo nousi vuoden 2015 aikana 10,5 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoden arvoon. Nousu johtui pääosin Kehä III:n perusparannusmenojen noususta. Muuhun vaihto-omaisuuteen sisältyy vuoden 2015 lopun tilanteessa 38,3 miljoonan edestä Kehä III:n perusparannusmenoja.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 95,9 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 28,6 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 12,6 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 19,7 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 21,2 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 165,1 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet edellisvuoden lopun tilanteeseen nähden 24,5 miljoonaa euroa. Saamisiin ei ole sisällytetty asfalttikartelliin perustuvaa vahingonkorvaussaatavaa 3,8 miljoonaa euroa eikä siihen liittyviä oikeudenkäyntikuluja 0,3 miljoona euroa.

Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 835 miljoonaa euroa (38,6 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 123 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 362,2 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 0,7 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamis-, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämis-, Sosiaalisen luototuksen- ja Vahinkorahasto.

Vapaaehtoisina varauksina on tehty investointivarauksia, joiden summa vuoden 2015 lopussa oli 2,3 miljoonaa euroa. Investointivarauksien käyttämisestä hankintamenoa kattamaan syntyi vuonna 2015 poistoeron lisäystä 0,9 miljoonan edestä. Pakollisissa varauksissa oli 0,5 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 8,5 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 2,3 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 0,4 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 313 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta kasvoi vuoden aikana 22 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 1 140 miljoonaa euroa. Muihin pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 65,6 miljoonaa, ostovelkoja 63,1 miljoonaa, saatuja ennakoita 23,8 miljoonaa sekä muita velkoja 20,5 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

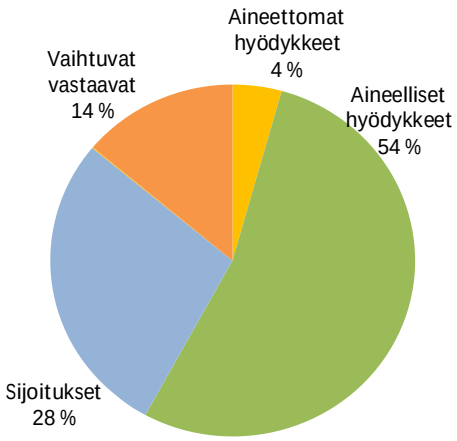

Kuvio. Taseen vastattavaa

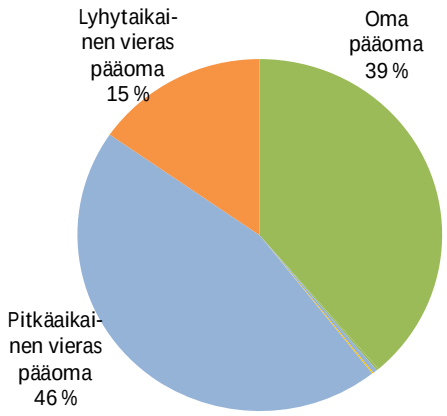

Tase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	1 859,9	1 819,8	1 741,7
Aineettomat hyödykkeet	*93,6*	*39,4*	*29,0*
Aineettomat oikeudet	3,4	5,7	6,7
Muut pitkävaikutteiset menot	90,2	33,7	22,3
Aineelliset hyödykkeet	*1 161,9*	*1 168,9*	*1 110,2*
Maa- ja vesialueet	243,8	223,3	220,1
Rakennukset	560,5	461,2	453,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304,7	452,4	395,2
Koneet ja kalusto	16,5	16,9	16,2
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36,2	14,8	24,6
Sijoitukset	*604,4*	*611,6*	*602,5*
Osakkeet ja osuudet	310,2	318,0	318,1
Muut lainasaamiset	293,8	293,2	284,2
Muut saamiset	0,4	0,3	0,2
Toimeksiantojen varat	2,1	2,1	2,3
Valtion toimeksiannot	2,1	2,1	2,3
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,0	0,0
Vaihtuvat vastaavat	301,1	304,5	249,8
Vaihto-omaisuus	*39,1*	*28,6*	*6,4*
Aineet ja tarvikkeet	0,8	1,0	1,2
Muu vaihto-omaisuus	38,3	27,5	5,2
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	*14,1*	*6,3*	*6,3*
Lainasaamiset	0,3	0,6	0,8
Muut saamiset	13,7	5,7	5,5
Lyhytaikaiset saamiset	*81,8*	*79,0*	*86,4*
Myyntisaamiset	28,6	30,3	28,2
Lainasaamiset	12,3	16,1	22,1
Muut saamiset	19,7	21,5	25,6
Siirtosaamiset	21,2	11,0	10,5
Rahoitusarvopaperit	*1,1*	*1,1*	*1,1*
Osakkeet ja osuudet	1,1	1,1	1,1
Rahat ja pankkisaamiset	165,1	189,6	149,6
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 163,1	2 126,5	1 993,8

Tase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	835,0	824,5	823,2
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Muut omat rahastot	123,0	121,3	97,3
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	362,2	353,1	341,6
Tilikauden yli-/alijäämä	0,7	1,1	35,2
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3,5	2,6	1,5
Poistoero	1,2	0,3	0,4
Vapaaehtoiset varaukset	2,3	2,3	1,1
Pakolliset varaukset	8,9	7,4	6,5
Eläkevaraukset	0,4	0,5	0,5
Muut pakolliset varaukset	8,5	7,0	6,0
Toimeksiantojen pääomat	2,7	2,8	3,0
Valtion toimeksiannot	2,3	2,3	2,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,4	0,5	0,6
Vieras pääoma	1 313,0	1 289,2	1 159,6
Pitkäaikainen vieras pääoma	*980,2*	*976,1*	*908,9*
Joukkovelkakirjalainat	211,6	217,3	113,0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	762,4	752,0	788,4
Lainat julkisyhteisöiltä	6,2	6,9	7,4
Lyhytaikainen vieras pääoma	*332,8*	*313,0*	*250,7*
Joukkovelkakirjalainat	5,7	5,7	5,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	91,6	80,5	46,5
Lainat julkisyhteisöiltä	0,5	0,6	1,6
Lainat muilta luotonantajilta	62,0	55,1	34,1
Saadut ennakot	23,8	16,0	18,6
Ostovelat	63,1	70,7	60,5
Muut velat	20,5	20,5	19,1
Siirtovelat	65,6	64,0	64,5
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 163,1	2 126,5	1 993,8

Taseen tunnusluvut	2015	2014	2013
Omavaraisuusaste, %	39,2	39,2	41,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	94,9	97,0	88,3
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	362,9	354,2	376,8
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	1 691,4	1 680,0	1 810,7
Lainakanta 31.12., milj. €	1 140,1	1 118,0	996,9
Lainakanta 31.12., €/ asukas	5 314,2	5 303,4	4 790,4
Lainasaamiset 31.12., milj. €	293,8	293,2	284,2
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2015 lopussa 39,2 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2015 tarvittu 94,9 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Asukaskohtainen lainakanta oli noussut 5 314,2 euroon asukasta kohti.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2000 - 2015

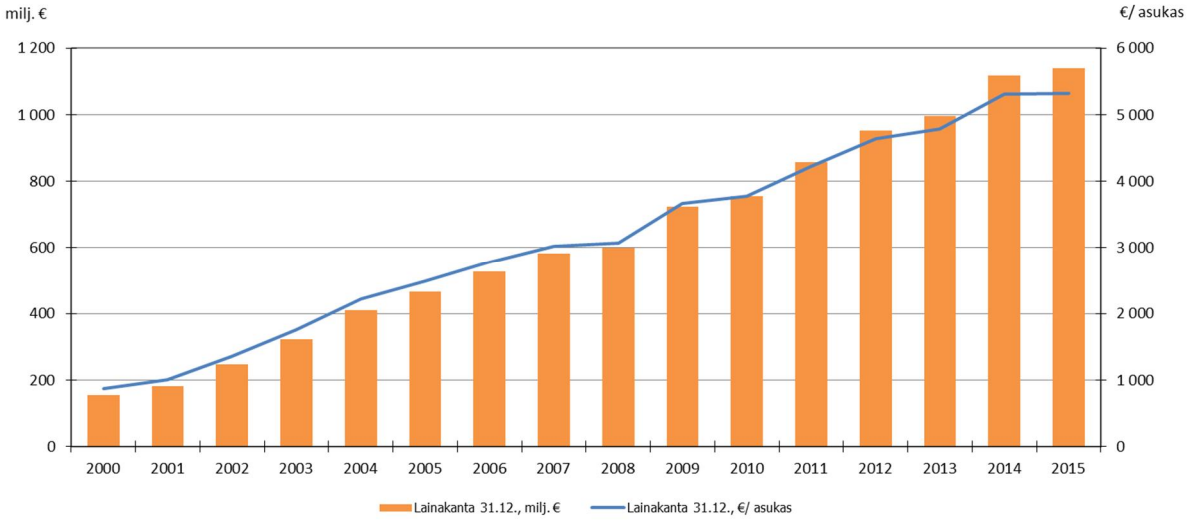

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun Terveydenhuollon tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja- Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luototuksen rahasto ja Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2015 olivat 1 582,3 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 587,74 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -5,1 miljoonaa euroa. Kun tästä luvusta vähennetään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (-19,4 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi -24,5 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2015 aikana.

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

Kokonaistulot ja menot	2015 milj. €	2015 %	2014 milj. €	2014 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	274,4	17,3	249,1	15,7
Verotulot	934,0	59,0	923,5	58,3
Valtionosuudet	150,5	9,5	140,2	8,9
Korkotuotot	14,6	0,9	14,8	0,9
Muut rahoitustuotot	21,1	1,3	17,3	1,1
Satunnaiset tuotot	1,0	0,1	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-38,8	-2,5	-37,1	-2,3
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5,8	0,4	5,7	0,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48,4	3,1	41,3	2,6
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	2,4	0,1	0,7	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152,0	9,6	204,0	12,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	7,0	0,4	20,9	1,3
Oman pääoman lisäys	10,0	0,6	2,4	0,2
Kokonaistulot yhteensä	1 582,3	100,0	1 582,9	100,0
Menot				
Toiminta				
Toimintakulut	1 399,8	88,2	1 392,9	90,6
- Valmistus omaan käyttöön	-109,8	-6,9	-137,3	-8,9
Korkokulut	5,9	0,4	8,9	0,6
Muut rahoituskulut	0,4	0,0	0,5	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	-1,5	-0,1	-0,9	-0,1
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	152,8	9,6	159,0	10,3
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	3,0	0,2	9,9	0,6
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	136,9	8,6	103,8	6,8
Kokonaismenot yhteensä	1 587,4	100,0	1 536,7	100,0

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt
Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen velvoitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa *samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus* yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt ovat yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	30	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	15	1
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	8	
Osakkuusyhteisöt	17	4
Yhteensä	71	6

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohdon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii yleisjaosto. Yleisjaosto avustaa kaupunginhallitusta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla, ja valmistelee sellaisen yhteisön perustamisen ja purkamisen, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupungin talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy mahdolliset tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernipalveluissa, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä, 1.1.2013 voimaantullut, päivitetty konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernistrategia on käsitelty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa muissa ylintä päätösvaltaa käyttävissä hallintoelimissä sekä yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa hallintoelimissä ja hyväksytty tytäryhteisöä sitovaksi. Konsernistrategia ei sido Vantaan Energia Oy:tä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhtiöt

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ensimmäinen täysi toimintavuosi onnistui hienosti, mistä syystä kaukolämmön hintaa alennettiin useaan otteeseen. Yhtiö toteutti useita uusia tuulivoimainvestointipäätöksiä ja lämpökeskuksiin aloitettiin teollisuuden päästödirektiivin (IED) vaatimat muutostyöt. Lisäksi käynnistettiin yhteispohjoismaisen sähkömarkkinan valmisteluun liittyvä taseselvitysjärjestelmän harmonisointi- ja integrointiprojekti. Toteutuksen valmistuminen siirtyi pääosin ulkoisista syistä syksyyn 2016. Hakkilan sähköaseman uusinta käynnistyi. Energia-konsernin toteutunut liikevoitto 29,0 milj. euroa ylitti selvästi budjetoidun liikevoiton 21,3 milj. euroa, mutta verrattuna vuoteen 2014 liikevoitto oli selvästi pienempi (2014 liikevoitto: 44,2 milj. euroa). Vuoden 2015 toteutuneet investoinnit olivat 38,7 milj. euroa ja alittivat budjetoidun 43,4 milj. euroa Suurimmat investoinnit olivat sähköverkko 13,2 milj. euroa Voimalaitoksien ja kaukolämpö-verkon ylläpitoinvestoinnit 14,3 milj. euroa, osakeinvestoinnit sähköntuotantoyhtiöissä 8,8 milj. euroa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy aloitti varsinaisen toimintansa 1.1.2012. Yhtiön tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus-, vartiointi- ja kiinteistöpalveluja sekä näitä tukevia palveluja. Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 922 työntekijää (2014: 983 työntekijää). Yhtiön taloudellinen tulos vuonna 2015 oli -11 000 euroa (2014: -1 000 euroa) eli käytännössä budjetoidun nollatuloksen (-1 000 euroa) mukainen. Yhtiön tuotot vuonna 2015 oli 46,16 milj. euroa (2014: 48,6 milj. euroa) ja ne jäivät budjetoidusta 0,92 milj. euroa. Suurin muutos tapahtui ateriapalvelujen liiketoiminta-alueella, jossa liikevaihto jäi budjetoidusta 1,03 milj. euroa. Tätä kompensoi kiinteistöpalvelujen liikevaihto, joka oli 0,96 milj. euroa budjetoitua parempi. Kaupunginvaltuuston yhtiölle asettama sitova tavoite oli vähintään 3%:n tuottavuuskehitys. Tavoite ylitettiin (2015: toteuma 4,5%, 2014: toteuma 2015 4,5%). Yhtiö alensi 1.1.2015 alkaen keskimäärin 4,5 % asiakkailtaan veloitettavia yksikköhintoja yhtiön v. 2014 hintatasosta. Euromääräisesti hinnanalennusten vaikutus tuottoihin oli n. 2,2 M€

VAV Asunnot Oy –konsernissa valmistui 273 asuntoa vuonna 2015 (2014: 182 asuntoa). Uustuotanto rahoitetaan korkotukilainalla ja rahoituksen omaosuus tulorahoituksella. Yhtiön tuotot olivat vuonna 2015 93,7 milj. euroa (2014: 86,1 milj. euroa) ja yhtiön tulos 22,9 milj. euroa positiivinen (2014: 14,8 milj. euroa positiivinen). Parantunut tulos johtui pääosin omaisuuden myyntivoitoista. Korjausrakentaminen rahoitettiin tulorahoituksella. VAV Asunnot perusti 6/2015 uuden tytäryhtiön VAV Hoivakiinteistöt Oy. VAV Palvelukodit Oy siirrettiin VAV Hoivakiinteistöt Oy:n tytäryhtiöksi. Palveluasumisen liiketoimintasiirto uuteen yhtiöön toteutui kesäkuussa 2015.

VTK Kiinteistöt Oy –konsernin tulos vuonna 2015 oli +0,15 milj. euroa (2014: -0,26 milj. euroa). Yhtiön liikevaihto kasvoi lähes 8 milj. euroa (2015: 20,4 milj. euroa, 2014: 12,5 milj. euroa) johtuen liikuntakiinteistöjen fuusioista vuoden 2015 alussa. Muita yhtiön merkittäviä tapahtumia olivat kaupungin pesulapalveluiden ”yhteisen pöydän” (ruokavaraston) rakennuttaminen Hosantie 2:en sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun Myyrmäen kampuksen osto joulukuussa 2015.

Vantaan kaupungin Tulkkikeskuksen toiminta siirrettiin Helsingin Seudun Asioimistukkikeskus Oy:hyn 1.1.2015 (entinen Vivamus Oy). Yhtiön toiminimi muutettiin 30.12.2015 A-tulkkaus Oy:ksi. Kaupungin omistus yhtiöstä on 99,7% ja sen muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja HUS-yhtymä sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 % osakkuudella. Yhtiön tehtävänä on tuottaa asioimistulkkaus ja käännöspalveluita pääasiallisesti omistajilleen.

Seuraavien yhtiöiden sulautumiset astuivat voimaan 1.1.2015:

- Kiinteistö Oy Itäkehä fuusioitui Kiinteistö Oy Kehäsuoraan
- Kiinteistö Oy Länsi-Vantaan Liikuntalaitokset fuusioitui VTK Kiinteistöt Oy:öön.
- Rajakylän Tenniskeskus Oy fuusioitui VTK Kiinteistöt Oy:öön.
- Kiinteistö Tikkurilan Urheilutalon kiinteistötoiminta fuusioitui VTK Kiinteistöt Oy:öön. (operointitoiminnan siirto apporttina Myyrmäen Urheilupuisto Oy:öön tapahtui 31.12.2014).

Liikuntayhtiöiden operointitoiminta siirrettiin vuoden 2015 aikana Myyrmäen Urheilupuisto Oy:stä kaupungin liikuntapalveluille ja Tikkurilan hotellitoiminta VTK Kiinteistöt Oy:lle.

Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:n osakekanta myytiin 2.1.2015 VTK Kiinteistöt Oy:lle. Henkilöstö ja keskeneräisten projektit siirtyivät elinkeinopalveluille.

Vantaan kaupunki osti keväällä 2015 Kummila Oy:n konkurssipesältä Kiinteistö Oy Vantaan Ahven -nimisen yhtiön osakekannasta 20%. Kaupan jälkeen Vantaan kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Ahvenen kokonaan.

Osana Kehärataprojektiin kuuluvan Tikkurilan matkakeskuksen toteuttamista kaupunki osti Kiinteistö Oy Tikkurilan Linja-autoasema -nimisen yhtiön osakkeet YIT Rakennus Oy:ltä tammikuussa 2015 (KH 20.5.2013 § 27). Kaupunki osti linja-autoterminaalin ja määräosa tontista 61308/1 yhtiöltä 29.12.2015.

Oy Apotti Ab perustettiin 15.7.2015 (KH 25.5.2015). Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 13% ja yhtiön muut osakkaat ovat HUS 46%, Helsingin kaupunki 38%, Kirkkonummen kaupunki 2,5% ja Kauniaisten kaupunki 0,5%. Oy Apotti Ab on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omistajilleen omakustannushintaan tuottava osakeyhtiö.

Vantaan kaupungin tytäryhteisöjen vuosikooste 2015 on käsitelty yleisjaostossa 14.3.2016 ja se on luettavissa osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/ haulla Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden vuosikooste 2015.

Kuntayhtymät

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen (25.8.2014 § 6) EVTEK –kuntayhtymän (kaupungin omistus 43%) purkamisesta. EVTEK-kuntayhtymä purkautui 1.1.2015 lukien. Kuntayhtymä omisti toimitilat, joista Espoon kaupunki kiinteistön omistajana on vuokrannut toisen (Vanha Maantie 6) ja Vantaa kaupunki omistajana toisen (Leiritie 1) tonteista kuntayhtymälle. Purkamisen yhteydessä Leiritie 1 toimitilat siirtyvät Vantaan kaupungille. Vantaan kaupunki myi Leiritie 1 kiinteistön VTK Kiinteistöt Oy:lle syksyllä 2015 (KH 23.3.2015 § 65).

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti konsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia jatketaan. Tavoitteena on samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle/jakamiselle. Sote-uudistuksen vaikutusten selvitystyö on käynnistetty ja sitä jatketaan vuonna 2016.

Medi-Heli ry lahjoitti Kiinteistö Oy Vantaan Helikopteritukikohdan koko osakekannan kaupungille 1.1.2016 (KH 30.11.2015 § 17). Kiinteistöä ja sillä sijaitsevia rakennuksia on aiemmin käytetty Uudenmaan alueella toimivan lääkärihelikopterin tukikohtana sekä lääkäri- ja muun ensihoitotoiminnan keskuksena. Sittemmin kiinteistö on jäänyt tyhjilleen ja siten vaille sen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä.

Kaupunginvaltuusto päätti 19.10.2015 § 3, että Vantaan kaupunki ostaa Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4:n koko osakekannan. Tällä hetkellä yhtiön tiloissa on vuokralla Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskus. Kauppa toteutetaan vuonna 2017.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Kaupunginhallitus teki konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä ja lausuntoja vuonna 2015 n. 25 kpl. Päätökset ja lausunnot liittyivät mm. yhtiöiden osakassasopimuksiin, rahoittamiseen, yhtiöiden omistusjärjestelyihin ja kuntayhtymien talousarvioihin.

Lisäksi kaupunginhallitus teki 26.1.2015 § 5 sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella osakkeenomistajan päätökset Kiinteistö Oy Kehäporttia ja Kiinteistö Oy Kehäsuoraa (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) koskien. Tarkastusten havaintojen pohjalta Vantaan kaupunki teki tutkintapyynnöt poliisille. Kaupunginhallitus antoi 2.3.2015 § 39 VTK Kiinteistöt Oy:lle toimenpideohjeen Myyrmäen Urheilupuisto Oy:ssä tehdyn sisäisen tarkastuksen loppuraportin perusteella. Myös Myyrmäen Urheilupuiston Oy:n tarkastuksessa esitettyjen havaintojen perusteella Vantaan kaupunki teki tutkintapyynnön poliisille.

Vuonna 2014 kaupunginhallituksessa käsiteltiin BDO Audiator Oy:n suorittamaa selvitystä kaupungin ja kaupungin yhtiöiden sähköurakkahankintojen käytännöistä sekä kaupungin käytännöistä rakennuslupa-aikojen jatkamisessa. Tytäryhtiöt raportoivat kaupunginhallitukselle raportissa esitettyjen toimenpidesuositusten perusteella tehdyistä toimenpiteistä loppuvuodesta 2014 sekä kaksi kertaa kevään 2015 aikana.

Yleisjaosto antoi vuonna 2015 menettelyohjeet kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 5. kohdan mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Vuoden 2015 alussa yleisjaosto teki konserniyhtiöiden yhtiökokouksien edustajien nimeämisiin liittyvät delegointipäätökset yleisjaostolle ja toimialoille (YJA 9.3.2015 4§-5§, YJA 13.4.2015 21§). Päätösten myötä yleisjaosto antoi menettelyohjeet kaikkiin kaupungin tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin vuonna 2015 lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskuksen, Hakunilan Keskus Oy:n ja Kiinteistö Oy Korsontie 2:n varsinaisia yhtiökokouksia, joihin menettelyohjeet annettiin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla (siirtymävaihe).

Tilikaudella 2015 yleisjaosto antoi 79 menettelyohjetta yhtiö- ja yhtymäkokouksia sekä säätiöiden valtuuskuntien kokouksia varten. Viranhaltijapäätöksinä annettiin 20 menettelyohjetta yhtiö- ja yhtymäkokouksia varten. Lisäksi yleisjaosto antoi kaksi toimintaohjetta tytäryhtiöille.

Yleisjaosto antoi tilikauden aikana konsernistrategian mukaisen omistajan ennakkosuostumuksen 17 toimenpiteelle. Lisäksi se hyväksyi kaksi toimenpidettä. Ennakkosuostumukset koskivat mm. tytäryhtiöiden toimitusjohtajasopimusten ehtoja, sopimuksia ja omistusjärjestelyjä. Tytäryhtiöt antoivat selvityksiä yleisjaostolle mm. tilintarkastajien tarkastuspöytäkirjoissa esittämiin havaintoihin sekä sisäisten tarkastajien tarkastusraporteissaan esittämiin havaintoihin.

Tytäryhteisöjen toiminnan valvonta ja taloudellisen aseman seuranta

Konsernistrategian mukaan kaupungin ja tytäryhteisön välillä pidetään kaksi kertaa vuodessa suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus (navigointitilaisuus) kaupungin ja yhteisön strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi sekä vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Vuoden 2015 aikana navigoitiin Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, VAV –konserni ja VTK-Kiinteistöt Oy –konserni. Konsernihallinto laati navigoinneista muistiot, jotka raportoitiin yleisjaostolle muun navigointiaineiston ohessa.

Kirjalliset navigoinnit yleisjaostolle toteutetaan vuosittain tytäryhteisöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevan kyselyn yhteydessä. Navigointi voidaan toteuttaa myös muuna yhteistyönä tai kirjallisesti käyttäen konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueen tätä tarkoitusta varten tekemää lomakepohjaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöt raportoivat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungille konserniohjeiden mukaisesti ja yleisjaoston tarkemmin päättämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Erikseen päätettävien yhteisöjen osalta raportointi suoritetaan kaupunginvaltuustolle.

Tytäryhteisöjen tuloksenseuranta toteutettiin vuonna 2015 siten, että tytäryhteisöt toimittivat konsernihallinnolle määrämuotoiset raportit kultakin vuosineljännekseltä. Raporteista laadittiin yleisjaostolle yhteenveto, jossa tulosta verrattiin budjettiin, edellisen vuoden tilinpäätökseen ja vastaavan neljänneksen tulokseen edellisenä vuonna. Kaikki toimivat tytäryhteisöt palauttivat neljännesvuosiraportit. Tytäryhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja toiminnan ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tunnusluvuista laadittiin osavuosikatsaukset neljännesvuosittain. Tytäryhteisöjen osavuosikatsastusten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston päättämät sitovat tavoitteet merkittäville tytäryhtiöille raportoitiin myös kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosikatsausta.

Vantaan Energia, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy sekä Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy esittelivät syksyllä 2015 valtuustolle yhtiönsä toimintaa, strategiaa, tavoitteita sekä esityksensä sitoviksi tavoitteiksi vuosille 2016-2019.

Konsernistrategian mukaisesti tytäryhteisöjen toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat liitteineen tulee seurantaa varten toimittaa konsernipalveluiden

apulaiskaupunginjohtajalle tai tämän määräämälle vastuuhenkilölle sekä yleisjaoston kyseiseen yhteisön hallitukseen nimeämälle asiantuntijalle. Konsernihallinto keräsi keväällä ja loppuvuodesta 2015 yhtiöiden hallitusten pöytäkirjat sellaisen yhtiöiden osalta, jotka olivat jättäneet ne toimittamatta.

Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty yleisjaoston antamien menettelyohjeiden mukaisesti asiantuntijat, jotka yhtiöiden hallitukset kutsuvat tarpeen mukaan kokouksiin. Asiantuntijajäsenet ovat tilakeskuksen, konsernihallinnon tai liikuntapalveluiden tulosalueilta.

Tytäryhtiöille on tilikauden aikana lähetetty kaksi konsernihallinnon tiedotetta. Tiedotteet koskivat mm. tilinpäätös- ja raportointiaikatauluja, konserniyhteisöjen henkilöstöasioita, hallitusten kokouspalkkioita, lainsäädännön muutoksia, pienhankintajärjestelmä HankintaSampoa, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteita Vantaan kaupunkikonsernissa sekä Tilaajavastuu.fi -palvelun käyttöönottoa.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Kaupungin tytäryhteisöjen rahoitus- ja pääomahuolto toteutetaan rahoituksen tulosalueen toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaan. Kaupunki voi myöntää yhtiön lainarahoitukseen takauksen, ja tulosalue kilpailuttaa yhtiön tarvitseman rahoituksen ja toteuttaa pääomahuollon järjestämisen. Kaupunki voi myöntää pitkäaikaista lainaa tytär- ja osakkuusyhtiölle pääasiallisesti oman pääoman luontoisesti. Takauksia myönnettäessä kaupunki huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.
Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määriteltyjä periaatteita.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa keskitetty on rahoituksen tulosalueelle. Keskityksen tavoitteena on tehokas rahoitus- ja korkoriskin hallinta, kustannussäästöt sekä rahavirtojen optimointi.

Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan yleisjaoston perusteella liittää. Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue. Vantaan kaupungin konsernitili- ja maksuliikepalvelut kilpailutettiin keväällä 2013. Päätös valitusta päävälittäjäpankista ja sivuvälittäjäpankista annettiin tiedoksi yleisjaostolle 8.4.2013 § 12. Vuoden 2015 aikana konsernitilijärjestelmään liitettiin Kiinteistö Oy Tikkurilan linja-autoasema.

Vantaan kaupungin Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) sekä konsernistrategian mukaisesti Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelut keskitetään talouspalvelukeskukseen. Vuonna 2015 siirtyi 14 tytäryhtiötä talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi. Vuonna 2016 siirtyvät loputkin vielä siirtymättä olevat tytäryhtiöt talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi lukuun ottamatta Vantaan Energia –konsernia. VAV-asunnot -konsernin, Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n mahdollinen siirtyminen selvitetään myöhemmin.

Konsernipalveluista mm. hankintakeskus, konsernihallinto, rahoitus, tietohallinto ja talouspalvelukeskus ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Konsernipalveluiden tulosalueet tuottavat myös Vantaan Tilapalvelut Oy:n tukipalvelut pl. palkanlaskentapalvelut.

Konsernipalveluiden tulosalueiden lakimiehet antoivat asiantuntijapalveluita julkisissa hankinnoissa, sopimusasioissa ja muissa tehtäväalueensa lakiasioissa. Henkilöstökeskus antoi asiantuntijapalveluita henkilöstö- ja työsopimusasioissa. Tilakeskus antoi asiantuntijapalveluita asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöille.

Konsernivalvonnan kehittäminen

Konsernipalvelut laajensi ja päivitti (YJA 18.5.2015 20§) navigointiohjeistusta sekä navigoinneissa käytettäviä lomakkeita, jotta konsernistrategian noudattaminen po. yhtiöissä liittyen mm. talouden seurantaan, sitovien

tavoitteiden toteutumiseen, investointeihin, hankintoihin sekä muihin yhtiön kannalta merkittäviin toimenpiteisiin tulee varmistettua myös kirjallisesti. Lomakkeiden laajentaminen lisää yhtiöitä koskevaa läpinäkyvyyttä sekä niiden sisäistä valvontaa sekä helpottaa yleisjaostossa tapahtuvaa yhtiöiden seurantaa niitä koskevan lomakkeiston ollessa määrämuotoista.

Navigointitilaisuuksiin velvoitetaan osallistumaan yhtiön toimitusjohtajan lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan. Yhtiöiden tulee käsitellä palautettavat navigointiaineistot yhtiön hallituksessa ennen niiden toimittamista konsernihallintoon. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan edellytetään allekirjoittavan kaikki palautettavat lomakkeet.
Navigointitilaisuuteen kaupungin puolelta osallistuvat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan tai tämän määräämän lisäksi edustajat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen sekä hankinnan tulosalueilta sekä tarvittaessa sen toimialan edustaja siltä toimialalta, jonka toimintaan yhtiön lähinnä liittyy, ja henkilöstökeskuksen edustus, mikä yhtiössä on merkittävästi omaa henkilökuntaa. Tällä laajennuksella pyritään siihen, että navigointitilaisuudessa yhtiön käytettävissä on laaja-alaisesti kaupungin tukipalvelut ja että tiedonkulku paranee eri osapuolten välillä.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaa ja raportointia.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjeen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa 2.3.2015 § 13, joka astui voimaan 31.3.2015. Ohjeen tarkoituksena on selkeyttää kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteitä, tavoitteita, organisointia, periaatteita, vastuita ja toimintatapoja sekä varmistaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko kaupunkiorganisaatiossa. Uudistuneen kuntalain riskienhallintaan kohdistuvat vaatimukset on huomioitu määriteltäessä em. periaatteita ja toimintamalleja.

Rahoituksen tulosalueen kilpailuttama vakuutusmeklari huolehtii konsernin vakuutusten kattavuudesta ja kilpailuttamisesta. Konsernijaosto päätti 15.9.2008 § 21, että kaupungin vakuutukset hankitaan 1.1.2009 alkaen vakuutusmeklarin suosituksen pohjalta. Rahoituksen tulosalue kilpailutti kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturvan vuosille 2014 - 2017 sekä jatko-option vuosille 2018 - 2019. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit valittiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2013 § 20. Uudet vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 alussa kilpailutettiin kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Marsh Oy (YJA 24.2.2014 § 7).

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Rahoituksen tulosalue on tehnyt selvitykset yhtiöiden riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta niistä konsernin tytäryhtiöistä, joiden yhtiökokousasiat käsitellään yleisjaostossa. Kyselyjen vastaukset esitettiin yleisjaostolle 9.3.2015 §:ssä 24 ja 14.9.2015 §:ssä 11. Riskienhallintapäällikkö on ohjeistanut muun muassa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n laajennettua johtoryhmää ja yhtiön hallitusta sekä VTK Oy:n toimitusjohtajaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista.

Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohdolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti yleisjaostolle raportoitiin tarkastukset koskien Tikkuparkki Oy:tä, VAV Asunnot Oy:n tietohallintoa ja tietojärjestelmiä, Myyrmäen Urheilupuisto Oy:tä (kaksi tarkastusta), Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköintiä. Lisäksi Sisäinen tarkastus teki jälkitarkastukset koskien Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kiinteistöpalvelut – yksikön hankintoja. Kaupunginhallitukselle raportoitiin tammikuussa 2015 Kiinteistö Oy Itäkehän, Kiinteistö Oy Kehäsuoran ja Kiinteistö Oy Kehäportin tarkastusraportit.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
Toimintatuotot	1 020,5	990,7	1 032,7
Toimintakulut	- 1 862,3	- 1 833,3	- 1 868,4
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4,3	3,0	2,9
Toimintakate	- 837,5	- 839,6	- 832,7
Verotulot	934,0	923,5	915,2
Valtionosuudet	156,5	146,6	153,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	11,2	11,6	11,7
Muut rahoitustuotot	0,8	3,1	3,2
Korkokulut	- 27,4	- 31,7	- 33,7
Muut rahoituskulut	- 3,3	- 3,5	- 2,1
Vuosikate	234,2	210,0	215,2
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 181,5	- 156,7	- 145,3
Omistuksen eliminointierot	- 0,2	0,0	0,0
Arvonalentumiset	- 0,1	0,0	- 0,1
Satunnaiset erät	1,2	0,0	0,0
Tilikauden tulos	53,8	53,3	69,8
Tilinpäätössiirrot	0,2	0,0	- 22,9
Tilikauden verot	- 6,9	- 9,2	0,0
Laskennalliset verot	- 3,8	- 3,1	0,0
Vähemmistöosuudet	- 8,6	- 13,3	- 6,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34,6	27,7	40,4

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	54,8	54,0	55,3
Vuosikate/ poistot, %	129,1	134,1	148,0
Vuosikate, euroa/ asukas	1 091,9	996,4	1 034,0
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

Konsernin rahoituslaskelma	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	234,2	210,0	215,2
Satunnaiset erät	1,2	0,0	0,0
Tilikauden verot	-6,9	- 9,2	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-35,2	- 34,8	- 42,1
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-318,9	- 471,7	- 376,3
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6,0	9,1	9,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	106,0	178,0	95,6
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 13,5	- 118,5	- 98,0
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,0	- 1,3	- 1,4
Antolainasaamisten vähennys	1,1	0,1	0,0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	347,5	274,5	186,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-229,3	- 233,7	- 86,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-21,7	88,2	- 80,3
Oman pääoman muutokset	-11,6	- 11,3	- 14,6
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	-0,1	0,0	- 0,2
Vaihto-omaisuuden muutos	-6,3	- 23,3	44,9
Saamisten muutokset	13,0	16,2	23,7
Korottomien velkojen muutos	-110,5	35,2	34,1
Rahoituksen rahavirta	- 18,0	144,6	106,5
Rahavarojen muutos	- 31,4	26,1	8,5
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	188,6	220,0	194,0
Rahavarat 1.1.	220,0	194,0	185,5

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 391,6	- 346,7	- 279,7
Investointien tulorahoitus, %	74,9	45,4	58,7
Lainanhoitokate	1,0	0,9	2,1
Kassan riittävyys, pv	28,2	31,2	29,9

Konsernitase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	3 179,7	3 110,8	2 946,0
Aineettomat hyödykkeet	*118,6*	*69,2*	*66,5*
Aineettomat oikeudet	8,1	10,1	10,5
Muut pitkävaikutteiset menot	107,8	57,5	31,5
Ennakkomaksut	2,7	1,6	24,4
Aineelliset hyödykkeet	*2 726,4*	*2 708,5*	*2 564,9*
Maa- ja vesialueet	346,5	322,8	322,1
Rakennukset	1 413,9	1 281,0	1 173,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	794,4	928,1	844,3
Koneet ja kalusto	77,7	73,6	64,2
Muut aineelliset hyödykkeet	9,7	7,5	3,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	84,1	95,6	157,8
Sijoitukset	*334,7*	*333,1*	*314,6*
Osakkuusyhteisöosuudet	53,8	59,8	49,1
Muut osakkeet ja osuudet	82,5	73,8	67,3
Muut lainasaamiset	196,5	197,6	196,2
Muut saamiset	1,9	1,9	2,0
Toimeksiantojen varat	3,3	3,2	3,3
Vaihtuvat vastaavat	491,4	530,5	496,3
Vaihto-omaisuus	62,2	55,9	32,6
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	75,5	52,4	88,8
Lyhytaikaiset saamiset	165,1	201,1	180,9
Rahoitusarvopaperit	9,7	13,7	10,7
Rahat ja pankkisaamiset	179,0	207,3	183,3
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 674,4	3 644,4	3 445,6

Konsernitase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	981,8	946,8	849,2
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusrahasto	0,2	0,2	0,2
Muut omat rahastot	181,31	176,04	150,1
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	416,5	393,7	309,3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34,6	27,7	40,4
Vähemmistöosuudet	88,8	91,7	59,0
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,0	0,0	126,5
Poistoero	0,0	0,0	124,4
Vapaaehtoiset varaukset	0,0	0,0	2,1
Pakolliset varaukset	21,5	19,4	17,5
Eläkevaraukset	0,6	0,8	0,8
Muut pakolliset varaukset	20,9	18,6	16,7
Toimeksiantojen pääomat	3,9	3,8	4,0
Vieras pääoma	2 578,4	2 582,7	2 389,5
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 917,2	1 796,4	1 755,6
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	164,0	157,0	125,7
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	172,7	197,1	108,9
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	324,6	432,2	399,3
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 674,4	3 644,5	3 445,6

Konsernitaseen tunnusluvut	2015	2014	2013
Omavaraisuusaste, %	29,3	28,7	30,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	121,0	124,2	112,5
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	451,1	421,4	349,6
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 102,9	1 999,1	1 680,2
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	2 089,9	1 993,5	1 864,5
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	9 741,6	9 456,8	8 959,6
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	196,5	197,6	196,2
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

1.7 Tilinpäätöksen keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2015 olivat 274 miljoonaa ja konsernin 1 020 miljoonaa euroa. Konsernin toimintatuotoista 35 prosenttia oli yleishallinnon, 29 prosenttia sosiaali- ja terveystoimen sekä 27 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Kaupungin verotulokertymästä, 934 miljoonasta eurosta, 84 prosenttia muodostuu kunnan tuloveroista, 8 prosenttia yhteisöveroista ja 8 prosenttia kiinteistöverosta.

Olennaisia myyntivoittoja kirjattiin kaupungin puolella tilikaudella 2015 39 miljoonaa ja konsernissa 37 miljoonaa euroa. Osinkotuottoja kaupungille kertyi vuonna 2015 18,5 miljoonaa euroa, joista Vantaan Energia -konsernilta 18 miljoonaa euroa.

Taseen vastaavia koskevissa liitetiedoissa on eritelty kaupungin omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä sekä yhteisyhteisöissä. Liitetiedoista ilmenee lisäksi konsernin osuus kunkin yhteisön omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden yli- tai alijäämästä. Konsernin oma pääoma tilikauden 2015 lopussa oli 982 miljoonaa euroa ja konsernin vieras pääoma vuoden 2015 lopussa oli 2 578 miljoonaa euroa. Konsernin osuus Vantaan Energian ylijäämästä oli 13,1 miljoonaa ja VAV:n 18,4 miljoonaa euroa.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvää pitkäaikaista velkaa oli kaupungilla vuoden 2015 lopussa 464 miljoonaa euroa. Kaupungin lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille olivat vuoden 2015 lopussa 82 miljoonaa euroa, josta 62 miljoonaa tytäryhtiöiden konsernitiliin kohdistuvia lainoja. Lyhytaikaisia siirtovelkoja kaupungilla oli vuoden 2015 lopussa 66 miljoonaa euroa, josta 94 prosenttia muodostui palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksista. Konsernissa siirtovelkoja oli 121 miljoonaa euroa, josta 86 prosenttia palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksia.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevia liitetietoja tarkastelemalla voidaan havaita, että kaupungilla ei ole velkaa, jonka vakuudeksi olisi annettu kiinnityksiä tai pantattu osakkeita. Konsernissa sen sijaan vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin vuoden 2015 lopussa olivat 926 miljoonaa, pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 20 miljoonaa sekä muut annetut vakuudet 5 miljoonaa euroa. Annettuja takauksia kaupungilla oli tilikauden päättyessä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 482 miljoonaa ja muiden puolesta 21 miljoonan euron edestä.

Kaupungin muita vastuita ovat 1 005 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista sekä sopimus- ja leasingvastuut 355 miljoonaa euroa. Konsernin leasing- ja muut vastuut olivat vuoden 2014 lopussa 589 miljoonaa euroa. Konsernissa avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot olivat 341 miljoonaa ja markkina-arvot -24 miljoonaa euroa.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 1 350 516,52 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2015 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 1 076 338,05 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 338,65 euroa ja muodostetaan johtokunnan esityksen mukaisesti 1 200 000,00 euron investointivaraus investointisuunnitelman mukaisiin tuleviin kalustoinvestointeihin.

- Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 42 696,61 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä ja kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 33 660,39 euroa.

- Vantaan kaupungin asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 722 933,93 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 963 802,96 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 41 390,52 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Vahinkorahaston alijäämä 1 003 413,00 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 165 959,23 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään ja taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä siirretään 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa.

- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 41 339,33 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien alijäämään. Koska edellisten tilikausien alijäämää ei pystytä kattamaan vuoden 2015 ylijäämällä, liikelaitoksessa on laadittu suunnitelma alijäämän kattamiseksi seuraavien vuosien kuluessa.

- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 662 128,11 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2015

Vuodelle 2015 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 13 toteutui täysin, 7 melko hyvin, neljä jossain määrin ja neljä ei lainkaan.

Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet (TVO- jatkotoimenpiteet) vuosille 2015–2017 käsiteltiin kevään 2015 valtuustoseminaarissa ja hyväksyttiin kehyspäätöksen yhteydessä. Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehärataa ja Kehä III:a 113,4 milj. euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2015 37,3 milj. euroa, josta Kivistön alueelta 6,7 milj. euroa. Sitovan tavoitteen tavoitetaso ylittyi 5,3 milj. eurolla.

Kivistön asuntorakentaminen oli kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä edistettiin ripeällä kaavoituksella. Kivistön keskustassa on valmistunut 15 kerrostaloa ja 14 kerrostaloa on rakenteilla. Keimolanmäessä on rakenteilla vuodenvaihteessa 2016 6 kerrostaloa. Asuntomessut järjestettiin Kivistössä 10.7.–9.8.2015. Messukävijöitä oli 138 748. Asuntomessuista tehdyn julkisuusanalyysin mukaan julkisuuden sävy messutapahtuman aikaan oli valtaosin positiivista.

Maankäytössä priorisoitiin keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä: Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailut toteutettiin, myös Myyrmäen kumppanuuskilpailu järjestettiin. Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen määrä oli 1 255. Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015 tavoitteen mukaisesti.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle: Vuonna 2015 Vantaalle valmistui 2 689 uutta asuntoa, joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 689:llä. Lisäksi kaupunki luovutti vuoden 2015 aikana 33 omakotitalotonttia, kun tavoitteena oli luovuttaa vähintään 80 tonttia.

Elinvoimaohjelmaa toteutettiin: Muun muassa Kauppakeskusakatemia -toimintakonsepti on perustettu yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Lisäksi toimenpiteistä ovat toteutuneet esimerkiksi yrityskiihdyttämön perustaminen ja matkailukärkien tuotteistaminen.

Koulutustakuuta toteutettiin; 98,5 prosenttia peruskoulun päättäneistä sai jatkokoulutuspaikan. Lisäksi 0,7 prosentilla perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta – on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin tai opiskelemaan.

Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaiden kanssa vakiintui toimintatapana kaupungin toimialoilla: Asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kuntalaispalveluissa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon. Päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille. On muun muassa kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Perusopetuksessa oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52. Vuoden 2014 lopun tilanteeseen verrattuna (4,58 %) toteuma oli hiukan parempi.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa							
Strateginen päämäärä 1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan							
1.1. Toimintakatteen kasvuprosentin maksimi	Toimintakatteen kasvu-%	Toimintakatteen kasvu-% vuonna 2013 oli 1,9	Toimintakatteen kasvu 1,7 % suhteessa TA:oon 2014	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Talousarvion ja sen sisältämien kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen.	Toimintakatteen kasvu vuonna 2015 oli 0,9 prosenttia.	Tavoite toteutui täysin.
1.2. Investointikatto vuodelle 2015.	Vuoden 2015 bruttoinvestoinnit (ilman Kehäratataja ja Kehä III:a)	99 milj. euroa	100 milj. euroa (ilman kehäratataja ja kehä III:a)	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Investointiohjelman sopeuttaminen talousarvion raamiin kaikissa hankeryhmissä.	Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehäratataja ja Kehä III:ea 113,4 milj. euroa. Vuoden 2015 investointimenokirjauksia nostivat Dixin bussiterminaalin 6,8 milj. euron lunastuksen siirtyminen vuodelta 2014 vuodelle 2015 sekä maankäyttösopimuksissa kunnallistekniikan korvauksena vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidolliset investointimenot. Näitä erityisesät pois lukien asettui vuoden 2015 investointien perustaso myös bruttomääräisesti tavoitellun investointikaton mukaiseksi.	Tavoite toteutui melko hyvin.
1.3. Joukkoliikenteen kuntaosuus on n. 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia. Infrakorvaukset (menot/tulot) tarkentuvat HSL:n talousarvioesityksen yhteydessä.	Joukkoliikenteen kuntaosuus-% ilman infrakorvauksia	49,7 % (lähtötaso korjattu)	n. 50 % (tavoitteen saavuttamiseen voidaan vaikuttaa joukkoliikenteen tarjonnan ja lipunhintojen kautta)	Hannu Penttilä	Vantaan vuoden 2015 joukkoliikenteen käyttösuunnitelma on 47 milj. euroa.	Kunten osuus HSL:n toimintatuotoista vuonna 2015 oli 48,6 %.	Tavoite toteutui täysin.
1.4. Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet päivitetään ja ne käsitellään kevään 2015 valtuustoseminaarissa.	Toimenpiteet määritelty	Vuoden 2013 loppuun mennessä toteutetut TVO-toimenpiteet	Toimenpiteet on päivitetty ja käsitelty kevään 2015 valtuustoseminaarissa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	TVO:n jatkotoimenpide-esitykset valmisteltiin kevään 2015 aikana ja ne käsiteltiin kevään 2015 valtuustoseminaarissa. TVO:n jatkotoimenpiteet hyväksyttiin vuoden 2016 talousarvion kehyspäätöksen yhteydessä 15.6.2015.	TVO:n toimalottaiset jatkotoimenpiteet on käsitelty kevään 2015 valtuustoseminaarissa ja hyväksytty vuoden 2016 talousarvion kehyspäätöksen yhteydessä.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan							
2.1. Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	Keskimääräinen lainamarginaali.	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali.	Vantaan kaupungin keskimääräinen lainamarginaali on matalampi kuin kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali.	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	Neuvottelut käyty rahoittajien kanssa. Uusia suojauksia ei tehty vuonna 2015, mikä oli strateginen päätös. Näin ollen korkoriskin on annettu kasvaa.	Uutta lainaa nostettiin yhteensä 102 milj. euroa, minkä lisäksi kaupunki maksoi ennenaikaisesti takaisin 50 milj. euron suuruisen lainan ja jälleenrahoitti sen edullisemmin ehdoin. Lainaa nostettiin erittäin edullisin ehdoin ja pidemmällä maturiteetilla kuin vuonna 2014.	Tavoite toteutui täysin.
	Lainasalkun duraatio (= lainasalkun keskimääräinen korkosidonnaisuusaika)	Duraatio 0,6	Duraatio suurempi tai yhtä suuri kuin 0,6	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues		Duraatio on laskenut vuodesta 2014 eli korkoriski lisääntynyt. Valinta on tehty tietoisesti, mikä näkyy kaupungin vuoden 2015 korkomenoissa, jotka alittavat selvästi budjetin.	
	Lainasalkun korkomenot	Korkomenot 9,7 milj. euroa	Korkomenot max. 20,2 milj. euroa	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues		Lopullinen korkomenoennuste n. 5,9 milj. euroa.	
Strateginen päämäärä 3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan							
3.1. Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa vuoden 2015 aikana.	Maanmyyntivoitot, lisäksi raportoidaan Kivistön osuus maanmyyntivoitoista.	30 + 4 milj. euroa	32 milj. euroa	Hannu Penttilä	Tonttimyynti, erityisesti asuntotonttien myynti, on ollut vilkasta.	Maanmyyntivoitto 31.12.2015 37,3 milj. euroa, josta Kivistön alueelta 6,7 milj. euroa.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 4. Kumppanuuksien hyödyntäminen							
4.1. Kivistön kumppanuushankkeiden ja asuntomessujen onnistuminen.	Kumppanuushankkeiden onnistuminen.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Hannu Penttilä	Kivistön asuntorakentaminen on kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä on edistetty ripeällä kaavoituksella.	Yhteistyö kumppaneiden kanssa on edistynyt hyvin. Kivistön keskustassa on valmistunut 15 kerrostaloa ja 14 kerrostaloa on rakenteilla. Keimolanmäessä on rakenteilla 6 kerrostaloa.	Tavoite toteutui täysin.
	Asuntomessujen näkyvyys		Asuntomessujen näkyvyys eri medioissa	Hannu Penttilä	Asuntomessut järjestettiin Kivistössä 10.7.–9.8.2015. Messukävijöitä oli 138 748. (vrt. v. 2014 Jyväskylä 114 941 kävijää ja v. 2013 Hyvinkää 131 030 kävijää.) Tiedotustoimisto, jossa työskentelivät kaupungin ja Osuuskunnan viestinnän edustajat, palveli tiedotusvälineitä messualueella. Messutapahtuman aikana lähetettiin 13 mediatiedotetta, joissa nostettiin esiin kiinnostavia yksityiskohtia messutapahtumasta sekä markkinoitiin Kivistöä asuinpaikkana, Kehärataa unohtamatta. Sisältöä tuotettiin aktiivisesti myös sosiaalisen median eri kanaviin.	Asuntomessuista tehdyn julkisuusanalyysin mukaan julkisuuden sävy messutapahtuman aikaan oli valtaosin positiivista. Osuuskunta Suomen Asuntomessujen käyttämän Cision –mediaseurantatyökalun mukaan mediaosumia Vantaan messujen aikana oli 648 kpl (vrt. v. 2014 Jyväskylä 261 kpl). Tiedotusvälineiden edustajia Vantaan asuntomessuilla kävi 826 (vrt. v. 2014 Jyväskylä 464).	

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupunkirakenne eheytyy							
Strateginen päämäärä 5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin							
5.1. Priorisoidaan keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä.	Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailujen toteutuminen aikataulussa.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Hannu Penttilä	Korson tomin, Korsotalon ja keskustan kaavoitustyö. Neuvottelut Martinlaakson keskustakorttelin (Laajavuoren koulu) ja Martinkeskuksen kilpailun voittajien kanssa alueiden toteuttamiseksi.	Korson kilpailu pidetty. Korson Tornin kaava ollut nähtävillä 21.10-19.11.2015 Martinlaakson keskustakorttelin ja Martinkeskuksen ostoskeskuksen kilpailut pidetty ja voittajat valittu. Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 14.12.2015 Keskustakorttelin (nro 002031) ja ostoskeskuksen (nro 002178) asemakaavat. Ostoskeskuksen kaavapäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeudelle.	Tavoite toteutui täysin.
	Myymäen kumppanuuskilpailun järjestäminen ja keskustan kaavoittaminen uudelta pohjalta yhdessä kumppaneiden kanssa.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Hannu Penttilä	Kilpailuehdotusten arviointi.	Kilpailu pidetty. Kilpailuehdotuksia tuli 9 kpl. Kaupunginhallitus valinnut voittajan 14.12.2015.	
	Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen ja työpaikkojen määrä.	Nykytila	500 asuntoa ja 50 työpaikkaa	Hannu Penttilä	Vuonna 2015 voimaantulleissa asemakaavoissa asuntoja 1.255 kpl.	Vuodesta 2013 kaavoja tullut voimaan, joiden asuntojen lukumäärä on 1.400 kpl ja työpaikkojen 80 kpl	
5.2. Kehäradan liikennöinti käynnistyy viimeistään 1.7.2015.	Kehäradan liikennöinnin alkamisajankohta	Kehäradan rakentaminen käynnissä.	1.7.2015	Hannu Penttilä	Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015.	Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015.	Tavoite toteutui täysin.
5.3. Kaupunki teettää yhdessä Vantaan Energia Oy:n kanssa selvityksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä 30 prosentilla vuoteen 2020 mennessä ja 40 prosentin vähentämisestä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990.	Päästöjen vähentämisselvitys tehty.	Kaupungilla ei ole tehty kaupunginjohtajien ilmastosopimuksen alaotteen mukaista selvitystä keinoista aikaisempaa tukemman tavoitteen saavuttamiseksi mahdollisimman kustannus-tehokkaasti.	Päästövähennysselvitys osoittaa keinot, joilla kustannustehokkaimmin päästään 30 prosentin tavoitteeseen vuoteen 2020 mennessä ja 40 prosentin tavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä.	Hannu Penttilä	Selvitystyö on valmistunut tammikuussa 2016. Sen tulokset esitellään ympäristölautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle keväällä 2016.	Selvitysluonnoksessa on esitys keinoista.	Tavoite toteutui jossain määrin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista							
8.1. Kaupunki luo edellytykset 2 000 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	Valmistuneiden asuntojen määrä (valmistuneiden asuntojen määristä raportoidaan myös hallintamuodoittain MAL-seurannan aikataulussa ja tilinpäätöksen yhteydessä)	1 675	2 000	Hannu Penttilä	Kivistön asuntorakentaminen on vilkasta ja asuntorakentamisen mahdollisuuksia on edistetty ripeällä kaavoituksella, erityisesti Kivistössä ja keskustoissa. Vuonna 2015 asuntorakentaminen keskittyi Kehäradan varrelle. Vuonna 2015 asunnoista runsas kolmannes rakennettiin Tikkurilan, vajaa kolmannes Kivistön ja vajaa neljännes Myyrmäen suuralueelle. Vähiten asuntoja valmistui Koivukylän ja Hakunilan suuralueille.	Vuonna 2015 Vantaalle valmistui 2 689 uutta asuntoa. Asunnoista 200 on omakotitaloissa, 102 paritaloissa, 124 rivitaloissa ja 2 263 kerrostaloissa tai muissa rakennuksissa.	Tavoite toteutui täysin.
8.2. Kaupunki luovuttaa 80 omakotitalotonttia.	Luovutettujen omakotitalotonttien määrä	83	80	Hannu Penttilä	Jatkuvassa myynnissä on ollut 37 tonttia, tarjouskilpailu järjestettiin 4 tontista keväällä 2015. 2 tontista järjestettiin tonttihaku asuntomessujen aikana ja syksyllä 2015 järjestettiin yleinen haku 19 tontista. Kaupungilla on ollut asuntomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty.	Luovutettu yhteensä 33 tonttia. (syksyn tonttihaun tonttikauppoja tehdään vuoden 2016 puolella)	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupungin elinvoima vahvistuu							
Strateginen päämäärä 9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.							
9.1. Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	Työttömyysaste alenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 10,5 %, muutos +1,6 % Helsinki 10,3 %, muutos +1,9 % Espoo 8,4 %, muutos +1,9 %	Vantaa -0,4 % suhteessa Helsinkiin	Jaakko Niinistö, Jose Valanta Raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Työllisyyspalvelut on jatkanut tehokasta ja tuloksellista toimintaansa haastavassa työllisyystilanteessa.	Työttömyysaste 12/2015: Vantaa 12,6 %, vuosimuutos +1,0 prosenttiyksikköä Espoo 10,7 %, vuosimuutos +1,0 prosenttiyksikköä Helsinki 12,7 %, vuosimuutos +0,8 prosenttiyksikköä	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
	Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 2 922, muutos +10,9 % Helsinki 8 515, muutos +40,1 % Espoo 2 896, muutos +71,4 %	2 500	Jaakko Niinistö	Työraiteen avulla on vähennetty merkittävästi pitkäaikaistyöttömyyden kasvua Vantaalla. Vuoden 2013 lähtötilanteeseen verrattuna pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on ollut Vantaalla huomattavasti maltillisempaa kuin Espoossa ja Helsingissä.	Pitkäaikaistyöttömien määrä 12/2015: Vantaa 5 002, vuosimuutos +35,0 % Espoo 6 025, vuosimuutos +45,5 % Helsinki 16 292, vuosimuutos +29,9 %	
	Työmarkkinatuen kuntaosuus.	11,5 milj. euroa	14,2 milj. euroa	Jaakko Niinistö	Vietiin eteenpäin työllistämisen monialaisen yhteispalvelun konseptia. Lisättiin kuntouttavan työtoiminnan volyymeja. Huom. Lakimuutos 1.1.2015 alkaen lisäsi kuntien osuutta työmarkkinatuen rahoituksesssa. Lakimuutos nosti kuntien työmarkkinatukimenoja huomattavasti.	Vuonna 2015 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 18 682 354 euroa.	
	Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 1 209, muutos +32,3 % Helsinki 3 014, muutos +33,5 % Espoo 1 100, muutos +57,1 %	850	Jaakko Niinistö, Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Petra-hankkeen avulla on vähennetty nuorisotyöttömyyden kasvua. Vuoden 2013 lähtötasoon verrattuna nuorten työttömien määrän suhteellinen kasvu on ollut Vantaalla hitaampaa kuin Helsingissä ja Espoossa.	Alle 25-vuotiaiden työttömien lukumäärä 12/2015: Vantaa 1 456, vuosimuutos + 9,6 % Espoo 1 448, vuosimuutos +1,7 % Helsinki 3 713, vuosimuutos -3,3 %	
	Ulkomaalaisten (termi korjattu) työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 2 596, muutos +21,3 % Helsinki 6 680, muutos +24,5 % Espoo 2 160, muutos +33,7 %	2 300	Jaakko Niinistö	Maahanmuuttejille on omia työhönvalmentajia ja kuntouttavan työtoiminnan starttiryhmiä. Maahanmuuttajien kielikoulutusta on lisätty.	Ulkomaalaisten työttömien lukumäärä 12/2015: Vantaa 3 176, vuosimuutos + 4,2 % Espoo 3 203, vuosimuutos +17,1 % Helsinki 8 071, vuosimuutos + 3,4 %	

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
9.2. Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	Uudentyyppisen yrityshautomon perustaminen – selvitys mahdollisuuksista käynnistää yrityshautomo.	Vantaalla ei ole yrityshautomoa eikä sitä koskevaa suunnitelmaa ole tehty.	Selvitystyö on valmistunut ja Vantaalle on syntynyt toteutuskelpoinen hautomokonsepti.	Jose Valanta	Turbiini-nimisen yrityshautomo-/kiihdyttämökokonaisuuden rakentaminen on alkanut yhteistyössä Vantaan kaupungin ja sen toimialojen, alueen oppilaitosten, elinkeinoelämän järjestöjen sekä alueellisten kumppaneiden kanssa.	Toiminta käynnistynyt Vantaan Technopoliksessa. Turbiini-yrityskiihdyttämössä toimii jo useita start-uppeja.	Tavoite toteutui täysin.
	Kauppakeskusalakatemian toteuttaminen – yrityspohjaisen koulutusohjelman rakentaminen kauppakeskuksen ja oppilaitosten kanssa kauppakeskusympäristöön.	Kauppakeskusalakatemian tyyppistä konseptia ei ole olemassa Vantaalla eikä muualilakaan maassamme.	Kauppakeskusakatemia on perustettu ja ensimmäiset opiskelijat suorittavat opintojaksojaan kauppakeskusympäristössä.	Jose Valanta	Kauppakeskusakatemia-toimintakonsepti on perustettu yhteistyössä Kauppaalan kauppaoppilaitos Mercurian, Jumbon ja Flamingon kauppiasyhdistysten ja kaupungin kesken.	Toiminta on käynnissä.	
	Matkailukärkien tuotteistaminen – matkailukärkien selkeyttäminen ja tuotteistaminen vuoden 2015 aikana.	Vantaan matkailun kärjet ovat hajanaisia ja määrittelemättömiä.	Vantaan matkailukärjet on määritelty, tuotteistettu ja niitä markkinoidaan aktiivisesti osana PKS-matkailua.	Jose Valanta	Matkailukärkien määrittelyprosessiin liittyvät toimet käynnistetty. Työ valmistui vuoden 2015 lopulla.	Selvitys tehty.	
9.3. Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	Päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa.	2 vkoa	2 vkoa tai 1 viikossa kerhosta päivähoitoon	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Kun lapsen huoltaja hakee päivähoitopaikkaa työllistymisen vuoksi, se järjestetään kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita hoitopaikan sijainnista. Ensisijaista hoitopaikkatoivetta ei kaikilta osin voi toteuttaa kesken toimintavuoden, mutta päivähoitopaikka pyritään järjestämään perheen kulkuyhteydet ja kuljetusmahdollisuudet huomioon ottaen.	Toteutui.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 10. Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen							
10.1. Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana Vantaalla työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille.	Muuttohalukkuus-tutkimus	Vuoden 2013 kysely.	Vuoden 2014 kyselyssä tulos on parantunut.	Jose Valanta	Vantaan markkinointia asuinpaikkana on toteutettu kaupungin omissa kanavissa (Vantaa-kanava, Asukasleht!) sekä erityisesti asuntomessuilla ja niihin liittyvissä julkisuissa. Kivistö /Leinää /Keimolanmäki -markkinointi ja kaupunginosien esitteet. Kaupunkia asuinpaikkana on markkinoitu myös VR:n lähijunissa. Lisäksi toteutettiin erillinen HS:n välissä jaettu Vantaan asumisvaihtoehtoja esittelevä liite. Muuttohalukkuus-tutkimuksen kyselyn tulosta ei ollut käytettävissä.	Käynnistetty.	Tavoite toteutui melko hyvin.
10.2. Nostetaan kaupunginosia esille kaupungin omissa kanavissa monipuolisesti ja kuntalaisia osallistaen.	Kaupungin omien viestintäkanavien käyttö.	Nykytila.	Kaikki kaupunginosat ovat olleet esillä uudella tavalla keskustelua herättäen.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Jose Valanta	Kaupunginosat ovat olleet esillä Asukaslehden teemana ja Vantaa-kanavalla. Toteutus jatkuu vuoden 2016 puolelle.	Toteutettu.	Tavoite toteutui melko hyvin.
10.3. Toteutetaan teemavuosi, jolla kiinnitetään huomiota kaupungin puro luontoon.	Raportoidaan toteutuneet toimenpiteet.		Teemavuoden toimenpiteet.	Hannu Penttilä	Puroluonnosta on viestitty eritavoin: mm. näyttely Dixissä, Asukasleht, somevie stintää, oltu mukana tapahtumissa, järjestetty vierasajtalkoita purojen varsilla ja kutualheisia luontoretkiä, tehty yhteistyötä järjestöjen kanssa, ja järjestetty vesiaiheinen Ekoteko-kilpailu (siv).	Toimenpiteet on tehty.	Tavoite toteutui melko hyvin.
Strateginen päämäärä 13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat							
13.1. Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden %-osuus.	98,4 %	99 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Paula Yöstalo-Kuronen	Alo tuspaikkojen määrän seuranta suhteessa perusopetuksen päättävien ikäluokan kokoon. On haettu ja saatu järjestämislupa ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämiseen. Yhteishaun tulosten kesäkuun julkistamispäivän tiedon mukaan jatkokoulutukseen pääsi 95 % perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä. Ilman paikkaa jääneistä sai heinä-elokuun aikana jatkokoulutuspaikan siten, että 98,5 % perusopetuksen päättäneistä siirtyi syksyllä lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistavaan koulutuksiin. Noin 15 nuorella eli 0,7 % perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta (on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin/opiskelemaan). Elokuun lopussa ilman paikkaa oli noin 20 nuorta eli 0,9 % perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä.	98,50 %	Tavoite toteutui melko hyvin.
13.2. Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.	Tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavien koulutusten keskeyttämisprosentti.	10,4 %	9 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Paula Yöstalo-Kuronen	Kehitetty ja kokeiltu vaihtoehtoisia opiskelutapoja. Suunniteltu osallisuutta ja nopeaa palautetta lisäävä toimintamalleja sekä ohjaukseen ja tukeen liittyvää henkilöstön osaamisen kehittämistä.	14,50 %	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia							
15.1. Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla.	Väestön terveys paranee Kelan sairastavuusindeksillä mitattuna.	Vantaan sairastavuusindeksi 89,5 (v. 2012 lopun tilanne)	Väestön terveys paranee	Jukka T. Salminen	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden tavoitteena on väestön terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen. Tapoja auttaa väestöä elintapamuutoksissa, hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja omahoidon toteuttamisessa kehitetään jatkuvasti. V. 2014 otettiin käyttöön väestön omahoitoa tukeva sähköinen portaali. Sähköstä maksutonta terveystarkastusta ja -valmennusta on markkinoitu ja terveystarkastuslomake on otettu käyttöön henkilökunnan työterveyshuollon käynneihin sekä terveysasemilla pitkäaikaissairaiden potilaiden vuositarkastuksiin. Sähköisen terveystarkastus- ja valmennusohjelmaan rekisteröityneitä käyttäjiä oli Vantaalla v. 2015 yhteensä 1 495 henkilöä ja heistä terveystarkastuksen oli suorittanut loppuun saakka 1020 henkilöä.	Vantaalaisten sairastavuus hieman vähen edellisvuosista sairastavuusindeksin ollessa v. 2014 88,4. Tilanne sairastavuuden osalta on edelleen maan keskiarvoa (indeksi=100) parempi. Vuoden 2015 tiedot eivät ole kansallisesti vielä saatavissa.	Tavoite toteutui melko hyvin.
	Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 25-64 -vuotiaista laskee.	5,5 % (v. 2012 lopun tilanne)	Työkyvyttömyyseläkettä halevien määrä saadaan alenemaan.	Jukka T. Salminen	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden tavoitteena on väestön terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen, mikä tukee myös väestön työkyvyn ylläpitoa ja kuntoutumista.	Työkyvyttömyyseläkettä sai v. 2014 5,1 % Vantaan 25 - 64-vuotiaista. Vuoden 2015 tiedot eivät ole vielä saatavissa.	
	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa.	91,9 %	92,5 %	Jukka T. Salminen	Asiakasneuvonta ja palveluohjaus Länsi-Vantaalla vakintui, ja toiminta laajennettiin itä-Vantaalle. Asiakkaille määritelty vastuutyöntekijöitä. Päivässairaalakuntoutusta ja geriatrisen vastaanoton käyntejä lisätty tukemaan iäkkäiden ja muistisairaiden kotona asumista.	75 vuotta täyttäneistä omassa kodissa asui 31.12.2015 92,2 %.	
	Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tupakointi vähenee.	Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2 vuoden opiskelijoista päivittäin tupakoi 37 % pojista ja 43 % tytöistä (kouluterveyskysely 2013)	a) tupakointi vähenee v. 2013 tasosta b) raportoidaan toimenpiteet em. opiskelijoiden tupakoinnin vähenemiseksi toimialoittain	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Yhteistyössä mm. Varian kanssa toteutettu Tupakatta paras ammiksessa -hanke päättyi v. 2015. Hankkeessa kehitettiin tupakoinnin vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä sosiaalisen markkinoinnin keinoin. Toukokuussa valmistui Laurean toteuttamana kohderyhmäanalyysi nuorten tupakointiin ja savuttomuuteen liittyvistä näkemyksistä. Opiskelijoille pidettiin palvelumuotoilukokeilu tupakoinnin ja savuttomuuden teemasta. Vuoden 2015 alusta Variassa on tarjolla opiskelijoille valinnaiskurssi Savuton elämä. Jatkohankkeeseen haettiin rahoitusta terveyden edistämisen määrärahoista, mutta rahoitusta ei myönnetty	THL:n toteuttamassa Kouluterveyskysely 2015 -kyselyssä oli teknisiä ongelmia, minkä vuoksi kuntakohtaisia tuloksia ei saada eikä tilanteen kehitystä pystytä seuraamaan	

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
15.2. Kaupungin ennaltaehkäisevin toimenpitein vähennetään lastensuojelun tarvetta.	Lastensuojelun asiakkaiden määrä.	9,1 % Vantaan 0-17 -vuotiaista, 4 083 eri lasta (TP 2013)	8,9 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	Jukka T. Salminen	Uusi sosiaalihuoltolaki korostaa ennalta ehkäisevää työtä ja palvelujen saamista ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lastensuojelun tarpeen vähentämiseksi toimialalla otettiin käyttöön uusia varhaisen tuen toimintamalleja. Uusi jalkautuva varhaisen tuen tiimi aloitti toimintansa 1.6.2015 alkaen. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö otettiin käyttöön ja lapsiperheiden kotipalvelua lisättiin. Terveyspalveluissa kehitettiin ja otettiin käyttöön lastensuojelun liittyvä varhaisen puuttumisen malli.	Vuonna 2015 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli yhteensä 4 146 eri lasta, mikä on 396 lasta edellisvuotta enemmän (Luku ei sisällä lastensuojeluilmoituksen päättyneitä asiakkuuksia eikä 18-vuotta täyttäneitä jälkihuollon asiakkaita.). Asiakkaana oli 9,1 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista lapsista.	Tavoite toteutui jossain määrin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 16. Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy							
16.1. Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa vakiintuu toimintatapana. Vuorovaikutusta kehitetään järjestelmällisesti palvelumuotoiluprosesseissa.	Uudet asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut ja niiden järjestämistavat lisääntyvät.	Toimialat käyttävät osallistavia menetelmiä jonkin verran.	Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistaminen on suunnitelmallista kaikilla toimialoilla.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat	Sivi: Lukiokoulutuksessa on kehitetty uusia oppimistiloja ja työelämälähtöisyyttä yhteistyössä opiskelijoiden ja opettajien kanssa, esim. Digi-luokka ja Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa -hankkeet. Perusopetuksessa oppilaiden ja huoltajien osallistuminen kouluyhteisön hyvinvoinnin on lisääntynyt, esim. oppilaiden ehdotuksia on kuultu luokissa ja YHR:ssä. Perusopetuksessa huoltaja voi hakea iltapäiväkerhopaikkaa sähköisesti Wilman kautta. Oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen. Huoltajat ovat voineet hakea sähköisesti oppilaalle tomaa Wilman kautta. Soste: Hyvin toimivaa päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla lisäennettiin usealle terveysasemille. Mm. on kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Tupakoinnin vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä kehitettiin sosiaalisen markkinoinnin ja palvelumuotoilun keinoin Tupakasta paras amksessa -hankkeessa Variassa. Perhepalveluissa on kehitetty palveluja yhteistyössä kuntalaisten kanssa esim. erosauttamispalvelujen kehittämistyöryhmässä, lastensuojelussa sekä päihdepalveluissa. Hoivalla on lisätty omaisen kanssa tehtävää yhteistyötä, ja omaisia ja asukkaita on otettu enemmän mukaan kehittämis- ja suunnittelutyöhön. Vanhusten avopalveluissa on pidetty mm. omais- ja asiakastilaisuuksia palvelutaloissa, päivätoimintakeskuksissa ja kotihoidon kentällä. Mato: Yhdessä sivistystoimen kanssa on sovittu Lapset ja nuoret asunnypäristönsä rakentajina -yhteistyömallista. Asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kasvarunkotyöhön, Kivistön ja Backasken kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Loppukesästä asuntomessujen yhteydessä on järjestetty Kaupunki kaupunkilaisille -näyttely Galleria Kissa sekä yhteistyössä kulttuuri- ja nuorisopalvelujen kanssa 8.-15.8. Mun Mikkola -tapahtuma OurHouse-festivaalin yhteydessä. Asukkaista on osallistettu mm. Martinlaaksonpolun, Topaasiaukion ja Tikkurilanjokirannan suunnitteluun. Asukkaita on otettu mukaan myös puistojen suunnitteluun. Myös päiväkotien ja koulujen pihoja on kehitetty yhdessä asukkaiden kanssa. Osallisuus on kirjattu vahvasti myös päivitettyyn arkkitehtuuriohjelma Apolliin. Korsas: Kuntalaispalvelussa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon, osallisuusverkoston toiminnan kehittämiseen ja verkoston jäsenten kouluttamiseen ja sitouttamiseen. Jäsenille tarjottiin koulutusta ja tietoa osallisavista vuorovaikutusmenetelmistä, jotta he pystyvät suunnittelemaan palveluita yhdessä asiakkaiden kanssa. Toimialojen kanssa järjestettiin yhdessä osallistavia tilaisuuksia sekä kuntalaisille että kaupungin henkilöstölle. Vantaa-info palveluvaikoimaa on kehitetty yhdessä kuntalaisten kanssa, erityisesti neuvontapalveluiden tuotteistamisessa.	Ks. toimenpiteet.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut							
17.1. Palvelurakenteita ja kustannustehokkuutta kehitetään siten, että keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa.	Vantaa on suurten kaupunkien vertailussa kustannustehokkuudelta an kilpailukykyinen useimpien palvelujen osalta.	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan kuusikkokaupunkien kärkijoukossa.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön. TVO-jatkotoimenpiteet on hyväksytty ja niitä toteutetaan.	Vuoden 2015 lopussa käytössä on v. 2014 tilinpäätöstiedot. - Perusopetus: opetuksen kokonaiskust. Vantaa 4500 e/oppilas (Kouluikkunan ka. 4832 e/oppilas, yli 100 000 asukkaan kunnissa ka. oli 4843 e/oppilas) - Lukiokoulutus: opetuksen kokonaiskust. Vantaa 3900 e/opiskelija (Kouluikkunan ka. 4847 e/opiskelija, yli 100 000 asukkaan kunnissa ka. oli 4 513 e/opiskelija). - Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 908 e/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka 868 e). Vantaa sijoitus vertailussa 4/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 11 004 e/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12 398 e). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan deflatoidut kokonaiskustannukset asiakasta kohden nousivat edellisvuodesta 2,1 % (Kuusikon ka. 6,3 %). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 2185 e/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2275 e/asukas). Vantaan sijoitus 3/11. (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2014)	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja							
19.1. Luodaan sähköisen asioinnin alusta ja mobiiliVantaa -konsepti, jonka varaan sähköiset palvelut rakennetaan.	Sähköisen asiointialustan varassa toimivien palveluiden määrä.	0	2	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Ylä-Jarkko	Sähköisen asioinnin alustan pystytys käynnissä. Ensimmäisenä toteutettavien palveluiden tehtävälista (Backlog) valmis. Ekosysteemin muodostamiseen tähtäävät kilpailutukset 80 %:sti tehty.	Alusta pystytetty. Kehitystyö käynnistynyt ja sille haetaan riittävää kypsyyttä ja vauhtia. Ensimmäiset palvelut julkaistaan alkuvuodesta 2016.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta							
Strateginen päämäärä 21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen							
21.1. Sairauspoissaolojen määrä vähenee.	Sairauspoissaolo-prosentti	4,4 %	4,0 %	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Sähköinen järjestelmä eVälke otettu käyttöön 3/2015: tehostaa esimiesten puuttumista sairauspoissaoloihin. Toimialojen työhyvinvointiasiantuntijat tehneet n. 100 konsultointikäyntiä esimiesten luona. Tapaturmatutkinnat käynnistetty ja läheltä piti -tilanteita kirjataan ylös.	4,52 %	Tavoite toteutui jossain määrin.
21.2. Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Oppimistyöpäivät	30 430 oppimispäivää	30 000 oppimistyöpäivää.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Osaamisen kehittämisen vuosikello kuvattu. Raportointivelvollisuudesta muistutettu useasti esimiehiä. Koulutusten tilaaminen Metropolialta toteutunut vuoden aikana.	Oppimistyöpäiviä kirjattu eHijat -järjestelmään 28 211.	Tavoite toteutui melko hyvin.
21.3. Osana systemaattista oppilaitosyhteistyötä on käytössä kiinteä harjoitteluyhteistyö vähintään 5 ammattialalla.	Systemaattisen oppilaitosyhteistyön piirissä olevien ammattialojen määrä	satunnaista	5	Apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Systemaattisen harjoitteluyhteistyön rakenteita kehitettiin yhteistyössä tulosalueiden ja oppilaitosten kanssa kriittisten ammattialojen osalta. Harjoittelupaikkojen määrän ennakoinnin ja seurannan kehittämiseksi tehtiin toimenpiteitä. Henkilöstösuunnitelmissa ennakoitiin harjoittelupaikkojen määrää. Seurannan tueksi liitettiin raportointikysely toteutuneista harjoittelujaksoista Vantaalla. Harjoittelusopimuksia on laadittu ja päivitetty sopimuspohja yhtenäistetty. Oppilaitosyhteistyön tukimateriaaleja on päivitetty ja kehitetty.	Kolmen ammattialan osalta oppilaitosyhteistyö on pääosin systemaattista. Muilla ammattialoilla yhteistyömuodot ovat pitkälti vakiintuneita puitesopimuskumppaneiden (pks) kanssa, mutta käytännöt vaihtelevat tulosalueittain.	Tavoite toteutui jossain määrin.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

10
Yleishallinto yhteensä

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 100	0	2 100	2 772	-672
Menot	-28 278	931	-27 347	-26 118	-1 229
Toimintakate	-26 179	931	-25 247	-23 346	-1 901

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 132 prosenttisesti ja toimintamenot 96 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 1,9 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10
Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki
Puheenjohtaja: Tapani Salmi

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	290	0	290	316	-26
Menot	-393	0	-393	-338	-55
Toimintakate	-103	0	-103	-22	-82

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on toimittaa kunnallisvaalit, kansanedustajain vaalit, tasavallan presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2013 - 2016 valitsemat viisi jäsentä ja viisi varajäsentä.

Vuonna 2015 järjestettiin eduskuntavaalit ja keskusvaalilautakunta kokoontui kuusi kertaa.

Oikeusministeriön korvaus vaalien järjestämisestä oli 2,10 euroa äänioikeutettua kunnan asukasta kohti.

Talousarvion toteutuminen

Keskusvaalilautakunnan menojen talousarvio toteutui 86 prosenttisesti.

10 20
Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Puheenjohtaja: Antti Lindtman

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-958	0	-958	-882	-76
Toimintakate	-958	0	-958	-882	-76

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kaupunginvaltuuston kokouksia pidettiin vuoden 2015 aikana 11 kappaletta. Selostustilaisuuksia pidettiin 10 ja iltakouluja neljä. Lisäksi valtuusto piti kahden päivän valtuustoseminaarin toukokuussa ja yhden päivän seminaarin syyskuussa.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston osalta talousarvion toteuma oli 92 prosenttia.

10 30
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen
Puheenjohtaja: Juha Malmi

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-512	-5	-517	-460	-57
Toimintakate	-512	-5	-517	-460	-57

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti. Tarkastuslautakunta on kehittänyt toimintaansa. Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla kymmenen ja samoin työryhmillä kymmenen. Arviointikertomus vuodelta 2014 hyväksyttiin lautakunnassa 5.5.2015.

Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa.

Ulkoisen tarkastuksen henkilöstön tehtävänä on arviointien ja arviointikertomuksen valmistelun lisäksi suorittaa tilintarkastusta ulkoiselle tilintarkastajalle, esitellä ja valmistella tarkastuslautakunnalle sen käsittelemät asiat, suorittaa tulosalueelleen kuuluvat henkilöstö- ja taloushallinnon tehtävät sekä hankinnat.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2013–2016 yhteensä 14 jäsentä. Vuonna 2015 lautakunta oli jakaantunut neljään työryhmään.

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2015 aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastus- ja arviointitoiminnassa. Toimintamenot toteutuivat 89-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden.

10 40
Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Puheenjohtaja: Tapani Mäkinen

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 810	0	1 810	2 456	-646
Menot	-12 526	937	-11 589	-10 616	-973
Toimintakate	-10 716	937	-9 780	-8 160	-1 619

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kaupunginhallitus kokoontui 21 kertaa. Lisäksi pidettiin seitsemän kaupunginhallituksen iltakoulua ja yksi seminaari.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto kokoontui 10 kertaa.

Kaupunginhallituksen toiminnan kehittämistä jatkettiin, nyt osana Kuntaliiton organisoiman Uuden sukupolven organisaatiot (USO) -verkostoa. Kaupunginhallituksen edustus oli mukana valtakunnallisissa seminaareissa. Lisäksi kaupunginhallitukselle järjestettiin kaksi omaa päivän mittaista työpajapäivää.

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin varatusta määrärahasta on siirretty toimialoille vantaalaisten opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamiseksi varatut 0,695 milj. euroa ja näiden sivukulut.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallituksen talousarvion menojen toteuma oli 92 prosenttia.

10 50
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-13 889	0	-13 889	-13 822	-67
Toimintakate	-13 889	0	-13 889	-13 822	-67

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Määrärahasta on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle, KatuMetro- tutkimusohjelmalle sekä Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Lisäksi määrärahasta on maksettu HRI-hankkeen (seututieto) kustannukset, Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista ja kaupungin osuus Haltian luontokeskuksen toiminnan järjestämisestä.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteuma oli 100 prosenttia.

11
Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 970	0	1 970	2 741	-771
Menot	-19 906	-71	-19 977	-17 847	-2 130
Toimintakate	-17 935	-71	-18 007	-15 106	-2 901

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Kaupunginjohtajan toimiala sisältää yleisjohdon, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun, henkilöstökeskuksen ja elinkeinopalvelujen tulosalueet.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen esityslistojen valmistelusta ja pöytäkirjojen laatimisesta, päätösten täytäntöönpanosta, kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista, ja huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tarvitsemista hallintopalveluista, yleisten vaalien järjestelyistä, PKS- ja seutuyhteisön valmistelusta, sekä kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista.

Kaupunginkansliassa panostettiin vuoden 2015 aikana kaupunginjohtajan toimialan roolin kehittämiseen kaupunginjohtajan johtamisen tukena. Sihteeristö jatkoi verkostomaista yhteistyötä lautakuntien ja johtokuntien sihteereiden kanssa. Kaupunginkanslia järjesti koulutusta toimialojen valmistelijoille. Kaupungin lakimiesverkoston toimintaa tehostettiin. Henkilöstön osaamisessa panostettiin uusien sähköisten työvälineiden käyttöönottoon.

Tulosalueen talousarvion toteuma oli 95,0 prosenttia. Toimintamenojen alitus johtui henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tarkastustyön vuosisuunnitelma toteutui lähes suunnitellusti. Sisäisen tarkastuksen talousarvio alittui.

Taloussuunnittelun tulosalue koostui vuonna 2015 kolmesta yksiköstä: taloussuunnittelu-, tietopalvelu- ja strategiayksiköstä. Tulosalueen vuoden 2015 toimintamenot alittivat talousarvion toteumaprosentin ollessa 85,4 prosenttia. Määrärahojen alittuminen johtui lähtövaihtuvuuden myötä alentuneesta henkilöstömäärästä sekä palvelujen ostoon varattujen määrärahojen säästymisestä.

Vuoden 2015 aikana valmisteltiin talouden tasapainottamisohjelman jatkotoimenpiteet sekä valtuustokauden strategian väliarviointi, talousviestintää kehitettiin toteuttamalla omana työnä uudentyyppinen visualisointi vuoden 2016 talousarviosta. Lisäksi vuoden 2015 aikana valmisteltiin yhteistyössä tietohallinnon kanssa tietovaraston ja raportointijärjestelmän hankintaa, järjestettiin koulutusta kaupungin henkilöstölle tulosalueen vastuualueiden osalta, valmisteltiin selvitys vieraskielisen väestön muutoksista tarkoitusta varten kehitetyllä tietokantasovelluksella ja aloitettiin elinkeinoraportointi uuden, yhteistyössä elinkeinopalvelujen kanssa hankitun tietoaineiston myötä. Seudullista yhteistyötä tehtiin tietopalveluissa muun muassa Helsinki Reagion Infoshare (HRI) -hankkeessa, KatuMetro-kaupunkitutkimusohjelmassa sekä Helsingin seudun vieraskielisen väestöennusteen valmistelussa.

Henkilöstökeskus muodostuu kahdesta tulosyksiköstä: työnantaja- ja henkilöstöpalvelut.

Henkilöstökeskus tulee kilpailuttamaan vuoden 2016 aikana työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämisen palvelut. Kehittämispalvelut voivat olla muodoltaan palvelutuotteita, kuten työnohjausta, coachingia, työyhteisösovitteluprosesseja tai ne voivat olla erilaisia kehittämisprosesseja. Kilpailutuksen lähtökohtana on, että kilpailutettavien palvelujen tulee tukea Vantaan kaupungin strategisia tavoitteita. Kilpailutuksen linjauksista päätettiin ja kehittämispalveluiden tuotteistaminen käynnistettiin vuoden 2015 aikana.

Uusien työntekijöiden perehdytys on kehitetty uusien työntekijöiden perehdytysvalmennukseksi, jossa osa opiskelusta tapahtuu sähköisesti. Esimiesten valmennuksissa käytössä Sharepoint-oppimisalustana. Valmennuksessa sivistystoimessa kokeiluna sähköisen oppimisalustan käyttö.

Vuoden aikana todettiin eHijat-kurssinhallintajärjestelmän rajallisuus koulutusten hallintaan ja päädyttiin hakemaan sujuvampaa ratkaisua kilpailuttamalla Tietojärjestelmä koulutuksien hallintaan pilvipalveluna. Ratkaisulla hallinnoidaan kaupungissa järjestettäviä sisäisiä koulutustilaisuuksia ja kehittämispäiviä sekä niiden koko prosessia. Ulkoisten koulutusten osalta hallinnoidaan ilmoittautumiseen liittyvää prosessia, kuten hakeutuminen, esimiehen hyväksyminen sekä koulutushistorian ylläpito ja raportointi. Kilpailutusasiakirjojen ja palveluratkaisun määrittelytyö toteutettiin pääosin syksyllä 2015, itse kilpailutus toteutetaan keväällä 2016.

Vuonna 2015 otettiin käyttöön HR -työpöydän uusi versio ja aktiivisen välittämisen toiminnallisuus eVälke, jossa tietyn rajan ylittyvistä sairauspoissaoloista sekä esimies että työntekijä saavat herätteet ja esimies raportoi järjestelmään toteutuneet toimenpiteet. Käynnistettiin HR -järjestelmän uudistaminen yhteisprojektina Helsingin ja Espoon kanssa. Otettiin käyttöön eHijatin sisällönhallintapalvelu ja valmisteltiin pks-yhteisprojektina palkkalaskelmien sähköisen tarkastamisen toiminnallisuuden käyttöönottoa. Kehittämistoimenpiteillä tavoiteltiin prosessien tehostamista ja tuottavuuden kasvua.

Talousarvio toteutui tulojen osalta yli budjetoidun johtuen työterveyshuollon menojen kasvusta ja siitä seuraavasta Kela-osuudesta. Menot alittuivat (4,5 %) suunnitelman. Alittuminen johtui erityisesti ennakoitua pienemmistä palkkamenoista, suunniteltujen järjestelmäkehitysten viivästymisestä toimittajan takia sekä Kunnossa Kaiken Ikää hankkeen siirtymisestä vuoteen 2016.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisestä, elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä. Tulosalueelle kuului vuonna 2015 kansainvälisten hankkeiden koordinointi, EU-rahoitus, yritysten toimintaympäristön kehittäminen sekä metropolialueen kilpailukykystrategian toteuttaminen. Lisäksi vuoden 2015 aikana tulosalueen tehtäviä olivat kaupungin viestinnän ja markkinoinnin suunnittelu, ohjaus ja valvonta, yritysten neuvontapalvelut, matkailun kehittäminen sekä ystävyyskaupunkitoiminnan järjestäminen.

Vuonna 2015 jatkettiin tulosalueen vastuulla olevan kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamista. Kaupungin viestinnän ja markkinoinnin osalta toteutettiin merkittävä brändiuudistus, jolla tavoitellaan yhtenäistä ja vaikuttavaa Vantaa mielikuvaa. Yritysneuvontaa ja projektitoimintaa kehitettiin mm. organisaatiouudistuksin. Toimintavuoden aikana Vantaan innovaatioinstituutti Oy:n toiminnot sulautuivat osaksi elinkeinopalveluita.

Vuoden 2015 aikana Vantaa osallistui kuuden suurimman kaupungin yhteisen 6Aika-hankkeen toteuttamiseen, Aviapolis-alueen kehittämiseen, asuntomessujen ja kehäradan markkinoinnin kehittämiseen, työpaikka-alueiden profilointiin, matkailunkärkien kirkastamiseen, yritysten sijoittumispäätösten edistämiseen, yrityskiihdyttämön perustamiseen, erilaisten tapahtumien toteuttamiseen sekä mm. kansallisen lentoliikennestrategian laatimiseen.

Tulosalueen toimintamenot alittivat talousarvion, mikä johtui pääosin henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta ja hankkeiden toimeenpanon viivästymisestä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Valtuustokauden strategian väliarviointia valmisteltiin kevään 2015 aikana, ja kaupunginvaltuusto käsitteli väliarvioinnin 15.6.2015 kokouksessaan. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti jatkaa voimassa olevan strategian kestoa vuoden 2017 loppuun johtuen kunnallisvaalien ajankohdan siirtymisestä kevääseen 2017. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet laadittiin keväällä 2015 ja ne hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.6.2015 kokouksessa. Kaupungin vuotuinen talousarviovalmistelu on perustunut talouden tasapainottamista koskeviin linjauksiin muun muassa toimintamenojen kasvun hillitsemisestä ja investointikaton noudattamisesta, myös TVO:n jatkotoimenpiteet on liitetty osaksi talousarviota ja -suunnitelmaa 2016–2019. Strategian toteutumista edistettiin lisäksi muun muassa esimies- ja työyhteisövalmennuksilla tukien johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden keskellä.

Talousarvion toteutuminen 2015

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot. Talousarvioon nähden tulot ylittyivät 0,8 milj. euroa ja menot alittuivat 2,1 milj. euroa. Tulojen ylittyminen johtui Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:n toiminnan sulauttamisesta elinkeinopalveluihin. Menojen alittuminen johtui mm. projektitoimintaan ja konsulttipalvelujen oston käytön vähäisyydestä sekä henkilöstösäästöistä.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilö: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö
Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	14 131	-4 096	10 035	8 965	1 070
Valmistus omaan käyttöön	850	0	850	756	94
Menot	-72 145	-2 554	-74 699	-70 832	-3 867
Menot ilman VOK	-71 295	-2 554	-73 849	-70 076	-3 772
Toimintakate	-57 164	-6 650	-63 813	-61 111	-2 702

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta astui voimaan 1.1.2015, jonka myötä TYP:n (työvoiman palvelukeskus) toiminta lakisääteistettiin. Asukaspalveluissa jatkettiin neuvotteluja kunnan ja valtion välisen työnjaon selkeyttämiseksi työllisyysasioissa, millä on vaikutuksia muun muassa TYP:in toimintaan, palkkatukikäytänteisiin, asiakaskohderyhmiin sekä tuleviin hankkeisiin. Neuvotteluja on käyty työ- ja elinkeinoministeriön sekä muiden valtion toimijoiden, kuten TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa. Keskusteluja aiesopimuksen jatkamiseksi maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistämisen edistämiseksi on käyty aktiivisesti.

Alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste Ohjaamo aloitti toimintansa kesäkuussa vanhan yhteispalvelupisteen tiloissa Tikkurilassa. Vantaan työvalmennusyksikön valmennustalo Reeli puolestaan käynnisti pesulapalvelunsa elokuussa. Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen lakana- ja peittopyykin pesu siirretään vaiheittain keskitetyn pesulan hoidettavaksi. Yksikössä järjestetään kuntouttavaa työtoimintaa sekä työkokeilua pitkäaikaistyöttömille.

Vuoden 2015 lopussa päättyivät alle 25-vuotialle työttömille suunnattu Petra-hanke sekä pitkäaikaistyöttömyyden työllisyyden hoidon kuntakokeilu Työraide. Molemmissa projekteissa valtion työvoimahallinnon hoitamia tehtäviä siirrettiin kunnalle. Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat kasvaneet Vantaalla maltillisemmin kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Petra-hankkeen ja Työraiteen hyvät toimintamallit vakiinnutetaan työllisyyspalveluiden toimintaan.

Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta nousi vuoden 2015 alussa. Vuonna 2015 Vantaan osuus työmarkkinatuen rahoituksesta oli 18,7 milj. euroa. Kunnan rahoitusosuuden nousu yhdessä pitkäaikaistyöttömyyden kasvun kanssa lisäsi kunnan työmarkkinatukimenoja 71 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna.

Kuntalaisten palveluiden parantamiseksi tammikuussa avattiin Tikkurilan Dixiin uusi Vantaa-info -palvelupiste, joka tukee kuntalaisia kaupungin palveluiden käytössä. Syksyllä Myyrmäen Vantaa-info remontoitiin ja uudistettiin vastaavan ilmeen mukaiseksi.

Yhteisen pöydän ruoka-avun logistiikkavarasto avattiin syyskuussa Koivukylässä ja toiminnassa on mukana laaja hävikkiruoan toimittajien ja jakelijoiden verkosto. Asukaspalvelut huolehti maahanmuuttajien vastaanottokeskusten vapaaehtoistoiminnan koordinoinnista ja järjesti alueilla asukasiltoja.

Konsernipalveluissa riskienhallinnan ohjausryhmä jatkoi edellisvuonna aloittamaansa toimintaa ja vakiinnutti kaupunkiin riskienhallintasuunnitelman päivittämistyön ja riskien hallinnan raportoinnin uudella tavalla.

Perustietotekniikan siirto Fujitsulta CGI:lle toteutettiin vuoden 2015 aikana siten, että palvelutaso vakiintui sovitulle tasolle sopimuksen mukaisesti 10/2015. Sähköisten palveluiden ketterän kehittämisen ekosysteemi aloitti toimintansa täydessä laajuudessa 08/2015. SAP kokonaisuuden sopimusneuvottelut kyettiin saattamaan päätökseen markkinaoikeuden myönteisen päätöksen jälkeen 12/2015. Projekti kyettiin käynnistämään valitusprosessista johtuen noin 9 kuukautta alkuperäistä aikataulua myöhässä.

Lisäksi alkuvuoden aikana otettiin käyttöön paikasta ja päätelaitteesta riippumaton dokumenttienhallinta ns. pilvitoimiston palveluiden avulla. Toimialat alkoivat innostuneena vähitellen siirtämään eri toimintojensa dokumenttienhallintaa OneDriveen ja SharePointiin.

Hankintakeskuksen toiminnan keskeisiä asioita olivat sosiaalisten kriteereiden huomioon ottaminen hankinnoissa, sähköisen sopimushallinnan määrittelytyöt ja uuden ostoyksikön perustaminen.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen etenee suunnitellusti: vuonna 2015 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 21 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut ja vuonna 2016 tavoitteena on 37 yhtiön taloustehtävien hoitaminen keskitetysti palvelukeskuksessa.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Konserni- ja asukaspalveluiden valtuustokauden strategiset päämäärät painottuvat työllisyyden hoitamiseen, osallisuuden toteuttamiseen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä palvelumuotoilun käyttämiseen.

Työttömyysaste nousi 12,6 prosenttiin mutta työttömyyden kasvua on pystytty jarruttamaan suurista kaupungeista parhaiten. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja toimenpidemäärät kasvoivat merkittävästi eri toiminnoissa ja projekteissa.

Sähköisten palveluiden kehittämisessä lähdettiin aikanaan siitä, että siihen tarvittava ekosysteemi suunniteltiin ja tarvittavat kilpailutusdokumentit laadittiin hankintoja varten. Vuoden 2015 aikana vakiinnutettiin sähköisten palveluiden ketterä kehittämistoiminta.

Talousarvion toteutuminen 2015

Konserni- ja asukaspalveluiden toimintatuottojen alkuperäinen talousarvio oli 14,1 milj. euroa. Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen yhtiöittämisestä johtuen tuloja laskettiin 4,6 milj. euroa ja työllisyyspalveluiden määrärahamuutoksen myötä toimintatuottojen talousarviota korotettiin 0,6 milj. eurolla siten, että muutetun talousarvion toimintatuotoiksi muodostui 10 milj. euroa. Toimintatuottojen toteuma vuoden lopussa oli 8,9 milj. euroa ollen 89 prosenttia talousarviosta. Tuottojen alitukseen vaikutti merkittävästi Vantin asiakkuuden päättyminen hankintakeskuksen materiaalitilaajana sekä valtion työllistämistuen jääminen alle talousarvion.

Konserni- ja asukaspalvelujen toimintakulujen alkuperäinen talousarvio oli 71,3 milj. euroa (ilman vok). Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen yhtiöittämisestä johtuen toimintakulujen määrärahaa vähennettiin 4 milj. euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta johtuen toimintakulujen määrärahaa lisättiin työllisyyspalvelujen nettobudjetoidulle yksikölle 6,6 milj. euroa. Muutetun talousarvion toimintakuluiksi muodostui muutosten jälkeen 73,8 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 95 prosenttisesti.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 899	0	4 899	4 694	205
Valmistus omaan käyttöön	850	0	850	756	94
Menot	-41 824	-16	-41 840	-38 286	-3 554
Menot ilman VOK	-40 974	-16	-40 990	-37 530	-3 460
Toimintakate	-36 075	-16	-36 091	-32 836	-3 255

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalueella aloitettiin kiinteistöhallintajärjestelmän käyttöönottoprojekti yhdessä tilakeskuksen kanssa. Järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vaiheittain kolmen vuoden aikana. Vuoden 2015 aikana otettiin käyttöön kiinteistönhoitoon liittyviä toimintoja esimerkkinä vikailmoitusten antaminen kiinteistöissä. Vuonna 2016 otetaan käyttöön sekä sisäisen että ulkoisen vuokrauksen toiminnot, asukasvalinta ja rakentamisen prosesseja ohjaavat järjestelmät.

Käyttäjäpalveluiden prosesseja tukeva osio määritellään ja rakennetaan vuoden 2016 aikana ja otetaan käyttöön vuoden 2017 alusta. Järjestelmällä hoidetaan myös tilapalveluihin liittyvä asiakkuudenhallinta. Integrointeja tehdään Facta-, Asta-, SAP- ja Cloudia-järjestelmiin.

Toimintakulujen talousarvio oli 1,6 milj. euroa ja toteuma 1,4 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 197 000 euroa.

Rahoituksen tulosalue vastaa kaupunkikonsernin maksuvalmiudesta kaikissa olosuhteissa. Se turvaa kaupunkikonsernille investointien rahoituksen ja vastaa kaupunkikonsernin lainasalkun korko-riskin hallinnasta sekä maksuliikkeestä. Tulosalue kilpailuttaa kaupunkikonsernille leasingin puitesopimukset, maksuliikkeen sekä konsernitilijärjestelmän, joka mahdollistaa konsernille kustannustehokkaan kassanhallinnan. Tulosalue hallinnoi sekä vahinkorahastoa että asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastoa.

Rahoituksen tulosalue koordinoi kaupungin riskienhallintatyötä vastaamalla riskienhallinnan ohjausryhmän toiminnasta ja riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikan sekä riskienhallintasuunnitelmien ajantasaisuudesta. Kattavan vakuutusturvan ja vahinkorahaston avulla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin palveluiden keskeytymätön tuottaminen.

Vaikka kaupungin nettolainanotto 2015 oli ainoastaan 15,1 milj. euroa, bruttolainanotto oli 152 milj. euroa. Näin ollen rahoituksen pääpaino oli pitkän varainhankinnan turvaaminen kohtuullisilla ehdoilla ja lainasalkun korkoriskin hallinta. Myös Vantaan Energian uuden jätteenpolttolaitoksen noin 300 milj. euron pitkäaikaisen rahoituksen projekti saatiin päätökseen loppukeväästä 2015.

Kaupungin korkomenot alittivat budjetin merkittävästi ollen noin 5,7 milj. euroa, mikä on historiallisen alhainen taso lainasalkun koko huomioiden.

Kaupunginjohtaja perusti 6/2014 riskienhallinnan ohjausryhmän suunnittelemaan, koordinoimaan ja kehittämään riskienhallintaa kaupunkikonsernin tasolla. Riskienhallinnan ohjausryhmään kuuluvat edustajat jokaiselta toimialalta sekä erikseen nimitetyt asiantuntijat. Riskienhallintaa on kehitetty ja jalkautettu sekä kaupungissa että sen merkittävimmissä yhtiöissä vuoden 2015 aikana. Toimialat sekä liikelaitokset laativat omat riskienhallintasuunnitelmansa, joista kootaan kaupunkitasoinen suunnitelma vuoden 2015 tilinpäätökseen. Ohjausryhmä kokoontui 4 kertaa vuoden 2015 aikana.

Rahoituksen tulosalueen toimintakulut alittivat vuoden 2015 talousarvion. Pääasiallisin syy budjetin alittumiseen oli riskienhallintaan liittyvän rekrytoinnin siirtyminen toukokuulle 2015, jolloin rekrytoinnin vaikutus henkilöstömenoihin näkyy täysipainoisesti vasta vuonna 2016.

Talouspalvelukeskuksessa on jatkettu onnistuneesti ulkoisen laskennan prosessien tehokkuuden ja laadun parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä palvelukeskuksen sisällä. Osto- ja matkalaskun käsittely maksoi vuonna 2015 keskimäärin 2,40 €/kpl eli hinta aleni edellisvuoteen verrattuna 8,4 prosenttia ja liittymälaskutuksena hoidetun myyntilaskun käsittely 1,26 €/kpl eli 7,7 prosentin aleneminen hinnassa. Kaupungin arvonlisäverolaskennan prosessin kehittämiseksi ja taloudellisten menetysten minimoimiseksi on käynnissä ostolaskuaineiston arvonlisäverokirjausten analysointi, jonka tuloksena on saatu taloudellista hyötyä nettona noin 270 000 euroa vuosien 2010 - 2013 ostolaskujen osalta.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen etenee suunnitellusti: vuonna 2015 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 21 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut ja vuonna 2016 tavoitteena on 37 yhtiön taloustehtävien hoitaminen keskitetysti palvelukeskuksessa.

Talouspalvelukeskuksen toimintatuotot ylittyivät 46 prosenttia ja toimintakulut 1 prosenttia talousarvioon nähden. Toimintakatteella mitattuna talouspalvelukeskus pysyi talousarviossa, sillä toteuma oli 90 prosenttia talousarvioon verrattuna.

Tietohallinnon palvelukeskus jatkoi tietohallinto-ohjelma 2014 – 2017 toteuttamista. Vuoden 2015 aikana toteutettiin seuraavat keskeiset muutokset:

– perustietotekniikkapalveluiden transitio (asiakastyytyväisyys vakiintui loppuvuonna 4.4 asteikolla 1 - 5)
– Vantaan kaupungin siirto pilvipalvelupohjaiseksi
– Sähköisten palveluiden ketterän kehittämistoiminnan vakiinnuttaminen

Toiminnallisina muutoksina otettiin käyttöön investointiohjelma sekä sähköisten palveluiden tuotejonon ketterä kvartaalipohjainen priorisointi.

Tietohallinto panosti erityisesti investointiohjelman täytäntöönpanon mahdollisimman korkeaan toteumaasteeseen, jonka avulla toimialojen tehostamistoimia kyettiin tukemaan optimaalisesti käytettävän määrärahan puitteissa.

Tietohallinnon talousarviossa oli toimintatuottoja budjetoitu 1,0 milj. euroa. Vuoden lopussa oli tuottoja toteutunut 1,4 milj. euroa, eli 144 prosenttia talousarviosta. Toimintakuluja oli budjetoitu 23,3 milj. euroa. Vuoden lopussa kuluja oli toteutunut 21,9 milj. euroa eli 94 prosenttia. Valmistusta omaan käyttöön oli budjetoitu talousarvioon 850 000 euroa, josta toteutui 755 640 euroa eli 89 prosenttia. Aineettoman omaisuuden investointeja oli talousarviossa budjetoitu määrärahamuutosten jälkeen 6,8 milj. euroa (+1,5 milj. euroa Apotti), josta toteutui 6,5 milj. euroa, eli 96 prosenttia (Apotti toteuma 617 000 euroa). Apotin alhainen toteuma johtui keskeisesti hankkeen myöhästymisestä markkinaoikeusviivytyksistä johtuen.

Hankintakeskuksen aikaisemmin vuoden 2016 aluksi sovittu hoitotarvikkeiden hankinnan ja varastoinnin siirto HUS-logistiikkaan viivästyi HUS:n oman järjestelmäuudistuksen viivästymisen johdosta. Uusi siirtoaika on 1.4.2016. Hoitotarvikkeet hankittiin vuonna 2015 HUS-logistiikan sopimustoimittajilta HUS-logistiikan sopimushinnoilla.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n lopetettua käyttämästä logistiikkakeskuksen palveluja ja hoitotarvikkeiden hankinnan ja varastoinnin siirtyessä HUS-logistiikalle vähenee varastoitavien tavaroiden määrä huomattavasti. Tästä johtuen vuoden 2015 aikana on suunniteltu ja toteutettu vaihtoehtoisia toimintamalleja keskusvarastossa olevien tuoteryhmien osalle. Loput muutokset tullaan toteuttamaan vuoden 2016 alkupuolella.

Kilpailuttamisen keskittämistä hankintakeskukseen on jatkettu sekä konserniyhtiöiden että muiden toimialojen palveluhankintojen osalta.
Sosiaalisten kriteereiden huomioon ottamista hankinnoissa edistävä THL:n koordinoima Hankinnoista duunia -hanke on jatkunut edelleen. Vantaalle on työllisyyspalveluihin palkattu yksi hankkeeseen osallistuva projektityöntekijä. Muutamia kilpailutuksia on jo toteutettu, muutamia on kesken ja joitakin mahdollisesti vielä aloitetaan. Seuraavaksi hankkeessa keskitytään sisäisen palveluprosessin kehittämiseen sekä vaikutusten seurantaan ja arviointiin.

Sähköisen sopimushallinnan määrittelytyöt on tehty vuoden 2015 aikana ja vuoden 2016 alussa siirtyvät hankintakeskus ja soten hankintatiimi pilotteina Cloudian sopimushallinnan käyttöön. Laajempi käyttöönotto edellyttää vielä koko kaupungin AD-integraatiota.

Elokuun alussa perustettiin hankintakeskukseen uusi ostoyksikkö. Ostoyksikön tehtävänä on koko kaupungin tilaamisen koordinointi ja hallinnointi. Ostoyksikköön siirrettiin talous- ja hallintopalveluista käyttäjäpalvelut. Käyttäjäpalveluiden vastuulla ovat Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa tehdyt ateria-, puhtaus-, aula- ja vartiointipalveluiden sopimukset, joiden ensimmäinen sopimuskausi oli 2012 – 2015. Ostoyksikkö ja Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy sopivat sopimuksen jatkamisesta entisin ehdoin vuoden 2016 loppuun saakka. Samalla sovittiin, että uusi vuodesta 2017 alkava sopimus allekirjoitetaan 30.6.2016 mennessä.

Hankintakeskukselle oli talousarvioon budjetoitu toimintatuottoja 2,7 milj. euroa. Vuoden lopussa oli toimintatuottoja toteutunut 1,5 milj. euroa. Toimintakuluja oli hankintakeskukselle budjetoitu 6 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 4,9 milj. euroa.

Toteuman ero talousarvioon nähden johtuu pääosin Vantin asiakkuuden päättymisestä ja toisaalta valvonta-aterioiden kirjaustavan muutoksesta, jossa niiden tulot kirjattiin menonoikaisuna.

Kuntalaispalvelujen Dixin Vantaa-info vakiinnutti paikkansa kaupungin asiointipisteenä. Asiakasmäärät kaikissa Vantaa-infon toimipisteissä kasvoivat 42 prosenttia vuoden 2015 aikana, pelkästään Dixissä 149 prosenttia. Sähköisen asioinnin tukemiseen kehitettiin erityisesti maahanmuuttajille ja senioreille uusia tukimalleja. Myyrmäen Vantaa-info aukesi remontin jälkeen joulukuussa uudistettuna. Uutena toimintamuotona Vantaa-infot tuotteistivat turvapaikanhakijoiden infon, joita pidettiin kaikissa Vantaan vastaanottokeskuksissa.

Toimialojen puhelinyhdyshenkilöt koulutettiin ensimmäistä kertaa. Lisäksi kaupungin toimijoita tuettiin puhelinjärjestelmiin liittyvien ratkaisujen kehittämisessä. Elisan Orange Contact -palvelun määrittelytyö alkoi, tavoitteena on Elisan OC-toimittajaohjauksen siirtyminen puhelinpalveluihin. Puhelinpalveluiden ja Vantaa-

infojen yhteistyötä kuntalaisneuvonnassa tiivistettiin edelleen lähtökohtana kehittää Vantaalle portaaton monikanavainen neuvontapalvelu.

Talous- ja velkaneuvonnassa uusia asiakkaita oli 404, kokonaisuudessaan asiakasmäärä oli 815. Jonotusaika oli noin kuukausi ensimmäisestä yhteydenotosta. DigiTave -projektissa uudistettiin palveluprosessia tehokkaammaksi ja asiakasta osallistavammaksi.

Asian- ja dokumentinhallintajärjestelmä ASTAn kehittäminen jatkui yhteistyössä muiden kaupunkikäyttäjien, ohjelmaa käyttävien kuntien ja toimittajan kanssa. Lisäksi ASTAn koulutusten sisältöä kehitettiin edelleen. Vantaan tiedonohjaussuunnitelma hyväksyttiin ja sen osalta säilytystietojen tarkistustyö alkoi. Arkiston seulontatyö eteni toimialoilla. Asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan kehittämisprojekti päättyi tavoitteena asiakirjahallinnon uusi kaupunkitasoinen toimintamalli.

6Aika- Avoin osallisuus ja asiakkuus -kärkihankkeessa kartoitettiin asiakaspalvelun nykytilaa ja etsittiin hyviä referenssikohteita. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa käyttäjälähtöinen, monikanavainen ja monituottajuuteen perustuva asiointipalvelumalli. Kehitystyön yhteydessä luodaan samalla uusi tapa suunnitella, toteuttaa ja kehittää asiakaspalvelua ja kaupungin palveluita.
Aluetoimikunnat jatkavat nykyisen valtuustokauden loppuun ja ne päättivät avata kokouksensa kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien ja kiinnostuksen lisäämiseksi. Aluerahojen myöntämisperusteita päivitettiin.

Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa keskityttiin osallisuusverkoston toiminnan kehittämiseen ja toimialojen kanssa yhdessä toteutettuihin asukastilaisuuksiin. Aluetoiminta osallistui yli kahdenkymmenen erilaisen osallistavan tilaisuuden järjestämiseen. Kaupungin johdon asukasfoorumi järjestettiin keväällä Kivistössä ja syksyllä Nikinmäessä. Demokratiaviikolla järjestettiin Demokratiatori.

Asukastilojen palveluja ja toimintaa kehitettiin sekä yhdessä asiakkaiden kanssa että moniammatillisissa verkostoissa. Ruoanjakelukokeilu vakiintui asukastila Tuulikontin toimintaan, ruoanjako ja yhteisöruokailut aloitettiin syksyllä myös asukastila Kafnetissa. Tämän myötä kävijämäärät kasvoivat.

Asukastilaohjelmassa luotiin kehittämissuunnitelma järjestöjen ja asukkaiden käytössä oleville tiloille. Ohjelmassa on vuoteen 2025 ulottuva visio asukastilojen toiminnasta ja kehittämisestä sekä linjaukset tilojen määristä ja käyttöperusteista. Syksyllä avattiin Kivistössä uusi asukastila Rubiini, jota ylläpitää Marjaverkko ry. Syksyllä valmisteltiin Kansalaistoiminnan keskus Leinikin käyttöönottoa.

Kuntalaispalvelut koordinoi turvapaikanhakijoiden tueksi vastaanottokeskuksissa. Yhteistyössä SPR:n ja seurakuntayhtymän kanssa koulutettiin noin 250 vapaaehtoista toimimaan erilaisissa tehtävissä vastaanottokeskuksissa. Loppuvuodesta järjestettiin lisäksi keskustelutilaisuuksia eri puolilla Vantaata turvapaikanhakijoiden tilanteesta.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen asiakasmäärät olivat ennallaan. Keskimäärin yhteydenottoja on noin kymmenen päivässä.

Yhteisen pöydän toiminta jatkui yhteistyössä Vantaan kaupungin, Vantaan seurakuntien ja Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteisen pöydän ruokavarasto Koivukylässä avattiin syyskuussa, jolloin saatiin myös toinen auto käyttöön. Yhteinen pöytä kuljetti mm. HOK-Elannon, Suomen lähikaupan ja Arla Foodsin hävikkiruokaa noin 35 kohteeseen. Loppuvuodesta kuljetettiin viikoittain jo noin 10 000 kg hävikkiä.

Kuntalaispalveluiden talousarviossa toimintatuottoja oli budjetoitu 548 240 euroa. Vuoden lopussa tuottoja oli toteutunut 655 159 euroa. Toimintakuluja oli talousarvioon budjetoitu 6,2 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 6 milj. euroa ollen 97 prosenttia talousarviosta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talous- ja hallintopalvelujen kiinteistöhallintajärjestelmän määrittely ja kilpailuttaminen toteutettiin siten, että käyttäjäpalveluiden hallinta on integroituna ja digitalisoituna toimitilojen hallinnan yhteyteen. Tällainen toimitilapalveluiden ja käyttäjäpalveluiden yhteensovittaminen on ollut vielä toistaiseksi hyvin harvinaista tietojärjestelmätasolla.

Digitalisoinnin tarkoituksena on säästää noin neljän henkilötyövuoden työpanos turhia työvaiheita poistamalla.

Talouspalvelukeskuksen talous- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteinä on jatkettu talouspalvelujen keskittämistä talouspalvelukeskukseen. Tytäryhtiöiden taloushallinnon keskittäminen etenee suunnitelman mukaisesti. Talouspalvelujen jatkokeskittäminen ostolaskujen tiliöintitehtävien osalta on edistynyt oman toimialan sisällä. Keskittämistyötä tullaan jatkamaan vuosina 2016 - 2017.

Tietohallinnon palvelukeskuksen talous- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat tietohallinnon osalta uusia ja mittaroinnin lähtötasoa vuoden 2015 osalta ei ole arvioitu. Tavoitteet liittyvät keskeisesti toimialojen kykyyn muuttaa toimintaansa ICT-investointien pohjalla olleiden kustannus- ja hyötylaskelmien suuntaan.

Hankintakeskuksen tavoitteena on materiaali- ja kustannustehokkaan kalustemallin luominen ja uusien mallien käyttöönotto vuonna 2017. Vuoden 2015 aikana on käyty markkinavuoropuhelut toimittajien kanssa sekä tehty valmisteluja uuden toimintamallin luomiseksi. Varsinainen kalustekilpailutus toteutetaan vuoden 2016 aikana.
Toisena talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toimenpiteenä hankintakeskuksessa on sähköisen hankintasopimusten hallinjärjestelmän käyttöönotto ja tilausjärjestelmän kehittäminen. Sähköisen hankintasopimusten hallintajärjestelmän määrittelytyö on toteutettu vuonna 2015. Hankintakeskus ja soten hankintatiimi ottavat järjestelmän käyttöön vuoden 2016 alussa. Ulkoisten tilausten sähköiseen järjestelmään on viety useita uusia tuoteryhmäkokonaisuuksia ja tullaan vielä vuoden 2016 aikana viemään lisää.

Kuntalaispalvelujen Vantaa-infoon keskitettiin kaupungin yhteistä asiakaspalvelua ja palveluvalikoimaa kehitettiin erityisesti neuvontapalveluiden tuotteistamisessa. Sähköisen talous- ja velkaneuvonnan kehittäminen käynnistettiin. Aiemmin eri tiloissa toimineille järjestöille löydettiin yhteisiä toimintatiloja.

Tunnusluvut

Vaikuttavuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	170	170	195
Järjestö- ja asukastiloihin myönnetyt käyttövuorot (käyttöaste)	-	-	-
Osallistavan suunnittelun tilaisuuksien / kyselyiden määrä	53	55	45
Tuottavuus ja tehokkuus			
Vantaa-infon käyntiasiakkaiden määrä	82 558	100 000	142 435
Vantaa-infon käyntiasiakkaita/ työntekijä	4 587	5 263	7 497
Talous- ja velkaneuvonta puhelinneuvonta	1 093	1 200	1 129
Talous- ja velkaneuvonta, käyntiasiakkaat	767	800	635

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Muutos tavoiteltuun suuntaan			
Talous- ja velkaneuvonta, sähköisen palvelun hyöty suhteessa asiakasmäärään	-	-	-
Vantaa-infon keskitettyjen palveluiden lisääntyminen (prosentuaalinen kasvu)	-	-	-
Ruokahävikin talteenotto	-	-	6 500 kg/vko

17 70 Työllisyyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 549	588	5 136	4 271	865
Menot	-26 285	-6 574	-32 858	-32 546	-313
Toimintakate	-21 736	-5 986	-27 722	-28 275	552

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Työllisyystilanne jatkui haastavana. Joulukuun 2015 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 12,6 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli 14 086, mikä on 9,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2015 lopussa yhtäjaksoisesti yli vuoden työttömänä olleita oli 5 002 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi vuodessa 35 prosenttia. Alle 25-vuotiata työttömiä oli 1 456, mikä on 9,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti syksyllä 2015 johtoryhmän ja valmistelutyöryhmän selvittämään työllisyyden hoidon siirtämistä valtiolta kunnille vaikeimmin työllistyvien osalta. Vantaa teki yhteistyössä kuusikkokuntien ja kuntaliiton kanssa tiivistä edunvalvontaa yhden toimijan mallin toteuttamiseksi. Päätökset kuntakokeilusta tehdään keväällä 2016.

Työvoiman palvelukeskuksen (TYP) toiminta lakisääteistettiin 1.1.2015 alkaen, kun laki työllisyyttä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta astui voimaan. Työvoiman palvelukeskus on kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä järjestämä palvelu. Joulukuun 2015 lopussa asiakkaana oli 1 758 henkilöä. Vuoden aikana aloittaneita uusia asiakkaita oli 741.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää pitkäaikaistyöttömille kuntouttavaa työtoimintaa. Vuonna 2015 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 222 henkilöä. Asiakasmäärä kasvoi 10,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kunnan omana toimintana, kuten työvalmennustoimintana, starttiryhmissä sekä yksilöllisesti integroiduissa työtoimintapaikoissa kunnan eri toimialoilla sekä ostopalveluna. 1.7.2015 alkaen kuntouttavan työtoiminnan viikoittainen enimmäiskesto lyheni viidestä päivästä neljään päivään.

Vantaan elinvoimaohjelman 2014–2016 tavoitteena on nostaa integroiduissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa olevien asiakkaiden määrä vähintään viiteen prosenttiin suhteessa kaupungin vakinaiseen henkilöstömäärään. Vuoden 2015 lopussa suhde oli 2,7 prosenttia. Asiakkaiden määrä kaupungin integroiduissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa kuitenkin nousi edellisen vuoden 162 henkilöstä 228 henkilöön.

Elokuussa 2015 avattiin uusi työvalmennustalo Reeli Koivukylässä. Reelissä toimivat pesula- ja kuljetustyöpajat ja sinne keskitetään Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen pyykkihuoltoa. Vantaan Koutsissa Tuupakassa ja Vantaan Valossa Korsossa toimivat muun muassa keittiöalan, tekstiili- ja puutöiden, remonttialan, laitos-

huollon, pesulatoiminnan tai kuljetusalan työpajat. Toiminnan tavoitteena on lisätä erityisesti opinnollistamista. Vuonna 2015 työvalmennustaloissa oli 760 asiakasta.

Alle 30-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste Ohjaamo avattiin kesäkuussa 2015. Ohjaamosta nuoret saavat apua, tukea ja neuvontaa muun muassa työnhakuun, opiskeluun, asuntoasioihin ja etuuksiin liittyvissä asioissa. Ensimmäisenä syksynä Ohjaamossa oli 639 asiakaskäyntiä. ESR-rahoitteinen Ohjaamo Vantaa -hanke on osa nuorisotakuun toteutusta ja valtakunnallista Ohjaamo-hankkeiden verkostoa.

Muita vuonna 2015 aloitettuja uusia hankkeita olivat Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke (Sosku), jossa kehitetään kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden siirtymiä, sekä Hankinnoista duunia -hanke, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa sosiaaliset kriteerit osaksi Vantaan kaupungin hankintoja. Molemmat hankkeet ovat ESR-rahoitteisia ja niiden pääkoordinoija on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Vuonna 2013 aloitetun Tekesin osarahoittaman Vantaan kaupungin työllisyyspalveluiden asiakaslähtöisen ja innovatiivisen liiketoimintamallin kehittäminen -hankkeen aikana on kehitetty työllisyyspalveluiden innovatiivinen liiketoimintamalli, joka on asiakaslähtöinen ja jossa huomioidaan kestävä muutos ja johtaminen. Hanke sai jatkorahoitusta vuodelle 2016.

Syyskuussa 2012 käynnistynyt valtakunnallinen työllisyyden kuntakokeiluhanke Työraide päättyi vuoden 2015 lopussa. Palveluun osallistui yhteensä 2 800 vantaalaista työtöntä. Toiminnan tuloksena pitkäaikaistyöttömyyden ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu vuosina 2013–2015 oli Vantaalla maltillisempaa kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Palveluohjaukseen aikana jokaiselle asiakkaalle pyrittiin kuuden kuukauden kuluessa löytämään aktiivinen vaihtoehto työttömyydelle tai hänet ohjattiin tarvittavien muiden palveluiden piiriin.

Alle 25-vuotiaille työttömille suunnattu Petra-projekti jatkoi toimintaansa vuonna 2015 kaupungin omarahoitteisena hankkeena. Petra-hankkeessa oli vuoden 2015 aikana 1 181 asiakasta, joista 39 prosenttia siirtyi avoimille työmarkkinoille 2 prosenttia palkkatukityöhön, 14 prosenttia työkokeiluun ja 13 prosenttia tutkintoon johtavaan opiskeluun. Hanke päättyi vuoden 2015 lopussa. Petra-hankkeen ja Työraiteen toimintamallit vakiinnutetaan työllisyyspalveluiden toimintaan.

Vuoden 2015 lopussa päättyivät myös pitkäaikaistyöttömille kohdistettu Tuupakasta työhön -hanke, maahanmuuttajille suunnattu Töihin Suomessa -hanke sekä kaupungin palkkatuettujen työntekijöiden jatkotyöllistymistä edistävä Palkkatuetuille työhönvalmennusta -hanke.

Työllisyyspalvelut tukee yrityksiä ja järjestöjä työttömän palkkaamisessa palkkatukityöhön. Yrityksille myönnettävää Valttitukea myönnettiin 100 henkilön työllistämiseen. Valttituen suuruus on 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 161 palkkatukityöntekijän palkkaamiseen. Järjestöjen työllistämistuki on 300 euroa kuukaudessa. Lisäksi työllisyyspalvelut myönsi avustusta järjestöille erilaisiin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin palkkatukityöllistämisestä. Vuoden 2015 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 394 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Oppisopimuskoulutuksessa oli 122 henkilöä. Kesätyöpaikka kunnan tehtävissä rahoitettiin 97:lle ilman kesätyöpaikkaa jääneelle opiskelijalle, jotka olisivat muuten joutuneet hakemaan toimeentulotukea kesän ajaksi.

Kesätyösetelin avulla tuettiin 15–18-vuotiaiden vantaalaisnuorten työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin. Vuonna 2015 myönnettiin 352 kesätyöseteliä 214 yritykselle ja 34 yhdistykselle. Yhden kesätyösetelin arvo oli 300 euroa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Vantaa teki aktiivista edunvalvontaa yhteistyössä kuusikkokuntien ja Kuntaliiton kanssa yhden toimijan mallin kuntapilotin aloittamiseksi. Yhden toimijan mallissa työllisyyden hoidon valta, vastuu ja resurssit siirretään valtiolta kunnalle. Päätökset kuntapilottien aloittamisesta tehdään keväällä 2016.

Syyskuussa 2015 kaupunginhallitus hyväksyi uusien tilojen vuokrauksen työllisyyspalveluille Vernissakatu 1:stä 1.6.2016 alkaen. Uudenmaan TE-toimiston Vantaan toimipiste muuttaa samaan rakennukseen keväällä 2016.

Valmistelut työssäoppimisen avoimen oppimiskeskuksen perustamiseksi etenivät suunnitellusti. Tavoitteena on yhdistää uusia koulutuselementtejä työllisyyspalveluiden toimintaan.

Kuntakokeilu Työraide ja nuorille työttömille suunnattu Petra-hanke päättyivät vuoden 2015 lopussa. Projekteissa luodut tulokselliset yritysyhteistyön toimintamallit vakiinnutetaan työllisyyspalvelujen toimintaan.

Talousarvion toteutuminen

Työllisyyspalvelujen toimintakulujen alkuperäinen talousarvio vuodelle 2015 oli 26,2 milj. euroa. Varhaisessa vaiheessa huomattiin työmarkkinatuen kuntaosuuden voimakas kasvu ja toimintakuluihin haettiin 6,6 milj. euron lisäys (muutettu TA 32,9 milj. euroa). Toimintakulujen toteuma oli lopulta 32,6 milj. euroa.

Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta nousi 1.1.2015 alkaen. Kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuesta on 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja 70 prosenttia, jos työmarkkinatukea on maksettu yli 1 000 päivää. Aiemmin kunta rahoitti 50 prosenttia yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta. Lakimuutos kunnan rahoitusosuudesta sekä työttömyyden nousun jatkuminen nostivat merkittävästi työmarkkinatukikuluja. Vuonna 2015 Vantaan rahoitusosuus työmarkkinatuesta oli 18,7 milj. euroa.

Palkkatukia käytettiin ennakoitua vähemmän koska valtion palkkatukimäärärahat loppuivat jo toukokuussa. Vastaavasti palkkatukituotot jäivät ennakoitua pienemmiksi. Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta kasvoi, vaikka se kirjanpidossa näyttää pienentyneen. Ero johtuu vuodenvaihdekirjauksista.

Tunnusluvut

Tarve- indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Työttömyysaste	11,6 %	11,3 %	12,6 %
Projektien lukumäärä	10	8	9
Projektien kustannus 1 000 €	2 378	3 063	1 968
Toimitilojen pinta-ala (ei järjestöt)	5 782	6 470	4 545
Toimitilojen kustannukset (ei järjestöt) 1 000 €	705	896	588
Järjestöille osoitetut tilat pinta-ala	822	822	972
Järjestöille annettu vuokratuki 1 000 €	106	109	114

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen
Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Puheenjohtaja: Mari Niemi-Saari

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	68 900	500	69 400	70 455	-1 055
Menot	-635 677	-13 204	-648 882	-647 342	-1 540
Toimintakate	-566 777	-12 704	-579 482	-576 887	-2 595

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	68 900	-400	68 500	69 251	-751
Menot	-423 357	-204	-423 562	-416 059	-7 502
Toimintakate	-354 457	-604	-355 062	-346 808	-8 254

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla jatkettiin talouden tasapainottamista sekä toimialan tuottavuussuunnitelman toteuttamista. Toimenpiteiden tavoitteena on välittömän asiakastyön lisääminen ja asiakastyön ajankäytön tehostaminen prosesseja kehittämällä, sähköisen asioinnin lisääminen ja asiakaskohtaisten kustannusten pieneneminen. Tavoitteiden toteutumista ja tuottavuuden kehittymistä seurattiin useilla mittareilla, ja niiden osalta saavutettiin 2,3 prosentin tuottavuuden kasvu. Jatkuvan kehittämistoiminnan tuloksena talousarvio alittui oman toiminnan osalta.

Sähköisiä ratkaisuja edistettiin. Vantaalle hankittiin sähköinen palvelusetelijärjestelmä, mikä mahdollistaa jatkossa palveluseteleiden käytön laajentamisen toimialalla. Kaupunginvaltuusto teki päätöksen uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta, ja Vantaan Apotti-hanketoimiston toimintaa laajennettiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala osallistuu kaupunkitasoiseen kuntalaisten sähköisen asiointipalvelu-kokonaisuuden hankkeeseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta hankkeessa kehitetään ensimmäisenä neuvoloiden sähköisiä asiointimahdollisuuksia. Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa valmisteltiin, ja se käynnistyy pilottina alkuvuodesta 2016 Korson ja Tikkurilan kotihoidossa.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 3,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Usean vuoden alenevan trendin jälkeen hoitopäivätuotteet kasvoivat 8,4 prosenttia vuodesta 2014. Hoitopäivätuotteet (vuodeosastohoito) muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian klinikan palvelutuotannosta.

Yhteistyömuotojen kehittämistä erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä HUS psykiatrian toiminnallinen integraatio valmisteltiin yhteistyössä HUS:n kanssa, ja HUS psykiatrian ja perusterveydenhuollon yhteinen kumppanuusvirka perustettiin. Mielenterveyspalvelujen toiminta tulosyksikkönä päättyi kesällä 2015, ja vakituinen henkilökunta siirtyi terveysasemien palvelukseen. Myös perheneuvolan, lastensuojelun ja HUS:n lastenpsykiatrian yhteisten asiakkaiden palveluprosesseja uudistettiin.
Terveysasemien vastaanottotoiminnan lääkäri- ja hoitajakäynnit vähenivät hieman edellisvuodesta. Muutosta selittää osaltaan toimintamallien uudistaminen siten, että monisairaiden potilaiden vastaanottoaikoja pidennettiin. Lisäksi hoitajaresurssia siirrettiin puhelinpalveluun. Kesällä 2015 otettiin puhelinpalvelun parantamiseksi käyttöön yhden puhelinnumeron terveysneuvontamalli.

Hakunilan terveysasema siirtyi vuoden alussa omaksi toiminnaksi. Kokemukset terveysasemalla kehitetyistä uusista toimintatavoista, kuten palveluohjauksen, fysioterapeutin ja sosiaalityön moniammatillisesta tiimityöstä, osoittautuivat hyviksi, ja mallin laajentamista muille terveysasemille jatketaan.

Vuonna 2015 terveyskeskuspäivystyksen tuotti Attendo Oy. Vuoden aikana 91 prosenttia potilaista pääsi lääkärin vastaanotolle alle kolmessa tunnissa, lapsista lähes 84 prosenttia alle kahdessa tunnissa. Terveyskeskuspäivystyksen siirto HUS:n järjestettäväksi vuoden 2016 alussa valmisteltiin.

Perhepalveluissa valmisteltiin organisaation uudistamista vastaamaan uuden sosiaalihuoltolain velvoitteisiin. Uudistuksia kokeillaan kolmella vuoden 2016 alussa käynnistyvällä pilotilla.

Uusina varhaisen tuen muotoina käynnistyi vuoden 2015 alussa psykososiaalisissa palveluissa nuorisoaseman ja nuorisoneuvolan toiminnan yhdistänyt Nuortenkeskus Nuppi. Lisäksi kesäkuussa käynnistyi vantaalaisille lapsiperheille varhaista tukea tarjoava Perhekoutsi-toiminta.

Lastensuojeluilmoituksia otettiin vuonna 2015 vastaan 4 394:stä eri lapsesta, mikä on lähes 10 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kasvu heijastui myös lastensuojelun avohuollon asiakasmäärään. Vuonna 2015 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli 9,1 prosenttia Vantaan 0 - 17-vuotiaista lapsista. Uuden sosiaalihuoltolain perusteella tehtävien uudistusten tavoitteena on saada jatkossa yhä useampaa lasta ja perhettä tuettua ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Vuoden 2015 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 12,6 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi edellisvuodesta noin 36 prosenttia. Toimeentulotukea sai vuoden 2015 aikana 14 700 vantaalaista kotitaloutta. Aikuissosiaalityössä jatkettiin toimeentulotuen Kela-yhteistyötä Kuntakokeiluna, samalla valmistautuen perustoimeentulotuen siirtoon Kelalle vuoden 2017.

Syyskuussa 2015 muutettiin aiemmin aikuissosiaalityön tulosyksikköön kuulunut maahanmuuttajatyön toimintayksikkö maahanmuuttajapalvelujen tulosyksiköksi. Sosiaali- ja terveystoimen tehtäviin kuuluu vastata maahanmuuttajien kotouttamispalveluista. Syksyllä 2015 alkaneen turvapaikanhakijoiden määrän nopean kasvun seurauksena kotoutettavien maahanmuuttajien määrän ennakoidaan Vantaalla lähivuosina kasvavan.

Omassa kodissa asui vuoden 2015 lopussa 92,2 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 8,8 prosenttia vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin lähes 720 000 kotihoidon käyntiä. Kotihoidon asiakas- ja käyntimäärät ovat kasvaneet jatkuvasti. Resurssien tarkoituksenmukaiseksi ohjaamiseksi valmisteltiin kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa. läkkäiden vantaalaisten palveluohjauksesta ja palvelutarpeen selvittelystä sekä palvelupäätöksistä vastaavan asiakasohjausyksikön toiminta vakinaistettiin ja laajennettiin Itä-Vantaalle.

Hoiva-asumisessa jatkettiin palvelurakenteen uudistamista muuttamalla laitoshoidon purkamista tehostetuksi asumispalveluksi asteittain vapautuvien paikkojen myötä. Muutosta toteutettiin sekä omissa vanhainkodeissa että yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Vuoden 2015 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 1,4 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Vammaispalveluissa laitosasumisen purku saatettiin loppuun aikuisten asiakkaiden osalta. Vuoden 2015 vammaispalvelujen painopisteenä oli vammaisten henkilöiden työllistymisen tukemisen edistäminen, ja tavoitteen tueksi perustettiin työllistymistä tukeva yksikkö. Vuoden 2015 aikana työllistettiin 76 asiakasta. Malminiityssä pilotoitiin toimintamallia, jossa uuden keskuksen tukipalvelut tuotettiin vammaisten henkilöiden ja työllistettävien toimesta. Mallin toteutusta jatketaan ja kehitetään edelleen.
Kuljetuspalvelujen kokonaismäärä pysyi lähes ennallaan. Vammaispalvelulain mukaisten matkojen määrä kasvoi edellisvuodesta noin 1,3 prosenttia ja sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen määrä väheni lähes 11 prosenttia.

Vanhus- ja vammaispalvelujen sairaalatoiminta oli ruuhkautunutta. Kokonaiskäyttöaste oli vuoden aikana keskimäärin 108 prosenttia. Sairaalapaikoista viidesosa oli hoiva-asumiseen odottavien asukkaiden käytössä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on jatkettu valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteuttamista. Näistä keskeisiä ovat tuottavuuden jatkuva parantaminen ja palvelujen kustannustehokas uudistaminen. Vantaan asukaskohtaiset kustannukset olivat useiden vertailtujen palvelujen osalta suurten kaupunkien kärkijoukossa. Sähköisen asioinnin ja itsepalvelun mahdollisuuksien lisäämiseksi tehtiin kaupunkitasoisia ratkaisuja. Sosiaali- ja terveystoimessa jatkettiin palvelujen asiakaslähtöistä kehittämistä yhteistyössä kuntalaisten kanssa.

Kaupunkitasoista yhteistyötä väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi jatkettiin. Vantaalaisten sairastavuus väheni Kelan sairastavuusindeksillä mitattuna edelleen. Vuoden 2015 hyvinvointikatsauksessa (kaupunginvaltuusto 25.1.2016) Vantaan vahvuuksiksi todettiin nuori ja valtaosin hyvinvoiva väestö, suurten kaupunkien parhaimmistoa oleva huoltosuhde sekä pienet tuloerot. Hyvinvointityön haasteina esiin nostettiin mm. työttömyys, toimeentulotuen suuri tarve ja vieraskielisten kotoutuminen.

Talousarvion toteutuminen 2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2015 olivat 647,3 milj. euroa ja tulot 70,4 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala erikoissairaanhoito mukaan lukien alitti korotetun menomäärärahan 1,5 milj. euroa. Erikoissairaanhoito ylitti korotetun menomäärärahan 6,0 milj. euroa. Toimeentulotuen menot alittuivat 4,0 milj. euroa. Toimiala ilman erikoissairaanhoitoa ja toimeentulotukea alitti korotetun menomäärärahan 3,5 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui yhden prosentin palvelutilausta suurempana, mikä korvataan sosiaali- ja terveystoimen ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välisen palvelusopimuksen mukaisesti suun terveydenhuollon liikelaitokselle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminta oli ylijäämäinen (0,04 milj. euroa).

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palvelutuotanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2015 olivat 359,8 milj. euroa ja tulot 40,6 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulo-tuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 3,3 milj. eurolla (-0,9 %) ja tuloja kertyi 1,8 milj. euroa enemmän (4,6 %). Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 5,1 milj. euroa parempi.

Sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan määrärahoihin ilman toimeentulotukea ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2015. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,2 milj. euroa. Lopullinen määräraha ilman toimeentulotukea alittui menojen osalta 3,5 milj. euroa (-1,0 %).

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen menot vuonna 2015 olivat 56,3 milj. euroa ja tulot 28,6 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 4,0 milj. eurolla ja tulot 1,5 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 2,5 milj. euroa parempi. Kaupunginvaltuusto pienensi 14.12.2015 toimeentulotuen tulomäärärahaa 0,4 milj. eurolla. Toimeentulotuen tulot muodostuvat valtiolta perustoimeentulotukimenojen perusteella saatavista valtionosuuksista. Lopullinen määräraha alittui tulojen osalta 1,1 milj. euroa.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2015 olivat noin 231,3 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (5,3 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,0 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,3 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,3 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri-konsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat noin 221,2 milj. euroa. 2015 tilinpäätöstoteuma ei sisällä HUS:n ylijäämähyvitystä kunnille. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätetään vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016.

Erikoissairaanhoidon menot ylittivät käyttösuunnitelman alkuperäisen määrärahan 19,0 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto korotti 14.12.2015 erikoissairaanhoidon menomäärärahaa HUS-johdon vahvistaman toteutumisennusteen perusteella 13 milj. eurolla. Tulomäärärahaa valtuusto korotti 0,9 milj. eurolla, mikä perustui arvioituihin valtionkorvauksiin, joita saadaan kotouttamislain perusteella. Lopullinen määräraha ylittyi menojen osalta 6,0 milj. eurolla ja tulojen osalta 0,3 milj. eurolla.

12 10
Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	73	0	73	93	-21
Menot	-9 601	-12	-9 613	-4 238	-5 375
Toimintakate	-9 529	-12	-9 541	-4 145	-5 396

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelut sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Talous- ja hallintopalveluissa koordinoitiin useita sähköisiin järjestelmiin liittyviä hankkeita. Vantaan Apotti-hanketoimiston toiminnan laajentamista valmisteltiin, ja projektipäälliköt sosiaalihuollon ja terveydenhuollon/vanhustenhuollon osa-alueisiin rekrytoitiin. Tulosalueella osallistuttiin sähköisen asioinnin kehittämiseen ja valmisteltiin PSOP-palvelusetelijärjestelmän käyttöön ottoa. Toimialan tuottavuustoimia sekä talous- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet valmisteltiin toimialajohdon kanssa seuraavaan taloussuunnitelmaan.

Kotoutumislain perusteella valtiolta saatavien korvausten hakeminen keskitettiin toimialalla siirtämällä aikuissosiaalityöstä yksi vakanssi tehtävineen talous- ja hallintopalveluihin. Lisäksi palvelutuotannon asioimistulkkilaskujen käsittelyä keskitettiin talousyksikköön. Toimialan asiakasmaksujen käsittelyprosessista tehtiin selvitys ja valmisteltiin asiakasmaksutiimin perustamista talous- ja hallintopalveluihin.

Toimialan valmiussuunnitelma uudistettiin ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa. Valmiussuunnitelman edellyttämiä koulutuksia toteutettiin.

Palveluhankinnoissa jatkettiin palvelujen vaikuttavuuden kehittämistä. Yhteinen seminaari lastensuojelun palveluntuottajien kanssa järjestettiin, seminaarin tavoitteena oli sitouttaa tuottajat vaikuttavuuden parantamiseen hankinnan kriteerien mukaisesti.

Katriinaan sijoittuvan, yhteistyössä tilakeskuksen ja terveyspalvelujen kanssa toteutettavan, keskitetyn potilasarkiston suunnitelma valmistui, ja hanke toteutetaan vuonna 2017. Palveluverkkoa kehitettiin suunnitelman mukaisesti osallistuen useisiin toimialan tarveselvityksiin ja hankesuunnitelmiin.

Ammatillisen osaamisen kehittämisen palvelut ja koulutus siirrettiin 1.1.2015 alkaen henkilöstökeskukseen, ja Metropolia ammattikorkeakoulu toteutti koulutusohjelman mukaisia täydennyskoulutuspalveluja. Täydennyskoulutussuunnittelun prosessia ja työnjakoa kehitettiin yhteistyössä Metropolia amk:n ja henkilöstökeskuksen kanssa. Toimialan yhteistyön koordinointia ammattikorkeakoulujen kanssa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa jatkettiin. Tutkimuslupia myönnettiin vuonna 2015 yhteensä 83 kappaletta.

Kunta 10 -selvitys ja työolojen arvioinnit tehtiin aikataulun mukaisesti. Henkilöturvallisuutta kehitetään kameravalvontaselvityksen tulosten ja sovittujen toimenpiteiden mukaisesti. Sairauspoissaolojen käsittely eVälke-herätteiden avulla otettiin käyttöön. Toimialan terveys-turvallisuuskäyntien kriteerit ja käyntikohteet määriteltiin, ja suunniteltuja käyntejä tehtiin vuona 2015 yhteensä 97. Toimialalla otettiin käyttöön myös työhön liittyvien tapaturmien tutkintaprosessi. Toimialan terveysperusteisten poissaolojen määrä vuonna 2015 oli 5,34 prosenttia (5,21 % v. 2014).

Laadunhallinnan jatkokehittämiseen liittyen toteutettiin mm. sisäiset auditoinnit terveysasemilla ja kotihoidossa.

Toimialan potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyen otettiin syksyllä käyttöön myös asiakkaan/potilaan tai omaisen mahdollisuutta täyttää HaiPro-ilmoitus. Lisäksi valmisteltiin yhteistyötä HUS:n kanssa siten, että vuoden 2016 alusta Vantaan työntekijät voivat tehdä HaiPro-ilmoitukset HUS:n toiminnoista ja HUS:n työntekijät Vantaan toiminnoista. Ilmoitusten avulla pyritään parantamaan yhteistyöprosesseja yhteisten asiakkaiden hyväksi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Toimialan sähköisten ratkaisujen tavoitteitta edistettiin aktiivisella yhteistyöllä tietohallinnon kanssa. Vantaalla tehtiin palvelusetelin laajentamisen mahdollistava päätös sähköisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönotosta. Kaupunginvaltuusto päätti uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa edistettiin mm. rekrytoimalla keskeiset projektipäälliköt. Toimialan toimintaprosessien tehostamiseen tähtäävien lean-koulutusten toteutusta valmisteltiin.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalueen määrärahassa oli varauduttu toimialan mahdollisiin poikkeaviin menoihin, mm. tulosalueiden väliseen vuosivaihteluun asiakaspalvelujen ostoissa (1,9 milj. euroa), toimialan varhaiseläkemaksuihin (1,2 milj. euroa) sekä toimialan henkilöstön palkitsemiseen ja koulutukseen (0,4 milj. euroa). Lisäksi tulosalueen menomäärärahassa oli varauduttu toimialan ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien hankkeiden menoihin (0,6 milj. euroa). Tulosalueen talousarviomäärärahat kattoivat edellä mainitut menot sekä toimialan tukipalvelutuotannon suunnitellusti.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015 [1]
Toimialan henkilöstömäärä	2 926	2 956	3 009
Toimialan esimiesten määrä	215	215	207
Toiminnan volyymi			
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä	44	47	46
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaikahenkilöstövuosina	39,2	37,6	39,9

Tuottavuus ja tehokkuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015 [1]
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	1,5 %	1,6 %	1,5 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö /toimialan esimiesten määrä	20,5 %	21,9 %	22,2 %

[1)] Henkilömäärän laskentatapa uudistettiin vuoden 2016 talousarvioon. TP 2015 raportointiin käytetään vielä aikaisempaa laskentamallia.

12 20
Erikoissairaanhoito

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	900	900	1 204	-304
Menot	-212 320	-13 000	-225 320	-231 282	5 962
Toimintakate	-212 320	-12 100	-224 420	-230 079	5 659

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Erikoissairaanhoidon palvelutuotannosta ja määrärahasta sovittiin vuonna 2014 käydyissä kuntaneuvotteluissa.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta yli 3,9 prosenttia verrattuna vuoden 2014 tilinpäätökseen. Hoitopäivätuotteet kasvoivat 8,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian klinikan palvelutuotannosta. Vantaan terveyskeskuksessa laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä kasvoi lähes 5,2 prosenttia verrattuna vuoden 2014 lähetekertymään. Jos huomioidaan myös yksityissektorilta ja työterveyshuollosta laaditut lähetteet, kasvu oli noin 4,5 prosenttia. Vuonna 2015 kirjoitettiin HYKS-sairaanhoitoalueelle 55 901 elektiivistä lähetettä, joista 65,0 prosenttia laadittiin terveyskeskuksessa. Näiden lisäksi laaditaan HYKS:n sisäisiä lähetteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen lähettämiä asiantuntijakonsultaatioita toteutui 3 579, mikä oli 35,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014.

Osastojonoissa yli 6 kk jonottaneita oli 35 potilasta (poikkileikkaus 31.12.2015), joista 13 kirurgian erikoisalojen jonoissa.

Vantaan vastuulla olevista potilaista kertyi 473 laskutettua siirtoviivepäivää, joista aiheutui Vantaalle 0,3 milj. euron meno.

Talousarvion toteutuminen 2015

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2015 olivat noin 231,3 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (5,3 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,0 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,3 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,3 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri-konsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat noin 221,2 milj. euroa. 2015 tilinpäätöstoteuma ei sisällä HUS:n ylijäämähyvitystä kunnille. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätetään vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016. Vantaan osuus palautuksesta on 7,8 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menot ylittivät käyttösuunnitelman alkuperäisen määrärahan 19,0 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto korotti 14.12.2015 erikoissairaanhoidon menomäärärahaa HUS-johdon vahvistaman toteutumisennusteen perusteella 13 milj. eurolla. Tulomäärärahaa valtuusto korotti 0,9 milj. eurolla, mikä perustui arvioituihin valtionkorvauksiin, joita saadaan kotouttamislain perusteella. Lopullinen määräraha ylittyi menojen osalta 6,0 milj. eurolla ja tulojen osalta 0,3 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015 [1)]	TP 2015
Väestö 31.12	210 779	213 205	214 610
Kalenterivuoden aikana syntyneiden lasten määrä 31.12.	2645	2721	2 585
75 vuotta täyttäneet 31.12.	11 100	11 596	11 576
Toiminnan volyymi			
Hoitojaksot (NordDRG), kertymä vuoden päätyttyä	82 257	80 913	85 710
Käynnit, kertymä vuoden päätyttyä	242 800	239 239	252 057
Hoitopäivät, kertymä vuoden päätyttyä	28 207	25 830	30 584
Laatu ja vaikuttavuus			
Kaikki jonossa olevat 31.12.	2 149	2 123	2 303
Yli 6 kk jonottaneita 31.12.	19	42	35
Lasten psykiatrian jonossa yli 3 kk 31.12.	0	0	0
Nuorisopsykiatrian jonossa yli 3 kk 31.12.	0	0	0
Siirtoviivepäivät 31.12.	3 823	2 394	-
Laskutetut siirtoviivepäivät 31.12.	1	12	473
Vantaan kaupungin erikoissairaanhoidon palvelusuunnitelma			
HUS-palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. [1)]	204,9	202,4	221,2
Tuottavuus ja tehokkuus			
Euroa/asukas (Hus-palvelusopimus)	972	949	1 031
Euroa/NordDRG-tuote	1 559	1 611	1 549

[1)] Arvio, koska neuvottelut olivat kesken talousarviota valmisteltaessa.

HUS:n ja Vantaan väliset palvelusopimukset liitteineen on allekirjoitettu 29.3.2012, 21.2.2013 ja 25.2.2014. Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma edellyttää korkeintaan 1,5 prosentin menokasvun.

12 30
Terveydenhuollon palvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 286	0	4 286	4 532	-245
Menot	-80 364	-31	-80 395	-80 994	599
Toimintakate	-76 078	-31	-76 109	-76 462	353

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Terveyspalvelujen kaikissa tulosyksiköissä kehitettiin sähköistä ajanvarausta, ryhmävastaanottotoimintaa sekä hyödynnettiin Lean-toimintamallia prosessien tehostamiseksi. Kaikki tulosyksiköt osallistuivat myös yhteisen

asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti) suunnittelutyöryhmiin. Terveysasemapalvelut auditoitiin sisäisesti syksyllä.

Vastaanottotoiminnassa toteutui noin 181 800 lääkärikäyntiä ja 170 900 itsenäistä hoitajakäyntiä. Käyntien määrät vähenivät hieman edellisvuodesta. Vastaanottojen toimintamallia muutettiin niin, että monisairaiden potilaiden vastaanottoaikojen pituutta lisättiin. Hoitajaresurssia jouduttiin siirtämään puhelinpalveluun. Omalääkäripotilaat pääsivät kiireettömään hoitoon keskimäärin 24 päivässä ja muut 48 päivässä. Päiväpoliklinikalle pääsi alle tunnissa 68,6 prosenttia potilaista.

Vuonna 2014 voimaan tulleen kuntarajat ylittävän vapaan hoitopaikan valinnan perusteella terveysasemien vaihtoja tehtiin Vantaan sisällä 467 kappaletta vuonna 2015. Muista kunnista vaihtoi terveysasemansa Vantaalle 194 henkilöä ja vantaalaisista siirtyi muiden kuntien terveysasemapalvelun piiriin 280 henkilöä.

Terveysasemien puhelinpalvelun parantamiseksi otettiin kesällä 2015 käyttöön yhden puhelinnumeron terveysneuvontatoiminta. Yhden puhelinnumeron järjestelmän kautta kuntalaisen on mahdollisuus saada yleistä terveysneuvontaa siten, että puhelimeen vastaa miltä tahansa terveysasemalta ensimmäisenä vapaana oleva hoitaja. Terveysasemilla käytössä olevan takaisinsoittojärjestelmän kautta takaisinsoittopyyn-töihin vastattiin lähes 100 prosenttisesti.

Hakunilan terveysasema siirtyi vuoden 2015 alussa Vantaan omaksi toiminnaksi. Terveysaseman toimintaa kehitettiin ottamalla käyttöön asiakasvastaava- ja palveluohjaustoiminta, fysioterapeutin suora vastaanotto terveysasemalla sekä sosiaaliohjaajan vastaanotto. Kotihoidon lääkärityö hankittiin uudella toimintamallilla geriatrian erikoislääkäriltä. Hakunilan toimintamalli osoittautui potilaslähtöiseksi ja mallin siirtämistä jatketaan muille terveysasemille.

Terveyskeskuspäivystys siirtyi 1.1.2016 HUS:n järjestettäväksi. Syksyn aikana valmisteltiin yhteispäivystyksen uutta toimintamallia HYKS Akuutin henkilökunnan kanssa.

Mielenterveyspalvelujen tulosyksikön toiminta tulosyksikkönä loppui kesällä 2015, ja depressiohoitajat ja psykiatriset sairaanhoitajat siirtyivät terveysasemien osastonhoitajien alaisuuteen. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä HUS psykiatrian toiminnallinen integraatio valmisteltiin yhdessä HUS:n kanssa luomalla uusia toimintamalleja. Integraatioon liittyen perustettiin HUS psykiatrian ja Vantaan perusterveydenhuollon yhteinen kumppanuusvirka. Kokemusasiantuntijan (alkoholi) toimintaa laajennettiin kolmelle terveys-asemalle.

Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tulosyksikössä lain ja asetuksen edellyttämää terveydenhoitajien lisäresurssia kohdennettiin erityisesti ammatillisiin oppilaitoksiin. Yksikön kaikki lääkärivakanssit on täytetty. Ehkäisevän terveydenhuollon lääketieteellinen toimintakenttä laajentui ja toiminnan taso nousi entisestään. Äitiys- ja lastenneuvoloissa valmisteltiin neuvolan sähköisen asioinnin lisäämistä kaupunkitasoisessa hankkeessa.

Äitiysneuvoloihin saatiin ensimmäiset ultraäänilaitteet, jotka mahdollistavat raskauden alkuvaiheen tilan sekä loppuvaiheen tarjonnan tarkastusten toteuttamisen neuvoloissa. Laitteiden lisääminen kaikkiin neuvoloihin vuosien 2015 – 2016 aikana vähentää huomattavasti erikoissairaanhoidon raskaudenaikaisia käyntejä. Erikoissairaanhoidon ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa kehitettiin ja otettiin käyttöön lyhyt-jälkihoitoisen synnytyksen toimintamalli. Perhesuunnitteluneuvoloiden kanssa kehitettiin seksuaaliterveyden edistämisen toimintatapoja tavoitteena raskauden keskeytysten vähentäminen. Ennakollisen isyyden
tunnustamisen siirtymistä neuvolan tehtäväksi 1.1.2016 alkaen valmisteltiin yhdessä lastenvalvojien kanssa, myös valtakunnalliseen valmistelutyöhön osallistuen.

Kuntoutuksen tulosyksikössä valmisteltiin moniarviotiimitoiminnan käynnistämistä vuoden 2016 alussa yhdessä psykologipalvelujen ja perheneuvolan kanssa. Uuden toimintamallin tavoitteena on saada moniongelmaiset lapset/perheet mahdollisimman oikea-aikaisesti tarpeellisen terapian/hoidon piiriin. Kehittämällä kuntoutuksen ryhmätoimintaa pystyttiin vastaamaan lisääntyvään asiakkaiden määrään. Fysioterapeutin ja toi-

mintaterapeutin osallistuminen vanhusten avopalveluiden asiakasohjausyksikön toimintaan vakiintui Länsi-Vantaalla ja käynnistyi Itä-Vantaalla.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Suojattua viestinvälitystä ja sähköisiä lomakkeita valmisteltiin ennalta ehkäisevän terveydenhuollon tulosyksikössä. Varsinainen käyttöönotto tulee tapahtumaan maaliskuussa 2016 ja sen jälkeen toimintaa voidaan laajentaa muihin tulosyksiköihin. Kuntoutusyksikön sähköinen esitietolomake on jo käytössä Vantaan internet -sivuilla. Sähköistä ajanvarausta laajennettiin ja se on käytössä kaikissa tulosyksiköissä, mm. lääkäreiden puhelinajat ja omapotilaiden vastaanotot, terveydenhoitaja ja perhesuunnitteluvastaanotot, lasten päiväpoliklinikka kokonaisuudessaan ja psykiatristen sairaanhoitajien vastaanotot. Tekstiviestimuistutukset ovat käytössä sähköisen ajanvarauksen yhteydessä. Toimintamalleja kehitettiin kaikissa tulosyksiköissä Lean-toimintamallia hyödyntäen. Henkilökunta koulutettiin Lean-malliin ja yksiköissä järjestettiin työpajoja. Toiminnan vaikuttavuuden raportointiin käytettäviä mittareita työstetään. Sähköisten ratkaisujen eteenpäin vientiä hidastaa nykyisen potilastietojärjestelmän kehittämisen pysähtyminen ja osittain tietoteknisen tuen rajallinen saanti.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2015 olivat 4,5 milj. euroa ja menot 81,0 milj. euroa. Tulosalueen käyttösuunnitelman tulot ylittyivät 0,2 milj. eurolla ja menot ylittyivät 0,6 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan.

Tulos (nettotoimintamenot) oli käyttösuunnitelmaa 0,4 milj. euroa huonompi.

Menon ylitys syntyi pääasiassa henkilöstöpalveluiden ostoissa 1,4 milj. euroa, ulkokuntalaskutuksen asiakaspalvelujen ostoissa 0,4 milj. euroa ja tulkkikuluissa 0,2 milj. euroa. Säästöä syntyi palkkakuluissa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui yhden prosentin palvelutilausta suurempana, mikä korvataan sosiaali- ja terveystoimen ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välisen palvelusopimuksen mukaisesti suun terveydenhuollon liikelaitokselle. Palvelusopimus mahdollistaa enintään kahden prosentin poikkeaman sovitusta.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Väestö 31.12.	210 779	213 205	214 610
Kalenterivuoden aikana syntyneiden lasten määrä 31.12.	2 645	2 721	2 585
75 vuotta täyttäneet 31.12.	11 100	11 596	11 576
Toiminnan volyymi			
Terveysasematoiminta			
- lääkärikäynnit	190 990	194 000	181 791
- hoitohenkilöstön itsenäiset käynnit	178 966	157 000	170 863

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto			
- lääkärikäynnit (suorat kontaktit)	29 343	32 285	30 548
- terveydenhoitajakäynnit (suorat kontaktit)	154 838	160 000	151 570
Päivystystoiminta - lääkärikäynnit	33 604	34 000	33 705
Kuntoutustoiminnan terapiakäynnit [1), 5)]	61 606	62 000	64 685
Mielenterveyspalvelut - mielenterveystyön käynnit	5 225	4 000	4 925
Laatu ja vaikuttavuus			
Terveysasematoiminnan kävijöiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	51	55	47
Listautuneiden osuus väestöstä % [2)]	14,8	22	12,4
Päiväpoliklinikan odotusaika lääkärille alle 60 min %	71	70	68
3. vapaa aika lääkärille - listautuneen ja listautumattoman potilaan odotusajan mediaani vrk [3)]	-	34	30
Tuottavuus ja tehokkuus			
Euroa/asukas [4)]			
terveysasematoiminta ja päivystys	190,72	191,71	195,16
kuntoutus (ei sisällä veteraanikuntoutusta)	34,99	35,19	34,95
Euroa/käynti [4)]			
terveysasematoiminnan lääkärikäynti	113,80	114,71	122,31
terveysasematoiminnan hoitotyön käynti	51,50	64,26	58,38
Henkilöstö			
Henkilötyövuotta [6)]			
- lääkärit (terveysasematoiminta ja ennaltaehkäisevä terveydenhuolto)	90	93	92
- sairaanhoitajat, terveydenhoitajat (terveysasematoiminta)	84	92	95
- terveydenhoitajat (ennaltaehkäisevä terveydenhuolto)	116	116	114
- terapeutit (kuntoutus) [5)]	62	62	63

[1)] Tunnusluku sisältää Vantaan omana toimintana tuotetut terapiakäynnit sekä ostopalveluterapian suoritteet.
[2)] Listautuneella potilaalla on nimetty omalääkäri. Listautumattomalla potilaalla ei ole nimettyä omalääkäriä.

[3)] Mediaani on järjestetyn lukusarjan keskimmäinen lukuarvo.

[4)] Kohdennusperusteet on tarkennettu TA 2015 alkaen.

[5)] Terveyspalveluilta siirtyi henkilöstöä vanhus- ja vammaispalveluihin. Vrt. TP 2013.
[6)] Ei sisällä arviota vuokratyövoimasta henkilötyövuosina vuonna 2015.

12 40
Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	36 955	-400	36 555	36 334	221
Menot	-158 498	-82	-158 580	-155 072	-3 508
Toimintakate	-121 543	-482	-122 025	-118 738	-3 287

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Tulosalueen tuottavuutta parannettiin asiakastyön osuutta ja vaikuttavuutta lisäämällä. Lisäksi työn painopistettä siirrettiin korjaavasta ja kuntouttavasta työstä varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisevään työhön. Sosiaalihuoltolain tultua voimaan huhtikuussa velvoitteisiin vastattiin käynnistämällä laaja-alainen perhepalvelujen organisaation muutosprosessi. Syksyn 2015 aikana sovittiin ja organisoitiin kolmen organisaatiopilotin aloittaminen alkuvuodesta 2016. Perheiden ja aikuisten sosiaalineuvonta aloitti tammikuussa tehdä kaikille uusille asiakkaille sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit. Toisessa pilotissa kokeillaan perhetyön keskitettyä asiakasohjausta ja kolmannessa kokeilussa sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydessä aloitetaan lastensuojelun virka-aikainen päivystys.

Psykososiaalisissa palveluissa uusina varhaisen tuen toimintoina aloittivat Perhekoutsit ja Nuorten psykososiaaliset palvelut (Nuppi). Asiakasohjausta kehitettiin kaikissa palveluissa sekä osana omiin palveluihin ohjautumista että yhteistyössä yli palvelurajojen. Asiakastyön prosesseja kehitettiin perheneuvolatoiminnan, lastensuojelun ja HYKS-lastenpsykiatrian yhteisessä Lean -prosessissa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti toimintaa laajennettiin esiopetukseen ja yksityisiin oppilaitoksiin sekä laajennettuna toiselle asteelle.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen rooli valtakunnallisen valmiuden kehittämisessä korostui vuonna 2015, jolloin kansainvälinen Barents suuronnettomuusharjoitus järjestettiin Suomessa.

Lastensuojelun toimintaa muutettiin uudistuneen sosiaali- ja lastensuojelulainsäädännön mukaisesti. Lastensuojelun asiakasmäärä kasvoi noin 10 prosenttia edellisvuodesta, mutta vuoden aikana sijoitettujen eri lasten määrä väheni. Kiireellisen avohuollon tukitoimen järjestämisprosessi kuvattiin ja vietiin käytäntöön. Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen ja Tammirinteen vastaanottokodin toimintaa muutettiin siten, että kriisiperhetyö ja koko perheen sijoittaminen kiireellisenä tuli mahdolliseksi.

Laitoshoidon kilpailutuksen yhteydessä aloitettiin vaikutusten arviointi vaativahoitoisten lasten laitoshoitopaikoissa. Myös tehostetussa perhetyössä ja perhekuntoutuksessa seurattiin vaikuttavuutta.

Aikuissosiaalityön ja Kelan palveluyhteistyömalli muuttui tammikuun 2015 alusta Kuntakokeiluksi. Kuntakokeilussa asiakas voi hakea toimeentulotukea Kelan palvelupisteissä sekä saada siellä palveluohjausta toimeentulotukiasiassa. Kelassa toimeentulotuen asiointeja oli kuukausittain noin 700.

Toimeentulotukea saavia kotitalouksia oli vuonna 2015 keskimäärin 7 762 kuukaudessa, mikä on 6 prosenttia edellisvuotta enemmän. Toimeentulotukimenot pysyivät kuitenkin ennallaan. Menojen hallintaan vaikutti vuoden aikana voimaan tulleet asumistuen korotukset. Yhdenmukaistettu johtaminen ja uusittu toimeentulotukiohjeistus tukivat kustannusten hallintaa. Asiakasohjaustyöryhmän työllä pystyttiin vähentämään toimeentulomenoihin kohdentuneita kriisimajoituskuluja.

Asunnottomien tilapäisessä asuttamisessa on korvattu ostopalveluja kaupungin omilla tilapäisasunnoilla, mikä on ollut taloudellisesti edullinen ratkaisu. Pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisohjelman mukaisesti avattiin kaksi asumisyksikköä (Pyy- ja Näätäkuja).

Päihdepalvelut oli aktiivisesti mukana päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminnallisen integraation kehittämisessä. Syksyn aikana valmisteltiin päivystyspalvelujen malli, jonka pilotit aloitetaan alkuvuodesta 2016. Alkoholin haitallista käyttöä ennaltaehkäisevää ryhmätoimintaa kehitettiin käynnistämällä Voimaneidot-ryhmä ikääntyville naisille yhteistyössä A-klinikan ja ehkäisevän päihdetyön yksikön kanssa.

Huumehoitoklinikalla kehitettiin edelleen jalkautuvaa työtä, jonka avulla asiakkaiden toimintakykyä tuetaan ja elämänhallintaa lisätään, tavoitteena laitoshoidon tarpeen väheneminen. Jalkautuvan työn tiimin asiakastapaamisten määrä oli keskimäärin noin 250 kuukaudessa.

Päihdevieroitusyksikkö muutti Helsinkiin ja vieroitushoitopaikkojen määrä lisättiin samassa yhteydessä 15:sta paikasta 17:sta, jotta ostopalvelujen tarvetta saadaan vähennettyä.

Maahanmuuttajapalvelut -tulosyksikkö perustettiin syyskuussa. Tavoitteena on kotouttamis- ja sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden täyttäminen.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Asiakasprosessien kehittämisessä hyödynnettiin Lean -menetelmää, jotta siirtoviivepäivä ei syntyisi ja asiakkaiden siirtyminen palveluissa olisi oikea-aikaista.

Lapsiperheiden kotipalveluun valmistellaan palveluseteliä käyttöön otettavaksi vuonna 2016.

Sähköinen ajanvaraus toteutui kolmessa yksikössä. Muiden sähköisten palvelujen käyttöön otossa ei ole edetty, koska tietohallinnosta ei ole määrärahaa saatu. Apotti-hankkeessa testattiin lastensuojelun pilotointia.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2015 olivat 155,1 milj. euroa ja tulot 36,4 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot alittuivat 3,4 milj. eurolla ja tulot 0,6 milj. eurolla. Kaupunginvaltuusto alensi 14.12.2015 toteutumisennusteen perusteella tulomäärärahaa 0,4 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettua määrärahaa siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot alittuivat 3,5 milj. eurolla ja tulot 0,2 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 3,4 milj. euroa parempi.

Käyttösuunnitelman ylitykset syntyivät hallinto-oikeuden päätöksistä, joissa Vantaa velvoitettiin maksamaan muille kunnille lastensuojelun korvauksia yhteensä 1,6 milj. euroa ja perhehoidon kustannuksista 0,7 milj. euroa. Säästöä syntyi toimeentulotuesta 4,0 milj. euroa, henkilöstömenoista 0,8 milj. euroa ja mielenterveyskuntoutujien palveluiden ostoista 1,2 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
- lapset, joista lastensuojeluilmoitus	4 005	4 250	4 394
- kodin ulkopuolelle sijoitettuna 31.12	490	470	483
- yli vuoden työttömänä olleet	3 706	3 600	5 002
- asunnottomien asiakkaiden määrä [8)]	544	500	447
Toiminnan volyymi			
Asiakkaat			
- lastensuojelun avohuolto	3 750	4 000	4 146
- toimeentulotuen kotitaloudet [1)]	14 225	15 000	14 687
- aikuissosiaalityön asiakaskotitaloudet [1)]	15 397	15 000	19 340
- päihdepalvelut [2)]	2 200	2 400	2 357
- uudet asunnot pitkäaikaisasunnottomille [8)]	0	75	52
Asiakastapaamiset			
- psykologipalvelujen asiakastyö	6 877	7 100	11 414
- koulun sosiaalityön asiakastapaamiset [3)]	12 482	15 500	11 655
- perhe- ja nuorisoneuvonnan asiakassuoritteet [4)]	5 843	9 650	9 629

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
- nuorten yksikkö [4]	4 710	5 000	4 213
- maahanmuuttajapalvelut [5]	6 239	..	5 411
- lapsiperheiden kotipalvelu	2 577	2 200	4 557
- yhteydenotot sosiaali- ja kriisipäivystykseen [7] sekä poliisin sosiaalityöhön	15 477	15 000	12 762
Ostetut hoitovuorokaudet			
- lastensuojelun ostetut laitosvuorokaudet	71 075	76 000	71 343
- aikuissosiaalityön asumispalveluvuorokaudet	67 494	65 000	60 122
- aikuissosiaalityön tuetun asumisen vuorokaudet [6]	44 175	39 000	31 632
- päihdepalvelujen asumispalveluvuorokaudet	19 683	23 800	17 605
- päihdehuollon laitospalveluvuorokaudet	11 290	11 000	11 560
Palvelutarpeen arvioinnit			
- lastensuojelutarpeen selvitykset	1 840	1 900	1 698
- aikuissosiaalityön tilannearviot ja suunnitelmat	4 057	8 000	7 717
Laatu ja vaikuttavuus			
- päihdehuollon avopalvelujen asiakaskäynnit [9]	33 967	30 000	35 538
- vuoden aikana tehdyt kiireelliset sijoitukset	215	240	187
- vuoden aikana päättyneet kiireelliset sijoitukset	97	85	79
- perhehoidon hoitovuorokaudet	97 050	88 500	99 877
- mielenterveyskuntoutujien asumispalveluista omaan kotiin siirtyneiden määrä	29	23	24
Tuottavuus ja tehokkuus			
- kiireellisistä sijoituksista omiin laitoksiin osuus	93 %	90 %	85 %
- lastensuojelun perhetyön asiakasperheet	380	400	549
- toimeentulotuen päätösmäärä [1]	106 846	105 000	118 157
- päihdehuollon laitosmenojen osuus kokonaisuudesta	28,9 %	29,0 %	29,2 %

[1] Toimeentulotuen siirto Kelalle 2017.
[2] Ei sisällä terveysneuvonnan asiakkaita.
[3] Lakimuutos tulee muuttamaan tilastointia vuodesta 2015 lähtien.

[4] Nuorisoneuvonnan suoritteet siirtyneet Nuppiin 2014.

[5] sisältää sekä sosiaali- että terveydenhuollon asiakastapaamiset.

[6] Tuettu asumisen sisältää omaa ja ostettua.
[7] Poliisin sosiaalityöstä puuttui työntekijä osan vuotta 2015.

[8] ARA:lle menevä marraskuun poikkileikkaustieto: soster ja VAV yhteensä.
[9] ATJ:n polikliinisten palvelujen käynnit yhteensä, ei sisällä terveysneuvontaa, peliklinikkaa eikä 2015 lähtien nuorisoasemaa.

12 60
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	27 586	0	27 586	28 292	-706
Menot	-174 894	-79	-174 973	-175 755	782
Toimintakate	-147 308	-79	-147 387	-147 463	76

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2015 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan.

Vanhusten avopalveluissa asiakasohjaustoiminta laajennettiin Itä-Vantaalle ja valmisteltiin toiminnan vakinaistaminen koko Vantaalle 1.1.2016 alkaen. Kotihoidon ja palvelutalojen johtamista ja organisointia parannettiin muodostamalla vastuualueet Itä-Vantaan ja Länsi-Vantaan kotihoitoon. Toiminnanohjausjärjestelmän pilotointisuunnitelma valmistui. Kotihoidon ostopalveluja lisättiin kotihoidon kysyntään vastaamiseksi ja sähköisen palvelusetelijärjestelmän käynnistämistä suunniteltiin tarjonnan tasapainottamiseksi.

Vuoden 2015 lopussa kotona asui 92,2 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä, kotihoidon peittävyys oli 8,8 prosenttia. Kotihoidon kokonaiskäyntimäärä kasvoi 6 prosenttia. Kokonaisasiakasmäärä kotihoidossa, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 8 prosenttia. Kotihoidon tuottavuus kasvoi 6 prosenttia. Omaishoidon tuen asiakasmäärä kasvoi ennakoitua enemmän. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 890 asiakasta, mikä on 13 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Tehostetussa kotihoidossa lisättiin palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa.

Sairaalapalveluissa erikoissairaanhoidon lähetemäärä kasvoi 11 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Samaan aikaan potilaiden siirtyminen jatkohoitoon hoiva-asumisen yksiköihin hidastui. Sairaalan paikoista keskimäärin 20 prosenttia oli epätarkoituksenmukaisesti hoiva-asumisen odottajien käytössä. Katriinan sairaalassa otettiin käyttöön lisäylipaikat, ja sairaalan kuormitus oli koko vuoden keskimäärin 108 prosenttia. Kaunialasta ostettiin suunniteltua enemmän postakuutteja kuntoutuspaikkoja, päiväsairaalatoimintaa lisättiin edelleen ja tehostettiin osastohoidon kotiutumisen tueksi ja nopeuttamiseksi. Tästä huolimatta vuodelle 2015 kertyi 473 maksullista ylikäyttöpäivää. Sairaalahoitojaksoja kertyi 4,5 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Geriatrisen vastaanoton toimintaa lisättiin muistisairaiden kotona asumisen tukemiseksi. Toimenpiteet palveluketjujen parantamiseksi ja ylikäyttöpäivien estämisen syntymiseksi vuodelle 2016 on suunniteltu.

Hoiva-asumisen tulosyksiköllä oli vuoden 2015 lopussa 1 197 laskennallista hoiva-asumisen paikkaa. Palveluista 30 prosenttia järjestettiin omana toimintana ja 70 prosenttia ostopalveluina. Tulosyksikön toiminta toteutui vuonna 2015 suunnitellusti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hoiva-asumisen palvelujen toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden (Vanhuspalvelulaki 07/2013), Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Hoiva-asumisessa toteutetulla Kulttuurinmuutos-hankkeen avulla on uudistettu toimintatapoja asiakaslähtöiseksi mm. asiakkaiden valinnanvapautta ja itsemääräämisoikeutta korostaen.

Laitoshoidon vähentämistä jatkettiin palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Simonkodin ja Myyrinkodin laitoshoitoa muutettiin tehostettua asumispalvelua tuottaviksi yksiköiksi asteittain vapautuvien paikkojen myötä. Yksityisten laitoshoidon palveluntuottajien kanssa (Hoivakoti Hopea ja Leenankoti) toteutettiin sovittua muutosstrategiaa: 14 laitoshoidon ostopalvelupaikkaa muuttui tehostetun asumispalvelun paikaksi vuonna 2015. Laitoshoidon muutos toteutetaan ilman että hoiva-asumisen kokonaispaikkamäärä vähentyy.

Pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyyttä ikääntyneessä väestössä (75+ väestö) pystyttiin vähentämään Vantaan palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Vuoden 2014 lopussa pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyys oli 1,7 prosenttia, vuoden 2015 lopussa 1,4 prosenttia. Ilman Kaunialan laitospaikkoja (88) peittävyys olisi 0,9 prosenttia. (STM 2013, laatusuositus 2 - 3 %).

Vammaispalvelussa erityishuollon piirissä oli 886 henkilöä, kasvua edelliseen vuoteen 3 prosenttia. Henkilökohtaista apua sai vuoden lopussa 538 asiakasta, kasvua edellisvuodesta on 0,2 prosenttia. Vammaispalvelun toiminnan yhtenä keskeisenä painopisteenä vuonna 2015 oli vammaisten henkilöiden työllistymisen tukemisen edistäminen. Työllistymistä tukevia toimintoja varten perustettiin vammaispalveluun oma toimintayksikkö ja asiakkaita työllistettiin sekä omalle toimialalle että yksityisiin yrityksiin vuoden aikana kaikkiaan 76 henkilöä. Hankkeen pilottina toimii ns. Malminiityn toimintamalli, jossa uuteen vanhus- ja vammaispalvelunasumis- ja toimintakeskukseen tuotetaan tukipalvelut vammaisten henkilöiden ja työllistettävien toimesta. Toimintamallin myötä vammaisten henkilöiden työllistymistä pystytään tuottamaan ensisijaisesti omana toimintana.

Asumispalveluissa lisättiin omaa toimintaa kymmenellä tuetun ja ohjatun asumisen paikalla vuoden 2015 aikana avautuneissa Hämeenkyläntien ja Lehtikallion asumiskohteissa. Ohjatun ja tuetun asumisen osuus vammaispalvelun asumisessa nousi edelleen ollen vuoden 2015 lopussa 37 prosenttia. Laitosasumisen purkaminen saatettiin loppuun aikuisten asiakkaiden osalta. Laitosasumisessa oli vuoden 2015 lopussa vielä 13 asiakasta, joista suurin osa on runsaasti hoitoa vaativia lapsia.

Malminiityn päivätoimintakeskus aloitti toimintansa ja päivätoimintaa tehostettiin perustamalla uusia ryhmiä sekä lisäämällä asiakasmääriä olemassa olevissa toimintakeskuksissa.

Tilapäisen perhehoidon VM:n kuntakokeilu jatkuu vuoden 2016 loppuun. Hankkeen myötä vuoden 2015 aikana tuotettiin perhehoitoa sekä hoidettavan tiloissa että kaupungin omissa tiloissa. Tilapäishoitoa tarvitsevat lapset ja nuoret ohjautuivat pääsääntöisesti perhehoidon piiriin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Tulosalue edisti talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteitä suunnitellusti. Vanhusten avopalveluissa valmisteltiin kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän pilotointia, käyttöönotto koko Vantaalla vuonna 2016. Käynnit henkilötyövuotta kohden kasvoivat edellisvuodesta 6 prosenttia.

Sairaalapalveluissa valmisteltiin AKOS 2:n laajentumista ja paikkojen lisäämistä hoitoketjun tehostamiseksi. Hoiva-asumisen palveluissa toteutettiin tuottavuussuunnitelmaa, joka sisältää mm. hoitotarvike- ja lääkelogistiikan, henkilöstöresurssin joustavan käytön sekä tukipalveluiden tuottamisen hallintaan ottamisen.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2015 olivat 175,8 milj. euroa ja tulot 28,3 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot ylittyivät 0,9 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot ylittyivät 0,8 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,7 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli muutettua käyttösuunnitelmaa 0,1 milj. euroa huonompi.

Menot ylittyivät pääasiassa kehitysvammaisten asumispalvelujen ostoista sekä sairaalapalvelujen henkilöstöpalvelujen ostoissa. Hoiva-asumisen palveluissa syntyi säästöä 0,4 milj. euroa.

Tunnusluvut

VANHUSPALVELUT			
Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Väestö 31.12	210 803	213 205	214 610
75 vuotta täyttäneet 31.12.	11 075	11 596	11 576
Toiminnan volyymi			
Asiakkaat yhteensä kotihoidossa (kh+pt)	4 078 [1)]	4 080	4 403
Kotihoidon käynnit	652 760	684 930	718 384
Hoitopaikat hoivapalvelut	1 175	1 175 [3)]	1 197
Päättyneet hoitojaksot (Sairaalapalvelut)	2 690	2 680	2 514
Omaishoidontuen asiakkaat	789	939	890
Laatu ja vaikuttavuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
75+ kotona asuvien osuus	92,3 % [2)]	92,5 %	92,2 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä			
75 täyttäneitä/75+ väestö, 31.12	8,5 %	9,5 %	8,8 %
Pitkäaikaisen laitoshoidon osuus 75+ väestöstä	1,8 %	1,5 %	1,4 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
Kotihoito			
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 068	2 092	2 192
Euroa / 75+ väestö	1 070	883	1 083
Hoiva-asumisen palvelut			
Euroa/hoitovuorokausi, vanhainkoti oma+ tehostettu asumispalvelu oma	163	160	161
Euroa / 75+ väestö	5 575	5 087	5 405
Tk-sairaala			
Hoitojakso/sairaansija	13,2	13,6	12,6
Euroa / 75 +väestö	1 979	1 978	2 013

VAMMAISPALVELUT	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tarve-indikaattorit			
Väestö 31.12	210 803	212 190	214 610
Erityishuollon piirissä olevat, yhteensä	861	850	886
Toiminnan volyymi			
Asiakkaat yhteensä			
Kuljetuspalvelut (VpL)	3 490	3 200	3 532
Henkilökohtainen apu	537	500	538
VpL:n asumispalvelut	132	100	141
Kehitysvammaisten asumispalvelut, pitkäaikainen	376	380	400
Suoritteet			
Kuljetuspalvelumatkat (VpL)	319 132	305 500	323 358
Kuljetuspalvelumatkat (ShL)	35 675	50 700	31 775
Laatu ja vaikuttavuus			
Ohjatusti ja tuetusti asuvien osuus asumispalveluissa	32,5 %	34,4 %	37,0 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	132	143	124
Euroa / VpL:n palveluasumisvuorokausi	142	135	130
Euroa / erityishuollon piirissä olevat	32 428	33 000	31 775
Euroa / asukas	260	253	261

[1)] Kotisairaala siirtyy vuonna 2013 avopalveluihin, jossa aloittaa tehostetun kotihoidon yksikkö. Arvioitu vaikutus asiakasmääriin 500 henkilöä vuodessa ja käyntimääriin 10 000 käyntiä vuodessa.
[2)] Talousarvion sitova tavoite vuodelle 2014.
[3)] Hoivan paikat eivät sisällä Kaunialan 15 paikkaa.

[4)] Terhokodin hoitojaksot sisältyvät TP 2014 lukuun, mutta eivät TP 2015 lukuun huhtikuun jälkeen, sillä Terhokodin osastohoito siirtyi HUS:n alaisuuteen.

12 13
Suun terveydenhuollon liikelaitos

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	21 648	0	21 648	21 956	-308
Liiketoiminnan muut tuotot	1 000	0	1 000	639	361
Materiaalit ja palvelut	-5 069	0	-5 069	-5 086	18
Henkilöstökulut	-15 565	0	-15 565	-15 638	72
Poistot ja arvonalentumiset	-61	0	-61	-69	8
Liiketoiminnan muut kulut	-1 698	0	-1 698	-1 546	-151
Liikeylijäämä (-alijäämä)	255	0	255	255	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	14	-14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	0	-227	-214	-14
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	27	0	27	41	-14
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	27	0	27	41	-14

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvoi edelleen verrattuna edellisiin vuosiin. Vuoden 2015 aikana annettiin palveluja 70 000 asiakkaalle (vuosi 2014 70 114 asiakasta). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2015 oli 415 263 kappaletta (vuonna 2014 405 912 kappaletta, palvelusopimuksen perustaso 411 110 kappaletta). Toimenpiteiden määräkasvu perustui tehostettuun sisäiseen toimintaan.

Hoitotakuussa pysyttiin ja hoitoon pääsyn odotusaika oli loppuvuodesta 3kk 2 vrk. Kiireettömään tutkimukseen odottavien asiakkaiden määrä vuoden lopussa oli 4 221 (vuonna 2014 4 221) ja odotusaika 31.12.2015 oli 3kk 2 vrk (vuonna 2014 3kk 2 vrk). Palvelut tuotettiin omana toimintana, vuokratyövoiman käyttöä on minimoitu välttämättömiin tilanteisiin.

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto 2015 oli 22,0 milj. euroa (vuonna 2014 21,5 milj. euroa, talousarvio 21,6 milj. euroa). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 2,3 prosenttia ja talousarvioon 1,4 prosenttia joka johtuu sisäisten ja ulkoisten asiakasmaksutuottojen kasvusta. Anestesiahoidon myynti muille kunnille aloitettiin vuonna 2013. Vuoden 2015 osalta anestesiahoidon myynti oli 91 000 euroa, kasvua vuoteen 2014 verrattuna 22,9 prosenttia. Hammashoidon oheistarvikemyynti oli 13 000 euroa, jossa kasvua verrattuna edellisvuoteen oli 88,9 prosenttia. Välinehuollon sisäinen laskutus oli suunnitelman mukaista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-SEHYK) olivat 639 000 euroa (vuonna 2014; 681 000 euroa).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 5,5 milj. euroa (vuonna 2014; 5,4 milj. euroa ja talousarvio 2015; 5,5 milj. euroa). Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16,0 milj. euroa (vuonna 2014; 15,4 milj. euroa ja talousarvio; 15,8 milj. euroa). Muutos verrattuna edelliseen vuoteen +3,9 prosenttia (talousarvioon +1,0 %) johtuu suoritettujen toimenpiteiden määrän kasvusta verrattuna edelliseen vuoteen. Painotettujen toimenpiteiden määrä 415 263 kpl ylitti palvelusopimuksen (talousarvio) määrän 411 110 kpl +1,0 prosentilla. Vuoteen 2014 verrattuna määräkasvu oli +2,3 prosenttia. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisella sekä oman kapasiteetin kohdistamisella vaativiin hoitotoimenpiteisiin. Laskutusvolyymin kasvu perustui palvelusopimukseen sisältyvään +./. 2 prosentin muutosalueeseen.

Operatiiviset kulut 2015 olivat 22,3 milj. euroa (toteutunut 2014; 22,3 milj. euroa ja talousarvio 22,4 milj. euroa). Vuoteen 2014 verrattuna kokonaiskasvu oli 0,3 prosenttia ja talousarvioon verrattuna muutos oli -0,2 prosenttia. PKS-SEHYK kokonaiskustannukset vähenivät 249 000 euroa vuoteen 2014 verrattuna, aine- ja tarvikekäyttö vakiinnutettiin vuoden 2013 tasolle huolimatta toimenpiteiden määräkasvusta. Ulkoisten palveluiden käytön kasvu tulee aiheuttamaan paineita tulevalle kehitykselle (esim. tulkkipalvelut, kone- ja laitekorjaukset).

Henkilöstökulut kasvoivat vuonna 2015 verrattuna vuoteen 2014 (muutos +1,9 %). Erillispalkkioita ei arvioitu riittävästi talousarvioon verrattuna (ero +0,5 %). Henkilöstökulujen muutosta selittää kasvanut toimenpiteiden volyymikasvu.

Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2015 1,5 milj. euroa (vuonna 2014; 1,6 milj. euroa). Talousarviopoikkeama (+152 000 euroa) selittyy arvioitua pienemmillä vuokrakuluilla sekä luottotappioihin tulleilla suorituksilla.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 65 000 euroa (vuonna 2014; 142 000 euroa). Talousarvio ylittyi 4 000 euroa.

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 159 000 euroa (korko 7,0 %) ja korvaus peruspääomasta 68 000 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 41 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2014 alijäämä oli -265 000 euroa), johtuen tehdyistä sopeutustoimenpiteistä. Liikelaitoksen sitova talousarvion tulos 27 000 euroa ylitettiin. Liikelaitoksen tulos siirretään liikelaitoksen peruspääoman kertyneen alijäämän palauttamiseen.

Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä tulee kattaa seuraavien vuosien aikana vallitsevan normiston mukaisesti. Liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt alkuvuodesta 2015 suunnitelman jolla alijäämä tullaan kattamaan seuraavien vuosien kuluessa. Suunnitelmaa tullaan täydentämään seuraavasti: SEHYK – toiminta 75 000 euroa, ulkoiset palvelut 75 000 euroa ja toiminnan eri prosessien kehitys 75 000 euroa. Vuoden 2016 talousarvio luo perustan lisätoimenpiteille.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	13	45	-32
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	895	-895
Rahavarojen muutos	13	940	-927

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-75	-66	-9

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2015 olivat 66 000 euroa (vuonna 2014; 129 000 euroa ja talousarvio 2015 oli 75 000 euroa). Investoinnit kohdistuivat hoitoyksiköiden uusimisiin. Hoitoyksiköiden ja laitteiston korvaustarve tulee jatkumaan tulevina vuosina.

13 Sivistystoimen toimiala

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth
Toimielin: Opetuslautakunta
Puheenjohtaja: Janne Leppänen

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta
Puheenjohtaja: Päivi Laakso

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	42 733	-629	42 104	44 124	-2 020
Menot	-439 263	53	-439 210	-434 978	-4 232
Toimintakate	-396 530	-577	-397 107	-390 855	-6 252

13 Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	36 552	0	36 552	38 264	-1 712
Menot	-395 017	-351	-395 368	-391 997	-3 371
Toimintakate	-358 465	-351	-358 816	-353 733	-5 083

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Uuden opetussuunnitelman työstämistä jatkettiin sekä esiopetuksen, koulujen ja oppilaitosten että kaupungin tasolla. Toimialalla otettiin huomattava digiloikka hankkimalla opetukseen noin 20 000 tablettia. Digitalisaatiota tuettiin varustamalla kaikki koulut ja oppilaitokset langattomalla verkolla. Opetushenkilöstölle järjestettiin koulutusta tablettien käyttöönottoon ja niiden hallintaan. Sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen eteni suunnitelman mukaan. Elokuussa 2015 tuli voimaan ammatillisten perustutkintojen tutkintorakenneuudistus. Siinä siirryttiin oppiainekeskeisyydestä osaamiskeskeisyyteen ja opintoviikoista osaamispisteisiin. Samalla aloitti toimintansa ammatillisen koulutukseen valmistava koulutus Valma.

Yksityisen päivähoidon osuus on vuodessa kasvanut 1,3 prosenttia ollen vuoden 2015 lopussa 11,1 prosenttia. Yhteensä yksityistä päivähoitoa käytti vuoden lopussa 1 395 lasta, joka oli 309 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuoden 2015 aikana liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen sekä Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön varausten hallinnointi sekä koulujen ja lukioiden iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto.

Kulttuuripalveluiden organisaatiota muutettiin yhdistämällä lastenkulttuurin ja kulttuurituotannon tulosyksiköt. Lisäksi kulttuuripalvelut ottivat vastuulleen koko kaupungin tapahtumatuotannon.

Nuorisopalveluissa jatkettiin toiminnan kehittämistä hankkeiden kautta, mm. Dixin kauppakeskuksessa kehitettiin toimintaa yhdessä kauppakeskuksen henkilökunnan, poliisin, Walkersin, SPR:n turvatalon ja Ankkapartion kanssa. Koivukylän alueella kehitettiin vahvasti yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen, nuorten ja perheiden kanssa. Tikkurilan nuorisotila avattiin Pajataloon ja Kolohongan nuorisotila siirtyi pienempiin tiloihin.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteutuminen vuonna 2015

Toimialan tavoitteena on ollut kaupungin talouden tasapainottaminen tuloja kasvattamalla kaikilla mahdollisilla keinoilla. Tulot ovat kasvaneet 4,8 prosenttia. Kumppanuuksia on hyödynnetty entistä tehokkaammin ja palvelut on tuotettu kustannustehokkaasti. Kaupungin elinvoiman vahvistamiseksi toimiala toteuttaa nuorisoja koulutustakuuta. Joustavilla päivähoitopalveluilla ja loma-aikojen harrastusmahdollisuuksilla tuetaan työllistymistä. Ammatillisen koulutuksen tarjonnan ja työelämän kohtaamista on kehitetty toteuttamalla tutkintorakenteen uudistusta. Ympäristövastuullisuuden edistämiseen osallistuneiden yksiköiden osuus kaikista yksiköistä on vuonna 2015 24,3 prosenttia. Monimuotoistuva tuki otettiin käyttöön. Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa on vakiintunut toimintatapana. Oppimisympäristöä monipuolistettiin sähköisen oppimisen myötä ja opetussuunnitelma uudistusta ja uutta oppimista on valmisteltu aktiivisesti. Henkistä hyvinvointia on vahvistettu työoloja kehittämällä. Aktiivisen välittämisen toimintatapa on vakiintunut. Osaamisen kehittämiseen otettiin uusi toimintamalli.

Talousarvion toteutuminen 2015

Toimialan talousarvion tulot ylittyivät 2,0 milj. euroa ja menot alittuivat 4,2 milj. euroa. Suurimmat tulojen ylitykset olivat bruttoyksiköissä perusopetuksessa (2,0 milj. euroa, valtion avustukset), liikuntapalveluissa (0,6 milj. euroa, hankkeet) ja nuorisopalveluissa (0,4 milj. euroa, hankkeet). Varhaiskasvatuksen tulot sen sijaan alittuivat 1,1 milj. euroa, johtuen hoitopäivämaksutuottojen toteutumasta. Nettoyksiköistä Varia, musiikkiopisto ja kuvataidekoulu ylittivät myös tulonsa (yhteensä 0,3 milj. euroa).

Suurimmat toimialan menojen alitukset kohdistuvat bruttoyksiköistä yhteisiin palveluihin (0,4 milj. euroa, varhemaksu), varhaiskasvatukseen (1,8 milj. euroa, palkattomat lomat, ateria- ja siivouspalvelut sekä epäpätevyysalennukset), muuhun koulutukseen (0,4 milj. euroa, Metropolian ammattikorkeakoulun avustus) ja liikuntapalveluihin (0,7 milj. euroa, uudet avustusperiaatteet). Nettoyksiköistä Varian menot alittuivat 0,7 milj. euroa (henkilöstö- ja tarvikemenot).

Kaikkien nettoyksiköiden toimintakatteet jäivät alle muutetun talousarvion. Aikuisopiston toimintakatetta muutettiin valtuuston hyväksymällä määrärahamuutoksella ja kaikille nettoyksiköille siirrettiin loppuvuodesta varhemaksujen ja/tai koululaisten ja opiskelijoiden kesätyön palkkauksesta toteutuneisiin kuluihin määrärahaa yhteensä noin 33 000 euroa, mikä muutti kaikkien nettoyksiköiden toimintakatetta hieman valtuuston hyväksymään toiminta katteeseen nähden.

13 10
Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-117	0	-117	-95	-22
Toimintakate	-117	0	-117	-95	-22

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2015 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja vapaa-ajan lautakunta 10 kertaa. Ruotsinkielinen jaosto kokoontui kuusi (6) kertaa. Yksilöasioiden jaosto ei kokoontunut vuoden 2015 aikana. Lautakuntien yhteinen talous- ja strategiaseminaari pidettiin elokuussa.

Talousarvion toteutuminen

Lautakuntien toimintamenot olivat yhteensä 0,095 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 81.

13 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1	0	1	0	1
Menot	-5 105	1 021	-4 084	-3 706	-378
Toimintakate	-5 104	1 021	-4 083	-3 706	-377

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tulosalueen toimintaa on kehitetty yhdessä henkilöstön kanssa tulosalueen kehittämispäivillä sekä erilaisten arviointien kautta. Kalustonkunnostuksen tehtäviä on kartoitettu ja laadittu yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa selvitystä töiden uudelleen organisoinnista. Uudelleen organisointi toteutetaan vuoden 2016 aikana. Myös av-huollon tehtävien työnjakoa on selvitetty yhdessä tietohallinnon kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen digitalisaatiota tuettiin voimakkaasti mm. organisoimalla käyttökoulutuksia ja kartoittamalla seuraavien toimintavuosien laitekanta- ja ohjelmistotarpeita.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Sivistystoimen sähköisen asioinnin lisääntymistä on tuettu mm. järjestämällä toimialan digitalisaation kehittämispäivä sekä oltu mukana kehittämässä varhaiskasvatukseen uutta järjestelmää. Prosessien tehostamiseksi vuoden 2016 tuloskortille on määritelty yksiköittäin kehitettävät prosessit yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Sairauspoissaolojen vähentämisessä on Evälke käytössä ja säästövapaiden pitämiseen kannustetaan.

Talousarvion toteutuminen

Yhteisten palvelujen menot alittuivat 0,4 milj. euroa, johtuen koko toimialan varhemaksuihin varatun määrärahan alittumisesta sekä palvelujen ostoihin ja tarvikehankintoihin varattujen määrärahojen alittumisista.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
toimialan menot (1000 €)	427 227	439 210	434 978
toimialan henkilöstömäärä	5 775	5 775	5 759
toimialan esimiesten määrä	236	248	248
Tuottavuus ja tehokkuus			
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	0,90 %	0,90 %	1,00 %
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	22,50 %	13,80 %	13,80 %
henkilöstön määrä *)	53	54	56
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä **)	0,90 %	0,60 %	0,60 %

*) Henkilöstön määrä -luvussa ei ole mukana kalustonkunnostajia (11 hlöä).
**) Vuoden 2014 luvut sisältävät koko toimialan Varhe- kulut.

13 30
Suomenkielinen perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 550	0	9 550	11 545	-1 995
Menot	-167 201	2	-167 200	-167 075	-125
Toimintakate	-157 651	2	-157 650	-155 530	-2 120

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uuden opetussuunnitelman työstämistä jatkettiin sekä koulujen että kaupungin tasolla. Koulujen opetussuunnitelmatyö perustui moduulityöskentelyyn. Moduulityöskentelyssä koulujen opetussuunnitelmat ovat rakentuneet kokonaisuus ja opetussuunnitelman luku kerrallaan. Kaupunkitasoiset oppiaineryhmät aloittivat oppiaineiden opetussuunnitelmien työstämisen elokuussa. Koulut kommentoivat oppiaineita koko kaupungin yhteisen koulutuspäivän aikana marraskuussa.

Kaupunkitasoista opetussuunnitelmaa laadittiin yhteistyössä mm. seuraavien sidosryhmien ja toimijoiden kanssa: Vantaan kaupungin kirjasto, Vantaan kaupungin kulttuuripalvelut, Vantaan kaupungin liikuntapalvelut, Vantaan nuorisopalvelut, Vantaan Luontokoulu, Vantaan seurakunnat, Vanvary ry (Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys), Vanhempainyhdistykset ja vanhempien foorumit, Vantti, Yrityskylä ja Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia (Urhea). Kaupunkitasoista opetussuunnitelmaa työstettiin myös varhaiskasvatuksen kanssa.

Opetuslautakunta päätti kaupunkitasoisen opetussuunnitelman osalta vuonna 2015 seuraavista asioista: tuntijako, vapaaehtoisen A2-kielen kielivalikko, valinnaisuus, opetussuunnitelman luvut 2-5, 7 ja 9-12. Lisäksi opetuslautakunta teki muutoksia vapaaehtoisen A2-kielen aloitusryhmäkokoon, kaksikielisen opetuksen palveluverkkoon sekä musiikkiluokkien palveluverkkoon.
Vuonna 2015 otettiin digiloikka. Kouluille hankittiin yli 11 000 Samsungin tablettia ja täten niitä oli käytössä yksi kahta oppilasta kohden koko Vantaan perusopetuksessa. Lisäksi jokaiseen kouluun asennettiin langaton verkko. Opetushenkilöstölle järjestettiin koulutusta tablettien käyttöönottoon ja niiden hallintaan.

Perusopetuksessa toimi 16 alueellista verkkopedagogia. Verkkopedagogien tehtävänä on tarjota opettajille koulutusta, vertaistukea ja käytännön ohjausta mm. verkko-oppimisympäristön, esitystekniikan, mobiililaitteiden, sosiaalisen median, liikkuvan kuvan, sähköisten oppimateriaalien ja kansainvälistä yhteistyötä tukevien työkalujen hyödyntämisessä opetuksessa. Käytännössä työ koostui opetushenkilöstön tukemisesta kouluilla sekä erilaisten tieto- ja viestintätekniikan koulutusten järjestämisestä.

Vantaalaisissa kouluissa käynnistettiin osana esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämishanketta Guru-toiminta. Noin 20 prosenttia (285) perusopetuksen opettajista sai guruopettajan koulutuksen tukemaan tieto- ja viestintätekniikan osaamista jaettavaksi kouluyhteisöissä. Vantaan perusopetuksen oppilaille luotiin avoin sähköinen tieto- ja viestintätekniikan oppimisympäristö guruakatemia, jossa he voivat kouluttautua guruoppilaiksi.

Guru-toimintaa varten luotiin uusia toiminnallisia oppimisympäristöjä (Guru Café), joissa oppivan yhteisön ajatuksen mukaisesti opastusta tieto- ja viestintätekniikantaitoihin antoivat niin opettajat kuin oppilaatkin.

Toimintakulttuurin kehittämishankkeen pohjalta opetushenkilöstölle järjestettiin tieto- ja viestintäteknologista osaamista tukevia avoimia koulutuksia.

Osana toimintakulttuurin kehittämishanketta palkattiin elokuusta alkaen kolme erityisopettajaa työskentelemään oppilaiden kanssa, joilla on runsaasti poissaoloja. Toiminnalla on kehitetty poissaoloihin puuttumisen malleja ja saatettu oppilaita takaisin koulutyöhön.

Virallisen tilastointipäivän 20.9.2015 mukaan lukuvuonna 2015–2016 aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu 2 269 lasta. Näistä 1. vuosiluokan oppilaita on 1 674 (73,8 %), 2. vuosiluokan oppilaita 577 (25,4 %) ja tätä vanhempia oppilaita 18 (0,8 %). Kaikki toimintaan hakeneet saivat iltapäiväkerhopaikan.

Vantaan kouluissa toimi vuoden 2015 lopussa noin 350 koulun kerhoa. Toimintaan saatiin 200 000 euron jatkorahoitus Opetushallitukselta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Perusopetus jatkoi vuonna 2013 päätetyn tilatehostamisohjelman toteuttamista.

Uutta oppimista tukevaa tilaohjelmaa on kehitetty asiantuntijaryhmissä sekä simuloitu kuudessa koulussa ja tilaohjelman laatiminen on aloitettu ja valmistuu 2016.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion menojen toteuma oli 100 prosenttia, alitusta kertyi 0,1 milj. euroa. Tuloja kertyi noin 2 milj. euroa suunniteltua enemmän, suurimmalta osin valtiolta saatujen tukien ansiosta.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
suomenkieliset perusopetusikäiset (7 - 15 -vuotiaat)	20 826	21 712	21 829

Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	20 117	20 432	20 769
erityisen tuen päätöksellä olevia oppilaita oppilasmäärästä %	8,30 %	7,80 %	8,30 %
S2-oppilaita oppilasmäärästä % *)	16,50 %	17,00 %	18,20 %
iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	1 942	2 100	2 269
osa-aikaisen erityisopetuksen kokonaistuntimäärä	3 513	3 583	3 467
erityisluokanopetuksen kokonaistuntimäärä	4 255	4 497	4 189
oppilaita valmistavassa opetuksessa	251	200	215
tukiopetustunteja/oppilas	0,9	1	0,7
oppilaita/opinto-ohjaaja	290	260	290
oppilaita/psykologi	986	915	933
Laatu ja vaikuttavuus			
ilman päättötodistusta olevia oppivelvollisuuden päättymisen jälkeen enintään	4	5	4
keskimääräinen ryhmäkoko, 1-6 luokat	16,4	17,9	17
keskimääräinen ryhmäkoko, 7-9 luokat	18	17,9	17,5
jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	98 %	99 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot euroa/oppilas	8 200	8 183	8 044
henkilöstön määrä	2 027	2 060	1 994
toimitilat			
hm²/oppilas	12	11,9	11,7
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty)	242 084	242 244	242 274
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	161,5	160	141

*) määritelmä TP 2012 asti: eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita oppilasmäärästä

13 40
Nuoriso- ja aikuiskoulutus bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	400	0	400	427	-27
Menot	-22 608	9	-22 599	-22 698	99
Toimintakate	-22 208	9	-22 199	-22 271	72

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja valmistaviin koulutuksiin sijoittui 98,5 prosenttia perusopetuksen päättäneistä. Noin 15 nuorella eli 0,7 prosenttia perusopetuksen päättäneistä oli syksyllä jokin muu kiinnekohta (työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin/opiskelemaan). Elokuun lopussa ilman paikkaa oli noin 20 nuorta eli 0,9 prosenttia perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä.

Sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen ja opetussuunnitelmauudistuksen valmisteluprojekti eteni suunnitelman mukaan. Syksyn aikana projekti jaettiin omiksi osioikseen, kun lukiokoulutuksen opetussuunni-

telmatyö käynnistyi. Lukioita on varusteltu teknisesti sähköisiä yo-kokeita varten, loppuvuodesta mm. hankittiin pilottilaitteistoja, joiden avulla sähköisiä yo-kokeita voi harjoitella esimerkiksi liikuntasaleissa. Kaikissa lukioissa on valmistauduttu sähköisiin yo-kokeisiin järjestämällä sähköisiä kurssikokeita Abitti-järjestelmällä. Vantaan lukioiden yhteinen opetussuunnitelma laaditaan kevääseen 2016 mennessä, ja työhön osallistuu laaja joukko lukioiden opettajia ja rehtorit.

Keväällä 2015 laadittiin selvitys aikuislukion asemasta osana Vantaan lukioverkkoa. Selvityksessä tarkasteltiin Vantaan aikuislukion toiminnan nykytilaa sekä erilaisia vaihtoehtoja toiminnan kehittämiseksi. Selvityksen pohjalta Vantaan aikuislukion toiminta päätettiin yhdistää osaksi Tikkurilan lukiota. Toiminnan uudelleen organisoimisen edellyttämien hallinnollisten muutosten valmistelu toteutetaan siten, että toimenpide-ehdotuksen mukaiseen toimintaan siirrytään 1.1.2016 alkaen.

Syksyllä 2014 Opetushallitus myönsi 100 000 euron valtionavustuksen Vantaan lukioiden yhteiseen Digiluokka – uudistuva oppimistila hankkeeseen. Kaksi ja puoli vuotta kestävän hankkeen tavoitteena on kehittää innovatiivisia oppimistiloja, joiden fyysisessä, kognitiivisessa ja organisatorisessa ergonomiassa on huomioitu oppimateriaalien sähköistyminen.

Opetushallitus myönsi Vantaan lukioiden yhteiselle Robolukio -hankkeelle 110 000 euron avustuksen hankkeen 138 000 euron kokonaiskuluihin ajalle 1.8.2015 - 31.12.2017. Hankkeen tavoitteena on kehittää ohjelmointitaitoja, luovuutta sekä ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitoja lukioympäristössä oppiainerajat ylittävänä työskentelynä.

Toisen asteen oppilaitoksiin lisättiin opiskeluhuoltoresurssia rekrytoimalla maaliskuun alusta alkaen kolme uutta opiskeluhuollon psykologia. Psykologiresurssi ulottuu nyt myös Vantaalla sijaitseviin yksityisiin toisen asteen oppilaitoksiin.

Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyö

Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen yhteistyönä on toteutettu vuodesta 2013 lähtien PKS Ennakointia. Elokuussa valmistui laaja määrällinen ennakointiselvitys alueen työvoima- ja osaamistarpeista. Selvityksen tuloksia levitettiin syksyn aikana eri tilaisuuksissa. Ennakointikamarissa järjestettiin alkuvuodesta kaksi toimialakohtaista tilaisuutta ja syksyllä toiset kaksi tilaisuutta. Loppuvuodesta tehtiin päätöksiä ennakointityön jatkon osalta ja PKS Ennakoinnin toiminta päätettiin jättää tauolle. Ennakointikamaritoimintaa jatketaan Helsingin seudulla toimivien ammatillisen koulutuksen järjestäjien, ammattikorkeakoulujen, Helsingin seudun kauppakamarin ja Uudenmaan liiton kanssa. Rahoituksesta on sovittu vuoden 2017 loppuun asti. Ennakointikamarin projektipäällikkö työskentelee Helsingin seudun kauppakamarissa.

Vantaa on mukana myös Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa, jossa kartoitetaan koulutustakuun toteuttamisen toimintamalleja Uudellamaalla ja luodaan toimijoiden tarpeisiin sopeutuva malli, jonka avulla koulutustakuun toteutusta kehitetään. Hanke on kaksivuotinen (2015–2016) ja siihen osallistuu laaja joukko Uudenmaan ammatillisen koulutuksen järjestäjiä.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteuma oli sekä tulojen että menojen osalta ennustettua suurempi. Tulot ylittyvät 0,027 milj. euroa ennakoitua isompien opetustuottojen seurauksena. Menot ylittyvät noin 0,1 milj. eurolla, josta sisäisten vuokrien osuus oli 0,054 milj. euroa, vahtimestaripalveluostot 0,027 milj. euroa sekä asiantuntija- ja konsulttipalvelut hieman yli 0,02milj. euroa.

Tunnusluvut

PÄIVÄLUKIOT

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
peruskoulun päättävät	2 083	2 130	2 104
eri kieli- ja kulttuuritaustaisia peruskoulun päättävistä	358	360	320
Toiminnan volyymi			
suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärä *)	3 579	3 550	3 580
lukiopaikkoja varataan peruskoulun päättäville oppilaille	1 160	1 160	1 160
aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	55,70 %	54,40 %	55,10 %
eri kieli- ja kulttuuritaustaisia opiskelijoita % opiskelijamääräs-tä	8,30 %	8,70 %	9,00 %
Laatu ja vaikuttavuus			
opetustunnit/vvt/opiskelija	1,08	1,1	1,08
kaikki tunnit/vvt/opiskelija	1,31	1,3	1,29
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä	1,30 %	3,00 %	2,10 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmis-tuneista	87 %	90 %	87 %
jatkokoulutukseen päässeet kaksi vuotta yo-tutkinnon jälkeen %	72 %	74 %	72 %
käyttömenot euroa/opiskelija	6 163	6 300	6 015

AIKUIS- JA ETÄLUKIO	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toiminnan volyymi			
tutkintotavoitteiset opiskelijat	359	380	349
aineopiskelijat	838	480	1136
Laatu ja vaikuttavuus			
yo-tutkinnon suorittaneiden määrä	88	107	92
LUKIOON VALMISTAVA KOULUTUS **)			
Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä	13	12	11
LUKIOKOULUTUS YHTEENSÄ			
henkilöstön määrä ***)	260	250	264
henkilöstömenot/menot yhteensä	69,90 %	70,00 %	70,90 %
opetushenkilöstön koulutuspäivät/opettaja	2,5	2,5	3,7
toimitilat			
hm²/opiskelija (päivälukiot)	7,9	8	8
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty) ****)	28 308	28 479	28 458
toimitilojen määrä	5	5	5
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	170	169	150

*) Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärä (päivälukiot) ei sisällä aikuis- ja etälukion opiskelijoita.
**) Syksyllä 2014 käynnistynyt koulutus.
***) Sisältää nuoriso- ja aikuiskoulutuksen viraston henkilöstön (5).

****) Pinta-aloissa mukana keittiöt TP 2014 alkaen.

13 50
Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	19 661	0	19 661	18 519	1 142
Menot	-149 193	-738	-149 931	-148 150	-1 781
Toimintakate	-129 532	-738	-130 270	-129 631	-639

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Yksityisen päivähoidon osuus on vuodessa kasvanut 1,3 prosenttia ollen vuoden 2015 lopussa 11,1 prosenttia. Yksityisessä päivähoidossa palveluseteli on ollut käytössä kaksi vuotta 1.1.2014 alkaen. Palveluseteliä vuonna 2015 käytti keskimäärin 404 lasta kuukausittain, joka on 231 lasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yhteensä yksityistä päivähoitoa käytti vuoden lopussa 1 395 lasta, joka oli 309 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuonna 2014 palvelumuotoiluprosessin seurauksena syntyneistä uusista kerhoista 17 on edelleen toiminnassa ja uusia kerhoja on perustettu vuoden 2015 aikana kolme. Elokuussa Kivistöön perustettiin uusi luontokerho ja Hakunilassa aloitti kaksi peukaloputtikerhoa. Hakunilan Länsimäessä aloitti lisäksi yksi avoin päiväkoti. Kerhoissa käyviä lapsia oli vuonna 2015 keskimäärin 758 kuukaudessa.

Syyskuun 2014 alusta päivähoitoon palkatut 10 taidepedagogia jatkavat työssään toukokuun 2016 loppuun saakka. Maaliskuussa 2016 tehtävän arvioinnin jälkeen päätetään taidepedagogien vakinaistamisesta. Kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajia on palkattu 5 lisää syksyllä 2015 lisää ja heitä oli vuoden lopussa 17. Näillä henkilöstörakenteen muutoksilla tavoitellaan päivähoidon henkilöstön osaamisen tason ja siten laadun nostamista kustannusneutraalilla tavalla. Kustannusten nousu estettiin, kun samalla vähennettiin avustajien palkkaamista Seuresta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Yksityisten päiväkotien määrä on lisääntynyt ja säästövapaista syntyvät säästöt toteutuivat ennakoitua korkeammalla tasolla.

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuksen toimintakulut alittuivat 1,8 milj. eurolla käyttösuunnitelmaan nähden. Henkilöstökustannusten 4,4 milj. euron säästöt syntyivät mm. vapaaehtoisista palkattomista säästövapaista sekä kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön rekrytointivaikeuksista. Palvelujen ostojen 2,4 milj. euron ylitys, ateria- ja puhtauspalvelujen 1 milj. euron säästöistä huolimatta, muodostui Seuren henkilöstöpalveluostoista ja asiakaspalvelujen ostoista.

Päivähoitopaikkatakuun käyttö lisääntyi edellisestä vuodesta. Kesä-heinäkuun aikana hoitopaikkatakuuta käytti noin 2 100 lasta. Lisäksi varhaiskasvatusjärjestelmän piirissä oli keskimäärin 22 lasta enemmän kuukaudessa kuin oli arvioitu, joka lisäsi toimintakuluja. Kotihoidon tuella oli 223 (1,6 %) lasta vähemmän kuin oli arvioitu. Tämä vähensi avustusten kokonaiskustannuksia. Sen sijaan palvelusetelipäivähoidon kustannukset ylittyivät 729 000 euroa, jolloin avustukset ylittyivät yhteensä 229 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintatuottojen toteuma oli 18,5 milj. euroa, joka jäi 1,1 milj. euroa tulotavoitetta pienemmäksi. Alitus muodostui mm. päivähoitomaksutuottojen 1,2 milj. euron toteumasta ennakoitua alhaisemmalla tasolla. Toimintakulujen säästöt ja toimintatuottojen toteutuminen alhaisemmalla tasolla merkitsee toimintakatteen alittuvan 0,6 milj. euroa talousarvioon nähden.

Varhaiskasvatuksen vuosikustannukset palveluja käyttävää lasta kohden olivat 9 068 euroa. Kunnallisten päiväkotien käyttöaste jäi tavoitteesta 0,5 prosenttia. Lasten ja hoito- ja kasvatushenkilöstön välistä suhdelukua kuvaava käyttöaste oli keskimäärin 89,0 prosenttia.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit (suomen- ja ruotsinkieliset yhteensä)	TP 2014	TA 2015	TP 2015
vantaalaiset päivähoitoikäiset (10kk-6 v) 31.12.	16 426	16 381	16 565
joista alle 3-vuotiaat	34,20 %	34,60 %	35,20 %
Toiminnan volyymi, varhaiskasvatuksen järjestämät palvelut			
lasten määrä eri hoitomuodoissa keskimäärin kuukaudessa:			
kunnallinen päiväkoti + esiopetus	9 667	9 855	9 780
kunnallinen perhepäivähoito + ryhmäpph	521	544	482
ostettu päivähoito	247	218	263
yksityisen hoidon tuki	634	488	616
palveluseteli *)	178	426	404
kerhotoiminta	665	750	758
Varhaiskasvatus yhteensä	11 912	12 281	12 303
palveluja käyttäneet keskimäärin kk/ ph ikäinen väestö 31.12.		75,00 %	74,30 %
kotihoidon tuki	4 137	4 258	4 035
lapset kotihoidon tuella keskimäärin kk/ ph ikäinen väestö 31.12.		26,00 %	24,40 %
Palveluja käyttäviä lapsia yhteensä	16 049	16 539	16 338
yksityisessä päivähoidossa olevien osuus päivähoidossa olevista lapsista	7,40 %	9,80 %	11,10 %
Erityistä tukea tarvitsevat lapset rakenteellisten tukitoimien piirissä (%-osuus kunnallisen päivähoidon lapsista)	7,00 %	6,70 %	7,80 %
Laatu ja vaikuttavuus			
hoito- ja kasvatushenkilöstön koulutustason nosto / lastentarhanopettajien osuus hoito- ja kasvatushenkilöstöstä	41 %	41 %	41 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi ***)	8 955	9 021	9 068
päiväkotien käyttöaste	89,90 %	89,50 %	89,00 %
Henkilöstön määrä keskimäärin vuoden aikana **)	2 217	2 208	2 314

*) Palveluseteli otettu käyttöön 1.1.2014.
**) Henkilöstön määrän laskentatapa muutettu 2014 alkaen.
***) Tilastointia muutettu 2014 niin, että kerholapset on laskettu mukaan.

13 55
Kirjastopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	500	0	500	422	78
Menot	-8 926	-82	-9 008	-9 009	1
Toimintakate	-8 426	-82	-8 508	-8 587	79

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kirjaston lainausmäärät ovat hieman kasvaneet, samoin kävijämäärä, jos Pähkinärinteen kirjaston sisäilmaongelmista johtuva ja Martinlaakson kirjaston sisustuksen uusimisesta johtuva sulkeminen otetaan huomioon.

Käyttöön otettu uusi tehokkaampi organisaatio on osaltaan mahdollistanut e-aineistojen 35 prosentin lisäyksen edellisvuoteen verrattuna, aineiston kuljettamista vuositasolla noin 50 prosenttia vähentävän ns. kellutuksen sekä aineiston keskitetyn valinnan. Sähköistä asiointia edistävän mobiilipalvelun kehittäminen käynnistettiin syksyllä.

Pähkinärinteen kirjasto on ollut sisäilmaan liittyvien ongelmien vuoksi suljettuna seitsemän kuukautta. Tänä aikana on toteutumatta jäänyt noin 40 000 asiakaskäyntiä ja 60 000 lainaa.

Häiriökäyttäytyminen ja huumeisiin liittyvä rikollisuus kirjastoissa ovat vuoden aikana lisääntyneet. Vartiointia on lisätty Koivukylän ja Tikkurilan kirjastoissa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Kirjasto on toteuttanut talouteen liittyviä toimia siten, että talousarvio ja organisaatio mahdollistavat kirjaston monipuolisen kehittämisen tasapainottamis- ja velkaohjelman puitteissakin.

Talousarvion toteutuminen

Kirjaston menot alittavat budjetoidun, vaikka vuokrat ovatkin ylittäneet käyttösuunnitelmaan kirjatun tason. Kirjaston henkilöstömenojen lasku johtuu remontoitavien kirjastojen henkilöstön käytössä muissa kirjastoissa sekä vuokratyövoiman taitavasta hyödyntämisestä.

Tulot eivät yllä tavoitteisiin (0,08 milj. euroa), koska tarjolla on ollut aiempaa niukemmin hankerahoitusta. Verkkopalveluiden avulla asiakkaat voivat helpommin huolehtia lainoistaan ilman myöhästymismaksuja.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Asukasluku	210 803	209 643	210 803
Alle 15-vuotiaat	40 028	40 478	40 685
Yli 65-vuotiaat	29 115	28 181	30 566

Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
aukiolotunnit/vko	657	592	592
kävijät	1 866 439	1 716 534	1 775 029
lainojen määrä	2 857 135	3 050 417	3 080 281
lainaa/asukas	15	15	15
kirjastotietokannan käyttö (www)	1 562 451	1 206 000	1 628 000
Laatu ja vaikuttavuus			
kirjastohankinnat (niteet)/ 1 000 asukas	44	44	173
tiedonhaun ja kirjastokäytön opetus; koululaisten ja opiskelijoiden kurssit	287	270	282
IC-tekniikan perusvalmiuksien ja verkkoasioinnin opastuskurssit aikuisille	544	475	674
Tuottavuus ja tehokkuus			
aineistomääräraha euroa/asukas	4	4	4
lainan hinta euroa	3	3	3
toimintamenot/ asukas	44	44	42
henkilöstömenot euroa/asukas	24,9	24,9	23,7
henkilöstömenot/kaikki menot	0,57	0,57	0,56
Vakituisen henkilöstön määrä	128	129	139
toimitilat			
toimitilakustannukset/ jyvitetyt neliöt	133,42	133,42	135,49

13 60
Muu koulutus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-911	0	-911	-465	-446
Toimintakate	-911	0	-911	-465	-446

Toiminta, keskeiset muutokset ja palveluiden kehittäminen

Osakassopimuksen mukainen toiminta-avustus Metropolialle oli ennakoitua pienempi verrattuna talousarviossa varattuun määrärahaan. Avustus oli 0,45 milj. euroa kun edellisenä vuonna avustussumma oli 0,6 milj. euroa. Lisäksi Helsingin seudun kesäyliopistolle maksettiin sopimuksen mukaisesti 0,015 milj. euroa.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio alittui 0,4 milj. euroa, joka liittyy Metropolia ammattikorkeakoulun avustukseen.

13 90
Ruotsinkielinen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	890	0	890	829	61
Menot	-11 765	28	-11 737	-11 535	-203
Toimintakate	-10 875	28	-10 847	-10 705	-142

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ruotsinkielisen tulosalueen järjestämässä varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2015 aikana 336 lasta. Päiväkotien käyttöaste oli keskimäärin 77 prosenttia. Vuoden 2015 ruotsinkielisen perusopetusikäisten lukumäärä oli 706 oppilasta.

Varhaiskasvatuksessa ostopalveluiden vähennys on toteutettu 1.8.2014 alkaen, mikä vaikutti vuoden 2015 tulokseen. Palvelujen kehittämisessä tavoitteena oli vastata keväällä 2014 ruotsinkielisille lapsiperheille järjestettyjen palvelumuotoilutilaisuuksien yhteydessä esille tulleisiin ideoihin ja näkemyksiin. Vuoden 2015 aikana jatkettiin syksyllä 2014 käynnistettyä maksutonta kerhotoimintaa sekä avointa päiväkotitoimintaa. Vuoden 2015 aikana suunniteltiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen tulosalueen sekä palvelujen käyttäjien kanssa kahden ruotsinkielisen lapsiryhmän perustamista Aviapoliksen alueelle Kartanonkosken päiväkotiin sekä uuteen Aurinkokiven päiväkotiin Kivistöön. Ryhmien toiminta käynnistyy 1.8.2016.

Esiopetustoiminnan lakkauttaminen Kyrkoby skolassa ja siirtäminen Dickursby skolaan syksyllä 2014 toi noin 100 000 euron säästöt tulosalueen henkilöstökuluihin vuoden 2015 aikana. Perusopetuksessa sekä esiopetuksessa laadittiin vuoden aikana uutta opetussuunnitelmaa, tuoden jo vuoden 2015 aikana toimintaan oppimiskäsityksen muutosta, digitalisointia ja oppimisympäristöjen kehittämistä. Peruskouluissa luovuttiin osittain perinteisten oppikirjojen ja vihkojen ostoista ja siirryttiin oppilaiden henkilökohtaisiin tabletteihin ja pilvipalveluiden käyttöön.

Helsinge gymnasium lisäsi verkko-opetuksen kurssien määrää vuoden 2015 aikana gNEt-lukioverkko yhteistyöverkon kautta, laajentaen kustannustehokkaasti lukiokurssien tarjontaa kolmestakymmenestä yhteisestä kurssista neljäänkymmeneen kurssiin yhdessä yhdeksän muun lukion kanssa. Valmistauduttiin myös toiminnassa ja opetuksessa sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Ruotsinkielisen tulosalueen talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteenä on ollut mm. ostopalveluiden vähentäminen varhaiskasvatuksessa vuoden 2015 aikana. Sen lisäksi valmisteltiin vuoden aikana uusien ruotsinkielisten lapsiryhmien perustaminen suomenkielisiin päiväkoteihin Aviapoliksen ja Kivistön alueilla ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluverkon parantamiseksi ilman investointikustannuksia.

Helsinge gymnasium laajensi vuoden aikana etäopetusyhteistyötään muiden lukioiden kanssa. Palkattomien säästövapaiden jatkaminen oli myös yksi TVO:n jatkotoimenpide.

Talousarvion toteutuminen

Ruotsinkielinen tulosalue pysyi talousarviossaan vuonna 2015. Tulosalueen toteutuneet toimintatuotot jäivät 0,06 milj. euroa (7 %) budjetoitua pienemmäksi mutta myös toimintakulujen jäädessä 0,2 milj. euroa (1,7 %) alle budjetoidun, toimintakate alittui 0,1 milj. euroa (1,3 %). Toimintatuottojen pieneneminen johtui niin varhaiskasvatuksessa olevien lasten pienemmästä määrästä kuin vieraskunnista tulevien oppilaiden myyntituottojen pienenemisestä. Vieraskunnista tulevien myyntituottojen pieneneminen johtui valtionosuusuudistuk-

sesta, joka astui voimaan 1.1.2015. Säästöä syntyi lähinnä tulosalueen varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa ja palveluiden ostoissa. Henkilöstökuluissa säästö johtui siitä, ettei täyttä henkilöstömäärä tarvittu rekrytoida varhaiskasvatuksessa olevien lasten pienemmästä määrästä johtuen. Palveluiden ostoissa säästöä toi edellisen vuoden loppupuolella toteutettu ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ostopalvelupaikkojen vähentäminen.

Tunnusluvut

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
kunnallinen päiväkoti + perhepäivähoito		299	291
ostetut palvelut	75	57	57
palveluseteli *)	6	5	0
päivähoitopalveluja käyttäviä lapsia yhteensä	377	361	348
Laatu ja vaikuttavuus			
hoito- ja kasvatushenkilöstön koulutustason nosto / lastentarhanopettajien osuus hoito- ja kasvatushenkilöstöstä	36 %	37 %	38 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
päiväkotien käyttöaste	78 %	82 %	77 %
Ruotsinkielinen perusopetus			
Tarveindikaattorit			
esiopetusikäiset	78	72	74
perusopetusikäiset (7-15 -vuotiaat)	684	708	706
iltapäivätoiminta: osuus 1 - 2 -luokkalaisten määrästä	120	121	129
Toiminnan volyymi			
oppilaita ruotsinkielisissä peruskouluissa	762	780	780
oppilaita muista kunnista ruotsinkielisissä peruskouluissa	67	75	76
erityisen tuen päätöksellä olevia oppilaita oppilasmäärästä %	2,50 %	3,50 %	3,50 %
yleisopetustuntien määrä/vvt/oppilas	1,65	1,65	1,65
tukiopetustunteja/oppilas	0,9	0,9	0,9
osa-aikainen erityisopetus oppilasta/erityisopettaja	171	201	201
oppilaita/psykologi	762	780	780
Laatu ja vaikuttavuus			
ilman päättötodistusta olevia oppivelvollisuuden päättymisen jälkeen enintään	0	0	0
ryhmäkoko: 1-2 luokat, joissa yli 25 oppilasta	0 %	0 %	0 %
ryhmäkoko: 3-6 luokat, joissa yli 27 oppilasta	5 %	5 %	5 %
jatkokoulutuksessa lukioon tai ammatilliseen päässeiden määrä peruskoulun päättäneistä %	98 %	98 %	99 %

Tuottavuus ja tehokkuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
käyttömenot euroa/oppilas	8 228	8 034	8 147
toimitilat			
hm²/oppilas	12,6	12,7	14
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty) **)	9 622	9 896	10 922
toimitilojen määrä	5	5	5
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	165	165	124
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tarveindikaattorit			
peruskoulun päättävät	67	86	88
Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä	138	141	143
oppilaita muista kunnista ruotsinkielisessä lukiossa	77	78	79
lukiopaikkoja varataan peruskoulun päättäville oppilaille	54	54	54
aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	81 %	63 %	61 %
Laatu ja vaikuttavuus			
opetustunnit/vvt/opiskelija	1,7	1,7	1,7
kaikki tunnit/vvt/opiskelija	1,9	1,9	1,9
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä	12,00 %	6,00 %	5,00 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot euroa/opiskelija	7 236	7 097	6 867
jatkokoulutukseen päässeet kaksi vuotta yo-tutkinnon jälkeen %	88 %	70 %	70 %
toimitilat			
hm²/opiskelija	8,8	8,9	8,9
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty) ***)	1 219	1 257	1 268
toimitilojen määrä	1	1	1
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	150	152	135
Ruotsinkielisten palveluiden tulosalue yhteensä			
henkilöstön määrä	156	167	157
henkilöstömenot/menot yhteensä	56,90 %	57,40 %	58,30 %

*) Palveluseteli otettu käyttöön 1.1.2014.
**) Pinta-aloissa mukana keittiöt KS 2014 alkaen.
***) Pinta-aloissa mukana keittiöt TP 2014 alkaen.

13 91
Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	300	0
Menot	-5 184	-8	-5 192	-5 091	-101
Toimintakate	-4 884	-8	-4 892	-4 791	-101

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Organisaatiomuutoksella 1.1.2015 Lastenkulttuurin tulosyksikkö ja Kulttuurituotannon tulosyksikkö yhdistettiin yhdeksi yksiköksi - Lastenkulttuuri ja kulttuurituotanto. Lisäksi kulttuuripalvelut ottivat vastuulleen koko kaupungin tapahtumatuotannon.

Länsi-Vantaan kulttuuritilat yksikössä (Myyrmäkitalo, Konserttitalo Martinus) suoritettiin osittaiset peruspa-rannukset. Konserttitalo Martinus on ollut suljettuna 1.4.2015 alkaen.

Taidemuseo päätti erikoistumisestaan graffitiin, katutaiteeseen ja performanssitaiteeseen.

Kaupunginmuseon arkeologin virka täytettiin. Viran täytön myötä lisättiin sopimukseen ”Museoviraston ja Keski-Uudenmaan maakuntamuseon yhteistyöstä ja työnjaosta kulttuuriympäristön vaalimisessa” (30.5.2008) muistio yhteistyöstä ja työnjaosta arkeologisessa toiminnassa Vantaan kaupungin alueella 1.11.2015 lähtien: Vantaan kaupunginmuseo hoitaa viranomaistehtävät asioissa, jotka kohdistuvat Vantaan alueen muinaisjään-nöksiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Tuottavuutta ja taloudellisuutta on tehostettu seuraavin toimenpitein: Lastenkulttuurin tulosyksikkö ja Kult-tuurituotannon tulosyksikkö yhdistettiin yhdeksi yksiköksi, tuottavuus on parantunut uusien toimintatapojen myötä. Kaupunkikulttuuriyksikkö lakkautettiin ja sen kahdelle työntekijälle tarjottiin työtä Kulttuuripalvelui-den Lastenkulttuurin ja kulttuurituotannon yksikössä.

Talousarvion toteutuminen

Kulttuuripalvelut on pysynyt talousarviossa tulojen osalta ja menot alittuu 0,1 milj. euroa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
henkilöstön määrä	154	156	144
Toiminnan volyymi			
yleisömäärä/lastenkulttuuriyksikkö	44 561	60 000	82 076
tapahtumien määrä/lastenkulttuuri	1 070	1 150	2 196
kulttuuritapahtumien yleisömäärä	85 474	83 637	108 636
kulttuuritapahtumien määrä	560	155	439
taiteen perusopetukseen osallistujat	9 595	9 437	6 077
avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	132	135	94
näyttelyt kaupunginmuseossa	2	3	3
näyttelyt taidemuseossa (Galleria K.)	4	4	12
kävijämäärät museoissa:	33 295	21 000	27 384
kaupunginmuseo **)	14 845	8 200	67 685
taidemuseo (Galleria K.)	18 450	12 800	15 739
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot euroa/asukas	46,33	24,7	24,2
avustukset euroa/asukas	4,4	4,4	4,3
taidemuseo käyttömenot/asukas	4	4,3	5,1
kaupunginmuseo käyttömenot/asukas	5	4,6	4
toimitilat			
toimitilojen kokonaismäärä *)	47	43	25
taitelijoiden työtilojen määrä	3/0	0	0
toimitilojen neliöt *)	12 312	13 593	14 938

*) Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu laskettu mukaan TP 2013 alkaen.
**) "Kasarikoti –" näyttely Asuntomessualueella (kävijöitä 56 040).

13 92
Liikuntapalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 770	0	4 770	5 376	-606
Menot	-16 891	-447	-17 338	-16 628	-710
Toimintakate	-12 121	-447	-12 568	-11 252	-1 316

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntapalvelujen tehtävänä on edistää ja tukea liikunnan harrastamista sekä luoda liikkumisen olosuhteita Vantaalla. Pääprosesseja on kolme: 1) liikuntapaikkojen kunnossa- ja ylläpito, 2) liikuntatoiminnan järjestäminen erityisesti seuratoiminnan ulkopuolelle jääville sekä 3) liikunta- ja urheiluseurojen toimintaedellytysten tukeminen. Liikuntapalveluiden organisaatio muodostuu kolmesta toiminnallisesta yksiköstä: liikuntapaikkojen kunnossa- ja ylläpitoyksikkö, liikunnan toiminnallinen palveluyksikkö sekä suunnittelu- ja hallintoyksikkö.
Vuoden 2015 aikana liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen sekä Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön varausten hallinnointi sekä koulujen ja lukioiden iltakäytön val-

vonnan koordinointi ja työnjohto. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointi, toimintatapojen yhtenäistäminen ja toimintojen liittäminen liikuntapalveluiden perustoimintaan käynnistettiin.

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin suunnitellusti. Korson ja Kartanonkosken liikuntapuistojen kehittämishankkeet jatkuivat. Hiekkaharjun yleisurheilukentälle valmistui uusi pinnoite, ja Myyrmäen yleisurheilukentän hyppy- ja heittopaikkojen pinnoite uusittiin. Jokivarren lähiliikuntapaikkahanke, Matarin skeittipuisto ja Malminiityn frisbeegolfrata valmistuivat. Simonkylän ja Hakunilan ulkoilureiteille sijoitettiin led-valaistus. Hakunilan tekonurmi- ja ylipainehallihanke käynnistyi. Liikuntapaikoilla tehtiin lisäksi tavanomaisia vuosikunnostustöitä.

Liikuntapaikkojen toteuttamiseksi on etsitty uusia rahoitus- ja toteuttamismalleja. Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämiseksi ja niiden liittämiseksi osaksi lähiliikuntapaikkaverkostoa varten perustettu kaupungin sisäinen työryhmä jatkoi työskentelyään. Toteutettiin koulujen pihakartoitus ja käynnistettiin Hämeenkylän koulun ja Vapaalan kentän (Rajatorpan koulu) kehittämishankkeet. Liikuntarakentamisen kumppanuushankkeita edistettiin olosuhteiden kehittämiseksi. Petikon golfkenttähankkeen rakentamistyöt jatkuivat. VJS:n ylipainehalli- ja Itä-Hakkilan Kilvan lähiliikuntapaikkahankkeet käynnistyivät.

Ohjatun liikunnan kurssitoiminnan painopisteinä olivat edelleen ikääntyvän väestön tarpeet sekä erityisliikunta. Aikuisikäisten liikuntaan aktivointia ja terveysliikuntaa edistettiin mm. Harrastetavaratalo -hankkeen sekä Koko kaupunki askeltaa -kampanjan avulla. Koululaisten uinninopetuksen sisältöjä kehitettiin ja oppilasurheilukisojen toteuttamiseen osallistettiin lajien seuroja. Käynnistettiin yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa Leikkien liikkumaan – Vantaan liikkuvat päiväkodit -hankkeen toteuttamiseksi.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Liikuntapalveluihin perustettiin tilavarausyksikkö, joka hallinnoi liikuntapalveluiden hallinnoimien tilojen ohella (ml. Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen sekä Rajakylän tenniskeskuksen tilat) päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen varauksia. Tilavarausten hallinnointi keskitettiin sivistystoimen Timmi -järjestelmään ja sähköinen asiointi otettiin käyttöön. Liikuntatoimintaan myönnettävien avustusten jakoperusteet uudistettiin ja otettiin vaiheittain käyttöön. Uudistuksen keskeisinä tavoitteina olivat toiminta-avustusten haku- ja arviointiprosessin yksinkertaistaminen sekä kaupungin tuen suuntaaminen entistä vahvemmin lasten ja nuorten harrastetoimintaan ja kaikille avoimeen toimintaan. Ensimmäiset kohdeavustukset harrastetoimintojen ohjaajakuluihin myönnettiin.

Liikkuva koulu -hankkeen toiminta laajeni kattamaan kaikki perusopetuksen koulut ja toiminnasta vastaavat liikunnanohjaajat (2 hlö) vakinaistettiin vuoden 2016 alusta liikuntapalveluiden tulosalueelle päätehtävänään välituntiliikunnan järjestäminen, kouluhenkilökunnan koulutukset sekä erilaiset liikuntatapahtumat. Sporttia kaikille - liikuntaa kotouttavasti Vantaalla -hankkeen toimintaa laajennettiin ja toimintaa järjestettiin vuoden aikana yli 80 eri ryhmässä. Liikuntaseurat toimivat merkittävinä kumppaneina hankkeessa.

Liikuntapalvelut luo olosuhteita vuosittain monille erilaisille liikuntatapahtumille. Tapahtumien olosuhteiden edistämisen tavoitteena on lisätä liikunnallista aktiivisuutta sekä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikuntaa ja liikunnanharrastamista kohtaan. Valtakunnallista medianäkyvyyttä toivat vuonna 2015 mm. maastohiihdon Suomen Cup -osakilpailu, sulkapallon Finnish Open, Tikkurila Festivaali sekä eri lajien kansainväliset ja kansalliset Vantaalla järjestetyt ottelu- ja kilpailutapahtumat.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toteuttamista jatkettiin, kun liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi vuoden 2015 aikana kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojenoperointi. Siirtyneiden tilojen ja palveluiden osalta on yhdenmukaistettu toimintatapoja ja ne on liitetty mukaan liikuntapalveluiden perustoimintaan.

Talousarvion toteutuminen

Tulot toteutuivat 0,6 miljoonaa euroa yli talousarvion projekteista ja ennakoitua enemmän kertyneistä uimahalli-, kuntosali- ja kurssimaksuista johtuen. Menot alittuivat 0,7 milj. euroa. Alitus johtui lähinnä siitä, että liikunnan uudet avustusperusteet tulivat voimaan kesken vuotta 2015 ja että VTK Kiinteistöt Oy maksoi hyvitystä omien tapahtumiensa käyttöön tarvitsemistaan liikuntapalveluiden tiloista.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
henkilöstön määrä	91	94	116
henkilöstökulut	4 067 000	3 910 000	4 377 466
Tarveindikaattorit			
aktiiviliikkujia, % asukkaista väh. 3 krt/vko *)	44	50	44
passiiviliikkujia, % asukkaista enint. 1 krt/vko *)	12	10	12
Toiminnan volyymi			
uimahallien ja kuntosalien kävijämäärät	854 782	820 000	877 427
aikuisikäisten ohjaustoiminta, käyntikerrat	138 285	106 500	143 794
lasten ja nuorten ohjaustoiminta, käyntikerrat	67 910	50 000	115 635
Laatu ja vaikuttavuus			
asiakastyytyväisyys 1-5			
- uimahallit	3,92	3,95	3,96
- kuntosalit	4,03	4,05	4,06

Tuottavuus ja tehokkuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
kokonaiskulut, e/as.	69,18	69,5	77,47
toimintatuotot, e/as.	15,17	14,3	25,05
avustukset, e/as.	4,92	5	2,76
- avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	21	23	19,31
uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, e/käynti	4,1	5,3	4,49
- uimahallien verorahoitusosuus, %	63	72	70,75
toimitilat			
ylläpidettävien kohteiden lukumäärä	196	235	255
toimitilaneliöt **)	27 513	27 600	80 490
sisäliikuntatilojen varausaste, %	61	63	63,37

*) Laskenta toteutetaan valtuustokausittain, viimeisin syksyllä 2011.

**) Vuoden 2015 alussa liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi tiloja Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistoista sekä Rajakylän tenniskeskuksesta.

13 93
Nuorisopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	480	0	480	847	-367
Menot	-7 116	-134	-7 250	-7 545	296
Toimintakate	-6 636	-134	-6 770	-6 699	-71

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tilojen käyttö tehostui ja monipuolistui. Nuorisotilojen kävijämäärä oli 363 864, laskua 1 prosentti. Käyttäjistä oli 35 prosenttia yli 29 -vuotiaita. Käyttötunnit kasvoivat 10 prosenttia. Leirialueiden majoitusvuorokaudet kasvoivat 23 prosenttia. Käytöstä puolet oli järjestöjen käyttöä.

Kaikki ulkopuolisella rahoituksella (ESR, AVI, OKM) olleet nuorisotyön kehittämishankkeet toteutuivat suunnitelmien mukaan. Vihreälippu -tunnus myönnettiin kahdelle nuorisotalolle. Merkittävät kestävän kehityksen ratkaisut liittyivät nuorisopalveluiden palveluverkkoon: tilojen yhä laajenevaan yhteiskäyttöön, korkeaan käyttöasteeseen sekä nuorten osallisuudenlisäämiseen toiminnan toteuttamisessa. Kolohongan nuorisotila siirtyi puolta pienempiin tiloihin. Tikkurilan nuorisotila avattiin Pajataloon.

Dixin kauppakeskuksessa kehitettiin toimintaa yhdessä kauppakeskuksen henkilökunnan, poliisin, Walkersin, SPR:n turvatalon ja Ankkapartion kanssa. Toiminta on saanut paljon huomiota myös mediassa erityisesti ennakkoluulottomasta ja nopeasta tavasta kehittää yhdessä palveluja. Myös nuoret ovat olleet toimintaan tyytyväisiä.

Koivukylän alueella kehitettiin vahvasti yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen, nuorten ja perheiden kanssa. Toiminnalla on pystytty rauhoittamaan alueella ollutta levottomuutta. Toimintamalli todettiin niin hyväksi, että vapaa-ajan lautakunta palkitsi sen nuorisotyön stipendillä.

Erityisnuorisotyössä nuoria on tuettu suunnitelmallisesti yksilö- ja pienryhmätoiminnassa monipuolisin nuorisotyön menetelmin kohdennettuna eniten tukea ja apua tarvitseville moniammatillista yhteistyöverkostoa hyödyntäen. Erityisnuorisotyöntekijöillä on oma nimikkokoulunsa. Erityiskohteina yhteistyössä ovat olleet monipuoliset yhteishankkeet. Ankkapartiointi on ollut säännöllistä ja yhteistyö poliisin ja seurakunnan Saapas -partioinnin kanssa on toiminut hyvin. Erityisnuorisotyön tehtäväkenttään tuli uusi työmuoto kun työntekijät osallistuivat myös Nuorisotyö raiteilla toimintaan.

Nuorisotyö raiteilla – hanke lähti heti OKM rahoituspäätöksen jälkeen hyvin käyntiin. Nuorisotyössä raiteilla, asemilla ja lentoasemalla on onnistuttu oikein hyvin ja toiminnasta saatu palaute on ollut pelkästään positiivista.

Nuorisotilojen some työskentelyn kehittämiseen panostettiin. Kaikilla nuorisotiloilla on käytössään uudet Ipadit, mikä on mahdollistanut uudenlaisen ja aktiivisemman toiminnan markkinoinnin.

Vuoden 2015 alusta on aloitettu Kulttuurikeskus Vernissan kehittäminen. Kehittämistyö toteutetaan yhteiskehittelyn ja palvelumuotoilun keinoin. Tavoitteena on kehittää Vernissan toimintakonseptia muuttuvan toimintaympäristön tarpeiden mukaiseksi monipuolisena kulttuuritilana osana kehittyvää Tikkurilaa ja Vantaata.

Palvelujen monituottajamallia on toteutettu jo pitkään ja sitä kehitettiin edelleen. Nuorisotyö on monipuolisesti ja laajasti verkostoitunut sekä monialaisesti että moniammatillisesti ja valtakunnallisesti. Nuorisotalojen koko toiminta sekä leiritoiminta ja nuorten työpajatoiminnan monet palvelut toteutetaan monituottajamallil-

la. Nuorten omaa roolia toiminnassa vahvistettiin. Palvelumuotoilun käyttö toiminnan kehittämisessä lisääntyi.

Nuorisotakuuta toteutettiin monialaisena verkostoyhteistyönä. Palveluprosesseja kehitettiin tavoitteena estää nuoren putoaminen palveluista tai saada kaikkien palveluiden ulkopuolella olevia nuoria palvelujen piiriin. Nuorilla oli paljon terveyteen, toimeentuloon ja asunnottomuuteen ja oppimiseen liittyviä vaikeuksia. Näihin haasteisiin vastattiin työpajatoiminnan kehittämisellä. Koko nuorten työpajatoiminnassa asiakasmäärä laski 12 prosenttia. Some:n kautta tulleiden asiakkaiden määrän lasku oli suurin syy pudotukseen. Nuorista 74 prosenttia sijoittui positiivisesti pajajakson päätyttyä. Nuorista 26 prosenttia pääsi koulutukseen ja 12 prosenttia sijoittui työhön ja loput muihin toimenpiteisiin.

Etsivä nuorisotyö ei pystynyt tavoittamaan kaikkia palvelujen ulkopuolella olevia nuoria, koska tiedon saanti nuorten tilanteesta eri rekistereistä ei ole vieläkään mahdollista. Työpajojen sairaanhoitajat kehittivät omaa työtään. Moniammatillisten asiakasverkostojen työ on kehittynyt ja tehostunut.

ESR:n rahoittama kolmivuotinen monialainen ja moniammatillinen Palvelu olen minä! -hanke aloitti vuoden alussa. Hankkeessa kehitetään toimintamallia heikossa asemassa olevien kanssa työskentelyyn.

Oppimaan oppiminen, opiskeluvalmiuksien kehittäminen ja opinnollistaminen ovat olleet keskeisiä kehittämisen kohteita nuorten työpajatoiminnassa. Panostuksen mahdollistaa osittain AVI:n avustus ja yhteistyömme Varian kanssa. Työpajatoiminnassa on kolme erityisopettajaa. Suomenkielen opetusta järjestetään matalalla kynnyksellä toiminnan arjessa.

Nuvan yhteistyö keskittyi nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hallitusten yhteistyöhön.

Nuorisovaltuusto osallistui aktiivisesti Vaikuttaja-päivän suunnitteluun ja toteutukseen.

Nuorisovaltuusto on kommentoinut kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan.

Marraskuussa valittiin uusi nuorisovaltuusto kaudelle 2016–2017, äänestysprosentti nousi hieman 32,9 prosenttiin (31,6 %). Nuorisovaltuusto juhli 15-vuotista taivaltaan.

Nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjen kanssa jatkettiin yhdessä kehittämistä. Työntuloksena syntyi Vantaan nuorisojärjestöjen toimintaohjelma, jota on jo lähdetty toteuttamaan. Keskeistä suunnitelmassa on vantaalaisen nuorisotyön kehittäminen kokonaisuutena, ei erikseen nuorisopalveluiden ja järjestöjen työnä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talous ja velkaohjelman tavoitteet ylitettiin. Nuorisopalveluiden tilaneliöitä on vähennetty.

Talousarvion toteutuminen

Tulot ylittyivät 0,4 milj. euroa (176 %) ja menot 0,3 milj. euroa (104 %). Ulkopuolisella rahoituksella olevat hankkeet aiheuttivat ylitykset. Hankerahoituspäätöksiä saatiin yhteensä lähes 900 000 euroa. Osa siirtyy vuodelle 2016. Ilman hankkeita nuorisopalveluiden talousarvion menot alittuivat 2 prosenttia. Henkilöstömenot olivat suurin syy alitukseen.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
henkilöstön määrä	110	116	113
Tarveindikaattorit			
alle 25 v työttömien nuorten määrä 30.9 (TEM)	1 328	900	1 355
Toiminnan volyymi			
kävijämäärä nuorisotiloissa	382 065	300 000	363 864
työpajatoiminnan asiakkaiden määrä *)**)	1 759	2 300	1 589
avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	67	70	63
leirialueiden kävijämäärä	2 149	2 500	2 166
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot/alle 29-v	103,6	94,2	99,9
avustukset/alle 29 v.	4,8	5,3	5,2
toimitilat			
toimitilojen kokonaismäärä	21	23	23
toimitilojen neliöt	14 736	14 711	14 220

*) Sisältävät Nuorten työpajatoiminnan, Eteenpäin opintiellä-Peruskoulu päätökseen -hankkeen, Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinän, Kesäohjaamon sekä sosiaalisen median asiakasmäärät.
**) Työpajatoiminnan verkossa kohdattujen nuorten tilastoinnissa virhe, asiaa selvitetään.

13 70
Ammatillinen koulutus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 200	0	2 200	2 416	-216
Menot	-34 470	-20	-34 490	-33 753	-736
Toimintakate	-32 270	-20	-32 290	-31 337	-953

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2015 on lisätty ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkoja ja tehostettu markkinointia. Yhteishaun rinnalle aloitettiin erillishaku, joka mahdollistaa opiskelun aloittamisen kesken lukukauden. Erillishaulla haki vuoden loppuun mennessä yli 800 hakijaa.

Elokuussa 2015 tuli voimaan ammatillisten perustutkintojen tutkintorakenneuudistus. Siinä siirryttiin oppiainekeskeisyydestä osaamiskeskeisyyteen ja opintoviikoista osaamispisteisiin. Samalla aloitti toimintansa ammatillisen koulutukseen valmistava koulutus Valma. Yrittäjäkoulutuksen ja yrittäjyyden lisäämiseksi Variassa aloitti vuoden alusta ensimmäinen harjoitusyritys. Lisäksi yrittäjyydestä kiinnostuneille on suunniteltu yrittäjäpolku ja yrittäjyyteen liittyviä verkko-opintoja.

Varian palveluja kehitettiin pääasiassa projektirahoituksella. Vuonna 2015 oli käynnissä 32 projektia. Niillä kehitettiin mm. Varian kansainvälistä toimintaa, osaamisperusteista oppimista ja oppimisen ohjausta sekä siihen liittyviä oppimisympäristöjä ja yksilöllisiä oppimisratkaisuja. Lisäksi jatkuvat nuorisotakuuseen ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen liittyvät projektit.

Talousarvion toteutuminen

Ammattiopisto Varian toimintakatteesta jäi säästöä 1,0 milj. euroa: nuorisokoulutuksen osalta säästö oli 0,5 milj. euroa ja aikuiskoulutuksen osalta 0,3 milj. euroa. Lisäksi tulot ylittyivät 0,2 milj. euroa. Uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto 1.8.2015 näkyy henkilöstömenojen säästönä. Opiskelijamäärä kasvoi 100 opiskelijalla edellisestä vuodesta, mutta henkilöstömenot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Opiskelijoiden pidentyneet työssäoppimisjaksot pienensivät tarvike- ja palvelumenoja.

Tunnusluvut

NUORISOKOULUTUKSEN LINJA Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
opiskelijamäärä	2 746	2 860	2 850
aloituspaikkoja yhteensä	1 344	1 531	1 583
aloituspaikkoja yhteishaussa	1 052	1 214	1 260
yhteishaussa olevat aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	50,50 %	54,80 %	59,90 %
aloituspaikkoja, näyttötutkintoon valmistava koulutus	150	175	175
aloituspaikkoja, ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutus	164	148	148
erityisopiskelijoiden määrä	397	370	411
eri kieli- ja kulttuuritaustaisia opiskelijoita % opiskelijamäärästä	14,50 %	13,50 %	13,90 %
Laatu ja vaikuttavuus			
jatko-opintoihin sijoittuneet, ammatilliseen koulutukseen valm. koulutus			
keskeyttämis % opiskelijamäärästä	13 %	10 %	14,50 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
tutkinnon suorittaneet	653	710	779
AIKUISKOULUTUKSEN LINJA Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä oppisopimuskoulutuksessa	861	750	832
opiskelijamäärä muu koulutus	314	300	234
Laatu ja vaikuttavuus			
keskeyttäneet oppisopimuskoulutuksessa	91	80	81
Tuottavuus ja tehokkuus			
koulutuksen suorittaneet oppisopimuskoulutuksessa	285	300	264

LISÄOPETUKSEN JA TUKIPALVELUIDEN LINJA	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä lisäopetus (perusopetusta)	58	72	43
Laatu ja vaikuttavuus			
jatko-opintoihin sijoittuneet lisäopetus	85 %	90 %	84 %
AMMATILLINEN KOULUTUS YHTEENSÄ			
Tuottavuus ja tehokkuus			
opiskelijoita yhteensä	3 979	3 982	3 959
käyttömenot euroa/opiskelija	7 892	8 136	7 915
henkilöstön määrä	319	335	314
henkilöstömenot/menot yhteensä	52 %	53 %	53 %
toimitilat			
hm²/opiskelija *)	16,7	17,4	16,3
toimitilojen pinta-ala	52 558	50 950	51 104
toimitilojen määrä	7	6	6
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	134,43	135	141

*) Opiskelijamäärässä ei mukana oppisopimusopiskelijoita, koska he eivät opiskele Varian tiloissa.

13 80
Aikuisopisto

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 775	-629	2 146	2 119	27
Menot	-4 906	432	-4 474	-4 328	-146
Toimintakate	-2 131	-197	-2 328	-2 209	-119

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan aikuisopistoon kuuluvat kansalaisopisto ja maahanmuuttajien koulutuksen yksikkö. Opisto antaa vapaan sivistystyön lain mukaista kansalaisopisto-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta, perusopetusta, sekä työelämäkoulutusta. Kansalaisopistossa on myös ruotsinkielisen opetuksen yksikkö. Maahanmuuttajien koulutusyksikössä järjestetään nuorille maahanmuuttajille valmistavaa- ja perusopetusta, aikuisten työelämäkoulutusta ja kotoutumiskoulutusta.

Opiston kurssimäärä (-156) ja tuntimäärä (-2 311) laskivat. Sen sijaan opiskelijamäärä nousi (+871). Kurssien täyttöaste lisääntyi siis huomattavasti. Tämä on todennäköisesti seurausta tarkasta seurannasta ja lisämarkkinoinnista.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Vantaan aikuisopistolle ei ollut määrätty nimettyä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpidettä sivistystoimessa. Opisto toteutti kuitenkin erittäin tarkkaa talouden seurantaa ja toiminnan tehostamistoimenpiteitä. Edellä mainittu kurssien täyttöasteen nousu on esimerkki tästä.

Talousarvion toteutuminen

Aikuisopiston muutettu toimintakate on 2,3 milj. euroa. Toimintakate alittui 0,1 milj. euroa. Toimintakate jäi arvioitua paremmaksi aikuisopiston toiminnan vaikean ennustettavuuden vuoksi. Sekä maahanmuuttajayksikössä että kansalaisopistossa toteutui ennakoitua vähemmän toimintaa.

Aikuisopisto on nettobudjettiyksikkö, mutta talouden kehysvalmistelussa sitä on osittain käsitelty bruttoyksikkönä osana toimialan menoja ja tulotavoitetta. Työvoimakoulutuksen päättyminen Vantaan aikuisopistossa on merkittävin talouteen vaikuttanut tekijä.

Tunnusluvut

Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
opiston opiskelijamäärä, kursseille osallistuneet	31 273	32 500	33 659
opiston opetustuntien kokonaislukumäärä	50 851	50 000	48 961
opiston kurssien lukumäärä	1 893	2 100	1 772
kotouttamiskoulutuksen opiskelijamäärä, Starttikurssit	1 099	1 000	1 015
työvoimakoulutuksen opiskelijamäärä, joka perustuu ELY-keskuksen rahoitukseen	369	400	196
perusopetukseen osallistuneiden maahanmuuttajanuorten opiskelijamäärä	44	70	53
perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijamäärä	19	25	20
Tuottavuus ja tehokkuus			
oman maksutulon osuus budjetista %	55 %	55 %	49 %
henkilöstön määrä	297	269	214

13 85
Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	936	0	936	977	-41
Menot	-3 993	-2	-3 995	-3 946	-49
Toimintakate	-3 057	-2	-3 059	-2 969	-90

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Patotien opetuspisteeseen saatiin kolme uutta opetustilaa Pop/Jazz – opetukselle. Ruotsinkielisen yksikön opetustarjotin laajeni.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Opetustuntimäärässä huomioitiin säästötavoite 2 prosenttia, joka toteutui.

Talousarvion toteutuminen

Musiikkiopiston toimintakate alittui 0,09 milj. euroa (97 %).

13 86
Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	270	0	270	347	-77
Menot	-877	-7	-884	-954	70
Toimintakate	-607	-7	-614	-606	-8

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kuvataidekoulun toimisto siirrettiin pääopetuspisteeseen Kulttuurikeskus Orvokkiin.

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate toteutui (99 %) suunnitellun mukaisesti.

14
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	197 449	0	197 449	232 106	-34 657
Valmistus omaan käyttöön	102 752	0	102 752	107 774	-5 022
Menot	-288 171	-246	-288 417	-290 476	2 060
Menot ilman VOK	-185 419	-246	-185 665	-182 702	-2 963
Toimintakate	12 029	-246	11 784	49 403	-37 620

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 6,4 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala oli vahvasti mukana Vantaan kaupungin huippuvuodessa. Kehäradan avajaisia vietettiin tavoitteiden mukaisesti 1.7.2015. Avajaispäivänä kehäradan junissa matkusti arviolta 80 0000 matkustajaa. Kehäradan ansiosta yhä useampi taittaa matkojaan junalla HSL -alueella. Marraskuussa 2015 junalla kuljettiin arkivuorokauden aikana noin 171 000 kertaa. Lukema kasvoi vuoden 2014 marraskuusta peräti 20 000:lla, eli noin 13,5 prosentilla. Kesällä Vantaan Kivistössä järjestettiin onnistuneesti Asuntomessut. Messujen media näkyvyys oli laajaa ja pääsääntöisesti positiivista. Asuntomessujen kävijämäärä ylitti edellisvuosien tason.

Vantaalle rakennettiin vuoden 2015 aikana uutta kerrosalaa kaikkiaan 37 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Syntyneestä kerrosalasta kolme viidennestä valmistui asuinrakennuksiin ja loput toimitiloihin ja muihin rakennuksiin. Asuinkerrosalaa rakennettiin 41 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Uusia asuntoja valmis-

tui vuoden 2015 aikana 2 629, mikä on 600 asuntoa enemmän kuin vuonna 2014. Lisäksi vanhuksille valmistui palvelukotiin 60 asuntolapaikkaa. Uusista asunnoista yli neljä viidennestä rakennettiin kerrostaloihin. Asunnoista kolmasosa oli vuokra-asuntoja ja runsas kymmenesosa asumisoikeusasuntoja. Asuntorakentaminen keskittyi Kehäradan varteen: asuntoja rakennettiin eniten Tikkurilan, Kivistön ja Myyrmäen suuralueille.

Vantaalla siirryttiin marraskuussa sähköiseen asiointiin kaikissa rakennusvalvonnan myöntämissä luvissa. Yhden luukun -periaatteen mukaisesti mm. lupahakemus, liitteet, kyselyt hoidetaan täysin sähköisesti Lupapiste.fi – järjestelmän avulla. Samalla Vantaalla siirryttiin myös Yhden luukun -periaatteen mukaisesti hakemuksen lisäksi myös lupien täydelliseen sähköiseen käsittelyyn. Hakija voi nyt reaaliaikaisesti seurata lupansa lausuntojen ja käsittelyn etenemistä. Kaupungin organisaatioiden lisäksi toiminta ulotetaan lähiaikoina käsittämään myös käyttövesi- ja sähköliittymät.

Toimialan merkittävin tietohallinnollinen kehittämishanke vuosiin, nk. Sukare -hanke, käynnistyi syksyllä 2014 ja hanke on edistynyt vuoden 2015 aikana kilpailutusvaiheeseen. Kyseessä on toimialan suunnittelu, kartantuotanto- ja rekisterijärjestelmä - kokonaisuuden kehittämishanke. Tilakeskuksen kiinteistöhallintajärjestelmä on edennyt vuoden aikana toteutusvaiheeseen ja maaomaisuuden kirjanpito -hanke on päättynyt ja järjestelmä on otettu käyttöön.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Valtuustokauden strategisten päämäärien tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin:

- Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015.
- Asuntomessut toteutettiin onnistuneesti.
- Maanmyyntitulot ylittivät tavoitteet.
- Arkkitehtuuripoliittinen strategia hyväksyttiin (KV 11.5.2015).
- Rakennusvalvonnassa siirryttiin sähköiseen asiointiin kaikkien lupien osalta.

Talousarvion toteutuminen 2015

Toimialan käyttötalouden tulot ylittyivät 36 milj. euroa. Toimialan tulot ylittivät budjetin etenkin kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Menot pysyivät budjetoidussa tasossa pois lukien tilakeskuksen vuokramenojen sekä liikuntayhtiöiden ja VTK:n sulautumisesta aiheutuvien ylläpitomenojen kasvusta aiheutuneet määrärahaylitykset.

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä
Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta

Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 884	0	37 884	43 653	-5 769
Menot	-9 644	-24	-9 668	-7 883	-1 786
Toimintakate	28 240	-24	28 216	35 770	-7 555

Toiminnan kuvaus

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, toimialahallinto, yrityspalvelut ja kaupunkisuunnittelu.

14 10
Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-116	0	-116	-46	-70
Toimintakate	-116	0	-116	-46	-70

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Lautakunta kokoontui 11 kertaa. Vuoden aikana lautakunta tutustui Vantaan asuntomessuihin.

14 20
Toimialahallinto

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 856	0	1 856	2 186	-330
Menot	-3 220	-4	-3 225	-2 614	-611
Toimintakate	-1 364	-4	-1 369	-428	-940

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Talous- ja hallintopalveluissa toiminta toteutui suunnitellusti ja tavoitteet saavutettiin pääosin. Pysäköintivirhemaksujen määrä jäi hieman alle tavoitteiden. Toimialahallinto oli aktiivisesti mukana Asuntomessuilla, Kehäradan avajaisissa sekä Vantaan uuden verkkosivuston luomisessa. Rakennusalan laajennettuun ilmoitusvelvollisuuteen liittyvä Tilaajavastuu-projekti saatiin päätökseen kesäkuussa.

Talousarvion toteutuminen

Toimialahallinnon talousarvio toteutui siten, että menot alittivat (palvelujen ostot) budjetoidun ja tulot ylittivät budjetoidun pysäköinninvalvonnan tuloksesta johtuen.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Henkilöstö*/toimialan henkilöstö	2,4	2,4	2,9
Pysäköintivirhemaksut/kpl	38 762	37 000	36 228

* = ei sisällä pysäköinninvalvontaa

14 30
Yrityspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	35 835	0	35 835	41 040	-5 205
Menot	-1 940	0	-1 940	-1 552	-388
Toimintakate	33 895	0	33 895	39 488	-5 593

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kaupunki on saanut maanmyyntituloja Kivistön alueelta vuonna 2015 7,3 milj. euroa, josta maanmyyntivoittoa 6,7 milj. euroa. Maapoliittisten linjausten mukaan rahastoon voidaan siirtää kaupungin budjetoidun maanmyyntivoiton (30 milj. euroa) ylittäviä maanmyyntivoittoja. Maanmyyntivoittoja oli vuonna 2015 37 milj. euroa.

Asuntoja valmistui 2 622 kappaletta, joista 273 oli valtion rahoittamia vuokra-asuntoja.

Kaupunki on luovuttanut vuoden 2015 aikana 33 omakotitalotonttia. Jatkuvassa myynnissä on ollut 37 tonttia, tarjouskilpailu järjestettiin 4 tontista keväällä 2015, 2 tontista järjestettiin tonttihaku asuntomessujen aikana, syksyllä 2015 järjestettiin yleinen haku 19 tontista. Kaupungilla on ollut asuntomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty.

Uusi maanhallintajärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2015 aikana.

Talousarvion toteutuminen

Maanmyyntitulot toteutuivat yli budjetin 4,4 milj. euroa. Menot alittivat budjetoidun.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Isoja maanhankineuvotteluja käynnissä	20	10	20
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	9	5	4
Vehkalan esirakentamisen tilanne	esirak. käynnissä	esirak. alkaa	esirak. jatkuu ja markkinointi alkaa

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Nikinmäen pienteollisuustontteja luovutettu	0	5	0
Haetut asemakaavat ja asemakaavamuutokset	12	10	14
Luovutettujen tonttien rakennusoikeus (k-m²)	98 978	100 000	92 982
Luovutetut pientalotontit	49	65	33
Valmistuneet asunnot	2 022	2 000	2 689
Valmistuneet ARA- vuokra-asunnot	292	400	312
Maanmyynti- ja vuokratulot	39 086	35 672	41 025

14 40
Kaupunkisuunnittelu

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	193	0	193	427	-234
Menot	-4 368	-20	-4 388	-3 671	-717
Toimintakate	-4 175	-20	-4 195	-3 244	-951

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vuoden loppuun mennessä on hyväksytty 46 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 336 093 k-m² ja muuta rakennusoikeutta noin 203 996. Uusista vireille tulleista kaavoista on vuoden aikana laadittu 33 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Asemakaavan muutosaloitteita oli 31.12.2015 valmisteltavana kaikkiaan 163 kpl.

Toiminnan tehostamisessa keskeinen hanke oli suunnittelu-, kartoitus- ja rekisterijärjestelmän (SuKaRe) kehittäminen, jossa huomioidaan myös kaupunkisuunnittelun prosessit ja jossa kehitetään reaaliaikainen tietomalli kaupungista. Toiminta vaatii resursseja ja toimintatapojen muutoksia.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueella henkilöstömenoissa syntyi säästöjä uusien rekrytointien viiveen vuoksi. Tulotavoitteissa budjetoidut toimintatulot ylittyivät, muuten toiminta eteni suunnitellusti ja muita poikkeamia talousarvion ja tavoitteiden saavuttamisen kohdalla ei ilmennyt. Talous- ja velkaohjelman tavoitteissa pysyttiin.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Hyväksytyt asemakaavat kpl	31	42	46
Uusi asuntokerrosala k-m²	209 209	200 000	336 093
Uusi toimitilakerrosala k-m²	97 420	200 000	203 996
Asemakaavan muutosaloitteet yht	163	135	163
Vuoden kaavoitushakemukset	36	45	33
Poikkeamispäätökset	61	80	84

14 5
Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä
Toimielin: Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja: Jari Porthén

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	156 043	0	156 043	183 208	-27 165
Valmistus omaan käyttöön	102 752	0	102 752	107 774	-5 022
Menot	-272 015	-187	-272 202	-275 968	3 767
Menot ilman VOK	-169 263	-187	-169 450	-168 194	-1 255
Toimintakate	-13 220	-187	-13 407	15 014	-28 421

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 6,4 milj. euroa.

14 5
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	132 958	0	132 958	134 234	-1 276
Valmistus omaan käyttöön	38 782	0	38 782	37 719	1 063
Menot	-161 564	-13	-161 577	-158 504	-3 073
Menot ilman VOK	-122 782	-13	-122 795	-120 785	-2 010
Toimintakate	10 176	-13	10 163	13 449	-3 286

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä tekninen lautakunta, tilakeskuksen tulosalue ja joukkoliikenne. Nettobudjetoituina yksiköinä toimivat kuntatekniikan keskus ja varikko.

15 01
Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-76	0	-76	-46	-30
Toimintakate	-76	0	-76	-46	-30

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vuoden aikana lautakunta tutustui Vantaan asuntomessuihin. Lautakunta kokoontui 12 kertaa.

15 20
Tilakeskuksen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	126 058	0	126 058	127 580	-1 523
Valmistus omaan käyttöön	38 782	0	38 782	37 719	1 063
Menot	-114 479	-13	-114 492	-114 899	407
Menot ilman VOK	-75 697	-13	-75 710	-77 180	1 470
Toimintakate	50 361	-13	50 348	50 401	-53

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Keskeisiä toiminnan laajuuteen ja samalla myös resurssien tarpeisiin vaikuttavia muutoksia olivat Kehäradan uusien asemien valmistumiseen ja käyttöönottoon liittyvien sopimusten ja hankintojen valmistelu ja kohteiden ylläpidon aloittaminen, mikä on aiheuttanut myös talousarviokehyksen pitävyyteen ylimääräisiä paineita. Kiinteistö Oy Länsi-Vantaan liikuntalaitos, kiinteistö Oy Tikkurilan urheilutalon ja Rajakylän Tenniskeskus Oy sulautuivat VTK Kiinteistöt Oy:hyn. Tähän liittyen tehtiin em. yhtiöiden toimitiloista pääomavuokrasopimus, jonka ehtojen mukaan Vantaan kaupunki vastaa yhtiöiden toimitilojen käytöstä ja ylläpidosta. Tilapäisasuntojen vuokraamiseen liittyviä tehtäviä annettiin tilapäisasumisen kehittämistyöryhmän esityksen mukaisesti tilahallinnan tehtäväksi. Lisäksi myös VAV:n organisaatiorakenteen muuttamisen yhteydessä siirrettiin palveluasuntojen vuokraamiseen ja isännöintiin liittyviä tehtäviä tilahallinnalle.

Kokonaisuutena tulosalueen henkilöstömäärä on jäänyt alle henkilöstösuunnitelman, mikä johtuu lähinnä hankevalmistelussa vapautuneiden vakanssien rekrytointien pitkittymisestä. Kaksi hankekehitysarkkitehdin paikkaa ja kustannusinsinöörin tehtävä olivat uudelleen haussa ja paikat saatiin täytettyä vasta kesälomakauden jälkeen. Rakennuttamisessa vapautunut rakennustöiden valvojan tehtävä saatiin täytettyä kesän aikana. Kaupunginarkkitehti valittiin joulukuun lopulla toisiin tehtäviin toimialalla.

Vuoden 2015 aikana kilpailutettiin ja tehtiin uudet sopimukset kaikista kunnossapitotöihin liittyvistä puitejärjestelyistä tiiviissä yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa. Hankintojen osalta suuri ponnistus oli myös uuden kiinteistönhoitosopimuksen valmistelu Vantaan tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa.

Tilahallinta on vastannut myös EVTEK -kuntayhtymän purkamisen jälkeen VTK Kiinteistöt Oy:lle myydyn Leiritien rakennusten myynnin valmistelusta. Tilakeskus on ollut mukana mahdollistamassa Kivistön keskustan kehittymistä vuokraamalla rakennettavasta ostoskeskuksesta tilat terveysasemaa, kirjastoa ja nuorisotilaa varten. Martinlaakson vanhan ostoskeskuksen osaketila myytiin, jotta alueen kiinteistökehitysprojektit voivat edetä. Vantaan kaupunki myi myös alun perin tilakeskuksen aloitteesta asuntotuotantoon kaavoitetun Tarhapuiston koulun tontin.

Entisestään niukentuva investointirahoitus on pakottanut pohtimaan edelleen uusia toimintamalleja investointisuunnittelussa ja hankkeiden valmistelussa. Konsulttityönä tilattu investointisuunnittelun toimintamalli valmistui kesän lopulla ja mallin käytettävyydestä on saatu konkreettisia tuloksia alueellisten koulu- ja päiväkoti-investointiesitysten muodossa. Mallin avulla on mahdollista saada ajantasaisempi tilannekuva toimitilojen kunnosta, käytettävyydestä ja investointitarpeista. Malli mahdollistaa paremmin tunnistamaan ja vertailemaan eri vaihtoehtoja suurempina kokonaisuuksina sekä arvioimaan valintojen vaikutuksia pidemmällä aikavälillä. Mallin soveltaminen seuraavissa esiselvityksissä on aloitettu. Suppeampi selvitys tehtiin Tikkurilan

keskustan toimitiloista, jossa keskityttiin lähinnä lähtötilanteen kartoitukseen ja alustavaan vaihtoehtotarkasteluun.

Tilakeskuksen tulevaisuuden kannalta tärkeä päätös syntyi toukokuussa, kun uusi kokonaisvaltainen kiinteistönhallintajärjestelmähankinta saatiin päätökseen. Järjestelmän käyttöönottotestaukset ajoittuivat loppuvuoteen ja ensimmäisten toiminnallisuuksien käyttö aloitettiin vuoden vaihteessa. Pääkäyttäjien koulutus toteutettiin loppuvuodesta ja kiinteistötietojen siirto uuteen järjestelmään aloitettiin. Varsinaisesti uusi järjestelmä tulee korvaamaan vanhat järjestelmät vaiheittain pääosin vuoden 2016 aikana.

Talousarvion toteutuminen

Kokonaisuudessaan tilakeskuksen toimintakulut toteutuivat pääosin käyttösuunnitelman mukaisesti. Menoissa määrärahat ylitettiin tilakeskuksen vuokramenojen sekä liikuntayhtiöiden ja VTK:n sulautumisesta aiheutuvien ylläpitomenojen kasvun vuoksi.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Sisäinen vuokraus:			
Vuokrattujen tilojen määrä (m²)	172 735	172 764	219 491
Tilat yhteensä (m²)	773 006	767 828	768 966
Rakennusten lukumäärä	795	787	782
Laatu ja vaikuttavuus			
Asiakastyytyväisyys	3,3	3,3	ei ole mitattu
Talonrakennusinvestoinnit (€)	32 299	38 782	37 735
Uudisrakentaminen	8 788	17 500	14 768
Rakennusten perusparannus	22 655	20 062	21 298
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	856	1 220	1 669
Talonrakennusinvestoinnit (€)	32 299	38 782	37 735
Suunnittelu	3 012	2 327	2 560
Rakentaminen	26 779	33 422	32 715
Muut kustannukset	2 508	3 033	2 460
Vuosikorjaus yhteensä (€)	1 636	1 403	1 408
Ennakoimaton korjaus	3 511	3 123	3 453
Kiinteistönhoito	8 043	8 826	8 317

14 51
Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	6 900	0	6 900	6 653	247
Menot	-47 009	0	-47 009	-43 560	-3 449
Toimintakate	-40 109	0	-40 109	-36 906	-3 203

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vantaan joukkoliikenne muuttui merkittävästi vuonna 2015. Kehäradan liikennöinti aloitettiin 1.7.2015 ja liityntäliikennepainotteiseen bussilinjastoon siirryttiin syysliikenteen alkaessa elokuussa. Tällöin otettiin käyttöön myös alueellinen palvelulinjasto, jonka kehittämistä jatketaan vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan HSL:n maksama kuntaosuus ja infra-laskutus olivat talousarvion mukaisia. Vantaan ylijäämäkertymä kasvoi edelleen vuonna 2015 operointikustannusten, lähinnä poltto- ja voiteluaineiden alhaisen maailmanmarkkinahinnan sekä alhaisen korkotason ansiosta. Vuoden 2015 arvioitu ylijäämä (4 milj. euroa) kirjattiin menovähennykseksi. Kuntaosuuteen kohdistuu lähivuosina merkittäviä korotuspaineita.

14 50
Kuntatekniikan keskus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	17 534	0	17 534	42 783	-25 249
Valmistus omaan käyttöön	63 970	0	63 970	70 055	-6 085
Menot	-105 618	-165	-105 783	-112 609	6 826
Menot ilman VOK	-41 648	-165	-41 813	-42 555	741
Toimintakate	-24 114	-165	-24 279	228	-24 507

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 6,4 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kuntatekniikan keskuksen toiminnassa ei ollut merkittäviä muutoksia, toiminta jatkui koko vuoden ennallaan.

Talousarvion toteutuminen

Kuntatekniikan keskuksen nettotulostavoite ylitettiin. Tulot ylittivät talousarvion noin 26,7 milj. eurolla pääasiassa sopimustulojen (24,5 milj. euroa) ja maanläjityksen vastaanottomaksujen ansiosta. Sopimustuloihin sisältyy ennakoimattomat Koy Vantaan Erikaksen yhdyskuntarakentamisen korvaukset (5,3 milj. euroa) vuodelta 2014. Tulosalueen kulut kokonaisuudessaan ylittivät talousarvion noin 2,2 milj. eurolla.

Vuoden 2015 talviajat olivat lumimäärän suhteen maltillisia. Lunta kuljetettiin lumenvastaanottoalueille noin 12 000 kuormaa, kun pitkän ajan keskiarvo vuodesta 1988 lähtien on noin 14 000 kuormaa vuodessa. Leuto talvi aiheutti märän ja pehmeän asfaltin reikiintymistä sekä kulumista. Syntyneet vauriot lisäsivät päällysteiden paikkaus- ja uudelleenpäällystystarpeita sekä -kustannuksia. Asuntomessuihin liittyvät poikkeukselliset järjestelyt lisäsivät kesällä katujen puhtaana- ja kunnossapitotarpeita.

Maanläjityslippujen hintoihin on sisältynyt osuus täyttömäkien viimeistely- ja maisemointitarpeisiin. Vuoden 2015 tuloksesta siirrettiin 1,0 milj. euroa Pitkäsuon ja Kulomäen täyttömäkien viimeistelyyn.

Valmistus omaan käyttöön kuvaa julkisia käyttöomaisuusinvestointeja, joiden toteuttaminen lopulta hieman alitti talousarvion määrärahamuutosten jälkeen (toteuma 97 %).

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Taloudellisuus			
Liikenneväylien ylläpito €/m²	1,62	1,57	1,42
Rakennettu katuvihreä ylläpito €/ha	2 544	2 297	2 300
Rakennettu puisto (A) ylläpito €/ha	5 550	5 754	5 650
Rakennetut viheralueet yhteensä €/ha	3 977	4 043	3 950
Toiminnan laajuus			
Liikenneverkon laajuus ha	795	807	810
Rakennettu katuvihreä ha	428	439	447
Rakennettu puisto (A) ha	390	449	450
Rakennetut viheralueet yhteensä ha	818	888	897
Maanläjitysalueille tuodut massat milj. m³/a	0,5	0,7	0,5
Mittausosasto			
Kestoaikatavoitteet (pv)			
tonttijaon laadinta	56	55	36
tontin lohkominen	66	65	56
Suoritetavoitteet (kpl)			
tontteja lohkottu	292	350	289
tonttijaoissa uusia kaavatontteja	279	350	292
yleisiä alueita lohkottu	60	100	48
merkitty rakennuksen paikkoja	432	450	482
johtojen sijaintiselvityksiä	2 498	2 300	2 607
nettikartan käyttö (kpl / kk)	15 000	15 000	37 346
Voimavarat ja tuottavuus			
toimintatuotot (M€)	1,97	1,94	2,05
toimintakate (M€)	-1,77	-1,99	-168
henkilötyövuodet	73	77	73
suoritteita (kpl)/henkilötyövuosi	18,4	21	19,2

14 52
Varikko

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 551	0	5 551	6 192	-641
Menot	-4 833	-9	-4 842	-4 855	13
Toimintakate	718	-9	709	1 337	-628

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan, oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Kaluston huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 46 prosenttia. Ajoneuvoista leasingkaluston osuus on noin 57 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 11 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat, toimintatuottoja lisäsi ajoneuvojen hyvä käyttöaste sekä arvioitua suuremmat poistetun kaluston myyntituotot. Toimintakulut olivat käyttösuunnitelman mukaiset, leasingvuokrat sekä vakuutusmaksut olivat käyttösuunnitelmaa suuremmat. Polttoainekulut oli arvioitua pienemmät johtuen vähälumisesta talvesta sekä polttoaineiden hintojen laskusta. Myös henkilöstökulut olivat käyttösuunnitelmaa pienemmät johtuen henkilövajeesta.

Varikon sitova nettotavoite saavutettiin. Irtaimistohankintaohjelma toteutui suunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Ajoneuvojen määrä kpl	430	405	433
Polttoaineen kulutus l / v	656 000	720 000	685 000
Korjaamon työmääräimiä kpl / v	2 298	2 400	2 378

14 7
Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä
Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Markku Weckman

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 522	0	3 522	5 245	-1 723
Menot	-6 512	-35	-6 547	-6 625	79
Toimintakate	-2 990	-35	-3 025	-1 381	-1 644

14 7
Ympäristölautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	481	0	481	499	-18
Menot	-3 647	-14	-3 661	-3 290	-371
Toimintakate	-3 166	-14	-3 180	-2 791	-389

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus. Nettobudjetoituina yksikkönä toimii rakennusvalvonta.

14 74
Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-60	0	-60	-43	-17
Toimintakate	-60	0	-60	-43	-17

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vuoden aikana lautakunta tutustui Vantaan asuntomessuihin. Lautakunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Rakennuslupajaosto kokoontui vuoden aikana 12 kertaa.

14 76
Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	481	0	481	499	-18
Menot	-3 587	-14	-3 601	-3 247	-354
Toimintakate	-3 106	-14	-3 120	-2 748	-371

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Ympäristökeskuksen tulosalueeseen kuuluu ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät. Ympäristökeskuksen toiminta toteutui pääosin suunnitellusti.

Puroluonnon teemavuosi toteutettiin yhdessä kaupungin muiden yksiköiden ja järjestöjen kanssa. Puroluonnon näkyvyys parani. Teema oli esillä kaikissa asukaslehdissä, usein sosiaalisessa mediassa ja myös paikallislehdet tarttuivat aiheeseen. Ympäristökeskuksessa tehtiin teemavuoteen liittyen purovesien laadunseurantaa ja laadittiin pienvesien tutkimusraportti. Purojen varsilta poistettiin jättibalsamia, jonka kasvualalta aiheutuu kasvuttomana kautena eroosion takia kuormitusta puroveteen.

Ekotukitoiminnan ja ympäristöjohtamisen vahvistamiseksi aloitettiin esimiesten ekotukikoulutukset. Myös tapahtumien ympäristöjärjestelmien juurruttaminen eteni ja Tikkurila Festivaalit täyttivät ensimmäisen vantaalaisena tapahtumana tapahtumien Ekokompassivaatimukset.

Ympäristönsuojelulain mukaisten ympäristölupavelvollisten kohteiden riskinarviointi toteutettiin, ja sen pohjalta valmisteltiin ympäristövalvonnan valvontasuunnitelma. Suunnitelma kattaa lakisääteisten, maksullisten tarkastusten lisäksi muut säännöllisen valvonnan kohteet.

Ympäristöterveydenhuollon käsittelemien lupien ja ilmoitusten määrä ylitti arvioidun määrän viidenneksellä, mutta käsittelyajat saatiin pidettyä tavoitelluissa ajoissa. Asunnontarkastusjonon pituus venyi poikkeuksellisen pitkäksi, jonon pituus oli vuoden lopussa noin puoli vuotta. Muun muassa päiväkotien ja koulujen tarkastukset kasvattivat asunnontarkastusjonon pituutta. Kaupungineläinlääkärin potilaat vähenivät noin seitsemällä prosentilla, todennäköisesti yksityisen palveluntarjonnan lisääntymisen vuoksi. Tarkastettujen valvontakohteiden ja eläinsuojelutoimenpiteiden määrät pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Vantaa ja Porvoo tekivät yhteistyösopimuksen eläinlääkäripäivystykseen liittyen. Vuoden 2016 alusta alkaen Vantaa huolehtii Porvoon päivystysalueen pieneläinten kiireellisestä eläinlääkäriavusta virka-ajan ulkopuolella ja Porvoo huolehtii vastaavasti Vantaan alueen suureläinten hoidosta. Palvelu toteutetaan aiempaa kustannustehokkaammin.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskus pääsi tulotavoitteeseen. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisen valvonnan tulot ylittivät aiempien vuosien tason. Menot alittuivat annetusta kehyksestä. Säästöjä syntyi muun muassa palveluiden ostoista, erityisesti laboratoriokustannuksissa. Vantaalla ei ollut vuoden aikana isoja talousveteen, elintarvikkeisiin tai ympäristön pilaamiseen liittyviä erityistilanteita, joten laboratoriokulut olivat vähäiset.

Tunnusluvut

YMPÄRISTÖTERVEYS	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tupakkalupahakemukset käsitellään 3 viikossa %	76	90	87
Ilmoitukset (tsl) käsitellään 14 viikossa %	72	90	90
Asunnontark.jono kuukausissa/tavoite 3 kk	4	3	6
Luvat ja ilmoitukset	389	280	339
Tarkastettujen valvontakohteiden määrä	1 074	1 000	1 100
Eläinlääkärin potilaat	4 807	5 000	4 445
Eläinsuojelutoimenpiteet	209	200	205
Ympäristöterveys euroa/asukas	5,8	7	6
Eläinlääkintähuolto euroa/asukas	1,9	1,6	1,7
YMPÄRISTÖNSUOJELU			
Ilmoituksista käsitelty 2 viikossa %	76	90	74
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja toiminnan rekisteröinnit	ei saatavilla	120	102
Asiantuntijapalvelut	5 804	4 500	4 839
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 241	1 350	1 241
Ympäristönsuojelu euroa/asukas	6,7	7,35	7,4
YMPÄRISTÖKESKUS			
Henkilöstö, vakituiset	43	42	43
Toimitilat	1 857	1 875	1 875

14 75
Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 041	0	3 041	4 746	-1 705
Menot	-2 865	-21	-2 886	-3 336	450
Toimintakate	176	-21	155	1 410	-1 255

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Rakennusvalvonnan myönnettyjen lupien pinta-alalla mitattu rakentamisen kerrosalan volyymi nousi edellisvuodesta ja oli noin 20 prosenttia pitkäaikaisen keskiarvon yläpuolella. Haetun ja aloitetun asuntorakentamisen kerrosalavolyymi ylitti noin 1 200 asunnolla tai noin 40 prosentilla keskiarvon ollen 3 100 asuntoa. Määrä ylittää MAL tavoitteen 1 000 asunnolla. Käytetyn asuinrakennusoikeuden kerrosalan määrä oli 240 000 k-m². Valmistuneiden asuntojen määrä ylitti toimintavuonna seitsemällä sadalla kymmenen vuoden keskiarvon ollen 2 600 asuntoa eli MAL tavoite saavutettiin vuoden 2015 osalta. Liike- ja toimistorakentaminen laski merkittävästi edellisvuodesta ollen 80 prosenttia alle normaalivuoden luvuista. Näyttää siltä, että Kehäradan vaikutuksesta Vantaa on yhä kiinnostavampi asuinalue ja asunnot käyvät hyvin kaupaksi. Teollisuusrakentamisen volyymi oli vain noin 40 prosenttia normaalivuodesta. Varastorakentaminen piristyi lähes normaalirakentamisen tasolle.

Kehittämistoiminnassa keskeisinä ovat olleet sähköisen asioinnin kehittäminen ja EVO – ohjelman tavoitteen mukainen ns. yhden periaatteen käyttöönotto kaikissa luvissa. Yhden luukun periaate ja lupien täysin sähköinen hakeminen ja käsittely otettiin käyttöön 1.11.2015 jälkeen haetuissa luvissa. Sähköisen hakemuksen lisäk-

si koko lupaprosessi lausuntoineen hoidetaan sähköisesti. Vuoden 2016 aikana sähköinen menettely otetaan käyttöön myös rakentamisaikaisessa toiminnassa katselmuksineen.

Läpi koko vuoden saatiin keskimääräinen käsittelyaika pidettyä varsin kohtuullisena. Rakennuslupajaoksen ja viranhaltijoiden myöntämien uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen lupien keskiarvo varsin kohtuullisena, huolimatta asuntoluvituksen huippuvuodesta. Lupien käsittelyn keskiarvo on 39 vuorokautta. Rakennuslupien käsittelyajat ovat hieman lyhentyneet.

Talousarvion toteutuminen

Rakennusvalvonnan tulot olivat 4,7 milj. euroa ja toimintakate 1,4 milj. euroa, joka ylitti talousarvion tavoitteen.

Liikelaitokset

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	36 468	0	36 468	36 683	-215
Liiketoiminnan muut tuotot	53	0	53	146	-93
Materiaalit ja palvelut	-4 383	-211	-4 594	-4 542	-53
Henkilöstökulut	-25 432	0	-25 432	-24 766	-666
Poistot ja arvonalentumiset	-1 846	211	-1 635	-1 748	113
Liiketoiminnan muut kulut	-4 859	0	-4 859	-4 599	-259
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	1 173	-1 173
Muut rahoitustuotot	0	0	0	1	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	-1	1
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	0	1 174	-1 174
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-459	0	-459	-884	425
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	753	0	753	-124	877
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	294	0	294	166	128

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat ja heidän lukumääränsä yllättivät myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella. Lyhyellä varoitusajalla perustetut vastaanottokeskukset työllistivät pelastuslaitosta, koska vastaanotto- ja majoitustiloiksi otettiin mm. toimistorakennuksia. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä syksyn aikana.

Vuonna 2015 palotarkastuksia kohdennettiin pelastuslain mukaisesti aikaisempaa tarkemmin riskikohteisiin, jotta vaikuttavuus parantuisi. Tähän liittyvää valvontasuunnitelmaa päivitettiin pelastuslaitoksessa vuoden 2015 alussa. Erheellisten paloilmoitusten laskutuskäytäntö on vakiinnutettu, mutta laskutus ei ole vähentänyt virhehälytyksiä toivotulla tavalla. Tähän vaikuttaa tosin myös se, että paloilmoitinkohteita tulee koko ajan lisää.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurataan aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta.

Vantaan kaupungissa kesällä järjestetyt asuntomessut Kivistön alueella onnistuivat pelastuslaitoksen kannalta odotetusti. Pelastuslaitos osallistui messuille omalla valistusteltallaan koko messujen ajan, ja lisäksi sopimuspalokunnat järjestivät viikonloppuisin toimintanäytöksiä.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tuleva SOTE-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville itsehallintoalueille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Tämän hetken valmistelutietojen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 milj. ihmisen turvallisuudesta.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2015 oli 6 652 (6 411) pelastustehtävää. Tehtävämääräs-sä oli reilut 3 prosenttia kasvua edellisvuoteen. Sen sijaan esihoidon ensihoitoyksiköiden tehtävien kokonaismäärä vuonna 2015 oli 30 224 (31 103 v.2014) tehtävää. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 173 621 euroa. Sitovan tavoitteen saavuttamisessa edesauttoivat ennen kaikkea henkilöstömenojen säästöt.

Tilikauden ylijäämäksi poistoerokirjausten ja varausten jälkeen muodostui 165 959 euroa.

Pelastustoimen tulosta paransi kotikuntakorvausten, yhteistoimintakorvausten ja muiden tuottojen arviota suurempi tulokertymä. Materiaali- ja palveluostojen osalta talousarvio alittui.

Henkilöstökulut jäivät 477 000 euroa talousarviota pienemmiksi. Suurimmat syyt tähän olivat virkojen täyttämättä jättäminen hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta sekä ensihoidon ja pelastuksen synergiaedut henkilöstöresurssien joustavassa käytössä.

Jäsenkuntien osalta kiinteistömenot tarkastettiin vastaamaan toteutuneita kuluja.

Ensihoidon osalta saavutettiin ylijäämäinen tulos alkuperäisen talousarvion oltua 80 000 euroa toteumaa alempi. Materiaali- ja palveluostot ylittivät talousarvion 157 000 eurolla, kun taas henkilöstökulut jäivät 190 000 euroa talousarviosta.

Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3 044 462 euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1 737 882 euroa. Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1 306 580 euroa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Valvontakohteet ja omavalvontalomakkeet	9 300	9 500	12 752
Valitus ja neuvonta (henk.)	93 220	87 000	104 345
Pelastustoimen tehtävät	6 406	6 600	6 652
Ensihoitotehtävät	31 103	30 000	30 224
Nettomenot (sis. ensihoidon bruttolaskutus) €/asukas	79,95	80,21	

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	-434	762	-1 196
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 399	1 399
Rahavarojen muutos	-434	-637	203

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 761 661,47 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -637 142 euroa vähentää rahavarojen määrän 128 103 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	1 856	2 191	-335
Muu pelastus- ja huoltokalusto	310		310
Asemakalusto	100	107	-7
Johtokeskukset	0		0
Väestönsuojelujärjestelmät	40	27	13
Tietojärjestelmät	50		50
Investoinnit yhteensä	2 356	2 325	31
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	165	-165
Investoinnit netto	2 356	2 160	196

Vantaan valtuuston asettama toinen sitova tavoite investoinneille oli 2,4 milj. euroa.

Nettoinvestointien tavoitetaso alitettiin 196 000 eurolla. Investointeihin kului 2,3 milj. euroa. Rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen nettoinvestoinnit olivat 2,2 milj. euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2,2 milj. euroa. Asemakalustoon käytettiin 107 000 ja väestönsuojelujärjestelmiin 27 000 euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitos

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	6 460	-250	6 210	7 129	-919
Liiketoiminnan muut tuotot	0	24	24	53	-29
Materiaalit ja palvelut	-2 433	111	-2 322	-2 724	402
Henkilöstökulut	-3 448	1	-3 447	-3 397	-50
Poistot ja arvonalentumiset	-36	0	-36	-34	-2
Liiketoiminnan muut kulut	-452	0	-452	-475	23
Liikeylijäämä (-alijäämä)	91	-114	-23	552	-575
Muut rahoitustuotot	1	0	1	3	-1
Kunnalle maksetut korkokulut	-11	0	-11	-11	0
Korvaus peruspääomasta	-3	0	-3	-3	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-12	0	-12	-11	-1
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	79	-114	-35	541	-576
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-9	9
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	36	0	36	43	-7
Tuloverot	0	0	0	-14	14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	115	-114	1	561	-560

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Vuosi 2015 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 35 000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi noin 10 prosenttia.

Sähköisiä asiakastyytyväisyyttä ja tehokkuutta parantavia järjestelmiä, mm. Suomen ensimmäisiä työterveyshoitajan virtuaalivastaanotto, otettiin käyttöön ja www.vantaantyoterveys.fi asiakkaita palvelevat nettisivut avattiin. eArkiston sekä erilaisten etämittauslaitteiden käyttöönottoa on valmisteltu niin, että ne voidaan ottaa käyttöön 2016 aikana.

Liikelaitokselle kehitettiin oma AITO Vantaan Työterveys liikelaitos- brändi Vantaan brändin rinnalle. Liikelaitos järjesti työterveyshuollon kunnallisille organisaatioille Työ ja Terveys ry:n valtakunnalliset liikelaitospäivät. Osallistujina oli yli 30 työterveyshuollon kunnallista toimijaa. Verkostoitumista ja vaikutuskanavia on aukaistu silmälläpitäen potentiaalisia työterveyshuoltoon vaikuttavia lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia muutoksia mm. kuntalain vaikutukset, sote-ratkaisu ja työterveyshuollon korvattavuus.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 531 449 eurolla ja se parani 154 454 euroa vuoteen 2014 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 euroa (2 625 euroa vuonna 2014) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 euroa (10 500 euroa vuonna 2014).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2015 lopussa 1,9 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2014). Tilikauden 2015 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,014 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,45 milj. euroa (0,9 milj. euroa vuonna 2014).

Liikevaihto oli 7,1 milj. euroa (6,6 milj. euroa vuonna 2014) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,05 milj. euroa (0,05 milj. euroa vuonna 2014). Myynti ylitti talousarvion 15 prosentilla.

Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,44 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,5 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2015 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 40 284 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2015 merimiestoimipisteen tappiosta.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	65	561	-496
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		-208	208
Rahavarojen muutos	65	353	-289

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-50	0	-50

Investointivarausta purettiin 42 696,61 euroa tilikaudella 1.1.-31.12.2015 Softmedic-SAP myyntireskontraliittymä- ja e-resepti- investointien valmistuttua.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Korvaus peruspääomasta EUR	2 625	2 625	2 664
Kaupungille maksetut korkokulut EUR	10 500	10 500	10 658
Liikeylijäämä %	6,80 %	0,00 %	7,70 %
Asiakkaat, kpl	3 400	3 400	4 100

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastosta on ollut mahdollista hakea lainoja ja avustuksia sääntöjen mukaisiin asunto- ja elinkeinopoliittisesti tarkoituksenmukaisiin hankkeisiin.

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 6,0 milj. euroa ja avustuksia 0,5 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden aikana myönnettiin VAV Palvelukodit Oy:lle yksi laina määrältään 2 602 700 euroa. Lisäksi yhden lainansaajan sisäisten omistusjärjestelyjen vuoksi järjesteltiin olemassa olleita lainoja niin, että muodostettiin kaksi uutta lainaa ja hyväksyttiin niihin liittyvät vakuudet.

Hissiavustuksia ei haettu.

Vuoden 2015 aikana ei kirjattu luottotappiota.
Rahaston pääoma 31.12.2015 oli 89 492 516,17 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Rahastosta rahoitettiin asuntomessu-projektin käyttömenot, aluemarkkinoinnin sekä Kivistön keskuksen sekä Tikkurilan kehittämishankkeiden menot.

Vantaan Kivistön Asuntomessuja vietettiin 10.7.–9.8.2015. Messuilla esiteltiin asumisen erilaisia vaihtoehtoja ja sujuvan arjen edellytyksiä 41 näyttelykohteessa. Kehärata avattiin juuri ennen messuja ja junalla messuille saapuikin 30 prosenttia messuvieraista. Messut houkuttelivat paikalle lähes 140 000 messuvierasta.

Kaupungilla on ollut asuntomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty. Kaupunki sai maanmyyntituloja Kivistön alueelta vuonna 2015 7,4 milj. euroa, josta maan-myyntivoittoa 6,7 milj. euroa.

Kivistön Putkijäte Oy:n tilaama putkikeräysjärjestelmä on otettu käyttöön Vantaan Kivistön uudella asemakaava-alueella 12.8.2015 alkaen. Putkikeräysjärjestelmän piirissä on tällä hetkellä niin kutsutun investointivaiheen 1 -alueelle rakennetut uudet kerrostalot ja pienkiinteistöt sekä lisäksi erityiskohteena Aurinkokiven monitoimitalo. Tähän mennessä kertyneen tiedon perusteella putkikeräysjärjestelmän käyttöönotto on sujunut hyvin ilman olennaisia teknisiä ongelmia.

Kivistön keskustassa tuli voimaan Kivistön koulun asemakaava, jossa on asuntorakennusoikeutta 48 100 k-m². Vuoden 2015 lopussa Kivistön keskustassa on voimassaolevissa asemakaavoissa asuntorakennusoikeutta 184 290 k-m², joka mahdollistaa 2 200 asunnon rakentamisen. Vastaavasti Keimolanmäessä on asuntorakennusoikeutta 129 000 k-m², joka mahdollistaa lähes 2 000 asunnon rakentamisen. Kivistön keskustasta kaupunki myi seitsemän kerrostalotonttia.

Vuosi 2015 oli merkittävä vuosi Kivistölle. Vuonna 2015 Kivistössä järjestettiin asuntomessut ja Kivistön keskustassa valmistuivat ensimmäiset kerrostalot. Kivistön keskustassa oli vuoden 2015 lopussa valmiina 11 kerrostaloa, joissa on 398 asuntoa, ja rakenteilla oli 13 kerrostaloa, joissa on valmistumassa 556 asuntoa. Asuntomessualueella oli vuoden 2015 lopussa valmiina 4 kerrostaloa, joissa on 331 asuntoa. Keimolanmäen asuntorakentaminen alkoi vuonna 2015, vuoden 2015 lopussa oli rakenteilla seitsemän kerrostaloa, joissa on 483 asuntoa.

Tikkurilan keskustaan valmistui liike- ja toimistokeskus Dixin I-vaihe, linja-autoterminaali ja asemasilta vuoden vaihteessa 2014/2015. Dixin II-vaihe on rakenteilla. Vuoden 2015 aikana Tikkurilaan valmistui 6 kerrostaloa, joissa on asuntoja 308 kpl. Rakenteilla on 3 kerrostaloa, joissa asuntoja 273 kpl. Korson keskustassa on ollut nähtävillä Korson Tornin asemakaavamuutos. Tikkurilan keskustakorttelista (ns. kirkon kortteli) järjestettiin kilpailu yhteistyökumppanin valitsemiseksi alueen kehittämiseen. Voittajaa ei ole vielä valittu. Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpaillun voittajaksi valittiin Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Julkinen käyttöomaisuus	-2 800	0	-2 800	-1 312	-1 488
Osakkeiden osto	-1 500	0	-1 500	-3 001	1 501

Investointimenot kohdistuivat asuntomessualueen pohjatöihin ja Ratakujan parkin osakekannan ostoon Tikkurilassa.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 48 kpl 297 551,05 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 874 kpl vuosina 2004–2015 yhteismäärältään 4 648 655,28 eurolla.

Luottoja on jo maksettu kokonaan takaisin 558 kpl. Luotoista on irtisanottu 19 prosenttia 168 kpl. Irtisanotuista luotoista on 53 prosenttia 89 kpl saatu jo kokonaan perityksi ulosoton kautta. Osalle irtisanotuista luotoista kertyy tällä hetkellä suorituksia ulosmittauksen kautta.

Sosiaaliseen luototukseen jätettiin 108 uutta hakemusta. Luottopäätöksiä tehtiin 139 kappaletta, joista myönteisiä oli 48. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kirjallisina 67 ja suullisina 24, yhteensä 91 kappaletta. Suullisissa päätöksissä asiakas ei jättänyt hakemusta kuultuaan kokonaiskartoituksen jälkeen, ettei luoton myöntämiselle ole edellytyksiä.

Luoton jo saaneille asiakkaille myönnettiin 88 lyhennysvapaata kuukautta ja tehtiin 101 maksusuunnitelmaa rästiin jääneistä eristä. Luottoja irtisanottiin 15 ja irtisanomisia peruutettiin 3. Vuoden aikana annettiin käräjäoikeudelle yksi lausunto yksityishenkilön velkajärjestelyhakemuksesta. Viisi sosiaalista luottoa on yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä.

31.12.2015 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 828 753,40 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2016 on käytettävissä 616 339,34 euroa.

Vuoden 2015 tuotot olivat – 41 390,52 euroa.

Luottotappiot olivat 61 957,38 euroa. Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen kirjattiin luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Saatavat pidetään perinnässä kunnes ne on maksettu loppuun tai velka vanhenee, joten koko summa ei jää lopullisiksi luottotappioiksi.

Luottotappioihin on kirjattu yhteensä 212 289,84 euroa koko luottotoiminnan ajalta, joka on 4,57 prosenttia kaikista myönnetyistä luotoista 4 648 655,28 eurosta.

Laskutetuista lainasaatavista 168 000,28 eurosta oli 31.12.2015 erääntyneitä yhteensä 152 518,04 euroa.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2013. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2015

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	50 536	-4 244	46 291	48 830	-2 539
Maksutulot	67 992	-95	67 897	94 699	-26 802
Tuet ja avustukset	41 311	281	41 592	40 810	782
Muut tulot	168 533	-166	168 367	178 034	-9 667
Tulot yhteensä	328 373	-4 225	324 148	362 373	-38 226
Valmistus omaan käyttöön	103 602	0	103 602	109 842	-6 240
Henkilöstömenot	-463 319	2 825	-460 495	-442 376	-18 118
Palvelujen ostot	-700 912	-11 539	-712 451	-721 032	8 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 822	-189	-46 011	-46 761	750
Avustukset	-116 672	-6 263	-122 934	-119 905	-3 030
Muut menot	-159 513	76	-159 437	-161 557	2 120
Menot yhteensä	-1 486 237	-15 091	-1 501 328	-1 491 631	-9 697
Toimintakate	-1 054 262	-19 316	-1 073 578	-1 019 416	-54 162
Verotulot	948 000	0	948 000	934 027	13 973
Valtionosuudet	146 000	0	146 000	150 502	-4 502
Korkotulot muilta	14 600	0	14 600	14 647	-47
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170	170	0
Muut rahoitustulot muilta	14 223	0	14 223	21 052	-6 829
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71	71	0
Korkomenot	-17 900	0	-17 900	-5 861	-12 039
Muut rahoitusmenot	-645	0	-645	-350	-296
Rahoitustulot ja -menot	10 518	0	10 518	29 729	-19 210
Vuosikate	50 256	-19 316	30 940	94 842	-63 901
Poistot ja arvonalentumiset	-86 751	0	-86 751	-96 233	9 483
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	1 000	-1 000
Tilikauden tulos	-36 495	-19 316	-55 811	-392	-55 419
Varausten ja rahastojen muutos	489	0	489	286	204
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-36 006	-19 316	-55 321	-106	-55 215

Tuloslaskelman toteutuminen, mukana liikelaitokset

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2015	Liikelaitokset TP 2015	Yhteensä TP 2015
Myyntitulot	48 830	58 353	107 183
Maksutulot	94 699	6 283	100 982
Tuet ja avustukset	40 810	1 782	42 592
Muut tulot	178 034	187	178 221
Tulot yhteensä	362 373	66 605	428 978
Valmistus omaan käyttöön	109 842	0	109 842
Henkilöstömenot	-442 376	-43 801	-486 177
Palvelujen ostot	-721 032	-9 626	-730 657
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 761	-2 726	-49 487
Avustukset	-119 905	-6	-119 911
Muut menot	-161 557	-6 629	-168 186
Menot yhteensä	-1 491 631	-62 787	-1 554 418
Toimintakate	-1 019 416	3 818	-1 015 599
Verotulot	934 027	0	934 027
Valtionosuudet	150 502	0	150 502
Korkotulot muilta	14 647	0	14 647
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170
Muut rahoitustulot muilta	21 052	18	21 070
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71
Korkomenot	-5 861	-170	-6 031
Muut rahoitusmenot	-350	-72	-422
Rahoitustulot ja -menot	29 729	-224	29 504
Vuosikate	94 842	3 593	98 435
Poistot ja arvonalentumiset	-96 233	-1 851	-98 084
Satunnaiset tulot ja menot	1 000	0	1 000
Tilikauden tulos	-392	1 742	1 351
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-893	-893
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-81	-81
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	286	0	286
Varausten ja rahastojen muutos	286	-974	-688
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-106	768	662

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 429 milj. euroa, joka on 39,4 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2015. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 6,4 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä HSY:lle Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 110 prosenttia. Toimintatuotot ylittyivät vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen mm. maanmyyntivoitoissa 4,5 milj. euroa, maankäyttö ja sopimuskorvauksissa 24,5 milj. euroa, ja sivistystoimen erityisvaltionosuuksista ja ulkopuolista rahoitusta saavista projekteista johtuen.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 444 milj. euroa, joka on 16,6 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimintakulut sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Toimintakulujen alitus johtui mm. toimeentulotuentarpeen ennakoitua pienemmästä kasvusta, liikuntapalvelujen avustusperiaatteen muutoksesta, varhaiskasvatuksen kesäajan säästöistä henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hintojen alennuksesta. Toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 99 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2015 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -1 015,6 milj. euroa. Toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden vain 9,1 milj. euroa ja 0,9 prosenttia.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 934 milj. euroa vuonna 2015. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 10,6 milj. euroa eli 1,1 prosenttia. Verotulot alittivat talousarvion 14 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 99 prosenttia. Vuoden 2015 verotuloista 786,2 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 75,6 milj. euroa yhteisöverosta ja 72,1 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2015 yhteensä 150,5 milj. euroa, joka on 7,3 prosenttia edellisvuotta enemmän. Talousarvion 2015 valtionosuusarvio, 146 milj. euroa, ylittyi 4,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 103.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 29,5 milj. euroa, toteuma ylitti 19,3 milj. eurolla talousarvion 2015. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu Vantaan Energia Oy:n 5,5 milj. eurolla talousarvion ylittäneistä osinkotuotoista sekä edelleen alhaisena pysyneestä korotasosta. Korkomenot toteutuivat 5,9 milj. euron tasolla ja alittivat varovaisuuden periaatteella laaditun talousarvion 12 milj. eurolla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2015 oli 98,4 milj. euroa, joka on 65,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2015. Vuosikate kasvoi 23 prosenttia vuoden 2014 vuosikatteeseen nähden.

Poistot

Poistoja toteutui vuonna 2015 93,4 milj. euroa, joka oli 106 prosenttia budjetoidusta ja 4,9 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Poistot kasvoivat pääasiassa Kehäradan valmistumisesta ja käyttöönotosta johtuen. Kehäradan poistot ylittivät talousarviossa oletetun, sillä rataan kuului myös erittäin lyhyen poistoajan käyttöomaisuusluokkia. Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot kasvoivat 8 milj. eurolla, kiinteiden rakenteiden 4 milj. eurolla ja rakennusten 4 milj. eurolla vuoteen 2014 nähden. Poistoja lisäsi myös tehdyt rakennusten purkamiset.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2015 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 6,1 milj. euroa. Vuoden 2014 tulos oli 2,1 milj. euroa. Vuoden 2015 talousarviota ja ennustetta parempi tulos johtuu pääasiassa kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvien maanmyynti- ja maankäyttö- ja sopimuskorvausten ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä hieman ennakoitua pienemmästä menokasvusta.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 1 Uudisrakennukset

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	4 431	-4 431
Menot	-17 500	2 000	-15 500	-14 768	-732
Netto	-17 500	2 000	-15 500	-10 337	-5 163

Tilakeskus hankki tehtävänsä mukaisesti yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen lautakuntansa hyväksymää uudisrakentamisen työohjelmaa.

Vuonna 2015 määrärahalla toteutettiin seuraavat väliaikaiset uudisrakennukset vuokratilahankkeina: kuljettajien taukotila Kivistön asemalle sekä koulujen peruskorjausten väistötiloiksi paviljonkikoulu Pähkinärinteen koulun pihalle ja Kivistöön väliaikainen päiväkotipaviljonki helpottamaan päivähoitopaikkojen vajausta alueella.

Konserniyhtiöiden hankkeista valmistuivat VAV:n toimesta Myyrmäen alueella vammaisten asumispalveluyksikön Lehtikallio -hanke (VAV) ja toinen vammaispalveluasuntohanke osoitteessa Hämeenkyläntie 27 sekä Korson alueella pitkäaikaisasunnottomille peruskorjatut asuntokohteet osoitteissa Näätäkuja 4 ja Pyykuja 1. VTK vuokrasi toimitilaa ja rahoitti Koivukylässä omistamassaan kiinteistössä tehdyt muutostyöt pesulapalvelutiloiksi ja ruoka-aputoiminnan varastotiloiksi. Lisäksi Kivistöön valmistuneesta Rubiiniparkista vuokrattiin asukastiloja.

Konserniyhtiöiden ulkopuolelta tehtiin seuraavia tilavuokrajärjestelyjä. Kivistöön 2018 valmistuvasta kauppakeskuksesta vuokrattavien kirjasto- ja nuorisotilojen sekä sosiaali- ja terveysasematilojen osalta saatiin valmiiksi hankesuunnitelmat sekä esivuokrasopimukset. Aviapolis -aseman läheisyydestä vuokrattiin linja-autokuljettajien taukotila. Myyrmäessä Korutie 3:ssa toimineelle A-klinikalle päädyttiin vuokraamaan korvaavat toimitilat Myyrmäestä ja Vantaan päihdevieroitusyksikölle löytyi vuokratilat Helsingistä. Tikkurilan vapaaehtoistalo Violan korvaavien toimitilojen osalta tehtiin uusi vuokrasopimus osoitteessa Leinikkitie 22. Vammaisten toimintakeskukselle vuokrattiin toimitiloja Aviapoliksesta Väinö Tannerintie 3:sta sekä 2016 helmikuusta alkaen Korsosta osoitteesta Tavitie 1.

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat 2016 valmistuvat:

- Aurinkokivi – hankkeen ensimmäinen vaihe
- Itä-Hakkilan uudet päiväkotitilat
- Simonkallion päiväkoti
- Petikon tukikohdan huoltorakennus
- Lisäksi käynnissä oli VTK:n ja Kuntekin rahoittaman Hakunilan harjoitusjalkapallohallihankkeen rakennustyöt

Uudisrakennushankkeista 2015 suunnitteluvaiheessa oli Vaaralanpuiston päiväkoti.

Tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaiheessa oli seuraavia uudiskohteita:

- Kuuselan perhekuntoutuskeskus
- Martinlaakson päiväkoti
- Myyrmäen ja Kartanonkosken urheilupuistojen huoltorakennukset
- Katrinebergin maatilan konehalli ja katos
- Voimalatien tukikohdan puuntyöstötila ja katos
- Lisäksi konserniyhtiö VAV:n hankkeiden osalta tilakeskuksessa valmisteltiin Myyrmäen palvelukeskuksen hankesuunnitelma.

Tilakeskus tekee toimialojen palvelu- ja toimitilatarpeisiin liittyviä esiselvityksiä yhdessä kaupunkisuunnittelun ja toimialojen kanssa. 2015 valmistuivat konsulttitoimeksiantona tehdyt Länsi-Vantaan kouluverkkoselvitys, Korson alueen kouluverkkoselvitys sekä Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotikiinteistöjä koskeva selvitys. Tikkurilan alueella tilakeskuksen työnä valmistuivat Tikkurilan terveys- ja sosiaaliaseman peruskorjaukseen ja mahdolliseen laajentumiseen liittyvä esiselvitys sekä Tikkurilan alueen toimistotiloja koskeva esiselvitys.

Uudisrakennushankeryhmän määrärahaa jäi käyttämättä noin 4,7 prosenttia. Alitus 0,7 milj. euroa johtuu pääosin Simonkallion päiväkotihankkeen urakoiden maksuerien ja Vaaralanpuiston päiväkotihankkeen suunnittelun maksuerien laskutusviiveistä.

91 2 Peruskorjaukset

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	746	-746
Menot	-20 062	-1 438	-21 500	-21 282	-218
Netto	-20 062	-1 438	-21 500	-20 536	-964

Tilakeskus vastasi tehtävänsä mukaisesti omistuksessaan olevien rakennusten ja niiden pihojen peruskorjauksista toteuttaen lautakuntansa 9.12.2014 hyväksymää peruskorjausohjelmaa.

Merkittävimpiä vuoden 2015 aikana valmistuneita korjaus- ja muutostöitä olivat:

- Hakunilanrinteen koulun salirakennuksen korjausten 1. vaihe
- Päiväkotien osittaiset peruskorjaukset: Autioniityn, Hämeenkylän, Lehdokin, Näätäpuiston, Ristipuron ja Vantaanlaakson päiväkodeissa. Kesäkaudella tehtiin myös Kurjenpolven päiväkodissa mittavia korjaustöitä.
- Myyrmäkitalon muutos- ja korjaustyöt
- Myyrmäen urheilutalon korjaustyöt
- Martinlaakson ja Myyrmäen asemien korjaustyöt
- Martinus -salin perusparannus- ja korjaustyöt.

Vesikatto- ja julkisivukorjauksista valmistuivat:

- Jokiniemen koulun vesikattokorjausten ensimmäinen vaihe
- Koivukylän koulun ja päiväkodin katosrakenteiden korjaustyöt
- Sotungin koululla ikkunakorjaukset
- Varia Tennistien ikkunakorjaukset
- Simonmetsän päiväkodin vesikattokorjaus
- Riihipellon päiväkodin vesikattokorjaukset
- Håkansbölen kartanon julkisivun maalaustyöt
- Korson urheilupuiston huoltorakennuksen korjaustyöt
- 4T-tallin kattorakenteiden korjaustyöt Hakunilassa.

Keittiökorjaustöitä tehtiin seuraavissa kohteissa:

- Simonmetsän päiväkodissa
- Katriinan sairaalassa
- Jokivarren, Peltolan ja Simonkylän koulut

Piha-alueiden peruskorjauksista valmistuivat Lehdokin ja Pähkinäsärkijän päiväkodin pihakorjaukset.

Peruskorjausmäärärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin noin 4,2 milj. euron arvosta. Lisäksi sisäilmakorjauksia tehtiin VO -hankeryhmässä. Tilakeskuksen energiasäästöhankkeet ja elohopealamppuja korvaavan valaistuksen uusimishankkeet jatkuivat 2015.

Vuoden 2015 lopussa suurempia rakennusvaiheessa olevia hankkeita olivat:

- Korson vanhustenkeskuksen peruskorjaus- ja muutostyö
- Hämeenkylän koulun pihakorjaukset
- Kaivokselan päiväkodin korjaustyöt
- Sandkullan Navethalian korjaus- ja muutostyöt

Suunnitteluvaiheessa 2015 merkittävimpiä peruskorjaushankkeita olivat Katriinan sairaalan B-osan peruskorjaus- ja potilasarkistomuutostyöt sekä Pähkinärinteen koulun peruskorjaus.

Peruskorjausten osalta tarveselvityksiä ja hankesuunnittelua 2015 tehtiin mm. seuraavissa kohteissa: Simonkodin peruskorjaus, Rajatorpan vanhan koulun ja pääkoulurakennuksen korjaustyöt, Husaaritien neuvolan muutostyöt päiväkodiksi, kahdeksan päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt ja Vantaankosken paloaseman peruskorjaustyöt.

Seuraavia korjaushankkeita ei aloitettu 2015: Muutostöitä Tikkurilan kirjastotalo mediakeskuksessa, Yrttitien päiväkodin korjaukset, Metsälinnun päiväkodin korjaukset, Tikkurilan tukikohdan muutostyöt, Spanskis asuinrakennuksen korjaustyöt. Näiden tilalla vuoden varrella toteutettiin alkuperäiseen työohjelmaan sisältymättömiä uusia kiireisiä hankkeita kuten: Myyrmäkitalon yhteispisteen muutostyöt, Tikkurilan neuvolan poistumistieportaan rakentaminen, Kivimäen koulun saliosan IV-koneen uusiminen, Viertolan koulun purunpoistolaitteet ja kolmen päiväkodin aitakorjaukset.

Peruskorjausten hankeryhmän määräraha alittui yhdellä prosentilla eli noin 0,2 milj. euroa.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 220	-480	-1 700	-1 669	-31
Netto	-1 220	-480	-1 700	-1 669	-31

Tilakeskus vastasi tehtävänsä mukaisesti muutoksista ja korjauksista hallinnassaan olevista vuokra- ja osaketiloissa toteuttaen lautakuntansa 9.12.2014 hyväksymää työohjelmaa.

Merkittävimpiä 2015 valmistuneita määrärahalla toteutettuja hankkeita olivat:

- Hakunilan terveysaseman korjaustyöt
- Myyrmäen A-klinikan uusissa vuokratiloissa tehdyt muutostyöt
- Myyrmäen terveysaseman korjaustyöt
- Lumon lukion talotekniset korjaustyöt
- Håkansbölen ja Variston päiväkotien korjaustyöt
- Eppilän ja Karhunpesän päiväkotien piha-alueiden korjaustyöt.

VTK:n rahoituksella tehtiin muutos- ja korjaustöitä Lumossa ja Varia Rälssitien kiinteistöissä. Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 0,6 milj. euron arvosta.

Tarveselvitysvaiheessa vuoden 2015 aikana oli Länsimäen Kirjaston ja nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt.

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöissä määräraha käytettiin täysimääräisesti.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	270	-270
Menot	-8 500	200	-8 300	-7 277	-1 023
Netto	-8 500	200	-8 300	-7 007	-1 293

Vuonna 2015 tietohallinnon palvelukeskuksen aineettoman omaisuuden menot kohdistuivat koko kaupungin yhteisten hallinnon, toimialojen tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiseen sekä sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden toteuttamiseen.

Merkittävimpiä hankkeita olivat:

- Sähköisten palveluiden ketterän kehittämisen ekosysteemin luominen sekä sähköisten palveluiden asiointialustan käyttöönotto
- Perustietotekniikan transformaatioprojekti Fujitsulta CGI:lle
- Perustietoturvatasot projekti
- Tiedolla johtamisen projekti, käyttöönotto 2016
- Tietoliikenneverkon kehittäminen Wlan-verkon osalta
- Kiinteistön hallinnan digitalisointi, jatkuu vielä 2016–2018
- Palveluseteli-järjestelmän käyttöönotto
- Kotihoidon mobiilisovellus

- Mobiiliavain ja sähkölukot kotihoitoon
- Toimeentulotukijärjestelmän jatkokehitys
- Perhepäivähoidon mobiilisovellus
- Maankäytön-, rakentamisen ja ympäristö toimialan suunnittelujärjestelmä

Määrärahamuutosten jälkeen tietohallinnon aineettoman omaisuuden budjetti oli 6,8 milj. euroa. Tästä toteutui 6,6 milj. euroa (toteuma 96 %). Lisäksi määrärahoihin sisältyneen Apotti-hankkeen budjetti oli 1,5 milj. euroa, josta toteuma oli 617 000 euroa.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 558	0	1 558	4 108	-2 550
Menot	-60 570	-6 730	-67 300	-65 488	-1 812
Kunnallistekniset työt	-42 700	-4 600	-47 300	-43 194	-4 106
Liikennealueet	-25 250	0	-25 250	-24 051	-1 199
Urheilualueet	-2 620	0	-2 620	-2 571	-49
Virkistysalueet	-380	0	-380	-282	-98
Ympäristörakentaminen	-5 500	0	-5 500	-5 880	380
Yhteishankkeet	-8 950	-4 600	-13 550	-10 408	-3 142
Kehärata	-17 870	-2 130	-20 000	-22 294	2 294
Netto	-96 250	-4 400	-100 650	-95 981	-4 669

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2015 budjetissa varattu 42,7 milj. euroa ja Kehärataan 17,9 milj. euroa eli yhteensä 60,6 milj. euroa. Alkuvuodesta Kehäradan kustannuspaikalta siirrettiin 6,8 milj. euroa Tikkurilan linja-autoterminaalin osakkeisiin, jolloin Kehäradan talousarvio aleni 11,1 milj. euroon ja julkinen käyttöomaisuus kokonaisuudessaan 53,8 milj. euroon.

Julkisen käyttöomaisuuden toteuma kokonaisuudessaan ylitti alkuperäisen budjetin yhteensä noin 4,9 milj. eurolla. Investointimäärärahojen ylityksen ollessa näköpiirissä kuntatekniikan keskus haki loppuvuodesta 2015 yhteensä 13,5 milj. euron määrärahamuutosta yhteishankkeiden ja Kehäradan kustannuspaikoille. Määrärahamuutosten ja Tikkurilan linja-autoterminaalin osakesiirron jälkeen julkisen käyttöomaisuuden talousarvioksi muodostui yhteensä 67,3 milj. euroa, jonka lopulliset julkisen käyttöomaisuuden kustannukset alittivat yhteensä 1,8 milj. eurolla.

Vuoden 2015 budjetissa arvioitiin kaupungin osuuden Kehäradan kustannuksista olevan 17,9 milj. euroa. Projekti laati loppuvuodesta kustannusennusteen vuodelle 2015, jonka mukaan kaupungin osuuden toteutuskustannuksista arvioitiin nousevan noin 20,0 milj. euroon. Em. kustannusnousuun varauduttiin hakemalla hankkeelle kaupunginvaltuustolta 8,9 milj. euron lisärahoitusta. Kehäradan vuoden 2015 lopullinen toteuma oli 22,3 milj. eli vielä 2,3 milj. euroa loppuvuoden arviota suurempi. Lopulliseen kustannustoteumaan vaikutti merkittävästi Lentoaseman urakan viivästymisen vaikutus muiden tunneliosuuden läpimenevien LVIS-urakoiden kustannuksiin sekä Lentoaseman ja Ruskeasannan asemien heikosta kalliolaadusta johtuvien lujitustöiden ja vesivuotojen hallintatöiden lisääntyminen.

Kehäradan liikenne käynnistettiin suunnitellusti 1.7.2015 ennen Asuntomessujen avautumista ja Lentoaseman asema otettiin käyttöön 10.7.2015. Lentoaseman asema valmistuu koko laajuudessaan vuoden 2016 alussa.
Liikennealueiden ja yhteishankkeiden (931+935) rakentamiseen määrärahoja oli talousarviossa varattu alun perin 34,2 milj. euroa ja niitä käytettiin noin 34,5 milj. euroa. Loppuvuodesta arvioitiin yhteishankkeiden kus-

tannusten nousevan mm. Kehä III:n arvioitua nopeamman valmistumisen vuoksi noin 13,6 milj. euroon. Em. kustannusnousuun varauduttiin hakemalla hankkeelle lisärahoitusta kaupunginvaltuustolta yhteensä 4,5 milj. euroa. Em. määrärahakorotuksen jälkeen liikennealueiden ja yhteishankkeiden talousarvio oli yhteensä 38,8 milj. euroa ja siten toteutuneet kustannukset alittivat talousarvion yhteensä 4,3 milj. eurolla. Helsingin kaupungin kanssa yhteishankkeena toteutettavan Valimotien ja Tapaninkyläntien liittymän rakennustyöt käynnistyvät vasta keväällä 2016, joten hankkeelle ei ehtinyt kertyä investointikustannuksia vuonna 2015.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä lisäksi yhteensä noin 6,1 milj. eurolla.

Urheilu- ja virkistysalueiden (932+933) rakentamiseen oli varattu yhteensä 3,0 milj. euroa ja toteuma oli 2,9 milj. euroa. Urheilualueita rakennettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti ja virkistysalueita vähemmän kuin työohjelmassa. Jäädytyskonttien rakentamishanke (arvo 0,4 milj. euroa) viivästyi ja siirrettiin vuodelle 2016. Määräraha käytettiin muihin työohjelmakohteisiin.

Ympäristörakentamiseen (934) oli varattu talousarviossa 5,5 milj. euroa ja määrärahoja käytettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti noin 5,9 milj. euroa.

Avustukset

Valtionapupäätöksiin perustuvista ARA-hankkeista laskutettiin yhteensä noin 0,9 milj. euroa. Urheilualueisiin ja ympäristörakentamiseen saatiin valtionapua yhteensä noin 0,4 milj. euroa ja Kehärataan EU-tukea noin 2,8 milj. euroa.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-5 565	-200	-5 765	-4 963	-802
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	-360	-200	-560	-487	-73
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	-1 453	0	-1 453	-1 029	-424
Sivistystoimen toimiala	-2 292	0	-2 292	-2 173	-119
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	-1 460	0	-1 460	-1 274	-186
Netto	-5 565	-200	-5 765	-4 963	-802

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Konserni- ja asukaspalveluiden irtaimen omaisuuden alkuperäinen talousarvio oli 360 000 euroa, jota kaupunginvaltuuston päätöksellä 14.12.2015 korotettiin 560 000 euroon sosiaali- ja terveystoimen hallinnon langattoman verkon kehittämistä varten. Määrärahan korotus katettiin alentamalla vastaava summa (200 000 euroa) aineettomien investointien määrärahasta.

Määrärahamuutoksen jälkeen tietohallinnon irtaimen budjetti oli 250 000 euroa, joka toteutui täysimääräisesti. Tällä summalla hankittiin mm. langattoman verkon tukiasemia, ylioppilaskirjoitusten tietokoneita sekä kuittitulostimia. Ostoyksikön irtainhankintoihin oli budjetoitu 80 000. Tästä toteutui noin 9 400 euroa. Tällä summalla hankittiin ateriapalveluiden keittiökalusteita.

Asukaspalveluiden irtaimen hankintoja varten varattu 230 000 euroa toteutui lähes täysimääräisesti. Summalla kalustettiin Myyrmäen Vantaa-infon tiloja 43 000 eurolla. Reeli-pesulan laitteistoa hankittiin 97 000 eurolla. Yhteinen pöytä -projektiin hankittiin irtaimistoa 20 000 eurolla. Lisäksi hankintoihin sisältyi hallinnon toimitilojen sekä kirjaamon kalusteita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Sosiaali- ja terveystoimen irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 1,0 milj. euroa. Käyttö alitti määrärahan 0,4 milj. eurolla.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttöomaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan.

Merkittävimmät kohteet vuonna 2015 olivat vanhusten hoiva-asumisen toimitilat sekä terveydenhuollon koneet ja laitteet, joihin käytetty määräraha oli yhteensä noin 0,7 milj. euroa.

Sivistystoimen toimiala

Vuonna 2015 rakenteilla ovat Aurinkokiven palvelukeskus ja Itä-Hakkilan päiväkoti. Lehtikuusen koulun liikuntasalin peruskorjaus valmistui.

Irtaimesta omaisuudesta käytettiin perusopetuksessa Askiston, Helsinge skolan kalustamiseen, Ilolan koulun perusparannuksen ja lisärakennuksen kalustamiseen sekä lisäluokkien kalustukseen. Varhaiskasvatuksessa irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin Autioniityn, Hämeenkylän, Näätäpuiston, Rekolanmäen, Ristipuron, Vantaanlaakson, Variston, Latupuiston peruskorjattujen päiväkotien kalustamiseen sekä Kanniston paviljongin ja Länsimäen uuden avoimen päiväkodin kalustamiseen. Kirjastossa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuisopistossa, kulttuuripalveluissa, liikuntapalveluissa ja nuorisopalveluissa tehtiin myös kalustohankintoja.

Irtaimen omaisuuden määrärahasta (2,3 milj. euroa) toteutui 95 prosenttia eli 2,2 milj. euroa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Irtaimen omaisuuden määräraha alittui noin 0,2 milj. eurolla. Irtaimistohankintaohjelma toteutui pääosin suunnitelman mukaisesti.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	2 316	1 184
Menot	-11 900	-8 500	-20 400	-22 522	2 122
Kiinteän omaisuuden osto	-8 500	-7 000	-15 500	-17 955	2 455
Maa-alueiden kunnostus	-3 400	-1 500	-4 900	-4 567	-333
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 900	-1 500	-4 400	-4 137	-263
Kgin pysyvään om. jäävien maa-al. kunnostus	-500	0	-500	-430	-70
Netto	-8 400	-8 500	-16 900	-20 206	3 306

Kiinteän omaisuuden osto

Maapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 17.12.2012, ja niihin liittyvät täytäntöönpano-ohjeet tontinluovutuksiin ja maanhankintaan hallituksessa 17.6.2013.

Kiinteän omaisuuden ostoon oli vuoden 2015 talousarviossa varattu 8,5 milj. euroa, johon tehtiin 7 milj. euroa määrärahakorotusta. Määrärahan korotuksesta huolimatta budjetti ylittyi 2,5 milj. euroa ennakoimattomasta Koy Erikasin tontin luovutuksesta johtuen. Tuloja saatiin 2,3 milj. euroa (TA 3,5 milj. euroa).

Maa-alueiden kunnostus

Maankäytön toimialan investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus oli vuoden 2015 budjetissa varattu yhteensä 3,4 milj. euroa. Investointimäärärahojen ylityksen ollessa näköpiirissä kuntatekniikan keskus haki kaupunginvaltuustolta loppuvuodesta 2015 1,5 milj. euron määrärahamuutosta, jolloin määrärahaksi muodostui 4,9 milj. euroa. Maa-alueiden toteutuneet kunnostusmenot olivat vuonna 2015 yhteensä noin 4,6 milj. euroa, jolloin investointimäärärahan alitusta muodostui yhteensä noin 0,3 milj. euroa korotettuun määrärahan nähden.

Vuonna 2015 suurimmat työpaikkatonttien esirakentamiskohteet sijaitsivat Vehkalan itäosassa sekä Tuupakka 9 asemakaava-alueella. Vehkalan esirakentamisurakan kustannukset olivat noin 2,8 milj. euroa ja Tuupakan urakan esirakentamisen kustannukset noin 1,2 milj. euroa. Talousarviota laadittaessa em. urakoiden oli oletettu valmistuvan vasta vuonna 2016, mutta infrarakentamiselle suotuisten sääolosuhteiden ansiosta molemmat urakat valmistuivat ennakoitua ripeämmin jo vuoden 2015 aikana, jolloin kustannuksetkin kohdistuivat kokonaisuudessaan vuodelle 2015. Lisäksi urakoiden kokonaishinnat muodostuivat arvioitua korkeammiksi mm. louhintamäärien kasvamisen vuoksi.

Pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamisen kulut olivat budjetoidun mukaiset, noin 0,4 milj. euroa.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	3 298	-3 298
Menot	-1 000	-7 200	-8 200	-8 163	-37
Osakkeet	-1 000	-7 200	-8 200	-8 163	-37
Elinkeinoelämän edistämishankkeet	-1 000	0	-1 000	-1 000	0
Apotti Oy	0	-100	-100	-78	-22
Kiint. Oy Tikkurilan Linja-autoasema	0	-6 800	-6 800	-6 800	0
Kiint. Oy Vantaan Ahven	0	-300	-300	-285	-15
Netto	-1 000	-7 200	-8 200	-4 865	-3 335

Osakkeiden ja osuuksien myyntiin ei ollut määrärahavarausta vuodelle 2015, mutta myyntituottoja toteutui kuitenkin 3,3 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana purettiin EVTEK kuntayhtymä, josta aiheutui 3,2 milj. euron kirjaus, lisäksi myytiin Vantaan Innovaatioinstituutti VTK Kiinteistöt Oy:lle ja Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen osakkeita Helsingin ja Espoon kaupungeille sekä HUS kuntayhtymälle. Lisäksi tilakeskus myi muutamia asunto-osakkeita.

Osakkeiden ja osuuksien ostoihin oli talousarviossa 2015 varattu määrärahamuutosten- ja siirtojen jälkeen 8,2 milj. euroa, joka toteutui täysimääräisesti. Määrärahalla ostettiin Dixin bussiterminaalin kiinteistöosakeyhtiön osakkeet 6,8 milj. eurolla, merkittiin 1 000 Hyvinvointikeskus Vivamus Oy:n uutta osaketta maksamalla osake-

annissa liikkeeseen lasketut osakkeet Vantaan asioimistulkkikeskuksen liiketoiminnan 1 milj. euron arvolla sekä merkittiin Oy Apotti Ab:n osakkeita 13 000 eurolla ja sijoitettiin 65 000 euroa Apotti yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Lisäksi ostettiin loput Kiinteistö Oy Vantaan Ahven -nimisen yhtiön osakekannasta Kummila Oy:n konkurssipesältä 279 840 eurolla.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	14 814	-19 316	-4 502	58 639	-63 141
Vuosikate	50 256	-19 316	30 940	94 842	-63 901
Satunnaiset erät	0	0	0	1 000	-1 000
Tulorahoituksen korjauserät	-35 442	0	-35 442	-37 202	1 760
Investointien rahavirta	-90 116	-22 548	-112 664	-96 600	-16 064
Investointimenot	-130 617	-22 548	-153 165	-150 445	-2 720
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 558	0	1 558	5 617	-4 059
Käyttöomaisuuden myyntitulot	38 942	0	38 942	48 228	-9 286
Toiminnan ja investointien rahavirta	-75 303	-41 864	-117 166	-37 961	-79 206
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-2 560	0	-2 560	-621	-1 939
Antolainasaamisten lisäykset	-3 100	0	-3 100	-2 977	-123
Antolainasaamisten vähennykset	540	0	540	2 356	-1 816
Lainakannan muutokset	89 000	0	89 000	22 089	66 911
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	175 000	0	175 000	152 000	23 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-86 000	0	-86 000	-136 864	50 864
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	6 953	-6 953
Oman pääoman muutokset	0	0	0	10 045	-10 045
Oman pääoman muutos	0	0	0	9 759	-9 759
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	286	-286
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-11 103	0	-11 103	-20 706	9 603
Rahoituksen rahavirta	75 337	0	75 337	10 807	64 530
Rahavarojen muutos	34	-41 864	-41 829	-27 154	-14 676
Nettolainanotto	89 000	0	89 000	22 089	66 911

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

milj. euroa		Määräraha					Tuloarvio				
	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	28,3	26,1	2,2	-0,9	1,2	2,1	2,8	-0,7	0,0	-0,7
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	19,9	17,8	2,1	0,1	2,1	2,0	2,7	-0,8	0,0	-0,8
17 Konserni- ja asukaspalv. toimiala	B	45,0	37,5	7,5	-4,0	3,5	9,6	4,7	4,9	-4,7	0,2
17 10 Työllisyyspalvelut	N	26,3	32,5	-6,3	6,9	0,6	4,5	4,3	0,3	0,6	0,9
12 Sosiaali- ja terveydenh. toimiala	B	423,4	416,1	7,3	0,2	7,5	68,9	69,3	-0,4	-0,4	-0,8
12 20 Erikoissairaanhoito	B	212,3	231,3	-19,0	13,0	-6,0	0,0	1,2	-1,2	0,9	-0,3
13 Sivistystoimen toimiala	B	395,0	392,0	3,0	0,4	3,4	36,6	38,3	-1,7	0,0	-1,7
13 70 Ammatillinen koulutus	N	34,5	33,8	0,7	0,0	0,7	2,2	2,4	-0,2	0,0	-0,2
13 80 Aikuisopisto	N	4,9	4,3	0,6	-0,4	0,1	2,8	2,1	0,7	-0,6	0,0
13 85 Musiikkiopisto	N	4,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,9	1,0	0,0	0,0	0,0
13 86 Kuvataidekoulu	N	0,9	1,0	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,3	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	9,6	7,9	1,8	0,0	1,8	37,9	43,7	-5,8	0,0	-5,8
14 5 Tekninen lautakunta	B	75,8	77,2	-1,5	0,0	-1,5	126,1	127,6	-1,5	0,0	-1,5
14 51 Joukkoliikenne	B	47,0	43,6	3,4	0,0	3,4	6,9	6,7	0,2	0,0	0,2
14 50 Kuntatekniikan keskus	N	41,6	42,6	-0,9	0,2	-0,7	17,5	42,8	-25,2	0,0	-25,2
14 52 Varikko	N	4,8	4,9	0,0	0,0	0,0	5,6	6,2	-0,6	0,0	-0,6
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,6	3,3	0,4	0,0	0,4	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
14 75 Rakennusvalvonta	N	2,9	3,3	-0,5	0,0	-0,4	3,0	4,7	-1,7	0,0	-1,7
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						948,0	934,0	14,0	0,0	14,0
Valtionosuudet	B						146,0	150,5	-4,5	0,0	-4,5
Korkotuotot liikelaitokselta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						14,6	14,6	0,0	0,0	0,0
Muut rahoitustulot	B						14,2	21,0	-6,8	0,0	-6,8
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	18,1	6,0	12,0	0,0	12,0					
Muut rahoitusmenot	B	0,7	0,4	0,3	0,0	0,3					
Satunnaiset tulot	B						0,0	1,0	-1,0	0,0	-1,0
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakennukset	B	17,5	14,8	2,7	-2,0	0,7	0,0	4,4	-4,4	0,0	-4,4
91 2 Perusparannukset	B	20,1	21,3	-1,2	1,4	0,2	0,0	0,7	-0,7	0,0	-0,7
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	1,2	1,7	-0,4	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	8,5	7,3	1,2	-0,2	1,0	0,0	0,3	-0,3	0,0	-0,3
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	42,7	43,2	-0,5	4,6	4,1	1,6	1,3	0,3	0,0	0,3
93 7 Kehärata	B	17,9	22,3	-4,4	2,1	-2,3	0,0	2,8	-2,8	1,3	-1,5
94 Irtain omaisuus	B	5,6	5,0	0,6	0,2	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	11,9	22,5	-10,6	8,5	-2,1	3,5	2,3	1,2	0,0	1,2
97 Osakkeet ja osuudet	B	1,0	8,2	-7,2	7,2	0,0	0,0	3,3	-3,3	0,0	-3,3
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	-89,0	-22,1	-66,9	0,0	-66,9					
LIIKELAITOKSET											
Vantaan Työterveys liikelaitos	N	6,3	6,6	-0,3	-0,1	-0,4	6,5	7,2	-0,7	-0,2	-0,9
Keski-Uudenmaan pelastusl. liikelaitos	N	34,7	33,9	0,8	0,2	1,0	36,5	36,8	-0,3	0,0	-0,3
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	22,3	22,3	0,1	0,0	0,1	22,6	22,6	0,1	0,0	0,1

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot		
Myyntituotot	67 699 507,25	66 687 760,66
Maksutuotot	100 054 945,84	78 561 585,75
Tuet ja avustukset	41 953 924,19	42 633 806,72
Muut toimintatuotot	64 681 743,27	61 228 209,27
	274 390 120,55	249 111 362,40
Valmistus omaan käyttöön	109 841 612,31	137 335 091,14
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 371 723 077,40	- 367 010 186,35
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 93 871 808,23	- 93 901 979,33
Muut henkilösivukulut	- 20 582 358,01	- 19 319 751,94
	- 486 177 243,64	- 480 231 917,62
Palvelujen ostot	- 698 004 577,80	- 705 479 455,74
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 49 465 016,59	- 52 330 336,63
Avustukset	- 119 252 794,45	- 110 746 414,67
Muut toimintakulut	- 46 930 722,63	- 44 094 060,43
	- 1 399 830 355,11	- 1 392 882 185,09
Toimintakate	- 1 015 598 622,25	- 1 006 435 731,55
Verot ja valtionosuudet		
Verotulot	934 026 991,87	923 457 631,39
Valtionosuudet	150 502 233,00	140 232 417,00
	1 084 529 224,87	1 063 690 048,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 646 673,34	14 771 976,46
Muut rahoitustuotot	21 069 678,36	17 273 481,38
Korkokulut	- 5 861 277,56	- 8 887 154,25
Muut rahoituskulut	- 350 781,86	- 507 924,67
	29 504 292,28	22 650 378,92
Vuosikate	98 434 894,90	79 904 695,76
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 93 317 795,31	- 77 832 218,12
Arvonalentumiset	- 4 766 583,07	0,00
	- 98 084 378,38	- 77 832 218,12
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	1 000 000,00	0,00
Tilikauden tulos	1 350 516,52	2 072 477,64
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 893 035,62	122 917,11
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	- 80 965,34	- 1 181 449,35
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	285 612,55	57 286,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	662 128,11	1 071 231,40

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	98 434 894,90	79 904 695,76
Satunnaiset erät	1 000 000,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	- 37 333 742,47	- 36 096 508,82
	62 101 152,43	43 808 186,94
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 152 835 817,78	- 158 971 126,66
Rahoitusosuudet investointeihin	5 767 088,18	5 720 443,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48 374 631,41	41 341 388,86
	- 98 694 098,19	- 111 909 293,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 36 592 945,76	- 68 101 106,96
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 2 977 198,08	- 9 913 950,26
Antolainasaamisten vähennykset	2 356 389,46	726 253,77
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152 000 000,00	204 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 136 863 781,68	- 103 848 685,51
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 952 727,99	20 948 106,50
Oman pääoman muutokset	10 045 000,00	2 407 500,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 95 451,01	- 48 100,21
Vaihto-omaisuuden muutos	- 10 591 807,63	- 22 175 976,68
Saamisten muutos	- 10 549 220,23	7 457 785,90
Korottomien velkojen muutos	1 777 494,03	8 512 419,60
Rahoituksen rahavirta	12 054 152,85	108 065 353,11
Rahavarojen muutos	- 24 538 792,91	39 964 246,15
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	166 158 993,32	190 697 786,23
Rahavarat 1.1.	190 697 786,23	150 736 540,08
	- 24 538 792,91	39 961 246,15

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Pysyvät vastaavat	1 859 859 806,21	1 819 821 532,81
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 422 507,38	5 697 088,91
Muut pitkävaikutteiset menot	90 171 254,77	33 698 776,15
	93 593 762,15	39 395 865,06
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	243 801 347,34	223 298 046,34
Rakennukset	560 485 620,90	461 201 373,79
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304 654 385,88	452 356 842,11
Koneet ja kalusto	16 450 917,36	16 887 737,17
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 180 718,93	14 813 301,21
	1 161 889 773,72	1 168 874 083,93
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	310 229 691,49	318 025 813,59
Muut lainasaamiset	293 759 602,95	293 211 931,63
Muut saamiset	386 975,90	313 838,60
	604 376 270,34	611 551 583,82
Toimeksiantojen varat	2 138 753,41	2 148 404,77
Valtion toimeksiannot	2 135 061,26	2 147 632,37
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 692,15	772,40
Vaihtuvat vastaavat	301 116 768,51	304 514 533,56
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	803 910,64	1 025 417,44
Muu vaihto-omaisuus	38 341 635,31	27 528 320,88
	39 145 545,95	28 553 738,32
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	339 289,04	557 293,26
Muut saamiset	13 720 000,00	5 716 000,00
	14 059 289,04	6 273 293,26
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	28 568 231,65	30 318 048,35
Lainasaamiset	12 313 040,82	16 129 369,72
Muut saamiset	19 660 841,92	21 536 965,59
Siirtosaamiset	21 210 825,81	11 005 332,09
	81 752 940,20	78 989 715,75
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 085 745,27	1 085 745,27
Rahat ja pankkisaamiset	165 073 248,05	189 612 040,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 163 115 328,13	2 126 484 471,14

VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma	834 953 646,32	824 532 130,76
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	122 974 970,19	121 260 582,74
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	362 198 416,84	353 082 185,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	662 128,11	1 071 231,40
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 547 450,84	2 573 449,88
Poistoero	1 210 298,15	317 262,53
Vapaaehtoiset varaukset	2 337 152,69	2 256 187,35
Pakolliset varaukset	8 890 607,50	7 416 605,00
Eläkevaraukset	438 300,00	463 600,00
Muut pakolliset varaukset	8 452 307,50	6 953 005,00
Toimeksiantojen pääomat	2 687 937,68	2 793 040,05
Valtion toimeksiannot	2 274 295,27	2 276 666,92
Lahjoitusrahastojen pääomat	413 642,41	516 373,13
Vieras pääoma	1 313 035 685,79	1 289 169 245,45
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	211 566 666,60	217 299 999,92
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	762 418 385,96	751 988 452,75
Lainat julkisyhteisöiltä	6 220 816,01	6 856 939,25
	980 205 868,57	976 145 391,92
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	5 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	91 570 066,79	80 458 955,68
Lainat julkisyhteisöiltä	516 456,97	551 826,41
Lainat muilta luotonantajilta	62 039 147,97	55 086 419,98
Saadut ennakot	23 784 031,37	16 039 665,49
Ostovelat	63 108 169,58	70 676 564,33
Muut velat	20 465 287,63	20 454 090,29
Siirtovelat	65 613 323,59	64 022 998,03
	332 829 817,22	313 023 853,53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 163 115 328,13	2 126 484 471,14

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot	1 020 492 904,17	990 707 455,73
Toimintakulut	- 1 862 265 250,34	- 1 833 301 520,60
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 279 616,32	3 036 027,84
Toimintakate	- 837 492 729,86	- 839 558 037,03
Verotulot	934 026 991,87	923 457 631,39
Valtionosuudet	156 450 474,68	146 601 348,56
	1 090 477 466,55	1 070 058 979,95
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 161 506,81	11 613 282,67
Muut rahoitustuotot	797 810,41	3 141 852,83
Korkokulut	- 27 378 627,22	- 31 709 193,15
Muut rahoituskulut	- 3 317 596,04	- 3 499 119,92
	- 18 736 906,04	- 20 453 177,57
Vuosikate	234 247 830,65	210 047 765,35
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 181 459 095,31	- 156 676 464,79
Omistuksen eliminointierot	- 206 058,33	- 32 310,32
Arvonalentumiset	- 50 758,32	0,00
	- 181 715 911,96	- 156 708 775,11
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	1 221 782,83	0,00
Tilikauden tulos	53 753 701,52	53 338 990,24
Tilinpäätössiirrot	212 131,24	- 16 208,13
Tilikauden verot	- 6 942 185,72	- 9 176 776,79
Laskennalliset verot	- 3 757 767,56	- 3 135 502,69
Vähemmistöosuudet	- 8 622 452,75	- 13 296 260,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34 643 426,73	27 714 242,27

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	234 247 830,65	210 047 765,35
Satunnaiset erät	1 221 782,83	0,00
Tilikauden verot	- 6 942 185,72	- 9 176 776,79
Tulorahoituksen korjauserät	- 35 208 220,60	- 34 803 398,82
	193 319 207,16	166 067 589,74
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 318 869 009,82	- 471 725 587,88
Rahoitusosuudet investointeihin	6 032 735,78	9 146 368,60
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	106 038 097,54	177 996 477,85
	- 206 798 176,50	- 284 582 741,43
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 13 478 969,34	- 118 515 151,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	- 1 284 428,83
Antolainasaamisten vähennys	1 099 604,97	50 654,56
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	347 520 313,89	274 529 799,82
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 229 307 935,92	- 233 707 872,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 21 726 273,95	88 227 470,20
Oman pääoman muutokset	- 11 643 197,72	- 11 328 286,85
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 98 262,48	- 44 156,80
Vaihto-omaisuuden muutos	- 6 343 216,69	- 23 270 752,07
Saamisten muutos	13 041 743,63	16 174 646,38
Korottomien velkojen muutos	- 110 497 120,68	35 230 959,12
Rahoituksen rahavirta	- 17 954 344,95	144 578 033,06
Rahavarojen muutos	- 31 433 314,29	26 062 881,38
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	188 605 381,05	220 038 695,34
Rahavarat 1.1.	220 038 695,34	193 975 813,96
	- 31 433 314,29	26 062 881,38

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Pysyvät vastaavat	3 179 678 101,46	3 110 754 183,40
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	8 075 883,00	10 071 590,29
Muut pitkävaikutteiset menot	107 793 336,58	57 478 875,12
Ennakkomaksut	2 710 189,47	1 620 521,99
	118 579 409,05	69 170 987,40
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	346 530 319,26	322 768 455,16
Rakennukset	1 413 948 345,44	1 280 985 878,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	794 370 985,79	928 051 896,53
Koneet ja kalusto	77 731 497,99	73 620 077,64
Muut aineelliset hyödykkeet	9 743 227,71	7 466 558,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	84 106 099,14	95 591 868,48
	2 726 430 475,33	2 708 484 734,22
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	53 798 104,27	59 813 510,41
Muut osakkeet ja osuudet	82 527 804,44	73 843 002,18
Muut lainasaamiset	196 462 434,47	197 558 761,19
Muut saamiset	1 879 873,90	1 883 188,01
	334 668 217,08	333 098 461,79
Toimeksiantojen varat	3 320 774,44	3 169 382,81
Valtion toimeksiannot	2 383 239,86	2 521 021,33
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	725 201,95	612 495,93
Muut toimeksiantojen varat	212 332,62	35 865,56
Vaihtuvat vastaavat	491 408 492,04	530 494 013,77
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	23 693 609,38	28 381 793,97
Muu vaihto-omaisuus	38 321 734,89	27 505 378,04
Ennakkomaksut	214 910,11	0,00
	62 230 254,38	55 887 172,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	16 140 655,96	18 233 541,76
Muut saamiset	57 321 965,09	31 830 280,69
Siirtosaamiset	2 003 538,03	2 368 125,91
	75 466 159,08	52 431 948,36
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	102 446 556,98	111 137 721,01
Lainasaamiset	2 271 966,09	45 095 337,96
Muut saamiset	34 564 831,12	27 174 955,25
Siirtosaamiset	25 823 343,33	17 711 846,38
	165 106 697,53	201 119 860,60
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 106 277,30	1 114 136,48
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	484 389,86	2 064 700,79
Muut arvopaperit	8 059 585,44	10 532 455,42
	9 650 252,60	13 711 292,69
Rahat ja pankkisaamiset	178 955 128,45	207 343 740,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 674 407 367,94	3 644 417 579,98

VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma	981 792 685,70	946 801 711,65
Peruspääoma	349 118 131,17	349 118 131,17
Arvonkorotusrahasto	223 768,09	223 768,09
Muut omat rahastot	181 310 347,75	176 039 527,72
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	416 497 011,96	393 706 042,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34 643 426,73	27 714 242,27
Vähemmistöosuudet	88 796 448,63	91 698 841,98
Pakolliset varaukset	21 540 054,33	19 356 181,16
Eläkevaraukset	629 716,85	759 511,72
Muut pakolliset varaukset	20 910 337,48	18 596 669,44
Toimeksiantojen pääomat	3 870 757,30	3 817 628,15
Valtion toimeksiannot	2 522 473,87	2 651 024,82
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 135 963,28	1 130 758,06
Muut toimeksiantojen pääomat	212 320,14	35 845,28
Vieras pääoma	2 578 407 421,98	2 582 743 217,04
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	211 566 666,60	217 299 999,92
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	1 513 422 921,18	1 386 159 428,94
Lainat julkisyhteisöiltä	192 193 824,90	192 925 270,03
Lainat muilta luotonantajilta	32 342,03	32 564,89
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	129 797 062,50	127 957 008,11
Siirtovelat	1 334 666,67	32 559,72
Laskennalliset verovelat	32 826 428,91	28 987 353,18
	2 081 174 078,02	1 953 394 350,03
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	15 488 333,32	20 373 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	148 248 906,11	175 867 885,20
Lainat julkisyhteisöiltä	516 456,97	551 826,41
Lainat muilta luotonantajilta	8 401 363,64	318 385,43
Saadut ennakot	31 054 185,45	23 292 564,16
Ostovelat	103 575 330,53	108 290 928,13
Muut velat	69 033 469,95	178 231 925,75
Siirtovelat	120 876 502,83	122 404 921,18
Laskennalliset verovelat	38 795,16	17 097,44
	497 233 343,96	629 348 867,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 674 407 367,94	3 644 417 579,98

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistumispäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Hankintakeskuksen keskusvarasto on arvostettu keskihintaperiaatteen mukaisesti. Varikon varaosavarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkustaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korkooptioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Kaupungin solmimat johdannaissopimukset ovat voimassa 4.4.2016, 3.10.2016, 15.12.2016 (2kpl), 4.4.2017, 25.5.2018, 8.10.2018, 27.6.2019, 14.11.2019 ja 14.11.2022. Johdannaissopimuksia oli tehty 24,6 prosenttiin lainakannasta.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Luonteeltaan sijoitusluonteiset osakkeet, yhteensä 1 016 337,46 euroa, on siirretty vertailutaseessa pysyvien vastaavien sijoituksista vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman vertailutiedot edellisiltä vuosilta on muutettu uuden tilikarttasuosituksen mukaisiksi.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisten tilikausien ylijäämään ovat kohdistuneet seuraavat oikaisut: Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston pääoman korotus -2 000 000,00 euroa, Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä vuodelta 2014 ja sitä aikaisemmilta vuosilta +10 045 000,00 euroa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy, jota VAV Asunnot Oy – alakonserni ei ole tilinpäätökseensä sisällyttänyt sekä VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiötä Kiinteistö Oy Vantaan Paloasema, jota VTK Kiinteistöt Oy – alakonserni ei tilinpäätökseensä sisällyttänyt. Niiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla sekä VAV Asunnot Oy – alakonsernin osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus sekä Metsolan Pysäköinti Oy. VAV Asunnot Oy:n osuus yhdistelemättömien osakkuusyhteisöjen oman pääoman muutoksesta on 0,04 miljoonaa euroa ja tilikauden tuloksesta 11 tuhatta euroa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Vantaan kaupunkikonsernin keskinäiset omistukset on eliminoitu. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Kaupungin, tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Lisäksi olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2015 jaettu uuden ohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Tilikauden 2014 vertailutiedot on muutettu uutta kirjaustapaa vastaaviksi. Muutoksen vaikutus vuoden 2014 ylijäämään oli 86 006 070,08 euroa.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Vantaan kaupungin edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Luonteeltaan sijoitusluonteiset osakkeet, yhteensä 1 016 337,46 euroa, on siirretty vertailutaseessa pysyvien vastaavien sijoituksista vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin. Vastaava muutos on tehty konsernitaseeseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Konsernin tuloslaskelma-, tase- sekä rahoituslaskelmakaavat on muutettu uuden ohjeen mukaisiksi myös vertailutietojen osalta.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä Edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät Vantaan Energian kurssieroista aiheutuva muuntoero, jonka vaikutus konsernissa on -2 350 126,95 euroa sekä Vantaan kaupungin kirjaama Marja-vantaan ja keskusten kehittämisrahaston pääoman korotus -2 000 000,00 euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Yleishallinto	358 161	371 214	988	300
Kaupunginjohtajan toimiala	2 729	2 167	2 729	2 167
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	12 338	13 724	8 630	13 724
Sosiaali- ja terveystoimi	295 756	277 074	70 400	66 152
Sivistystoimi	41 925	39 734	41 869	38 898
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	271 993	250 011	112 183	91 087
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	26 688	26 075	26 688	26 075
Vantaan Työterveys	4 419	4 296	4 419	4 295
Suun Terveydenhuolto	5 720	6 300	5 720	6 300
Marja-Vantaa	759	104	759	104
Sosiaalinen luototus	2	0	2	0
Asuntolainarahasto	0	0	0	1
Vahinkorahasto	3	8	3	8
Toimintatuotot yhteensä	1 020 493	990 707	274 390	249 111

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2015	2014
Kunnan tulovero	786 218	784 199
Osuus yhteisöveron tuotosta	75 658	70 359
Kiinteistövero	72 151	68 900
Verotulot yhteensä	934 027	923 458

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Laskennalliset valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	89 192	67 173	89 192	67 172
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	48 631	68 126	48 631	68 126
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	18 627	11 302	12 679	4 934
Valtionosuudet yhteensä	156 450	146 601	150 502	140 232

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Satunnaiset tuotot				
A-Tulkkaus Oy:n liiketoiminan siirto	0	0	1 000	0
KOy Vantaan Erikaksen maa-alueen myynti	1 222	0	0	0
Satunnaiset tuotot yhteensä	1 222	0	0	0

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	97 756
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	106 471
Poikkeama, €	-8 715
Poikkeama, %	-8,19

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Eläkevastuu 1.1.	759	832	464	536
Vähennykset	-129	-73	-26	-73
Eläkevastuu 31.12.	630	759	438	464
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	11 887	10 920	6 953	5 954
Lisäykset	2 567	1 092	1 500	1 000
Vähennykset	-3	-125	-1	-1
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	14 451	11 887	8 452	6 953
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 710	5 757	0	0
Lisäykset	104	1 437	0	0
Vähennykset	-355	-484	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	6 459	6 710	0	0

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	35 007	32 320	37 128	35 805
Osakkeiden myyntivoitot	670	960	1 328	987
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	297	273	297	273
Muut myyntivoitot	1 509	187	81	121
Myyntivoitot yhteensä	37 483	33 739	38 834	37 186
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0	43	0	43
Osakkeiden myyntitappiot	739	0	0	0
Muut myyntitappiot	532	82	26	0
Myyntitappiot yhteensä	1 271	125	26	43

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet			
1 000 €	2015	2014	
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	2	3	Kristillisdemokraattinen kunnallisjärjestö ry
Keskustan valtuustoryhmä	5	5	Keskustan Vantaan kunnallisjärjestö ry
Vihreä valtuustoryhmä	14	14	Vantaan vihreät ry
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	27	27	Vantaan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	6	6	Vantaan Vasemmistoliitto ry
Kokoomuksen valtuustoryhmä	27	27	Kokoomuksen Vantaan kunnallisjärjestö ry
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	15	9	Vantaan perussuomalaiset ry
RKP:n valtuustoryhmä	3	3	Svenska folkpartiets kommunorganisation i Vanda rf
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	99	93	

Vuonna 2015 tuki osoitettiin ensimmäistä kertaa suoraan valtuustoryhmälle, aiemmin kunnallisjärjestöt toimittivat hakemukset.

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	2015	2014
Osinkotuotot muista yhteisöistä	18 455	15 408
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	19 855	16 809

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	893	-123
Poistoeron muutokset yhteensä	893	-123

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					5 697	33 699	39 396
Lisäykset tilikauden aikana					878	16 627	17 505
Rahoitusosuudet tilikaudella					0	-270	-270
Vähennykset tilikauden aikana					0	0	0
Siirrot erien välillä					43	56 417	56 460
Tilikauden poisto					-3 196	-16 301	-19 497
Poistamaton hankintameno 31.12.					3 423	90 171	93 594
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi-alueet	Raken-nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	223 298	461 201	452 357	16 888	317	14 813	1 168 874
Lisäykset tilikauden aikana	22 753	28 924	44 976	5 880	0	28 431	130 964
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-950	-4 108	-213	0	-226	-5 497
Vähennykset tilikauden aikana	-2 316	-5 385	-6	-15	0	0	-7 721
Siirrot erien välillä	66	109 843	-157 170	1 491	0	-6 837	-52 608
Tilikauden poisto	0	-33 148	-31 394	-7 580	0	0	-72 122
Poistamaton hankintameno 31.12.	243 801	560 486	304 654	16 451	317	36 181	1 161 890

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: perustietotekniikan kehittäminen 1 196 650,04 euroa, VATJ kehittäminen ja toimeentulotuki 763 061,38 euroa, tietoliikenneverkon kehittäminen 400 483,75 euroa, eResepti 381 453,83 euroa, viestintä- ja työryhmäratkaisut 355 152,22 euroa sekä Kanta eArkisto 306 699,31 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 5 554 259,18 euroa. Kehittämismenojen poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	128 906	9 022	155 131	24 966	318 026
Lisäykset tilikauden aikana	4 289	0	0	78	4 367
Siirrot erien välillä	0	0	-3 852	0	-3 852
Vähennykset tilikauden aikana	-104	0	-3 239	-202	-3 544
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0	-22	0	-4 745	-4 767
Poistamaton hankintameno 31.12.	133 092	9 000	148 040	20 098	310 230

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
1 000 €	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	50 652	234 783	8 090	293 526
Lisäykset tilikauden aikana	2 603	0	374	2 977
Vähennykset tilikauden aikana	-785	0	-1 407	-2 192
Arvonalennukset	0	0	-164	-164
Poistamaton hankintameno 31.12.	52 470	234 783	6 894	294 147

Maa- ja vesialueet erittely

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	205	205	316	19
Muut maa- ja vesialueet	346 392	322 630	243 486	223 279
Maa- ja vesialueiden arvonalennukset	-67	-67	0	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	346 530	322 768	243 801	223 298

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2015

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	1 169	482	-14
Continental Estate Ltd Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	891	1	-8
Kiint Oy Katriinanrinne	Vantaa	100 %	100,0 %	922	1 156	1
Kiint Oy Kehäportti	Vantaa	100 %	100,0 %	9 632	50	0
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100 %	100,0 %	2 855	81	326
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100 %	100,0 %	744	0	1
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 92	Vantaa	100 %	100,0 %	1 448	1	-8
Kiint Oy Piispankylän Mestarintie	Helsinki	100 %	100,0 %	1 001	0	-2
Kiint Oy Plane	Vantaa	100 %	100,0 %	1 001	0	-2
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	11 185	925	118
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100 %	100,0 %	3	0	0
Kiint Oy Vantaan Ahven	Vantaa	100 %	100,0 %	398	0	-8
Kiint Oy Vantaan Erikas	Vantaa	100 %	100,0 %	9 653	1 070	-25
Kiint Oy Vantaan Finn-Ekonomia	Vantaa	100 %	100,0 %	556	0	2
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	2 962	64	-60
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	10 394	19	-249
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	489	77	45
Vantaan Markkinointi Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	53	86	14
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	531	7 948	-11
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	80 782	536 261	18 387
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VAV Hoivakiinteistöt Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	38 475	127 904	96
Kivistön Putkijäte Oy			100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5			100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy			100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy			100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä			73,6 %			
Kiint Oy Rubiiniparkki			71,3 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95,4 %	100,0 %	583	59	240
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	99,6 %	99,6 %	1 212	1 061	210
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	95,5 %	95,5 %	15 411	622	387
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	65,5 %	91,0 %	1 387	4	0
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	87,2 %	88,3 %	1 168	5	1
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37,1 %	86,3 %	1 202	4	0
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83,1 %	83,1 %	163	11	7
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77,1 %	77,1 %	4 652	31	27
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62,2 %	73,8 %	6 530	859	-112
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	72,5 %	72,5 %	2 777	155	-63
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vantaa	70,8 %	70,8 %	1 667	29	10
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60,0 %	60,0 %	120 255	221 294	13 122
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0,0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52,4 %	52,4 %	423	9	-12

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2015

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	80 755	311 563	2 265
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	17,6 %	12 211	18 299	3 722
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	287	78	32
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	281	232	28
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 720	6 334	292
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. Kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	54 092	73 434	6 366
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	39	8	-2
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Kirjala	2,5 %	2,5 %	273	446	25
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	2 030	66	11
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	2 039	15	0
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	252	28	4
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	1 485	1 695	-1
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	359	1	1
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	16 567	2 723	918
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	54	14	0
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45,0 %	126	1 499	239
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %	1 458	7	-1
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %	692	10	0
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	10 058	3 334	109
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	622	1	0
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	237	3	1
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	49,6 %			
Suomen Energia-Urakonti Oy	Helsinki		25,9 %			
Kolsin Voima Oy	Kotka		22,5 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa		43,4 %			
Yhdistelemättömät						
Yrityspuiston Autopaikat Oy		31,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Vantaan Paloasema	Vantaa	0,0 %	100,0 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
1 000 €	2015		2014	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	1 032	0	345
Lainasaamiset	0	11 968	0	15 708
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	4 620	0	2 357
Siirtosaamiset	13 720	6 150	5 716	2 925
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	35	0	16
Saamiset yhteensä	13 720	23 806	5 716	21 351

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	319	99	4	4
Jaksotetut henkilöstökulut	377	37	0	0
Jaksotetut antolainojen korot	133	136	133	136
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	4 735	3 473	4 267	3 887
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	3 121	2 722	2 105	1 935
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	6 150	2 925
Muut tulojäämät	17 138	11 244	8 552	2 118
Siirtosaamiset yhteensä	25 823	17 712	21 211	11 005

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	2015	2014
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	11 264	8 090
Kirjanpitoarvo	1 086	1 086
Erotus	10 178	7 004

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat				
Peruspääoma 1.1	0	34		
Vähennykset	0	34		
Peruspääoma 31.12	0	0		
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			87 770	66 202
Lisäykset			1 723	21 567
Peruspääoma 31.12.			89 493	87 770
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			23 238	19 912
Lisäykset			2 000	4 000
Vähennykset			964	674
Peruspääoma 31.12.			24 274	23 238
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 870	1 955
Vähennykset			41	85
Peruspääoma 31.12.			1 829	1 870
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			8 383	9 248
Vähennykset			1 003	865
Peruspääoma 31.12.			7 379	8 383
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	176 263	150 371		
Lisäykset	7 894	27 535		
Vähennykset	2 624	1 643		
Peruspääoma 31.12.	181 534	176 263		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	421 420	349 648	354 153	376 801
Lisäykset	0	70 611	0	2 408
Vähennykset	4 364	25 877	2 000	24 000
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-559	-676	10 045	-2 126
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	416 497	393 706	362 198	353 082
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	34 643	27 714	662	1 071
Oma pääoma yhteensä	981 793	946 802	834 954	824 532

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 210	317
Poistoero yhteensä	1 210	317

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	2015	2014
Joukkovelkakirjalainat	78 633	84 367
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	380 380	372 703
Lainat julkisyhteisöiltä	5 090	5 667
Pitkäaikaiset velat yhteensä	464 103	462 737

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat			
1 000 €		2015	2014
Pitkäaikaiset			
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2	=100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		12 800	13 600
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		12 000	12 800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010	=100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		24 000	25 600
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		22 400	24 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011	=100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		23 333	24 500
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		22 166	23 333
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017	=100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		10 500	11 000
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		10 000	10 500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019	=100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		36 667	38 334
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		35 000	36 667
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014	=100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 65.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		65 000	65 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		65 000	65 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 2/2014	=100309		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 45.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		45 000	45 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. +0,36			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		45 000	45 000
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä		211 567	217 300

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	5 733	5 733
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	217 300	223 033

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	630	759	438	464
Ympäristövastuut	14 451	11 887	8 453	6 953
Muut pakolliset varaukset	6 459	6 710	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	21 540	19 356	8 891	7 417

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2015		2014	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	62 039	0	55 086
Ostovelat	0	8 831	0	9 435
Yhteensä	0	70 870	0	64 521
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	9 716	0	4 804
Yhteensä	0	9 716	0	4 804
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat	0	1 132	0	850
Yhteensä	0	1 132	0	850
Vieras pääoma yhteensä	0	81 717	0	70 176

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	126 738	127 949	0	0
Muut velat	3 059	8	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	129 797	127 957	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 835	4 166	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	103 814	103 388	61 635	61 266
Korkojaksotukset	3 792	4 343	643	1 173
Muut siirtovelat	11 436	10 507	3 335	1 584
Siirtovelat yhteensä	120 877	122 405	65 613	64 023

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuusvakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	428 071	431 438		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	926 123	912 969	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	926 123	912 969	0	0
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 606	59 588		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	20 007	20 007	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	20 007	20 007	0	0

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	168	168	0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	4 907	29 437	0	0
Vakuudet yhteensä	5 075	29 605	0	0

Leasingvastuut

Leasingvastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	9 343	9 107	6 976	7 281
Myöhemmin maksettavat	17 962	15 905	11 355	13 147
Leasingvastuut yhteensä	27 305	25 012	18 331	20 428

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			599 830	426 035
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			345 947	280 689
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			253 883	145 346
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			274 283	212 904
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen leasingvastuiden puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			136 000	34 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			136 000	17 000
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			0	17 000
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			132 829	11 067
Takaukset muiden puolesta				
Takaukset muiden puolesta	86 826	81 340	44 000	78 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.	40 028	41 042	20 701	37 702
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.	46 798	40 298	23 298	40 298
Velat, jonka vakuudeksi takaus on annettu 31.12.	59 717	31 744	16 891	28 404

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
1 000 €	2015	2014
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 005 298	949 619
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	716	657

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Sopimusvastuut				
Vuokrasopimukset	299 819	299 097	250 857	218 834
Urakkasopimukset	177 220	172 204	75 477	65 628
Maankäyttösopimukset	0	0	4 629	6 859
Muut sopimukset	48 186	35 841	5 265	3 208
Sopimusvastuut yhteensä	525 225	507 142	336 228	294 529
Arvonlisäveron palautusvastuu	36 804	36 579	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	562 029	543 721	336 228	294 529

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset	280 892	83 817	155 000	230 000
Valuuttajohdannaiset	6 319	15 121	110 000	110 000
Muut johdannaiset	53 622	84 459	0	0
Nimellisarvot yhteensä	340 833	183 397	265 000	340 000
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset	-7 395	-1 641	-2 708	-4 411
Valuuttajohdannaiset	709	682	1 005	-2 277
Muut johdannaiset	-17 209	-15 231	0	0
Markkina-arvot yhteensä	-23 895	-16 190	-1 704	-6 688

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2015 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 175 500 euroa. Eniten tuottoja tuli ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä (lähes 58 500 euroa), eli kolmannes ympäristötuotoista. Lopuista ympäristötuotoista suurin osa tuli öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun (51 000 euroa) ja ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet puolelta (49 000 euroa).

Ympäristökulut vuonna 2015 olivat yhteensä 33,3 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja (148 milj. euroa). Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 2,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli vajaa 1 miljoona euroa.

Ympäristöinvestoinnit olivat 12,0 miljoonaa euroa, josta valtaosa (8,5 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet (1,9 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (0,9 milj. euroa).

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit

1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Ulkoilmansuojelu	15	0	2 133	1 572	403	90
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	156	284	0	59
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	2	139	2 375	2 639	8 465	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	51	27	91	130	299	1 291
Melun ja tärinän torjunta	0	0	70	44	878	59
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	94	27	102	0
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	58	56	958	937	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	49	13	14 895	14 418	1 862	0
Ilmastonsuojelu	0	0	197	812	2	1 281
Ympäristötoiminta yhteensä	176	235	20 969	20 863	12 012	2 780
Verot, Investointien poistot	0		12 371	1 477		
Kaikki yhteensä	176	235	33 340	22 340	12 012	2 780

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2015	2014
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,1 %	0,1 %
Ympäristötuotot / asukas	0,8 €	1,1 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	2,4 %	1,5 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	155,4 €	106,0 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	7,9 %	1,8 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	56,0 €	13,2 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2015 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 175 500 euroa. Se kattoi 0,06 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 0,8 euroa asukasta kohden.

Kuvio. Ympäristötuottojen jakauma

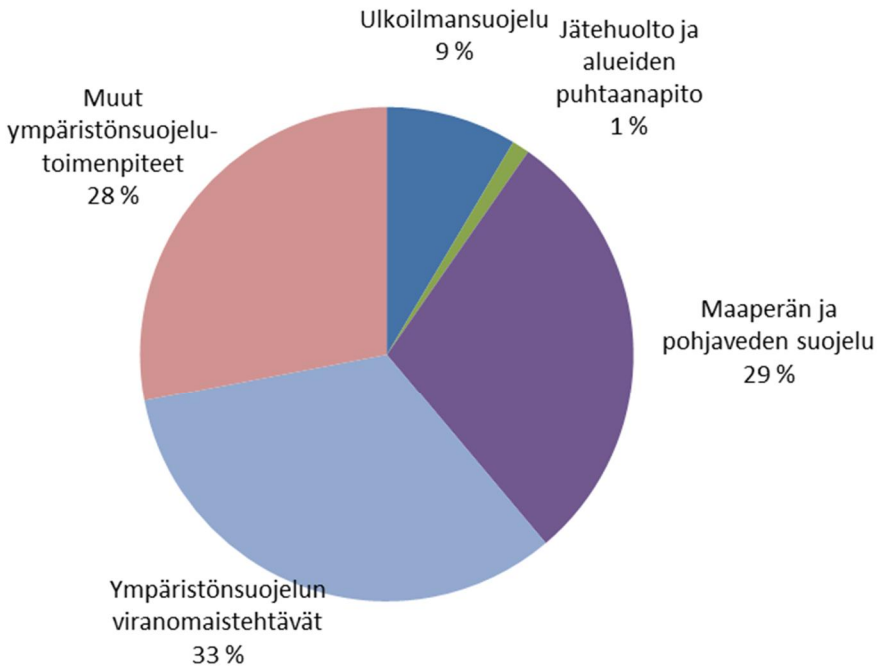

Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 33,3 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (15 milj. euroa) sekä veroista ja investointien poistoista (12,4 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ulkoilman suojelusta sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

Kuvio. Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

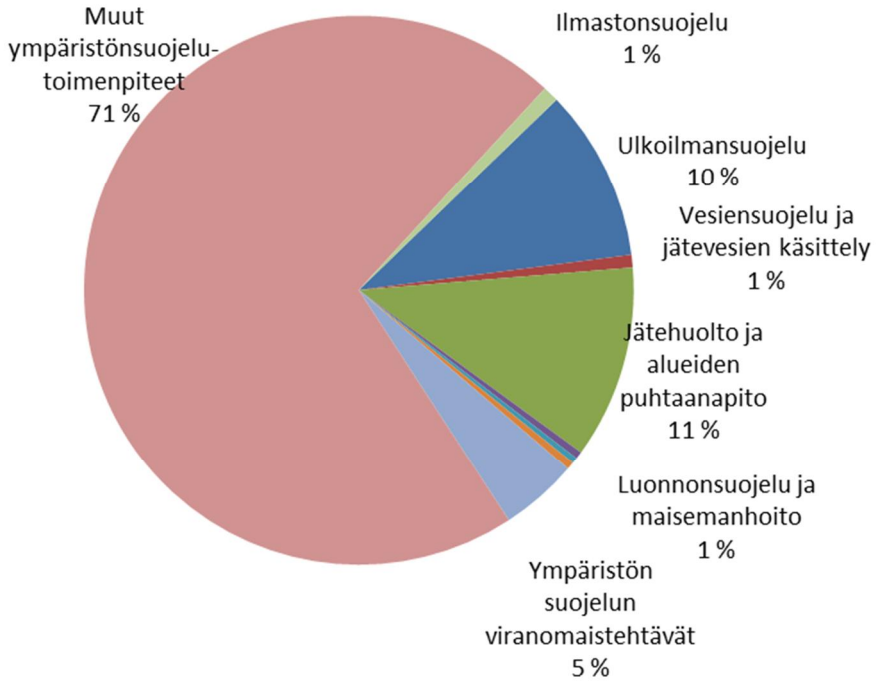

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 12 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 8,5 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (1,9 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (0,9 milj. euroa).

Kuvio. Ympäristöinvestointien jakauma

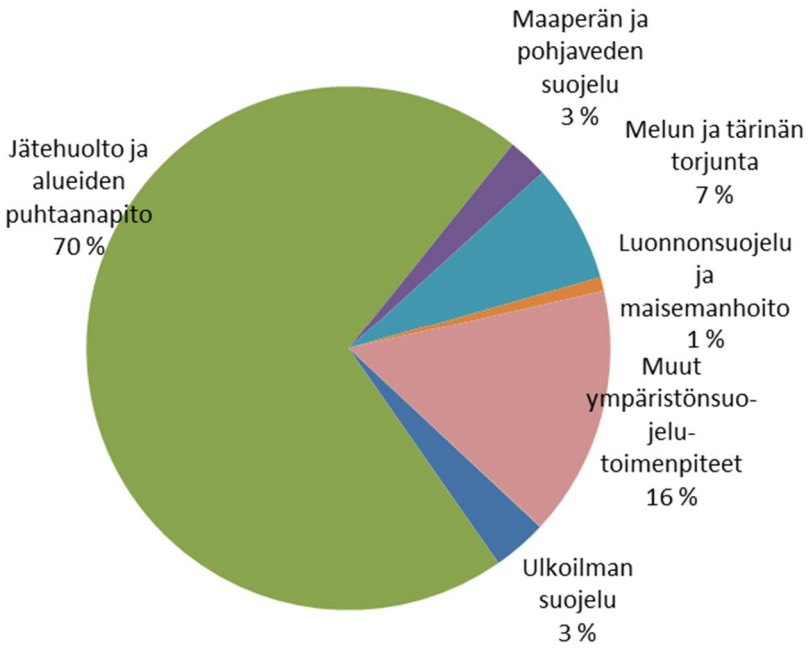

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit aihealueittain

Ulkoilmansuojelu

Kuntatekniikan keskus sai pölynsidontatöistä tuottoja 15 000 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2015 ei ollut.

Suurin osa vuoden 2015 ulkoilman suojelun kuluista tuli katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista (1,23 milj. euroa) kuntatekniikan keskuksessa sekä HSY:lle maksetusta kuntaosuudesta (0,80 milj. euroa). Niiden osuus oli 95 prosenttia ulkoilman suojelun 2,13 miljoonan euron kokonaiskustannuksista. Lisäksi aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kului 58 000 euroa kuntatekniikan keskuksessa. Tilakeskuksen osuus ulkoilman suojelusta oli 44 000 euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 403 000 euroa. Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2015 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Tuloja ei ollut vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä vuonna 2015.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 156 300 euron kuluista koostui henkilöstömenoista kuntatekniikan keskuksessa ja tilakeskuksessa. Kuntatekniikan keskuksen henkilöstökulut olivat noin 103 000 euroa, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin käytettiin miltei 15 500 euroa ja konsulttiselvityksiin noin 11 000 euroa yhteissumman ollessa täten 131 000 euroa. Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 15 600 euroa, joka koostui jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn ei tehty vuonna 2015.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Kaikki jätehuollon tulot, 2 190 euroa, kertyivät kuntatekniikan keskuksen metalliromun ja asfalttijätteen myynnistä.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2015 yhteensä 2,38 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,81miljoonaa euroa. Noin 88 500 euroa käytettiin tarvikkeisiin ja tavaroihin, kuten harjakoneiden renkaisiin ja jäteastioihin. Sivistystoimen toimiala käytti jätehuoltoon kaikkiaan 120 700 euroa. Siitä 82 400 euroa meni astiavuokriin ja tyhjennysmaksuihin ja ulkoliikuntapaikkojen siivoamisesta johtuviin palkkakuluihin noin 30 000 euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (160 600 euroa) koostuivat henkilöstökuluista (99 400 euroa) ja jätteenkäsittelymaksuista (61 200 euroa).

Tilakeskuksen jätehuoltokustannuksia kertyi 196 400 euron edestä. Hankintakeskukselle kertyi jätteenkäsittelymaksuja 31 900 euron verran. Pelastuslaitoksen jätehuollon kulut olivat 9 100 euroa.

Tilakeskus investoi jätekatoksiin 13 000 euroa. Muita jätehuollon investointeja ei ollut. Kuntatekniikan keskuksella on sen sijaan lähes 8,5 miljoonan euron vastuut täyttömäkien viimeistelyistä ja Sotungin kaatopaikan maisemoinnista ja viimeistelystä.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot (50 950 euroa) muodostuivat pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston korvauksista (50 000 euroa) ja imeytysaineiden laskutuksista (950 euroa).

Maaperän ja pohjaveden suojelun 90 800 euron kuluista suurin osa muodostui henkilöstökuluista kuntatekniikan keskuksessa (45 900 euroa) ja pelastuslaitoksessa (35 000 euroa). Pelastuslaitos käytti 9 200 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 298 800 euroa, jonka kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2015.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (70 300 euroa) muodostuivat vuonna 2015 kuntatekniikan keskuksessa henkilöstökuluista (60 300 euroa) ja konsultilla teetetystä meluselvityksestä (10 000 euroa).

Melun ja tärinän torjunnan 878 000 euron investoinneista tilakeskus käytti 550 000 euroa Katrinebergin ja Sotungin koulun ikkunoihin ja kuntatekniikan keskus 328 000 euroa meluvalleihin ja -esteisiin.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2015.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat yhteensä noin 94 000 euroa. Siitä suurin osa oli pääasiassa suunnittelutyön henkilöstökuluja (74 900 euroa) kuntatekniikan keskuksessa. Pelastuslaitoksen kulut (13 400 euroa) olivat niin ikään henkilöstökuluja ja aiheutuivat maastopalojen sammuttamisesta. Sivistystoimen toimiala käytti vajaa 5 300 euroa taimenten kutu- ja poikastuotantoalueiden kunnostusten materiaalikuluihin.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat hieman yli 102 000 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille ja purojen teemavuoteen 2015.

Ympäristösuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 58 500 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 957 800 euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2015.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli noin 49 000 euroa. Siitä suurin osa (37 700 euroa) muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Kirjastojen poistokirjojen myynti ja Vantaan ammattiopisto Varian käytöstä poistettujen laitteiden myynti tuottivat lähes 11 200 euroa sivistystoimen toimialalle.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista lähes 15 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (13,47 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,26 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 115 000 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 74 000 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin noin 21 000 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 326 700 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (174 300 euroa) ja henkilöstökuluista (137 200 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (60 600 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa. Hankintakeskuksen henkilöstökulut olivat 52 000 euroa.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpano ja e-hankkeeseen liittyvät palvelunostot aiheuttivat tilakeskukselle kuluja 37 700 euroa. Rakennusvalvonnan kulut olivat noin 29 000 euroa. Smart & Clean -hankkeen vaatimat valmistelut ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 21 000 euroa elinkeinopalveluille. Kaikkiaan elinkeinopalveluiden kulut ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet olivat noin 25 500 euroa.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 1,86 miljoonaa euroa. Siitä suurin osa oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (1,57 milj. euroa) pyöräilyn kehittämiseen ja joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämiseen. Tilakeskus teki erilaisia energiansäästöinvestointeja 292 000 eurolla.

Ilmastonsuojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja vuonna 2015.

Kuluja ilmaston suojelusta kertyi reilu 197 000 euroa. Se koostui Ilmastoinfon kasvatus- ja viestintätoiminnan kuluista, sekä muun muassa ympäristökeskuksen ja kuntatekniikan keskuksen osittain rahoittamista kehittämishankkeista ja henkilöstökuluista.

Ilmaston suojeluun investoitiin vajaalla 2 300 eurolla, jonka kuntatekniikan keskus käytti Pirttirannan tulvasuojarakenteisiin.

Ympäristöverot

Vantaan kaupunki maksoi sähköveroa noin 2 miljoonaa euroa. Muiden ympäristöverojen ja veroluonteisten maksujen osuus oli yhteensä noin 360 00 euroa.

Ympäristövastuut
Kuntatekniikan keskuksella oli ympäristövastuita 8,5 miljoonan euron edestä. Siitä oli varattu 8 miljoonaa. euroa täyttömäkien viimeistelyyn ja 0,5 miljoonaa euroa Sotungin kaatopaikan maisemointiin ja viimeistelyyn.

4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajien palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2015	2014
Yleishallinto	5	5
Kaupunginjohtajan toimiala	172	170
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	949	961
Sosiaali- ja terveystoimi	3 094	3 010
Sivistystoimi	5 790	5 827
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	680	677
Yhteensä	10 690	10 650

Henkilöstökulut

1 000 €	2015	2014
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	486 177	480 232
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-5 400	-5 299
Henkilöstökulut yhteensä	480 777	474 932

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

1 000 €	2015	2014
Kansallinen kokoomus Vantaa	60	65
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Uusimaa	0	0
Suomen Keskusta Vantaa	13	9
Perussuomalaiset	27	31
Perussuomalaiset Uusimaa	0	0
SKP:n Vantaan kaupunkijärjestö Ry	0	0
Suomen Kristillisdemokraatit	7	10
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	1	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	95	103
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	8	10
Vihreä liitto Vantaa	40	43
Uudenmaan Vihreät Ry	0	0
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnllisjärjestö Ry	24	26
Vasemmistoliitto Uusimaa	0	0
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	278	301

Tilintarkastajan palkkiot

1 000 €	2015	2014
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	81	65
Tilintarkastajan lausunnot	0	6
Muut palkkiot	12	56
Palkkiot yhteensä	93	127

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat ja heidän lukumääränsä yllättivät myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella. Lyhyellä varoitusajalla perustetut vastaanottokeskukset työllistivät pelastuslaitosta, koska vastaanotto- ja majoitustiloiksi otettiin mm. toimistorakennuksia. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä syksyn aikana.

Vuonna 2015 palotarkastuksia kohdennettiin pelastuslain mukaisesti aikaisempaa tarkemmin riskikohteisiin, jotta vaikuttavuus parantuisi. Tähän liittyvää valvontasuunnitelmaa päivitettiin pelastuslaitoksessa vuoden 2015 alussa. Erheellisten paloilmoitusten laskutuskäytäntö on vakiinnutettu, mutta laskutus ei ole vähentänyt virhehälytyksiä toivotulla tavalla. Tähän vaikuttaa tosin myös se, että paloilmoitinkohteita tulee koko ajan lisää.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurataan aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta.

Vantaan kaupungissa kesällä järjestetyt asuntomessut Kivistön alueella onnistuivat pelastuslaitoksen kannalta odotetusti. Pelastuslaitos osallistui messuille omalla valistusteltallaan koko messujen ajan, ja lisäksi sopimuspalokunnat järjestivät viikonloppuisin toimintanäytöksiä.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tuleva SOTE-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville itsehallintoalueille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Tämän hetken valmistelutietojen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, apulaispelastusjohtaja, pelastuspäällikkö, riskienhallintapäällikkö ja suunnittelupäällikkö. Suunnittelupäällikkö on irtisanoutunut ja samoin talouspäällikkö on vaihtunut. Hallinnon tehtävät on pystytty jakamaan johtoryhmän kesken ja yhteistyö talouspalvelukeskuksen kanssa on sujunut erittäin hyvin. Talouspäällikön tehtäviä hoitaa vuoden 2016 alusta alkaen Heidi Piikki talouspalvelukeskuksesta.

Turvallisuuspalvelut

Riskianalyysityöskentely

Pelastuslaitos on edelleen osallistunut valtakunnallisen riskianalyysityöryhmän puitteissa riskianalyysityön menetelmien kehittämiseen. Valmistelun tuloksilla kyetään tarkentamaan pelastuslaitoksen riskianalyysin tuloksia ja johtopäätöksiä.

Lisäksi pelastuslaitos on osallistunut Tampereen yliopistossa toteutettavaan tutkimushankkeeseen, jossa tavoitteena on pelastuslaitosten palvelujen vaikuttavuuden selvittäminen sekä palvelujen optimointi. Myös tämän hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään pelastuslaitoksen riskianalyysin valmistelussa. Alustavien tulosten mukaan määräaikaisten palotarkastusten vaikuttavuus pystytään määrittämään.

Vuonna 2015 jatkettiin neljän Uudenmaan alueen pelastuslaitoksen yhteissuunnittelua työnimellä Paloasemaverkosto 2035. Menossa on hankkeen kolmas vaihe, jonka tavoitteina on merkittäviltä osiltaan yhtenäistää alueen pelastuslaitosten työskentelytapoja. Valmistelu on täysimääräisesti hyödynnettävissä mahdollisen pelastustoimialueiden muutoksen yhteydessä.

Pelastuslaitoksen oman riskianalyysin valmistelu on aloitettu, jotta sitä voidaan hyödyntää perusteluasiakirjana seuraavan palvelutasopäätöksen valmistelussa.

Valvontatoiminta

Vuoden 2015 toimintoja ovat leimanneet turvapaikanhakijoiden majoituksen turvallisuuteen liittyvät haasteet. Pelastuslaitos on aktiivisesti toiminut sekä paikallisissa että valtakunnallisissa verkostoissa, myötävaikuttaen vastaanottokeskusten hallitun turvallisuustason aikaansaamiseen. Tilanne on edellyttänyt merkittävää resursointia koko pelastuslaitokselta.

Henkilövaihdokset valvontatoimiston esimiestehtävissä sekä täyttämättömänä olleet virat ovat osaltaan heijastaneet tehtävien hoidon ja organisoinnin ennakkosuunnitelman mukaiseen toteutumaan.

Vuoden 2015 valvonnan tavoitteiksi asetettiin 3813 asuinrakennuksen palotarkastusta. Palotarkastus suoritettiin 3750 asuinrakennukseen, eli tarkastusprosentti oli näiltä osin 98 %:a. Määräaikaisesti valvottavien kohteiden valvontakäyntejä suoritettiin 1739 valvontakohteeseen, mikä on 92 %:a tavoitteesta.

Omavalvontalomakkeita lähetettiin vuonna 2015 yhteensä 3 900 pientaloon. Palautusprosentti nousi peräti 91 %:iin. Omavalvontalomakkeiden perusteella paloturvallisuuden asiat ovat pientaloissa kunnossa 78 %:lla. Omavalvonta kohdennettiin vuonna 2015 Vantaa ja Hyvinkään pientaloalueille.

Muita tarkastuksia, joita ovat mm. jälkitarkastukset, ylimääräiset palotarkastukset ja yleisötilaisuuden tarkastukset tehtiin yhteensä 2585 kappaletta, kemikaalivalvontaa 415 kpl ja uudis- tai korjausrakentamisen edellyttämiä tarkastuksia 363 kpl.

Merkittävä työpanos suuntautui asiakirjavalvontaan (1681 kpl) ja kuntalaisten neuvontaan, jota tehtiin 8581 kertaa vuoden 2015 aikana.

Pelastuslaitos on jatkanut suurasiakaskonseptin mukaisen asiakaspalvelujen tuottamisen kokeiluhanketta, jossa suurasiakkaiden (esimerkiksi kunnan toimialan) turvallisuustyön tarpeet otetaan pelastuslaitoksen työn suunnittelun lähtökohdissa kattavasti huomioon. Toimintamalli on osoittanut edelleen lisäävän asiakkaiden motivaatiota turvallisuuden kehittämiseen sekä myötävaikuttavan positiivisesti turvallisuustyön merkitykseen.

Turvallisuusviestintätoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos järjesti, tai sen alueella järjestettiin, yhteensä 727 turvallisuusviestintätilaisuutta, joissa tavoitettiin yhteensä 104 345 henkilöä (lähde: 20.1.2016 Pronto). Vantaan asuntomessuihin satsattiin pelastuslaitoksen resursseja, mikä näkyi positiivisesti myös toiminnallisissa tunnusluvuissa. Vuonna 2015 turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 104 345 henkilöä, mikä ylittää tavoitteen 15 %:lla.

Koulutustilaisuuksista turvallisuuskouluttajat järjestivät 547 kpl, muu henkilöstö 57 kpl, sopimuspalokunnat 113 kpl ja muut tahot 10 kpl.

Turvallisuuskouluttajien koulutuksista on pyydetty palautetta nettisivujen kautta. Vuonna 2015 saatiin yhteensä 285 palautetta. Arvoasteikolla 1 – 5 koulutuskokonaisuuden ja kouluttajien yhteisarvosanaksi annettiin keskimäärin 4,72.

Palvelutasokaudella 2013 - 2016 on tavoitteena, että Tulikukko-koulutus annettaisiin kaikille alueen päiväkotien ja koulujen henkilökunnalle. Koulutusta tarjottiin vuoden 2015 aikana niille, jotka eivät olleet sitä vielä saaneet. Koulutusta järjestettiin 11 koululle ja 41 päiväkodille. Koulutusta tarjotaan uudestaan vuonna 2016.

Varautuminen ja kuntien valmiussuunnittelun tukeminen

Pelastuslaitos on ohjannut ja tukenut kuntien valmiussuunnitelmien laatimista ja päivittämistä kuntakohtaisesti kuntien tarpeiden mukaan. Kunnissa toteutettuja valmiuden ja varautumisen harjoituksia tuettiin useissa kunnissa kuntien tarpeiden mukaan. Harjoituksia järjestettiin kuntien johtoryhmille ja toimialoille. Varautumistoimiston henkilöstö on osallistunut kutsuttuina asiantuntijoina kuntien valmiussuunnittelun johtoryhmien kokouksiin ja harjoituksiin yhteensä 26 kertaa.

Pelastuslaitoksen ja kuntien poikkeusolojen valmiussuunnittelulle perusteita antava poikkeusolojen riskianalyysin ohjemalli saatiin valmiiksi pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten (HIKLU) yhteistyönä. Riskianalyysin täydentäminen ja kohdentaminen Keski-Uudenmaan pelastustoimialueelle jatkuu vuonna 2016. Vuoden aikana järjestettiin pelastuslaitoksen poikkeusolojen johtokeskusharjoitus. Harjoitus tuki poikkeusolojen varalle tehtävää suunnittelua, sekä vuonna 2016 järjestettävää Uusimaa16-harjoitusta. Pelastuslaitoksen johtoryhmä ja varautumistoimiston henkilöstö osallistuivat lisäksi sotilasviranomaisten järjestämään, pääkaupunkiseudun toimijoille suunnattuun KETJU 2015-moniviranomaisharjoitukseen.

Väestöhälytintinjärjestelmää kehitettiin vuonna 2014 tarkistetun suunnitelman mukaisesti. Uusia kiinteitä hälyttimiä hankittiin kaksi kappaletta (Mikkola ja Nikinmäki). Lisäksi hankittiin kaksi ajoneuvoasenteista hälytintä, joilla on tarkoitus tarpeen mukaan paikata mahdollisia kiinteässä hälytinjärjestelmässä olevia katveita.

Vanhan väestönsuojelulohkojärjestelmän päivitys aloitettiin yhteistoiminnassa neljän alueen kunnan kanssa (Järvenpää, Hyvinkää, Nurmijärvi ja Mäntsälä). Päivityksen tarkoitus on saattaa lohkojen johtokeskusjärjestelmä vastaamaan paremmin normaaliolojen häiriötilanteiden tarpeita. Yhteistyön tuloksena laadittiin yleispätevä valmiuskeskuksen toimintamalli, jota voidaan kunkin kunnan tarpeet huomioiden hyödyntää koko alueella.

Lisäksi varautumistoimisto osallistui kuntaliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen kuntien jatkuvuudenhallinta (KUJA)- projektiin tuottamalla yhteistyössä Kuntaliiton Projektipäällikön kanssa KUJA -projektin kokonaisuuden kannalta keskeisen varautumisen tason mittariston. Mittaristoa pilotoitiin varautumistoimiston toimesta kahdessa kunnassa (Tuusula ja Hyvinkää).
Arviointien pohjalta laadittiin kuntakohtaiset varautumisen kehittämissuunnitelmat KUJA -materiaalin mukaisesti. Tuusulan osalta arvioinnissa oli kyse kunnanjohtajan pyynnöstä laaditusta kattavammasta koko kunnan varautumisen tason arvioinnista, josta laadittiin ja esiteltiin raportti kehitysehdotuksineen kunnan johtoryhmälle.

Operatiivinen tulosyksikkö

Pelastustoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2015 oli 6 652 (6 411) pelastustehtävää. Tehtävämääräs-sä oli reilut 3%:a kasvua edellisvuoteen.

Vuonna 2015 tulipaloissa kuoli 4 henkilöä, Mäntsälässä, Nurmijärvellä, Tuusulassa ja Vantaalla minkä lisäksi tulipaloissa loukkaantui 22 henkilöä, kun vuotta aikaisemmin vastaavat luvut olivat kolme kuolemantapausta ja 31 loukkaantunutta. Suuronnettomuuksiksi luokiteltuja rakennuspaloja oli 3 kpl, joissa vahingot olivat vähintään 500 000 euroa. Rakennuspaloja oli 107 (100) ja rakennuspalovaaroja oli 162 (206). Rakennuspalot aiheuttivat kuitenkin isommat omaisuusvahingot kuin edellisenä vuotena, vahinkojen määrä oli 6,3 milj. euroa (4,5milj.) Valtaosa tulipaloista aiheutui edelleen ihmisen toiminnasta 54% (52 %), ja toiseksi yleisin tulipalon aiheuttaja oli koneen tai laitteen vika 24% (28 %). Erilaisissa onnettomuuksissa kuoli 43 henkilöä (44) ja loukkaantui 747 henkilöä (834).

Liikenneonnettomuuksia tapahtui 1013 kappaletta, mikä on enemmän kuin edellisenä vuotena (969 kpl). Liikenneonnettomuuksien määrässä tapahtunut kahden vuoden laskusuunta on jälleen kääntynyt kasvuun.

Pelastustoiminnan riskialueen mukainen toimintavalmiusaika täyttyi 1 055 tehtävässä 1 388 tehtävästä, mikä on 76 % (78 %) pelastustehtävistä, toimintavalmiusajan mediaanin ollessa 11:11 minuuttia (11:10 min). Pelastusyksikön lähtöaika oli vuonna 2015 1:29 minuuttia (1:20). Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö oli perillä kohteessa keskimäärin 7:20 minuutissa (7:33 min), missä on tapahtunut 13 sekunnin parannus.

Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävien määrä 1235 tehtävää (1263), on ollut vähenevä vuodesta 2010 lähtien jolloin tehtäviä oli 1589 kpl. Todellisuudessa vähennystä on tapahtunut huomattavasti enemmän, koska uusia paloilmoitinlaitteita tulee kymmeniä lisää vuosittain, rakennuskannan kasvaessa alueellamme voimakkaasti.

Ensihoitotoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköiden tehtävien kokonaismäärä vuonna 2015 oli 30 224 (31 103 v.2014) tehtävää. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8%. Suoritetuista ensihoitotehtävistä korkeariskisiä A-tehtäviä oli 1 476 (4,9%), keskisuuren riskin omaavia B-tehtäviä 9 496 (31,4%), kiireellisiä C-tehtäviä 14 234 (47,1%) ja kiireettömiä D-tehtäviä 4 636 (15,3%). D-tehtävien osuus kaikista tehtävistä laski 25 %:sta 15 %:iin. 382 (1,3%) tehtävän osalta kiireellisyysluokasta ei ole tietoa.

Vuonna 2015 Pelastusyksiköt suorittivat yhteensä 1443 ensivastetehtävää, nousua edelliseen vuoteen oli 7,0% (1349 tehtävää vuonna 2014). Potilaiden tavoittamisviiveet ovat pysyneet HUS:n palvelutasopäätöksen mukaisina kaikissa hälytyskiireellisyysluokissa sekä HYKS Peijaksen (Vantaa-Kerava) että Hyvinkään sairaanhoitoalueilla.

Lääkärihelikopteritoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen HEMS-pelastajat (1+5) toimivat yliopistosairaanhoitopiirien omistavan FinnHEMS Oy:n Vantaan tukikohdan lääkärihelikopterissa. Vuonna 2015 lääkärihelikopterilla oli kaikkiaan 2564 tehtävää, joista 42 % (1078) oli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueelle ja näistä puolet (513) Vantaalle.

Tilannekeskus

Pelastuskeskuksessa sijaitseva tilannekeskus seuraa aktiivisesti Keski-Uudenmaan pelastustoimialueen turvallisuustilannetta ja reagoi siinä tapahtuviin poikkeamiin tiedottamalla muutoksesta alueen ja kuntien viranomaisille, avainhenkilöille sekä muille yhteistyötahoille. Tilannekeskus lähetti yhteensä 5443 tilanneilmoitusta, joista 43 kuntien johdolle ja avainhenkilöille, 4714 pelastuslaitoksen toimijoille, 333 muille yhteistoiminta viranomaisille ja 353 muille yhteistoiminta tahoille.

Toimitilat

Järvenpään uudella paloasemalla aloitettiin toiminta helmikuussa 2016. Sisäministeri Päivi Räsänen vihki paloaseman käyttöön 24.4.2015. Paloasema on toiminut moitteetta ensimmäisen vuoden ja henkilökunta on ollut tyytyväinen uusiin tiloihin.

Keravan ja Tuusulan yhteisaseman varsinainen suunnittelu alkoi kesällä 2015 ja suunnitelmat valmistuivat vuoden 2016 tammikuussa. Hankkeen kokonaisalaksi (brm2) asetettu noin 2500 neliön suuruus oli suunnittelua ohjaavana mitoituksena. Aseman suunnittelussa pyrittiin huomioimaan erityisesti tilojen käyttöä puhdaspaloasema periaatteiden mukaisesti.

Pelastuskeskuksessa alkoi suuret muutostyöt ja uudisrakentaminen lähinnä piha-alueella. Finavia rakentaa omalle kunnossapidolle uudet kalustohallit. Pelastuskeskuksen toinen pihanpuolisko siirtyi Finavian käyttöön, samoin asiakaspysäköintipaikat jäävät uuden tielinjauksen alle. Uutta pysäköintitilaa saadaan Teknikontien puolelta. Rakentaminen ja tieyhteydet ovat valmiina loppuvuodesta 2016.

Vantaankosken paloaseman peruskorjauksen hankesuunnitelma hyväksyttiin Teknisessä lautakunnassa 18.8.2015. Kustannusennuste 1,40 milj. euroa hyväksyttiin suunnittelutyön pohjaksi. Vuoden 2016 aikana laaditaan muutos- ja korjaustöiden suunnitelmat ja urakka kilpailutukset. Työt käynnistyvät vuoden 2017 alusta.

Myyrmäkeen suunnitteilla olevaan palvelukeskuksen ei lopulta saatu ensihoidon päivystystä, ARA -rahoituksen periaatteista johtuen. Länsi- Vantaan ensihoitoyksikölle haetaan nyt tiloja Myyrinkodin yhteydestä.

Henkilöstö

Vuonna 2015 sairauspoissaoloprosentti oli 4,98 %, kun se vuonna 2014 oli 5,1 %.Vuonna 2015 oli sairauspoissaolopäiviä 8578 päivää kun vastaavasti vuonna 2014 sairauspoissaoloja oli 8684 päivää. Henkilöstön uudelleen sijoituksessa on onnistuttu edellisvuotta paremmin, joten pitkien yli 30 päivää kestäneiden poissaolojen määrä on vähentynyt.

Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan vuonna 2016. Vuoden 2014 työhyvinvointikyselyn perusteella työhyvinvoinnin haasteina ovat uhka ja väkivaltatilanteiden kohtaaminen työssä sekä henkilöstön arvio jaksamisestaan työssä eläkeikään saakka.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelmaosan talousarviovertailu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 173 621 euroa. Sitovan tavoitteen saavuttamisessa edesauttoivat ennen kaikkea henkilöstömenojen säästöt.

Tilikauden ylijäämäksi poistoerokirjausten ja varausten jälkeen muodostui 165 959 euroa

Pelastustoimen kuntaosuus/ tulot ja menot:

Pelastustoimen tulosta paransi kotikuntakorvausten, yhteistoimintakorvausten ja muiden tuottojen arviota suurempi tulokertymä. Materiaali- ja palveluostojen osalta talousarvio alittui 209 000 euroa.

Henkilöstökulut jäivät 477 000 euroa talousarviota pienemmiksi. Suurimmat syyt tähän olivat virkojen täyttämättä jättäminen hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta sekä ensihoidon ja pelastuksen synergiaedut henkilöstöresurssien joustavassa käytössä.

Jäsenkuntien osalta kiinteistömenot tarkastettiin vastaamaan toteutuneita kuluja.

Ensihoidon kuntaosuus/ tulot ja menot:

Ensihoidon osalta saavutettiin ylijäämäinen tulos alkuperäisen talousarvion oltua 80 000 toteumaa alempi. Materiaali- ja palveluostot ylittivät talousarvion 157 000 eurolla, kun taas henkilöstökulut jäivät 190 000 euroa talousarviosta.

Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3 044 462 euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1 737 882 euroa. Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1 306 580 euroa.

Rahoitusosan talousarviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 762 000 euroa. Talousarvio ylittyi 1 196 000 eurolla.

Investointiosan talousarviovertailu

Vantaan valtuuston asettama toinen sitova tavoite investoinneille oli 2 356 000 euroa.

Nettoinvestointien tavoitetaso alitettiin 196 000 eurolla. Investointeihin kului 2 325 000 euroa. Rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen nettoinvestoinnit olivat 2 160 000 euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2 191 000 euroa. Asemakalustoon käytettiin 107 000ja väestönsuojelujärjestelmiin 27 000 euroa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Pelastuslaitoksen tavoitteena on lisätä alueen väestön riskitietoisuutta kouluttamalla ja valistamalla. Tavoite oli saavuttaa 20 %:a väestöstä ja tämä ylitettiin saavuttaen 24 %:a väestöstä. Vantaan asuntomessuille pelastuslaitos osallistui kokoaikaisesti.

Tilikaudella valvonnan tavoitteiksi asetettiin 3 813 asuinrakennuksen palotarkastusta. Palotarkastus suoritteita tehtiin yhteensä 3 750 mikä on 98 %:a tavoitteesta. Tämän lisäksi lähetettiin 3 900 omavalvontalomaketta, joista 91% palautettiin.

Valvontakohteiden valvontakäyntien tavoitteeksi tarkentui 1 854. Valvontakäynti tehtiin
1 739 valvontakohteeseen, mikä on 94 %:a tavoitteesta. Lisäksi toimintavuonna muita valvontatoiminnan suoritteita tehtiin 5 044 kappaletta (muut tarkastukset, kemikaalilain alaiset toimenpiteet, asiakirjavalvonta ja asiantuntijapalvelut).

Pelastustehtävien määrä nousi 3 prosenttia edellisestä vuodesta. Ensihoitotehtävät vähentyivät 2,8 prosentilla.

Vakinaisia virkoja ja työsuhteita oli 418 kappaletta vuoden lopussa. Henkilötyövuosia pelastuslaitoksella tehtiin 467.

Turvapaikanhakijoiden runsas hakeutuminen myös Keski-Uudenmaan alueelle lisäsi pelastuslaitoksen valvontatehtäviä runsaasti syksyn aikana.

Tunnusluvut

Turvallisuuspalvelut	TP 2013	TP 2014	TA 2015	Toteuma 2015	TA - Vuosi vertailu %
Valistus ja neuvonta (henk.)	117 895	93 220	87 000	104 345	120
-Turvallisuuskoulutustilaisuudet	811	775	600	797	133
Valvontasuunnitelman valvontakohdemäärät*	9 430	9 300	9 500	12 752	
Palotarkastus/valvontasuorite	1 789	1 487	1 854	1 739	94
Asuintalot ja niihin verrattavat kohteet (Pronto)	4 568	4 771	3 813	3 750	98
Omavalvonta	3 073	2 387	912	3 900	428
Muut tarkastukset ja katselmukset		1 392		3 363	
Pelastuspalvelut		-			
Tehtävät yhteensä	6 666	6 406	6 600	6 652	101
Tulipalot	702	723		674	
-Tahallisesti sytytetyt palot % kaikista	23 %	16 %		21 %	
Palokuolemat	1	3		4	
Rakennuspalot	125	100		107	
Rakennuspalovaara (uusi tunnusluku)	157	205		162	
Liikenneonnettomuudet	975	967		1 013	
Ensivaste	1 322	1 346		1 444	
Öljyvahingot	187	181		176	
Suuronnettomuudet	1	3		3	
Onnettomuusvahingot M €	6	8		6	
Uhattuna olleen omaisuuden arvo M €	155	76		58	
Hems- yksikön tehtävät yhteensä	2 143	2 303		2 564	
joista helikopterilla	1 133	1 200		1 365	
joista maayksiköllä	851	931		934	
Hems-yksikön tehtävät KUP alueella	1 068	1 032		1 078	
		-			
Tilannekeskus/lähetetyt viestit ja		-			
ennakkovaroitukset eri toimijoille (kpl)	6 555	5 083		5 443	
Pela sisäiset	5 652	4 246		4 714	
Osakaskuntien johdolle	62	39		43	
Muille viranomaisille	421	427		333	
Muille Yt-viranomaisille	420	371		353	
Ensihoitopalvelut					
Tehtävät yhteensä	28 520	31 103	30 000	30 224	101
A korkeariskinen tehtävä	1 605	1 613		1 476	
B tehtävässä keskisuuri riski	7 877	8 692		9 496	
C kiireellinen	13 818	14 313		14 234	
D kiireetön	4 984	6 194		4 636	
Muut		291		382	

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2015 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Palotarkastustoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien omistamissa kiinteistöissä. Järvenpäähän valmistui uusi paloasemarakennus joulukuussa 2014, joka otettiin käyttöön 2015 helmikuussa.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä. Siinä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit. Valmiussuunnitelma hyväksyttiin 2012 ja sitä päivitetään pelastusjohtajan päätöksen mukaisesti vuosittain. Lisäksi kartoitettiin pelastuslaitoksen toimipisteiden riskit riskikartoituksella asemakiinteistöjen ja tietoturvallisuuden riskit. Kartoituksen perusteella laadittiin raportti ja toimenpide-ehdotukset laitoksen sisäisen turvallisuuden parantamiseksi sekä perustettiin työryhmä toimeenpanemaan ja kehittämään turvallisuustoimenpiteitä.

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksella. Palvelunhallintaan liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 1 173 621 euroa. Tilikaudella puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 1 076 338 euroa, josta muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 339 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämästä tehdään investointivaraus 1 200 000 euroa, joka kohdennetaan investointisuunnitelman mukaisesti tuleviin kalustoinvestointeihin.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 165 959 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Pelastus TA 2015	Pelastus Toteuma 2015	Pelastus Poikkeama 2015	Ensihoito TA 2015 Hyvinkää	Ensihoito Toteuma 2015 Hyvinkää	Ensihoito Poikkeama 2015 Hyvinkää	Ensihoito TA 2015 Peijas	Ensihoito Toteuma 2015 Peijas	Ensihoito Poikkeama 2015 Peijas
Liikevaihto	27 360	27 565	205	4 074	4 115	40	5 033	5 003	-31
Liiketoiminnan muut tuotot	53	146	94	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-3 821	-3 612	209	-232	-437	-205	-540	-493	47
Henkilöstökulut	-17 853	-17 376	477	-3 469	-3 255	214	-4 111	-4 135	-24
Poistot ja arvonalentumiset	-1 635	-1 748	-113	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-4 104	-3 882	221	-371	-328	44	-384	-389	-5
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 092	1 092	2	96	94	-2	-15	-13
Rahoitustuotot ja -kulut	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0	1 093	1 093	2	96	94	-2	-15	-13
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 093	1 093	2	96	94	-2	-15	-13
Poistoeron vähennys (+)	-459	-884	-425	0	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	753	-884	-1 637	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys (-)	0	-124	-124	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn.	0	-124	-124	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	294	85	-209	2	96	94	-2	-15	-13

Talousarvion lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Poikkeama
Liikevaihto	36 468	36 683	215
Liiketoiminnan muut tuotot	53	146	93
Materiaalit ja palvelut	- 4 594	- 4 542	52
Henkilöstökulut	- 25 433	- 24 766	667
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 635	- 1 748	- 113
Liiketoiminnan muut kulut	- 4 859	- 4 599	260
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-	1 173	1 173
Rahoitustuotot ja -kulut		0	0
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-	1 174	1 174
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 459	- 884	- 425
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn	753	- 124	- 877
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	294	166	- 128

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	-434	762	1 196
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 399	-1 399
Rahavarojen muutos	-434	-637	-203

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvo	1 856	2 191	- 335
Muu pelastus- ja huoltokalusto	310		310
Asemakalusto	100	107	- 7
Johtokeskukset	-		-
Väestensuojelujärjestelmät	40	27	13
Tietojärjestelmät	50		50
Investoinnit yhteensä	2 356	2 325	31
Valtionosuudet ja luovutustulot	-	165	- 165
Investoinnit netto	2 356	2 160	196

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	36 683 010,51	35 745 471,20
Liiketoiminnan muut tuotot	145 768,50	273 276,28
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 524 380,18	- 1 410 670,88
Palvelujen ostot	- 3 017 693,57	- 3 091 310,69
	- 4 542 073,75	- 4 501 981,57
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 19 185 116,21	- 18 944 556,98
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 405 280,38	- 4 457 514,91
Muut henkilösivukulut	- 1 175 717,56	- 1 010 627,30
	- 24 766 114,15	- 24 412 699,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 748 037,38	- 1 605 842,21
Liiketoiminnan muut kulut	- 4 599 335,83	- 4 178 873,66
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 173 217,90	1 319 350,85
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	1 748,95
Muut rahoitustuotot	1 139,24	982,33
Muut rahoituskulut	- 736,56	- 957,69
	402,68	1 773,59
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 173 620,58	1 321 124,44
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 883 999,40	129 035,85
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	- 123 661,95	- 1 300 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	165 959,23	150 160,29

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	27,4	43,5
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	27,4	43,5
Voitto, %	3,2	3,7

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 173 217,90	1 319 350,85
Poistot ja arvonalentumiset	1 748 037,38	1 605 842,21
Rahoitustuotot ja -kulut	402,68	1 773,59
Tulorahoituksen korjauserät	- 131 337,19	- 153 518,52
	2 790 320,77	2 773 448,13
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 324 964,89	- 2 183 499,73
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150 093,00	125 526,91
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	146 322,59	201 048,37
	- 2 028 549,30	- 1 856 924,45
Toiminnan ja investointien rahavirta	761 771,47	916 523,68
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 2 669 149,56	- 1 136 122,28
Saamisten muutos muilta	144 262,37	- 195 395,42
Korottomien velkojen muutos kunnalta	757,25	3 151,15
Korottomien velkojen muutos muilta	1 125 216,40	598 524,80
Rahoituksen rahavirta	- 1 398 913,54	- 729 841,75
Rahavarojen muutos	- 637 142,07	186 681,93
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	128 103,71	765 245,78
Rahavarat 1.1.	765 245,78	578 563,85
	- 637 142,07	186 681,93

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	-62 500	-414 114
Investointien tulorahoitus, %	134,3	142,2
Kassan riittävyys, pv	1,3	7,9
Quick ratio	0,9	0,8
Current ratio	0,9	0,8

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	5 361 422,72	4 949 573,61
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,00	6 525,00
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	4 118 189,66	4 419 127,20
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 243 233,06	523 921,41
	5 361 422,72	4 943 048,61
Vaihtuvat vastaavat	7 163 574,18	5 275 829,06
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	573 735,36	643 057,00
Saamiset kunnalta	6 309 689,72	3 640 540,16
Muut saamiset	151 951,79	226 986,12
Siirtosaamiset	93,60	0,00
	7 035 470,47	4 510 583,28
Rahat ja pankkisaamiset	128 103,71	765 245,78
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 524 996,90	10 225 402,67
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 521 605,98	1 355 646,75
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 355 646,75	1 205 486,46
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	165 959,23	150 160,29
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 346 399,48	2 338 738,13
Poistoero	1 169 737,53	285 738,13
Vapaaehtoiset varaukset	2 176 661,95	2 053 000,00
Vieras pääoma	7 656 991,44	6 531 017,79
Lyhytaikainen		
Ostovelat	2 455 931,06	1 533 499,83
Korottomat velat kunnalta	3 908,40	3 151,15
Muut velat	842 825,37	849 349,23
Siirtovelat	4 354 326,61	4 145 017,58
	7 656 991,44	6 531 017,79
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 524 996,90	10 225 402,67

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	38,9	36,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	20,8	18,1
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 521,6	1 355,6

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2015	2014
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	26 457	25 687
Ensihoito	7 810	7 660
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	430	384
Ensihoitopalvelut	1 308	1 350
Yhteistoimintakorvaukset	438	421
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	240	244
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	146	273
Toimintatuotot yhteensä	36 829	36 019

Valtionosuuksien erittely		
1 000 €	2015	2014
Peke-järjestelmä	64	49
Öljyntorjunta	0	50
Valtionosuudet yhteensä	64	99

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Suunnitelman mukaiset poistot keskimäärin	1 740
Poistonalaisten investointien omahankintameno keskimäärin	2 299
Poikkeama, €	-559
Poikkeama, %	-24,3

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	2015	2014
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	131	154
Myyntivoitot yhteensä	131	154

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	2015	2014
Keskustapuolue Uusimaa	0,1	0,11
Kokoomus Uusimaa	1,1	1,37
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,13
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	0,9	1,14
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,2	0,12
Vihreä Uusimaa ry	0,3	0,30
Yhteensä	2,6	3,2

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	884	-129
Poistoeron muutokset yhteensä	884	-129

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
1 000 €			Aineettomat oikeudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.			7	7
Tilikauden poisto			-7	-7
Poistamaton hankintameno 31.12.			0	0
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus-välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 078	342	524	4 943
Lisäykset tilikauden aikana	884	134	1 307	2 325
Rahoitusosuudet tilikaudella	-198	0	48	-150
Vähennykset tilikauden aikana	-15	0	0	-15
Siirrot erien välillä	636	0	-636	0
Tilikauden poisto	-1 558	-183	0	-1 742
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 826	292	1 243	5 361

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2015	2014
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 356	1 205
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 356	1 205
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	166	150
Oma pääoma yhteensä	1 522	1 356

Erittely poistoerosta

1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 170	286
Poistoero yhteensä	1 170	286

Vieras pääoma

1 000 €	2015 Lyhyt-aikainen	2014 Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	5	5
Yhteensä	5	5
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	682	739
Yhteensä	682	739
Vieras pääoma yhteensä	687	744

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	4 177	4 138
Muut tilinpäätösjaksotukset	177	7
Siirtovelat yhteensä	4 354	4 145

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Leasingvastuut

1 000 €	2015	2014
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	650	500
Myöhemmin maksettavat	1 061	613
Yhteensä	1 711	1 113

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

1 000 €	2015	2014
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	1 137	1 200
Sopimusvastuut yhteensä	1 137	1 200

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2015	2014
Virka- ja työsuhteisia	418	417
Määräaikaisia	48	46
Yhteensä	466	463

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Vantaalla 23.2.2016

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunta

Nyberg Juha, puheenjohtaja, Vantaa
puheenjohtaja, Vantaa

Nordström Ralf
varapuheenjohtaja, Vantaa

Järvimaa Taru
jäsen, Hyvinkää

Lindholm Teuvo
jäsen, Hyvinkää

Huikko Jukka
varajäsen, Järvenpää

Taavitsainen Mikko
jäsen, Järvenpää

Ennevaara Anssi
varajäsen, Kerava

Makkonen Toni
jäsen, Kerava

Salonen Timo
jäsen, Mäntsälä

Nuuttila Simo
varajäsen, Mäntsälä

Nykyri Heikki
varajäsen, Nurmijärvi

Lappalainen Mira
jäsen, Nurmijärvi

Eloranta Olavi
varajäsen, Pornainen

Kaasinen Pentti
varajäsen, Tuusula

Vänskä Pekka
pelastusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2016

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.2 Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2015 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 35.000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi n. 10 %.

Sähköisiä asiakastyytyväisyyttä ja tehokkuutta parantavia järjestelmiä mm. Suomen ensimmäisiä työterveyshoitajan virtuaalivastaanotto otettiin käyttöön ja www.vantaantyoterveys.fi asiakkaita palvelevat nettisivut avattiin. eArkiston sekä erilaisten etämittauslaitteiden käyttöönottoa on valmisteltu niin, että ne voidaan ottaa käyttöön 2016 aikana.

Liikelaitokselle kehitettiin oma AITO Vantaan Työterveys liikelaitos brändi Vantaa brändin rinnalle. Liikelaitos järjesti työterveyshuollon kunnallisille organisaatioille Työ ja Terveys ry:n valtakunnalliset liikelaitospäivät. Osallistujina oli yli 30 työterveyshuollon kunnallista toimijaa. Verkostoitumista ja vaikutuskanavia on aukaistu silmälläpitäen potentiaalisia työterveyshuoltoon vaikuttavia lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia muutoksia mm. kuntalain vaikutukset, soteratkaisu ja työterveyshuollon korvattavuus.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain mukaisesti syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Vantaan Työterveys liikelaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Liikelaitoksella on johtokunta, jossa on kuusi jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.
Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan jäsenet:

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Helen Josefsson, puheenjohtaja	Mia Henriikka Salmivuo
Sauli Heinonen, varapuheenjohtaja	Kari Hokkanen
Eila Hyttinen	Varpu Peltonen
Jussi Lempiäinen	Pekka Polkko
Kirsi Mäkilaine	Sari Kuula
Hannu Kokko	Lasse Hyytiäinen

Vantaan Työterveys liikelaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu toimitusjohtaja, vastaava työterveyslääkäri, kolme palvelupäällikköä sekä talouspäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen toimitusjohtaja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 531 449 eurolla ja se parani 154 454 euroa vuoteen 2014 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 € (2 625 € vuonna 2014) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 € (10 500 € vuonna 2014).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2015 lopussa 1,9 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2014). Tilikauden 2015 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,014 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,45 milj. euroa (0,09 milj. euroa vuonna 2014).

Liikevaihto oli 7,1 milj. euroa (6,6 milj. euroa vuonna 2014) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,05 miljoonaa euroa (0,06 miljoonaa euroa vuonna 2014). Myynti ylitti talousarvion 15 %:lla.

Toimintakulut olivat 6,6 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,64 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,5 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2015 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 40 284 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2015 merimiestoimipisteen tappiosta.

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2015 42 696,61 euroa Softmedic-SAP myyntireskontraliittymä- ja e-resepti- investointien valmistuttua.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2015 lopussa 69 henkilöä (68 vuonna 2014).
Henkilöstökulut olivat 3,4 milj. euroa (3,3 milj. euroa vuonna 2014).
Vuokralääkäreiden kustannukset olivat 1,31 milj. euroa. (1,13 milj. euroa vuonna 2014)

Henkilöstömenot alittivat budjetoidun 1,5 %:lla. Vuokratyövoiman käyttö lasketaan palveluostoiksi ja palvelumenot ylittyivät 22,7 %:lla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan Työterveys liikelaitoksen riskienhallinta on kiinteä osa strategista ja operatiivista johtamista. Liikelaitoksessa suoritetaan jatkuvaa toimintaympäristön ja oman toiminnan riskienarviointityötä mm. toimintaympäristön analyysillä ja eri toimintojen raportoinnilla (mm. talous, asiakkuudet, palautteet). Johtamista ja työterveyshuollon työn riskienhallintaa toteutetaan laatujärjestelmään kirjatuttujen menettelyohjeiden avulla. Sisäinen auditointi aloitettiin keväällä 2015. Riskienarviointityöstä vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksessa työterveysjohtaja.

Talouden kehitystä ja tavoitteiden toteutumista raportoidaan Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle, johtoryhmälle, apulaiskaupunginjohtajalle sekä pääkaupunkiseudun yritystyöterveyshuollon neuvottelukunnalle kirjallisesti sekä säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä.
Vantaan kaupungille asiakkuudelle talousraportointi tapahtuu kuukausittain. Vantaan Työterveys liikelaitos suorittaa taloudellisuuden ja tuloksellisuuden vertailua neljän eri kaupungin alueella sijaitsevien toimipisteidensä välillä. Vantaan Työterveys liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo työterveysjohtaja.

Suurimmat operatiiviset ja tuotannolliset riskit liittyvät potilastietojärjestelmien toimivuuteen muutostilanteissa sekä henkilökuntamuutokset. Näihin riskeihin on varauduttu hyvällä yhteistyöllä palveluidentuottajan kanssa, eliminoimalla aiempien muutostilanteiden aiheuttamat toimintapoikkeavuudet sekä hyvällä henkilöstöjohtamisella.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestäminen

Toiminnassa noudatettiin hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita (Hyvän johtamis- ja hallintotavan arvioinnin periaatteet, Vantaan kaupunginhallitus 19.7.2007). Vantaan kaupungin sisäinen tarkastus vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisestä tarkastuksesta. Toimintaohjeistusten toteutumista johdetaan hyvällä esimiestyöllä. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla ja esimiestapaamisilla varmistetaan yhteinen käytäntö.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Kilpailutuksia ei ole järjestetty 2015 aikana. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään samoin kaupungin konsernihallinnon lakimiespalveluja.

Toimintaohjeistusten toteutumista ja noudattamista johdetaan laatuohjelmaan kirjatuilla menettelyohjeilla sekä hyvällä johtamisella ja esimiestyöllä. Säännöllisesti pidettävillä esimiesten ja henkilökunnan henkilökohtaisilla työntekijänvartti tapaamisilla, yhteisillä toimipiste- ja liikelaitoskokouksilla varmistetaan sovitunmukainen yhteinen käytäntö. Muuttuvaa lainsäädäntöä sekä Vantaan kunnallista päätöksentekoa seurataan aktiivisesti.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kuntalain 1.9.2013 voimaan tullut muutos velvoittaa kunnat yhtiöittämään kilpailuilla markkinoilla tapahtuvan toimintansa 1.1.2015 mennessä. Kuntalain (410/2015) 150 §:n mukaan työterveyshuollon sairaanhoidon palveluiden osalta yhtiöittämisvelvollisuuden siirtymäaika jatkuu vuoden 2016 loppuun asti. Näin ollen Vantaan Työterveys liikelaitoksen tulee yhtiöityä 1.1.2017 mennessä, mikäli se haluaa jatkossa tarjota Vantaalla yrityksille sairaanhoidon palvelua tai Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa ennaltaehkäiseviä tai sairaanhoidon palveluita tai osallistua tarjouskilpailuihin. Muina vaihtoehtoina voidaan katsoa olevan mm. palveluiden ulkoistus.
Valmisteilla olevan SOTE ratkaisun vaikutuksia työterveyshuoltoon ei vielä ole tiedossa. Vallalla näyttäisi olevan ajatus sairaanhoidon siirtämisestä työterveyshuollosta perusterveydenhuoltoon ainakin osittain. Työterveyshuollon rahoitus tulee tarkasteluun lähivuosina, ja oletettavaa on, että korvattavuus rakennetta tullaan muuttamaan ja sen vaikutukset ovat oletettavasti työterveyshuollon ostoja vähentäviä.
Yleinen taloudellinen lama on näkynyt selvimmin 2010 jälkeen työterveyshuollon kiristyvinä markkinoina
Mm yllämainituista syistä on todennäköistä, että työterveyshuollon palveluidentuottajien palvelukonsepti, tuotteistus ja ansaintalogiikka tulee lähivuosina uudelleen rakennettavaksi.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja/ varauksia on 541 034 euroa. Tilikaudella kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuun omaisuuteen kohdistuneet 33 660,38 euroa.
Työterveysjohtajan esitys tilikauden 2015 tuloksen käsittelystä Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle on seuraava:

Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään sekä taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä siirretään 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	6 203	7 129	926
Liiketoiminnan muut tuotot	30	53	23
Henkilöstömenot	-3 489	-3 397	92
Materiaalit ja palvelut	-2 280	-2 724	-444
Muut kulut	-452	-475	-23
Poistot	-34	-34	0
Liikeylijäämä (alijäämä)	-22	552	574
Muut rahoitustuotot ja kulut	-12	-11	1
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	34	34	0
Tuloverot	0	-14	-14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	561	561

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	0	561	561
Rahoitustoiminnan rahavirta	0	-208	-208
Investointien rahavirta	-50	0	50
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta	0	0	0
Rahavarojen muutos	-50	353	403

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	7 128 523,73	6 599 568,68
Liiketoiminnan muut tuotot	52 596,60	60 246,44
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 84 987,81	- 72 901,00
Palvelujen ostot	- 2 638 937,40	- 2 343 089,59
	- 2 723 925,21	- 2 415 990,59
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 2 641 153,08	- 2 602 102,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 605 886,36	- 587 150,92
Muut henkilösivukulut	- 150 069,36	- 135 780,34
	- 3 397 108,80	- 3 325 033,34
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 33 660,38	- 25 431,92
Liiketoiminnan muut kulut	- 474 514,42	- 447 184,74
Liikeylijäämä (-alijäämä)	551 911,52	446 174,53
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 831,25	68,95
Kunnalle maksetut korkokulut	- 10 658,00	- 10 500,01
Korvaus peruspääomasta	- 2 664,00	- 2 624,99
Muut rahoituskulut	- 387,19	- 17,04
	- 10 877,94	- 13 073,09
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	541 033,58	433 101,44
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 9 036,22	- 6 118,74
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	42 696,61	31 550,65
Tuloverot	- 13 759,98	- 21 291,48
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	560 933,99	437 241,87

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	29,5	35,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	29,5	35,3
Voitto, %	7,6	6,6

Vantaan Työterveys liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	551 911,52	446 174,53
Poistot ja arvonalentumiset	33 660,38	25 431,92
Rahoitustuotot ja -kulut	- 10 877,94	- 13 073,09
Tuloverot	- 13 759,98	- 21 291,48
	560 933,98	437 241,88
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	- 33 977,51
Toiminnan ja investointien rahavirta	560 933,98	403 264,37
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	- 110 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	46 061,36	- 395 419,90
Saamisten muutos muilta	- 22 005,23	- 125 677,87
Korottomien velkojen muutos kunnalta	8 785,12	1 031,47
Korottomien velkojen muutos	- 240 455,46	- 70 167,88
Rahoituksen rahavirta	- 207 614,21	- 700 234,18
Rahavarojen muutos	353 319,77	- 296 969,81
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	446 611,05	93 291,28
Rahavarat 1.1.	93 291,28	390 261,09
	353 319,77	- 296 969,81

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	612 633	-226 483
Investointien tulorahoitus, %	0,0	1 286,9
Lainanhoitokate	63,1	15,3
Kassan riittävyys, pv	24,6	5,4
Quick ratio	2,7	1,9
Current ratio	2,7	1,9

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	40 560,62	74 221,00
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	26 538,11	6 985,00
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	0,00	42 696,61
	26 538,11	49 681,61
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	14 022,51	24 539,39
	14 022,51	24 539,39
Vaihtuvat vastaavat	2 799 830,40	2 470 566,76
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	427 894,90	408 717,43
Saamiset kunnalta	1 922 496,69	1 935 263,82
Muut saamiset	2 827,76	33 294,23
	2 353 219,35	2 377 275,48
Rahat ja pankkisaamiset	446 611,05	93 291,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 840 391,02	2 544 787,76
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 440 682,63	879 748,64
Peruspääoma	37 500,00	37 500,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	842 248,64	405 006,77
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	560 933,99	437 241,87
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	201 051,36	234 711,75
Poistoero	40 560,62	31 524,40
Vapaaehtoiset varaukset	160 490,74	203 187,35
Vieras pääoma	1 198 657,03	1 430 327,37
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	150 000,00	150 000,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	0,00	1 191,66
Ostovelat	224 224,16	516 933,40
Korottomat velat kunnalta	10 000,59	1 215,47
Muut velat	120 997,74	112 879,75
Siirtovelat	693 434,54	648 107,09
	1 048 657,03	1 280 327,37
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 840 391,02	2 544 787,76

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	57,8	43,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	16,7	21,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 403,2	842,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pienet käyttöomaisuusinvestoinnit, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa on kirjattu tilikauden kuluksi.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2015	2014
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Myyntituotot kunnalta	2 762	2 364
Myyntituotot muilta	4 366	4 221
Muut tuet ja avustukset	53	75
Toimintatuotot yhteensä	7 181	6 660

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	39 190
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	38 796
Poikkeama, €	395
Poikkeama, %	1,02

Valtuustoryhmille annetut tuet		
	2015	2014
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,9	1,1
Perussuomalaiset	0,1	0,2
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,9	1,1
Vantaan vihreät	0,2	0,2
Yhteensä	2,1	2,6

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	9	6
Poistoeron muutokset yhteensä	9	6

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
1 000 €	Aineettomat oikeudet	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7	43	50
Siirrot erien välillä	43	-43	0
Tilikauden poisto	-23	0	-23
Poistamaton hankintameno 31.12.	27	0	27

Aineelliset hyödykkeet			
1 000 €	Muu kalusto	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	25	0	25
Tilikauden poisto	-11	0	-11
Poistamaton hankintameno 31.12.	14	0	14

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2015	2014
Peruspääoma 1.1.	38	38
Peruspääoma 31.12.	38	38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	842	515
Ylijäämän siirto	0	-110
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	842	405
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	561	437
Oma pääoma yhteensä	1 441	880

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	41	32
Poistoero yhteensä	41	32

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	680	627
Muut tilinpäätösjaksotukset	14	21
Siirtovelat yhteensä	693	648

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2015	2014
Virka- ja työsuhteisia	69	68
Yhteensä	69	68

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan ja työterveysjohtajan allekirjoitukset

Vantaalla

Helen Josefsson
Puheenjohtaja

Eila Hyttinen

Eila Hyttinen

Jussi Lempiäinen

P: LARSA

Kirsi Mäkilaine

Hannu Kokko

LARSA HYYRYLÄINEN.

Anne-Marie Hovi
työterveysjohtaja, toimitusjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla ___ ____ 2016

BDO Audiator Oy
JHTT -yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.3 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.3.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus

Toiminnan ja talouden tasapaino oli keskeisin tavoite toimintakaudella.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvoi voimakkaasti 2015. Vuoden aikana annettiin palveluja 73 048 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 4,2 %.

Suun terveydenhuollossa toteutui 140 373 hammaslääkärikäyntiä (144 238 käyntiä vuonna 2014, vähennystä edelliseen vuoteen 2,7%), 44 370 suuhygienistikäyntiä (42 404 käyntiä vuonna 2014, lisäystä edelliseen vuoteen 4,6%) sekä 12 397 hammashoitajakäyntiä (10 787 käyntiä vuonna 2014, lisäystä 14,9%).
Oikomishoidossa olevien potilaiden määrä oli 6364 (6 352 potilasta vuonna 2014).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäynnit lisääntyivät 8,2 % edelliseen vuoteen verrattuna (2015 22 741 käyntiä, 2014 21 012). Pääkaupunkiseudun (PKS) virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen ja PKS Suun erikoishoidon yksikön käyttö oli väestösuhdetta alhaisempaa.

Peruuttamattomat poisjäännit vähenivät 1,8 % (2015 9354 käyntiä ja 2014 9526 käyntiä). Lasten ja nuorten poisjäännit lisääntyivät 0,4 %, ja aikuisten poisjäännit vähentyivät 4,6 %. Peruuttamattomien poisjääntien kliinisten tuntien määrä väheni 2,2 % vuoteen 2014 verrattuna (2015 5622 h ja 2014 5746 h).

Hampaiden reikiintymisindeksin d+D mukaan 5-vuotiaiden hammasterveys oli 0,4 12-vuotiaiden hammasterveys oli 0,6 ja 15-vuotiaiden hammasterveys oli 1,0. Mainittavaa muutosta 2014 vuoteen ei ollut. Koko väestön hammasterveys on pysynyt lähes samana neljän vuoden aikana non-kumulatiivisen D+d tilaston mukaan.

Hoitotakuussa pysyttiin asiakasmäärän kasvusta huolimatta. Kiireettömään tutkimukseen odottavien asiakkaiden määrä oli 5177 ja odotusaika 3kk3vk 31.12.2015. Palvelut tuotettiin lähes 100% omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön koulutuspäiville.

Sosiaali- ja terveystoimen asiakastyytyväisyyskyselyssä suun terveydenhuollon asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli kiitettävä eli 9,36 vuonna 2014
Kanteluiden ja asiakaspalautteiden määrä pysyi aikaisempien vuosien tasolla. Kanteluita tehtiin suun terveydenhuollosta yksi. Kaupungin sähköisen palautejärjestelmän kautta tuli yhteensä 141 asiakaspalautetta, joista positiivisia oli 33.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä tapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Yhteistyössä saatiin aikaan neuvolan kanssa yhteinen kutsukehote 3- ja 5-vuotiaille. Sivistystoimen toimialan ja kouluterveyden-

huollon kanssa tavattiin koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja valmistettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista. Vantin ateriapalvelun kanssa tavattiin lasten terveellisen ruokailun edistämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön päivähoitoa koskevan suosituksen johdosta tavattiin varhaiskasvatuksen johtoa. Sen perusteella Suupeili-projekti suunnitteli yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa Hymyhammas-terveystuokion. Mallia pilotoitiin keväällä ja otettiin käyttöön päiväkotien esiopetuksessa syksystä alkaen. Hymyhammas-malli otetaan käyttöön myös koko pääkaupunkiseudulla. Lasten suupeili-projekti jatkoi toimintaa vielä vuoden loppuun ja osallistui moniin tapahtumiin, kuten terveysmessut, koulujen hyvinvointiviikot, armeijan kutsunnat ja ehkäisevän päihdetyön viikko. Projektissa saatiin valmiiksi mm. sähköistä terveydenedistämismateriaalia ja oppaita yhteistyökumppaneille.

Lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Tuettiin eri ikäisten suun terveyden edistämistä ja omahoitoa yksilöllisten hoitovälien mukaisilla tutkimuskäynneillä.

Jatkettiin päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa asumiskeskus Koisonrannan, ehkäisevän päihdetyön yksikön ja huumeklinikan vieroitusyksikön kanssa.
Käynnistettiin yhteistyömalli paljon palveluja käyttävien / monisairaiden henkilöiden tavoittamiseksi yhteistyössä terveysasemapalveluiden asiakasvastaavahoitajien kanssa (asva). Koulutettiin toimintamalliin liittyen asva-hoitajia havaitsemaan ja haastattelemaan asiakkaan suun terveydentilanteeseen vaikuttavia tekijöitä, kertomaan omahoidon merkityksestä ja toteutuksesta sekä ohjaamaan tarvittaessa suun terveydenhuollon palvelujen piiriin.
Ikääntyneiden suun terveyttä kehitettiin voimassa olevien toimintamallien mukaisesti niin avo- kuin hoivaasumisen piirissä olevien osalta sekä vanhus- ja vammaispalvelujen osalta.
Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa.
Toimittiin aktiivisesti maahanmuuttajien palvelupisteessä ja arvioitiin tulevaisuuden toimintamalleja.

Otettiin käyttöön osana Vantaan uudistuneita internet sivustoja kaikenikäisten käyttöön tarkoitettu omahoitoportaali.

Oikomishoitoa annettiin Leinikkitien, Myyrmäen ja Länsimäen hammashoitoloissa. Erikoishammaslääkärikäynnit vähenivät osa-aikaeläkkeen vuoksi. Tätä tasoitettiin suuhygienistien oikomiskäyntejä lisäämällä. Yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa, Leinikkitiellä oli oikomishoidon erikoistumiskoulutuksen kuntaharjoittelussa kaksi hammaslääkäriä, toinen alkuvuodesta ja toinen huhtikuusta alkaen. Myyrmäessä toimiva hammaslaboratorio teki tarvittavat oikomiskojeet, mutta niitä hankittiin tarpeen mukaan myös yksityisiltä hammasteknikoilta.

Anestesiapalveluja myytiin Keravan, Sipoon, Nurmijärven, Tuusulan ja Inkoon kunnille.

Tunnusluvut

Suun terveydenhuollon liikelaitos

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
suun terveydenhuollon asiakkaat	65 639	65 759	68 059	69 134	67 821	69 068	70 114	73 408
tutkitut	38 745	35 104	36 708	39 741	37 404	41 638	37 791	39 418
käynnit yhteensä	188 927	184 638	186149	194 002	193 983	195 17	193 485	197 142
kliiniset tunnit (kaikki suorittajat[1])	109 343	105 149	114 059	125 960	125 787	130 495	129 537	123 611
käynnit hammaslääkärillä	144 047	139 678	137 426	138 942	144 147	146 032	144 238	144 287
käynnit suuhygienistilla	39 274	39 431	46 390	48 183	46 001	44 269	42 404	44 377
käynnit hammashoitajalla	4 750	5 074	5 743	6 613	7 265	9 601	10 787	12 397
peruuttamattomat poisjäännit	11 829	11 498	12 034	11986	9 619	9 752	9 526	9 354
peruuttamattomien poisjääntien kliiniset tunnit	6 793	6 661	7 279	7 329	5870	5 881	5 746	5 622
kiireettömän hoidon jonossa	6 132	6 994	6 561	4 182	3689	3 951	4 221	5 177
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)	yli 8 kk	6,5kk	5kk 3vk	5kk 4vk	4kk 1vk	4kk 0vk	3kk 2vk	3kk 3vrk
hammaslääkärissäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	34,1	33,7	34,4	27,7	26,2	26,3	26,2	26,6
hammaslääkärissäkäynti/ potilas (toistuvuus)	2,2	2,1	2,0	2,0	2,7	2,7	2,6	2,6
Kelan korvaama hammashoito								
asiakkaat/ lkm	40 387	40 612	39 661	40614	41 548	41 906	41 454	41 407
hammashoitokorvausta saaneiden osuus Vantaan väestöstä %	20,7	20,5	19,8	20	20,2	20,1	19,9	19,6
Suun terveydenhuollon kustannukset								
kokonaiskustannukset (1000 €)	17 584	17 645	17 501	20 571	21 818	22 176	22 273	22 548
euroa/ tutkittu	454	503	477	518	583	585	589	572
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	3 729	4 096	4871	5174	5318	5246	5389	5498

[1] Suorittaja: erikoishammaslääkäri, hammaslääkäri, suuhygienisti

Liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68.210,00 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159.158,00 euroa.

Liikevaihto oli 21.955.679,30 euroa (21.456.644,23 vuonna 2014), kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 2,1% mikä johtuu sisäisen palvelumyynnin ja ulkoisen asiakasmaksutuottojen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 639.146,97 euroa (681.145,48 euroa vuonna 2014).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 5.498.405,11 euroa (5.387.794,85 euroa vuonna 2014) ja palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 15.958.601,64 euroa (15.366.420.62 euroa vuonna 2014) muutos +3,9 johtuu hinnantarkastuksen (1,5%) lisäksi suoritettujen toimenpiteiden määrän kasvusta verrattuna edelliseen vuoteen. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2015 oli 415.263 kappaletta, joka ylitti palvelusopimuksen määrän 411 110 kappaletta +1,0%:lla. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisesta sekä oman kapasiteetin kohdistamisesta vaativampiin hoitotoimenpiteisiin. Volyymin kasvu perustui palvelusopimukseen sisältyvään +./. 2%:n määräklausuuliin.

Operatiiviset kulut olivat 22.339.744,35 euroa (vuonna 2014 22.272.201,75 euroa), josta materiaali- ja palveluostoja oli 5.086.257,15 euroa (vuonna 2014 5.202049,12 euroa), henkilöstökuluja 15.637.568,31 euroa (vuonna 2014 15.348.795,99 euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2015 1.546.478.62 euroa (vuonna 2014 1.579.555,09 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 69.440,27 euroa (vuonna 2014 141.601,55 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2015 olivat 65.860,00 euroa (vuonna 2014 128.957,76 euroa).

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158,00 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210,00 euroa. Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2015 lopussa 2.736.271,36 euroa (vuonna 2014 3.357.892,01 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2015 lopulla olivat 1.780.177,66 euroa (vuonna 2014 839.969,15 euroa).

Liikelaitoksen tulos oli 41.339,33 euroa ylijäämäinen (vuonna 2014 alijäämä oli 265.061,96 euroa) johtuen tehdyistä sopeutustoimenpiteistä.

Toiminta vuonna 2015

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2015 aikana kahdeksan kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2013-2017

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Eija Grönfors pj.	Hilkka Pokki
Seija Puha vpj.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välilä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 1.1.2014 lähtien kolmeen tulosyksikköön: suun terveydenhuollon vastaanottopalvelut
(keskitetyt palvelut), kiireetön vastaanottotoiminta sekä terveyden edistäminen ja oikomishoito, joita johtavat ylihammaslääkärit. Toimipisteitä on 32 sekä kaksi liikkuvaa yksikköä.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2015 aikana yhteensä 319 henkilöä (311 vuonna 2014), joista määräaikaisia oli 46 (37 vuonna 2014). Henkilöstökulut olivat 15.637.568,31 euroa (15.348.795,99 euroa vuonna 2014).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportointi tapahtuu kolmannes vuosittain.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset on hoidettu osana kaupungin vakuutuksia ja ne kilpailutettiin vuonna 2013. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2015 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 41.339,33 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Kertynyttä kumulatiivista pääoman alijäämää ei pystytä kattamaan vuoden 2015 ylijäämällä, joten pääoma jää alijäämäiseksi.

Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä tulee kattaa seuraavien vuosien aikana vallitsevan normiston mukaisesti. Liikelaitoksella on suunnitelma jolla alijäämä tullaan kattamaan seuraavien vuosien kuluessa. Suunnitelman eri osista arvioidaan syntyvän lisäsäästöjä ja tuottoja vuonna 2016 talousarvion lisäksi vuositason luvuiksi muutettuna seuraavasti: SEHYK 75.000 €, materiaali- ja palveluostot 50.000 € sekä toiminnan sisäinen tehostaminen 75.000 €.

5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	21648	21955	307
Liiketoiminnan muut tuotot	1000	639	-361
Materiaalit ja palvelut	-5069	-5086	-17
Henkilöstökulut	-15565	-15638	-73
Poistot ja arvonalentumiset	-61	-69	-8
Liiketoiminnan muut kulut	-1699	-1546	153
Liikeylijäämä (-alijäämä)	254	255	1
Muut rahoitustuotot	0	14	14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	-214	13
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	27	41	14

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Toiminnan ja investointien rahavirta	13	45	32
Rahoituksen rahavirta	0	895	895
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	895	895
Rahavarojen muutos	13	940	927

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Irtain omaisuus	75	66	-9

5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	21 955 679,30	21 456 644,23
Liiketoiminnan muut tuotot	639 146,97	681 145,48
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 116 745,84	-1 209 952,60
Palveluiden ostot	-3 969 511,31	-3 992 096,52
	-5 086 257,15	-5 202 049,12
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-12 170 514,08	-11 980 584,15
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 780 060,81	-2 699 441,30
Muut henkilösivukulut	-686 993,42	-668 770,54
	-15 637 568,31	-15 348 795,99
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-69 440,27	-141 601,55
Liiketoiminnan muut kulut	-1 546 478,62	-1 579 555,09
Liikeylijäämä (-alijäämä)	255 081,92	-134 212,04
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	13 715,50	9 615,14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159 158,00	-159 158,00
Korvaus peruspääomasta	-68 210,00	-68 210,00
Muut rahoituskulut	-90,09	-97,06
	-213 742,59	-217 849,92
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	41 339,33	-352 061,96
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	87 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 339,33	-265 062,00

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,9	-4,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	8,9	-4,2
Voitto, %	0,2	-1,6

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	255 081,92	-134 212,04
Poistot ja arvonalentumiset	69 440,27	141 601,55
Rahoitustuotot ja -kulut	-213 742,59	-217 849,92
	110 779,60	-210 460,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-65 860,00	-128 957,76
Toiminnan ja investointien rahavirta	44 919,60	-339 418,17
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-61 076,40	-38 996,14
Saamisten muutos kunnalta	822 054,58	547 176,08
Saamisten muutos muilta	-19 179,95	-62 008,91
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 931,87	508,08
Korottomien velkojen muutos muilta	155 422,55	32 521,06
Rahoituksen rahavirta	895 288,91	479 200,17
Rahavarojen muutos	940 208,51	139 782,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 780 177,66	839 969,15
Rahavarat 1.1.	839 969,15	700 187,15
	940 208,51	139 782,00

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., t	834 856	789 936
Investointien tulorahoitus, %	168,2	-163,2
Lainanhoitokate	1,7	-0,3
Kassan riittävyys, pv	28,8	13,6
Quick ratio	1,8	1,8
Current ratio	1,8	1,8

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tase	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	196 548,40	200 128,69
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	196 548,42	200 128,69
	196 548,42	200 128,69
Vaihtuvat vastaavat	6 587 398,05	6 450 064,17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	817 006,40	797 864,69
Saamiset kunnalta	3 990 167,75	4 812 222,33
Muut saamiset	46,24	8,00
	4 807 220,39	5 610 095,02
Rahat ja pankkisaamiset	1 780 177,66	839 969,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 783 946,45	6 650 192,86

VASTATTAVAA		
Oma pääoma	757 723,57	716 384,24
Peruspääoma	974 435,00	974 435,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-258 050,76	7 011,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 339,33	-265 061,96
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Toimeksiantojen pääomat	0,00	61 076,40
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	61 076,40
Vieras pääoma	6 026 222,90	5 872 732,22
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	2 273 680,16	2 273 680,16
Lyhytaikainen		
Ostovelat	288 242,67	243 465,26
Korottomat velat kunnalta	0,00	1 931,87
Muut velat	688 572,20	645 613,11
Siirtovelat	2 775 727,87	2 708 041,82
	3 752 542,74	3 599 052,06
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 783 946,47	6 650 192,86

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	57,8	43,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	16,7	21,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 403,2	842,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2015	2014
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	90	114
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	112	98
Myyntituotot muilta	5 512	5 400
Opetuspalvelumaksut	5	7
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 237	15 838
Liiketoiminnan muut tuotot	639	681
Toimintatuotot yhteensä	22 595	22 138

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineelliset hyödykkeet			
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Suunnitelman mukaiset poistot keskimäärin	105
Poistonalaisten investointien omahankintameno keskimäärin	159
Poikkeama, €	-54
Poikkeama, %	-33,96

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
1 000 €	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	200	200
Lisäykset tilikauden aikana	66	66
Tilikauden poisto	-69	-69
Poistamaton hankintameno 31.12.	197	197

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2015	2014
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-258	7
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-258	7
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	41	-265
Oma pääoma yhteensä	758	716

Toimeksiantojen pääomat		
1 000 €	2015	2014
Lahjoitusrahastojen pääomat	0	61
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	0	61

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 748	2 675
Muut tilinpäätösjaksotukset	27	33
Siirtovelat yhteensä	2 775	2 708

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Leasingvastuut		
1 000 €	2015	2014
Tilikaudella maksetut	140	128
Myöhemmin maksettavat	297	386
Leasingvastuut yhteensä	437	514

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2015	2014
Virka- ja työsuhteisia	273	274
Määräaikaisia	46	37
Yhteensä	319	311

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2015	2014
Kansallinen kokoomus Vantaa	700	300
Perussuomalaiset	120	100
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	1 323	1 080
Vihreä liitto Vantaa	175	200
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 318	1 680

5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2015 allekirjoitukset

Eija Grönfors
johtokunnan puheenjohtaja

Selja Puha
johtokunnan jäsen, vara pj.

Kar Nyman
johtokunnan jäsen

Timo Nyyssönen
johtokunnan jäsen

Jussi Suovernato
johtokunnan jäsen

Eve Rämö
johtokunnan jäsen

Joona Iso-Lotila
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 17.2.2016

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Vantaalla ____ 2016

5.4 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	38,44	29,26	0,00				67,70
Myyntituotot, sisäiset	5,34	29,09	0,00	-5,34	-29,09	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	93,82	6,23	0,00				100,05
Maksutuotot, sisäiset	0,85	0,05	0,03	-0,85	-0,05	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	40,80	1,14	0,01				41,95
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	0,64	0,00	0,00	-0,64	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	63,75	0,19	0,75				64,68
Muut toimintatuotot, sisäiset	118,17	0,00	0,42	-118,17	0,00	-0,42	0,00
Valmistus omaan käyttöön	108,53		1,31				109,84
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-442,10	-43,80	-0,28				-486,18
Palvelujen ostot, ulkoiset	-686,63	-7,72	-3,66				-698,00
Palvelujen ostot, sisäiset	-33,95	-1,90	-0,01	33,95	1,90	0,01	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	-46,69	-2,73	-0,05				-49,47
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis	-0,02	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Avustukset, ulkoiset	-119,25	-0,01	0,00				-119,25
Avustukset, sisäiset	-0,66	0,00	0,00	0,66			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-43,61	-3,28	-0,04				-46,93
Muut toimintakulut, sisäiset	-114,69	-3,34	-0,01	114,69	3,34	0,01	0,00
Toimintakate	-1 017,90	3,82	-1,52	24,95	-24,53	-0,43	-1 015,60
Verotulot	934,03						934,03
Valtionosuudet	150,50						150,50
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,95	0,00	1,70				14,65
Korkotuotot, sisäiset	0,17	0,00		-0,17			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	21,00	0,02	0,05				21,07
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00		-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-5,86	0,00					-5,86
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,17		0,00	0,17		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,29	0,00	-0,06				-0,35
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07		0,00	0,07		0,00
Vuosikate	94,67	3,59	0,17	24,72	-24,28	-0,43	98,43
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-89,31	-1,85	-0,45				-91,62
Kertaluonteist poistot	-1,70						-1,70
Arvonalentumiset	-4,77						-4,77
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset tuotot	1,00						1,00
Tilikauden tulos	-0,11	1,74	-0,29	24,72	-24,28	-0,43	1,35
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-0,97	0,29				-0,69
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-0,11	0,77	0,00	24,72	-24,28	-0,43	0,66

	Rahoituslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Rahoitus-laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	94,67	3,59	0,17	-24,71	24,29	0,43	98,43
Satunnaiset erät	1,00						1,00
Tulorahoituksen korjauserät	-37,20	-0,13					-37,33
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-146,13	-2,39	-4,31				-152,84
Rahoitusosuudet investointeihin	5,62	0,15					5,77
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48,23	0,15					48,37
Toiminnan ja investointien rahavirta	-33,82	1,37	-4,15	-24,71	24,29	0,43	-36,59
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-0,07		-2,90				-2,98
Antolainasaamisten vähennykset	0,16		2,19				2,36
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152,00						152,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-136,86						-136,86
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6,95						6,95
Oman pääoman muutokset	8,05		2,00				10,05
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-0,03	-0,06					-0,10
Vaihto-omaisuuden muutos	-10,59						-10,59
Saamisten muutos	-13,31	0,26	2,73	-0,21	-0,16	0,14	-10,55
Korottomien velkojen muutos	0,69	1,05	-0,19	0,24	-0,01		1,78
Rahoituksen rahavirta	6,98	1,25	3,83	0,03	-0,17	0,14	12,05
Rahavarojen muutos	-26,84	2,61	-0,32	-24,69	24,12	0,56	-24,54

5.5 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	494,00	771,05
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 53,49	- 3,64
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	- 120 000,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	440,51	- 119 232,59
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 681 553,42	1 666 971,33
Muut rahoitustuotot	41 000,00	19 303,75
Muut rahoituskulut	0,00	- 0,73
	1 722 553,42	1 686 274,35
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	1 722 993,93	1 567 041,76
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 722 993,93	- 1 567 041,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	440,51	- 119 232,59
Rahoitustuotot ja -kulut	1 722 553,42	1 686 274,35
Toiminnan rahavirta	1 722 993,93	1 567 041,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	- 2 904 060,78	- 9 780 111,66
Antolainasaamisten vähennykset muilta	2 192 389,46	726 253,77
Oman pääoman muutokset	0,00	20 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 41 338,38	- 12 684 787,72
Saamisten muutos muilta	- 292 680,72	- 3 840,87
Korottomien velkojen muutos muilta	- 103 577,39	120 000,00
Rahoituksen rahavirta	- 1 149 267,81	- 1 622 486,48
Rahavarojen muutos	573 726,12	- 55 444,72
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	643 029,55	69 303,43
Rahavarat 1.1.	69 303,43	124 748,15
	573 726,12	- 55 444,72

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	57 681 965,98	56 970 294,66
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	57 681 965,98	56 970 294,66
Vaihtuvat vastaavat	31 826 972,80	30 919 227,58
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	30 552 509,79	30 511 171,41
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	498 766,39	202 757,64
Siirtosaamiset	132 667,07	135 995,10
Rahat ja pankkisaamiset	643 029,55	69 303,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	89 508 938,78	87 889 522,24
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	89 492 516,17	87 769 522,24
Muut omat rahastot	89 492 516,17	87 769 522,24
Vieras pääoma	16 422,61	120 000,00
Siirtovelat	16 422,61	120 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	89 508 938,78	87 889 522,24

5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	2 980,64	0,00
Valmistus omaan käyttöön	1 311 874,19	3 057 199,10
Liiketoiminnan muut tuotot	756 082,95	103 687,62
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 37 480,59	- 11 526,74
Palvelujen ostot	- 2 215 354,48	- 3 380 066,00
	- 2 252 835,07	- 3 391 592,74
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 220 606,57	- 140 485,27
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 52 417,19	- 47 892,47
Muut henkilösivukulut	- 8 032,98	8 894,09
	- 281 056,74	- 179 483,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 453 415,26	- 244 331,70
Liiketoiminnan muut kulut	- 47 305,92	- 19 727,59
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	- 48,47	0,00
Muut rahoituskulut	- 79,28	0,00
	- 127,75	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 963 802,96	- 674 248,96
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	963 802,96	674 248,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 963 802,96	- 674 248,96
Poistot ja arvonalentumiset	453 415,26	244 331,70
	- 510 387,70	- 429 917,26
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 4 313 150,58	- 3 065 199,10
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 4 823 538,28	- 3 495 116,36
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	2 000 000,00	4 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 46 912,91	2 644 767,23
Saamisten muutos muilta	2 976 228,39	- 3 076 438,02
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	- 52,70
Korottomien velkojen muutos muilta	- 105 777,20	- 73 160,15
Rahoituksen rahavirta	4 823 538,28	3 495 116,36
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	16 876 988,00	13 017 252,68
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 670 777,86	5 819 313,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 994,70	0,00
	6 677 772,56	5 819 313,63
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	10 199 215,44	7 197 939,05
Vaihtuvat vastaavat	7 425 449,74	10 354 765,22
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	7 325 240,11	7 278 327,20
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	25 048,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	3 001 276,39
Siirtosaamiset	75 161,63	75 161,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 302 437,74	23 372 017,90
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	24 274 444,71	23 238 247,67
Muut omat rahastot	24 274 444,71	23 238 247,67
Vieras pääoma	27 993,03	133 770,23
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 834,48	79 311,57
Muut velat	13 155,87	18 940,56
Siirtovelat	13 002,68	35 518,10
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 302 437,74	23 372 017,90

5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liiketoiminnan muut tuotot	2 299,81	249,53
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 4 925,66	- 1 885,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 825,31	16 506,97
Muut rahoitustuotot	6 367,40	1 454,21
Muut rahoituskulut	- 61 957,38	- 101 201,93
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	- 41 390,52	- 84 876,28
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	41 390,52	84 876,28
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 2 625,85	- 1 635,53
Rahoitustuotot ja -kulut	- 38 764,67	- 83 240,75
Toiminnan rahavirta	- 41 390,52	- 84 876,28
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 97 038,58	- 65 916,84
Saamisten muutos muilta	184 761,56	175 954,82
Rahoituksen rahavirta	87 722,98	110 037,98
Rahavarojen muutos	46 332,46	25 161,70
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	77 506,31	31 173,85
Rahavarat 1.1.	31 173,85	6 012,15
	46 332,46	25 161,70

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	1 828 753,40	1 870 143,92
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	339 289,04	548 893,26
Saamiset kunnalta	898 682,29	801 643,71
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	168 000,28	113 750,43
Lainasaamiset	345 275,48	374 682,67
Rahat ja pankkisaamiset	77 506,31	31 173,85
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 828 753,40	1 870 143,92
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 828 753,40	1 870 143,92
Muut omat rahastot	1 828 753,40	1 870 143,92
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 828 753,40	1 870 143,92

5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	30 000,00	45 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	418 813,91	415 558,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 930,96	- 19 385,61
Palvelujen ostot	- 1 443 407,06	- 1 308 529,87
	- 1 452 338,02	- 1 327 915,48
Liiketoiminnan muut kulut	111,11	2 154,96
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 003 413,00	- 865 202,52
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	1 003 413,00	865 202,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vahinkorahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 003 413,00	- 865 202,52
Toiminnan rahavirta	- 1 003 413,00	- 865 202,52
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	983 050,17	878 796,35
Korottomien velkojen muutos muilta	20 362,83	- 13 593,83
Rahoituksen rahavirta	1 003 413,00	865 202,52
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Vahinkorahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	7 407 148,51	8 390 198,68
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	7 407 148,51	8 390 198,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 407 148,51	8 390 198,68
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	7 379 255,91	8 382 668,91
Muut omat rahastot	7 379 255,91	8 382 668,91
Vieras pääoma	27 892,60	7 529,77
Lyhytaikainen		
Ostovelat	27 892,60	7 529,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 407 148,51	8 390 198,68

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 § säännöksiä siten, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien ja niin, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. EU-hankkeiden kirjanpitoaineisto, joissa alkuperäisiä tositteita, säilytetään Kuntaliiton suosituksen mukaisesti 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien. Ministeriö on pidentänyt ohjelmakaudelle 2000-2006 antamiaan säilytysaikaohjeitaan 31.12.2015 saakka. Lisäksi on huomioitava jatkoajalla toteuttavien hankkeiden tiliasiakirjojen säilytysajat.
Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	CD-R levy
Pääkirja	CD-R levy
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	CD-R levy
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	CD-R levy
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	CD-R levy
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	CD-R levy
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	CD-R levy
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	CD-R levy
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254900 Ostovelat muille	CD-R levy
Tilin 258820 Myyntisuoritukset Tulkkikeskuksen laskuihin	CD-R levy
Tositelajit ja numerosarjat 2015	CD-R levy
Tililuettelo vuodelta 2015	CD-R levy
Varastokirjanpidot	
Materiaaliyksikkö	CD-R levy
Varikko	atk-tuloste
Vantaan työkeskuksen työainevarasto	manuaalisena
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2015

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
01	A0	13802001 - 13802999	Palvelukassa	Varia, Tennistie
02	A1	13803001 - 13802999	Palvelukassa	Verkkomaksu
03	A2	13804001 - 13804999	Palvelukassa	Myyrmäen yht.palv.piste
04	A3	13806001 - 13806999	Palvelukassa	Tikkurilan uimahalli
05	A4	13809001 - 13809999	Palvelukassa	Matkakeskus
06	A5	13810001 - 13810999	Palvelukassa	Korson yhteispalvelupiste
07	A6	13811001 - 13811999	Palvelukassa	Varia, Myyrmäen opetuspiste
08	A7	13812001 - 13812999	Palvelukassa	Varia, Tikkurilan opetusyksikkö
09	A8	13813001 - 13813999	Palvelukassa	Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu
10	A9	13814001 - 13814999	Palvelukassa	Hakunilan uimahalli
11	B0	13815001 - 13815999	Palvelukassa	Korson uimahalli
12	B1	13816001 - 13816999	Palvelukassa	Martinlaakson uimahalli
13	B2	13817001 - 13817999	Palvelukassa	Myyrmäen uimahalli
14	B3	13818001 - 13818999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, aikuiset
17	B6	13821001 - 13821999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, musiikki
18	B7	13822001 - 13822999	Palvelukassa	Hakunilan kirjasto
19	B8	13823001 - 13823999	Palvelukassa	Koivukylän kirjasto
20	B9	13824001 - 13824999	Palvelukassa	Korson kirjasto
21	C0	13825001 - 13825999	Palvelukassa	Hämeenkylän kirjasto
22	C1	13826001 - 13826999	Palvelukassa	Länsimäen kirjasto
23	C2	13827001 - 13827999	Palvelukassa	Martinlaakson kirjasto
25	C4	13829001 - 13829999	Palvelukassa	Myymäen kirjasto, lainaus
27	C6	13831001 - 13831999	Palvelukassa	Kaupunginmuseo
28	C7	13832001 - 13832999	Palvelukassa	Ympäristökeskus, eläinlääkäri
29	C8	13834001 - 13834999	Palvelukassa	Varia, myymälä Tennistie
30	C9	13836001 - 13836999	Palvelukassa	Varia, Talvikkitie
31	D0	13838001 - 13838999	Palvelukassa	Kuvataide
33	D2	13840001 - 13840999	Palvelukassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Palvelukassa	Pointin kirjasto
35	D5	13842001 - 13842999	Palvelukassa	Vantaan Valo Minkkitie
AA	1	10000000 - 19999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelukeskus
AB	99	990000000-999999999	Kirjanpitotosite	Talouspalvelukeskus
AF	3	30000000 - 39999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelukeskus
AZ	2	20000000 - 29999999	Investointien purku	Talouspalvelukeskus
BA	6	60000000 - 69999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelukeskus
BM	24	240000000 - 249999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
D5	54	540000000 - 549999999	Saku/Merlot Medi	KuPeLa /1211
DG	16	160000000 - 169999999	Asiakkaat-hyvitys	Talouspalvelukeskus
DL	31	310000000 - 319999999	Luottotappio	Talouspalvelukeskus
DP	8	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelukeskus
DR	18	180000000 - 189999999	Asiakk. -lasku	Talouspalvelukeskus

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
DT	19	190000000 - 199999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelukeskus
DV	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelukeskus
DZ	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelukeskus
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K9	K9	500000000 - 599999999	Rahapalautukset	Talouspalvelukeskus
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelukeskus
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelukeskus
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelukeskus
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelukeskus
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelukeskus
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat -tasaus	Talouspalvelukeskus
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelukeskus
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin rahoitusvienti	Rahoitustoimi
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin jaksotus/ arvost.	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PG	PG	18160001 - 18169999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PP	PP	19140001 - 19149999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	0	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelukeskus
RX	93	9910700000 - 9910999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelukeskus
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelukeskus
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelukeskus
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelukeskus
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
WL	48	480000000 - 489999999	Varast.otto/toimitus	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/ asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä 31.12.

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa
= Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)
/ Investointien omahankintameno

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate
= (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut
- Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella
Quick ratio

= (Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)
/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma -
Saadut ennakot)

(Konserni) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/ Asukasmäärä 31.12.

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta euroa/ asukas
= Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 21.3.2016

Vantaan kaupunginhallitus

Tapani Mäkinen	Pirkko Letto
Niilo Kärki	Susanna Bruun
Pietari Jääskeläinen	Lauri Kaira
Hannu Kokko	Patrik Karlsson
Pirkko Kotila	Paula Lehmuskallio
Taisto Mäntynen	Arja Niemelä
Sinikka Näätsaari	Anitta Orpana
Riitta Ryhänen	Jouko Suvensalmi
Riikka Åstrand	

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2016

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Audiator Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2015

Vantaan kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Vantaan kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2015. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kaupungin liikelaitosten erillistilinpäätökset. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

JHTT-yhteisö BDO Audiator Oy (y-tunnus 0904285-6) kuuluu suomalaiseen BDO-konserniin. Emoyhtiö BDO Oy on itsenäinen jäsen BDO International Limitedissä ja kuuluu kansainvälisten itsenäisten BDO-jäsenyhtiöiden verkostoon.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla 19.4.2016

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

LIITE: Kaupunginvaltuusto 23.05.2016 / 5 §

6 § Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2015

VD/2774/00.01.02.02/2015
KN/NK/LL

Kuntalain 28 §:n mukaan kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritetut toimenpiteet.

Jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista, asia on otettava valtuustossa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 4 §:n 13. kohdan mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on antaa vuosittain viimeistään maaliskuussa valtuustolle luettelo kunnan jäsenten edellisenä vuonna tekemistä aloitteista.

Kaupungille tehtiin vuonna 2015 yhteensä 54 kuntalaisaloitetta. Määrä on noussut hieman vuodesta 2014, jolloin kuntalaisaloitteita saapui yhteensä 40. Eniten aloitteita tehtiin kuntatekniikan keskuksen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, kuten liikenneturvallisuuden parantamisesta ja lähiympäristön viihtyvyydestä ja siisteydestä. Aloiteaiheiden kirjo oli laaja ja varsinaisesti kaupunginvaltuuston toimivaltaan tulkittavia aloitteita oli vähän.

Kuntalain 28 §:ssä tarkoitettuja kuntalaisten valtuustotasoisia aloitteita ei tehty vuonna 2015.

Luettelo kaikista kuntalaisten vuonna 2015 tekemistä aloitteista löytyy asian liitteenä.

Kaupunginhallitus 18.4.2016 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi tiedoksi edellä mainittu luettelo kuntalain 28 §:ssä tarkoitetuista kuntalaisten vuonna 2015 tekemistä aloitteista.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että **kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon Vihreä kaupunginhallitusryhmä ja Perussuomalaisten kaupunginhallitusryhmä yhtyivät:

”Olisi toivottavaa, että kaupunginhallitus saisi luettavakseen ja valtuustolle tiedoksilähetettäväkseen myös kaupungin antamat vastaukset kuntalaisten tekemiin aloitteisiin, ei pelkästään aloitteet, kuten nyt on. Tämä uudistus lisäisi hallinnon läpinäkyvyyttä ja lisäisi tietoa ja ymmärrystä. Se olisi myöskin sovussa sen kanssa, että Vantaalla ollaan kehittämässä lähidemokratiaa ja erilaisia kuntalaisten osallisuuden muotoja.”

———

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 6

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi edellä mainittu luettelo kuntalain 28 §:ssä tarkoitetuista kuntalaisten vuonna 2015 tekemistä aloitteista.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että asiaan jätettiin seuraava **valtuustoryhmien yhteinen** pöytäkirjalausuma:

”Merkitessään tiedoksi kuntalaisten vuonna 2015 tekemät aloitteet valtuusto toteaa, että valtuustoryhmät ovat ryhmien välisissä neuvotteluissa sopineet, että valtuustovaliokunnassa käsitellään, miten aloitteisiin annetut vastaukset saadaan valtuutettujen ja kaupunginhallituksen käyttöön.”

Liite:
- Luettelo kunnan asukkaiden tekemistä aloitteista vuonna 2015

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot: hallintoasiantuntija Laura Lyly, puh. 09 839 29524, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kuntalaisaloiteraportti

päivitetty
12.4.2016

Kuntalaki § 26 Aloiteoikeus: Kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritetut toimenpiteet.

	TOIMIALA	VUOSI	Diaari nro.	Asia	Kuntalainen	PVM	Aloitteen tila
1.	KAJO	2015	VD/514/00.01.02.02/2015	Kuntaliiton Kuntalehden tilaamiseksi kaikkiin Vantaan kirjastoihin ja mahdollisiin muihin paikkoihin	Rauno Mäkinen	16.1.2015	vastattu
2.	SIVI	2015	VD/561/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite melontapaikan rakentamiseksi Vantaalle	Ahonen Kimmo	19.1.2015	vastattu
3.	SIVI	2015	VD/673/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, uimahallien suihkutiloihin istuimet vauvoille/taaperoikäisille	Pesonen Suoma	21.1.2015	vastattu
4.	MATO	2015	VD/878/00.01.02.02/2015	Mikael Karppisen kirjoitukset luontoalueiden huomioimiseksi kunnan päätöksenteossa	Mikael Karpinen	27.1.2015	vastattu
5.	MATO	2015	VD/1029/00.01.02.02/2015	Aloite/adressi hidasteiden saamiseksi Ollaksentielle Ylästöön	Lappalainen Anna-Leena, 153 allekirjoittajaa (Ylästön asukkaat)	30.1.2015	vastattu
6.	MATO	2015	VD/1122/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, tarpeeksi määrärahaa varattava katujen hiekoitukseen	Aho Maija-Liisa	2.2.2015	vastattu
7.	SIVI	2015	VD/1159/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite maastopyöräilyalueen saamiseksi esim. peltoalueelle Kartanonkosken liikuntapuiston ja Ylästön välillä	Kivinen Teemu	3.2.2015	vastattu
8.	MATO	2015	VD/1233/00.01.02.02/2015	Turvaa lasten koulutie Vantaan Ullantiellä, aloite	Mikkolan koulun vanhemmat ry	4.2.2015	vastattu
9.	MATO	2015	VD/1313/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite katupysäköinnin lisäkilvestä Oravakujalle	Hautamäki Ulla	5.2.2015	vastattu
10.	KAJO	2015	VD/1431/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Vantaasta reilun kaupan kunta	Aho Maija-Liisa	10.2.2015	vastattu
11.	KAJO	2015	VD/1531/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite/Selkeät valmistelu- ja menettelytapaohjeet kuntalain mukaisten aloitteiden käsittelystä	Rauno Mäkinen	12.2.2015	vastattu
12.	MATO	2015	VD/1777/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite liikenneturvallisuuden parantamiseksi Kartanonkosken koulun alueella ja lähistöllä	Kartanonkosken koulun vanhempainyhdistys ry/Kartsi ry	18.2.2015	vastattu
13.	SIVI	2015	VD/2019/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite/ Tapahtumaesitteiden jakaminen Vantaalla järjestettäviin tapahtumiin/Aho Marja-Liisa	Aho Maija-Liisa	25.2.2015	vastattu

14.	MATO	2015	VD/2167/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite/Sähkö- ja elektroniikkaromun ym materiaalin kierrätys Suomessa/	Sillanmäki Soile	3.3.2015	vastattu
15.	MATO	2015	VD/2362/00.01.02.02/2015	Aloite/ehdotus ajoväylän muuttamiseksi Laaksotiellä turvallisuuden lisäämiseksi (tontilla os. Simonkyläntie 23)	Lepistö Jukka	9.3.2015	vastattu
16.	MATO	2015	VD/2368/00.01.02.02/2015	Vaatimus kaavan muutoksesta ja suojelupäätöksestä Hämeenkylässä, kortteli 12-58-8	Vepsäläinen Timo + allekirjoittajat	9.3.2015	vastattu
17.	SOSTER	2015	VD/2392/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite ilmaisen ehkäisyn ikärajan nostamisesta Vantaan terveydenhuollossa (alle 23-vuotiaille)	Sillanmäki Soile	9.3.2015	vastattu
18.	KAJO	2015	VD/2548/00.01.02.02/2015	Aloite koiraveron saamiseksi Vantaalle	Peter Pekander	12.3.2015	vastattu
19.	MATO	2015	VD/3482/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Kilterinpolun ajoesteet ja Kilterinrinteen pysäköintipaikat, Muukkonen Aleksi	Aleksi Muukkonen	9.4.2015	vastattu
20.	MATO	2015	VD/3508/00.01.02.02/2015	Vetoomus kouluteiden turvallisuuden puolesta	Tessa Olin ja 204 allekirjoittajaa	10.4.2015	vastattu
21.	KAJO	2015	VD/3553/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite Jokiniemen alueen yhdistämisestä Tikkurilaan	Carita Känsälä	10.4.2015	vastattu
22.	MATO	2015	VD/4004/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite Dixin alueen kunnostamiseksi ja ns kaupungintalon linja-autopysäkin käyttöön ottamiseksi,	Ari Lehikoinen	23.4.2015	vastattu
23.	MATO	2015	VD/4384/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Lahdenväylän meluesteet ja Jokiniementien-Lahdentien liittymän järjestelyt/	Kaskelan Omakotiyhdistys ry	5.5.2015	vastattu
24.	MATO	2015	VD/4937/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Ilpolantien, Ilpolankujan ja Vapaalantien risteyksen muuttaminen liikenneympyräks	Tuija Manninen	20.5.2015	vastattu
25.	MATO	2015	VD/4953/00.01.02.02/2015	Aloite Vapaalanpolun liikenneturvallisuuden parantamiseksi	Vapaalan omakotiyhdistys	21.5.2015	vastattu
26.	MATO	2015	VD/5344/00.01.02.02/2015	Tiedustelu Päiväkummun katuverkon heikosta kunnosta	Ahokas Jari/Päiväkummun omakotiyhdistys ry	1.6.2015	vastattu
27.	MATO	2015	VD/5345/00.01.02.02/2015	Tiedustelu Päiväkummuntien jatkon rakentamisesta	Ahokas Jari/Päiväkummun omakotiyhdistys ry	1.6.2015	vastattu
28.	SIVI	2015	VD/5366/00.01.02.02/2015	Aloite/ Virikekortti kaikille 65 vuotta täyttäneille/Korson Eläkeläiset ry/Olavi Lehtinen	Korson Eläkeläiset ry/Olavi Lehtinen	2.6.2015	vastattu
29.	SOSTER	2015	VD/5722/00.01.02.02/2015	Aloite palvelutalon rakentamiseksi Tikkurilaan/Tikkurilan suuralueen eläkejärjestöt	Tikkurilan suuralueen eläkejärjestöt	11.6.2015	vastattu
30.	MATO	2015	VD/5744/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Betoniesteet Kierretien ja Luhtitien välisen kävelytien turvaamiseksi autoilta	Heiskanen Sonja ja Salmenoja Tommi	12.6.2015	vastattu
31.	MATO	2015	VD/5947/00.01.02.02/2015	Adressi/Kivikkotien liittymän sulkeminen/Kylmäoja-Ilolan asy	Kylmäoja-Ilolan asy/Aurimaa Kari sekä 38 alleekirjoittajaa	17.6.2015	vastattu

32.	SIVI	2015	VD/6301/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite maauimalan perustamisesta Kivistöön	Nikula Ulla	30.6.2015	vastattu
33.	MATO	2015	VD/6386/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite kadunnumero- ja opastekylttien laittamisesta Tikkurilan virastoihin teiden varrelle	Lindholm Valtteri	2.7.2015	vastattu
34.	SIVI	2015	VD/6649/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Kanootin laskulaituri Keravanjoelle	Martti Marjava	21.7.2015	vastattu
35.	MATO	2015	VD/7112/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, pysäkin V6119 kattaminen Tikkurilantiellä/Pokki Hilkka	Hilkka Pokki	13.8.2015	vastattu
36.	MATO	2015	VD/7122/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, pysäköintikielto kuorma-autoille ja rekoille Korpikontiontiellä	Erkki Karttunen	13.8.2015	vastattu
37.	MATO	2015	VD/7232/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Kilterinrinteen ajohidasteet ja liikenneopasteet/Muukkonen Aleksi	Aleksi Muukkonen	19.8.2015	vastattu
38.	MATO	2015	VD/7337/00.01.02.02/2015	Kalkkiuunintien tiekunnan hidastehakemus Uunirinne 10 alueelle	Kalkkiuunintien tiekunta / Tapani Peltonen	24.8.2015	vastattu
39.	MATO	2015	VD/7372/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite/ehdotus aurinkopaneelien asentamisesta Vantaan kouluihin uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi	Kuusipalo Minna	25.8.2015	vastattu
40.	MATO	2015	VD/7565/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite hidasteista Vantaan Leppäkorven Hirvitielle	Noora Hiltunen	31.8.2015	vastattu
41.	KONSAS	2015	VD/7664/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite aluerahojen jakoperusteiden uusimiselle/Ouvinen Tommi	Ouvinen Tommi	3.9.2015	vastattu
42.	SIVI	2015	VD/7738/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite kirjaston poistokirjat koulukirjastoihin	Johanna Kaario	4.9.2015	vastattu
43.	MATO	2015	VD/7753/00.01.02.02/2015	Liikenneturvallisuuden parantaminen Malminiityssä	Alpi Ripatti	4.9.2015	vastattu
44.	MATO	2015	VD/7970/00.01.02.02/2015	Adressi/vetoomus paremman pysäköinnin järjestämisestä Tarhurintie 11 ympäristöön/Avainasumisoikeus Oy	Aari Isännöinti Oy/Rauniston Eeva	15.9.2015	vastattu
45.	MATO	2015	VD/8404/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, Vaaralan lähdepuiston suojelemiseksi ja rakentamisen rajaamiseksi/Lähdepuiston alueen asukkaat/31 allekirjoittajaa	Lähdepuiston alueen asukkaat	29.9.2015	vastattu
46.	MATO	2015	VD/8899/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite koirapuistosta Tikkurilan alueelle	Jalonen Tiina	15.10.2015	vastattu
47.	MATO	2015	VD/9100/00.01.02.02/2015	Aloite/adressi meluseinän rakentamiseksi tai äänivallin korottamiseksi Kehä III:lle Kuninkaalassa Kuusikon kohdalla	Kuusikon Omakotiyhdistys ry	22.10.2015	vastattu
48.	MATO	2015	VD/9418/00.01.02.02/2015	Adressi/Kylmäojan asukkaat (35 allekirjoittajaa)/Altaintien rakentaminen kaduksi nopeutetussa aikataulussa. Asukasyhdistys yhtyy tavoitteeseen, että Altaintie on v. 2016 suunnitteluohjelmassa ja sen jälkeen pikaisesti työohjelmassa/Kylmäojan asukkaat/Kari Aurimaa/Kylmäoja-Ilola asy	Kari Aurimaa/Kylmäoja-Ilola asy	11.3.2015	vastattu

49.	SOSTER	2015	VD/9635/00.01.02.02/2015	Kannanotto/aloite/ Kotihoidon työnlaatu, huoli ikäihmisten hyvästä elämästä sekä kotihoidon resurssit/	Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry	11.11.2015	vastattu
50.	MATO	2015	VD/9908/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite Asterinkujan turvallisuuden ja kunnon parantaminen	Tuominen Antti	20.11.2015	vastattu
51.	KONSAS	2015	VD/10582/00.01.02.02/2015	Ei vastaanottokeskusta Kivistöön	Kivistön asukkaat	14.12.2015	vastattu
52.	MATO	2015	VD/10956/00.01.02.02/2015	Esitys turvallisuuden lisäämiseksi kevyenliikenteenesitys turvallisuuden lisäämiseksi kevyenliikenteenväylällä Raappavuorenpolku sekä siihen liittyvällä Laajavuoren puistoalueella moottoriajoneuvoilla ajaminen ja pysäköinti	Vuorinen Esko	23.12.2015	vastattu
53.	MATO	2015	VD/11039/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite, koirapuiston saamiseksi pienille koirille Koivukylään	Tillander Tuulia	29.12.2015	vastattu
54.	MATO	2015	VD/11146/00.01.02.02/2015	Kuntalaisaloite kaupungin omistamien tilojen tarjoamiseksi katolisen kirkon vuokrattavaksi Rekolassa	Hovinen Jari	30.12.2015	vastattu

7 § Vastaus valtuutettu Faysal Abdin ja usean muun valtuutetun (34) valtuustoaloitteeseen asukastilan saamisesta Länsimäkeen

VD/946/00.02.00.03/2016
JN/IL/MV-P/PW/PSa/PSi/HR/MT/LL

Valtuutettu Faysal Abdi ja 34 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Vantaalla on tällä hetkellä käytössä asukastiloja esim. Kafnetti, Tuulikontti ja Myyrinki. Kyseiset tilat tarjoavat asukkaille mahdollisuutta yhdessäoloon ja niissä voidaan järjestää myös juhlia, kursseja ja alueen yhdistyksien vapaaehtoistoimintaa. Saamani tietojen mukaan näistä asukastiloista on saatu käyttäjiltä hyvää palautetta ja ne ovat osoittautuneet tarpeelliseksi, jolla lisätään kuntalaisten omaa aktiivisuutta. Samalla ne tukevat tärkeää ennaltaehkäisevää toimintaa.

Länsimäen alueelta puuttuu asukastilaksi soveltuva tila, vaikka siellä on aktiivisia yhdistyksiä, jotka tekevät vapaaehtoista työtä alueen asukkaiden hyväksi. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi asukkailla ja alueen järjestöillä tulisi olla käytettävissä monipuoliset kokoontumis- ja toimintatiloja myös Länsimäessä.

Nyt on Länsimäen alueelta vapaana oleva tila, joka on 296m2 suuruudeltaan. Vuokran pyyntihinta on noin 3 200 €/kk. Osa luokkahuoneista on mahdollista yhdistää ja muodostaa isoksi asukastilasaliksi.

Esitän, että Vantaan kaupunki selvittää tilan soveltuvuuden ja vuokraa asukas- ja yhdistystilaksi ko. toimitilan, joka sijaitsee osoitteessa Maalinauhantie 7, 01280 Vantaa.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2016 § 22

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Asukaspalveluiden toimiala on keskustellut asiasta maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tilakeskuksen kanssa ja valmistellut aloitteesta seuraavanlaisen vastauksen.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön mukaan kuntalaispalveluiden tulosalue vastaa kohtaamispaikkojen ylläpitämisestä ja järjestötilojen toiminnallisesta hallinnoinnista. Kuntalaispalveluiden tavoitteena on, että vapaaehtoistoiminnan ja järjestöjen käytettävissä on riittävästi tiloja kokoontumiseen. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti se tarkoittaa sitä, että Vantaan jokaisella suuralueella on tulevaisuudessa vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.

Kuntalaispalvelut ylläpitää kolmea asukkaiden käytössä olevaa tilaa, jotka toimivat vapaaehtoistoiminnan kohtaamispaikkoina ja joista järjestöt ja muut yhteisöt voivat hakea käyttövuoroja kokouksiin, kerhoihin ja toimintaryhmille. Kohtaamispaikkoja ovat Myyrmäessä Myyrinki, Koivukylässä nettikahvila Kafnetti ja Havukoskella asukastila Tuulikontti. Lisäksi kaupungin kumppaniyhdistysten ylläpitämät asukastilat sijaitsevat Kivistössä Rubiinissa ja Simonkylässä kansalaistoiminnan keskus Leinikissä. Hakunilassa asukkaat ja järjestöt voivat varata Skomarsin torppaa juhla- ja kokoustilaisuuksiin. Länsimäessä on osoitteessa Kilpakuja 1 kuntalaispalveluiden asukastila, jota hallinnoi käyttäjäyhdistyksistä muodostettu hoitotoimikunta.

Hoitotoimikunnan mukaan Länsimäen Kilpakuja 1:n asukastilaa käyttää säännöllisesti kahdeksan yhdistystä ja yhteisöä, joista eläkeläisyhdistysten ryhmät ovat isoimmat. Kerhojen osallistujamäärät vaihtelevat 5 - 60 välillä. Vuositasolla kävijöitä asukastilassa on noin 4 500. Länsimäen ja Rajakylän Eläkkeensaajat ry:ssä on 164 jäsentä, joista osa jää jäsenkerhojen ulkopuolelle, koska asukastilassa saa olla enintään 60 henkilöä kerrallaan. Useat eläkeläisyhdistysten kerhot kokoontuvat myös Länsimäen nuorisotilassa Suunnistajankuja 2:ssa. Alueella on selvitetty uusia tilaratkaisuja, joilla voitaisiin helpottaa mahdollisuuksia isojen eläkeläisryhmien kokoontumiseen.

Tilakeskus on selvittänyt aloitteessa mainitun Maalinauhantie 7:ssä sijaitsevan tilan soveltuvuuden vuokrattavaksi asukas- ja yhdistystilaksi. Tila on toiminut aiemmin kaupungin käytössä päiväkotina ja

avoimena päiväkotina. Tilan käytöstä on jouduttu luopumaan vuonna 2012 henkilöstön saamien sisäilmaoireiden takia. Tämän takia tilan uudelleen vuokraaminen kaupungin käyttöön ei ole mahdollista. Alueella on etsitty uusia tiloja myös varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Tilakeskuksella on valmisteilla investointiohjelman mukainen tarveselvitys-hankesuunnitelma: Länsimäen kirjasto- ja nuorisotilat, avoin päiväkoti ja asukastilat. Hankkeen tarkoituksena on tehdä nykyiset Suunnistajankuja 2:n kirjasto- ja nuorisotilat muuntojoustavammaksi siten, että toimintaa tiloissa voidaan tarvittaessa tehdä laajemmin nuoriso- ja kirjastotoiminnan alueilla sekä avoin päiväkoti että asukastoiminta mukaan luettuna. Lisäksi Länsimäen koulussa on 504 m2:n liikuntasali, 220 paikan auditorio ja luokkatiloja, joista asukkaiden ja järjestöjen on mahdollista varata vapaa-ajankäytön vuoroja iltaisin ja viikonloppuisin.

Kaupunginhallitus 18.4.2016 § 14

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Faysal Abdille ja 34 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle edellä esitetty asukaspalvelujen toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 7

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:
Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; kuntalaispalvelujen aluepalvelupäällikkö vs. Markus Vähä-Piikkiö, puh. 09 8393 0227; tilakeskuksen toimitilapäällikkö Pasi Salo, puh. 09 8392 8756; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § Lausunto Keravan yleiskaavan 2035 ehdotuksesta

VD/3081/00.04.03/2015
HP/MSI/JHE/JB

Keravan kaupunginhallitus on asettanut Keravan yleiskaavan 2035 ehdotuksen nähtäville 18.4.–20.5.2016 ja pyytää siitä Vantaan kaupungin lausuntoa 20.5.2016 mennessä. Vantaan kaupunki on saanut jatkoaikaa siten, että lausunto voidaan antaa 27.5.2016 mennessä.-

Keravan yleiskaava 2035 laaditaan koko Keravan alueelle ja sen päätavoitteena on Keravan yleiskaavan ajantasaistaminen ja uuden rakennusmaan löytäminen asunnoille ja yritystoiminnalle. Yleiskaava mahdollistaa 12 000 asukkaan lisäyksen vuoteen 2035. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

Vantaan kaupunginvaltuusto antoi lausunnon Keravan yleiskaavaluonnoksesta 11.5.2015 § 8. Vantaan lausumat asiat on otettu osittain huomioon yleiskaavaehdotuksessa. Vantaa vaati yleiskaavaluonnoksen lausunnossaan Leppäkorven pohjoispuolisen erityisalueen poistamista yleiskaavasta. Yleiskaavaehdotuksessa kyseisiä maa-aineksen vastaanottoalueita on siirretty kauemmaksi Vantaan puoleisesta asuntoalueesta. Yleiskaavatasoisessa suunnittelussa tämä ratkaisu on riittävä. Maa-aineksen vastaanottotoiminnasta aiheutuvia ympäristöhaittoja tulee kuitenkin lieventää asemakaavan suunnitteluratkaisuilla. Kerava on käynnistänyt alueen asemakaavoituksen.

Linkki Kerca IV asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan:
http://www.kerava.fi/Karttapalvelun%20hankkeet/ak2297_OAS_KercaIV_20160405.pdf

Yleiskaavaehdotuksen aineisto on kokonaisuudessaan Keravan sivuilla:
http://www.kerava.fi/palvelut/asuinymp%C3%A4rist%C3%B6-ja-rakentaminen/kaavoitus/yleiskaavoitus/keravan-yleiskaava-

Kaupunginhallitus 2.5.2016 § 14

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Keravan yleiskaavan ehdotuksesta.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto Keravan yleiskaavan ehdotuksesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Valtuutettu Jukka Hako esitti seuraavia valtuustoryhmien yhteisiä lisäyksiä lausuntoon:

2. kappaleen loppuun lisätään teksti ”Keravan eteläosan TP-3-alueen ja Vantaan Nikinmäen asuntoalueen välistä
maa- ja metsätalousaluetta tulee kuitenkin edelleen leventää sekä laajentaa länteen Lahdentiehen asti. Keravan TP-3-alueelta ei myöskään tule johtaa raskasta liikennettä kulkemaan Jokivarrentielle Vantaalle.”

2. ja 3. kappaleen väliin lisätään kappale ”Keravan E-, ja EJ-alueiden tulee säilyä Keravan nykyisen asemakaavan asettamalla etäisyydellä Vantaan pohjoisrajasta. Vantaan puolella Leppäkorven vanha pientaloalue on kiinni Keravan rajassa, joten noin 200 metrin viheraluevyöhyke tarvitaan suojaksi vantaalaisten pientalojen ja Keravan jätteenkäsittelyalueiden väliin. Vantaan puolella myös Oljemarkin alueelle on jo tulossa lisää pientaloasutusta.”

Lausunnon loppuun lisätään kappale ”Hulevesien hallinnan merkitys Vantaan vesistöille kasvaa Keravan kaupunkirakenteen tiivistyessä. Yleiskaavan yhteydessä laadittu hulevesiselvitys antaa

hyvät hallinnan periaatteet, jotka toteutuvat asemakaavoituksen tarkempien selvitysten ja määräysten avulla.”

Valtuutettu Tapani Mäkinen kannatti Hakon esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että Hakon esittämät valtuustoryhmien yhteiset muutokset voidaan hyväksyä.
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Lausunto, kv 23.5.2016 § 8
- Lausuntopyyntö
- Kaavakartta
- Merkinnät ja määräykset

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:
yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 09 8392 2745, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
yleiskaavasuunnittelija Joni Heikkola puh. 09 8392 2593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Lausunto Keravan yleiskaavan 2035 ehdotuksesta

Keravan yleiskaavaehdotuksessa kaavaratkaisun perusteluja ja vaikutusten arviointia on tarkennettu luonnosvaiheesta merkittävästi. Kerava on tehnyt yleiskaavaan useita muutoksia ja tarkennuksia Vantaan lausunnon mukaisesti.

Kerava on laajentanut maa- ja metsätalousaluetta Keravan eteläosan TP-3 alueen ja Vantaan Nikinmäen asuntoalueen välillä. Lisäksi TP-3 alueen läpi on osoitettu viheryhteystarve. Vantaa pitää kyseisiä muutoksia hyvinä. Keravan eteläosan TP-3-alueen ja Vantaan Nikinmäen asuntoalueen välistä maa- ja metsätalousaluetta tulee kuitenkin edelleen leventää sekä laajentaa länteen Lahdentiehen asti. Keravan TP-3-alueelta ei myöskään tule johtaa raskasta liikennettä kulkemaan Jokivarrentielle Vantaalle.

Keravan E-, ja EJ-alueiden tulee säilyä Keravan nykyisen asemakaavan asettamalla etäisyydellä Vantaan pohjoisrajasta. Vantaan puolella Leppäkorven vanha pientaloalue on kiinni Keravan rajassa, joten noin 200 metrin viheralueyöhyke tarvitaan suojaksi vantaalaisten pientalojen ja Keravan jätteenkäsittelyalueiden väliin. Vantaan puolella myös Oljemarkin alueelle on jo tulossa lisää pientaloasutusta.

Yleiskaavaehdotuksen kaupan ratkaisulle on esitetty tarvittavat selvitykset ja arvioinnit. Vantaa katsoo, että kaavaratkaisu ohjaa seudullisesti merkittävää kaupallisten palvelujen aluetta (KM) onnistuneesti. Lisäksi Vantaa on tyytyväinen, että Karhuntassuntien länsipään raskaan liikenteen kielto on säilytetty luonnoksen mukaisena.

Vantaa esitti yleiskaavaluonnoksen yhteydessä huolen Lahdenväylän itäpuolen maa-aineksen läjitysalueen aiheuttamasta raskaasta liikenteestä. Keravan tulee varmistaa, että Vantaan puoleisille kaduille ei aiheudu liikennettä Lahdenväylän itäpuolelle sijoittuvalta erityisalueelta (E). Erityisalueen liikenne tulee järjestää ”Keravan liikennejärjestelmäsuunnitelma – Uusien maankäyttökohteiden liikenteellinen selvitys” – raportissa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti.

Vantaa tulee kehittämään Vallinojaa asumiselle pidemmällä aikavälillä ja rohkaisee Keravaa pohtimaan vielä kerran asumisen mahdollisuudet Vallinojan mahdollisen rautatieaseman lähialueella.

Hulevesien hallinnan merkitys Vantaan vesistöille kasvaa Keravan kaupunkirakenteen tiivistyessä. Yleiskaavan yhteydessä laadittu hulevesiselvitys antaa hyvät hallinnan periaatteet, jotka toteutuvat asemakaavoituksen tarkempien selvitysten ja määräysten avulla.

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 15.4.2016
Dn:o VD/3081/00.04.03/2015

kerava

LAUSUNTOPYYNTÖ

Keravan kaupunki, Maankäyttöpalvelut 15.4.2016

KERAVAN YLEISKAAVA 2035 (YK6) - KAAVAEHDOTUS NÄHTÄVILLE

Keravan kaupunginhallitus päätti 4.4.2016 asettaa julkisesti nähtäville **Keravan yleiskaava 2035 (YK6)** -kaavaehdotuksen (MRL 65 §, MRA 19 §) ja pyytää maankäyttö- ja rakennusasetuksen 20 §: n perusteella asiaa koskevat lausunnot. Kaavaehdotus on nähtävillä **18.4.- 20.5.2016**.

Keravan kaupunki pyytää lausuntoanne Keravan yleiskaava 2035- kaavaehdotuksesta ja pyytää toimittamaan lausunnon kirjallisesti **20.5.2016 mennessä** sähköpostitse kaupunkisuunnittelu@kerava.fi tai osoitteeseen Keravan kaupunki, Maankäyttöpalvelut, PL 123, 04201 Kerava.

Keravan yleiskaava 2035- kaavaehdotus sekä aineisto ovat nähtävillä Keravan kaupungin internet-sivuilla osoitteessa http://www.kerava.fi/palvelut/asuinymp%C3%A4rist%C3%B6-ja-rakentaminen/kaavoitus/yleiskaavoitus/keravan-yleiskaava-

Lisätietoja antaa kaavasuunnittelija Emmi Malin, puh. 040 318 2092 sekä maankäyttöjohtaja Jukka Laitila, puh. 040 318 2392, etunimi.sukunimi@kerava.fi.

KERAVAN KAUPUNKI

Kultasepänkatu 7, 04250 Kerava / PL 123, 04201 Kerava

www.kerava.fi

KERAVAN YLEISKAAVA 2035 (YK6) 9.3.2016

N

0 500 1 000 2 000 m

LIITE: Kaupunginvaltuusto 23.05.2016 / 8 §

Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

KERAVAN KAUPUNKI

Keravan yleiskaavaehdotuksen kaavamerkinnät ja -määräykset

Keravan yleiskaava 2035 (YK 6)

9.3.2016

SISÄLLYS

YMPÄRISTÖN MUUTOSTA KUVAAVAT MERKINNÄT 1
YLEISMÄÄRÄYKSET 2
Ympäristöä ja luontoa koskevat yleismääräykset: 2
Meluntorjuntaan ja turvallisuuteen liittyvät yleismääräykset 3
Kaupallisiin palveluihin liittyvät yleismääräykset: 3
Rakentaminen asemakaava-alueiden ulkopuolella: 4
YLEISKAAVAMERKINNÄT- JA MÄÄRÄYKSET 5
Asuminen 5
Keskustatoiminnot 8
Palvelut 9
Työ ja tuotanto 10
Virkistys 11
Erityisalueet 13
Liikenne 15
Suojelu 17
Maa- ja metsätalous 20
Vesialueet 21

9.3.2016

YMPÄRISTÖN MUUTOSTA KUVAAVAT MERKINNÄT

Kaavamerkinnän väri sekä niihin liittyvät kirjainmerkinnät osoittavat yleiskaavan aluevarausmerkintöjen mukaisen maankäyttömuodon. Maankäytön muutoksen kuvaamiseen käytetään seuraavia kaavamerkintöjä:

Nykyisellään säilyvät alueet

Merkinnällä kuvataan alueita, joissa alueen perusluonne pysyy ennallaan. Kyseisillä alueilla voi toteuttaa täydennysrakentamista tavalla, joka ei muuta alueen kokonaisilmettä. Alueelle voi laatia täydennysrakentamisen sallivia asemakaavamuutoksia. Alueen ja tunnuksen väri sekä niihin liittyvät kirjainmerkinnät osoittavat yleiskaavan aluevarausmerkintöjen mukaisen maankäyttömuodon.

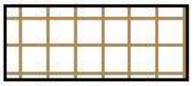

Kehitettävät alueet

Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla on tarpeen tehdä erilaisia maankäyttöä muuttavia toimenpiteitä. Alueilla voi toteuttaa aluerakennetta tiivistävää tai muuttavaa täydennysrakentamista. Ruudukon väri sekä niihin liittyvät kirjainmerkinnät osoittavat yleiskaavan aluevarausmerkintöjen mukaisen maankäyttömuodon.

Uudet ja olennaisesti muuttuvat alueet

Merkinnällä osoitetaan aktiivisen muutoksen alueet ja kohteet. Alueella voi toteuttaa uusia asemakaavahankkeita, joiden myötä alueen luonne tulee olennaisesti muuttumaan. Merkintä pitää sisällään myös sellaiset merkittävät asemakaavamuutokset, jotka olennaisesti muuttavat alueen luonnetta. Värireunus ja alueisiin liittyvät kirjainmerkinnät osoittavat aluevarausmerkintöjen mukaisen maankäyttömuodon.

YLEISMÄÄRÄYKSET

Ympäristöä ja luontoa koskevat yleismääräykset:

Maaperän tilan selvitystarve tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelun yhteydessä. Pilaantuneet maat on puhdistettava tai vaihdettava puhtaisiin maa-aineksiin.

Keravanjoen ranta-alueelle tulee jättää joen pientareesta lähtien vähintään viiden metrin suojakaista puita ja pensaita varten. Suojakaistan puusto ja pensasto on säilytettävä maa-aineksen ja ravinteiden sitomiseen riittävän tiheänä. Joen varressa kasvavat vanhat lehtipuut on säilytettävä. Myös normaalit hoitotoimenpiteet ovat sallittuja.

Metsänauraus on Keravan alueella kielletty.

Yleiskaava-alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset rakentamis- ja toimenpiderajoitukset. Yleiskaava-alueella ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman kaupungin lupaa (maisematyölupa).

Metsänhoidossa tulee pyrkiä siihen, että peltoon, tiehen, asutukseen, jokeen tai muuhun vesialueeseen rajoittuva metsänreunavyöhyke säilyy maisemallisesti yhtenäisenä. Avohakkuussa ja harvaan siemenpuuasentoon hakkuussa tulee pyrkiä siihen, että syntyvä yhtenäinen aukko ei olisi puolta hehtaaria suurempi. Kalliometsissä, soilla ja joen rantametsissä tulee pyrkiä luontoa säästävään ja metsien moninaiskäytön huomioon ottavaan metsänkäsittelyyn.

Maanomistajan hakiessa leimaustoimenpidettä metsänhoitoyhdistyksen tulee neuvotella kaupungin viranomaisten kanssa hakkuiden toteuttamisesta. Hakkuutoimenpiteet on pyrittävä sijoittamaan talvikauteen, ja niiden suorittamisessa on otettava huomioon alueen mahdollinen virkistyskäyttö.

Meluntorjuntaan ja turvallisuuteen liittyvät yleismääräykset:

Rakennusten ja aitausten suunnittelussa on pyrittävä siihen, että pihatilojen ja sisätilojen melutaso ei ylitä valtioneuvoston ohjeella (VN 993/92) antamia enimmäisarvoja. Poikkeamista, suunnittelutarveratkaisua tai rakennuslupaa haettaessa hakijan tulee tarvittaessa esittää selvitys rakennuspaikan melutasosta ja siitä, miten meluntorjunta aiotaan järjestää alueella.

Alle 100 metrin päässä rautatiestä on suunnittelussa otettava huomioon rautatiestä aiheutuva melu- ja tärinävaikutus sekä pelastustoiminnan vaatimukset. Virkistyskäytössä olevan alueen meluvyöhykkeelle ulottuvaa reuna-aluetta voi käsitellä suojaviheralueena.

Kaupallisiin palveluihin liittyvät yleismääräykset:

Vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan kooltaan yli 2 000 kerrosneliömetrin suuruista vähittäiskaupan myymälää.

Merkitykseltään seudullisella vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan myös useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan aluetta, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa merkitykseltään seudulliseen vähittäiskaupan suuryksikköön.

Keskusta-alueen ulkopuolisille asumisen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueille saa sijoittaa:

- Tilaa vaativaa vähittäiskauppaa enintään 10 000 k–m²
- Muuta erikoistavarakauppaa enintään 5 000 k–m²
- Päivittäistavarakauppaa enintään 2 000 k–m²

Rakentaminen asemakaava-alueiden ulkopuolella:

Asemakaava-alueiden ulkopuolisten alueiden rakentaminen ratkaistaan suunnittelutarveratkaisuilla ja poikkeamisilla. Maa-ja metsätalousalueiden (MU-2, MT-2) uudet rakennuspaikat on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava pientaloalueiden (AP) yhteyteen. Vanhoja rakennuksia saa kunnostaa ja vähäisissä määrin laajentaa rakennusjärjestyksen mukaisesti.

Rakennuspaikkoja saa asemakaavan ulkopuolisilla pientaloalueilla (AP) olla tilaa kohti enintään:

1 rakennuspaikka, jos tilan koko on 1–9,99 ha

2 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on 10–19,99 ha

3 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on 20–39,99 ha

4 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on 40–59,99 ha

5 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on yli 60 ha

Uudet rakennuspaikat tulee pyrkiä sijoittamaan vanhan rakennuskannan yhteyteen.

Rakennuspaikkoja saa asemakaavan ulkopuolisilla maa- ja metsätalousalueilla (MU-2, MT-2) -alueilla olla tilaa kohti enintään:

1 rakennuspaikka, jos tilan koko on 1,9–9,99 ha

2 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on 10–19,99 ha

3 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on 20–39,99 ha

4 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on 40–59,99 ha

5 rakennuspaikkaa, jos tilan koko on yli 60 ha

Rakennuspaikkojen enimmäismäärä asemakaavan ulkopuolisilla alueilla lasketaan 14.9.1995 voimassa olleesta tilajaosta. Jokainen 14.9.1995 jälkeen muodostettu tila vähentää kantatilan rakennuspaikkojen enimmäismäärää yhdellä. Rakennuspaikkojen määrä ei voi kuitenkaan olla suurempi kuin mihin tilan pinta-ala ja sijainti oikeuttaa.

YLEISKAAVAMERKINNÄT- JA MÄÄRÄYKSET

Asuminen

Asuntoalue

Alue on tarkoitettu talotyyppijakaumaltaan monipuoliseksi asuntoalueeksi. Alueen täydennysrakentamishankkeiden on sovelluttava osaksi ympäröivää kaupunkirakennetta. Uudet asuntoalueet on toteutettava eheinä kokonaisuuksina, joiden jatkosuunnittelu ratkaistaan alueille laadittavien asemakaavojen välityksellä.

Nykyisellään säilyvillä asuntoalueilla (A-1) ei ole tarvetta toteuttaa merkittäviä muutostöitä.

Kehitettävillä asuntoalueilla (A-2) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,2 – 0,6 välillä.

Uusilla asuntoalueilla (A-3) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,2 – 0,4 välillä.

Uusien asuntoalueiden (A-4) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,4 – 0,7 välillä asemakaavoitettavasta kohteesta riippuen.

Asuntoalueella (A-4) saa toteuttaa asuintoimintoja tukevaa julkista palvelurakentamista.

Keravanjokilaakson läheisyydessä sijaitsevien uusien asuntoalueiden (A-3 ja A-4) hulevesien hallinta on suunniteltava tavalla, mikä ei lisää kuormitusta Keravanjoessa.

Inventoidun Myllypuron meanderilaakson luontokohteen ominaispiirteiden ja jokilaakson maisema-arvojen säilyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Autopaikkoja on asemakaavoja ja asemakaavanmuutoksia laadittaessa varattava vähintään 1 autopaikka/85 k–m², ellei ole perusteltua syytä käyttää muita mitoitusperusteita.

/t

Asuntoalueelle sijoittuva pienteollisuus

Alueelle saa sijoittaa lisäksi pienimuotoista teollista toimintaa, joka on yhteensopivaa asuintoimintojen kanssa. Rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka sijoittuu e^a = 0,4 – 0,7 välille.

Autopaikkoja on asemakaavoja ja asemakaavanmuutoksia laadittaessa varattava 1 autopaikka/85 k–m², ellei ole perusteltua syytä käyttää muita mitoitusperusteita.

AK

Kerrostalovaltainen asuntoalue

Kerrostalovaltainen asuntoalue, joka on tarkoitettu kaupunkimaiseksi asumisen ja palveluiden monimuotoiseksi asuinalueeksi. Alueen täydennysrakentamisesta pääosa varataan kerrostalorakentamiselle tai aluetehokkuudeltaan vastaavanlaiselle asuinrakentamiselle. Alueelle saa sijoittaa myös ympäristöä häiritsemättömiä julkisia ja kaupallisia palveluita, joilla ei ole seudullista merkitystä.

Nykyisellään säilyvillä kerrostalovaltaisilla asuinalueilla (AK-1) ei ole tarvetta toteuttaa merkittäviä muutostöitä

Kehitettävien kerrostalovaltaisten asuntoalueiden (AK-2) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,3 – 0,7 välillä.

Uusien kerrostalovaltaisten asuntoalueiden (AK-3) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,4 – 0,7 välillä.

Autopaikkoja on asemakaavoja ja asemakaavanmuutoksia laadittaessa varattava vähintään 1 autopaikka/100 k–m², ellei ole perusteltua syytä käyttää muita mitoitusperusteita.

AP

Pientalovaltainen asuntoalue

Pientalovaltainen asuntoalue, jonka talotyyppijakauma koostuu erillispientaloista sekä pien- ja rivitaloista. Täydennysrakentamishankkeiden on sopeuduttava olemassa olevaan asuinrakenteeseen. Uudet pientaloalueet on toteutettava eheinä kokonaisuuksina, joiden jatkosuunnittelu ratkaistaan ensisijaisesti alueille laadittavien asemakaavojen välityksellä.

Maisemallisesti arvokkailla alueilla on huomioitava rakennetun ympäristön erityispiirteet. Keravanjoen tulvariskialueille sijoittuvien pientaloalueiden suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota tulvasuojeluun.

Nykyisellään säilyvillä pientaloalueilla (AP-1) ei ole tarvetta toteuttaa merkittäviä muutostöitä.

Kehitettävillä pientaloalueilla (AP-2) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,1 – 0,2 välillä.

Uusilla pientaloalueilla (AP-3) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,2 – 0,4 välillä.

/res-1

Asumisen reservialue

Alue varataan asumisen reservialueeksi. Alueen toteutus riippuu Keravan vankilan alueen kehittymisestä asuinkäyttöön. Alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot on turvattava jatkosuunnittelun yhteydessä. Asemakaavasuunnittelun yhteydessä on määriteltävä riittävät suojavyöhykkeet Haukkavuoren luonnonsuojelualueelle. Alueen asemakaavoitus edellyttää neuvotteluita Museoviraston kanssa.

Yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta

Ollilanlaakson osoittaminen asuinkäyttöön edellyttää joko osayleiskaavan laatimista alueelle taikka sellaista asemakaavaa, jossa kaavan vaikutukset on tarkasteltu yleiskaavatasoisesti.

Keskustatoimintojen alue

Palvelu-, liike-, ja asumispainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan, julkisten palveluiden, toimitilojen, hallinnon, asumisen ja viheralueiden korkeatasoisena kokonaisuutena. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä sekä keskusta-alueelle soveltuvaa työpaikkarakentamista.

Uusilla (C-3) ja kehitettävillä (C-2) keskusta-alueilla rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a= 0,5–1,0 välillä.

Autopaikkoja on asemakaavoja ja asemakaavanmuutoksia laadittaessa varattava 1 autopaikka/120 k–m², ellei ole perusteltua syytä käyttää muita mitoitusperusteita.

Palvelut

Kaupallisten palvelujen alue

Vähittäiskaupan suuryksikölle varattu liikerakennusten täydennysrakentamisalue, jonne saa sijoittaa keskusta-alueelle sopimatonta tilaa vievää erikoiskauppaa.

Uusilla (KM-3) ja kehitettävillä (KM-2) kaupallisten palveluiden alueille saa sijoittaa yhteensä enintään 49 000 k–m² uusia kaupallisia palveluita. Keravanportin suuryksikköalueen enimmäismitoitus on 75 000 k-m². Suuryksikköalueen laajuus on osoitettu kaavaselostuksen liitteessä 27. Kaupallisten alueiden mitoitus perustuu Uudenmaan maakuntakaavaan.

Kaupallisten palveluiden alueet (KM-2 ja KM-3) ovat jatkosuunnittelussa suunniteltava kokonaisuutena siten, että ne muodostavat riittävän laajan toiminnallisen kokonaisuuden.

Jatkosuunnittelun yhteydessä uudella kaupallisten palveluiden alueella (KM-3) on kiinnitettävä erityistä huomiota Keravanjoen tulvariskiin sekä maisemallisten näkökohtien huomioimiseen.

Lähipalvelujen alue

Merkinnällä osoitetaan läpipalveluiden kehittämistarve

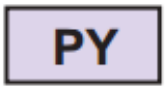

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue

Merkinnällä osoitetaan nykyisellään säilyvät julkisten palveluiden ja hallinnon alueet

Työpaikka-alue

Merkinnällä osoitetaan monipuolisten työpaikkatoimintojen alueet. Alueelle voi sijoittua toimisto- ja palvelutilaa, logistiikkatoimintoja, ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta sekä siihen liittyvää myymälätilaa ja varastointia. Työpaikka-alueelle sijoittuvien myymälätilojen määrä ei saa olla seudullisesti merkittävä. Alueiden yksityiskohtainen maankäyttö ratkaistaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Nykyisellään säilyvillä työpaikka-alueilla (TP-1) ei ole tarvetta toteuttaa merkittäviä muutostöitä.

Uusilla (TP-3) ja kehitettävillä (TP-2) työpaikka-alueilla rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,1 – 0,4 välillä.

Kaskelan työpaikka-alueen (TP-3) jatkosuunnittelussa on turvattava riittävät viheryhteydet Haukkavuoren luonnonsuojelualueelle sekä otettava huomioon alueen maisemallisesti arvokkaat erityispiirteet.

Teollisuus- ja varastoalue

Teollisuus- ja varastoalue, jonne saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja varastoivan laitoksen. Alueella ei ole tarvetta toteuttaa merkittäviä muutostöitä.

Teollisuus- ja varastoalue

Alue on tarkoitettu teollisuus- ja varastointitoiminnalle, josta ei aiheudu ympäristölle häiriötä. Alueen jatkosuunnittelussa on huomioitava asutuksen läheisyys.

Nykyisellään säilyvillä teollisuus- ja varastoalueilla (TY-1) ei ole tarvetta toteuttaa merkittäviä muutostöitä.

Kehitettävillä teollisuus- ja varastoalueilla (TY-2) rakentamisen aluetehokkuuden suuruusluokka vaihtelee e^a = 0,2 – 0,4 välillä.

Virkistys

V

Virkistysalue

Alue varataan yleiseen virkistys-, ulkoilu- ja vapaa-ajanviettoon. Alueelle ei saa rakentaa sellaisia uusia rakennuksia, jotka vaikeuttavat alueen virkistyskäyttöä. Alueelle voidaan rakentaa virkistystä palvelevia rakennuksia tai rakenteita.

Jokilaakson virkistysalueiden (V-1) käytössä ja hoidossa on huomioitava Jokilaakson maisema-arvot.

Virkistysalueen (V-2) käytössä ja hoidossa on erityisesti huomioitava inventoitujen luontokohteiden ominaispiirteiden säilyttäminen (Myllypuron meanderilaakso ja Keravanjoen rantaniitty ja lehdot).

VL

Lähivirkistysalue

Alue on tarkoitettu päivittäiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueella voidaan toteuttaa ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa palvelevaa rakentamista.

Keskusta-alueen lähivirkistysalueen toteutuksessa on pyrittävä mahdollisimman korkeatasoiseen lopputulokseen.

VU

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue

Alueelle voidaan sijoittaa urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Keinukallion alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavatasoisia maankäytön suunnitelmia ja selvityksiä. Keinukallion alueelle saa sijoittaa urheilu- tai virkistyspalveluihin liittyvää myymälätilaa, joka ei ole seudullisesti merkittävää.

/ea

Ampumarata-alue

Alueella saa harjoittaa ampumaurheilua

Viheryhteystarve

Viheryhteydet on osoitettu ohjeellisina ja niiden sijainnit tarkentuvat jatkosuunnittelun yhteydessä. Viheryhteyksien tulee olla riittävän leveitä, jotta ne voivat toimia myös ekologisina yhteyksinä.

Maakunnallinen viheryhteystarve

Viheryhteydet on osoitettu ohjeellisina ja niiden sijainnit tarkentuvat jatkosuunnittelun yhteydessä. Viheryhteyksien tulee olla riittävän leveitä, jotta ne voivat toimia myös ekologisina yhteyksinä.

Erityisalueet

Erityisalue

Aluetta saa käyttää puhtaan maa-aineksen vastaanottotoimintaan, jonka jälkeen alue maisemoidaan.

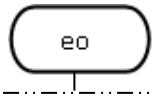

Puhtaiden maa-ainesten väliaikainen vastaanottoalue

Aluetta saa käyttää lyhytaikaiseen (2–4 vuotta) puhtaiden maa-ainesten vastaanottotoimintaan. Toiminnan loputtua alue maisemoidaan osaksi ympäröivää virkistysaluetta.

Yhdyskuntateknisen huollon alue

Jätteenkäsittelyalue

Osa alueesta voidaan jatkosuunnittelun yhteydessä määritellä kunnostettavaksi ja maisemoitavaksi kaatopaikkatoiminnan loputtua. Osa jätteenkäsittelyalueesta voidaan myös osoittaa näkösuojattavaksi taikka sijoitettavaksi sisätiloihin.

Energiahuollon alue

Suojaviheralue

Alueelle saa rakentaa meluvallin tai muun rakennelman haitallisten melu- ja maisemavaikutusten ehkäisemiseksi.

110 kW sähkölinja

Jatkosuunnittelun yhteydessä on huomioitava sähkölinjan läheisyys.

Maakaasun runkoputki

Rakentaminen ja muu toiminta maakaasuputkiston läheisyydessä on rajoitettua asetuksen (551/2009) tai sitä korvaavan säädöksen mukaisesti.

Meriviemäri

Jatkosuunnittelun yhteydessä on huomioitava sähkölinjan läheisyys.

Liikenne

Liikennetunneli

Ohjeellinen maanalaisen Helsinki–Pietari -radan sijainti. Radan tarkka sijainti ja mitoitus määritellään yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Merkintään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia rakentamisrajoituksia

Rautatieasema

Yhdysrata/ sivurata

Yhdystie/ kokoojakatu

Yhdystie/ kokoojakatu joukkoliikenteelle

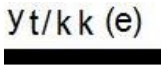

Paikallinen kokoojakatu, ei raskasta liikennettä (linja-autot sallittu)

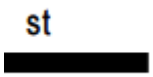

Seututie

Raideliikenteen tunneli

Ohjeellinen tieliikenteen yhteystarve

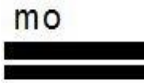

Moottoritie

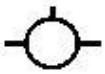

Eritasoliittymä

Maakuntakaavan mukainen lentomelualue, L_{DEN} 55–60 dBA (vuoden keskiarvo)

Alueelle ei saa suunnitella merkittävää määrää uutta asutusta eikä muuta melulle herkkää toimintaa. Vähäinen täydennysrakentaminen on sallittua.

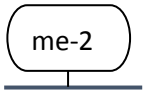

Finavian ympäristöluvan (2007) ennustetilanne vuodelle 2025, Lden 55–60 dB (vuoden keskiarvo)

Alueelle ei saa suunnitella merkittävää määrää uutta asutusta, eikä muuta melulle herkkää toimintaa. Vähäinen täydennysrakentaminen on sallittua.

Meluntorjuntatarve

Suojelu

SM-1*/*nro *Kiinteä muinaisjäännöskohde*

Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Lisäksi muinaisjäännöksen todellinen laajuus tulee selvittää museoviranomaisella.

Seuraavat kohteet ovat merkitty kaavakarttaan SM-1 -merkinnällä:

1. Ahjo
2. Ahjo 2
3. Alikerava Aimolanmäen mylly
4. Inkilä
5. Kivisilta
6. Lammashaka
7. Mikkola II
8. Pisinmäki
9. Saleniuksenmäki
10. Sikokorven juoksuhauta
11. Vakomaa
12. Ylikerava (Öfver Kärvoby) Kartano
13. Ylikerava Kartanon silta
14. Ylikerava Koivulan mylly
15. Ylikerava Hakalan torppa

SM-2*/*nro *Historiallinen kylätontti*

Alueella sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Aluetta koskevista rakennushankkeista ja isommista kaivutöistä on neuvoteltava Museoviraston kanssa.

Seuraavat kohteet ovat merkitty kaavakarttaan SM-2 -merkinnällä:

16. Alikerava (Ytter Kärvoby)
17. Alikerava (Ytter Karvoby) Jokela
18. Ylikerava (Öfver Kärvoby) Heikkilä

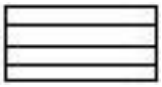

Maisemallisesti arvokas alue

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kuuluminen valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön ja varmistettava maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kaikki Keravan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet on esitetty liitteissä 16. ja 17. Liitteissä esitettyjen kohteiden suojelukysymys ratkaistaan asemakaavalla.

Jatkosuunnittelun yhteydessä on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta.

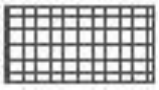

Kaupunkikuvallisesti arvokas alue

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Kaikki Keravan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet on esitetty liitteissä 16. ja 17. Liitteissä esitettyjen kohteiden suojelukysymys ratkaistaan asemakaavalla.

Jatkosuunnittelun yhteydessä on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta.

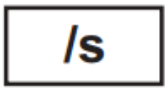

Muu kulttuuriperintökohde

Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävä arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.

Seuraavat kohteet ovat merkitty kaavakarttaan /s–nro -merkinnällä:

1. Koukkusuo
2. Östersundom-Skafvaböle landsväg

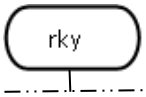

Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

Asemakaavasuunnittelussa on otettava huomioon alueen kuuluminen valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön ja varmistettava maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

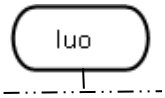

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajiesiintymien säilyttämisedellytykset.

Luonnonsuojelualue

Alue on luonnonsuojelulain mukaisesti suojeltavaksi tarkoitettu. Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla alueelle ei saa rakentaa uudisrakennuksia. Alueella on kielletty maaperän kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen, täyttäminen, puiden kaataminen sekä muut alueen luonnontilaa vaarantavat toimenpiteet, kunnes siitä on muodostettu luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue, kuitenkin enintään 5 vuotta kaavan hyväksymisestä. Tämän määräajan jälkeen em. toimenpiteet ovat kiellettyjä ilman kunnan myöntämää maisematyölupaa.

Suojelukohde

Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu luonnonmuistomerkki. Luonnonmuistomerkin vahingoittaminen tai turmeleminen on kielletty.

Maa- ja metsätalous

MU

Maa- ja metsätalousalue, jolla on retkeilyyn ja ulkoiluun liittyviä virkistysarvoja

Maa- ja metsätalousalueella (MU-1) ei sallita rakentamista. Metsänhoitotoimenpiteet on suoritettava ympäristöviranomaisen ohjeiden mukaisesti siten, että Koukkukallion luontokohde säilyttää ominaispiirteensä. Ulkoilureitit on suunniteltava yhteistyössä ympäristöviranomaisen kanssa.

Maa- ja metsätalousalue (MU-2) on tarkoitettu maa- ja metsätalouskäyttöön, jolla virkistysarvot pyritään olennaisin osin säilyttämään. Alueen käytössä on kiinnitettävä huomiota inventoitujen luontokohteiden erityispiirteiden säilyttämiseen.

MT

Maa- ja metsätalousalue

Maa- ja metsätalousalue (MT-1), joka varataan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella ei sallita rakentamista. Vesistöjä ja peltoja rajaavaa puustoa ei saa poistaa. Joen ranta-alueelle tulee jättää vähintään 5 metrin suoja-alue istutuksia varten. Suositus: peltoalueet tulisi säilyttää avoimina.

Maa- ja metsätalousalue (MT-2) varataan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen.

Vesialueet

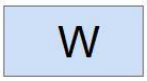

Vesialue

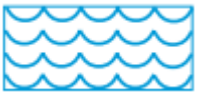

Tärkeä pohjavesialue

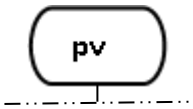

Alueen rakentamista rajoittavat ympäristönsuojelulain maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot. Lisäksi alueella toteutettavissa rakentamishankkeissa on huomioitava vesilain mukainen yleinen luvanvaraisuus. Alue on erityisen merkittävä veden hankinnan ja veden käyttökelpoisuuden säilyttämisen kannalta. Alueella ei ole sallittua sellainen toiminta tai rakentaminen, joka saattaa vaarantaa maaperän laadun tai pohjaveden laadun ja määrän. Alueelle ei saa sijoittaa eläinsuojia. Uusilla asemakaava-alueilla, joilla maankäyttö muuttuu merkittävästi, pohjavesiolosuhteet on tarvittaessa selvitettävä tarkemmin ja otettava huomioon alueen rakentamisen suunnittelussa. Uusien maalämpö- ja öljylämmitysjärjestelmien rakentaminen on kielletty. Alueelle ei saa sijoittaa laitoksia tai toimintoja, joissa käsitellään tai varastoidaan pohjavedelle vaarallisia aineita. Alueella sijaitsevat kiinteistöt tulee ensisijaisesti liittää kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon.

9 § Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019 / hyväksyminen

VD/3916/00.04.00/2016
HP/LM-H/HW/LVI/THE/MSI/JB

Hallituksen kilpailukyky -kärkihankkeeseen sisältyvä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusmenettely koskee Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutuja. Tavoitteena on lisätä kaupunkiseutujen kilpailukykyä vahvistamalla kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemisessa. Sopimusten toimenpiteet liittyvät valtion puolelta pääosin liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloille.

Vuosia 2016–2019 koskevien sopimusten neuvottelut käynnistyivät viime syksynä ja ne on nyt saatu päätökseen. Valtion sitoutuminen MAL-sopimuksiin sekä työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimiin kasvusopimuksiin vahvistetaan valtioneuvoston periaatepäätöksellä toukokuussa. Sopimusten allekirjoittaminen ja voimaantulo tapahtuu osapuolten hyväksymisen jälkeen kesäkuun alkupuolella.

MAL-sopimuksen pohjana on valtion ja kuntien yhteinen Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ2015 sekä 14 kunnan yhteistyössä laatimat Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 ja Helsingin seudun asuntostrategia 2025.

Helsingin seudulla on sovittu asunto-asemakaavoituksen merkittävästä lisäämisestä. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle. Tämä tarkoittaisi 60 000 asuntoa koko sopimuskautena. Vantaan osalta määrälliset tavoitteet ovat 1 065 000 k-m^2 asuntotonttien asemakaavoitettavaa kerrosalaa ja 9 600 asuntoa vuosina 2016–2019, joka tarkoittaa keskimäärin 266 250 k-m^2 uutta asumisen kerrosalaa sekä 2 400 asuntoa vuosittain. Asuntotuotannon kokonaismäärästä 30 % tulee toteuttaa valtion tukemana asuntotuotantona siten, että 20 % kokonaismäärästä on pitkän korkotuen vuokra-asuntoja ja 10 % kokonaismäärästä on lyhyen korkotuen vuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja.

Asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden muuttaminen MAL-sopimuksen mukaisiksi edellyttää myös asuntopoliittisten tavoitteiden uusimista erityisesti kokonaistuotantotavoitteen ja hallintamuotojakauman osalta. Nykyisen asunto-ohjelman tavoitelinjaukset uudistetaan tarvittavilta osin ja tuodaan päätettäväksi 23.5.2016.

Sopimuksen merkittävin liikenne-investointi on Raide-Jokeri, jonka toteuttamiseen myös valtio osallistuu 84 miljoonalla eurolla. Lisäksi valtio ja kunnat pyrkivät aloittamaan sopimuskaudella Klaukkalan ohikulkutien rakentamisen. Pisara-radan mahdollinen aikataulu ja rahoitus arvioidaan hankkeen suunnitelmien valmistuttua vuoden 2017 alussa. Vantaan osalta sekä Kehäradan Ruskeasannan asema että Kehä III:n parantamisen kolmas vaihe ovat HLJ 2015 kaudelle 2015–2025 ajoittuvia suuria infrastruktuurin kehittämishankkeita, joista ei ole toistaiseksi tehty rahoituspäätöstä. Kehärataan kuuluvan Ruskeasannan aseman tulevat toteutusvastuut on sovittu Liikenneviraston ja Vantaan kaupungin osalta näiden osapuolten sopimassa aiesopimuksessa 20.3.2012. Tiemaksun valmistelua jatketaan seudun ja valtion yhteistyönä.

Valtio osoittaa tukea pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin (ns. MAL-raha) sopimuskaudella yhteensä 15 milj. euroa ja edellyttää kuntien käyttävän vastaavan summan toimenpiteisiin. Tuesta kohdennetaan puolet (n. 7,5 milj. euroa) pääkaupunkiseudulle. Lähtökohtana on HLJ 2015 yhteydessä valmisteltu Pienet Kustannustehokkaat toimet -hanke ja sen eri teemat (kävely ja pyöräily, joukkoliikenne ja liityntäpysäköinti, logistiikan yhteydet ja palvelut, tiivistyvän maankäytön tukemine ja meluntorjunta). Valtion rahoitusosuuden ei uskota mahdollistavan kovin merkittäviä investointeja Vantaan alueella, mutta lähivuosien toteuttamiskelpoisena hankkeena on edistetty Koivukylänväylän jalankulku- ja pyörätien rakentamista.

Liityntäpysäköinnin investointeja toteutetaan sopimukseen sisältyvän kustannusjakomallin mukaisesti ja tarkempi hankeohjelma laaditaan vuoden 2016 aikana. Vantaan osalta ainoa merkittävä uusi liityntäpysäköintialue rakennetaan tulevaisuudessa Ruskeasannan aseman yhteydessä. Raskaan liikenteen pysäköintiä koskevien seudullisten linjausten laadintaa edistetään.

Valtio osoittaa seudulle suurten kaupunkien joukkoliikennetukea 19 milj. euroa koko sopimuskaudella. Tuki kohdistetaan toimenpiteisiin, joilla edistetään yhteisen lippu-, maksu- sekä informaatiojärjestelmän toimivuutta ja uudistamista sekä mahdollistetaan avoimeen tietoon perustuvien digitaalisten liikennepalvelujen syntymistä.

Osapuolet sitoutuvat yhteistyössä kehittämään Helsinki–Vantaan lentokenttäaluetta maamme merkittävimpänä kansainvälisenä lentokenttänä ja muutenkin edistämään keskeisten kansainvälisen ja valtakunnallisen liikenteen solmu- ja vaihtopisteiden matkaketjujen toimivuutta.

Valtio on varautunut tukemaan MAL-sopimusten toteuttamista kunnallistekniikka-avustuksilla kaikilla sopimusalueilla sekä kohtuuhintaiseen vuokra-asuntorakentamiseen myönnettävillä käynnistysavustuksilla Helsingin seudulla (10 000 euroa asuntoa kohti). Kunnallistekniikka-avustuksiin on varattu vuosittain 8 miljoonaa euroa ja käynnistysavustuksiin hallituksen päivittämän strategisen hallitusohjelman toimintasuunnitelman perusteella 20 miljoonaa euroa vuodessa.

Helsingin seudun neljäntoista kunnan yhteistyökokous 26.4.2016 käsitteli valtion kanssa neuvoteltua maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusehdotusta ja hyväksyi sen omalta osaltaan, mutta asetti kaksi varausta.
Yhteistyökokous totesi, että Klaukkalan ohitustien toteuttamisesta tulee saada neuvottelutuloksen mukainen varmuus viimeistään siinä vaiheessa, kun sopimuksen hyväksymistä käsitellään kunnissa. Toiseksi yhteistyökokous painotti, että Helsingin seudun liikennejärjestelmän runkona toimii kokonaisvaltaisesti järjestetty joukkoliikennejärjestelmä, ja sillä tulee jatkossakin olla nykyisen kaltainen joukkoliikenteen PSA-suoja.

Kaupunginhallitus 2.5.2016 § 13

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019.
Käsittely:
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja täydensi esittelytekstiä ja muutti päätösesitystään seuraavasti:

Helsingin seudun neljäntoista kunnan yhteistyökokous 26.4.2016 käsitteli valtion kanssa neuvoteltua maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusehdotusta ja hyväksyi sen omalta osaltaan, mutta asetti kaksi varausta.
Yhteistyökokous totesi, että Klaukkalan ohitustien toteuttamisesta tulee saada neuvottelutuloksen mukainen varmuus viimeistään siinä vaiheessa, kun sopimuksen hyväksymistä käsitellään kunnissa. Toiseksi yhteistyökokous painotti, että Helsingin seudun liikennejärjestelmän runkona toimii kokonaisvaltaisesti järjestetty joukkoliikennejärjestelmä, ja sillä tulee jatkossakin olla nykyisen kaltainen joukkoliikenteen PSA-suoja.

Kaupunginhallitus 2.5.2016

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) hyväksyttäväksi liitteen mukainen valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019, ja
b) että kaupunginvaltuusto yhtyy Helsingin seudun yhteistyökokouksen 26.4.2016 päätöksiin.

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteen mukainen valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019, ja
b) yhtyä Helsingin seudun yhteistyökokouksen 26.4.2016 päätöksiin.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Puheenjohtaja totesi, että esityslistasta poiketen kaupunginvaltuusto käsittelee kaupunginhallituksen 23.5.2016 § 33 hyväksymää esitystä:

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään esittää, että kaupunginvaltuusto 23.5.2016 kokouksessaan
a) hyväksyy liitteen mukaisen tarkistetun valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimuksen 2016–2019, ja
b) yhtyy Helsingin seudun yhteistyökokouksen 26.4.2016 päätöksiin, ja
c) toteaa, että hyväksyessään tämän sopimuksen Vantaan kaupunki painottaa vuosikymmenien kuluessa kehitetyn Helsingin seudun kokonaisvaltaisen joukkoliikennejärjestelmän merkitystä seudun kilpailukyvylle, maankäytölle, asumiselle sekä kustannustehokkaalle liikennejärjestelmälle. Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmän yksinoikeuden turva nykyisen joukkoliikennelain ja EU:n julkisia henkilöliikennepalveluja määrittelevän palvelusopimusasetuksen (PSA) suojan kautta on olennainen edellytys allekirjoitettavan sopimuksen tavoitteiden toteutukselle ja niihin sitoutumiselle.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen 23.5.2016 § 33 antama esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019 tarkistettu neuvottelutulos 10.5.2016
- Sopimuksen liite 1 / Helsingin seudun kuntakohtainen asuntotonttien asemakaavoitettava kerrosala ja asuntotuotantotavoite
- Sopimuksen liite 2 / Asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla
- Sopimuksen liite 3 / Asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla
- Sopimuksen liite 4 / HLJn infrastruktuurin kehittämishankkeet
- Tarkistettu allekirjoituspöytäkirja 10.5.2016
- LVM:n muistio MAL-sopimukseen

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, puh. 09 8392 9019, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

YM19/5511/2015

VALTION JA HELSINGIN SEUDUN KUNTIEN VÄLINEN MAANKÄYTÖN, ASUMISEN JA LIIKENTEEN SOPIMUS 2016–2019

Neuvottelutulos 6.4.2016
Tarkistettu 10.5.2016

VALTION JA HELSINGIN SEUDUN KUNTIEN VÄLINEN MAANKÄYTÖN, ASUMISEN JA LIIKENTEEN SOPIMUS 2016–2019

Sopijaosapuolet

Valtio: Liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Liikennevirasto, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Uudenmaan ELY-keskus), Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)

Helsingin seudun kunnat: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa, Vihti

Kuntayhtymät: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Sopimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Sopimus perustuu valtion ja seudun kuntien yhteiseen tahtotilaan Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisestä (MAL -sopimus). MAL-sopimuksen tavoitteena on yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen siten, että luodaan edellytyksiä tonttitarjonnan ja asuntotuotannon merkittävälle lisäämiselle. Sopijaosapuolet sitoutuvat yhdessä edistämään sopimuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista.

Sopimuksen tarkoituksena on lisätä kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä sitoutumista yhdessä sovittuihin tavoitteisiin. Sopimuksen keskeisiä tavoitteita ovat koko toiminnallisen kaupunkiseudun eheä yhdyskuntarakenne, yhteisvastuullinen asuntopolitiikka ja toimiva liikennejärjestelmä.

Sopimuksella luodaan edellytyksiä kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti. Sopimuksessa otetaan huomioon voimakkaasti kasvaneesta maahanmuutosta lisääntynyt asuntotuotantotarve ja sen vaatima tonttituotanto. Rakennettavien asuntojen hallintamuodon ja kokonaistarpeen sijoittumisessa otetaan huomioon seudun eri osien olosuhteet, tarve ja resurssit.

Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen. Digitaalisten liikennepalvelujen syntymistä edistetään ja kehitetään erilaisilla kokeiluilla. Sähkön ja mahdollisten muiden vähäpäästöisten energiamuotojen käyttöä joukkoliikenteessä lisätään.

Helsingin seudun MAL-sopimuksen lähtökohdat

Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–19 on jatkoa Helsingin seudun MAL-aiesopimukselle 2012–15. Sopimuksen keskeisiä lähtökohtia ovat:

- Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelma, hallitusohjelman toimintasuunnitelma ja sen kärkihankkeet
- Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050
- Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2015

- Helsingin seudun asuntostrategia 2025
- Maakuntakaava ja oikeusvaikutteiset yleiskaavat

Sopijaosapuolet toteavat, että syksyllä 2014 solmittu valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimus suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi on yhtenä lähtökohtana tälle sopimukselle.

Valtion ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa tehtävä kasvusopimus sekä valtion ja Helsingin seudun kesken mahdollisesti tehtävät muut yhteistyösopimukset sovitetaan yhteen MAL-sopimuksen 2016–19 kanssa siten, että ne kokonaisuutena vahvistavat elinkeinoelämän kasvua sekä luovat edellytyksiä MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttamiselle.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimenpiteet

Tässä sopimuskohdassa esitetään sovitut maankäytön, asumisen ja liikenteen toimenpiteet sekä osapuolten osallistuminen toimenpiteiden rahoitukseen. Toimenpiteiden toteutumista seurataan ja mitataan sopimuksen kohtien *Sopimuksen toteutumisen arviointi* ja *Sopimuksen voimassaolo, jatkotoimet, uudistaminen ja seuranta* mukaisesti. Sovitut toimenpiteet on esitetty seuraavina asiakokonaisuuksina:

- *Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen*
- *Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen*
- *Liikennepalvelut ja liikenneinfrastruktuuri*

Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen

Osapuolten yhteisenä tavoitteena koko sopimuskaudeksi on 60 000 asunnon rakentaminen Helsingin seudulla siten, että asuntotuotanto on yhteensä 13 500 asuntoa vuonna 2016 ja kasvaa vuosittain 1000 asunnolla ollen vuonna 2019 yhteensä 16 500 asuntoa. Kuntakohtaiset sitovat asuntoasemakaavojen kerrosalamäärät, asuntotuotantotavoitteet, ARA-tuotannon tavoitteet ja asumisen ja asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet on esitetty liitteissä 1-3. Valtion tukeman tavallisen 40-vuotisen korkotukivuokra-asuntotuotannon, erityisryhmien vuokra-asuntotuotannon, asumisoikeusasuntotuotannon ja uuden lyhyen korkotukivuokra-asuntotuotannon tuotantotavoite on koko sopimuskaudella pääkaupunkiseudun osalta yhteensä noin 30 prosenttia pääkaupunkiseudun ja KUUMA-kunnissa yhteensä noin 20 prosenttia KUUMA-seudun kokonaistavoitteesta.

Asuntotuotannon kokonaistavoitteessa otetaan huomioon kunnan toiminnasta riippumattomat tekijät mm. talouden suhdannevaihtelu ja asuntomarkkinatilanne.

<u>Kuntien toimenpiteet</u>

Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu asuntotonttien asemakaavoja yhteensä 6,2 miljoonaa (edellisen sopimuskauden yli- ja alijäämä huomioon ottaen) kerrosalaneliömetriä (keskimäärin 1,5 milj. kem2/vuosi) ja että liitteessä 1 esitetty kuntakohtainen asuntoasemakaavoitusmäärä saavutetaan kaikissa sopimuskunnissa.

Pääkaupunkiseudun kunnat huolehtivat tontinluovutuksessaan tai maankäyttösopimuksissaan siitä, että pääkaupunkiseudun asuntotuotantotavoitteesta noin 20 prosenttia on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa. KUUMA-kunnat

huolehtivat tontinluovutuksessaan siitä, että KUUMA-seudun asuntotuotantotavoitteesta noin 10 prosenttia on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa. Tavallisen 40-vuotisen korkotukivuokra-asunnon tuotantotavoite sovitetaan yhteen valtion käynnistysavustusten määrän kanssa.

Ensisijaiset kohdealueet sijoittuvat yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja palveluiden suhteen hyvin saavutettaville alueille. Kohdealueiden määrittelyssä hyödynnetään muun muassa MASU 2050 mukaisia vyöhykkeitä, HSL:n SAVU-vyöhykkeitä sekä Urban Zone-vyöhyketarkastelua.

Kunnat sitoutuvat varmistamaan markkinatilanne huomioiden ensisijaisten asuntoalueiden asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen tämän sopimuksen tavoitteiden ja kysynnän mukaisesti. Sitoutumisen ehtona on, että valtio on huolehtinut sille kuuluvista alueen toteuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

Valtion toimenpiteet

Valtio osoittaa tavallisille 40-vuotisille korkotukivuokra-asunnoille 10 000 euron asuntokohtaisia käynnistysavustuksia yhteensä vähintään 10 milj. euroa/vuosi sopimuksessa osoitetuille asumisen ensisijaisille kohdealueille rakennettaville asunnoille.

Valtio osoittaa kunnallistekniikka-avustusta vähintään 8 milj. euroa/vuosi sopimuksessa osoitetuille asumisen ensisijaisille kohdealueille. Painopiste kunnallistekniikka-avustusten kohdentamisessa on täydennysrakentamisessa.

Valtio vaikuttaa omistajaohjauksessaan siihen, että valtion tarpeista vapautuvat, asuntorakentamiseen soveltuvat alueet luovutetaan kohtuuhintaisesti ensisijaisesti kunnille tai toissijaisesti muulle alueen lopulliselle omistajalle. Kuntien asunto-ohjelmissaan kohtuuhintaiseen vuokra-asuntotuotantoon osoittamat tontit valtio myy ensisijaisesti asianomaiselle kunnalle ARA-hintaan.

Valtio-omisteinen A-Kruunu rakennuttaa omistukseensa tavallisia 40-vuotisia korkotuettuja ARA-vuokra-asuntoja Helsingin seudulla. Valtio myötävaikuttaa tontinluovutuksessaan siihen, että yhtiölle asetetut asuntotuotantotavoitteet toteutuvat.

ARA ottaa huomioon päätöksenteossaan sopimuksen asuntotuotantotavoitteet ja suuntaa pääosan asumisoikeusasuntojen tuesta Helsingin seudulle.

Valtion tukeman asuntotuotannon lisäämiseksi valmistellaan lainsäädäntöhanke vuokra-asuntojen rakentamiseen tarkoitetusta uudesta 10 vuoden välimallista.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen

Kuntien toimenpiteet

Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelussa syvennetään kuntien yhteistyötä. Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmaa MASU 2050, asuntostrategiaa ja liikennejärjestelmäsuunnitelmaa HLJ toteutetaan kuntarajoista riippumattomana toiminnallisena kokonaisuutena. Helsingin seutu jatkaa maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteissuunnittelua viime sopimuskaudella tehdyltä pohjalta. Suunnitelmia tarkistettaessa otetaan huomioon MAL-sopimuksen tarkoitus ja tavoitteet. Näiden suunnitelmien valmistelusta ja sopijaosapuolten osallistumisesta valmistelun kustannuksiin sovitaan erikseen.

Pääkaupunkiseudun kunnat tekevät selvityksen maankäyttö- ja rakennuslain 46 a) §:n mukaisen yhteisen yleiskaavan aikataulusta. Seudun muiden kuntien alueille laadittavien yhteisten yleiskaavojen tarpeesta ja aikataulutuksesta tehdään selvitys sopimuskauden aikana.

Valtion toimenpiteet

Valtio ja sen aluehallintoviranomaiset edistävät sopimuksen toteuttamista oman toimivaltansa puitteissa.

Kaavoitusta ja rakentamisen lupajärjestelmiä sujuvoitetaan rakentamisen helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Lisäksi osapuolet pyrkivät vaikuttamaan pelastuslain väestönsuojanormituksen merkittävään lieventämiseen sekä asunto-osakeyhtiölain päätöksenteon helpottamiseen täydennysrakentamisen edistämiseksi muun muassa selvittämällä mahdollisuudet lain yksimielisyysvaatimusten lieventämiseen. Osapuolet edistävät puurakentamista hallitusohjelman kärkihankkeen mukaisesti.

Liikennepalvelut ja liikenneinfrastruktuuri

Osapuolet nostavat kestävien kulkutapojen palvelutasoa ja mahdollistavat tietoon perustuvien digitaalisten palvelujen syntymistä käyttäjille henkilö- ja tavaraliikenteessä.

Valtio osoittaa tukea pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin (ns. MAL-raha) sopimuskaudella yhteensä 15 milj. euroa ja edellyttää kuntien käyttävän vastaavan summan toimenpiteisiin. Tuesta kohdennetaan puolet pääkaupunkiseudulle ja puolet KUUMA-kuntiin. Lähtökohtana ovat HLJ 2015 laadinnan yhteydessä valmisteltu Pienet kustannustehokkaat toimet -hanke (KUHA) ja sen eri teemat (kävely ja pyöräily, joukkoliikenne ja liityntäpysäköinti, logistiikan yhteydet ja palvelut, tiivistyvän maankäytön tukeminen, meluntorjunta). Teemojen toimenpiteillä edistetään liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta voimakkaasti kasvavalla alueella.

Valtio osoittaa seudulle suurten kaupunkien joukkoliikennetukea 19 milj. euroa koko sopimuskaudella. Tuki osoitetaan sellaisiin kohdassa ”Osapuolet yhteistyössä edistävät” esitettyihin toimenpiteisiin, joilla edistetään yhteisten joukkoliikenteen lippu- ja maksu- sekä informaatiojärjestelmien toimivuutta ja uudistamista sekä mahdollistetaan tietoon perustuvien digitaalisten liikennepalvelujen syntymistä. Joukkoliikenteeseen kohdistuvaa rahoitusta tulee seudulle lisäksi ELY-keskuksen joukkoliikenteen määrärahasta ja lähijunaliikenteen ostoista.

Osapuolet sitoutuvat yhteistyössä toteuttamaan liityntäpysäköinti-investoinnit oheisen kustannusjaon mukaisesti. Hankeohjelma laaditaan vuoden 2016 aikana HLJ-yhteistyössä. Valtion rahoitusosuus liityntäpysäköinti-investointeihin kohdennetaan joko osana isoja kehittämishankkeita, ns. MAL-rahalla (pienet kustannustehokkaat hankkeet) tai joukkoliikenneavustuksen kautta.

Taulukko 1. Liityntäpysäköintihankkeiden kustannusjako

	Sijaintikunta	**Kohdekunta**	**Kotikunta**	**Valtio**
A1 ja A2 Seudullisesti merkittävä alue	30-50 %	10-20 %	10-20 %	30-50 %
B Paikallisesti merkittävä alue	50-70 %			30-50 %
C Pysäköintijärjestelmän kohteet ja pelkkä pyöräpysäköinti	0-100 %			0-100 %

Valtio osoittaa Raide-Jokerin toteuttamiseen vuosina 2017–2019 yhteensä 84 miljoonaa euroa, mikä vastaa 30 prosenttia varsinaisen radan hankesuunnitelman alkuperäisestä kustannusarviosta. Hankkeen tarkemmasta toteutuksesta ja siihen sisältyvästä Kehä I:n tasauksen kustannusjaosta (kustannusarvio 12 M€) sovitaan erikseen.

Pisara-radan suunnitelmien valmistuttua (alkuvuosi 2017) tehdään arvio hankkeen toteuttamisen aikataulusta ja rahoituksesta. Rahoituksen osalta hyödynnetään syksyllä 2014 tehtyä työtä (Pisararadan rahoitusmallityöryhmä).

Valtio ja kunnat pyrkivät toteuttamaan sopimuskaudella 2016–2019 Klaukkalan ohikulkutien Mt 132 (kustannusarvio 42 M€). Hankkeen kustannusjaosta sovitaan erikseen.

Liikenteen kysyntään vaikuttavan tiemaksun valmistelua jatketaan seudun ja valtion yhteistyönä. Valmistelun lähtökohtana on, että kerätyt varat voidaan käyttää seudun liikennejärjestelmän rahoittamiseen seudun yhteisesti päättämällä tavalla eikä menettely vähennä valtion pitkän aikavälin mukaista keskimääräistä liikennerahoitusta seudulla.

HLJ:n infrastruktuurin kehittämishankkeet 2016 – 2019 on esitetty liitteessä 4.

Osapuolet yhteistyössä edistävät:

- yhteentoimivan tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoa
- reaaliaikaisen matkustajainformaation kattavuutta ja laatua, avoimen datan ja rajapintojen käyttöä sekä avoimeen sovelluskoodiin perustuvia ratkaisuja
- matkaketjujen toimivuutta kansainvälisessä ja valtakunnallisessa liikenteessä erityisesti keskeisissä solmu-/vaihtokohteissa
- Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään maamme merkittävimpänä kansainvälisenä lentokenttänä
- toimivien seudullisten joukkoliikennepalvelujen toteutumista ja yhtenäisen joukkoliikennealueen muodostamista seudulle
- raskaan liikenteen pysäköintiä koskevien seudullisten linjausten laadintaa
- uusien käyttövoimien lisäämistä joukkoliikenteessä

Valtion liikenteeseen kohdistuvia rahoitusvälineitä ja tukia ohjataan kokonaisuutena, jotta vaikuttavuus paranee. Toteuttamis- ja rahoitusohjelmat sovitaan sopijaosapuolten yhteistyöprosessina osana jatkuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua.

Sopimuksen toteutumisen arviointi

Sopimuksen ja siinä sovittujen toimenpiteiden toteutumista arvioidaan suhteessa sovittuun tavoitetasoon sekä seudulla kokonaisuutena että kuntakohtaisesti. Toteutumista seurataan seuraavina asiakokonaisuuksina:

- Sopimuksen tarkoitus ja tavoitteet
- Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen
- Yhdyskuntarakenne, maankäytön ja liikenteen suunnittelu ja yhteensovittaminen, kaavoituksen ja rakentamisen sujuvoittaminen
- Liikennepalvelut ja liikenneinfrastruktuuri

Sitoutumisen ja rahoitustuen edellytykset

Valtio-osapuolen sitoutuminen sopimuksiin määritellään keväällä 2016 valtioneuvoston periaatepäätöksellä, jossa linjataan valtion tahtotila ja tuki eri sopimusmuodoille julkisen talouden suunnitelman ja talousarvion puitteissa. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä.

Valtion ehtona tähän sopimukseen sitoutumiseen on, että kunta on omalta osaltaan toteuttanut sopimuksen mukaiset kunnan toimivallassa olevat toimenpiteet. Kuntien sopimukseen sitoutuminen edellyttää vastaavasti, että valtio toteuttaa tässä sopimuksessa sovitut toimenpiteet.

Sopimuksen voimassaolo, jatkotoimet, uudistaminen ja seuranta

Sopimus tulee voimaan sopijaosapuolten hyväksyttyä sen. Sopimus on voimassa vuoden 2019 loppuun.

Sopimuksen toteutumista seuraa sopijaosapuolten edustajien vuosittain kokoontuva seurantakokous, jonka valmistelusta vastaa MAL -sopimussihteeristö. Seuranta-aineiston kokoamisesta vastaa sopijaosapuolten ja seututiedon tuottajista muodostettu työryhmä. Seuranta-aineiston ylläpidosta ja koordinoinnista vastaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), joka kokoaa muilta sopijaosapuolilta tarvittavat seurantatiedot MAL- sopimussihteeristön ohjauksessa.

Merkittävistä olosuhteiden muutoksista, erityisesti voimakkaasti kasvavasta maahanmuutosta johtuen, varaudutaan tarvittaessa vuosittaisten seurantakokouksien yhteydessä tarkistamaan sopimuksen sisältöä jäljellä olevan sopimuskauden ajaksi.

Sopijaosapuolten tavoitteena on kehittää edelleen MAL-sopimusmenettelyä sen vaikuttavuuden parantamiseksi. Ennen tämän sopimuksen voimassaoloajan päättymistä 2019 sopijaosapuolet valmistelevat uuden maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen.

ALLEKIRJOITUKSET

Liite 1	Helsingin seudun kuntakohtainen asuntotonttien asemakaavoitettava kerrosala ja asuntotuotantotavoite vuosina 2016-2019
Liite 2	Asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla vuosina 2016-2019
Liite 3	Asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla vuosina 2016-2019
Liite 4	HLJ:n infrastruktuurin kehittämishankkeet 2016-2025

LIITE 1

Helsingin seudun kuntakohtainen asuntotonttien asemakaavoitettava kerrosala ja asuntotuotantotavoite vuosina 2016-2019

Kunta/seutu	Sitovat asuntotonttien kerrosalmäärät 2016-2019 koko kunnassa yhteensä, kem2		Asuntotuotantotavoite 2016-2019 koko kunnassa yhteensä, asuntoja		
	Yhteensä	Keskimäärin vuodessa	Asuntoja yhteensä[1)]	Tuettu asuntotuotanto yhteensä[2)]	40-vuotisen vuokra-asuntotuotan-non osuus[3)]
Espoo	996 000	249 000	12 000	3 600	2 400
Helsinki	2 390 000	597 500	24 000	7 200	4 800
Kauniainen	33 000	8 250	288	86	58
Vantaa	1 065 000	266 250	9 600	2 880	1 920
PKS yhteensä	4 484 000	1 121 000	45 888	13 766	9 178
Hyvinkää	127 000	31 750	1 440	288	144
Järvenpää	186 000	46 500	2 064	413	206
Kerava	210 000	52 500	1 872	374	187
Kirkkonummi	159 000	39 750	1 584	317	158
Mäntsälä	100 000	25 000	768	154	77
Nurmijärvi	53 000	13 250	1 584	317	158
Pornainen	45 000	11 250	288	58	29
Sipoo	230 000	57 500	1 584	317	158
Tuusula	426 000	106 500	1 680	336	168
Vihti	112 000	28 000	1 248	250	125
KUUMA yhteensä	1 648 000	412 000	14 112	2 822	1 411
Helsingin seutu yhteensä	**6 132 000**	**1 533 000**	**60 000**	**16 589**	**10 589**

1) Asuntotuotantotavoite on koko seudulla yhteensä 13 500 asuntoa vuonna 2016 ja kasvaa vuosittain 1000 asunnolla ollen vuonna 2019 yhteensä 16 500 asuntoa.

2) Tuetuksi asuntotuotannoksi katsotaan kaikki valtion tukema korkotuettu tuotanto (vuokra, asumisoikeus), PKS-kunnissa 30 % ja KUUMA-kunnissa 20 % kokonaistuotannosta.

3) Sekä tavalliset että erityisryhmille tarkoitetut vuokra-asunnot, PKS-kunnissa 20 % ja KUUMA-kunnissa 10 % kokonaistuotannosta.

LIITE 2

Asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla vuosina 2016-2019

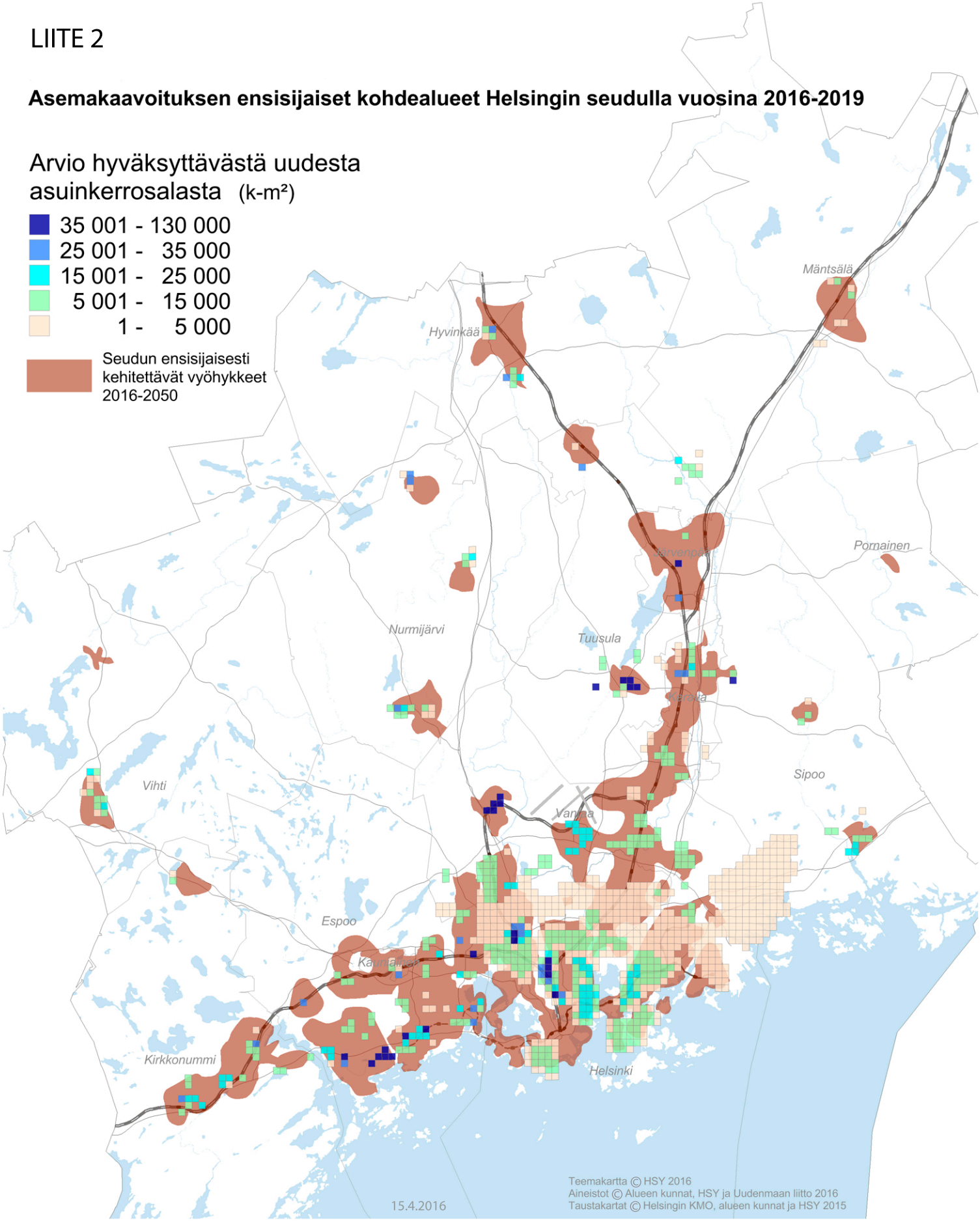

LIITE 3

Asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla vuosina 2016-2019

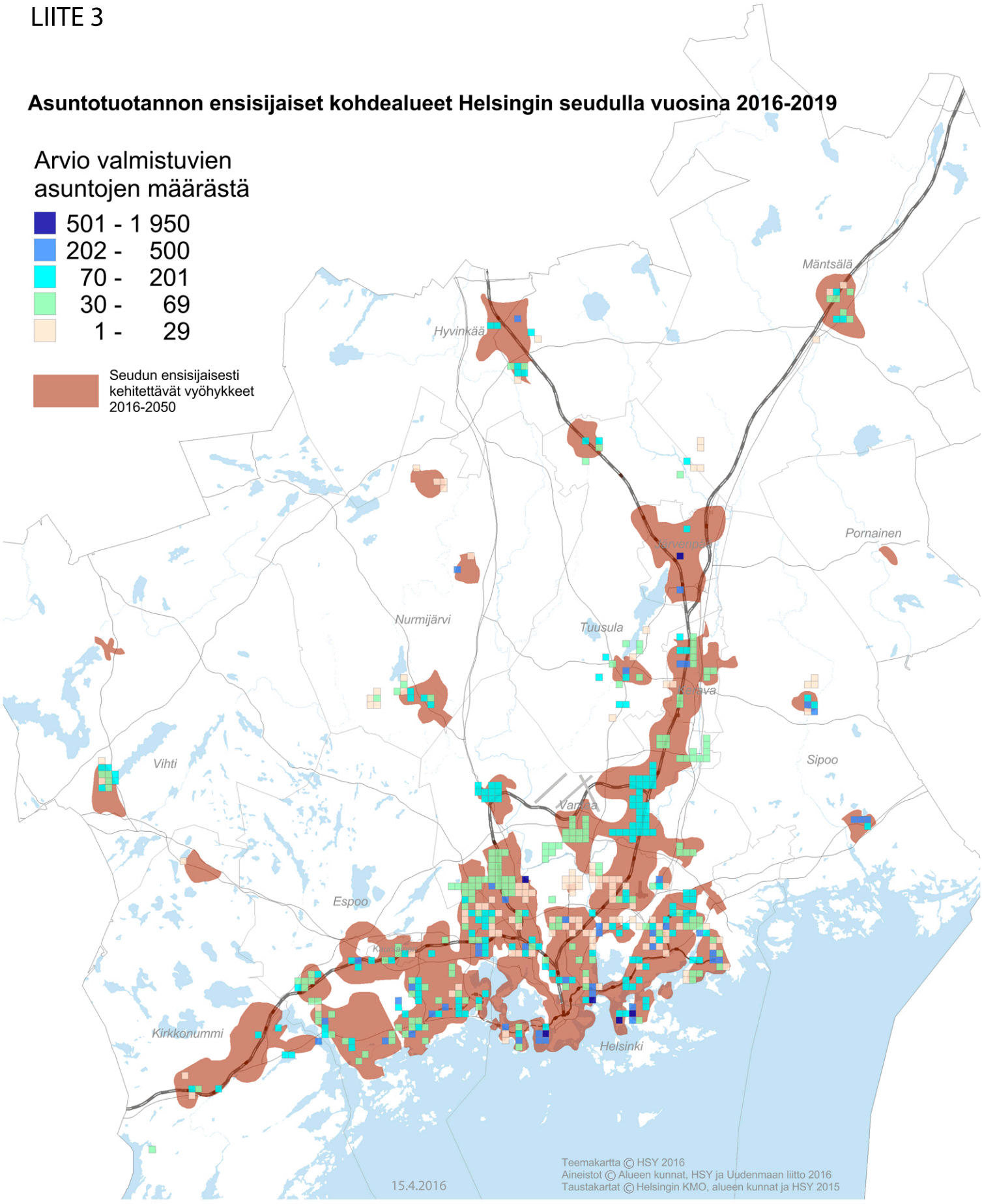

HLJ:n infrastruktuurin kehittämishankkeet 2016-2025 ja arvio valmistuvista asunnoista 2016-2019 ensisijaisilla kohdealueilla

Kuntakysely 1.3.2016 (kohdealueiden lukujen tarkennus ruutuihin)

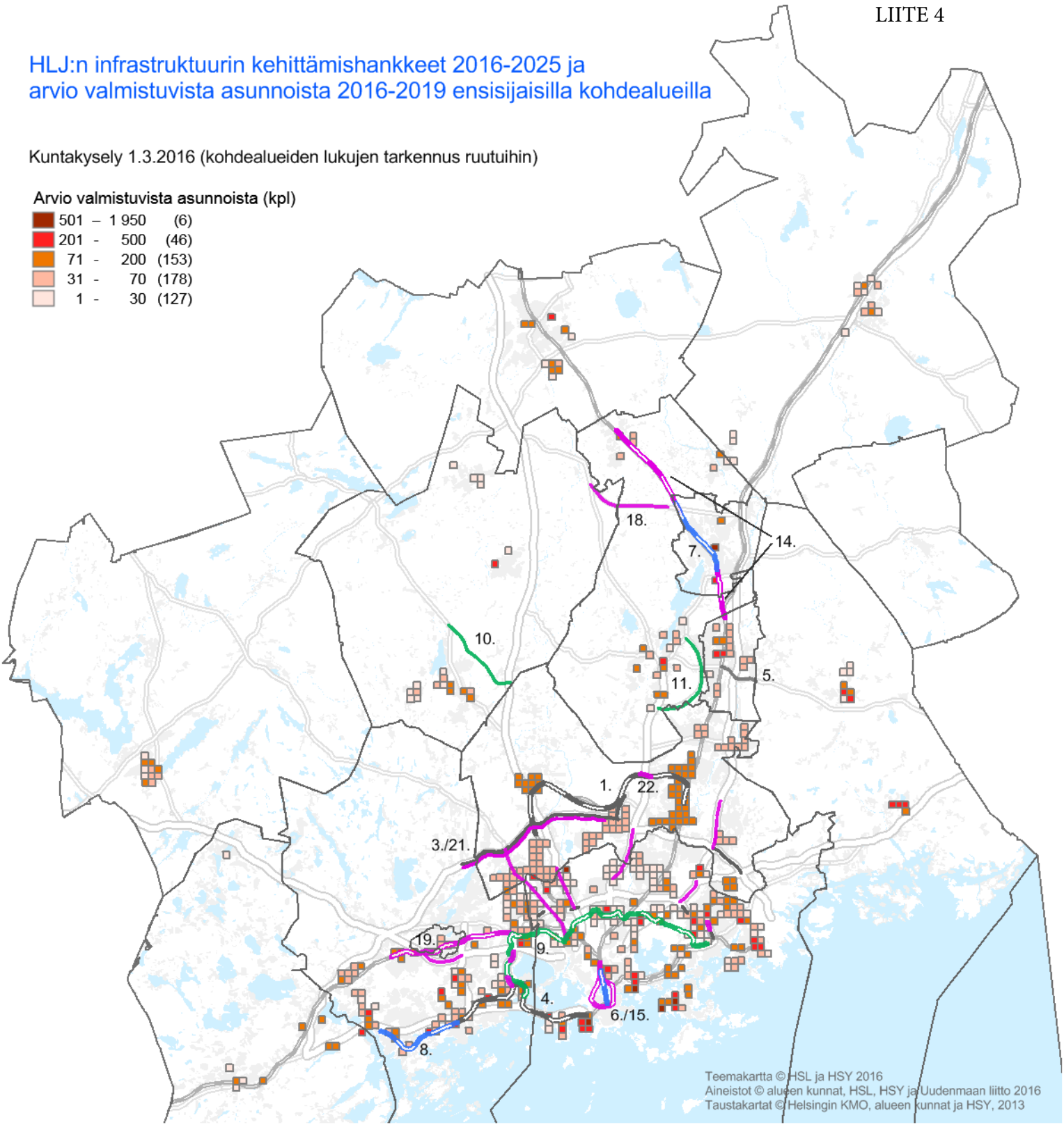

Toteutetut ja kohta valmiit HLJ-hankkeet

1. Kehärata
2. Kehä I parantaminen, vaihe 1
3. Kehä III kehittäminen
4. Länsimetro
5. Keravantien parantaminen mt 148

Rakenteilla olevat HLJ-hankkeet

6. Helsingin ratapihan toiminnallinen parantaminen
7. Helsinki-Riihimäki rataosan parantaminen, vaihe 1
8. Metro Matinkylä-Kivenlahti + tie- ja katujärjestelyt

HLJ2015-hankkeet, jotka sisältynevät MAL-sopimukseen

9. Raide-Jokeri
10. Klaukkalan ohikulkutie, mt 132
11. Hyrylän itäinen ohilkulkutie, vaihe 1
12. Pienet kustannustehokkaat toimet KUHA *

HLJ 2015 hankkeet, joista ei rahoituspäätöstä

13. Helsingin kantakaupungin raitioverkko *
14. Helsinki-Riihimäki rataosan parantaminen, vaihe 2
15. Pisararata
16. Päätieverkon seuranta- ja ohjausjärjestelmien kehittäminen *
17. Keskisuuret tiepaketit
18. Keski-Uudenmaan logistiikan yhteystarve, vaihe 1
19. Espoon kaupunkirata
20. Kehä I parantaminen, vaihe 2
21. Kehä III kehittäminen, vaihe 3
22. Ruskeasannan asema

* Hanketta ei ole esitetty kartalla

VALTION JA HELSINGIN SEUDUN KUNTIEN VÄLINEN MAANKÄYTÖN, ASUMISEN JA LIIKENTEEN SOPIMUS 2016–2019

Allekirjoituspöytäkirja

Aika: 6.4.2016, tarkistettu 10.5.2016
Paikka: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, HSL/Ympäristöministeriö

1. Sopimuksesta päättäminen

Todettiin, että sopimusosapuolia edustavat MAL – neuvotteluryhmä on saavuttanut neuvottelutuloksen 6.4.2016 päivätystä valtion ja Helsingin seudun kuntien välisestä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksesta 2016–2019 (MAL-sopimus). Kuntien ja HSL:n sitoutuminen MAL-sopimukseen edellyttää ao. hallitusten tai valtuustojen hyväksymistä ja sopijaosapuolten edustajien allekirjoitusta. Valtion tarkoituksena on tehdä sopimuksesta valtioneuvoston periaatepäätös. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä.

Vuoden 2016 tavoitteiden toteutumista arvioitaessa otetaan huomioon, että valtion asuntopoliittisia tukipäätöksiä on voitu tehdä vasta allekirjoituspäivämäärästä alkaen. Tämän johdosta osa vuoden 2016 asuntohankkeista on siirtynyt eteenpäin.

2. Sopimuksen tulkintaa selventävät kirjaukset

- Todettiin, että sopimuksen toteutumista seurataan asuntotonttien kerrosalamäärien osalta sitovana. Sopimuksen asuntotuotannon kokonaistavoite ei ole kokonaisuudessaan kunnan toimivallassa. Tavoitteen toteutumiseen vaikuttaa kunnan toiminnasta riippumattomat tekijät, kuten talouden suhdannevaihtelu ja asuntomarkkinatilanne. Sopimuksen toteutumista seurataan tältä osin tavoitteellisena.

- Todetaan, että Kehärataan kuuluvan Ruskeasannan aseman tulevat toteutusvastuut on sovittu Liikenneviraston ja Vantaan kaupungin osalta näiden osapuolten sopimassa aiesopimuksessa 20.3.2012.

- Sovittujen asuntotonttien asemakaavojen kerrosalamäärien toteutumisen arvioinnissa otetaan vähentävänä tekijänä huomioon kunnan merkittävästi yli viiden vuoden tarpeen ylittävä asuntotonttireservi.

- Liitteen 2 (Asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet) ja liitteen 3 (Asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet) rajaukset tarkistetaan erikseen sovittavassa aikataulussa.

- Todettiin, että joukkoliikenteen järjestämisestä säädetään EU-lainsäädännössä niin sanotussa palvelusopimusasetuksessa (PSA). Lausunnolla nyt olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi liikennekaaresta ei ehdoteta puututtavan toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksiin kuntien joukkoliikenteen järjestämiseksi. Viranomaisten toimintakeinot tulevat palvelusopimusasetuksesta.

3. Sopimuksen toteutumisen seuranta

Ympäristöministeriö (YM) sekä liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) asettavat sopimuksessa mainitun MAL – sopimussihteeristön, johon nimetään 12 allekirjoitusosapuolia edustavaa jäsentä ja lisäksi sihteeri siten, että kunnat nimeävät sihteeristöön neljä jäsentä, YM, LVM, VM, TEM, ARA, Uudenmaan ELY – keskus, Liikennevirasto ja HSL kukin yhden jäsenen.

Sopimussihteeristön tehtävänä on valmistella sopimuksen toteutumista kuvaava yhteenveto seurantakokousta varten. Seurantakokous kutsutaan koolle vuosittain tai osapuolten niin sopiessa.

Liite: Muistio liikennekaaresta

Ympäristöministeriö

Matti Vatilo

Liikenne- ja viestintäministeriö

Risto Murto

Valtiovarainministeriö

Sari Sontag

Työ- ja elinkeinoministeriö

Petra Stenfors

Espoon kaupunki

Olli Isotalo

Helsingin kaupunki

Anni Sinnemäki

Vantaan kaupunki

Hannu Penttilä

KUUMA -kunnat

Jyrki Mattila

KUUMA -kunnat

Petri Härkönen

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA

Jarmo Linden

Liikennevirasto

Rami Metsäpelto

Uudenmaan ELY –keskus

Maarit Saari

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Suvi Rihtniemi

Liite

Muistio 10.5.2016/ Minna Kivimäki/ LVM

Liikennekaaresta

Joukkoliikenteen järjestämisestä säädetään EU-lainsäädännössä niin sanotussa palvelusopimusasetuksessa (PSA). EU:ssa on tunnistettu henkilöliikennemarkkinoiden merkittävä vaikutus bruttokansantuotteeseen ja lainsäädännön lähtökohtana on, että markkinoiden toimintaan puututaan vain tarpeellisilta osilta. Koska julkinen liikenne nähdään yhteiskunnan toimivuuden kannalta olennaisena palveluna, palvelusopimusasetuksessa on kuitenkin annettu toimivaltaisille joukkoliikenneviranomaisille mahdollisuus niin halutessaan varmistaa muun muassa monilukuisempien, luotettavampien, korkealaatuisempien tai edullisempien palveluiden saatavuus kuin mitä voitaisiin tarjota pelkästään markkinoiden ehdoilla. Kun viranomaiset haluavat puuttua markkinoiden toimintaan, niiden on toimittava palvelusopimusasetuksen mukaisesti.

Lausunnolla nyt olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi liikennekaaresta ei ehdoteta puututtavan toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksiin kuntien joukkoliikenteen järjestämiseksi. Viranomaisten toimintakeinot tulevat palvelusopimusasetuksesta.

Jatkossakin siis toimivaltaiset viranomaiset päättäisivät, miten joukkoliikenne niiden alueella järjestetään. PSA:n mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat maksaa korvauksia julkisen liikenteen harjoittamisesta ja/tai asettaa yksinoikeuksia tietyn alueen liikennöintiin. Asetuksen mukaan yksinoikeuden voi asettaa tietyn reitin, verkoston tai alueen liikenteen harjoittamiseen. Yksinoikeuksia asetettaessa viranomaisen on määritettävä etukäteen puolueettomalla ja avoimella tavalla yksinoikeuksien luonne ja laajuus. Näillä keinoilla toimivaltaiset viranomaiset voisivat jatkossakin halutessaan päättää järjestämänsä liikenteen ensisijaisuudesta.

Joukkoliikenteen järjestämisestä säädetään EU-lainsäädännössä niin sanotussa palvelusopimusasetuksessa (PSA). EU:ssa on tunnistettu henkilöliikennemarkkinoiden merkittävä vaikutus bruttokansantuotteeseen ja lainsäädännön lähtökohtana on, että markkinoiden toimintaan puututaan vain tarpeellisilta osilta. Koska julkinen liikenne nähdään yhteiskunnan toimivuuden kannalta olennaisena palveluna, palvelusopimusasetuksessa on kuitenkin annettu toimivaltaisille joukkoliikenneviranomaisille mahdollisuus niin halutessaan varmistaa muun muassa monilukuisempien, luotettavampien, korkealaatuisempien tai edullisempien palveluiden saatavuus kuin mitä voitaisiin tarjota pelkästään markkinoiden ehdoilla. Kun viranomaiset haluavat puuttua markkinoiden toimintaan, niiden on toimittava palvelusopimusasetuksen mukaisesti.

Lausunnolla nyt olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi liikennekaaresta ei ehdoteta puututtavan toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksiin kuntien joukkoliikenteen järjestämiseksi. Viranomaisten toimintakeinot tulevat palvelusopimusasetuksesta.

Jatkossakin siis toimivaltaiset viranomaiset päättäisivät, miten joukkoliikenne niiden alueella järjestetään. PSA:n mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat maksaa korvauksia julkisen liikenteen harjoittamisesta ja/tai asettaa yksinoikeuksia tietyn alueen liikennöintiin. Asetuksen mukaan yksinoikeuden voi asettaa tietyn reitin, verkoston tai alueen liikenteen harjoittamiseen. Yksinoikeuksia asetettaessa viranomaisen on määritettävä etukäteen puolueettomalla ja avoimella tavalla yksinoikeuksien luonne ja laajuus. Näillä keinoilla toimivaltaiset viranomaiset voisivat jatkossakin halutessaan päättää järjestämänsä liikenteen ensisijaisuudesta.

Minna Kivimäki
Osastopäällikkö, ylijohtaja / Director-General
Liikenne- ja viestintäministeriö, palveluosasto / Ministry of Transport and Communications, Services Department
s-posti/e-mail: minna.kivimaki@lvm.fi
Puh / mobile +358 29 5342013, +358 40 754 9871 Twitter @lvmfi @Kivimakim

10 § Taloussuunnitelman 2017-2020 lähetekeskustelu

VD/5297/02.01.00.00/2016

Kaupunginvaltuusto kävi taloussuunnitelman 2017–2020 lähetekeskustelun.

Keskustelun aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

Jukka Hako, Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Lauri Kaira, Kokoomuksen valtuustoryhmä
Johannes Nieminen, Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Timo Juurikkala, Vihreä valtuustoryhmä
Antero Eerola, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Johannes Hirvaskoski, Keskustan valtuustoryhmä
Maija Hurri, Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Göran Härmälä, Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 10

Päätös:
Merkittiin lähetekeskustelu tiedoksi.

Liite:
- Ryhmäpuheet, kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu 23.5.2016

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2017–2010 lähetekeskustelu

Keskustelun aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

Jukka Hako, Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Lauri Kaira, Kokoomuksen valtuustoryhmä
Johannes Nieminen, Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Timo Juurikkala, Vihreä valtuustoryhmä
Antero Eerola, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Johannes Hirvaskoski, Keskustan valtuustoryhmä
Maija Hurri, Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Göran Härmälä, Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Jukka Hako

Arvoisa puheenjohtaja, ärade ordförande

Tämä valtuusto on viimeistä kertaa evästämässä talousarvion kehyksen laadintaa. Jokaisena vuonna käsittelyä ja keskustelua on leimannut talouden epävarmuus. Helpotusta ei ole luvassa tulevinakaan vuosina.

Viime valtuustokausi alkoi suorastaan shokkihoidolla, kun vuoden 2008 maailmanlaajuinen pankkikriisi iski Suomen talouteen. Kunnat saivat siitä osansa. Vantaan valtuustoryhmät solmivat yhtä ryhmää lukuun ottamatta heti kautensa alussa v. 2009 värikkäiden vaiheiden jälkeen Vantaa-sopimuksen, jonka henki oli hillitä erityisesti menokehitystä.

Linja sai jatkoa, kun valtuusto päätti, että vuonna 2011 laaditaan erillinen talous- ja velkaohjelma. Kaupunginjohtajavaihdoksen myötä hanke siirtyi seuraavalle vuodelle ja ohjelma valmistui käsittelyyn keväällä 2012. Kaupunginhallituksen käsittelyn yhteydessä sosialidemokraattien aloitteesta päätökseen lisättiin työllisyys- ja elinkeinopoliittisen ohjelman valmistelu. Ohjelma sai sittemmin elinvoimaohjelman nimen. Valtuusto hyväksyi talous- ja velkaohjelman suurella enemmistöllä.

Vantaa tarttui keväällä 2012 uuden kaupunginjohtajan johdolla kaikkiin niihin asioihin, joihin kunnan omilla päätöksillä voidaan vaikuttaa. Siis menoihin, investointeihin ja omiin tuloihin. Tulokset ovat olleet hyviä. Vantaan menokehitys on ollut hallittua ja investoinneille ilman suuria liikenneinvestointeja sovittiin investointikatto. Niinpä esim. viime vuoden velan lisäys jäi ennätyksellisen pieneksi. Elinvoimaohjelma toteutuu pitkällä aikavälillä. Jo nyt on nähtävissä, että kehäradan vetovoima vastaa sille asetettuja odotuksia. Se on näkynyt viime vuonna maanmyyntituloissa ja erilaisissa sopimuskorvauksissa.

Kaupungin henkilöstö ja sitä johtanut kaupunginjohtaja johtoryhmänsä kanssa ansaitsee kiitoksen tehdystä työstä.

*****

Kaikesta edellä olevasta huolimatta olemme jälleen tilanteessa, jossa seuraavan vuoden talousarvion yllä on rahoituksen tasapainoa uhkaavia pilviä. Vantaa on kasvamassa kehäradan ansiosta ja maan heikon taloustilanteen takia oletettua nopeammin. Jos Vantaa kasvaa tänä vuonna yli 4 000 asukkaalla, se on poikkeuksellisen paljon pitkään aikaan. Edellisen kerran yli 4 000:n päästiin vuonna 1976, jolloin raja ylitettiin kahdeksantena vuonna peräkanaa.

Syy nopeutuneeseen kasvuun on, että maan sisäinen muuttoliike on taas voimistunut. Pulmana on, että se ei näy verotuloissa ja emme ihan tarkkaan tiedä, mistä heikko verotulokehitys johtuu.

Palkkatyöstä siirrytään Vantaalla paljon eläkkeelle ja pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt voimakkaasti. Nämä tekijät ainakin hidastavat verotulojen kasvua. Miksi maan sisäinen muuttoliike ei tuo verotulojen kasvua, on vielä arvoitus.

Vantaan talouteen vaikuttavat myös valtiovallan toimet. Edellinen hallitus oikeudenmukaisti kuntien valtionosuusjärjestelmää. Vantaa hyötyi uudistuksesta. Mutta valtiontalous tarvitsee säästöjä. Maan hallitukset ovat aina löytäneet säästökohteita kuntien valtionosuuksista. Viime hallituskaudella oppositio arvosteli tätä linjaa kovin sanoin. Nykyinen hallitus toimii kuten edeltäjänsä: valtionosuuksia leikataan jälleen. Vantaa on menettämässä melkoisesti tuloja. Joten tästä ei sen enempää.

Lisäksi uhkana on maakunta- ja soteuudistus. Tehokkaasti sosiaali- ja terveyspalvelunsa hoitaneita kuntia ja kaupunkeja, kuten Vantaata, ollaan kenties rankaisemassa pakollisella verokatolla, jolloin joutuisimme alentamaan veroprosenttia enemmän kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden nettokustannukset

ovat olleet. Tämä olisi melkoinen tulonsiirto monilta suurilta kaupungeilta maakunnille. Tällaisenaan uudistus on melkoinen vääryys. Siksi vetoan tässäkin salissa oleviin hallituspuolueiden kansanedustajiin, että laskennallinen verokatto on korvattava muilla ratkaisuilla. Uhka ei luonnollisesti koske vielä vuotta 2017, mutta vaikuttaa talouden lähivuosien suunnitteluun.

Eikä tässä vielä kaikki. Hallituksen eräissä piireissä on halua suorastaan vaikeuttaa HSL:n mahdollisuuksia tuottaa seudullisia joukkoliikennepalveluja erityisesti bussiliikenteen osalta. HSL:n kaikki bussilinjat on kilpailutettu. Vapaa oikeus tulla ajamaan bussilinjoja ja kilpailemaan esim. junien kanssa voisi pahimmillaan alentaa merkittävästi HSL:n tuottoja, mikä johtaisi kuntaosuuksien kasvuun ja sitä kautta kuntien taloudellisen aseman heikentymiseen sekä seudun harvemmin asuttujen alueiden palveluiden karsimiseen. Helsingin seudulla on kahden sukupolven aikana saatu suurella vaivalla aikaan yhtenäinen joukkoliikennejärjestelmä. Siitä tulisi pitää kiinni.

Kulloinkin maassa oleva hallitus ansaitsee lähtökohtaisesti kansalaisilta tukea, jotta se onnistuisi maan asioiden ja talouden hoidossa. Nykyisen hallituksesta on kuitenkin sanottava, että kaupunkipolitiikan näkökulmasta tulokset ovat laihat.

****

Valtuustoseminaarissa meille valotettiin lähitulevaisuuden talouden näkymiä. Kaupungin tulos olisi ensi vuonna jäämässä reilusti pakkaselle. Vaikka heikkenevästä tuloksesta poistaa kehäradan vaatimat lisäpoistot, se ei muuta tosiasiaa, että tulojen ja menojen erotus on supistumassa viime vuoden tilinpäätökseen verrattuna yli 70 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien leikkauksille emme voi mitään. Mitä mahdollisuuksia meille jää tasapainottaa ensi vuoden taloutta ja mitä muita linjauksia kaupungin ensi vuotta varten on syytä tehdä?

Nostan ensimmäiseksi esiin kaupungin henkilöstön. Valtuustostrategiaan on linjattu, että taloudellisilla perusteilla henkilöstä ei lomauteta eikä irtisanota. Tästä linjauksesta on pidettävä kiinni. Vantaan henkilöstö on osoittanut, että se on sitoutunut kaupungin tavoitteisiin ja saa yhdessä aikaan innovaatioita, kehitystä, hyvää johtamisilmapiiriä ja tuloksellisuutta. Tätä venettä ei tule keikuttaa.

Kunnallisveron osalta on ensin odotettava, mitä maakunta ja soteuudistus oikeasti tarkoittaa Vantaan taloudelle. Lisäksi ns. yhteiskunta- tai kilpailukykysopimus siirtänee palkkaan sidottuja kustannuksia työnantajilta työntekijöiden maksettaviksi. Siksi suoraan palkkaan kohdistuvia veroja ei tule lisätä. Edellä mainituista syistä kunnallisveron nostaminen ei ole sosialidemokraattisen ryhmän työkalupakissa.

Sen sijaan kaikkien muiden tulojen lisäys on otettava tarkasteluun. Tämä tarkoittaa mm. asiakasmaksuja ja kiinteistöveroa. Valtio leikkaa valtionosuuksia, mutta se on antanut mahdollisuuden tarkistaa asiakasmaksuja. Kiinteistöveron korotus saattaisi jopa kohdistua tulonjaon kannalta oikeudenmukaisemmin kuin kuntaveron nosto. Kaikista edellä mainituista mahdollisista korotuksista on laadittava yhteinen vaikutusten arviointi ennen lopullista päätöksentekoa.

Vantaalla ei ole harrastettu leikkauspolitiikkaa lakisääteisten palveluiden menotaloudessa. Tätä linjaa on jatkettava. Kaupungilla on kuitenkin paljon ei-lakisääteisiä menoja, joiden tasoa tulee voida harkita vaikka väliaikaisesti.

Vantaalla on täksi valtuustokaudeksi sovittu 100 miljoonan euron investointikatto. Tätä on varsin hyvin kyetty noudattamaan. Koulujen peruskorjaukset sekä koulujen välttämättömät uudisrakennukset ovat luoneet paineen hivenen nostaa investointikattoa. Lisäksi ensi vuodeksi on kaavailtu 5 miljoonan euron tilapäistä pienennystä katujen rakentamiseen. Näin saadaan lisärahaa koulujen rakentamiseksi. Sosialidemokraattinen ryhmä tukee näitä suunnitelmia.

Uusi kuntalaki määrittää kunnan toimintakentän hyvin laajasti. Valtuuston rooli koko kaupunkikonsernin päätöksentekijänä korostuu. Vantaalla valtuuston tulisi ensi syksyn budjettikäsittelyn yhteydessä saada kattava selvitys

kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden toimijoiden talouden heijastusvaikutuksista kunnan talouteen. Mitä tuloja yhtiöistä saadaan, millainen on yhtiöiden laskutus kaupungilta vuokrina ja palvelun tuottajana jne. Lisäksi on saatava selvitys, onko tytäryhtiöillä sellaista vapaata pääomaa, jota voitaisiin hyödyntää emokaupungin investoinneissa. Viittaan esim. VTK:hon.

Arvoisa puheenjohtaja!

Vantaan taloudet uusimmat haasteet eivät johdu kaupungista itsestään. Toistan vielä. Vantaa on menestyksellisesti hillinnyt menojen kasvua, hallinnut investoinnit ja pystynyt hankkimaan lisätuloja mm. maanmyynneillä. Valtionosuuksien vähentyminen ja maamme talouskasvun heikkous, mikä hidastaa verotulojen kasvua, ovat ulkoisia tekijöitä, joihin on jälleen kerran sopeuduttava.

Vantaa on mahdollisuuksien kaupunki. Myös tulevaisuudessa. Vantaa saa uusia asukkaita ja uusia työpaikkoja. Vantaa on siis numeroiden valossa juuri sellainen kaupunki, minkälainen jokainen kaupunki Suomessa haluaa olla: kasvava ja elinvoimainen kaupunki.

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä kannustaa laatimaan ensi vuoden talousarvion niin tasapainoiseksi kuin mahdollista edellä mainittuja keinoja käyttäen.

Kokoomuksen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Lauri Kaira

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut

Valmistelemme budjettia vakavassa taloustilanteessa. Saimme pari viikkoa sitten kuulla, että ensi vuodelle arvioidaan muodostuvan yli 80 miljoonan vajeen, koska verotulot eivät kasva samassa suhteessa kuin väestömme.

Vaikka syy ei ole Vantaassa vaan yleisessä taloustilanteessa, uutinen on turhauttava meille, jotka olemme hyvässä yhteistyössä tehneet koko valtuustokauden työtä paremman taloustilanteen hyväksi.

Lohdutuksena on syytä muistaa, että vaje olisi paljon suurempi, ellei taloutta oltaisi korjattu. Jos vene hörppää isosti vettä myrskyn kovimmassa kohdassa, se ei tarkoita sitä, että kaikki sitä ennen tehty pumppaaminen ja äyskäröinti olisi ollut turhaa. Päinvastoin, ilman jo tehtyä sinnikästä työtä yllättävä lisälasti voisi kaataa koko veneen. Onneksi olemme sitä tehneet.

Hyvät ystävät

Nostan nyt esille muutamia konkreettisia pointteja.

Ensimmäinen on se, että asukkaat odottavat kunnalta hyviä ja laadukkaita palveluja. Jotta tähän tarpeeseen voidaan vastata tiukassa taloustilanteessa, palveluja pitää tuottaa tehokkaasti.

Meillä kokoomuksessa ei ole ideologisia silmälappuja sen suhteen, miten palvelut tuotetaan. Tässä pitää käyttää tervettä kaupunkilaisjärkeä. Joskus kunnan on järkevää toteuttaa palvelu itse, toisessa kohdin on fiksumpaa toteuttaa se yhteistyössä joko kolmannen sektorin tai yrityssektorin kanssa.

Toinen pointti on asia, johon Kokoomus on kiinnittänyt huomioita aiemminkin, mm. kuluvan vuoden budjettia tehtäessä. Olemme vaatineet toimenpiteitä kunnan rakentamisen, remonttitöiden ja kiinteistöjen kunnossapidon laadun parantamiseksi. Tämä liittyy muun muassa koulujen ilmanlaatu-asioihin.

Otan esimerkin elävästä elämästä. Pähkinärinteesssä yhdistettiin kirjasto, nuorisotila ja iltapäiväkerho samoihin tiloihin. Rakennustyön päätyttyä todettiin, että remontti teki tilasta terveydelle vaarallisen ja se suljettiin. Palvelutaso aleni alueella pitkäksi aikaa - päinvastoin kuin valtuusto on päättänyt.

Tällainen ei tietenkään voi olla hyväksyttävää.

Ilmanlaatuongelma kouluissa ja muissa julkisissa tiloissa on valtakunnallinen ongelma. On syytä muistuttaa, että Vantaalla on tänä vuonna tehty merkittäviä päätöksiä näiden ongelmien korjaamiseksi. Silti on vielä tekemistä. Haluamme että laadun varmistamiseen kiinnitetään huomiota tätä budjettia tehtäessä.

Arvoisa puheenjohtaja,

Me kaikki tiedämme, että työttömyys on kasvava ongelma. Vaikka Vantaan työpaikkaomavaraisuus on jo yli 100 %, työttömyys kasvaa myös Vantaalla.

Siksi on jatkuvasti mietittävä sitä, miten Vantaa houkuttelisi entistä enemmän uusia työllistäviä yrityksiä. Uusia työpaikkoja ei synny ilman yrityksiä ja yrittäjyyttä. Siksi haluamme painottaa Vantaan elinvoimaohjelman aktiivista toteuttamista.

Haluamme muutenkin korostaa Vantaan vetovoiman kehittämistä – kehittää siitä viihtyisää, vetovoimaista ja turvallista paikkaa asua ja tapahtumarikasta kaupunkia. Teimme kuluvan vuoden budjettiin esityksiä tämän tavoitteen edistämiseksi, jotta saisimme kaupunkiimme lisää tapahtumia ja kunnan tiloja

tehokkaampaan käyttöön. Tulemme kiinnittämään tähän huomioita tässäkin budjettivalistelussa.

Hyvät ystävät,

Vantaa on kehittyvä kaupunki, uutta rakennetaan hengästyttävään tahtiin. Samalla haluamme muistuttaa strategiamme kirjauksesta, että suurten aluekeskusten ja uusien kehityskohteiden rinnalla muistetaan huolehtia myös pienemmistä keskuksista, niistä joissa hyvin suuri osa vantaalaisista asuu ja saa palvelunsa.

Meidän pitää ideoida ja kehittää uutta - mutta meidän pitää samalla muistaa se, että perheiden arki pyörii siellä, missä he asuvat ja he odottavat, että taloudellisten resurssiemme puitteissa näitä vanhempia keskuksia kehitetään myös jatkossa.

Seuraava pointtini ei yllätä ketään. Haluamme korostaa, että Vantaan alueelle tulleiden maahanmuuttajien kotouttaminen hoidetaan asianmukaisesti. Tämä on tärkeää sekä maahanmuuttajien että Vantalalla jo asuvien kannalta.

Arvoisat kuulivat,

Yllättäen haluan sanoa pari sanaa veroista. Kun budjettiin ennakoidaan jo etukäteen aukkoa, joku saattaa miettiä verojen korotusta keinonaan. 80 miljoonan euron vajeen kattaminen merkitsisi historiallista, 2 prosenttiyksikön korotusta kunnallisveroon. On selvää, ettei tällaista voi tehdä.

Jos kunta verottaisi 80 miljoonaa euroa enemmän vantaalaisilta, tuo 80 miljoonaa on poissa vantaalaisten ostovoimasta. Tässä suhdannetilanteessa ei pidä leikata ihmisten ostovoimaa vaan meidän pitäisi päinvastoin lietsoa kotimarkkinoiden kysyntää, jotta kotimainen palveluala pärjäisi ja työllistäisi.

On myös hyvä muista, mitä parin prosenttiyksikön veronkorotus tekisi keskituloiselle lapsiperheelle. Jos molemmat vanhemmat ovat töissä, se merkitsisi noin 1400 euroa vuodessa.

On kaikkien kannalta parempi, että meidän kunnallispoliitikkojen sijaan tuon rahan käytöstä päättävät perheet itse ja ne päätyvät kunnan budjetin sijaan kulutukseen täällä Vantaalla, lisäämään sekä perheiden hyvinvointia että työllisyyttä.

Arvoisa puheenjohtaja,

Budjettia tehdään haasteellisessa tilanteessa. Soteuudistus ja taloushaasteet tekevästä tulevaisuudesta vaikeasti ennakoitavan. Meidän jokaisen kannattaa kuitenkin pitää kirkkaana se visio, millaista Vantaata me haluamme rakentaa.

Me kokoomuksessa haluamme olla rakentamassa tulevaisuuden Vantaata, joka on vahva ja elinvoimainen myös maakuntahallinto- ja soteuudistuksen jälkeenkin. Eli:

- asukkaitaan tehokkaasti palvelevaa, uudistuvaa, järkevän talouden Vantaata, joka tukee yhteisöllisyyttä ja aidosti kuuntelee ihmisiä.
- Elämäniloa, valinnanvapautta ja vaihtoehtoja tarjoavaa Vantaata, jossa jokainen voi kokea elävänsä turvattua ja täyttä elämää.
- Vantaata, joka tarjoaa hyvät toimintaedellytykset työllistävälle yritystoiminnalle
- Vetovoimaista Vantaata, joka houkuttaa niin työllistäviä yrityksiä kuin asukkaita, jotka haluavat viihtyisän elinympäristön, hyvät palvelut kouluista senioritaloihin, liikuntapaikkoihin ja tapahtumiin

En tiedä, eroavatko muiden puolueiden visiot tästä paljonkin tai lainkaan. Mutta sen tiedän, että tiukka taloustilanne siirtää katseen vain tähän päivään ja hetkelliseen selviytymiseen.

Siksi tahdon muistuttaa kaikille, että pitäkää kiinni näistä visoistanne. Vaikka askelet, joilla niitä kohti liikumme, ovat pakotetusti lyhyempiä kuin tahtoisimme, vain näitä askeleita ottamalla me voimme päästä perille.

Kiitos!

Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Johannes Nieminen

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut ja hyvä yleisö

Saimme valtuustoseminaarissa kuulla sen mikä on Vantaan suunta. Ikävä kyllä, se ei näytä valoisalta. Talousnäkymät huolestuttavat todella paljon eikä vauhdikas väestönkasvu paranna tilannetta. Vantaa kasvaa hurjaa vauhtia. Kasvu ei lähtökohtaisesti ole ongelma, sillä historiallisesti kasvu on piristänyt elinkeinoelämää, tuonut lisää verotuloja ja parantanut hyvinvointia. Nyt tilanne on kuitenkin toinen, sillä väestönkasvu ei ole tuonut lisää verotuloja. Saman aikaisesti Suomessa etsitään paikkakuntia, joille sijoittaa oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita, joista myös Vantaalle kaavaillaan oma osansa. Myös maansisäinenmuutto tuo meille juurikin maahanmuuttajia, joille ei löydy täältä töitä huolimatta siitä, että Vantaa on tilastollisesti työpaikkojen suhteen omavarainen. Ne työntekijät tulevat muualta, joten työttömyyden kasvu on iso uhkatekijä. On selvää, että uudet asukkaat tarvitsevat palveluja, joiden toteuttamisessa taas tarvitsemme uusia ratkaisuja.

Painimme myös muiden ongelmien parissa. Kiinteistökantamme kanssa on ongelmia ja ne näkyvät rajusti koulujen osalta. Teimme muutama vuosi sitten täysin virheelliset päätökset lakkauttaa kaksi rakenteiltaan tervettä koulua. Huomautan sen verran, että me perussuomalaiset emme halunneet tätä tehdä. Tämä päätös perustui siihen, kuinka väestö kasvaa tietyillä aluilla ja miten lapsien määrä kasvaa. Tämäkin on kyseenalaistettu, ja ainakin me katsomme turvallisen ja terveellisen oppimisympäristön sijaintia tärkeämmäksi. On täysin selvää, että tulevaisuudessa joudumme investoimaan koulurakennuksiin vaikka meillä ei yksinkertaisesti ole siihen varaa. Näin meidän on kuitenkin tehtävä, mutta säilytetään sentään ne lakkautetut koulut. Eivät ne ole teknisesti niin pahassa kunnossa kuin moni muu.

Vantaa päätti vuosia sitten ryhtyä tasapainottamaan talouttaan. Nyt huomaamme, että emme onnistuneet niin hyvin kuin tuolloin ajattelimme. Syitä on monia, eikä syyttävää sormea pidä osoittaa pelkästään poliittisten päättäjien tai viranhaltijoiden suuntaan. Maamme talous ei ole siinä tilassa kuin pitäisi, vaikka nykyinen hallitus tekeekin erittäin hyvää työtä ratkaisten ongelmia. Niitä ongelmia on paljon, sillä edelliset hallitukset eivät halunneet tai pystyneet tarttumaan härkää sarvista. Meidän on Vantaalla löydettävä edelleen uusia toimintatapoja. On etsittävä uusia keinoja järjestää palvelut eikä yksityisen sektorin mahdollistamia ratkaisuja pidä sorsia. Vantaalaisten kannalta ei ole olennaista kuka tai mikä palvelut tuottaa, kunhan ne vain toimivat. Digitalisaation mahdollisuudet on kartoitettava entistä tarkemmin ja tarvottava vaihtoehtoja kaupunkilaisille. Se tuo säästöjä ja niitä säästöjä on löydettävä. Kaikki innovaatiset ratkaisut ovat tervetulleita eikä edelleenkään veroprosentin korotus ole sellainen.

Sote-uudistus, itsehallintoalueet ja pääkaupunkiseudun erityisratkaisu. Nämä edellyttävät oman keskustelunsa. Tässä vaiheessa emme ole vielä saaneet lakipakettia nähtäväksi, mutta osa linjauksista on selvillä. Meidän on toimittava voimakkammin omien etujemme ja oikeammin yhdessä koko pääkaupukiseudun etujen ajajina. Tehtävä ei ole helppo, mutta koko Suomen kehityksen ja elinvoiman moottorina meidät pitää huomioida. Sosiaali- ja terveystoimi on edelleen suurien haasteiden edessä koko kuntakentässä ja sote-uudistus on tulossa. Ikääntyminen, perheiden kasvavat ongelmat ja maahanmuutto lisäävät palvelujen kysyntää, resurssit ovat rajoitetut, ja kuitenkin yhtälö pitää ratkaista, mikäli haluamme ylläpitää hyvinvointiyhteiskunnan ja turvata kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut. Lakisääteiset palvelut tulee turvata joka päivä ja jokaisessa yksikössä.Vantaalla on tehty paljon sosiaali- ja terveyspalvelujen kehitystyötä. Siitä suuri kiitos toimialalle. Toivottavasti sote-uudistuksessa tämä ymmärretään. Vantaa on toiminut tällä sektorilla tehokkaasti, mutta oikeanlaista tehostamista tarvitaan edelleen.

Nyt ennen suuria uudistuksia avainasemassa ovat tuottavuuden nosto ja ennaltaehkäisyyn panostaminen. Ainoastaan ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä - sillä, että puututaan riittävän varhain ongelmiin, pystymme turvaamaan palvelut.

Tarvitaan myös kehitystoimenpiteitä tuottavuuden parantamiseksi. Tuottavuushankkeita on työn alla ja ennaltaehkäisyyn panostetaan. Tehtävää on kuitenkin koko ajan

Kuten alussa totesin, niin väestönkasvu ja sitä seuraava työttömyys ovat yhdessä todella iso ongelma. Vantaa on tehnyt hurjasti työtä työttömyyden ehkäisyn eteen ja tekee edelleen. Hankkeista on syntynyt kokonaan uusia toimintatapoja. Siitä isot kiitokset.

Vielä jotain positiivista. Vantaa on sijainniltaan sellaisella paikalla, että sen pitää myös näkyä elinkeinoelämän kehityksessä. Jos me emme pysty houkuttelemaan työllistäviä yrityksiä, niin ei pysty yksikään kunta Suomessa. Viime vuoden asuntomessut ja kehäradan valmistuminen loivat positiivista tulevaisuuden kuvaa. Vaikka kaikki hyvä ei ole vielä toteutunut, niin meillä on tarjolla monenlaisia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle. Kun maamme talous saadaan noususuuntaan, niin se näkyy voimakkaasti Vantaalla. Emme kuitenkaan voi jäädä odottaa sitä.

Kaikesta huolimatta Vantaa on hyvä ja viihtyisä paikka asua. Tarvittava tehostaminen on vain osattava tuoda esille esimerkkinä innovatiivisesta toiminnasta ja markkinoida oikein. Ei meidän palvelut missään nimessä huonoja ole ja todellisuudessa asukastyytyväisyys on hyvä. Yksittäiset epäkohdat ja haasteet eivät romuta hyvää pakettia mikä meillä on olemassa. Meidän onkin syytä väestönkasvun osalta panostaa siihen, että olemme houkutteleva kaupunki työssä käyville, perheille ja sinkuille. Tämä kasvu vahvistaa veropohjaa.

Vielä muutama sana kaupunkimme kehityksestä. Olemme hyvin tyytyväisiä siihen, että vanhoja keskustoja on ryhdytty voimakkaasti kehittämään. Tikkurila on hyvä esimerkki uudistuvasta Vantaasta ja samaa kehitystä on tulossa myös muualle. Valitettavia takaiskuja on tullut mm. kauppakeskussuunnitelmissa, mutta tällöin on vain etsittävä uusia ratkaisuja. Perussuomalaisten mielestä meidän pitää hyödyntää asukkaidemme tietotaitoa, sillä he tuntevat oman asuinalueensa ja osaavat tuoda esille sellaisia asioita, joita ei välttämättä ole osattu huomioida. Tarvitsemme tätä huomattavasti enemmän, unohtamatta meidän valtuutettujen ja valtuustoryhmien välistä yhteistyötä.

Kiitos.

Vihreä valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Timo Juurikkala

Arvoisa puheenjohtaja,

Vantaa on taas kerran vaativassa tilanteessa. Monivuotinen talous- ja velkaohjelma on saanut taloutemme oikenemaan, ja viime vuoden tilinpäätös näyttää selvästi suuntamme muuttuneen ja velkaantumistahdin hidastuneen. Mutta toisaalta ennusteet tuleville vuosille näyttävät taas synkentyviltä. Helpolla emme nähtävästi tästä eteenkäänpäin selviä.

Kehärata on puhaltanut Vantaan uuteen vauhtiin ja se näkyy ennen kaikkea voimakkaana kasvuna. Vantaalla ja meidän uusilla ja uudistuvilla keskustoillamme on vahvaa vetovoimaa. Myös työpaikkoja tulee lisää.

Verrattuna moneen muuhun suomalaiseen kaupunkiin Vantaan tilanne on hyvä. Kasvu on myös osattu ohjata hyvien joukkoliikenneyhteyksien eli käytännössä Kehäradan varteen, ja yhdyskuntarakenne onkin tiivistymässä.

Kasvu ja vetovoima luovat mahdollisuuksia ja myös velvollisuuksia. Nykyisille ja tuleville asukkaille on tuotettava laadukkaat palvelut ja viihtyisä ympäristö. Asuinalueiden eriytymiskehitystä pitää ehkäistä ja kaikkein parhaiten se tapahtuu huolehtimalla peruspalveluiden hyvästä laadusta. Se on parasta syrjäytymisen ehkäisyä. Lisäksi kaupungin elinvoiman vahvistamiseksi tarvitaan sellaisia hankkeita kuin Aviapoliksen studio, Kuusijärvi porttina Sipoonkorpeen, Tikkurilanrannan ja Silkin alueen kehittäminen, Håkansbölen kartano sekä purojen, jokien ja lähimetsien Vantaa.

Kasvun hallinta on kuitenkin melkoinen haaste: jos alkuvuoden tahtiin jatketaan, tämän ja luultavasti muutaman seuraavankin vuoden väestölisäys tulee olemaan viidentuhannen luokkaa. Kaupungistuminen jatkuu Suomessa voimakkaana, ja sen patoaminen olisi vaikeaa ja lisäksi lyhytnäköistä. Muuttoliikettä ei ole mitään mieltä torjua esimerkiksi hidastamalla asuntorakentamista.

Ilmeisesti joudumme siis painiskelemaan kasvun tuomien haasteiden parissa seuraavat vuodet. Se merkitsee lisääntyviä julkisia palveluita ja niiden tarvitsemia rakennuksia ja rahoitusta. Sekä investointi- että käyttötalouden puolella on paineita.

Talous- ja velkaohjelman investointikattoa on joustavoitettava, jotta tarpeelliset palvelut voidaan asianmukaisesti toteuttaa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että esimerkiksi Hämeenkylän koulun kaltaisten ongelmarakennusten uusimiseen pitää olla rohkeutta. Se maksaa rahaa – emme kuitenkaan voi uhrata lasten ja opettajien terveyttä säästämisen alttarille. Vihreiden mielestä kuntatekniikan investointitason väliaikainen alentaminen on tässä tilanteessa hyvä ratkaisu, vaikka kasvavassa kaupungissa tarpeet ovatkin suuret.

Palvelurakennusinvestointien toteuttamisessa voidaan kokeilla innovatiivisia ratkaisuja kuten puuelementtirakentamista, VTK:n käyttämistä apuna sekä mahdollisesti myös uudenlaisia rahoitus- ja toteutusmalleja. Sellaisia täytyy kuitenkin tutkia ja analysoida hyvin tarkoin ennen kuin toimeen tartutaan.

Käyttötalouden puolella on syytä jatkaa TVO:n viitoittamalla tiukan menokurin linjalla, joka on tuottanut hyviä tuloksia talouden näkökulmasta.

On kuitenkin myönettävä, että rapatessa on myös roiskunut ja tiettyihin kriittisiin palveluihin on uskallettava ohjata lisäresursseja. Vihreät osoittavat tässä erityisesti lastensuojelun ja ennaltaehkäisevän työn suuntaan. Toinen kriittinen kohde on vanhusten kotipalvelut, joihin ollaankin ilahduttavasti satsaamassa jo virkahenkilötyönä laaditussa pohjaselvityksessä. Myös peruskoulun ryhmäkokojen pitäminen ennallaan valtionavun poistumisesta huolimatta on hyvää politiikkaa.

Maksujen korotuksissa on noudatettava malttia, eikä Vantaan pidä orjallisesti noudattaa maan hallituksen linjauksia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimen

asiakasmaksujen tai päivähoitomaksujen äkillinen voimakas korottaminen veisi monen kotitalouden tilanteen vaikeaksi.

On myös syytä ryhtyä kotouttamispalveluiden vahvistamiseen. Turvapaikanhakijatilanteen johdosta Vantaalle tulee lähivuosina runsaasti lisää maahanmuuttajataustaisia asukkaita, joiden nopea kotoutuminen ja työllistyminen on kaikkien etu. Erityisesti tarvitaan lisäpanostuksia kielenopetukseen sekä työllistymisen tukemiseen. Maahanmuuttajat voivat olla uhka tai mahdollisuus – meidän, kaupungin päättäjien, ratkaisuistamme riippuu pitkälti se, kumpaan suuntaan tilanne painottuu.

Vantaan talouden kohtalonkysymys on työllisyystilanteen kehitys. Meillä on ollut hyviä ja tuloksellisia hankkeita kuten Petra ja Työraide. Näistä saatuja oppeja ja kokemuksia on hyödynnettävä, jotta työmarkkinatuen kuntaosuuden jatkuva kasvu saadaan taitettua. Erityisen tärkeää on taittaa nuorisotyöttömyyden kasvu, ja tähän työhön pitää entistä vahvemmin haastaa mukaan myös vantaalaiset yritykset.

Me vihreät olemme jo pitkään peränneet sitä, että säästöjen suunnittelussa on tehtävä huolelliset ja myös pitkälle tulevaisuuteen ulottuvat vaikutusarviot. Lyhytnäköiset säästöt esimerkiksi lasten ja nuorten palveluissa kostautuvat kahta suurempina kuluina jo muutaman vuoden säteellä.

Talouden kuntoonsaattamisessa on tarpeen katsoa menojen lisäksi myös tulopuolta. Mikäli ensi vuoden talouden tunnusluvut näyttävät läheisemmässä tarkastelussakin niin murheellisilta kuin mitä kaupunginjohtaja ja talousjohtaja valtuustoseminaarissa esittivät, on punnittava myös kiinteistöveron ja/tai kunnallisverotuksen maltillista nostamista, vaikka veroruuvin kiristäminen ei teekään kuntalaisten ostovoimalle hyvää.

Vantaan kuten kaikkien muidenkin Suomen kuntien tulevaisuus on hämärän peitossa, kun sote- ja maakuntauudistus on vielä valinkauhassa. Tämän hetken näkymien mukaan muutos tulee olemaan erittäin suuri. Ensi keväänä valittava valtuusto ja koko kaupungin organisaatio ovat isojen haasteiden edessä, kun demokratian ja kunnallishallinnon perusfundamentit liikkuvat.

Kaupungin organisaatiota pohdiskelevalla johde-toimikunnalla on käsissään poikkeuksellisen haastava tehtävä – miten kaupungin johtamisjärjestelmä saadaan viritettyä sellaiseen kuosiin, että Vantaa pysyy menestyjien joukossa myös voimakkaasti muuttuvissa olosuhteissa? Erityisen tärkeä asia on virittää vantaalainen osallisuusmalli sellaiseksi, että kuntalaiset tuntevat voivansa vaikuttaa kaupunkinsa ja asuinalueensa asioihin ja kokevat sitä kautta kaupunkimme omakseen.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Antero Eerola

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kollegat,

Meillä kaupunginvaltuutetuilla on nyt pöydällä vaalikauden viimeinen budjettikehys. Seuraavaa käsittelee jo uusi valtuusto. Tässä välissä vantaalaisilla on tilaisuus arvioida sitä, miten valtuutetut ja eri puolueet ovat onnistuneet puolustamaan kaupunkilaisten etuja.

Vaalit ovat periaatteessa vaikuttamisen paikka, mutta onko Vantaalla näin? Tällä valtuustokaudella on tullut tavaksi, että valtuuston enemmistö ei ole hyväksynyt yhtään ainutta euromääräistä muutosta kaupungin budjetteihin. Siitä pitävät huolen virkamiesvalta ja puoluekuri. Ennustankin tässä ja nyt, että näin käy myös tänä vuonna. Kuntademokratialle ei ole kunniaksi se, että kaksi suurinta puoluetta runnoo kapealla enemmistöllä läpi tärkeimmät taloudelliset päätökset, samalla kun kuuden muun ryhmän näpit palavat niin, että niihin ei jää paljon nuoltavaksi.

(Toivottavasti sosialidemokraattien oppositioasema valtakunnan politiikassa ja ensi vuonna pidettävät kuntavaalit edes vähän muuttavat tätä asetelmaa.)

Toinenkin asia on tullut tällä valtuustokaudella tutuksi, nimittäin pelottelu sillä, miten huonosti Vantaalla taas menee. Aina tämä maalailu ei ole ollut kovin tukevalla pohjalla.

Tänään me hyväksyimme kaupungin viime vuoden tilinpäätöksen, joka kertoo, että Vantaan kaupungin toimintakate, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot kasvoivat kaikki, kun verrataan edellisvuoteen. Myös maanmyyntitulot kasvoivat selvästi yli odotetun niin, että ne vastasivat kunnallisveron yhden prosenttiyksikön tuottoa. Kaikkiaan kuudella suurella Suomen kaupungilla tilikauden tulos oli huonompi kuin Vantaalla.

Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi tänään vuoden 2016 ensimmäinen osavuosikatsauksen, joka sekin horjuttaa retoriikkaa siitä, että sauna palaa ja katto putoaa päälle. Osavuosikatsauksen mukaan verotilityksiä on tullut kaupungille nyt enemmän kuin samaan aikaan viime vuonna. Tämä koskee kunnallisveroja, yhteisöveroa ja kiinteistöveroa – kasvua siis jokaisessa ryhmässä.

Myös vantaalaisten palkkatulot nousivat – hitaammin kuin muualla pääkaupunkiseudulla, mutta enemmän kuin muualla Suomessa keskimäärin.

Todellista johtajuutta ei ole pelottelu, uhkakuvien lietsonta ja oman surkeuden voivottelu - etenkin jos se ei ole edes ihan totta. Oikeaa johtajuutta on, että viitoitetaan polku ”ylös laaksosta, joka on syvä kuin rotko”, kuten presidentti J.K. Paasikivi joskus sanoi.

Hyvät valtuutetut,
Vasemmistoliitto ei vähättele vaikeuksia, päinvastoin suhtaudumme niihin vakavasti – mutta näemme ne hiukan eri valossa kuin puhdas kamreerilinja.

Vantaalaisessa päätöksenteossa pyöritetään mielellään numeroita ja pylväitä kaupungin taloudesta. Miksei samalla intohimolla puhuta kaupunkilaisten taloudesta – esimerkiksi siitä, miten päätökset vaikuttavat eri ryhmiin: lapsiperheisiin, eläkeläisiin, paljon sairastaviin, työttömiin ja päihdeongelmaisiin tai tavallisiin palkansaajiin. Kansantaloudessa arvoa on myös kansan taloudella, erikseen kirjoitettuna. Kaupungin talous on vain väline. Välineen pitää olla kunnossa, mutta se ei ole arvo ja päämäärä itsessään. Kuntalaisten hyvinvointi on.

Yksi esimerkki on kunnallisten maksujen korottaminen, jota valtio ajaa ja johon Vantaa näyttää pohjapapereiden mukaan olevan valmis. Niihin kuuluvat:

- sosiaali- ja terveyspalvelumaksujen nostaminen (koko Suomessa 150 miljoonalla eurolla),

- koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen enimmäismäärän korottaminen elokuun alusta lähtien,
- päivähoitomaksujen nostaminen sekä
- kiinteistöveron korottaminen.

Maksun korottaminen ei Vasemmistoliitolle käy. Haluan muistuttaa, miten kävi aiemmin tänä vuonna, kun sosiaali- ja terveysalan maksuja yritettiin lautakunnassa nostaa tappiin saakka. Vastakkain olivat esitykset, jossa maksuja korotetaan vain indeksin verran ja esitys, jossa ei niitä koroteta lainkaan. Äänin 6-6 puheenjohtajan äänen ratkaistessa indeksilinja voitti, minkä kanssa voidaan toki elää. Jos Vantaan puolueet pitävät linjansa, eivät kymmenien prosenttien maksukorotukset mene nytkään läpi. Tämä on virkamiesten hyvä muistaa.

On myös ongelma, joka lisää kaupungin menoja kahdesta päästä. Se on pitkäaikaistyöttömyys. On mahdollista, että tänä vuonna Vantaa joutuu maksamaan lähes kaksi miljoonaa euroa enemmän työmarkkinasakkoja valtiolle. Viime vuonna työmarkkinasakot kasvoivat hurjat 71 prosenttia kaikkiaan 7,6 miljoonaa euroa. Se on liikaa. Sama raha pitää käyttää ihmisten työllistämiseen. Siksi odotamme, että kaupunki ryhtyy vuoden aikana uusiin toimiin, jotta pitkäaikaistyöttömät saadaan kiinni työelämään ja työmarkkinasakkojen kasvu katkaistaan.

Kunnallisvero on kaupungin tärkein tulonlähde. Vasemmistoliitto suhtautuu pieneen veroprosentin nostoon avoimesti. Silti emme pidä sitä tässä taloudellisessa tilanteessa oikein ajoitettuna, myös jos ajatellaan kuntalaisten kukkaroa, josta olemme puhuneet.

Hyvät kollegat, arvoisa puheenjohtaja,
Vasemmistoliitto tavoittelee ensi vuoden kehyksissä:
- vantaalaisten palveluiden laadun ja saatavuuden parantamista,
- kaupungin henkilöstön aseman turvaamista,
- parempaa työllisyyttä,
- kunnianhimosta asuntorakentamista ja
- ekologisesti kestävää kehitystä.

Keskustan valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Johannes Hirvaskoski

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut!

Vantaan talouskehityksen keskeisiä muuttujia ovat kaupungin kasvu, sekä se millaista taloudellista toimeliaisuutta tämä tuo mukanaan.

Olemme tottuneet ajattelemaan kasvua myönteisenä seikkana, johon liittyy elinvoima ja kaiken kehittyminen.

On selvää, että kaupunkiseudut kasvavat. Mutta oleellista on kysyä, mihin kasvu perustuu. Juuri käsittelemämme MAL – sopimuksen lähtökohtana on elinkeinopoliittinen tavoite saada Helsingin seudulle 2 miljoonaa asukasta.

Asuntopoliittisesti tämän järkevyys on kyseenalainen, vaikka tuo lukumäärätavoite on ilmaistu nimenomaan Helsingin Seudun Asuntostrategiassa. Asuntorakentamista ei kannata kiihdyttää maan kalleimmalle alueelle, jos oikeasti pohditaan sitä, miten saadaan kaikille katto pään päälle.

Omilla rahoillaan ketään ei kielletä muuttamasta, mutta kun on kysymys yhteiskunnan resurssien käyttämisestä, varojen käytön järkevyydestä ja tehokkuudesta on aina voitava keskustella.

Erityisesti voimakkaan siirtolaisuuden oloissa kysymys ansaitsee laajempaa pohdintaa. Saksassa ollaan valmistelemassa lainsäädäntöä, jonka mukaan siirtolaisille voidaan osoittaa kotikunta.

Helsingin seudun kasvutavoite konkretisoituu nyt MAL sopimuksessa. Sopimuksen mukainen asuntotuotantotavoite on korkeampi kuin koskaan. Sitä perustellaan elinkeinopoliittisesti myös työllisyydellä. Mutta Helsingin seudun työllisyysaste ei ole kasvanut vuodesta 2000 alkaen. Tämä on luonnollista, sillä korkean arvonlisän elinkeinot eivät ole kovin työllistäviä, sillä ne ovat erittäin tuottavia. Siihen korkea arvonlisä perustuu.

Miksi sitten muuttoa juuri valtakunnan kalleimmalle alueelle pitäisi suosia tai jopa paisuttaa? Lopputuloksena kasvun kiihdyttämisestä ovat vain paisuneet investointimenot, sekä työllistymättä jäävän muuttavan väestön sosiaalimenot ja tulonsiirrot.

Kalleimalla alueella kalleimman mukaan. Asumistukia maksettiin Suomessa viime vuonna noin 1,7 miljardia euroa, niistä valtaosan kuuden suurimman kaupungin alueelle.

Hyvät kollegat,

Näistä näkemyksistä huolimatta Keskustan ryhmä tunnustaa tosiasiat ja arvioi asuntorakentamisen kiihtyvän Vantaallakin lähivuosina. Tämä tulee merkitsemään palveluinfran ja muun kaupunki-infran investointimenojen paisumista.

Onko siis ryhdyttävä harkitsemaan vakavasti sitä, miten elinkaarimalleilla voitaisiin keventää kaupungin tulevaa menotaakkaa? Jos tätä halutaan talousarviovalmistelussa selvittää, Keskustan ryhmällä ei ole mitään sitä vastaan. Hyvänä nyrkkisääntönä voidaan pitää, että elinkaarihankkeet olisi aina toteutettava kuitenkin kaupungin maalle, mikäli mahdollista.

Työllisyyden kehitys on avainasemassa ja kaupungin tulee ponnistella kaikin voimin myönteisen työllisyyskehityksen eteen. Työttömyysasteen alentaminen ja pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen Vantaan kaupungin toimenpiteiden avulla on ollut erinomainen sosiaalinen menestys. Nämä toimenpiteet julkisen sektorin sisällä lisäävät osallisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä, mutta eivät tarkoita samaa kuin työllisyysasteen ja verotulojen kasvu.

Kaupungin mahdollisuudet edistää työllisyysasteen kasvua ovat siis lopulta sittenkin vähäiset. Kilpailu työllistävistä yrityksistä on tietenkin avainasemassa. Hyviä toimenpiteitä tässä tarvitaan – on toki tehtykin, mutta lisää tarvitaan.

Hyvät kollegat!

Sote-alueiden tai pitäneekö sanoa suoraan maakuntien perustaminen Suomeen tulee merkitsemään suurta muutosta kaupunkien taloudessa. Tämä muutos on myönteinen ja pitkällä aikavälillä Vantaankin taloutta tasapainottava, kulujen siirtyessä laajemmille harteille. Lyhyemmällä aikavälillä Vantaan osalta keskimääräistä edullisempi palvelutuotantomme voi kuitenkin johtaa siihen, että verokertymän siirto uudelle sotejärjestäjälle keskimäärän mukaan lisää taloudellista painettamme. Jos näin osoittautuu, se luo varmasti painetta kuntaveron tasolle.

Luotamme kuitenkin toistaiseksi siihen, että pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien kesken saavutetaan yhteisymmärrys Helsingin, Espoon ja Vantaan muuta maata suuremmasta roolista palvelutuotannossa. Jos yhteisymmärrys löytyy, maan hallitus on luvannut ottaa sen vakavasti huomioon. Ehkäpä siis voimme pitää kiinni hyvistä ja edullisista palveluistamme. Tähän ryhmämme myös kannustaa.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Maija Hurri

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut, viranhaltijat ja muut kokousta seuraavat.

Saimme strategiaseminaarissa kaupunginjohtaja Kari Nenosen ja talousjohtaja Patrik Marjamaan selostuksissa linjauksia ja ennakointia vuoden 2017 taloutta varten. Näkymät ovat todella synkät johtuen verotulojen heikkenemisestä, korkeasta työttömyydestä ja maamme talouskasvun pysähtyneisyydestä. Saimme samassa seminaarissa selostusta sote uudistuksesta alivaltiosihteeri Tuomas Pöystin ja kaupunginjohtajan sekä Kuntaliitosta yksikönjohtaja Ilari Soosalun esityksissä.

Olemme suurten muutosten paineessa sote –uudistuksen takia. Uudistus jota kahden keskustalaisen ministerin johdolla valmistellaan tulee ennakkotietojen mukaan kohtelemaan epäoikeudenmukaisesti kuntia, jotka ovat kustannustehokkaasti ja laadukkaasti järjestäneet sosiaali- ja terveyspalvelut, kuten meillä Vantaalla on tapahtunut. Ennakkotietojen mukaan juuri nämä kunnat joutuvat lisämaksajiksi uudistuksessa. Kymmenet kunnat jotka kustannuksia kiristämättä ovat suurelta osin valtionavulla pyörittäneet hallintoa ja toimintaansa, josta me pääkaupunkiseudun suuret kaupungit maksamme liki 500 miljoonaa vuodessa jo nykyisin, ovat myös jatkossa saamapuolella suurten kaupunkien veronmaksajien kustannuksella. Ennakkotietojen mukaan Sote uudistuksen rahoituksesta tulee vantaalaisille raskas lisälasku. Voidaan todeta, että hyvin tehtyä ja kustannustehokasta työtä ei sote uudistuksessa arvosteta.

Olemme Vantaalla onnistuneet viime vuosina tuottamaan palvelut kustannustehokkaasti ja asiakastyytyväisyys mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta on tuoreen tutkimuksen mukaan selvästi parantunut.

Sivistystoimen osalta voidaan puhua opetusmenetelmien uudistamisen ja kehittämisessä puhua edelläkävijän roolista. Lukuisat palkinnot ja tunnustukset kertovat siitä innovatiivisesta työstä jota opettajat, oppilaat ja sivistystoimen johto tekevät ja tuloksia syntyy.
Vuoden 2017 talouttamme linjaten, tulopuolta pitäisi vahvistaa. Koska verotulojen lisääntyminen huonosta työllisyystilanteesta johtuen on epävarmaa nousee väistämättä vakavasti harkittavaksi palvelujen maksujen korotuksia enemmän kuin indeksikorotuksilla. Se on kuitenkin parempi tie kuin palvelujen leikkaaminen. Me kristillisdemokraatit emme kannata kuntaveron nostoa, se ei ole ensisijainen ratkaisu tässä tilanteessa.

Me kristillisdemokraatit pidämme talous- ja velkaohjelman tiukka noudattaminen on ensiarvoisen tärkeää menokurin säilyttämiseksi. Tässä yhteydessä on todettava, että jos emme olisi toteuttamaan TVO:ta viime vuosina, Vantaa olisi todella huonossa taloustilanteessa.
Kaupunkimme kasvaa, rakentaminen on lisääntynyt kolmen viime vuoden aikana ennätyslukemiin. Muuttoliike myös muista kunnista on lisääntynyt huomattavasti. Palvelujen tarpeen lisääntyminen on edelleen suuri haaste, mutta siihen kykenemme vastaamaan hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä.

Velkataakkamme kasvu on hidastunut ja korkotason ollessa alhaalla selviämme velanhoidon kuluista, mutta toki velan vähentäminen on myös pidettävä tavoitteena ja aina on olemassa riski, että korot lähtevät nousuun.

Kaikkien näiden vaikeiden asioiden ja haasteiden keskellä haluan nostaa esille myös joitakin niistä vahvuuksista joita meillä Vantaalla on.

Vantaan talous on saatu hyvälle tasapainotuksen uralle. Se on tarkoittanut kovaa työtä viranhaltijoilta, se on tarkoittanut meiltä luottamushenkilöiltä riittävässä määrin tukea ja päätöksiä.

Meillä on vahvuuksia joista nostan vielä lopuksi muutamia oleellisia:

1. Vantaamme on elinvoimainen, voimakkaasti kasvava kaupunki, sijainniltaan erinomainen, Suomen halutuin työpaikka-alue on kansainvälisen lentokenttämme läheisyydessä.
2. Meillä on osaava ja innovatiivinen henkilöstö.
3. Meillä on erittäin ammattitaitoiset esimiehet ja apulaiskaupunginjohtajat.
4. Meillä on Suomen paras kaupunginjohtaja.

Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp / Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Göran Härmälä

Ärade ordförande

Jag trodde SFP skulle instämma med föregående partier. Vi måste ändå speciellt poängtera att vi anser att stadens ledning visat prov på speciellt gott ledarskap.

För SFP är det viktigt att de stora trafikinvesteringarna är genomförda. Viktigt har det alltid varit för oss att skuldera fås under kontroll. Det här har nu ledningen gjort genom en stram budget.

SFP driver inte på den stora befolkningsökningen. För SFP skulle ju tiden före krigen då vi var i majoritet vara idealisk. Den tiden finns inte längre. Efter kriget tog vi emot en stor mängd Karelska flyktingar. Det var en uppoffring för kommunen. 60-, 70-, 80-talen fortsatte med stark inflyttning. Man får bosätta sig var man vill i Finland vi kan inte styra det. Är Vanda attraktivt och folk flyttar hit så ska vi ta emot dem.

Tjänstemännen ska komma ihåg att för varje sak vi här kritiserar finns det hundratals åtgärder vi inte nämner. Det betyder att vi är nöjda med de här sakerna eller tycker att de är utmärkta.
Jag kommer att ta upp tre detaljer: Stadens jordbruk för kritik, sysselsättningen för förslag, östra Vandas skolor för kritik och förslag.

I de föregående budgetförhandlingarna utlovades en utredning om stadens lantbruk. Den finns nu.

EU meddelade staden sitt maximala missnöje med att denna driver lantbruk. Stöden togs bort och staden förlorade en summa om c:a 200.000€. En summa som nu betalas av stadens skattebetalare. Förr bekostade EU t.o.m. lanskapsåkrarna nu gör staden det. Utarrenderade hade åkrarna dessutom gett c:a 100.000€ i intäkter. Bolagiseringsutredningen konstaterar att tåget redan gått och att åkrarna är stödodugliga. Odlingen fortsätter som förr men vi ska konstatera att det här nu är en hobbyodling till en kostnad on ungefär 300.000€ per år för en personal om tre personer. Vi ska inte göra liknande misstag i framtiden.

I fråga om sysselsättningen vill vi komma med ett förslag efter att ha hört Jaakko Niinistös anförande om sysselsättningen för några veckor sedan. Det är det finska uttrycket ”työnantaja tarjoa työpaikan” som kan inverka passiverande. Det har funnits överskott på arbetskraft sedan 80-talet. Arbetsgivaren har inte behov av att erbjuda arbetsplatser. Det är arbetstagaren som ska erbjuda sitt arbete åt arbetsgivaren. Arbetsgivaren är alltid intresserad av att köpa arbete. Staden kunde hjälpa de arbetslösa att aktivt plocka fram och marknadsföra det arbete de kan erbjuda. Det är inte bara den egna befolkningen som kan missledas, också invandrare kan få den uppfattningen att en arbetsplats är något som man kommer att bli erbjuden bara man väntar.

Jag skulle inte ha tagit upp det här om jag inte själv i går befunnit mig i rollen som arbetsgivare. Jag hade inga som helst planer på att erbjuda någon en arbetsplats. Jag blev kontaktad av en ung Vandabo som erbjöd sina arbetsinsatser. Det slutade med att hon nu är anställd därför att hon hade lämpligt arbete att sälja.

Sen har vi då skolsoppan i östra Vanda. Man ska inte blanda finsk- och svenskspråkiga elever. Det handlar om helt olika storleksenheter. På svenska sidan handlar det om tiotal elever på finska sidan om hundratal. Det som är en jättestor sak på den svenska sidan är knapphandel på den finska sidan. Att det nu plötsligt är gott om utrymme på finska sidan i Håkansböle är ett tillfälligt fenomen. Redan nu är prognoserna fel och båda depåområdena kommer att bebyggas med bostäder. De svenska eleverna kommer att vara i vägen inom kort. Västersundom skola fungerar i ett annat tidsperspektiv, skolan har funnits i 142 år.

Folket på fältet har sagt att jag får nämna tvångsförflyttningarna av Krimtatarerna och annat dylikt. Mina fullmäktigegruppskolleger säger ändå att jag ska vara konstruktiv och positiv. Det begränsar rejält vad jag kan säga.

Västersundom är alltså en god inlärningsmiljö något som är viktigt för Vanda. Det är också här man lär sig delaktighet (yhteisöllisyys) på riktigt. Alla är välkomna att ta modell. Att förstöra den här miljön tillför heller inget åt de andra.

För den svenska minoriteten i Vanda är ”svenska rum”, svenska miljöer en överlevnadsfråga. Det är också minoritetens rätt att själv definiera sina egna upplevelser. Majoriteten kan inte diktera hur minoriteten ska uppleva besluten.

Det finns flera förbryllande fakta i de här skolsakerna:
- bildningsverkets iver genom åren att flytta Västersundom skola
- ryktena som sprids att skolan skulle vara trång
att inneluften skulle vara dålig
att täckdikena saknas

Den som föreslår täckdiken kring en gammal stensockel borde skaffa sig ett nytt jobb. Torkar man ut en gammal sockel så rämnar den.

Värst är ryktet om att Västersundom skola själv vill flytta till Hevoshaan koulu.

SFP föreslår att baracken som ska till Sotungin koulu körs ända till Västersundom. Sedan flyttar Håkansböle daghem in i den och all personal och alla barn finns på ett och samma ställe.

På det här sättet undviker vi att de svenska eleverna slänger ut de finska från Hevoshaan koulu.

Om jag vore en elev i Hevoshaan koulu som i höst får lämna min egen skola för att flytta in i en barack vid Sotungin koulu några hundra meter bort skulle jag säkert uppleva det som om dom jävla svenskarna kom och kastade ut mig. SFP vill inte skapa sådana här motsättningar.
SFP motsätter sig motsättningar.

11 § Sirpa Kauppisen ja 12 muun valtuutetun aloite pahasti altistuneiden koulunkäynnin mahdollistamiseksi

VD/5295/00.02.00.03/2016

Valtuutettu Sirpa Kauppinen ja 12 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”**Valtuustoaloite pahasti altistuneiden koulunkäynnin mahdollistamiseksi**

Vantaalla on useita koululaisia, jotka ovat menettäneet niin pahasti terveytensä sisäilmaongelmien vuoksi, että he eivät voi enää oleilla koulurakennuksessa saamatta terveyshaittaa. Moni harkitsee jäämistä kotikouluun.

Lapsille, joille koulun tilat aiheuttavat voimakkaita terveysongelmia, tulee järjestää ”väistöluokka” terveisiin, hyvin puhtaisiin tiloihin. Terveessä rakennuksessa pahastikaan altistunut ei saa oireita.

Tällainen järjestely on toteutettu monessa kunnassa, ja mahdollistaa opiskelun opettajan johdolla. Luokka voi olla joko terveessä koulussa, koulun yhteyteen hankitussa hirsimökissä tai jossain ihan muussa kaupungin olemassa olevassa tilassa.”

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 11

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

12 § **Sirpa Kauppisen ja Juha Simosen sekä 34 muun valtuutetun aloite Hevoshaan koulun jatkamisesta**

VD/5330/00.02.00.03/2016

Sirpa Kauppinen ja Juha Simonen sekä 34 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”**Valtuustoaloite Hevoshaan koulun jatkamisesta**

Sotungin koulun parakit ovat tiensä päässä, ja uusien hankinta on vireillä. 20 vuotta vanha parakki on vaihtumassa ”uuteen” 14 vuotta vanhaan parakkiin.

Kuudensadan metrin päässä on hyväkuntoisia luokkatiloja tyhjillään lakkautettavassa Hevoshaan koulussa. Hevoshaan tilat ovat käyttökunnossa ja valmiita aina luokkatiloista vessoihin. Hevoshakalaiset ja Sotunkilaiset käyttävät jo samaa ruokalaakin.

Hevoshaan alueelle on tullut jo parisataa oppilasta yli alkuperäisen oppilasennusteen. Pidemmällä aikavälillä voi Hevoshaan käyttö kouluna olla kannattavaa, jotta säästetään uusien koulujen rakentamisessa. Rakennushan on sisäilmaltaan terve, ja sitä voisi myös kehittää urheilupainotteisena yhdessä Sotungin koulun kanssa.

Koulun muuttaminen päiväkodiksi on kallista.

Lisäksi Västersundomin käyttäjät eivät halua siirtyä Hevoshakaan vaan jatkaa entisessä kulttuurihistoriallisessa ympäristössä.

Vaihtoehtoja vertailtaessa tulee huomioida myös muiden koulujen, kuten Lehtikuusen koulun, sisäilmasta aiheutuvat korjauspaineet.

Kuva: vasemmalla Hevoshaan koulu ja oikealla Sotungin koulu.

Ehdotamme, että kaupunki vertailee Hevoshaan käytön kustannuksia eri vaihtoehtoilla.”

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 12

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

13 § Sirpa Kauppisen ja 25 muun valtuutetun aloite huoltorakennusten hinnan laskemiseksi

VD/5344/00.02.00.03/2016

Sirpa Kauppinen ja 25 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”**Valtuustoaloite huoltorakennusten hinnan laskemiseksi**

Kartanonkosken urheilukentän huoltorakennus maksaa 2 miljoonaa euroa. Vaikka parakin tulee kestää tuhannet käyttäjät, se ei ole ydinteknologiaa, vaan varsin tavanomaista rakentamista.

Ehdotamme, että kilpailutusta laajennetaan kutsumalla aktiivisesti kilpailuun myös Pohjois-Suomen rakennusyhtiöitä, pienempiä rakennusyhtiöitä, valmistalovalmistajia ym. jotta kilpailussa löytyy uusia tekijöitä, ja hintaa saataisiin painettua alas.

Vastaavia huoltorakennuksia tehdään lähes joka vuosi, joten kilpailun lisääminen ja hinnan laskeminen ei ole vain tähän vaikuttava työ, vaan voi vaikuttaa vielä moneen hankintaan.”

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 13

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

14 § Pirkko Leton ja 37 muun valtuutetun aloite vanhustenkeskuksesta Tikkurilan vanhan torin paikalle

VD/5346/00.02.00.03/2016

Pirkko Letto ja 37 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”VANHUSTENKESKUS TIKKURILAN VANHAN TORIN PAIKALLE

Vantaan väestön ikärakenne muuttuu nopeasti tulevina vuosina. 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa vuoteen 2020 mennessä keskimäärin 600 henkilöä vuodessa. Dementia on suurin iäkkäiden ihmisten pitkäaikaisen hoidon tarpeen aiheuttaja. Ennusteen mukaan Vantaalla dementiaa sairastavia henkilöitä on vuonna 2020 noin 800 enemmän kuin vuonna 2014.

Ikääntyneiden hyvinvointia tukeva elinympäristö muodostuu monenlaisista asioista, joista asumisen eri vaihtoehdot ovat keskiössä. Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma vuosille 2016-2017 linjaa elämänlaadun kannalta keskeiseksi asumisen paikaksi oman kodin, jossa on tavoitteena asua mahdollisimman pitkään.

Vanhustenkeskukset ovat asumis- ja hyvinvointikeskuksia, jotka tukevat alueen ikäihmisten kotona asumista, ja samalla keskukset tarjoavat erilaista asumista kuten omistusasumista, vuokra-asumista sekä hoiva-asumista, mukaan lukien ympärivuorokautisen hoivan. Vanhustenkeskusten sijainti tulee olla keskeinen. Paikan tulee olla sellainen, johon on hyvät kulkuyhteydet ja toisaalta siinä asuvien ikäihmisten tarvitsemat palvelut ovat lähellä. Asukkaiden itsenäistä selviytymistä tukee palvelujen hyvä saavutettavuus. Vanhustenkeskus on paikka ikäihmisten kohtaamiselle, yhdessä ruokailulle sekä harrastamiselle; kaikki edellä mainittu ehkäisee tehokkaasti myös yksinäisyyttä.

Tikkurilan vanhustenkeskuksen paras sijainti on vanha Tikkurilan tori, Peltolan tori. Sen läheisyydestä löytyvät niin kaupalliset palvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut kuin kulttuuripalvelutkin. Vieressä sijaitseva esteetön Sinirikon puisto luo puitteet lähiulkoilulle. Lisäksi Folkhälsanin ylläpitämä vanhustenpalvelutalo mahdollistaa synergiaedun.

Täten me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki mahdollistaisi kaavoituksen kautta ja myötävaikuttaisi kaikin mahdollisin keinoin, jotta VANHUSTENKESKUS RAKENNETAAN TIKKURILAN VANHAN TORIN PAIKALLE.”

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 14

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

15 § Markku Weckmanin ja 31 muun valtuutetun aloite puurakentamisen tehostamisesta kaikessa julkisessa rakentamisessa Vantaalla

VD/5350/00.02.00.03/2016

Markku Weckman ja 31 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Tulee ryhtyä toimenpiteisiin puurakentamisen tehostamiseksi kaikessa julkisessa rakentamisessa Vantaalla.

PERUSTELUT

Kivistön asuntomessuilla toteutettiin puurakenteinen kerrostalo, joka sai messuvierailijoiden lisäksi valtakunnallista myönteistä huomiota.

Johdonmukainen jatko puurakentamiselle olisi kosteus- ja homevaurioiden takia purkulistalle joutuneen Hämeenkylän koulun korvaaminen puurakenteisena.

Alustavien laskelmien mukaan perinteisellä kaavalla rakennettavan koulun hinnaksi on arvioitu noin 21 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi tilapäisten korvaavien väistötilojen kustannusarvio on useita miljoonia.

Puisen koulurakennuksen kustannukset arvioidaan noin kymmeneksi miljoonaksi euroksi eli noin 50 % halvemmaksi. Puurakenteinen pääasiassa kotimaisesta materiaalista valmistettu koulu valmistuisi suunnilleen samassa aikataulussa minkä nyt arvioidaan kuluvan väistötilojen rakentamiseen.

Esimerkkinä voidaan mainita, että Pudasjärven kaupunki on tehnyt yksimielisen periaatepäätöksen suosia puuta kaikessa julkisessa rakentamisessa. Pudasjärvellä on parhaillaan rakenteilla puinen hirsikoulukampus, joka on valmistuttuaan maailman suurin hirsinen koulu.

Vastaavia esimerkkejä löytyy puurakentamisestaan maailmankuulusta Itävallan Voralbergistä jossa rakennetaan ensisijaisesti puusta aina kun se on mahdollista.”

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 15

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

16 § **Tarja Eklundin ja Kati Tyystjärven sekä 19 muun valtuutetun aloite haja-asutusalueiden vesihuoltojärjestelmän rakentamiseksi selvittämällä kaikki rahoitusmahdollisuudet**

VD/5351/00.02.00.03/2016

Tarja Eklund ja Kati Tyystjärvi sekä 19 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Valtuustoaloite
Haja- asutusalueiden vesihuoltojärjestelmän rakentamiseksi selvittämällä kaikki rahoitusmahdollisuudet.

Vantaan kaupungin ympäristökeskus toteaa lausunnossaan vesihuollon toiminta-alueen laajennusta koskien, että pääosin vuoden 2016–2018 toiminta-alueen laajentumisalueet ovat lähes kaikki uusia kohteita eikä mukana ole juuri vanhoja asuinalueita joilla esiintyy veden laatu-, ja ympäristöongelmia. HSY:n tulisi varata jatkossa rahaa myös vanhojen alueiden kehittämistä vaativien verkostojen laajentamiseen.

Vantaalla haja-asutusalueilla talouksia jotka eivät ole kunnallisen vesijohto-, ja viemärijärjestelmän piirissä on n. 5000
Haja-asutusalueiden jätevesiasetuksen siirtymäaika pitenee 15.3.2018 asti. Siirtymäajan piiriin kuuluvat ennen 2004 rakennetut asunnot joilla muutostarvetta on.
Lopulta asetus kuitenkin tulee voimaan ja siihen on syytä Vantaallakin alkaa valmistautua. Kyse on asukkaiden perusoikeudesta puhtaaseen veteen ja ympäristöongelmien ehkäisystä.

- Me allekirjoittaneet edellytämme että Vantaan kaupunki selvittää ensi tilassa mahdollisuudet anoa ympäristöministeriöltä tai muulta mahdolliselta taholta (EU tai muu kansallinen rahoitus) avustusta haja-asutusalueiden vesihuoltojärjestelmän rakentamiseen. Ensisijalla tulee olla vanhat alueet joilla veden laatu- ja ympäristöongelmia esiintyy.”

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 16

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

17 § **Kokouksen päättäminen**

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 17

Päätös:
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 23.30.

Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus

Valitusoikeus

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee **yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä**, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
- päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirje on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana.

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Yhteystiedot:
Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksiköllе hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163
Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

3.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

3.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Virka-aika: ma - pe klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto

4.1
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

4.2
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita**, ei saa hakea muutosta valittamalla.

4.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen** § -, ei saa hakea muutosta.

4.4
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista**, ei saa valittamalla hakea muutosta (kuntalaki 99 §).